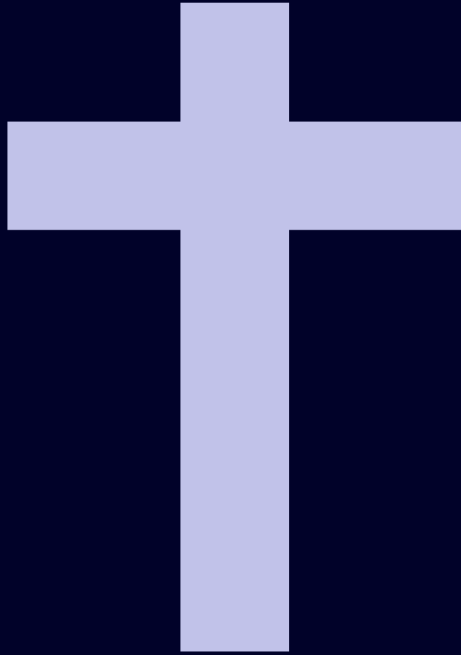

Yesu Kerisoné So
Whi Tao Sere Kisi
Fo Wisi

The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

Yesu Kerisoné So Whı̄ Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

Copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Folopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 Sep 2023 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105

Contents

Matyu	1
Mark	58
Luk	92
Jon	147
Aposel	189
Rom	242
1 Korin	267
2 Korin	291
Kalesia	306
Efesus	315
Filipai	323
Kolosi	329
1 Tesalonaika	335
2 Tesalonaika	340
1 Timoti	343
2 Timoti	351
Taitus	356
Filimon	360
Hibru	362
Jems	380
1 Pita	387
2 Pita	394
1 Jon	398
2 Jon	404
3 Jon	405
Jud	406
Hąkearaletei	408

Matyu

¹ Ita, Yesu Keriso deyaairaaalu, deté wale wh̄irapené doirape aseýóló muló beterapó. Abraham-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Depit dealepó. Depit-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Yesu Keriso dealepó. ² Ai wh̄irapené doirapeta i ape.

Abraham-né Aisak dealepó. Aisak-né Jekop dealepó. Jekop-né ti Judaró ama nomarapetamo dealepó.

³ Judané Peres-ró Seratamo dealepó. Atimaamoné hamata, Tamar-pó. Kale wh̄i Peres-né Hesron dealepó. Hesron-né Ram dealepó.

⁴ Ram-né Aminadab dealepó. Aminadab-né Nason dealepó. Nason-né Salmon dealepó.

⁵ Salmon-né Boas dealepó. Boas-né ama hamata, Rahab-pó. Boas-né Obed dealepó. Obed-né ama hama ti Rut-pó. Obed-né Jesi dealepó.

⁶ Jesiné ti kale t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄i Depit dealepó. Depit-né Solomon dealepó. Solomon-né hamata, Uria-né dokale so wulia betepa, kale doasi topo wh̄i Depit-né dokalepó.

⁷ Solomon-né Rehoboam dealepó. Rehoboam-né Abaija dealepó. Abaijané Asa dealepó.

⁸ Asané Jehosapat dealepó. Jehosapat-né Joram dealepó. Joram-né Usia dealepó.

⁹ Usiané Jotam dealepó. Jotam-né Ahas dealepó. Ahas-né Hesehia dealepó.

¹⁰ Hesekiané Manase dealepó. Manasené Amon dealepó. Amon-né Josaia dealepó.

¹¹ Josaiané Jekoniaró ama nomarapetamo dealepó. Ai wh̄irapeta, kale Israel fake so wh̄i bóe wh̄irapené Babilon hae kwiapaae wae sóró faaitere alimó dealepó. ¹² Atéró, atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró fele sisópaae

Jekoniané Sealtiel dealepó. Sealtiel-né Serubabel dealepó.

¹³ Serubabel-né Abiud dealepó. Abiud-né Eliakim dealepó. Eliakim-né Asor dealepó.

¹⁴ Asor-né Sadok dealepó. Sadok-né Akim dealepó. Akim-né Eliud dealepó.

¹⁵ Eliud-né Eliasar dealepó. Eliasar-né Matan dealepó. Matan-né Jekop dealepó.

¹⁶ Jekop-né Maria dokale wh̄i Josep dealepó. Mariané ti Yesu dealepó. Ai sek̄eta, so wh̄i feané Kerisopó du betere wh̄ipó.

¹⁷ Atéró, i doi mole wh̄irape deté wale wh̄i Abraham-mó kaae sóró bitiré wóló, Depit betale alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó. Téró, Depit betale alimó kaae sóró bitiré wóló, kale bóe wh̄irapené atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró bitiré fele alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó. Téró, u kale Babilon hae kwiapaae wae sóró fele alimó kaae sóró bitiré wóló, Kótóné so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Keriso betale alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó.

Yesu Keriso deale fo (Luk 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keriso etéró dealepó. Ama hama Maria ̄ dokaai tukóló beteró betere wh̄i Josep-tamo kuni h̄ale betepatei, D̄ei Kepe Wisiné naale eró betepa kelalepó.

¹⁹ Atépa, kale so dokaai yale wh̄i Josep ̄ me dowi alakélé ini, mo donoi wh̄i wisinaale betereiteiné so wh̄i feané erateremó, kale so ̄ hale yaqsóró, kikiti tokó daalaai kisipa mualepó.

²⁰ Atei kisipa mutu betepa, nokenarótei Talené *ensel*-né Josep-paae duraalu, “Depit-né deté wale wh̄iné naalema Josep-ó, Mariané ai ere naaleta, kale D̄ei Kepe Wisinétei eró betepa ya haleni, naao sopa dokaai dapesó fae. ²¹ Ama ai ere naale detepata, ti so wh̄i feané du betere dowi alamó saaire kwia tokóló kemeróló tao saalópóló, ama doi Yesu mulae,” yalepó.

²² Ai alarape feata, h̄ale kaayóló ini, Talené fo eratere kóló wh̄iné mo taketi

aseyóló muló betere fo dokonóturaalu, yalepó. ²³ Ai fo i ape.

“Betą so seimale whi metamo kunipatei, naale yaalopó.

Ai naale deyóló betepa so whi feané ą kilituraalu, ita Emanuel-pó yaalo ai ape,” erapó.

Ai fo bete feteyóló Kótó ątamamo beterapó.

²⁴ Atéro, kale whi Josep ą turukó horóló, Talené *ensel*-né nokenaró ąpaae yae yale alatóro sya fóló, kale so Maria dokaaai ama bepaae dape salepó. ²⁵ Téyaleteti, ama somatamo kotere ala ini, ąle bitiré fóló kale so naale detepa, Josep-né ai naalené doi Yesu mulalepó. Atéyale ąlipaae ti atimaamo kwęalepó.

2

Suka hoterepaae betere whirapené Yesu deóló betere kelale fo

¹⁻² Judia hae kwiamó ąene Betelehem be huluamó, Yesu deyale ąlipaae etýalepó. Jerusalem bemó Herot ą doasi topo whi betale sukamó, kale ąrené dere ala bete kisipare whirape atima suka hotereró wóló, ai be huluamó betó mole so whipaae woseturaalu, “Kale Juda fake so whi ąteróló kaae tawaaire topo whi-a, momó deyóló betere? Ti noatepae, ą suka hotereró bitu, ą deyóló betere kisiapa yópóló, ó samó daale ąre ąe yó tapa kolóló, ą ąmó bitu ama doi hale sóro horaai ą i wale ape,” yalepó.

³ Tétepa, doasi topo whi Herot-né ai fo woseturaalu, ama kisiapa feléni, ą doasi whaaliatu betalepó. Atétepa, kale Jerusalem be huluamó betó mole so whikélé ama mutere kisiapa kaaetóro mutu betalepó. ⁴ Kale doasi topo whi Herot-né so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapetamopaae ape yóló woseturaalu, “Kótóné so whi fea ąteróló kaae tanópóló, sóro betero betere doasi topo whi Keriso-a, mé bemó deyaalopóló asemó yóló muló betere?” yalepó. ⁵ Ti fo depa, atimané tokó mótu duraalu, Judia hae kwiamó ąene Betelehem be huluamó deyaalopóló, mo taketi Kótóné ama ąló whiné aseýóló muló betere fo i ape.

⁶ “Juda haemó ąene Betelehem be huluamó betó mole so whi diaaą kisiapané-a, Juda fake so whi ąteróló kaae tare topo whirape kuamó, ąkó doi munipó fo du bitu de? Meipó.

Kótóné so whi ąteróló kaae tawaaire topo whi betą ąi tuamóte, sóro waalo ai ape.

Ai sekéné amata, *sipsip* hupurape ąteróló kaae taru dere kaae, ąlo Israel fake so whi ąteróló kaae tawaalopó erapó,” yalepó.

⁷ Téro, Herot-né kale ąrené dere ala bete kolóló kisipare whirapepaae ape, fo kikiti yó faralepó. Atéro kale whirape wapa, atimasisi bitu duraalu, “Diaaą kelalepó dere ąre-a, noa sukamó kelaleé?” yóló wosetepa, atimané ąpaae mo i be demótóro keli kelalepóló, yalepó. ⁸ Ama atima Betelehem be huluapaae dotonaaai duraalu, “Kale naale momó sóro betereró kelaasepóló, mo wisiyóló kekąe. Atéro kekenalemó, sóro betere tiki keletepa, ti mo hapale tétitóro ąpaae ene ape. Ti ąkélé ą ąmó sinóló bitu, ama doi hale sóro horaairaaalu, fenérapó,” yalepó.

⁹ Atéro, kale doasi topo whi Herot-né atimapaae yae yale fotóro wosóló, atima faai wale tikipaae furaalu, atima take suka hotereró bitu kelale ąretóro ó samó ąle fu betepa kelalepó. Atétepa, atimakélé ai ąre foleteti kelené kaae sóro felemó, kale naale deyóló betere tikimótóro keýóló daane felepó. ¹⁰ Ai ąrené dere ala kilituraalu, atimakélé mo doasi ąkesené sinalepó. ¹¹ Atima ai bemó sóro felemó, kale naaleró hama Mariatamo betepa kolóló, atima bukutiri teýaró bitu, Doa Tale-ó yóló, ą hale sóro horaalepó. Atéro, atimané kale naalemó ąle melaairaaalu sóro wale wisi wisi ąlarape *kold kapakélé*, si keletómó bilitepa, felé ąlaa wale ąlakélé, *mur wel* weikélé, teýóló melalepó. ¹² Tale Kótóné kale whirapepaae nokenaró atimané hae kwiapaae momó fesaae furaalu, Herot betereró faąse yale fo kisiparu, Herot betere túro feni kae túmó felepó.

Josep-ro Mariatamoné Yesu Isip hae kwiapaae dapesó fele fo

13 Atéror, atima fi sisópaae Talené *ensel* Josep noke firepaae wóló, nokenarótei duraalu, “Herot-né ai naale daairaalu kekāalo ai ape. Térapa, yało yāpaae ape dere alimó waasepóló, ya turukó holóló ai naaleró hamatamo dape sóró u Isip hae kwiapaae botokó fae,” yalepó.

14 Ai fo woseturaalu, kale whi ą mo dikitamotei turukó holóló, kale naaleró hamatamo dapesó u Isip hae kwiapaae faairaalu, felepó. 15 Atéror, kale whi Herot sukį tikimó waairaalu, atimaamo u Isip hae kwiamó bitiré felepó. Mo take Talené ama kóló whinė aseýóló muló betere foné duraalu,

“Yało naale u Isip hae kwiamó betepa, ai hae kwia taaróló ape,” yalepó. Ai fo dokonóturaalu, motóroró yalepó.

16 Kale topo whi Herot-né ama yaaire ala kikitani hiróló kale hōrené dere ala kisipare whirape dilikāletei, atimané kilirapóló ą mo doakale fopaae bualepó. Tétu, ama diki tare whirapepaae yóló mulótu duraalu, Betelehem be huluaró ai hae kwiamó tē mole ipu betamomó mióti teó sóró betó mole naalerapemó kaae sóró dilé fóló, ba fo tamo kemeyóló betó mole naalerapekélé mo fea dóló kemerae yóló dotēyalepó. Ti aita hāle meipó. Kale hōrené dere ala bete kisipare whirapepaae wosetepa, atimané āpaae yó melale be dē tuē muluraalu, atéroró dóló kemerae yóló dotēyalepó. 17 Ti aita hāle tuāmó kaayóló inipó. Kótóné ama kóló whi Jeremaiané i fo aseýóló muló betterapó.

18 “Rama bemó betere so Resel-né deķené sukį moló doasi du betepa, mepaae so whinė ą kisipa felératere fo yalemó, mo wosenipó.

Ti noatepae, ama naale senaale fea sisir-aae feleteinépó.”

Ti ai naalerape dele alata, kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yalepó.

Nasaret be huluapaae momó fesaae fele fo

19 Téró etéyalepó. Kale doasi topo whi Herot sukįtikimó, kale whi Josep Isip hae kwiamó betepa, nokenaró Talené *ensel*-né duraalu, “Josep-ó, ai kale naale daairaalu du betale whirapeta, ai sukāle

ape. 20 Térapa, ya turukó horóló, ai naaleró hamatamo dape sóró u Israel hae kwiapaae tokó fae,” yalepó.

21 Tétēpa, Josep ą turukó horóló, kale naaleró hamatamo dapesó Israel hae kwiapaae felepó. 22 Atéror Josep ą Judia hae kwiapaae bitį faai yaletei, ai hae kwia kale doasi topo whi Herot betale sirimó, naalema Akelausiné tēteróló kaae tarapó dere fo wosóló, witepa taaralepó. Talené āpaae nokenaró Judia hae kwiapaae bitį faōse yale fo kisipa iruraalu, Kaleli hae kwiamó tēne Nasaret be huluapaae tokó felepó. 23 Atéror feleteita, mo taketi Kótóné ama kóló whirapené asemó duraalu, “So whi feané ą Nasaret be hulua whikópó yaalo ai ape,”

ere fo mo dokonóturaalu, atima Nasaret be huluapaae tokó felepó.

3

Jon-né Yesu waaire tu alerótu betale fo (Mak 1:2-8, Luk 3:1-18, Jon 1:19-28)

1-2 Atéror bitiré wóló etéyalepó. Kale wēi tópuratere whikó Jon ą Judia hae kwia tuāmó so whikélé bitini, hāle kópu kāae fi tikimó sókó wóló betterepó. ą aimó betepa, mepaae ą betterepaae wuatere so whipaae Kótóné fo wisi yó mótu duraalu, “Tale Kótóné ama hepen bemó tēteróló kaae tare ala mió mo felekemó walapa, diāné du betere dowi ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae,” du betalepó. 3 Ti āta, me kae mei, mo take Kótóné ama kóló whi Aisaiané waalopóló, bope du betale whipó. Aisaiané ama aseýóló muló betere fo i ape. “So whi bitini hāle kópu kāae fi tikimó, betā whi wóló daalu, fo fakeyóló duraalu, “Tale waaire tu donoróló aleyae,” er- apó.

4 Jon-né ama derótua yale kutita, *kamel* hupu nikiné aleyale kuti derótua yóo, ama sua yale tokélé hupu sekaēné aleale to sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ōlakélé meke wēiró ero nusutamo maaté nukua yalepó. 5 Jerusalem be hulua taaróló wua yale so whikélé, Judia hae kwiamó betó mole so whikélé, kale Jordan wēi felekemó betó mole so whikélé, mo fea ą betterepaae wua yalepó. 6 Atimané dowi ala fea hākeamó

yó mótua depa, Jon-né atima Jordan fole wẹimó tópurótua yalepó.

⁷ Téyaletei, Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamo so whi wẹi tópurótu betere tikipaae wua depa, ama atimapaee duraalu, “Dią dowi wuli kaae so whi dilikitu betere whirape-ó, Kótóné diątamo fopaae buturaalu kwia melaşsóró, botokó fae fo né yaleé? ⁸ Diaaą ai du betere dowi ala taaróló, motóro kisipa feteyóló wapa, ti diaaą du betere alakélé mo kisipa tiki fetere whiné dere ala kaaetóro yae. ⁹ Diąta, Abraham-né deté wale naale senaale betereiteiné diąpaae me ala eraalomeipóló kisipa muaşsé. Yało diąpaae mo i dere ape. I muó mole kaporapetei, Kótóné ama mo şumó Abraham-né naale senaale aleyóló beteranérápó. ¹⁰ Mepaae nirapetamo naaire du wisi olenitepa, ti diyóló si duku betere dolopaae taae deraalopó. Atéyaairaaalu, kutó talené ai ni baalemó kaWei ai bukó tare ape.

¹¹ Yało dią wẹi tópurótu betereiteita, diaaą dere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló tópurótu beteraPó. Tétu betepatei, yało kilipaae waaire whi betąta ę kaae meipó. A mo doasi fotokọ bole whi betepa, ę naale belekaamale kaae, a aomó beteraPó. A atei kaae doasi fotokọ bole whi bitu, dią wẹi tópuróturaalu, ti kale Deį Kepe Wisiró sitamoné tópuraalopó. ¹² Ama naasené ti kale *whit* o fumi beséné só fópóló, kaayóló taae fótua dere ekepé fake tarapó. Kale *whit* duné fumirape ama fuóló taae faróló, mo *whit* ke maaté ti mulótua dere be dolopaae mulaalopó. Atéro fumirapeta, ti sukókélé feni hałe dótóro tare si dolopaae fesekeké deraalo ai ape,” yalepó.

Yesu wẹi tópurale fo

(Mak 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Téro, Yesu a Jordan wẹimó Jon-né wẹi tópurópóló, Kaleli hae kwia taaróló, Jon beterepaae walepó. ¹⁴ Tétepa, Jon-né Yesupaae ya wẹi tópuraaalo meipóló seséyóló duraalu, “Naao ępaae ya wẹi tópuraae dere-a, ę whi wisi betepa ya tópuraró de? Naaotei ę wẹi tópuraaesepóló,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Yesuné ępaae duraalu, “Aita mo deretei, mió đamoné i dere alané

Talené ama so whi donoraaitere ala mo dokonópólópa, naao ę wẹi tópuraae,” depa, Jon-né wisirapóló a wẹi tópuralepó.

¹⁶ Atéro, Yesu a wẹi tópuóló tétitóro hae taopaae taae hotepa kelalemó, ó hepen be tu tukwẹ fóló, Kótóné Deį Kepe Wisi ba hokósere kaae, ama tikimó biđi dorowalepó. ¹⁷ Atéro, ó hepen bemó fo tekerótu duraalu, “Aąta, yało yaala sókó fóló mo hosaa mole Naale ai ape. Ama dere ala fea yało kilitu, ę mo doasi hekesené sinitu beteraPó,” yalepó.

4

Yesu dée nópóló Satan-né su sale ala *(Mak 1:12-13, Luk 4:1-13)*

¹ Téro etéyalepó. Satan-né Yesu a su sóro dée nalópóló, so whikélé bitini kópu kaae fi tikipaae Deį Kepe wisinétei ąlisóro felepó. ² A aimó be đetereró dikiteretamo whi siki tamo bitu, ąla mo sawakélé néni wote siri hałe betaletikimó, a mo wotené sinalepó. ³ Atéro betepa, dowi ala yópóló su sóro dée nalatere seké wóló ępaae duraalu, “Yaątamo Kótóné Naalemapata, ti i kanerapepaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné ępaae tokó mótu duraalu, “I fo aşeyóló muló beteraPó.

‘Whi betere beteta, mo ąla nokoletéiné maaté bitini,
Kótóné ama dere fo fea woseturaalu bitiré fenérápó,’ yalepó.

⁵ Téro, kale dowi Satan-né Yesu a Kótóné mo kae tenó betere doasi be hulupaae dapesó fóló, aimó tené momatere be mo ó hulua tómó daalalepó. ⁶ Atéro daaróló ępaae duraalu, “Yaątamo Kótóné Naalemapata, ti naaotei ya haepaae tuwó derepae. Ti i fo aşeyóló muló beteraPó.

‘Ya a haepaae muni durupuraalu, kaponé kotóo sóro doalé yaşsóró,
Kótóné ama *ensel*-rapené naase tómó muni dorowópóló, ya tao sae yaalopó,’ yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné ępaae tokó mótu duraalu, “Ti i fokélé aşeyóló muló beteraPó. ‘Beta whinékélé a tetéroló kaae tare Tale Kótóné noa alakó déro kaae kelaai dapóló su saşse,’ erapó,” yalepó.

8-9 Atéro kale dere kaae, momó dowi Satan-né a mo doasi sokore hasi fosopaae dapesó holóló, i hae kwia feamó kae kae doasi whirapené tetéroló kaae tare alarapéro ai ala tuamó mole mepaae doasi wisi wisi alarapetamo yó mótu duraalu, “Yalo i dere fotamo naao mo betá wosóló, ya ę aqmó bukutiri tearó bitu, doa whi-ó yóló ępaae moma depa, ti ai ęla ęla fea naao tetéroló kaae tanópóló, yalo yapaae melaalopó,” yalepó.

10 Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Satan-ó, ya ę taaróló fae. Ti i aseýóló muló betere fo wosae.

‘Naao Tale Kótópaae betá doasi-ó, yóló a aqmó bitu, ama alatóro erótu betae,’ ” yalepó.

11 Atétepa, kale dowi Satan-né Yesu taaróló foletamo, Kótóné ama *ensel*-rape wóló, a tao salepó.

*Yesuné fo yó melaai kaae sale fo
(Mak 1:14-15, Luk 4:14-15)*

12 Atéro Jon *dipula* beteralepó dere fo Yesuné ama wosóló, a Kaleli hae kwia-paae momó fesaayóló felepó. 13 Atéro a betere Nasaret be hulua taaróló, Kaleli wéi kęla felekemó tene Kapeneam be hulua-paae tokó fóló betalepó. Ai be huluata, Sepulun hae kwiaró Naptali hae kwiatamo tuamó tenapó. 14 Atéyaleteita, Kótóné ama kóló whi Aisaiáné yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó.

15 Ai fo i ape.

“Sepulun fakeró Naptali faketamoné hae tikita, u kale Jordan fole wéiró Kaleli wéi kęlatamo molepaae eróló erapó. Ai hae tikita, Sepulun fakeró Naptali faketamoné haetei, Juda meire fake tokó fóló, atimané hae aleróló betó molepó.

16 Ai hae tikimó betó mole so whi atima diliki dolomó betereitei, mió mo doasi de wisinaale kolóló betó mulapó. Mepaae so whita, sinitere alané dilikiró betepatei, mo dei suka sókó huturaalu deró betepa, ai de tuamó betó mulapó,” fo aseýóló muló beterepó.

17 Atéyale sukamó kaae sóró, Yesuné ama fo so whi feapaae hakeamó yó mótu duraalu, “Kótóné hepen bemó tetéroló kaae tare ala mió mo felekemó ai walapa, diaaę dowi ala taaróló kisipa tiki feteyae,” yalepó.

*Yesuné yó matere whirape kaae sóró
saletei*

(Mak 1:16-20, Luk 5:1-11)

18 Atéro, Yesu a kale Kaleli wéi kęla fóku sesekę durupu bitu kelalemó, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere whiró ama noma Andrutamo hake wa wéi kulu tuapaae derótu beterepó. Ti atimaamota, ya siré kotere whi tamopó.

19 Tétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya su dere kaae, so whi atéro siré kwęyaasepóló, da fea betamó kuturaalu, yalo diaamopaae yó melaalopa ę sya ape,” yalepó. 20 Ai fo depa, atimaamoné hake warape mulópóló taaróló, mo hapale tétitóro a sya felepó.

21-22 Atéro a tumó fu betaalemó, me whiró nomatamokélé daapa kelalepó. Ai whi tamota, Sebediné naalema Jems-ró Jon-tamopó. Atimaamoné alimakélé atima fea wéi nukumó bituraalu, atimané hake warape tukó faletei, wisi wisiyóló numutu betepa kelalepó. Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamokélé ę sya ape,” depa, kale whi tamo mo hapale tétitóro turukó holóló, atimaamoné wéi nukukélé, alimakélé betepatei taaróló, a sya felepó.

*Yesuné kisi daae mole so whi wisirale fo
(Luk 6:17-19)*

23 Atéro, Yesu a ai Kaleli hae kwia tuamó kuturaalu, Kótóné tetéroló kaae tare aqmó mole kisi fo wisi so whi feané wosópóló, atimané fo wosetere be dokó yó maté kwęyalepó. Atéturaalu, ai so whi kuamó dowi hepo daae mole so whiró mepaae tiki momaare so whitamokélé wisirate kutu betalepó. 24 Ama so whi fea atéro wisirótu beterepó deté kotere fo Siria hae kwiamó betó mole so whiné woseturaalu, kae kae dowi kisi daae so whikélé, doasi dele su betere so whikélé, dowi kepe tepeyóló betó mole so whikélé, mepaae kae kae kisiné kele olopa olopa yóló sinaaitu

betere so whikélé, mepaae momaayóló betere so whikélé, mo fea a beterepaae dapesó wua depa, ama wisirótua yalepó.
²⁵ Atéro, kale Kaleli hae kwia taaróló wale so whikélé, Dekapolis hae kwia taaróló wale so whikélé, Jerusalem be hulua taaróló wale so whikélé, Judia hae kwiaró, Jordan wei fóku uté tēró betó mole so fea a beterepaae wóló, ama dere ala kelaai dapóló Yesutamo touyóló kutu betalepó.

5

Du sokoremó Yesuné so whipaae yó mótu betale fo

(Luk 6:20-23)

¹⁻² Téro Yesuné kelalemó, so whi mo hale ọla kaae wóló touró betepa, a sokore du aopaae holóló beterepó. Atéro beterepó, ama yó matere whirape a beterepaae walepó. Atéro wóló betó mupa, ama atimapaee yó mótu duraalu,

³ “Mepaae so whi dené yalo kepe bete tuamó me wisi alakélé muni, mo yayarapó du betepa, ti Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ai so whita, Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.

⁴ Mepaae atima dekené sukutu wole du betere so whita, Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Mió dekené sukóló wole du beterepei, take Kótóné atima tué tiki feléraalo ai ape.

⁵ Mepaae naame yóló mo dua betere so whi ti Kótóné wisiró beterepóló, hajiné sinitu betae.

Ti noatepa meipó. Kótóné hae tiki mo turó atimamó matepa saalopó.

⁶ Mepaae so whi de woteró wei nokole-tamo du dere kaae, Kótóné mo donoi ala wisi eraairaalu ekele du betepa, ti Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whipaaeta Tal-ené ama donoi ala mo ti suraalo ai ape.

⁷ Mepaae so whi denétamo mené apaae me dowi ala eratepa me ọla meipóló hale kemeró, me whi sekei ala

tuamó betepa kolené sukutu tao só du betepa,

ti atétere so whi Kótóné kolené sukutu tao sóró, atimané dowi alakélé ama kemeró beterepaae, hajiné sukutu beterepóló yae.

⁸ Mepaae so whi atimané hosaa tuamó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóró erótu betepa, ti hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whiné ti Kótó mo kelaalopó.

⁹ Hóle sere ala ó bóe dele ala taalae yóló, fil-itere so whita ti Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whi kilituraalu, ita Kótóné ama naale senaale beterepóló yaalo ai ape.

¹⁰ Mepaae so whitamó Kótóné mo donoi alamaaté erótu beterepó, kae kae sekei alané só derótu betepa, ti Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

Ti atétere so whiné Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.

¹¹ Diá yalo ala erótu beterepó, mepaae so whiné diapaae kae kae sekei ala eratepa, ó so whi feané keletómó kapala fo yóló faletepa, ó kae kae eraterere fo yóló diá só deratepakélé, Kótóné wisiró beterepóló hajiné sukutu betae.

¹² Ti noatepa meipó. Take Kótóné ama kóló whirapepaaekélé mió diapaae ai erótu betere sekei ala kaae, erótu bitipakalepó.

Atérapa ó hepen bemó mole doasi dupu saaireteimó, mo kée yóló hajiné sukutu betae,”

Keriso so whi i haemó kóró detamo kaae beterepóló yale fo

(Mak 9:50, Luk 14:34-35)

¹³ “Diáta, i haemó betó mole so whitamó kó felé kaae yóló ai betere ape. Terepei, kóné felé kemetepa, ti momó kae netéro felé bulaaloé? Mo meipó. Atéro felé initere kó me ala enénipó. Atétere kó taae faróló hae tikimó beseké yóló mupa, so whiné teiya teiya yaalo ai ape.

¹⁴ Diáta, i haemó betó mole so whitamó mo de kaae beterepó. Doasi sokore

hae du tómó mo hakeamó tẹ mole be hulua bóe whiné kelaqsóró, me ọlané kinanénipó. ¹⁵ Atére kaae, mepaae whiné *lamp* sà dẹróló doasi ni fake aomó kinóló mulótimipó. Ti noa yọpóló meipó. Be tuamó betó mole so whi fea demó beterópóló kisipa mutu, sà dẹróló mulatere ni fake tómótóró hakeamó mulótua dapó. ¹⁶ Atétu dere kaae, dià tuamó ere dẹ so whi feané kolópóló, hakeamó dẹró betae. Atépa, so whiné kilituraalu, ó hepen bemó betere diaaọ Ayané doi sóró horótu beterópóló, wisi ala hakeamó erótu betae.”

Kótóné tukóló muló betere foné erae ere ala dokonale fo

¹⁷ “Ẹ waleteita, Moses-né yóló muló betere foró Kótóné ama kọlọ whirapené yó melale fotamo tokóló aluraai wénitei, ai asemó yóló muló betere fo dokonaairaaalu wóló i betere ape. ¹⁸ Yalo diapaae mo i dere ape. Ó sàró i haetamo kemeyaaitepa, Moses-né yóló muló betere fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó. Atéyaalopóló muló betere fo fea hasókó feni, dokonóló motóróti eraalo ai ape. ¹⁹ Whi me dené i aseýóló muló betere fo mo sawakélétamo tikitepa, ó me whipaaekélé ai ala tukóló yae yóló yó matepa, ti atétere so whi Kótóné tẹtéróló kaae tare hepen be tuamó doikélé mo muaalomeipó. Téyaalotei, mepaae so whi dené kale yae yóló muló betere fo wosóló eróo, mepaae so whipaaekélé i fo sya fóló erae yóló yó melóo, du betere so whita, hepen bemó Kótóné tẹtéróló kaae tare aomó doasi doi muaalo ai ape. ²⁰ Yalo diapaae mo i dere ape. Diàné dere mo donoi ala wisinaalené kale Moses-né asemó ere fo yó mótu betere whiraperó, Farisi whirapetamoné du betere donoi ala tẹtéró bitinipa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tẹtéróló kaae tare aomó mo sókókélé faalomeipó.”

Dei tuẹ muóló fopaae buturaalu whi daqse yale fo

(Luk 12:57-59)

²¹ “Mo take diaaọ noutererapepaae yóló mulale fo i ape. Me whi mo ti dóló suku-naqse. Atétepa, ti ai whi a kwia moleteiné taleyóló só deraalo ai ape. ²² Atétepa, yalo

diapaae dere fo i ape. Whi me dené ama no hamomatamo me bete munipatei, hale fopaae depa, ti atétere whi a kwia moleteiné taleyóló só deraalopó. Atétere kaae, whi me dené me whi hamoma eratere fo depa, ti atétere whi fo taletere whirape beterepaae dapesó faalopó. Téyaalotei, whi me dené ama no hamomapaae duraalu, ya topo doyóló kisipa tikikélé okokoi-ó depa, ti atétere so whi doasi kwia moleteiné mo hale dótóró tare dowi sipaae faai ai du betere ape.

²³⁻²⁴ Térapa, naao me ọla Kótópaae hale melaai dapóló, kale momatere tikipaae sóró fenalemótamo, naao noné yatamo sekerapó depa, ti Kótópaae hale melaaire ọla melaaitei folosóró, naao notamo mole sekepi teraayóló wisirae. Atéró nalo ti naao hale melaaire ọla Kótópaae melae.

²⁵ Whi me dené yatamo fo tokótamo yaai ya dapesó fupa, ti diaamo tu tuamó furaalutei a kisipa wisi mulóló, hapale donorae. Até initepa, ti ya taletere whi beterepaae dapesó fóló, fo tokótamo yóló, ai whinémo *dipula* be tẹtéróló kaae tare whirapené doasi topo whiné naase tuamó mulaalopó. Ai whiné amamo ya *dipula* beteraqsóró kisipa mutu dapó. ²⁶ Yalo diapaae mo i dere ape. Ya *dipula* betereitei sokópóló, dale mulale kwia belekamale sonaai *monikélé* mo turó kemeróló menitepa, ti ya *dipula* hale bitiré fóló, kemeróló duputere sukamó sokaalo ai ape. Meitepa, ti ya *dipula* hale betó tawaalopó.”

Nópu naqse yale fo

²⁷ “I dere fota, diaaọ taketi woseté wou beterafó. ‘So ó whi nópu naqse,’ erapó. ²⁸ Ai fo epatei, yalo diapaae mo i dere ape. Whi me denétamo me so kelené kolóló kisipa tikiné au nukupa, ti atétere whiné ama hosaa tuamó nópu mo ai nale ape. ²⁹ Naao turu kelenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepaae, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóró, ya atéró dée nalatere tiki kwia tukóló taae faróló, wisi tikipaae fupa mo wisirapó. ³⁰ Naao turu naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti ai naase tukóló taae falatepa mo wisirapó. Ti noatepaae, ya dée nalatere

naase tukóló taae farénitepa, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóró dapó.”

Whiné so tokó fateremó yale fo
(*Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18*)

³¹ “Upulé i fo aseýóló muló betereitei diaaḡ ai tuère ape. ‘Whi me dené ama so-tamo tokó falaai depa, ti tokó faterere aseýó sóró fópóló sopaae melae,’ erapó. ³² Ai fota mó epatei, yaḡo diḡpaae i dere ape. Whi me dené ama so me whitamó nópu nénipatei haḡe tokó fatepa, ti soma amatei nópu nalatapó. Atéro tokó faterere so me whinémo dokotepa, ti ai whi akélé nópu nukulapó.”

Talené doi yóló malo yaḡse yale fo

³³ Yesuné atimapaee duraalu, “Take bitiré wale so whipaae yóló mulale fo me i ape. ‘Naao Talepaae i ala mo yaalopóló, malo yale fo tikini, motóró eró tawae,’ erapó. ³⁴ Tépaitei, yaḡo diḡpaae mo dirii fo i dapa wosae. Malo dere alakélé momókó yaḡse. Naao dere fo diriróturaalu, hepen be doi yóló malo momókó yaḡse. Ti noatepae, ó hepen beta, fea ala fea teḡeróló kaae tare Kótó betere tikipó. ³⁵ Ó diaaḡ dere fo diriróturaalu, i haekélé doi yóló malo momókó yaḡse. Ti i haeta, Kótóné ama hó dée daaló betere tiki ai ape. Jerusalem be hulua doi yólókélé momókó malo yaḡse. Ti noatepae, ai be huluata, fea ala fea teḡeróló kaae tare doasi topo whi betere tikipó. ³⁶ Diaaḡ dere fo diriróturaalu, naase horóló kutiri teketere alakélé momókó yaḡse. Ti noatepae, naao topo niki mo betakélé de niki ó diliki niki biliranénipó. ³⁷ Diḡané me ala mo ipa, ti épó yalepótóró yae. Inipa, ti mo inipótóró yae. Naao ai dere fo mopó yópóló, mepaae kae kae hoḡo fotamo touróló dereteita, ti dowi Satan-né yae yóló teḡatepa dapó.”

Mené seḡei ala eratepa tokó melaḡse yale fo
(*Luk 6:29-30*)

³⁸ “Mo take yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Whi menétamo me whi kele doratepa, ti menémo ama kekekélé dorae. Me whinétamó me whi sereke dukutepa, ti menémo ama serekekélé dukae,’ erapó. ³⁹ Ai fo mo

epatei, yaḡo diḡpaae i dere fo wosae. Me whinétamó diḡpaae me dowi ala eratepa, ti diaaḡmo atimapaee momó tokó matere ala yaḡse. Me whinétamó ya faamumó okoloḡe deké supa, ti me tikiró faamumókélé dópóló yó melae. ⁴⁰ Mepaae whiné yaḡtamo fo tokótamo yóló, naao deró betere kuti sokotepa, ti me foḡoi kutikélé sópóló sókó melae. ⁴¹ Mepaae whinétamó, yaḡpaae 1 kilomitamó ama ḡla ḡla beleróló fae yóló seḡepa, ti naaomo me beleróló, 2 kilomita alerae. ⁴² Whi menétamo yaḡpaae me ḡlakó kematepa, ti ama ai kematere ḡla melae. Me whinétamó naao me ḡlakó kapala asiri saai dapóló yaḡpaae wosetepa, melaalomeipóló ama dere fo sisópaae eraḡse.”

Bóe whipaae yaala sókó fae ere fo
(*Luk 6:27-28, 6:32-36*)

⁴³ “Taketi yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Naao be whi so whipaae yaala sókó furaalu, bóe whi hóróló bóe du betae,’ erapó. ⁴⁴ Tépaitei, yaḡo diḡpaae i dere ape. Diaaḡ bóe whirape heḡesené sinóló yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betae. Mepaae whinétamó diḡpaae seḡei ala eratepa, atétere whi Tale Kótóné tao sóró, kisipa tiki wisi mulópóló momarae. ⁴⁵ Atétepa, ti diḡ ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané naale senaaletóró betaalo ai ape. Talené suka deḡótu betereitea, dowi ala dere so whipaaekélé, wisi ala dere so whipaaekélé erótu beterepó. Ama hali anaterere alakélé, dowi ala du betere so whiró donoi ala du betere so whitamó wusurópaae anótua dapó. ⁴⁶ Diḡanétamo, mepaae diḡ heḡekené sukóló yaala sókó fole so whipaae maaté yaala sókó fu betereitei doasi alapakó, Kótóné diḡamó dupu melaalopóló de? Ti kale *takis moni* siré kotere whirapenekélé atei kaae ala dua dapó. ⁴⁷ Diaaḡ mo no ne apupaae maaté naamei fo yóló, koḡeó du betere-a, ai doasi alaé? Ti mepaae Kótó tué inire so whinékekélé ai ala dua dapó. Tépaitei, haḡe mo so whipaaekélé naameiné koḡeó du betepa, ti mó doasi ala ai ape. ⁴⁸ Térapa, ó hepen bemó betere diaaḡ Aya ḡ me wisi ala yaḡḡani, mo ti sḡru ere kaae, diḡkélé

wisi alatóró eraté fóló, Talené ama ala mo ti sùre whì betae.”

6

Mepaae yayare so whì tao sae ere fo

¹ “Diaaḡ du betere wisi ala so whìné kolóló dukirópóló, momókó yaḡse. Diaaḡ dere wisi ala tamo kolóló dukirópóló du betepa, ti ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané melaaitere dupu saalomei ai ape.

² Até yaḡsórópa, diané mole ḡla ḡlarape mepaae yayare so whìmó ḡle melaai depa, ti tiki tuḡpaae dorutei tó tikiné ḡle sikilitere whìrapené wisi ala dapó yópóló, du betere ala kaae mo yaḡse. Ti ai whìrapenéta, fo wosetere berapemókélé, tu tómókélé, so whìné atima doi hale sóró horópóló kisipa mutu, touró betere so whìné keletómó dua dapó. Yaḡlo diḡpaae mo i dere ape. Atétere whìrape atima me dupu kaae saalomei, mo sùmótóró ai sóró tare ape. ³ Térapa, naaḡ ḡla ḡla mepaae yayare so whìmó ḡle melóló, yaḡlo etei kaae ḡla melalepóló kisipa yó tani, mo keterae. ⁴ Diaaḡ mepaae ḡla ḡla yayare so whìmó materetei so whì feané kelaḡsóró kikitì melae. Ti atéró kikitì dere ala keletere Aya Talené amatóró diaaḡ ai dere alamó dupu melaalópó.”

Yesuné moma etéro yae yóló yó maletèi (Luk 11:2-4)

⁵ “Téyaalopa, diaaḡ Talepaae momaturaalu, tuḡpaae dorutei wisire nisiyóló ḡle sikilitu betere whìrapené dere moma kaae mo yaḡse. Ti atimané momaturaalu, fo wosetere berapemókélé, doasi tu tómókélé, so whì feané dukirópóló dua dapó. Yaḡlo diḡpaae mo i dere ape. Atétere so whìné duputa me kae muni, mo sùmótóró ai sere ape. ⁶ Téni, Talepaae moma yaairaalu, naaḡ be dolopaae fóló tu kinóló bitu, kelené kilinire diaaḡ Aya Talepaae betḡ momayae. Atétepa, ti kikitì kinóló dere ala keletere Ayané diḡmó dupu melaalo ai ape. ⁷ Diaaḡ Talepaae momaturaalu, Kótóné ala kisipa inire whìrapené bete munire forape ḡle ḡko deté fu dere kaae yaḡse. Ti atimané atéró fḡlo sḡyóló dere momata, Talené wosaalópóló kisipa muóló dua dapó. ⁸ Térapa, atimané ai dere ala kaae diaaḡkélé

yaḡse. Ti noatepae, diaaḡ yayare ḡla ḡpaae wosaai teópatei, diaaḡ Ayané ama mo kisi-parapó.

⁹ Térapa, diaaḡ Talepaae momaturaalu etéro yae.

‘Hepen bemó betere ḡané Aya-ó, Yaḡta dowi ala mo betḡkélé muniruraalu, naaḡ ere ala mo kaepó. Téreteiné yaḡta, fea alané bete Tale betepa, so whìné naaḡ doi hale sóró horóló, mo doasi doi mulópóló yae.

¹⁰ Naaḡ teḡteróló kaae tare aḡmó mole ala wisinaale wópóló yae. Naaḡ kisipa mole ala ai hepen bemó irure kaae, i haemókélé atérópóló yae.

¹¹ ḡané mió i be ḡemó naaire ḡlakélé naaḡ sùmó ḡlae.

¹² Mepaae whìrapené ḡpaae erale dowi ala kwia ḡané tani, me ḡla meipóló ḡle kemerótu yale kaae, ḡané dowi ala kwiakélé naaḡ ḡle kemerae.

¹³ ḡa me dowi ala yóló dée naaire tikipaae ḡlisóró faḡsóró, naaḡ seséyóló tu wisitei yó mótu betae.

Téturaalu, ḡa dowi ala yópóló sesemer- atere bóe whìné só deraḡsórópa, ai tu naaḡ seséyóló ḡa tao sae, yóló dua yae.

¹⁴ Ti mepaae whìrapené diḡpaae erale dowi alatamo, me ḡla meipóló ḡle kemer- atepa, ti ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané diané yale dowi alakélé, ḡle kemeraalo ai ape. ¹⁵ Téyaalotei, mepaae whìrapené erale dowi ala me ḡla meipóló, diaaḡtamo ḡle kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere Ayané diaaḡ dowi alakélé, ḡle kemeraalomeipó.”

Yesuné ḡla weyóló ḡle betere alamó yale fo

¹⁶ “Diaaḡ Talepaae momayaairaalu, ḡla weyóló ḡle betere sukamó, tuḡpaae dorutei tó tikiné sikilitere whìrapené dere ala sùróló yaḡse. Ti so whìné atima mo wisirapó yópóló kisipa mutu, ḡla weyóló atimané kelepaa ḡmula yóló bitua dapó. Yaḡlo diḡpaae mo i dere ape. Ai whìrape atimané duputa, me kae saalomei, mo sùmó ai sere ape. ¹⁷ Tépatèi, diḡ moma yaai ḡla weyóló bituraalu, diaaḡ topo nikimó wel weì dilóo, diaaḡ kelepaaakélé fokóo du

betae. ¹⁸ Ti noa yaqsóro meipó. Mepaae whirapené diã ɔla weyóló beterapóló kisipa yaqsóro dapó. Diaaɔ kelené keleneire Ayané ama beta diaaɔ ai kikiti dere ala kelerapó. Atére Aya Talené amatóro diãmó dupu wisi melaalo ai ape.”

I haemó wisi wisi ɔla betapaae huatu betaɔse yóló yale fo
(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Diã i haemó bituraalu, ekele yóló ita yało ɔlapóló, betapaae huatu betaɔse. Ti noatepae, i haemóta hoti dakóló ó dowi ero siné turukóló ó ɔlémi nokole whirapenékélé kikiti be fulukóló sua dapó. ²⁰ Aténi, diaaɔ wisi wisi ɔla ó hepen bemó betapaaeróló mulaté holópóló yae. Ti ai bemóta ero sinékélé, hotinékélé doréni, ɔlémi nokole whirapenékélé be fulukóló ɔlémi saalomeipó. ²¹ Ti naao wisi wisi ɔla mole tikimótóro naao hosaakélé mo turó ai mole ape.

²² Naao keleta, ti tiki turó dɛro betere lamp sa sɔ ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti tiki turó dɛyó falapó. ²³ Tényi, naao keletamo dilikipa, ti tikikélé turó dilikirapó. Naao tiki tuãmó ere dɛtamo aluróló dilikipa, ti naao betere betekélé mo turó diliki yó falapó.

²⁴ Beta kutó diratere whinétei tɛteróló kaae tare whi tamoné kutó diranénipó. Ti me whiné du, i kutó dirae, me whinékelé i kutó dirae depa, atimaamo wusuróné kutó beta whiné diraire mo sunipó. Ti noatepae, me whi hóróló me whipaaemo hekesené sinóló yaala sókó fole ala yaalo ai ape. Ó me whipaaemo doasi hekesené sinóló yaala sókó fóo, me whimo hóróló sisópaae eróo yaalopó. Tétereteiné beta whítei Kótóné ala eratere whi betóo, *moni* diã tɛteróló kaae tare whi aqróló, *moniné* kutó diratere whikélé betóo, enénipó.”

Nokole ɔla ó deraaire kutimó whaaliala yaɔse ere fo
(Luk 12:22-31)

²⁵ “Térapa, yało diãpaae i dere ape. Diã betere beteta diaaɔ naaire ɔla ó wei nisiyóló ɛ noa naaloé? ó kuti noa deraaloé? yóló, whaaliala du betaɔse. Ti ai ɔla ɔla-a, doasi ɔlapa whaaliala du betere? Ya betere beteta, ti mo doasi topo ɔla ai ape.

Naao deró betere kuti-a doasi topo ɔlapa, whaaliala du betere? Naao tikita, ti mo doasi topo ɔla ai ape. ²⁶ Barapepaae eratere ala diãné kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae bilitere ala ó ɔla sóro bepaae mulatere ala dua de? Tétumitei, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané atimané naaire ɔla sumó mótua dapó. Ti ai barapeta doasi ɔla meitei, ama tao sua dapó. Ti diã so whíta, mo doasi ɔla beterapa, ama kisipa keteraalopóló de? ²⁷ Me whiné ama whaaliala dere alané a bitiré faaire be de ama sumó hikili faranére? Mo meipó.

²⁸ Diã kuti noa deraaloé yóló, whaaliala du betere-a, kale hoko yó mole nerape kisipa muae. Ti atima kémi bisikóló kuti nomotere ala dumipó. Mo meipó. ²⁹ Tépatéi, yało diãpaae i dere ape. Mió i yó mole nerapené ere au wisiné kale doasi topo whi Solomon-né sua yale kuti wisinaalené ere aukélé mo teraae falapó.

³⁰ Diã tué tiki tiratere ala tómó dakeró betere whirape-ó, i haemó yó mole nerapeta, mió beta yóló dóta, doyaaire ɔlatei, Kótóné ama mo wisiyóló aurótua dapó. Ti Talené ai ne aurótu dere kaae, diaaɔ saaire kuti diãmó sumó melaalomeipóló du bitu de? ³¹ Atérapa, ɔlaró weítamo noa naaloé? ó kuti ɛ noa saaloé? yóló, whaaliala du betaɔse. ³² Ti noatepae, hałe hoko betó mole so whirapené ai ɔla ɔlarape saaitapóló doasi ketekɛ butu beterapó. Tépatéi, diãné ai yaɔa du betere ɔla ɔlata, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané ama mo kisiparapó. ³³ Térapa, folosóro Kótóné ama tɛteróló kaae tare alaró, mo donoi ala wisinaaletamota, mo doasi bete mole alapa, ketekɛ buóló erótu betae. Atétepa, ti mepaae yaɔatere ɔla ɔlakélé fea Talené ama mo sumó melaalo ai ape. ³⁴ Atérapa, dó be demó noa ala yaaloé yóló whaaliala du betaɔse. Ti dó be demó yaaire alata, ai be demótóro erópóló yae. Upaae bitiré faaire be demó yaaire sekei ala, mió i be demó dere alatamo touraɔse.”

7

Mepaae so whiné dere ala taleyóló só deraɔse ere fo
(Luk 6:37-38, 6:41-42)

1 “Diã Tale aoyóló mepaae no ne hamomané dere ala taleyóló só deraq̄se. Ai ala deremó, Talené diãkélé taleyóló só deraqsórópa taalae. 2 Ti noatepa meipó. Mepaae so wh̄ipaae diãné me noa kaae ala eróló tale itikimó, ti naao me wh̄ipaae ai erale ala mo s̄tóró Talené yapaaekélé eraalo ai ape. Naao me noa kaae ala me wh̄i hamomapaae erélipa, ti ai erale s̄tóró Talené yapaaekélé eraalopó.

3 Naao kele dolomó doasi ni fake bupatei bunire aoyóló, naao no hamomané kele dolomó sawatamo bole mome kolóló, no-ó, naao kelemó ai bole mome sokaalopa maé dere fo-a, noatepa du betere? 4 Naao kele dolomó bole doasi ni fake-a, sokoni h̄ale bupatei, me no hamomapaae naao kele dolomó bole mome sokotapa maé fo-a, noatepa du betere? 5 Tó tikiné wisire nisiyóló h̄ale sikili du betere wh̄irape-ó, folosóró naao kele dolomó bole doasi ni fakepi sokae. Atéro naao kele feléyóló, ɔla ɔla diriyóló kilituraalu, ti naao noné kele dolomó bole mome wisiyóló sokonérápó.

6 Kótóné ama mo kaae tukóló muló betere ɔla haq̄rape n̄póló melaq̄se. Meleke wisinaale hupurape daae mole tikipaae fesekée falaq̄se. Diãné tamó ai ala depa, ti hupurapené hóné teiya teiya yóló, momó fesaae wouraalu diãte d̄osuyóló naalo ai ape.”

*Kótópaae me ɔla wosetere fo
(Luk 11:9-13)*

7 “Diã yaȳatere ɔla Kótópaae wosetepa, ti diaaq̄ ai wosetere ɔla ama mo melaalopó. Me ɔlakó saai dapóló keketepa, ti diaaq̄ keketere ɔla mo kólóló saalopó. Diaaq̄ t̄ tuk̄iyae yóló t̄ dupa, ti ama t̄ tuk̄iaalo ai ape. 8 Mepaae so wh̄i atima yaȳatepa, wosetere ɔla mo sua dapó. Wh̄i me dené senée yóló keketere ɔla ti mo sua dapó. T̄ tuk̄iyae yóló, t̄ du betere so wh̄i fea be dolopaae w̄póló, t̄ tuk̄itua dapó.

9-10 Diã ai betó mole wh̄i betané naalemané alimapaae aya-ó, okó amaletamo ālae depa ai kematere ɔla taaróló, kapo fake nae yóló melaaloé? ó yakó ālae depa, ai kematere ɔla meni wh̄i tukó nokole dowi wuli betepatei, nae yóló melaaloé? Meipó. 11 Diã i haemó dowi ala du betere wh̄irape

bitutei, diãné naale senaalemó wisi wisi ɔla h̄ale matere ala ti diã mo asarapó. Atére kaae, ó hepen bemó betere diaaq̄ Ayanéta, mepaae wh̄i dené apaae kematere wisi wisi ɔla mo hamokoróló melatere alané, i haemó betere ayané matere ala mo ti bosene falapó. 12 Térapa, Kótóné ama kóló wh̄irapené ere foró Moses-né yóló muló betere fotamo fea touróturaalu, ere fo beteta me kaae mei ai ape. Kae kae ala yaairaaalu, mepaae wh̄irapené yapaae erané dere alatóró mepaae so wh̄ipaaekélé erótua yae.”

Doasi fakere t̄uró betekene t̄utamó

13 “Diã sawatamo betekene t̄ serekemó sókó fae. Mo ti aluyaaitere tikipaae faai fole t̄ fake yóo, mo t̄kélé doasi fake yóo erapó. Ti mo dekéró so wh̄ita, ai fakere t̄tóróti sya fu beterapó. 14 Téretei, mo ti betó tawaaire tikipaae fole t̄ta, so wh̄i feané kilini, bet̄a bet̄a so wh̄iné maaté ai betekene t̄ kekóló sya fu beterapó.”

Ni du oletere kilituraalu etei kaae nipóló t̄uɛ dere ala

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

15 “Diã k̄paae f̄póló, dilik̄ai Kótóné ama kóló wh̄i aoyóló waalopa, mo hotowaró kaae tawae. Atima atéro wouraalu, kale *sipsip* hupu niki kaae bilipa mo h̄iti nisiyaalotei, atimané tiki tuapaaeta, ti wh̄i dóló nokole dowi bete haq̄né tiki daalopó. 16 Ti atima noa kaae wh̄i beterémóló, folosóró atimané dere alapi k̄aae kolóló tuɛ yae. Ti noatepae, so wh̄iné bes̄aae teketuraalu, h̄ale h̄oko k̄epimó olopa tekaaloé? Nose dukélé h̄ale h̄oko nimó olopa tekaaloé? Mo meipó. 17 Atétu dere kaae, wisi niné ti wisi du oleyóo, dowi niné ti dowi dutóró oleyóo, dua dapó. 18 Wisi nimó ti dowi ni du oleyóo, dowi nimó wisi ni du oleyóo, dumipó. 19 Mepaae du wisiyóló woleneitere nirape feata, ti diyóló sipaae taae derótu beterapó. 20 Térapa, ai kale wh̄irapené du betere ala mo wisiyóló k̄aae keletepa, ti atima etei kaae wh̄irape beterapóló, mo diriyóló kisipa yaalo ai ape.

21 So wh̄i mo feané atima hepen-paae faalopóló kisipa muturaalu, ȳalo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, du betepatei, ai so wh̄i mo fea faalomeipó. Ai tuamóte, mepaae so

whi de ó hepen bemó betere yało Ayané ama kisipa mole ala sya fóló, erótu betere so whi betą mo sůmó fenérápó. ²² Taletere be demó, mepaae so whiné yało doi yóló Tale-ó, Tale-ó, da naao kóló whi bitu, so whipaae Kótóné fo i ape yóló yó melóo, naao doimó dané mepaae dowi keperape so whi tuąmó betereitei dóló hókó falóo, mepaae kelemei alarapekélé eróo, du betalepó, yaalopó. ²³ Ai fo depa, yało atimaae hakeamó teraae faróló duraalu, 'Dią dowi ala du betale so whi-ó, dią ę mo tuékélé inipa taae fae,' yaalopó."

Be mo kekemeyóló tẹtere whiró hoko tẹtere whitamó

(Luk 6:47-49)

²⁴ "Tépatéi, mepaae whi dené yało fo mo wisiyóló wosóló, sya fóló eró tapa, ti kisipa tiki fosó fosóre whiné ama be tẹyaairaaalu mo hae kaayóló taae faróló, kapo tómó tẹtu dere kaae dapó. ²⁵ Atépa, doasi hali tiki wóo, wẹi milikélé wóo, doasi besé tikikélé wóo duraalu, ai bemó hairaleitei tokó fenipó. Ti noatepaae, ai be kapo tómó tẹyaletéiné mo dirirapó. ²⁶ Tépatéi, mepaae whirapené yało fo wisiyóló wosólótei sya fóló erénitepa, ti kale kolea koleare whiné wẹi atiką tómótei be hoko tẹtu dere kaae dapó. ²⁷ Atépa, doasi hali tiki wóo, wẹi mili wóo, doasi besé tiki wóo duraalu, ai kale bemó hairale tikimó, mo ti kolokó felepó," yalepó.

²⁸ Téró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, aimó wóló touró betere so whi mo feané ama yó mótu betale fomó haió! yóló, siratu betalepó. ²⁹ Ti noatepa meipó. Ama atéró yó mótu betale fota, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapené dere kaae yó meni, me doasi tẹteróló kaae tare whiné sóró beteratepa yó matere fo kaae, mo bete tokóló yó matapó du betalepó.

8

Yesuné betą dowi humu fulu derąle whi wisiraletéi

(Mak 1:40-44, Luk 5:12-14)

¹ Ai ala yóló kemetepa, Yesu ą ai du sokore aqmó betereitei taaróló, dorowou betalemó, so whi mo feané ą sya wou betalepó. ² ą atéró daalemó, dowi humu

fuluné tiki dore whi ą beterepaae wóló, bukutiri teyaró bitu ąpaae woseturaalu, "Tale-ó, naao fotokóné ę wisiraaí kisipa mutepa, ti mo sůmó wisiranérápó," yalepó.

³ Atéró, Yesuné kale whiné tikimó naase mulóló duraalu, "Naao tiki doreitei mió yało wisiraaí dapa, mo ti wisi yae," yalepó. Ai fo deretamo, ama tiki mo turó wisiyalepó. ⁴ Téró, Yesuné ąpaae duraalu, "Wosae, mió naao tiki ai wisi yalepa, hałe mo so whipaae i ala yalepó fo momókó yaqse. Téni ya fóló, Talepaae momaratere whiné maaté naao tiki fopeyópóló, yó melae. Téró, mo take Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, naao tiki wisirateremó Talepaae melae ere ọla melae. Atimané ai ala kilituraalu, ita Talené eró beterapó fo yópóló dapó," yalepó.

Betą topo diktare whiné Yesupaae tué tiki tirale ala

(Luk 7:1-10)

⁵⁻⁶ Atéró, Yesu ą Kapeneam be huluamó sókó felemó, 100 Rom diki tare whirape tẹteróló kaae tare topo whi betą wóló ąpaae duraalu, "Tale-ó, yało kutó diratere whi betą doasi hepo daalu ama tikikélé mo dąamu sókó fóló, bemótóro hałe fió mulapó. Téruraalu, doasi dele su beterapa naao ę tao saaloé?" yalepó.

⁷ Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, "Yało ą wisiraaí faalopó," yalepó.

⁸ Ti fo depa, kale topo whiné ąpaae tokó mótu duraalu, "Tale-ó, ę whi wisi bitupakó ya yało bepaae ape yaalomeipa, imó naao fonemaaté ama kisi bete wisiyae depa, sůmó wisiyaalopó. ⁹ Ti noatepa meipó. ękélé ę tẹteróló kaae tare whirape betepa, atima aqmó beterapó. Atérruraalu, yałokélé mepaae diki tare whirape tẹteróló kaae tarapó. Ai whirapekó betapaae yało fae depa ą fóo, ape depa wóo dua dapó. Yało kutó diratere whipaae i kutó diyae depa, ama ai alatóro dua dapó," yalepó.

¹⁰ Yesuné ai whiné dere fo wosóló, haió yóló siratu, ą sya wou betere so whipaae duraalu, "Yało diąpaae mo i dere ape, i whiné doasi kisipa tiki tiró betere kaae ere whi Israel hae kwiamó betepa, yało mo kilinipó. ¹¹ Yało diąpaae i dere fo wosae. Suka hoterepaae betere so whikélé, suka

doropolepaae betere so whikélé, atimané be taaróló ọla detere tikipaae wóló, atima beterópóló tukóló muló betere tikimó ọla naai betaalopó. Atima atéró touróló, Abraham, Aisak, Jekop-sépitamo hepen bemó betere Kótóné tẹteróló kaae tare tuámó bituraalu, ai doasi detere ọla atima fea betámó nuku betaalopó. ¹² Téyaalotei, mepaae so whi Kótóné tẹteróló kaae tare aomó ama naale senaale beterópóló yóló mulaletei, diliki tuámó beterópóló, belapaae hqkó deraalopó. Aimó doasi dele su bituraalu, atimatei yale alamópóló dekené sukóló wole du betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Téro, Yesuné kale doasi topo whipaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiratere alatóró yalo yapaae mo eraalopa, fae,” yalepó. Mo ai fo deremotóró kale whiné ama kutó diratere whiné kisi bete wisi ipakalepó.

Yesuné mepaae so whiné kisi wisirótua yale fo

(Mak 1:29-31, Luk 4:38-39)

¹⁴ Téro, Yesu ọ Pitané bepaae sókó felemó, Pitané ama somané hama sere tiki suputere kisiné sinóló mupa kelalepó.

¹⁵ Atépa kolóló, kale soné naasemó ama wolaa yó salemó, ama tiki supu du betale kisi bete wisitepa, kale so ọ turukó holóló, Yesumó ọla kaae sóró biliralepó.

¹⁶ Atéró, be dikiteretamo dowi kepe tepeyóló betó mole so whi mo turó ọ beterepaae dapesó wua depa, dowi keperape foné sua yalemó, sókó fua yóo, atima so whi feané hepo betekélé mo ti wisitua yóo, yalepó. ¹⁷ Ai alata hale inipó. Kótóné ama kóló whi Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

“Dané momaare tikiró kisi betetamo fea ama tikimó sóró tokóló aluraai walepó,” erapó.

Yesu ọ so whiné sya kotopa yale fo

(Mak 1:32-34, Luk 4:40-41)

¹⁸ Atéró kelalemó, so whi mo hale ọla kaae ọ boperale wapa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dá wẹi kẹla tẹyóló uté tẹró faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁹ Atétepa, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whi betá ọ beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, yá mopaae fupa, ti ẹkéle yá sya waalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Kale haḡnaraperó barapetamota, atima fitere tiki ai ere ape. Téretei, kale whiné Naalema ọ betá ama topo beleróló fitere tiki meipó,” yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama yó matere whi betané duraalu, “Tale-ó, folosóró yalo ayapi dourale faaipa, naao epaae fae fo enére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Sinale whirapeta, ti sinale whirapenétóró dourópólópa, yá ẹ sya ape,” yalepó.

Yesuné doasi besé tikiró wẹi asyatamo béraletei

(Mak 4:36-41, Luk 8:22-25)

²³ Atéró, ọ kale wẹi nukupaae bití hotopa, ama yó matere whirapekéle ątamo betá nukupaae bití holalepó. ²⁴ Atéró, atima wẹi tuámó fu betalemó, mo doakale hali tikiró besé tikitamo kilitainé hapale sókó walapó duraalu, wẹi asya wóló atima betere nuku dolopaae wẹi bosenée horóló, kale nuku buó deraai depatei, Yesu ọ noke hale fió molepó. ²⁵ Yesu atéró fipa, ama yó matere whirapené ọ turukuróló duraalu, “Tale-ó, dá felekemó wẹiné aluraai dapa, naao dá tao sae,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Dią noatepa wi du bitu de? Diaaḡ kisipa tiki tiró betere ala tómó ai ererapó,” yalepó. Tétepa, ọ turukó holóló, kale wẹi asyaró besé tikitamopaae tikae yóló foné salepó. Atéyalemó, kale wẹi asyaró besé tikitamo tukóló ama ere kaae mo dono felepó.

²⁷ Atétepa, kale whirape atimasisitei duraalu, “Haió! i whita, noa kaae whirópó. Kale wẹi asyaró besé tikitamonékélé mo whiné dere kaae, ama dere fo mo betátóró wosóló, erótua dapó,” yalepó.

Kepe tepeyóló betere whi tamo wisirale fo

(Mak 5:1-17, Luk 8:26-37)

²⁸ Atéró, Yesu ọ uté tẹró tẹ fóló Kadarin hae kwiamó sókó felepó. Aimó dowi kepe tepeyóló betere whi tamo whi dourótua dere tikimó bití, ątamo hokolaa yaai dapóló walepó. Ai whi tamo dowi kepené sesemeratepa doasi fopaae butu, sereke fisikó sóró whi daai du betepa, so whi

fea wituraalu ai tumó fua inipó. ²⁹ Até du betere whi tamoné fo fakeyóló duraalu, “Kótóné Naalema-ó, naao damopaae noa alakó eraai waleé? Tukóló mulale suka teópatei, ya ipaae damo susupuraai waleé?” yalepó.

³⁰ Téró, mepaae hupurape mo hale ɔla kae mo umó kimimó daae molepó.

³¹ Kale dowi keperape atima witepa Yesupaae kema duraalu, “Naaotamo da dóló hokonaai depata, ti u hupurapené depe tuapaae dotonaasepe,” yalepó.

³² Atéró, ama kale keperapepaae duraalu, “Diá whi tuamó beteretei taaróló sókó fae,” depa, atima kale whiné depe tuamó betaletei taaróló, hupurape tiki tuapaae tepeyóló bití fupa, kale hupurape fea botokó furaalu, kula dolomó derepeletikimó, weiné sorokó fóló kale hupurape sisiraae felepó. ³³ Atétepa, ai hupu kaae tare whirape atima ai ala kilitu, mo hapale doasi be huluapaae fóló, i kale whi tamopaae erale alaró mepaae eratepa kelale alatamo so whi feapaae yalepó.

³⁴ Atétepa, ai be huluamó betó mole so whi fea Yesu kelaai dapóló walepó. Atéró walemó Yesu betepa kilitu, atimané apaae ya i hae kwia taaróló fae, yóló setu betalepó.

9

Yesuné tiki ddamui whi wisirale fo
(Mak 2:1-12, Luk 5:17-26)

¹ Atéró, Yesu a weí nukupaae bití holóló, ai weí kela teyóló a betere be huluapaae felepó. ² Atéró a aimó betepa, mepaae whirapené beta tiki ddamui whi beseketamo turó Yesu beterepaae beleyóló walepó. Atétepa atima kisipa tiki tiróló wale ala Yesuné kolóló, kale tiki ddamui whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi ala kwia mió yalo i kemeratapa whaaliala ini, naao hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

³ Ai fo depa, mepaae Moses-né ere fo yó mótu betere whirape atima kisipanétei duraalu, “I whiné a Kótó kaae beterapóló du betere foné, Kótóné doi doróló faletu beterapó,” yalepó.

⁴ Yesuné atimané atéró mutere kisipa kolóló duraalu, “Diaaɔ atei kaae dowi

kisipa noatepa mutu bitu de? ⁵ Fo tamó mulapa, so whiné taleyóló mé fo diaaɔ enére? Naao dowi alamó saaire kwia yalo aluratapó fo enérepé, ya turukó horóló naao beseké sóró fae fo enére? Diá tué tekeyóló kisipa yae. ⁶ Atérené i haemó betó mole so whiné dowi ala kwia tokóló aluraaire fotokó Whiné Naalemané sumó bulapóló, kisipa muópólópa,” kale whipaae, “Ya turukó horóló naao beseké sóró bepaae fae,” yalepó. ⁷ Ti fo depa, kale whi turukó holóló ama beseké sóró bepaae felepó. ⁸ Atétere ala aimó betó mole so whi feané kolóló, atima doasi hokomó sókó furaalu sira yalepó. Mo whiné etei kaae ala yópóló Kótónétei sóró beteró beterapóló, ama doi hale sóró horalepó.

Yesuné Matyupaae a sya ape yale fo
(Mak 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹ Atéró Yesu a ai hae tiki taaróló fu betalemó, *takis moni* siré kotere whi Matyu *takis moni* saairaalu, tene furu bemó betepa kelalepó. Atépa ama apaae duraalu, “Ya e sya ape,” depa, kale seké a turukó horóló Yesu sya felepó.

¹⁰ Atéró, Yesu a kale whi Matyuné bemó betepa, *takis moni* siré kotere whiraperó mepaae dowi ala dere whirapetamo mo turó wóló, Yesuró ama yó matere whirapetamo fea touyóló ɔla nuku beterepó. ¹¹ Atéró ɔla nuku betepa, mepaae Farisi whirapené kolóló ama yó matere whirapepaae duraalu, “Diá yó matere whi-a, *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamotei, noatepa ɔla betamó nuku bitu de?” yalepó.

¹² Ai fo wosóló Yesuné duraalu, “Kisi daanire so whi *dokta* beterepaae fumi, kisi daale so whimaaté fua dapó. ¹³ Kótóné aseýóló muló betere fo i ape. ‘Simó sukɔlaa dalóló hale matere ala Kótóné a saai doasi hekeseni, kolené sinóló hale tao sere ala depa, ti a mo doasi hekeserapó,’ erapó. Térapa diá fóló, ai ere fo bete wosóló kisipa tekeyae. Ti e waleteita, donoi ala dere so whipaae ape yaai anitei dowi ala dere so whipaae ape yaai walepó,” yalepó.

ɔla weyóló hale betere ala
(Mak 2:18-22, Luk 5:33-39)

14 Téró, Jon-né yó matere whirape Yesu beterepaae wóló apaae woseturaalu, “Daró Farisi whirapetamota me sukamó ɔla weyóló hãle bitua depatei, naao yó matere whirapemo ɔla weyóló hãle bitinitere-a, noatepa de?” yalepó.

15 Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kale so dokaaire whi ɔ ama fulumu whirapetamo hãle betepatei, ama fulumu whirape dekɛtu molómó betaaloé? Téni, nalo kale so dokore whi mené dapesó fupa, ti ama fulumu whirape atima ɔla weyóló hãle betaalo ai ape.

16 Mo whi betanékélé, kisi kuti kwia sóró si kutitamo nomotumipó. Ti noatepae, kisi kuti kwia sóró deraakele kutitamo dakoróló nomonalemó, momó bisãae fóló mo ti fake yaalopó. 17 Whi betanékélé, kisi wain wei tepeturaalu, upulé moi hupu sekaené nomóló mole wutimó tepetumipó. Atéro tepetepa, ti kale moi hupu sekaemó tepeyale wain wei tóputuraalu, fulukó fóló wei sunée faalopó. Atéyaosóró, atima kisi wain wei tepeturaalu, ti kisi hupu sekaené aleale wutimótóróti tepetua dapó. Atétepa, ti kale wutiró weitamó wusuró mo wisiyóló muó tawaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné folosóró betã so wisiróo, senaale kepaaróo yale ala

(Mak 5:22-43, Luk 8:41-56)

18 Atéro ama fo teó du betepatei, betã doasi topo whi wóló ɔ daalemó bukutiri teyaró bitu duraalu, “Doa whi-ó, yãlo senaale mo miótóróti sinalepó. Téyaletei, yã wóló ama tikimótamo naao naase mulatepata, ti ɔ mo kepaanérápó,” yalepó. 19 Atétepa Yesu ɔ turukó horóló kale whitamó fupa, ama yó matere whirapekélé felepó.

20 Até deretamo, betã so wéliéné du betepatei, 12 ba fo kemere so Yesuné sisóró sókó wóló, ama deró betere kuti salemó wolaayalepó. 21 Kale soné ama i kisipa mualepó. “Yãlotamo ama kuti salemó wolaatepa, ti yãlo kisi bete sumó wisiyaalopó.”

22 Tétepa, Yesu ɔ fetée fóló kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kisipa tiki tirale alané naao kisi bete wisiralepa, hosaa tuamó sekeni, diriyóló dua fae,” yalepó.

Ai fo deremótóró kale soné kisi bete mo ti wisiyalepó.

23 Atéro, Yesu ɔ kale doasi topo whiné be dolopaae sókó felemó, so whi fea fo tiki whaa du bitu, fó wuti hale yóló moló-u du betepa kelalepó. 24 Até du betepa, Yesuné atima foné sóró duraalu, “Ai senaaleta sukuni, ɔ noke firapa diã taee fae,” deremó atimané ɔ dõ nalalepó. 25 Atéro, ai touró betere so whi fea belapaae hókó deróló, Yesu ɔ kale senaale mole be dolopaae fóló, kale senaalené naasemó tao salemó, ɔ mo ti sukãletei momó kepaayalepó. 26 Atéro, Yesuné i ala yalepóló, ai be hulua feapaae deté kweyóló fakeralepó.

Kele dilikire whi tamoró kóló nomone whitamó wisirale fo

27 Atéro Yesu ai be taaróló fu betaalemó, kele dilikire whi tamoné ɔ sya wou fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whiné Naalema-ó, naao damó kolené sukutu tao sae,” yalepó.

28 Atétepa, Yesu ɔ be tuãpaae sókó fi tikimó nalo kale kele dilikire whi tamo ɔ beterepaae wapa, atimaamopaae woseturaalu, “Yãlo diaamo sumó wisiranérápóló kisipa mute?” depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao fotokõné damó mo sumó wisiranérápó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama kale whitamóné kelemó wolaa yóló duraalu, “Diaamoné kisipa tiki tiró betereiteiné i wisiratere ape,” yalepó. 30 Ai fo yalemó, kale whitamóné kele fisãae fóló wisitepa Yesuné atimaamopaae fo mulóló duraalu, “Yãlo diaamopaae i erale ala so whipaae momókó deté kweyãqõse,” yalepó. 31 Téyaletei, atimaamo be hulua feapaae fóló, Yesuné i ala yalepóló deté kweyóló fakeralepó.

32 Atéro kale whitamó fi tikimó, dowi kepe tepeyóló bituraalu kóló nomóló fokélé initere whi betã Yesu beterepaae dapesó walepó. 33 Atétepa, Yesuné kale dowi kepe dóló hõkõnaletikimó, kale kóló nomóló betale whitei, fo kaae sóró yalepó. Atéteremó, so whi feané kolóló siraturaalu, “Take bitiré wale alimó etei kaae ala Israel hae kwiamó depa mo kolókélé inipó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa, kale Farisi wh̄irapené duraalu, “Ai dowi keperape dóló h̄okonaleteita, dowi keperapené doasi topo wh̄iné fotok̄oratepa, dóló h̄okonótua dapó,” yalepó.

Kótóné kutómó ɔla dekéro ɔlumépatei saaire wh̄i meipó

³⁵ Atéro etéyalepó. Yesu ɔ doasi be huluapaaekélé, sawa be huluapaaekélé, ai be huluamó t̄e mole fo wosetere berapemókélé, Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole ala i ape yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaté kw̄eyóo, mepaae tiki momaare wh̄iraperó hepo daale wh̄irapetamokélé wisiraté kw̄eyóo yalepó. ³⁶ Téró, so wh̄i mo h̄ale ɔla kaae betó mupa kelalemó, atima tao saaire wh̄ikélé meiruraalu, bokonaale *sipsip* hupurape aoyóló betó mupa, Yesu k̄olené sukutu ama hosaamó salepó. ³⁷ Atépa ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Kutómó ere ɔlata, mo dekéro ɔluméretei ɔla saaire wh̄i betá doaló meipó. ³⁸ Térapa, ai kutómó ɔlumére ɔla saaire wh̄irape dotonópóló, ai kutó Talepaae wosae,” yalepó.

10

Yesuné 12 wh̄irape doteyale fo (Mak 3:13-19, Luk 6:12-16)

¹ Atéro, Yesuné ama yó matepa wosetere 12 wh̄irape ɔ beterepaae ape yalepó. Mepaae so wh̄i tuamó betere dowi kepe h̄okó falóo, mepaae kae kae hepo daale so wh̄iró tiki momaare so wh̄itamo wisiróo yópóló, atima fotok̄o mo sumó bulóló soro beteralepó.

²⁻⁴ Ama ai soro beterale 12 *aposel* wh̄iné doirape i ape. Folosoro sale wh̄ita, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere wh̄iró ama noma Andrutamo yóo, Sebediné naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamo yóo, Filip-ró Batolomiu-tamo yóo, Tomas-ró *takis moni* siré kotere wh̄i Matyu-tamo yóo, Alpiasné naalema Jems-ró Tadeus-tamo yóo, k̄alo k̄aloi wh̄i Saimon-ró Iskariot be wh̄ikó Yesu d̄ópóló eleké deyale wh̄i Judas-tamo yóo yóló, atima atérópó.

⁵ Yesuné ama dosayóló soro betero betere 12 wh̄irape dotonaairaaalu, folosoro atimapaee i fo yalepó. ⁶ “Juda fake mei,

kae fakené be huluaró Samaria wh̄irapené be huluatamopaae feni, *sipsip* hupu kaae fókó fale Israel fake beterepaae fae. ⁷ Diá furaalu, i fo so wh̄i feapaae h̄akeamó yó maté kw̄eyae. Hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole ala wóló, mió mo felekemó i mole ape. ⁸ Mepaae kisi daae mole so wh̄i wisiróo, sinale so wh̄irape kepaaróo, mepaae humu fuluné tiki dore so wh̄i wisiróo, tiki tuamóbetere dowi kepe doló h̄okonóo, yae. Ai ala yaaire fotok̄o diaaq *moniné* dupuyóló sini, yało diapaae h̄ale melalepó. Téyalepa, diaaqmo me dupu sini, so wh̄i h̄ale tao soro wisiraté kw̄eyae. ⁹ Diá atéro furaalu, *kold ó silpa ó kopa moni* soro faqse. ¹⁰ Naa wa ó tómó deró betere kuti, ó horó betere hó be, ó dotó tikikélé tawóló faqse. Ti noatepae, ai kutó diratere wh̄irape atimané naaire ɔlakélé, ó fiyaaire bekélé ti ai be talenétoro melatepa ti mo wisirapó.

¹¹ Diá mé doasi be huluamó ó sawa be huluamó sókó fupa, ti mo wisi kisipa mole wh̄ikó aimó betereómóló kelenaalemó betepa, ti mo ai wh̄itamotoro bitiré fóló, diá me bepaae furaalu, ti ai be taalae. ¹² Diá ai wh̄iné ama bemó sókó huturaalu, atimapaee k̄leó, Talené diá wisiróo betepa, hosaa muni deyóló dua betae fo yae. ¹³ Ai be talerape wisi kisipa mole wh̄itamo betepa, ti diané hosaa muni deyóló mo dua betae dere foné atima sumó tao soro wisiraalopó. Atima wisi tué mole wh̄itamo bitinipa, ti diané hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale h̄ale besekeréni, diapaae momó fesaae wópóló yae. ¹⁴ Mepaae wh̄inétamo diá wisiyóló dape sini yóo, diaaq yó matere fokélé wisiyóló woseni yóo depa, ti diá ai betere be, ó doasi be hulua taaróló faairaalu, atimané ai be hae diaaq hómó dakepatei faqsoro, aimó terepée deróló fae. ¹⁵ Yało diapaae mo i dere ape. Kótóné taleyóló kw̄ia melaaire sukamó, diá wisiyóló dape sinitere be huluamó betó mole so wh̄ipaae eraaire sekei alata, Komoraró Sodom be huluatamomó betó muale so wh̄ipaae eraaire seke bosenóló, mo doakale dowi seke melaalo ai ape. ¹⁶ Diáta, kale bete haq betó mole tuapaae *sipsip* hupu kaae yało i doto-

natere ape. Térapa, diã wuliné kisipa kaae fosó fosó irutei, diã me dowi ala muniru, kale ba hòkóserape kaae, naame yóló mo dua betae.

¹⁷ Ti noatepae, mepaae wh̄irapené kae kae sekei ala diãpaae mo eraalopa, diã mo hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, atimané diã fo tokótamo yóló taletere wh̄irapené naase tuãpaae mulóo, atimané fo wosetere berape tuãmókélé diã susupuróló fokosói ala yóo yaalo ai ape.

¹⁸ Diã yálo doi erótu beteremó, tẽteróló kaae tare *Gavman* wh̄iraperó doasi topo wh̄irapetamo beterepaae fo tokótamo yaai dapesó faalopó. Atéró, fo tokólo dere ala Juda meire so wh̄inékélé wosóló kisipa yaalopó. ¹⁹ Téyaalotei, atimané diã *dipula* beteraai dapesó fupa, diã noa fo yaaloé ó fo neyóló yaaloé yóló, whaalia yaõse. Atéró fo tekẽtere be demótóróti diaaõ yaaire fo Tale Kótóné ama yó melaalo ai ape. ²⁰ Ti atéró yaaitere fo diãné kisipané yaalomeitei, diaaõ Ayané ama Kepe Wisiné i fo yae yóló yó mótu betepa, yaalo ai ape.

²¹ Me wh̄iné ama nomatei me wh̄iné dópóló eleké deyaalo ai ape. Beta wh̄iné ama naale senaale me wh̄iné mó ti dóló sukunópóló eleké deyaalo ai ape. Naale senaalené hama alimatamo bóe dóló só deróló, mepaae wh̄iné dópóló melaalopó.

²² Diã yálo ala erateremó, so wh̄i feané diã hòróló, bóe du betaalo ai ape. Tétu betepatei, wh̄i me detamo ai sekei ala haãle beleté fóló kemetere kwiapaae sókó fupa, ti atétere so wh̄i aluyaõsóró, yálo tao saalopó.

²³ Diã ai be huluamó sókó fẽlalemó, ai be hulua so wh̄iné diãtamo bóe dóló diãpaae susupui ala eratepa, ti ai be taaróló me be huluapaae botokó fae. Yálo diãpaae mo i dere ape. Ai Israel fakené be huluarape dokõ fea kwẽyóló kemeréni teó kutu betepatei, kale Wh̄iné Naalema sókó waalo ai ape.

²⁴ Beta *skul* naalené a yó matere wh̄i ama tẽteranénipó. Atétere kaae, kutó diratere wh̄inékélé a tẽteróló kaae tare wh̄i ama tẽteranénipó. ²⁵ Kale *skul* naale a kisipa siré fóló, ama kisipare alakélé a yó matere wh̄iné kisipare alatamo beta sũ yóo, kale kutó diratere wh̄iné dere alakélé a kaae

tare wh̄iné dere alatamo beta sũ yóo epata, ti mo wisirapó. Mo so wh̄iné be tale kilituraalu, aãta dowi keperapené doasi topo kepe Belsebul-pó du betepa, ti ama be wh̄i so wh̄ipaaekélé beta kaae eratere fotóro yaalo ai ape.

²⁶ Atérapa, atima ai wh̄irape kolóló wiyaõse. Ti noatepae, mió kinóló mole õla õlarape fea take haãkearatepa kelaalopó. Kinóló mole ala ó fo so wh̄i feané kisipa yaalo ai ape. ²⁷ Yálo diãpaae dilikitamo yó mótu betere fota, ti be dẽtamo haãeamó yae. Diaaõ kikititi wosẽli dolomó du betere fo ti so wh̄i feané wosópóló, siki bemó daalu haãeamó yó melae. ²⁸ Ti diaaõ kepe bete doréni, mo tó tikimaaté sukópóló dele mo wh̄irape koróló, diã wiyaõse. Téni, naao tikiró kepe betetamo wusuró dowi si duku beterepaae taae deranére Talepaae beta wiyae. ²⁹ Wh̄irapené ba male tamo duputuraalu, sonaai *moni* kené dupu dua dapó. Téretei, diaaõ Aya Kótóné ama kisipané ai ba belekaãmale haepaae derepae initepa, ti haepaae derepenénipó. ³⁰ Diaaõ topomó bilire niki feata, Tale Kótóné ama dosãayóló mo tuẽrapó. ³¹ Atérapa, diã whaalia yóló wiyaõse. Ti i haemó betó mole ba belekaãatiki kolósu, diã kolósu depa, diãta mo doasi õla ereteiné Kótóné ama diã kisipa keteraalopóló de? Mo meipó.

³² Mepaae wh̄i denétamo amatei, so wh̄i feané keletómó, eãta Keriso wh̄i beteraapó depata, ti atétere wh̄i ó hepen bemó betere yálo Ayané keletómó ita yálo ne nopó yaalo ai ape. ³³ Téyaalotei, mepaae wh̄i dené so wh̄i feané keletómó, eãta Keriso wh̄i meipó depa, ti yálokélé hepen bemó betere yálo Ayané keletómó a yálo ala eratere wh̄i meipó yaalopó.

³⁴ Eã i haepaae waleteita, ti i haemó betó mole so wh̄i fea bóe dele ala taaróló, dua beterópóló wale nisiyaõse. Téni, i haemó betó mole so wh̄i tuãmó tekeróló me fake kae beteroó, me fake kae beteroó yaairaalu walepó.

³⁵ Eã wóló betere bete i ape.

‘Naaleró alimatamo tuãmó tekeróló bóe delóo, senaaleró hamatamo betere alakélé tuãmó tekeróló bóe delóo,

whinė dokore soné ama hyama sere-
tamo bóe dóo, yaalopó.

³⁶ Whi mené ama fake so whi ó ątamo
betámó betere so whinétei, ątamo
bóe daalo ai ape, erapó.

³⁷ Mepaae whi dené ę sisópaae eróló, ama
alima ó hamapaae doasi hekesené sukóló
yaala sókó fu betepa, ti atétere so whi
ętamo betámó betaaire sụnipó. Mepaae
whi dené ama naale ó senaalepaae yaala
sóko furaalu, ę sisópaae eratepa ti atétere
so whi ętamo betámó betaaire sụnipó.

³⁸ Mepaae whi dené ą sukąaire filipaa ni
amatei beleyóló ę sya ąnitepa, ti ai so whi
yąło fo wosetere so whi betaaire sụnipó.

³⁹ Mepaae whi dené ama betere bete me
ala yaqsórópóló, amatei hotowayóló kaae
tapa, ti atétere whiné ama betere bete
aluyaalo ai ape. Mepaae whi dené yąło
ala eraairaalu, ama betere bete me ąla
meipóló aluratepa, ti atétere whiné ama
betere bete aluni, hąle muó tawaalo ai ape.

⁴⁰ Whi me dené dią wisiyóló dape sóró
kaae tatepa, ti ętei wisiyóló dape sirapó.
Mepaae whi dené ę wisiyóló dape supata,
ti ę dotęyale sekę yąło Ayatei wisiyóló dape
sirapó. ⁴¹ Whi me dené mepaae whi kilitu-
raalu, Kótóné ama fo eratere kóló whipóló,
mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné
Kótóné ama kóló whiné sere dupu sųtóróti
saalopó. Whi me dené mepaae whi kil-
ituraalu, ąta mo donoi ala dere whipóló
mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné
kale mo donoi ala dere whiné sere dupu
sųtóróti saalo ai ape. ⁴² Yąło diąpaae mo
i dere ape. Whi me denétamo mo belei
sokótei betere whi yąło ala erótu betere
whipóló siri weı nae yóló melatepa, ti
ai ala deremó dupu hąsóko feni, motóro
saalopó,” yalepó.

11

*Yesuró weı tópuratere whi Jon-tamo
(Luk 7:18-35)*

¹ Atéró, Yesuné yó matere 12 whirapepaae
fo yó melóló kemetepa, ai betere tiki
taaróló, ą Kaleli hae kwiamó tę mole be
huluapaae felepó. Atéró fóló, hąle mo betó
mole so whipaae kale kisi fo wisi yó melóo,

ama fo wosetu betere so whipaaekélé yó
melaté kweyóo yaairaalu felepó.

²⁻³ Kale Jon *dipula* bitu, Yesu Kerisoné i
ala du beterapóló deté kotere fo wosóló,
ama yó matere whirapepaae I fo wasae
yóló dotęyalepó. “Yąta kale waalopóló
bope du betale whi hıtipé, whi me kae
wópóló kaae tawaaloé yóló wosene fae,”
yalepó. Atétepa, kale Jon-né dotonale
whirape fóló, Yesupaae wosalepó.

⁴ Tétepa Yesuné atimapaae duraalu, “Dią
Jon beterepaae fóló, diaaę wosale foró
kelale alatamo ąpaae yó móturaalu, i fo
yae. ⁵ Kale kele diliki yóló betale whirape
wisiróo, hó doyóló betale whirape wisiróló
falóo, mepaae dowi humu fulu dorowóló
betale whirape wisiróo, wosęli kine so whi
tukwe falóo, mepaae mo ti sinale so whıtei
kepaaróo, yoleale yóló betere so whipaae
kale kisi fo wisi yó mótu betóo, du beterapó
ene fae. ⁶ Mepaae whıtamo yąło du betere
ala kolóló, ę sya waleteti hóturaalu, dée
nénitere whi ti Kótóné wisiratepa, hąjne
sukutu beterópóló yae,” yalepó.

⁷ Atéró, kale Jon-né ama yó matere
whirape fi kinipaae, Yesuné Jon-né du
betere alamó tuę muturaalu, aimó betó
mole so whipaae yó melaai duraalu,
“So whikélé bitinire hąle kópu kaae fi
hae tikipaae fua yaletai-a, noakó kełe
fua yaleé? Beséné féporótu betere kape
kelaai fua yaleé? Mo meipó. ⁸ Dią upaae
noakó kelaai fua yaleé? Whi betą mo
kuti wisinaale deróló betepa kełe fua
yaleé? Meipó. Atei kaae kuti wisinaale
deró betere whıta, ti kale doasi topo
whirape bitua dere tiki dokélé ini, mo
sisi yóló sorokoi be wisinaalemó bitua
dapó. ⁹ Téretei, dią noakó kełe fua yaleé?
Kótóné ama kóló whi kelaai dapóló fua
ipa, ti ątóróti mo hıti ai ape. Yąło diąpaae
mo i dere ape. Kótóné ama kóló whirape
fea beteretei, ai whiné ama ditere kutóné
mepaae kóló whirapené ditere kutó mo
bosene falapó. ¹⁰ Ai sekémó kisipa mutu,
Kótóné asemó i fo erapó.

“Yą waai teópa yąło fo eraaire whi folosóro
ąpi wópóló dotęyaalopó.

Ai whiné amata, yą waaire tu
donoróló wisiraalopó,” erapó.

11 Yalo diapaae mo i dere ape. I haemó betó mole sorapené deyale whirapekéle fea betó moletei, kale weí tópuratere whikó Jon-né atima fea tetéroló bosene falapó. Tépatéi, Kótóné tetéroló kaae tare aomó belei sókó deóló betere whiné ti kale weí tópuratere whi Jon tetéroló betérapó. 12 Kale weí tópuratere whi Jon betale alimó kaae sóró, hepen bemó betere Kótóné tetéroló kaae tare aomó mole ala mo doasi fotokótamo wouraalu, fakeraté wou betérapó. Ai ala saairaalu, keteké buóló bóe du betere whirapené ai ala kekeparó fasó sua dapó. 13 Kótóné ama fo eratere koló whiraperó Moses-né asere fotamoné Kótóné i ala yaalopóló yó maté wóló, kale weí tópuratere whikó Jon betale alimó sókó walepó. 14 Térené diaaọ kisipanétamo waalopóló kale bopetu betale whi Elaijata Jon atóróti hitipóló kisipa mutupa, ti mo wisirapó. 15 So whi de woséli daapa i dere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae.

16 Mió i alimó betó mole so whi etérapóló bete kisipa yóppóló, yalo noa ala suróló yaaloé? Atimata, etei kaae naale senaale kaaené kelerapó. So whi touraleta dere tikimó bituraalu, mepaae naale senaalené mepaae naale senaalepaae melaa yaalopa ape yóló etei fo dapó.

17 ‘Dané fó wutiné haleratepa, diané mepaae wole forape yóló sama kilini yóo, dané mepaae wole forape depa diaaọ moló ini yóo yaletéi-a, noatepa hale daae mualeé?’ dua dapó.

Ai kale keteirapené dere ala kaaetóróti diaaokélé ai du betere ape. 18 Kale weí tópuratere whi Jon wóló betereitei olakélé, wain weikélé nénitere ala mepaae so whiné kolóló, ama depe tuámó dowi kepe bituraalu dapó dua yalepó. 19 Kale Whiné Naalema wóló bitu, qlaró weítamo nokole kilitu, so whi feané ai whita, olakélé wain weikélé dekeró nuku betere whipó. Ata, kale *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamoné fulumu whipó, ai du betere ape. Tétu betereitei, mepaae whiné ama dere ala kaae kolóló, ai whita Kótóné mo dotoróę fale kisipa muluraalu dapó yaalo ai ape,” yalepó.

Mepaae dowi ala taaróló kisipa fetenire be huluamó ere fo

(Luk 10:13-15)

20 Téró, Yesuné ama kae kae kelemei alarape erale be huluarapemó betó mole so whi dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló bitini yalemó, ai so whi só deraai yalepó. 21 Atéroló ama duraalu, “Koraşin be huluaró Betsaida be hulua so whirapetamo-ó, dią tuapaae mo dowi sekei ala waalo ai ape. Yalo dią tuapaae erótua yale kelemei alarape kaaetamo, Tair be huluaró Saidon be huluatamomó eróluaşóró, ti atimané dowi ala mo taketitei taaróló, tuę tiki feteyóló kili diyóló yei kutitamo bituapó. 22 Yalo diapaae mo i dere ape. Tale Kótóné taleyóló kwia matere sukamó, Kótóné i haemó betó mole so whipaae kwia matere alata, ti kale Tair be huluaró Saidon be huluatamopaae melaaire kwia mo bosene faalo ai ape. 23 Dią Kapeneam be huluamó betó mole so whi-ó, dią ó şapaae holaalopóló kisipa mute? Mo meipó. Diąta, mo apaae derepale dolopaae Kótóné sóró deraalo ai ape. Dią ai Kapeneam be hulua tuámó erale kelemei alarape kaae, Sodom be hulua tuámó eróluaşóró, ti ai be hulua doróluaşameipó. Miókélé hale tę tawuapó. 24 Téretei, yalo diapaae i dere ape. Tale Kótóné Sodom so whi taletere sukamó doasi kwia melaalotei, diapaae eraaire sekei alata, ti bosenóló mo doasi ala eraalopó,” yalepó.

Fóturu depa şa nóló dua betere ala melaalopóló dere fo

(Luk 10:21-22)

25 Atéyale sukamó, Yesuné ama Alima Kótóné doi hale sóró horóló duraalu, “Şaró i haetamo tetéroló betere Aya Tale-ó, naao mió i alimó yó mótu betere alarape feata, doasi kisipa sóró betó mole whirapené kelaşóró hyó mulóló, i naale belekaatikiné maaté kolóppóló, haşeamó yó melaletéiné yapaae mo kée dapó. 26 Aya-ó, mo dapó. Ti ai alata, mo naao kisipa mole alatóróti ai ape,” yalepó.

27 “Fea alata, yalo tetéroló kaae tanóppóló, yalo Ayané epaae meló betérapó. Mo whi betanékelé Naalema kisipa initei, Alimané

ama betā kisiparapó. Térure kaae, mo whi betānekélé Alima kisipa initei, Naalemané betā ama Alima kisiparapó. Naalemané ama kisipa mole so whipaae yało Ayata, etei kaae Tale beterapóló, yó matere so whiné maaté tuę yaalopó.

²⁸ Diā mepaae whi sekei ọla beleyaletikimó, fóturuyóló bétu betere so whi-ó, diā s̄a nóló mo dua betaaire ala yało melaalopa, ẹ beterepaae ape. ²⁹ Yało hulumó belere ni fake beleyóló, dāmo wusóró furaalu, yało dere ala kolóló kisipa sae. Ti noatepae, yało hosaa tuāmó mole naamei ala wisi diaaọ kisipa yaasepóló, yó melaalopa, ape. Até depata, ti diaaọ hosaa muni deyóló mo dua betaalopó. ³⁰ Ti noatepae, yało kutó ditere alaró beleyóló fole ọlatamo sekeni, mo esepelérápó,” yalepó.

12

Yesu ąta s̄a nópóló tukóló muló betere be de tale

(Mak 2:23-28, Luk 6:1-5)

¹ Atéyale sukamó, Yesuró ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuāmó kutu betalepó. Téyalemó, ama yó matere whirape wotetepa s̄a nópóló dāle muló betere sukamótei, kale ai kutómó yó mole *whit* du k̄aesu yóló nukulé fu betalepó. ² Atei ala depa, Farisi whirapené kolóló Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whirapené s̄a nóló beterópóló tukóló muló betere be demótei, kale yóló muló betere fo tukóló, ọla ai su betere ape,” yalepó.

³ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotetepa yale ala diaaọ dos̄ayóló, kisipa muni airapó. ⁴ Ȧ Kótóné be tuapaae holóló bituraalu, mo kae muló betere *bred* o Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotepa sóró nalepó. Ti ai ota, Kótópaae melaleteti, mo h̄ale whirapené naqsóró fo mupa, Kótópaae momarateri whirapené maaté nukua dapó. ⁵ Mosesné yóló muló betere fo sya furaalu, momatere be kaae tare whirape kale dāle muló betere sukamótei atimané ditere kutó diyaaai be dolopaae fua dapóló, ere fo diaaọ dos̄ayóló kisipa muni airapó.

Ti kale yóló muló betere fota, mo tikitu betepatei, me dowi ala yalepóló inipó. ⁶ Yało diāpaae mo i dere ape. Kótóné ama momatere beta, doasi ọlapatei, Kótóné ama ala erótu betere sekéró, mió ama erótu betere alatamoné ai momatere be t̄eteróló teraae falapó. Atére sekéta, mió diātamo betāmó i betere ape. ⁷ Tale Kótóné i fo aseýóló muló beterapó.

‘Kale *sipsip* hupu ó me ọla simó sukūlaa daróló momarateri alata, ti yało h̄ekesere ala meipó. Me whi kolené sinóló tao sere alata, ti yało h̄ekesere alapó,’ erapó.

Ai fotamo diāné tuę uasóró, ti dowi ala munire whirape só deróluameipó. ⁸ Ti noa betené meipó. Kale Whiné Naalemata s̄a nóló beterópóló, dāle muló betere be de t̄eteróló kaae tare Tale beterapó,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Téró Yesu ą aimó betaleteti taaróló, atimané fo wosetere be tuapaae sókó felemó, aimó betā naase dowi whi betepa kelalepó. Atima mepaae so whiné ą dowi ala yale whipóló só deraaire bete kikitu Yesupaae woseturaalu, “S̄a nóló beterópóló dāle muló betere sukamótei, whi wisirateri ala depa fo mulepé meié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diakó whi me denétamo, kale s̄a nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó betā *sipsip* hupu nóku dolomó doropóló mupa, tao saalomeié? ¹² Tépateti, whita ti mo doasi bete mole ọla ereteiné whi tao sere alané *sipsip* hupu tao sere ala bosene falapó. Atérené s̄a nóló beterópóló dāle mulale sukamó wisi ala depa, fo munipó,” yalepó.

¹³ Téró ai fo yóló kemetepa, kale naase dore whipaae duraalu, “Naao naase teréę falae,” depa, kale whiné ama dore naase teréę faralemó, me tikiró wisire naase kaae yó felepó. ¹⁴ Atétepa, kale Farisi whirape atima belapaae tóę fóló, Yesu netéró daaloé yóló fo dokalepó.

Kótóné ama kutó dirópóló sókó sere whi

¹⁵ Até yaaire ala Yesuné ama kisipa yóló, ą betale tiki taaróló felepó. Atétepa, kisi daae mole so whi feané ą sya wou betepa, ama wisirótua yalepó. ¹⁶ Atéró,

ama atimapaee fo mulótu duraalu, “Yalo i dere ala kolóló ę etei kaae whi beteraóló mepaae so whipaae momókó yaose,” yalepó. ¹⁷ Yesuné ai du betale alata, mo take Kótóné ama kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo motóro dokonóturaalu yalepó. ¹⁸ Ama ai ere fo i ape.

“Yalo kutó dirópóló, sókó sóro kae betero betere whi i betere ape.

Ama dere alamó, ę hainé sukutu apaae yaala sókó fóló, mo hosaa mulapó.

Atérené yalo kepe bete ę tuapaae betera-tepa, amamo Talené mo donotóro taleýóló kwia melaaire fo i hae kwiamó kae kae tiki daae mole so whipaae hakearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Téró yalo kutó diratere whi hõle sere alaró hõle fotamo ini dereteiné, ai be belamó ó tumó fua wua dere so whiné mo wosókélé yaalomeipó.

²⁰ Kale kape siki kaae faairaalu, bitikine tikimó ama mo ti kaa yaalomeipó.

Téturaalu, kale wisiyóló dó tanire sakélé ama hapale sukunéni, hãle dó tanópóló kaae taté faalopó.

I haemó du betere kae kae dowi alamó, mo donotóro taleýóló kwia melaaire alané hõko taletere ala aluraté fóló, mo donoyóló taletere alané tetéroóló kaae tawaalopó.

²¹ Atéturaalu, hae kwia feamó betóló fale so whiné apaae kisipa tiki tiróló hainé sukutu bitu, i sekénéta, da mo tao saalopó du betaalo ai ape,” erapó.

Yesu ę topo kepe Belsebul-né fotokoratepa dapóló yale fo

(Mak 3:20-30, Luk 11:14-23, 12:10)

²² Téró, betã whi dowi kepe tepeýóló bituraalu, kele diliki yóo, kólókélé nomóo ere whi Yesu beterepaae dapesó wapa, ama wisiralepó. Atéro wisiratepa fo yóo, kelené ęla ęlakélé wisiyóló kolóo, yalepó.

²³ So whi feané ai ala kolóló sirayóló duraalu, “Ai whita Depit-né deté wale fake tuamó, waalopóló bopetu betale whi hiti irurapó,” yalepó.

²⁴ Ai fo kale Farisi whirapené wosóló duraalu, “Meipó. Ai whita, doasi keperapené

topo kepe Belsebul-né fotokoratepa, dowi kepe ai dóló hõkonótu betere ape,” yalepó.

²⁵ Atéro, atimané mutere kisipa tiki Yesuné kolóló atimapaee duraalu, “Mepaae hae kwia tetéroóló kaae tare doasi topo whirape atimasisitei bóe dupa, ti atimané tetéroóló kaae tare ala mo doraalo ai ape. Atéturaalu, doasi be hulua ó betã bemó betere so whi atimasisitei bóe dupa, ti mo wisiyóló bitini, mo doyaalo ai ape.

²⁶ Satan-né ama fake whitamotei bóe dóló hõkó fatepa, ti ama tetéroóló kaae tare ala amatei teketepa, ti netéro fotokõ buóló daayaaloé? ²⁷ Atére kaae diaaõ duraalu, i sekénéta kale dowi kepené doasi topo kepe Belsebul-né fotokoratepa dóló hõkonalepó dere-a, diaaõ be whiné dowi kepe dóló hõkonótua deteretei né fotokoratepa, du betere? Atétepa, ti atimanétei diãtamo fo tokótamo yóló, taletere sukamó diã só deraalo ai ape. ²⁸ Téretei, Tale Kótóné Deji Kepe Wisiné ę fotokorótu betereiné, dowi kepetamo yalo dóló hõkonótu betepa, ti kale Kótóné tetéroóló kaae tare aomó mole ala diã tuapaae wóló mulapóló kisipa yaalo ai ape.

²⁹ Whi mené mo doasi fotokõ bole whiné ęla ęla ęlémi saairaalu, noa alapi yaaloé? Folosóro kale seképi dirii képiné dokóló mulóló, nalo ama bemó muó mole ęla ęla sóro fenérapó.

³⁰ Etamo betãmó bitinire whiné ti bóe dóló ę só derótu beteraóló. Mepaae whiné ama ęla ęla etamo mulénitepa, ti atétere whiné ama ęla ęla hõko besekérotu beteraóló. ³¹ Atétu betereiné yalo diãpaae mo i dere ape. Mepaae kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamo yólótei, nalo Talepaae kemerae depa, ti Tale Kótóné me ęla meipóló hãle kemeraalopó. Tépatéi, kale Deji Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti Tale Kótóné me ęla meipóló kemeraalomeipó. ³² Atére kaae, mepaae whinétamó kale whiné Naalema falatepa, ti ama ai dowi ala kwia me ęla meipóló hãle kemeraalotei, mepaae whi dené kale Deji Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti mió i betere alimókélé ó take nalo waaire alimókélé, ama ai dowi ala kwia kemereni, hãle muó tawaalopó.

³³ Ni wisi daapa, ti ama dukélé wisi oleyaalopóló kisipa muóo, Dowi niné ama dukélé ti mo dowitóró oleyaalopóló kisipa muóo, yae. Ti noatepae, so whiné olere du kilituraalu etei kaae nipóló kisipanérápó. ³⁴ Dià whi tukó nokole dowi wulirape-ó, dià dowi alané fāanuraalu wisi fo noayóló yaaloé? Ti noatepae, so whi feané hosaa tuámó fāayóló mole alatóróti kólónékélé foparóló hakeamó dua dapó. ³⁵ Whi wisiné ama hosaa tuámó ti wisi alatóró fāayóló muluraalu, ama dere fokélé wisi fotóróti dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuámó ti dowi alatóró fāayóló muluraalu, dowi fotóróti dua dapó. ³⁶ Térapa, yálo diāpaae mo i dere ape. Diaaḡ dere fotamo, kisipa tekeyóló ini, hapale hōko depa, ti take taletere sukamó diāpaae etei kaae hōko fo noatepa yaleé yaalopó. ³⁷ Ti noatepae, taleyaaire sukamó diaaḡ yale wisi fonétei diā hāle fópóló eróo, mepaae yale dowi fonétei diā só deróló kwia melóo, yaalo ai ape,” yalepó.

So whiné tué yópóló Talené Jonapaae erale kelemei ala (Mak 8:11-12, Luk 11:29-32)

³⁸ Téró, mepaae Farisi whiraperó Mosesné asere fo yó matere whirapetamoné āpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, Talenétei eratapóló dané kisipa yaai dapa, kelemei alakó erótumié?” yalepó.

³⁹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diā nōpu nokole alaró mepaae sonalei dowi alatamo du betere whirape-ó, Talenétei eratapóló sira yaaire ala erae yóló, wosó maaté tarapó. Me sira yaaire alakó yó melaalomeitei, Kótóné ama kóló whi Jonapaae erale ala kaae betā eratepa ke-laalo ai ape. ⁴⁰ Ti noatepae, kale whi Jona be deḡ sore yóo, diki sore yóo yóló, doasi yané depe dolomó bitu yale kaae, kale Whiné Naalemakélé, be deḡ sore yóo, diki sore yóo yóló, dou dolomó hāle muaalopó.

⁴¹ Téyaalotei, take nalo kale Ninipa be hulua whirape taletere be demó mió i alimó betó mole so whi mo só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, dowi ala taaróló kisipa tiki feteyalepó. Téyaletai, Jonakélé tēteróló bosene fale whi i betepatei, kisipa tiki

tirénitere-a, noatepa de? ⁴² Talené taletere be deḡ sókó wapa, betā *Saut*-paae mole hae kwiamó betere doasi *kwin* so ḡ turukó holóló daalu, diā mió i alimó betó mole so whi só deratere fo yaalopó. Ti noatepae, ai sota, mo saletópaae betale sotei, kisipa tiki dotoróḡ fóló mole whi Solomon-né yó matere fo wosaai dapóló weipakalepó. Téyaletai, Solomon-né kisipa tiki fosó fosóre alakélé tēteróló bosené fale whi i betere ape.

⁴³ Kale dowi keperape whiné depe tuámó betereitei taaróló furaalu, i ala dua dapó. Ḃ kópu kaae fi tikimó mo wisiyóló betaai dapóló kekaai fēlalemó, betaaire tiki kilinitepa momó fesaae wóló duraalu, ‘Yálo taaróló wale bepaae, ḡ momó bitī faaitapó,’ dua dapó. ⁴⁴ Atéró, ḡ fóló kelerālemótamo whi mekéle bitini kale be fuóló taae faróló ḡla ḡla fea hotowaró betāpaaeró betepa, keletapó. ⁴⁵ Atépa kale dowi kepe ḡ momó fesaae fóló, mepaae doasi dowi alamaaté du betere wēikeró keperape dapesó wóló, kale whi tuámó bitī walapó. Atétepa, ai whi ḡ take folosóro betale ala sawa doreitei, mió kale wēikeró dowi keperape bitī waletiné, kale whiné betere bete mo ti doratapó. Atétere kaae, mió i alimó dowi ala du betere so whipaaekélé eraalo ai ape,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo (Mak 3:31-35, Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesuné ai touró betere so whipaae fo hāle du betepatei, ama hamaró nomarapetamoné ātamo fo yaairaaalu, wóló belamó daae molepó. ⁴⁷ Tépa whi betāné duraalu, “Naao haeró norapetamoné yaḡtamo fo yaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

⁴⁸ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Yálo haeró norapetamo-a, deé?” yalepó. ⁴⁹ Ti fo yóló, ama yó matere whirape beterepaae naasené yóló duraalu, “Yálo haeró norapetamota, ti i betó mole ape. ⁵⁰ Ti mepaae so whi denétamo hepen bemó betere yálo Aya Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepata, ti yálo no ne ó haetóro ai betere ape,” yalepó.

13

Yesuné whit ke biliterepaae dó faróló yale fo

(Mak 4:1-9, Luk 8:4-8)

¹ Atéyale be demótóró Yesu ɔ ai be tuamó yó mótu betaleteti taaróló, kale doasi weí kɛla fókupaae bití derepelepó. ² Atéró, ai weí fókumó so whí mo hɛle ɔla kaae bopéróló daae moleteiné ɔ daayaaire tɛ munipa, nuku tuɔpaae daane horalepó. ³ Atéru, so whípaae du betale fo fea ti fo sale maaté yóló duraalu, “Whí betané ɔla wae kerape ama kutómó terepété kweyaai sóró felepó. ⁴ Atéró, kale whíné ama ɔla wae kutómó terepété kuturaalu, mepaae ke ti tu tómó sókóta yóló mupa, barapéné nalepó. ⁵ Mepaae kerape ti kane tómó dakere haepaae taae durupua yalepó. Atéyale ɔla waeta, mo haepaae derepéni, kane tómó dakere haemó taae derepeleteiné, kale ɔla wae mo hapale holalepó. ⁶ Téyaletei, mo dirii sukané kale ɔla mo hapale botokole yó salepó. Ti noatepae, ama feleke mo apaae derepénireteinépó. ⁷ Mepaae kerape, ti kale mu daai ne tuamó taae durupua yalepó. Téturaalu, kale ɔla wae dowi mu daai netamo betámó holale tikimó, ai kale dowi nené kale mo ɔla bopée sóró aluralepó. ⁸ Mepaae kerape ti mo hae wisimó taae durupua yalepó. Atéyale ɔla ti mo wisiyóló holóló, du wisinaale woleyalepó. ɔla wae bìli furaalu, yo betɔ sóró feletei, ɔla ulumétepa suraalu ti 100 yorape mepaae 60 yorape ó 30 yorape faanóló sóró walepó. ⁹ Mepaae whí de woséli daapa, ti i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae,” yalepó.

¹⁰ Atéró, ama yó matere whírape wóló ɔpaae woseturaalu, “So whípaae naao fo salené maaté du betere-a, noatepa de?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama tokó mótu duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ama tɛteróló kaae tare tuamó kinóló mole kisipa tiki wisinaale diɔpaeta meló beteretei, atimapaee ti meló bitini ai ape. ¹² Mepaae whí dené kale fo wisitamo sóró tapa, ti ai tómó mepaae kae beleróló melaalopó. Téturaalu, ai whí ɔ mo dekéró muaalo ai ape. Mepaae whí dené kale fo wisi sóró

tanitepa, ti ama sawatamo tareteikélé fasó saalo ai ape. ¹³ Yɔlo atimapaee fo salené maaté i yó mótu betereteita, hɛle meipó. I ere fo dokonóturaalu, erapó.

‘Atimané kelené mo kilirutei, me ɔla wisiyóló koló fumipó.

Atimané wosélinékélé wosetu bitutei, bete wisiyóló kisipa mutumipó.’

¹⁴ Ai so whí tuamó ere alata, Aisiaiané aseýóló muló betere fo dokonóturaalu dapó. Ai asɛre fo i ape.

‘Diaaɔ wosóta yaalotei, fo bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Diaaɔ kelenée yaalotei, wisiyóló ke-laalomeipó.

¹⁵ Ti noatepa meipó. Ai so whíné hosaa taróo, kelekélé dilikiróo, atimané wosélikélé kinóo erapó.

Ti noa yaɔsóró meipó. Atimané kelené mo bete kolóo, woséliné wosóló bete kisipa yóo, yaɔsóró erapó.

Ai ala ere so whí atima ɛ beterepaae momó feteóló wapa, ti yɔlo atima sumó wisiranérapó,’ erapó.

¹⁶ Téretei, diaaɔ kelenékélé mo wisiyóló kolóo, wosélinékélé fo wisiyóló wosóo yaleteiné, Kótóné diɔ wisiró beterapóló, hainé ai sukutu betere ape. ¹⁷ Yɔlo diɔpaae mo i dere ape. Mo take Kótóné ama koló whírapéro mo donoi alamaaté dere whírapetamo feané mió diaaɔ kilitu betere ala atimané kelenée du betaleteti mo kilinipó. Diaaɔ wosetu betere fokélé atima feané wosenée du betaleteti, mo wosókélé inipó.

¹⁸ I kale ɔla wae ke terepété kweyale whíné yale fo sale fo bete i dapa, diaaɔ mo wisiyóló wosae. ¹⁹ Mepaae whí de Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó mole fo wisi wosóló, bete wisiyóló kisipa initere so whíta, ti kale ɔla wae ke tu tuamó sókóta yóló mupa, barapéné nale kaaeta, ti kale dowi Satan-né atima hosaa tuamó muló betere fo wisi tokó sua du beterapó.

²⁰ Kale kane tómó dakere haemó taae derepele ɔla waeta, ti mepaae so whí dené kale fo wisi hapale wosóló, hekesetu dere kaaepó. ²¹ Tépateti kale fo wisi wosóló, ama feleke mo apaae derepéniruraalu, sawa hɛleke sukamó beteró, sɛsere ala ó me sekei ala wapa, ti kale sekei hapale tétitei

dée nóló Talené ama fo wisi erateretei mo ti taalutua dapó. ²² Kale dowi mu daai ne tuą dolomó taae durupu yale kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wosólótei, i haemó doasi *moni* sóró néli whi betenée dere alaró whaaliané sukutere alatamota, mo doasi bete mole nisyóló sya furaalu, Kótóné fo aluróló du wisiyóló ulutimipó. ²³ Kale hae wisi bolemó taae derepele ọla wae kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wisiyóló wosóló, kisipa mutere so whi ai ape. Atétere whi, kale ọla ọlumétepa, mepaae 100 mepaae 60 mepaae 30 yorape deyóló ẹanótu dere kaaepó,” yalepó.

Dowi neró wisi ọlatamopaae dó faróló dere fo

²⁴ Atéroró, Yesuné so whipaae fo sale fo me kae yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ẹteróló kaae tare aomó mole alata, i ala dere kaaepó. Whi betané ama kutómó ọla wae wisi biliyalepó. ²⁵ Atéroró biliyóló, so whi fea noke firepaae ama bóe whi wóló, kale ọla wae ke biliyó mole tikimó dowi nené kekélé terepée daalóló, felepó. ²⁶ Kale ọla wae holóló du woleyaaire alimó, kale dowi netamo wusuró betámó hopa kelalepó.

²⁷ Atépa, kale kutó diratere whirapené ai kutó talepaae duraalu, ‘Doa whi-ó, naao kutómó mo wisi ọla wae ke maaté biliyaletei, dowi nemo noayóló sokalé?’ yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale kutó talené tokó mótu duraalu, ‘Aita, bóe whiné du yalepó,’ depa ama kutó diratere whirapené apaae duraalu, ‘Da fóló ai dowi ne tokó farópé nearó?’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa ama duraalu, ‘Meipó. Diaaọ kale dowi ne teketuraalu *whit*-tamotei tokó falaosórópa, ama erópóló taalae. ³⁰ Kale *whit*-tamó wusuró enópóló kaae tawóló, ọla ọlumétepa sere sukamó yaasepólópó. Atéroró ọla sere sukamóta, ti kale ọla sere whirapepaae siré kweyae depa, dowi nerapepi tokóló si biliraai betapaae eróló mulaalópó. Téro kale mo naaire *whit* maaté siré kweyóló betapaae yóló, mulatere bepaae mulaalo ai ape,’” yalepó.

Yesuné mastard ni keró yist-tamopaae dó faróló yale fo

(*Mak 4:30-32, Luk 13:18-19*)

³¹ Atéroró, ama atimapaae fo sale fo me yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ẹteróló kaae tare aomó mole alata, ti betá whiné kale *mastard* niné ke ama kutómó biliyale kaaepó. ³² Ai kale *mastard* niné keta, mepaae i yó mole niné ke kaae meipó. I niné keta mo belekamaletai huturaalu, ti mepaae kutómó ere nirape fea ẹteróló mo doakale ni ami daatua dapó. Atépa, ai ni ẹirapemó barape daaneta dua dapó,” yalepó.

³³ Atéroró ama kale dere kaae, fo sale fo me yóló duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné ẹteróló kaae tare aomó mole alata, betá soné *flawa* o bula duraalu tópuópóló bulatere sawa ọla *yist* kaaepó. Ai sawa ọlanétei *flawa* o bula doasi tóputua dapó,” yalepó.

³⁴ Atéroró, Yesuné so whi feapaae yó matere dokọ fo saletamo touróló yó du betalepó. ³⁵ Ama ai ala du betaletaita, ti Kótóné kóló whirapené yóló muló betere fo dokonóturaalu, du betalepó. Kale fo i ape. “Take i hae kwia fea kaaraaipatei, kinóló mulaté wóló, mió i alimókélé hẹle kinóló mole forape fea, ti yalo fo sale fonétóroró yó melaalo ai ape,” yalepó.

Kale dowi nepaae dó faróló yale fo bete hẹkearale fo

³⁶ Téro, ai touró betere so whi fea betó mupatei taaróló, ẹ be dolopaae felepó. Atétepa, ama yó matere whirape ẹ beterepaae wóló duraalu, “Kutó tuámó dowi ne botokorapó dere fo salené bete dapaae yó ẹlae,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Wisi ọla wae ke feseketé kotere whi, ti kale Whiné Naalema ai ape. ³⁸ Kale kutóta, ti so whi fea betó mole hae tiki ai ape. Kale ọla wae ke wisita, ti Kótóné ẹteróló kaae tare aomó betó mole so whi ai ape. Kale dowi neta, ti dowi Satan-né naale senaale ai ape. ³⁹ Kale dowi ne du biliyale bóe whi, ti dowi Satan-pó. Kale kutómó ere ọla ọlumétepa saaitere sukata, ti kale kemeyaaitere be depó. Kutómó ere

qla ɔlumétepa sere wh̄irapeta, ti kale *ensel-rape* ai ape.

⁴⁰ Kale dowi nerape tokóló sipaae taae fatu dere kaae, take kemeteré sukamó atéyaalo ai ape. ⁴¹ Atéró, kale Wh̄iné Naalemané ama *ensel-rape* dotonóló, Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó betó mole so wh̄iró dowi ala dere so wh̄itamo hoseké yóló betaqsóró, ama *ensel-rapené* tokósu deté kw̄yaalopó. ⁴² Atéró, me wh̄i dowi ala yópóló dée nalatere so wh̄iró dowi ala du betere so wh̄itamo si duku betere dolopaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, doasi wole yóló kaketuraalu, atima serekené atimatei tukó nuku betaalo ai ape. ⁴³ Atima atéró k̄ilipaae ti mo donoyóló betere so wh̄i atimané Aya Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó, suka wisi duraalu d̄ tekée fu dere kaae, d̄ tekée fi so wh̄i betaalopó. Wh̄i me de wos̄eli daapata, ti i dere fo wosóló bete mo wisiyóló k̄isipa muae,” yalepó.

Doasi moni sere wisi wisi ɔlapaae dó faróló yale fo

⁴⁴ Atéró, Yesuné duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, ti etei ala dere kaaepó. Wh̄i betané ama hae kwiamó doasi *moni* sere wisi wisi ɔla bupa kikiti koló salepó. Atéró kale ɔla hyó muóló, ɔ bepaae h̄kesetamo felepó. Atéró fóló, ama bemó muó mole ɔla ɔla fea mepaae wh̄itamo dotonóló *moni* sóró, kale wisi wisi ɔla mole hae tiki ama dupu yalepó.

⁴⁵ Atére kaae, hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, ti meleke kaae dui ɔla ɔla wisi kekóló keletepa, dotonóló *moni* sere wh̄iné dere kaaepó. ⁴⁶ Ai kale meleke kaae dui ɔla wisi mupa koló sóró fóló, ama tare ɔla ɔla mo fea dotonóló, ai kale ɔla wisinaale dupu yalepó.”

Ya sere h̄aleke wapaae dó faróló yale fo

⁴⁷ “Fo sale fo me i ape. Ó hepen bemó betere Tale Kótóné ama t̄eteróló kaae tare aqmó mole alata, mepaae ya siré kotere wh̄irapené ya saairaalu, atimané h̄aleke wa w̄ei kulupaae deróló, kae kae yarape sutere kaaepó. ⁴⁸ Atéró, kale h̄aleke wamó dere yarape taleyaaairaalu, h̄aleke wa tukó

sóró w̄ei fókumó turukw̄e mulóló, taleyóló wisire ya yopaae derótua yóo, doretei ti taae fatua yóo, yalepó. ⁴⁹⁻⁵⁰ Atétu dere kaae, take kemeteré sukamókélé, ai ala yaalo ai ape. Kótóné ama *ensel-rape* wóló, wisi ala du betere so wh̄i taleyóló kaepaae beteroó, dowi ala du betere so wh̄i kaepaae beteroó, yaalopó. Atéró bukótamo yóló, dowi ala du betere so wh̄ita, si duku beterepaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, atimanétei yale dowi alamópóló doasi wole yóló serekené tukó nuku betaalo ai ape,” yalepó.

⁵¹ Téró Yesuné atimapaae duraalu, “Ai yale forape fea diaaɔ wosóló bete wisiyóló k̄isipa yaleé?” depa, atimané duraalu, “Ēpó,” yalepó.

⁵² T̄etepa Yesuné duraalu, “Moses-né aseýóló muló betere fo yó mótu betere wh̄irapepaae, Kótóné hepen bemó t̄eteróló kaae tare aqmó mole ala i ape yóló, mené yó matepa k̄isipare wh̄ita, ti be tale kaaepó. Beta be talené ama wisi wisi ɔla muó mole tikimó mió sale kisi ɔlakélé, mo take mole ɔlatamo touróló, Talené ala erótu beteropó,” yalepó.

Kótóné ɔlóló wh̄i ɔ ama turuku bemó doi munipóló yale fo

(Mak 6:1-6, Luk 4:16-30)

⁵³ Yesuné ai fo sale forape yó melóló k̄ilipaae ɔ ai be hulua taaróló felepó.

⁵⁴ Atéró, ama turuku bemó sókó fóló bituraalu, atimané fo wosetere bemó fo kaae sóró yó mótu betalepó. Ama atéró yó matere fomó sirayóló duraalu, “Ai wh̄iné k̄isipa tiki dotoróɛ fale alaró kae kae eratere kelemei alarapetamo-a, né yó matepa du bitutérópó,” yalepó. ⁵⁵ I naaleta, kale be t̄etere wh̄iné naalema h̄iti meié? Ama hamata Maria ai ape. Kale Jems, Josep, Saimon, Judas, ai wh̄irapeta, ti ama nomarape ai ape. ⁵⁶ Ama nemarapekélé, d̄atamo i betere ape. Ama doa ai du betere ala feata, momó sóró du bitu dérópóló, ɔtamo dei tué mualepó.

⁵⁷ Atéró, Yesuné ɔtamo dei k̄isipa mutere ala kolóló, ama atimapaae duraalu, “Be hulua feamóta Kótóné ama ɔlóló wh̄iné doi doasi moletei, ama turuku be hulua so

wh̄iró ama fake so wh̄itamo tuamó, ti doasi doi muni ai ape,” yalepó.

⁵⁸ Atimané ama dere fo wosóló kisiapa tiki tirénireteiné ai be hulua tuamó, ama kae kae doasi fotok̄i kelemei alarape mo dekéro eréni, tóróti eralepó.

14

Kale w̄ei tópurale wh̄i Jon dale ala (Mak 6:14-29, Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹ Atéyale sukamó, kale Kaleli hae kwia t̄eteróló kaae tare wh̄i Herot-né Yesuné i alarape du betera p̄o dere fo wosalepó. ² Ai fo wosóló ama kutó diratere wh̄irapepaae duraalu, “Aita, kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon kepaayóló biturapó. Atéru, mo kae kae doasi kelemei alarape ai erótu betere ape,” yalepó. ³⁻⁴ Ai fota, h̄ale inipó. Herot-né Yesuné i alarape du betera p̄o dere fo wosaai bitutei, i ala yalepó. Jon-né Herot-paae duraalu, “Naao no Filip-né so Herodias-tei noatapa tokóló dokaleé?” yale fomótei, kale Herot-né Jon *dipula* betera p̄o. ⁵ Ai fo deremó, kale Herot-né Jon *dipula* betera p̄o daai yaleteti so wh̄i kolóló ̄a wituraalu, *dipula* bemó h̄ale betera p̄o taaralepó. Ti noatepae, Jon-ta, Kótóné ama k̄oló wh̄ipóló, so wh̄i feané kisiparapó.

⁶⁻⁷ Kale doasi topo wh̄i Herot-né ama hamané ̄a deyale be de wapa, doasi ̄la deyóló nuku betalepó. Até du betepa, kale so Herodias-né senaalema wóló, ̄la nuku betere so wh̄irapené keletómó k̄ilitu betalepó. Atéro k̄ilitu betepa, Herot ̄a mo doa h̄ekesené sukutepa kale so seimalepaae duraalu, “Naao epaae noa ̄lakó kematepa, ti naao ai kematere ̄latóróti ȳalo yamó melaalopóló,” doasi dirii fo yóló mulalepó. ⁸ Ai fo depa, kale so Herotasiné senaalepaae ȳa fóló, kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon-né topo tukóló ̄lae fo ene fae depa, kale senaale ̄a fóló Herot-paae duraalu, “W̄ei tópuratere wh̄i Jon-né topo bet̄a tukóló nuku tómó beleróló ̄lae,” yalepó. ⁹⁻¹⁰ Kale doasi topo wh̄i Herot-né ai fo wosetu ̄a mo doasi fomoné suk̄aletei, ama ̄la naai wale so wh̄iné keletómó i ala mo yaalopó yóló mulale fo tikinépa, ama diki tare wh̄irapepaae Jon-né depa tikae

yóló, dotonalepó. Atétepa atima fóló, Jon *dipula* bemó betepa, depa tukóló ama topo nuku mó beleróló sóró walepó. ¹¹ Atéro, kale wh̄iné topo du nuku tómó beleróló kale senaalepaae melatepa, ama sóró fóló, hamapaae melalepó. ¹² Atétepa, Jon-né ama yó matere wh̄irape wóló, kale sekéné ama tupuló tiki sóró fóló douralepó. Téro atima fóló, Yesupaae i alarape yalepóló ene felepó.

Yesuné 5000 wh̄imó ̄la melale fo (Mak 6:31-44, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)

¹³ Atei ala yalepó dere fo Yesuné wosetu, ai so wh̄i betó mole tiki taaróló, ama yó matere wh̄irape atimanale maaté w̄ei nuku sóró so wh̄i bitinire tikipaae felepó. Aimó betó muale so wh̄i feané Yesu upaae felepó dere fo wosóló, atima betere doasi be huluarape taaróló, ̄tamo hokolaa yaai dapóló atima hae tumó felepó. ¹⁴ Atéro, Yesu ̄a hae tópaee taae fóló kelalemó, so wh̄i mo h̄ale ̄la kaae wóló betó mupa kolóló, ama hosaa tuamó mo doasi k̄olené sukutepa, atimané hepo betera p̄o wisiralepó.

¹⁵ Atéro, be felekemó diki yaaiteretamo, ama yó matere wh̄irape ̄a beterepaae wóló duraalu, “D̄a so wh̄ikélé bitini h̄ale tūa tikimó betepatei be dikiyalepa, felekemó t̄e mole be huluarapepaae atimané naaire ̄lakó dupuyaaí f̄opóló, dotonae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Imó d̄ané menanénipa, atima dupune f̄opóló de? Diaāt̄ei, atimané naaire ̄la melótumié,” yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Ti fo depa, ama yó matere wh̄i bet̄ané duraalu, “D̄ané imó moleteita, *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló bet̄a i mole ape,” depa, ama duraalu, “Ai ̄larape epaae sóró ape,” yalepó. ¹⁹ Atéro, ama so wh̄i feapaae ai ne tómó betae yóló atima fea betó mupa, ama kale *bred* o bula aporó sóo, ya tamo sóo yóló taruraalu, hepen-paae kese horóló Tale Kótópaae mo k̄ee yóló, terekéeraalu yalepó. Atéro ama yó matere wh̄irapepaae melatepa, atimamo so wh̄imó melaté kw̄alepó. ²⁰ Atéro, so wh̄i mo fea nóló s̄utepa, buki muni feletei kale yó matere wh̄irapené bet̄apaae yóló, 12 yorape deyóló f̄analepó. ²¹ Atéro, ai

kale ɔla nale so wh̄irapeta, soraperó naale senaaletamo dos̄aani, wh̄irape maaté dos̄aayóló touróturaalu, 5000 wh̄irapepó.

*Yesu wēi tómó daaté fele fo
(Mak 6:45-52, Jon 6:16-21)*

²² Atéró Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Èta, i betó mole so wh̄i atimané be séle sélepaae fópóló dotonóló walapa, wēi tẹ utéró betaai dīpi ai nukutamo fae,” yalepó. ²³ Téro, so wh̄i fea fópóló dotonóló k̄lipaae Yesu ɔ ama wotoró du sokore aomó momayaairaaalu holalepó. ɔ aimó wotoró betepatei, be dikiyalepó. ²⁴ Aimó betepatei, kale wēi nuku wēi kulu tuamó h̄ale fu betepa doasi wēi asyaró besé tikitamo atima faaire tikiró waletiné, kale nuku hapale feni, dua wóputé fu betalepó.

²⁵ Felekemó be dēyó holaai deretamo, Yesu ama yó matere wh̄irape beterepaae waairaaalu, wēi tómó daaté wou betalepó. ²⁶ ɔ atéró daaté wou betepa atimané ɔ kolóló, mo doasi witu diri furu furu yóló duraalu, “Kepe ai wale ape,” yalepó.

²⁷ Atéteretamo Yesuné atimapaee duraalu, “Ita ɛpa dī wini, hosaa diriyóló mo dua betae,” yalepó.

²⁸ Tétepa Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó yāpata, ti ɛkélé yātamo hokolaa yaai wēi tómó daaté waaitapa, ape yae,” depa ama duraalu “Ape,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Pita wēi nuku taaróló wēi tópaee taae doropóló, Yesu walepaae daaté felepó. ³⁰ Téyaletei, doakale besé tiki wale kolóló wituraalu, wēi dolopaae buó deyaai depa ama fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, wēiné ɛ felekemó aluraai dapa, tao sae,” yalepó.

³¹ Atéteretamotóró, Yesuné ama naasemó taosu duraalu, “Naao kisipa tiki mo ti tiró bitini airapó. Noatepa kisipa tiki tamo dekaaporóló mualeé?” yalepó.

³² Atéró, atimaamo wēi nukupaae bit̄i holalemó, kale besé tiki tikalepó. ³³ Tétepa, kale ai nuku tuamó betó mole wh̄irape Yesu aomó sukóló bitu, ama doi hale sóró horótu duraalu, “Yāta so wh̄i fea t̄eteróló kaae tare Tale Kótóné Naalematóró mo h̄itipó,” yalepó.

³⁴ Atéró, atima ai wēi dāala t̄eyóló, Kenesaret hae utéró sókó felepó. ³⁵ Ai be huluamó betó mole so wh̄iné ɔ kolóló ita, kale Yesu airapó yóló kisipa mutu ai hae kwiamó betó mole be hulua so wh̄ipaae Yesu wóló i betere ape, yó faralepó. Atétepa, kale kisi daae mole so wh̄irape atimané ɔ beterepaae dapesó wua yalepó. ³⁶ Atéró wóló betó mulu, wh̄irapené ɔpaae woseturaalu, i kisi daae mole so wh̄iné naao kuti salemómaaté wolaa yópóló yae yalemó, téyae depa ɔ wolaatua yale so wh̄iné kisi beterepe fea wisitua yalepó.

15

*Farisi wh̄irape atimané mara mole ala dorapóló yale fo
(Mak 7:1-13)*

¹⁻² Téro, kale mepaae Farisi wh̄iraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere wh̄irapetamo, Jerusalem be huluamó biti wóló, Yesu beterepaae fóló woseturaalu, “Naao yó matere wh̄irapené dané ayarapené mara mole ala noatepa tikititu bitu de? Atimané ɔla naairaaalu, folosóró naase fukunipatei ɔla nuku betere-a, noatepa de?” yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Mo diaaqtóró dīané ayarapené mara mole ala sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo noatepa tikititu betere?”

⁴ Ti noatepae, Kótóné duraalu, ‘Naao hae aya wisi doi muópóló hale sóró horótu betae,’ fo erapó.

‘Mepaae wh̄iné tamó ama hama alimané doi doróló, dowi tekani fo depata, ti sinópóló,’ mo ti daae erapó,” yalepó.

⁵ “Ai fo as̄eyóló mupatei, diaaɔ etei fo dua dapó. Wh̄i bet̄ané ama mole ɔla ó monikó alimaró hamatamo tao sóró melólūatei, ita Kótópaae melaaipó yaleteiné, diaamo melanénipó dua dapó. ⁶ Atéturaalu, hamaró alimatamo aomó bitu, atimaamoné doi hale sóró horatere ala iniyóló alurótu beterepó. Diaaɔ ayarapené mara mole ala sya fóló du betere teiné, Kótóné fo h̄ale ɔla kaae aqróló alurótu beterepó.

⁷ Dīa tiki tuapaae dorutei, h̄ale sik̄ili du betere wh̄irape-ó, diaaɔ ai du betere alamó

Kótóné ama kóló whi Aisaiané asere fota, ti mo diapaetóro erapó. ⁸ Ai asere fo i ape.

I so whiné hãle kólónemaaté yãlo doi hale sóró horótu bitu, atimané ę hosaa tuãmó muló bitini, kisipa keteróló mo sisópaae eró beterapó.

⁹ Atimané ępaae, “Aya Tale doa whi-ó,” du betteretei ti mo hãle du beterapó. Atéro yó mótu betere fota, ti mo whiné tuéné kekeme nóló i ala yae yóló, yó matere fotei yó mótu beterapó, erapó,” yalepó.

¹⁰ Yesuné aimó daae mole so whi feapaae ape yóló duraalu, “I dere fõ bete diãné wisiyóló wosóló kisipa muae.

¹¹ Whi betere bete doratereteita, mo nokole ęlané dorótimatei, whiné tiki tuãmó kaayóló kólómó sókó wale foné betã Kótóné keletómó ai whiné betere bete mo dorótua dapó,” yalepó.

¹² Tétepa, ama yó matere whirape ę betterepaae wóló duraalu, “Ai Farisi whirapené naao ai du betere fo wose-turaalu, atima dei kisipa mutu betteretei naao kelere?” yalepó.

¹³ Ti fo depa ama duraalu, “Ó hepen bemó betere yãlo Ayané ama biliniyale ęlarapeta, ti ama feleketamo turó tokó saalo ai ape. ¹⁴ Ti ai whirape atimata, kele dilikirutei mepaae whirape ai ęlisóró fu betterepa, atima atétóro du betterópóló taalae. Me kele dilikire whiné me kele dilikire whipaae tu i mole ape yóló ęlisóró fupa, ti atimaamo wusurótóro dée nóló, kulu dolopaae derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao nokole ęlané whi dorótumipó, yale fo salené bete dãpaae hãkearóló yó ęlae,” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diãkélé yãlo ai yale fo bete wisiyóló kisipa muni, diaaę kutirikélé hapólu ai ere ape. ¹⁷ Whiné kólómó nóló, depepaae bitĩ doropole ęlané whiné tiki dorótumipó. Ai ęlata, depepaae bitĩ dorópóló nalo, di alée fua deretei diaaę kisipanié? ¹⁸ Téretei hosaa tuãmó kaayóló, whiné kólómó sókó wale foné betã ti whi dorótua dapó,” yalepó. ¹⁹ “Whiné hosaa tuãmó kaayóló wouraalu, whi doratere alarape ti i ape.

Doi ala yaai mutere dei tuékélé, whi dele alakélé, whiné dokore so ó so dokore whitamo nópu nokole alakélé, kokopei ó seimalené kae kae nópu nokole alakélé, kikiti ęla ęlémi sere alakélé, whi me dilikóló ama ęla ęla sere alakélé, fo tokóló taleturaalu kapala fo dere alakélé, me whi eratere alakélé, ai alarape feané so whi dorótua dapó. ²⁰ Whi doratereteita, naase fukuni bólutamo ęla nokole alané dorótumipó,” yalepó.

Kenan soné Talepaae tué tiki tirale fo (Mak 7:24-30)

²¹ Atéro Yesu ę ai kale Juda so whiné hae tiki taaróló, Tair-ró Saidon be huluatamo felekemó mole hae kwiapaae felepó.

²² Téyalemó, ai Juda meire be hluuamó betere Kenan fake so betã Yesu betterepaae wóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whiné Naalema Tale-ó, yãlo senaale dowi kepe tepeyóló bitu, mo sonaalei dowi ala eróló, ama tiki doasi susupu su betterepa, naao ę kęletu tao sae,” yalepó.

²³ Ai fo deté wou betepatei, Yesuné kale sopaae me fo tokó menitepa, ama yó matere whirapené ępaae duraalu, “Ai soné dã sya wouraalu dotopoi fo deté wou betterepa, fópóló hókó falótumié?” yóló seýalepó.

²⁴ Ai fo depa ama kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ęta, Israel fake so whi tuãmó fokó fóló betó mole hupurape tao sópóló, dotonatepa wóló i betere ape,” yalepó.

²⁵ Tétepa, kale so Yesu daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ę naao tao sae,” yalepó.

²⁶ Ti fo depa ama kale sopaae duraalu, “Kale naale senaalené nokole ęlatei yuwirape nópóló melatere-a wisire?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa kale sokó duraalu, “Tale-ó, naao dere fota mo deretei, haęrapenékélé ę whaatare whiné bemó, ęla nokole ni fake tómó beleróló nokole ęla folope aqmó sorokóta deretei nukua dapó,” yalepó.

²⁸ Tétepa, Yesuné kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ti so-ó, yã betã mo doasi kisipa tiki tiróló betterepa, naao ępaae eraasepé dere ala mió i eratere ape,” yalepó. Ai fo

deretamotóróti kale soné senaalemané kisi bete mo ti wisi ipakalepó.

Yesuné 4000 whirape ɔla melale fo

²⁹ Atéró Yesu ai hae kwia taaróló, Kaleli wẹi kẹla fóku seseke fu beteró, du sorokó mole aɔpaae holóló beterepó.

³⁰ Atéró beteremó, hẹleke momaare so whikélé, keke dilikire so whikélé, tiki dore so whikélé, kóló nomone so whikélé, mo hẹle ɔla kaae mepaae so whiné beleóló a daalemó mulaleta depa, atimané kisi beterape ama wisirótua yalepó. ³¹ Kale kóló nomóló betale so whirapetei fo yóo, hẹleke momaayóló betale whirapekélé wisi yóo, bukutiri doyóló betale whirapekélé mo wisi yóo, keke dilikiyóló betale whirapekélé keke wisiyóló kolóo, depa so whi feané sirayóló Israel so whiné Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

³² Atéró, Yesuné ama yó matere whirape a beterepaae ape yóló duraalu, “I so whi mo doa kolené sinitapó. Ti noatepaae, atima ɔlakélé néni wote siri betepa be de sore kemeyaleteiné atima tu tuamó wotené sisiraae faɔsóró, dotonaalo meipó,” yalepó. ³³ Ti fo depa, ama yó matere whirapené duraalu, “So whikélé bitini, hẹle tuɔ tikimó betepa, doai betó mole so whiné naaire ɔla momó mupa melaaloé?” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaee wose-turaalu, “Diɔné meteró *bred* o bularape tare?” depa atimané aɔpaae duraalu, “Wẹikeró o bularape yóo, ya belekaatikisi sawa téti yóo yóló betá i tare ape,” yalepó.

³⁵ Ti fo depa, ai betó mole so whi feapaae duraalu, “Ai hae tikimó betó muae,” yalepó. ³⁶ Téró, ama kale wẹikeró o bularaperó yarapetamo taruraalu, Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whirapepaae melatepa, atimanémo so whimó aliralepó. ³⁷ Atéró, atima mo fea nóló sɔtepa, buki muni feletei ama yó matere whirapené betapaae daseté kweyóló 7 yorape deóló faanóló mulalepó. ³⁸ Ai kale ɔla nale so whita, soraperó naale senaaletamo dosani, whirape maaté dosayóló touróturaalu, 4000 whirapepó. ³⁹ Atéró, Yesuné so whi fea dotonóló nalo a wẹi nukupaae bití

holóló, Makatan be hulua felekemó ere hae kwiapaae bití felepó.

16

Yesupaae kelemei alakó kelaalopa erae yale fo

(Mak 8:11-13, Luk 12:54-56)

¹ Téró, kale Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamo Yesu beterepaae wóló, a kaae kolóló sɔ saairaalu i fo yalepó. “Kótóné ó hepen bemó mole ala kolóló, ita Talenétei eratapóló sira yaai dere kelemei alakó damaletamo kelaaitapa, erótumié?” yalepó.

² Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Be kuluka sako sonaa dere ala kolóló, dóta suka wisi yaalo ai ape dua dapó. ³ Hika be suka sokoteretamokélé sako dilikiyóló sonatepa, diaaɔ i fo dua dapó. Mió doasi hali waai dapó, dua dapó. Saɔné dere ala bete diaaɔ wisiyóló kolóló kisipa irutei, mió i alimó me ala yaairemó dere alarape diɔné kolóló kisipa enénipó. ⁴ Diɔ mió i alimó, dowi ala du betere so whiró nópu nuku betere so whitamónétei Kótó mo beterepóló kisipa muɔpóló, mo doa yaai dere kelemei alakó eratepa, kelenée yóló ketekẹ butu betereitei, kelemei ala me kae eraalomeipó. Jonapaae erale ala kaae betá eratepa, diaaɔ kelaalo ai ape,” yalepó. Atéró, ai whirape atima betó mupatei Yesu a felepó.

Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné yó mótu betere ala

(Mak 8:14-21)

⁵ Atima nukutamo ai wẹi kẹla te fóló, kelalemó ama yó matere whirapené *bred* o sini, keyó yóló weipakalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné *bred* o tópuratere ɔla yist-né diɔ doraɔsórópa, mo hotowayóló kaae tawae,” yalepó.

⁷ Yesuné ai fo depa, atimasisitei fo kẹlaaróló duraalu, “Ti ama ai dere fota, dané *bred* o sóró anipa du dapó,” yalepó.

⁸ Atimasisi atéró kẹlaarótu betepa, Yesuné kisipa yóló, atimapaee duraalu, “Diɔ tómó maaté kisipa tiró betere whirape-ó, diɔsisitei noatepa fo kẹlaaróló, *bred* o sóró anipó du bitu de? ⁹ Diaaɔ

Yalo yale alarape kolóló, wisiyóló kisipa muni airapó. Kale 5000 whirapemó aporó *bred* o bula terekeyóló melaletai-a, diañé kisipa keteraleé? Kale buki muni fele *bred* o diaaḡ betapaae yóló, metéró yorape faanaleé? ¹⁰ Ó kale weikeró *bred* o bularape terekeyóló, 4000 whirapemó melatepa, nóló buki muni feletei diaaḡ betapaae yóló, meteró yorape faanóló mulaleé? ¹¹ Yalo take yale fota, *bred* omó kisipa muóló iniyaletai, diaaḡ wosóló kisipa munié? Ti ai yale fota, kale Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné *yist*-né diḡ doraḡsóró, kisipa mutu yalepó.” ¹² Téró, atimané ai dere fo wosóló, ama yale fota, kale *bred* o tópuḡpóló bulatere ḡla *yist*-mó initei, Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamoné yó matere foné dḡ atima doraḡsóró, hotowaró kaae tawae yóló irapóló kisipa salepó.

Pitané Yesupaae yaḡta mo Keriso ai ape yale fo

(Mak 8:27-30, Luk 9:18-21)

¹³ Atéró, Yesu Filipainé ḡale be Sesaria Filipai doi mole hae kwiamó sókó fóló, ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Mo so whiné kale Whiné Naalema-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa atimané apaae duraalu, “Mepaae so whinéta, ya kale wei tópuratere whikó Jon-pó du beterapó. Mepaae so whinémo, ti Elaijapó du beterapó. Mepaae so whinémo, Jeremaiapó du beterapó. Tétepa, mepaae so whiné duraalu, Kótóné ama betḡ koló whikó duyalepó, du beterapó,” yalepó.

¹⁵ Ti fo depa ama atimapaae woseturaalu, “Ti aita atimané mutere kisipapa, diaaḡ kisipané ḡ-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa Saimon Pitané duraalu, “Yaḡta, mo haḡle betótóró tare Kótóné Naalema so whi fea ḡeteróló kaae tanḡpóló, sóró beteró betere whi Keriso ai ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Jonané naalema Saimon-ó, ya betḡ Kótóné wisiró betereiné mo hañné sinitu betere whi ai ape. Ti noatepae, naao ai yale fota, mo whiné yapaae yó menitei, ó hepen bemó betere yaḡlo Ayané yó matepa dapó.

¹⁸ Tétepa, yaḡlo yapaae i dere ape. Yaḡta Pitapó. I doasi kapo fake tómó be ḡetu dere kaae, yaḡlo so whi doasi fake firaalo ai ape. Atéró ḡeyóló betepa, sukutere alané bole fotokḡné bóe daalotei, yaḡlo ḡetu betere be fisikóló mo doraalomeipó. ¹⁹ Téyaalomeitei, ó hepen bemó ḡeteróló kaae tare tuapaae faaire be tu tukiyaaire kirape yaḡlo ya melaalo ai ape. Diaaḡ i haemó dowi ala deretei dokóló mulatepa, ti Kótóné hepen bemókélé dokóló muló beterapó. I haemó diaaḡ teraayóló haḡeamó mulatepa, ti Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló haḡeamó muló beterapó,” yalepó. ²⁰ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae dirii fo yóló mulótu duraalu, “Ḥta, Kótóné so whi fea ḡeteróló kaae tanḡpóló sóró beteró betere whi Kerisopó fo mepaae so whipaae momókó yaḡse,” yalepó.

Yesu Kerisoné ḡ sukḡalopóló yale fo
(Mak 8:31-9:1, Luk 9:22-27)

²¹ Mo ai be demó kaae sóró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Ḥ Jerusalem be huluumó fóló betepa, kale whi disiraperó mo so whimó Talepaae momaratere topo whirapenékélé, Mosesné yóló muló betere fo yó matere whirapenékélé epaae kae kae susupui ala eróló, ḡ mo ti sukḡpóló daalopó. Atéró sukóló sore be deḡ kemetepa, ḡ momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²² Ti fo depa, Pitané ḡ tu depaae dapesó fóló duraalu, “Tale-ó, mené yapaae atei kaae ala mo yaalomeipó,” yalepó.

²³ Ai fo depa Yesuné Pitapaae duraalu, “Satan-ó, ya taae fae! Ḥ faai dere tu wisi naao ai dere alané sesé dapó. Naao ai dere alata, Kótóné kisipa mole ala mei, mo whiné kisipa mole ala ai dere ape,” yalepó.

²⁴ Téró Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Whi me detamo ḡ sya waai kisipa mutepata, ti ama yaai kisipa mole ala taaróló, ḡ dóló oloraaire filipaa ni, amatei beleyóló wḡpóló yae. ²⁵ Ti noatepa meipó. Mepaae whi dené ama kisipané ḡ betere bete me ala yaḡsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapata, ti ai whiné ama betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whi dené yaḡlo erae dere ala sya fóló eróturaalu, ama betere

bete me ɔla meipóló ɔ sinitepata, ti atétere whiné ama betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó. ²⁶ I haemó yó mole wisi wisi ɔla fea whi betané amatórótípóló tawóló beteralemó, ai whiné ama betere bete alutepa, ti me noa ɔlatamo dupu yóló ama betere bete momó saaloé? Ama betere bete mo ti aluyaalo ai ape. ²⁷ Ti noatepae, kale Whiné Naalema ama Alimané ere au wisinaaletamo ama *ensel*-rapetamo wouraalu, so whi dokɔ feané yale alarape sumótóróti dupu melaalopó. ²⁸ Yalo diɔpaae mo i dere ape. Diɔ i betó mole whirape mepaae sukuni hɔle betepatei, kale Whiné Naalema ama teteróló kaae tare alatamo wapa, kelaalo ai ape,” yalepó.

17

Yesuné ama tiki kae daane wale fo (Mak 9:2-13, Luk 9:28-36)

¹ Naase apomiró be de kemetepa, Yesuné ɔtamo faairaalu, Pita, Jems-ró noma Jon-tamo atimanale mo doasi hasi fosópaae holalepó. ² Atéró holóló bituraalu, atimané kele tómótei Yesuné tiki mo kae daane wóló, ama kelepaakélé, sukané de kaae yó felepó. Atéturaalu, ama deró betere kutikélé fea mo de tekée felepó. ³ Atima atéró daae mupa, Moses-ró Elaijatamo sókó wóló Yesutamo fo du betepa kelalepó.

⁴ Atétu betepa, Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, da fea imó betepa mo wisirapó. Nao kisipanétamo furu be sore epaae tɔyae depa, ti me ya betóo, me Ilaija betóo, me Moses betóo yaairetei, yalo tɔnaalopó,” yalepó.

⁵ Ama ai fo hɔle du betepatei, mo dei sɔkoné atima husuraɔle dorowóló ai sɔko dolomó i fo depa atimané wosalepó. “I whita, yalo mo doasi hosaa muóló yaala sókó fóló mole naalepó. Ama dere ala yalo kilitu, ɛ mo doasi hɛkeserapó. Atérapa, diaaɔ ama dere fotóró mo wisiyóló wosae,” yalepó.

⁶ Ama ai dere fo woseturaalu, atima mo doasi winé sinitu, haemó deraapisa fóló muó molepó. ⁷ Atépa, Yesu ɔ wóló, atima tikimó olaayóló duraalu, “Diɔ wiyaɔse, turukó holóló betó muae,” yalepó. ⁸ Ai fo depa atimané kelalemó, whi me daale

kilini, Yesu betɔ ama wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atéró, atima hasi fosómó dorowou bitu, Yesuné kale whirapepaae fo mulótu duraalu, “Kale Whiné Naalema mo ti dóló momó kepaayóló betaaire suka tɔpatei, i ala depa kelalepóló, mepaae so whipaae momókó yaɔse,” yalepó.

¹⁰ Tétepa, ama yó matere whirapené ɔpaae duraalu, “Ti Moses-né ere fo yó matere whirapené Elaijapi folosóró waalopó du betere-a, noa betené du bitu de?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ti aita mo dapó. Ilaija ɔ wouta, take folosóró wisiyóló mole ɔla ɔla fea dopa, ama momó wisiróló mulaalo ape. ¹² Ai alata mo yaalotei, yalo diɔpaae i dere ape. Elaijata, ti mo walepó. Téyaletei, ita Elaijapóló kisipa muni, atimané ɔpaae eraai kisipa mole ala fea mo erótua yalepó. Atéyale kaae, ai whirapené kale Whiné Naalemapaaekélé kae kae sekei alarape eraalo ai ape,” yalepó. ¹³ Ai fo depa, ama yó matere whirapené kale wei tɔpuratere whikó Jon-mó dapóló kisipa yalepó.

Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale wisirale fo

(Mak 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴⁻¹⁵ Atéró, atima so whi fea betó mole tuɔpaae sókó walemó, whi betɔ Yesu daalepaae wóló, ɔ daalemó bukutiri teɔrú bitu duraalu, “Tale-ó, yalo naale topo doturaalu, hó naase kotokɔ yó sóró, si dolopaae ó wei dolopaae biliyó sua du betepa, nao kɔlené sukuturaalu tao saaloé? ¹⁶ Nao yó matere whirape beterepaae dapesó waletei, atimané wisirairetei sunipó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Diɔ mió i alimó betó mole so whita, Kótópaae kisipa tiki tiróló betaaire tu wisi mupatei, kisipa tiréni, dowɔae fóló kɔpaae ai fu betere ai ape. Diɔ tu wisipaae fɔpóló kisipa mutu, ɛ diɔtamo betale sumó hóné sukutapa, ai naale ɛ beterepaae dapesó ape,” yalepó. ¹⁸ Atéró, kale naale Yesu beterepaae dapesó wapa, Yesuné foné seremó, dowi kepe sókó felepó. Mo ai be

dẹmótóróti kale naale topo doretei, mo ti wisiyalepó.

¹⁹ Téró, ama yó matere whirape Yesu beterepaae wóló, atimasisi bitu apaae woseturaalu, “Dane ai kale dowi kepe dóló hokonalemó, sókó feniyaletei, noa betené yalerópó,” yalepó.

²⁰ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diaaḡ kisipa tiki tiró betere ala tómó ereteiné ai yale ape. Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaḡ kisipa tiki tiró betere alata, sawatamo *mastard* ni ke kaae bulu, diaaḡ i ulupaae duraalu, ‘Hiliki fóló tumó daayae,’ depa ai ulu mo hiliki fóló daane faalo ai ape. Diaaḡ kisipa tikitamo mo ti tiró betepa, ti fea ala fea sumó enérápó,” yalepó. ²² Téró, ama yó matere whirape atima Kaleli haemó tourale wóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Kale Whiné Naalema dópóló mené eleké deyóló, mepaae whirapené naase tuapaae mulaalo ai ape. ²³ Atéro atimané a mo ti doló sukunaalotei, tamo be demó maaté doumó muóló, sore be dené ti a momó kepaayaalo ai ape,” depa, ama yó matere whirape atima dekené sukutu betalepó.

Momatere be kaae tawaaire moni derale fo

²⁴ Atéro, nalo Yesuné ama yó matere whirapetamo Kapeneam bemó sókó felemó, kale momatere bemó *takis moni* siré kotere whirape Pita beterepaae wóló woseturaalu, “Diḡ yó matere whiné momatere bemó *takis moni* mótua dépe meié?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó. Mótua dapó,” yalepó. Atéro, Pita a be tuapaae sókó holalemó, folosóro Yesunépi Pitapaae woseturaalu, “Saimon-ó, naao noa kisipa mute? Naao kisipané i haemó betó mole doasi topo whirapené kae kae ɔla ɔlamó *moni* suatere alaró *takis moni* siré kotere alatamo, mo atimané naalerapepaaekélé aḡae dua dépe, mo whirapepaae maaté aḡae yóló, sua de?” yalepó.

²⁶ Ti fo depa, Pitané apaae tokó móturaalu, “Mepaae mo whirapepaae maaté aḡae yóló sua dapó,” depa, Yesuné duraalu, “Atétepa, ti doasi whirapené

naalerapepaae aḡae yóló sinitu dapó. ²⁷ Tépetei, damotamo atima dei tué muaḡsórópa, ya naao kemei sóro weipaae derane fae. Atéro deralemó ya supa, ti ai folosóro sere yané kóló daayóló kelenaalemótamo, *4 drakima moni* ke bupa kelaalo ai ape. Ai *moni* sóro fóló, damo wusuróné *takis* mulae,” yalepó.

18

Kótóné tetéroló kaae tare hepen be tuamó doasi doi mole whi deé yale fo
(*Mak 9:33-37, Luk 9:46-48*)

¹ Atéyale sukamó, Yesuné ama yó matere whirape a beterepaae wóló woseturaalu, “Hepen bemó Kótóné tetéroló kaae tare aḡmó whi fea betó moletei, mo doasi topo betere whi-a, de?” yalepó.

²⁻³ Ai fo depa, ama betḡ naale belekaamale dape sóro atima betó mole tuamó daaló bitu duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diḡ kisipa tiki feteyóló, etei naale ketei kaae bitinitepa, ti Kótóné tetéroló kaae tare apaae mo sókó faalomeipó. ⁴ Térapa, mepaae so whi detamo amatei deróló i naale male kaae mo dua betepa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tetéroló kaae tare aḡmó topo whi ai betere ape.

⁵ Mepaae whi dené etei kaae naale male yalo doimó, mo wisiyóló dape supa, ti etei wisiyóló dape sirapó. ⁶ Téretei, mepaae whi denétamo mepaae doi muni, epaae kisipa tiki tiróló betere belei sókó dei so whi dowi ala yópóló me ala eratepa, ti atétere whiné depamó mo doakale kane fake duwóló wei kela tuapaae taae faluḡsóró mo wisi wuapó.

⁷ Mepaae i haemó betó mole so whiné mepaae so whi dowi ala yóló dée nópóló, mepaae alarape mo eraalo ai ape. Atétere whi aḡei mo dowi kwia saaireteimó, doasi wiyópóló yae! Ai alarape mo yaalotei, u kale whi dowi ala yóló, dée naaitere tu muaḡsóró yae. Me whi atéro dowi ala yópóló, te mulatere whi ti doakale dowi kwia saaireteimó wió yae! ⁸ Naao naase ó hóné ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere naase ó hó tukóló taae falae. Ti noatepae, naao naase ó hó betḡ

daayóló, mo ti betó tawaaire be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao hó ó naase tamo daayóló beterale tikimó, Talené mo ti dó tare si dolopaae taae deratepa mo dorapó. ⁹ Naao kelenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere keke sokóló taae falae. Ti noatepae, betá keletamó bitu, mo ti betere be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao keke tamo daayóló betepa, mo ti dó tare dowi sipaae Talené ya taae deraqsóró dapó.”

Fokó fole sipsip hupupaae dó faróló yale fo

¹⁰ “Yálo diapaae mo i dere ape. I betó mole naale momale mo doi muni belei sokótei betepa, diá teteirapepóló teteraose. Ti noatepae, atima kaae tare *ensel*-rape ó hepen bemó betere yálo Aya Kótóné kelepaa koló tarapó. ¹² I dere fo wosóló, diaaq noa kisipa mute? Whi betané ama 100 *sipsip* hupurape whaanalemó, betá hupu alutepa, ama neté yaaloé? Kale 99 hupurape du sokoremó betó mupatei taaróló, kale betá aluyale hupu kekene faalo ai ape.

¹³ Yálo diapaae mo i dere ape. Kale whiné ai aluyale hupu keletepa, ti á mo hainé sinóló betaalo ai ape. Ti noatepae, betó mole 99 *sipsip* hupurape kilitu haitu betepatei, kale aluyale *sipsip* hupu keletepa, dere hainé mo teraae falapó. ¹⁴ Atére kaae, i kale doi muni belei sokótei so whi betakélé aluyaqsóró, ó hepen bemó betere diaaq Ayané doasi kisipa mutu beterapó,” yalepó.

Yapaae eratere dowi ala donoraé yóló dere fo

¹⁵ “Naao noné yapaae me dowi ala eratepa, ti ya á beterepaae fóló, diaamosisi betámó bitu no-ó, naao epaae etei kaae dowi ala eralepóló yó melae. Ama naao dere fotamo wosóló, hapale donoratepa, ti diaamo tuámó muale seké kemeyóló, betámó wisiyóló ai betere ape. ¹⁶ Aténi, naao dere fotamo woseni hóróló dowaae fupa, ti kale asemó yóló muló betere fo sya furaalu, fea ala fea mo yalepóló, kelale whi tamo ó sore dapesó fóló, diá fea bituraalu, teraayóló ai seké wisirae. ¹⁷ Amatamo diané dere fokélé wosentepa, ti touró betere Keriso fake so whiné keletómó hakeamó yó melópóló yae.

Atéramókélé, Keriso so whiné dere ma fo woseni hóratepa, ti á Keriso doi muni, hále mo whi kaae ó *takis moni* sere whi kaae beterópóló yae.

¹⁸ Yálo diapaae mo i dere ape. Naao me whi hamopaae erale dowi ala, mo yalepóló teraayóló kemeréni hále muó tapa, ti Kótóné ó hepen bemókélé dokóló ai muló betere ai ape. Naootamo me whi hamomapaae erale dowi ala mo yalepóló teratepa, ti Tale Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló muló beterapó.

¹⁹ Yálo diapaae i dere ape. Atétere kaae, diákó whi tamo mo betá kisipa muóló ó hepen bemó betere yálo Aya Talepaae momaturaalu, me olakó wosetepa, ti ai wosetere ɔla ama mo melaalo ai ape. ²⁰ Ti noatepae, yálo doi hale sóró horaairaaalu, whi tamo ó sorekélé touróló betepa, ti atima tuámó ekélé beterapó,” yalepó.

Mené erale dowi kwia hále kemeratere fo sale fo

²¹ Tétepa, Pita Yesu beterepaae wóló apaae woseturaalu, “Tale-ó, yálo noné epaae erale dowi ala hále kemeraalopóló meteró fapo enére? Wéi keró fapomó maaté yóló supóló taaranére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Yálo yapaae mo i dere ape. Wéikeró félimó maaté deretei sunipa, deté fu beteró 77 félimó, ama dowi ala kemerale wópóló yae.

²³ Atéro kale ó hepen bemó betere Talené teteróló kaae tare aomó mole alata, etei ala dere kaaepó. Betá doasi topo whiné ama *moni* kwia mulóló saletei, ama kutó diratere whirapené meteró saleró taleyaai á beterepaae ape yalepó. ²⁴ Atéro, kaae sóró taletu betaalemó, betá 10,000 *kold kapa* seké dále sóró, kwia mulóló sale whi kale doasi topo whi beterepaae dapesó walepó. ²⁵ Ai whiné ama kwia mulóló sale *moni* tokó melaairetei sumó tanipa, ama doasiné mepaae kutó diratere whipaae duraalu, ai whikélé, ama somakélé, naale senaalekélé, mené wae sóró dupu yópóló dotonóo, ama ɔla ɔlakélé mo fea me whiné dupu yópóló dotonóo, yae. Téró, ai *moniné* ti ama mole kwia kemeraairaaalu, sóró ape yóló mulalepó.

²⁶ Ai ala yaaitepa, kale whi ʼa ama doasi daale felekemó bukutiri teʼaró bitu dua naamei fo yóló duraalu, ‘Yalo ya betemó kwia mulóló sale ʼla ʼla fea tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ du betalepó.

²⁷ Kale kutó diratere whiné fo depa, ama doasiné ʼa kelalemó, ʼa kolené sukuturaalu, kwia mole *moni* me ʼla meipóló, kale whi ʼa hale fópóló dotonalepó.

²⁸ Téyaletei, ai kale whi ʼamo furaalu, ama 100 *denarias moni* kwia mulóló sale whi keʼle felepó. Ti ai whita, atimaamo betá kutó ditere whipóló kisipa muni, ama depamó botokó sóró taru, mo deteraayóló duraalu, ‘Yalo 100 *denarias moni* ʼapaae kwia mulapa, mo miótitei, hapale tokó ʼalae’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa, kale whi ʼa bukutiri teʼane doropóló, mo dua naameiné ʼapaae duraalu, ‘Yalo tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ yalepó.

³⁰ Téyaletei, kale whiné kaae tawaalomeipóló *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kale kwia sale *moni* tokó melatere sukamó ti ʼa sókó daalaasepólópa, hale beterepóló yae,’ depa, kale whi *dipula* beteralepó.

³¹ Atétepa, mepaae atima betá kutó ditere whirapené ai ala kolóló, atimakélé dei tué muóló seketepe, atimané doasi topo whipaae i ala yalepóló ʼapaae yalepó.

³² Atéro ene wale fo wosóló, kale doasiné ai ala yale whipaae ape yóló, ʼapaae duraalu, ‘Yata mo dowi ala yó tare kutó diratere whi ai ape. Naa ʼapaae mo dua naamei fo depa, yalo ʼapaae doasi kwia moletei, me ʼla meipóló taaralepó.

³³ Térapa, yalo ya kolené sukóló taalótu yale kaae, naakélé diaamo betá kutó ditere no hamoma kleturaalu, ai ala iniyólópó,’ yalepó. ³⁴ Atéro, kale doasi topo whi ʼa fopaae buólo, u kale *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kwia mole *moni* momó tokó melópólópa, ʼa *dipula* beteróló, susupuróló fokosói ala deté fu betae,’ yalepó.

³⁵ Ai fo deté fóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, ‘Naa no hamomané ʼapaae erale dowi ala me ʼlameipóló, mo hosaa turóné kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere yalo

Ayané diʼa dokó feapaaekélé ai kaae alatóro eraalo ai ape,” yalepó.

19

Soró whitamó dokoretei teketeremó yale fo

¹ Atéro, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ai Kaleli hae taaróló Judia hae kwiamó fole Jordan weʼi teyóló uté fakeró felepó. ² Atéro fóló beterepóló, so whi feané ʼa sya wou betepa, atimané kisi beterape wisirótua yalepó.

³ Atéro, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló ʼa hasókó fuléro kaae ke-laai woseturaalu, “Kale yóló muló betere foné betá whiné ama so sawa hasókó fole ala, ó mepaae kae kae doasi dowi ala depakélé tokó falatepa Kótóné fo mulepé munié?” yalepó.

⁴ Ti fo depa, Yesuné ama tokó mótu duraalu, “Asemó yóló muló betere fo wosayóló diaaʼa kisipa munié? Take keké nale alimó so whi aleturaalu, whi kae aleyóo, so kae aleyóo erapó. ⁵ Atére betené betá whi ʼa so dokoturaalu, ama alimaró hamatamo taaróló, ama somatamo mo betá tikitóro daayóló betaalo ai ape,” yalepó. ⁶ “Atimaamo tamotei, Kótóné dekaaporóló mo betá tikitóro alée faló betereitei, mo whiné tekeyaʼasóro yae,” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale Farisi whirapené ʼapaae duraalu, “Ti ai fo epateimo, Moses-né yóló muló betere foné duraalu, whi betané ama soma tokó falaai depata, ti so tokó falatere ase ai soné sóró fópóló, melae ere fomo, hale noatepa yaleé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Moses-né ai ere fota, diaaʼa dowaae fóló du betere alamó, so tokó falaai depa, hale hoko tokó feni, ase sóró fópóló melae yóló ai ere ape. Ti atéro so tokó fatu betere alata, take keké nale alimó, Talené atei ala yae yóló inipó. ⁹ Yalo diʼapaae mo i dere ape. Mepaae whiné ama soma me nópu nénipatei, hale tokó faróló, ai whi ʼa me kae sotamo dokotepa, ti atére whi ʼa dowi ala yóló mo ti folokoleratapó,” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, ama yó matere whirapené ʼapaae duraalu, “So dokóló betere ala

doasi hapólu ereteiné da so dokoni haḷe betepakélé, mo wisirapólo kisipa mutapó,” yalepó.

11 Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Whi fea so dokoni, haḷe betenénitei, atei ala yópólo Talené ama tukólo muló betere whiné beta mo sumó enérapó. 12 Ti noatepae, take mepaae whirape hamané deyale sukamótei, nóluku fopei deyóo, mepaae whirape ti mo whinétei nóluku sokóo, mepaae whirape ti Kótóné ó hepen be tuamó teterólo kaae tare aomó mole ala eraairaaalu, so dokotere ala taarólo, Talené kutó beta diróo dua dapó. Mepaae whirapené i dere fo sya fóló, ya naao wotoró bitu Talené ala mo sumó eranérapólo kisipa mutepata, ti téyópólo yae,” yalepó.

Yesuró belekqatiki naale senaale tamó
(Mak 10:13-16, Luk 18:15-17)

13 Téró, so whi atimané naale senaale Yesuné naase mulólo momarópólo dapesó walepó. Téyaletei, ama yó matere whirapené ai kale naale senaale dapesó wale so whi foné sóro seséyalepó.

14 Atétepa, Yesuné duraalu, “Mepaae so whitamó i naale senaale kaae betepa, ti Kótóné teterólo kaae tare hepen bemó mole alarape saalo ai ape. Tétepa, ai naale senaale atima e beterepaae wópólopa, sesé yaose,” yalepó. 15 Atéró, ama atimané tikimó naase mulólo momayólo kemetepa, atima ai betere tiki taarólo felepó.

Yesuró betq kokopei néli whitamó
(Mak 10:17-31, Luk 18:18-30)

16 Téró, whi beta Yesu beterepaae wóló woseturaalu, “Yó matere whi-ó, mo ti betó tare bete saairaaalu, noa wisi alakó yaaloé?” yalepó.

17 Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Noa wisi alakó yaaloé? yóló, epaae wosetere-a, noatepa de? Ti wisi ala erótu betere Tale beta betepa, ai ti betere bete saaitepa, ti ama yae yóló muló betere fo beta wisiyólo sya fóló eró tawae,” yalepó.

18 Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Noa ala maaté?” depa, Yesuné apaae tokó móturaalu, “Whi me ti dóló sukunaose, so

nópu naose, ɔla ɔlémi saose, me whi dilikóló só deraairaaalu, kapala fo yaose erapó. 19 Naao dere alaró dere fotamoné naao hae aya wisi doi muópólo hae aya aomó naameyóló mo dua betae. Téturaalu, naautei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé, atéró yaala sókó fu betae,” yalepó.

20 Tétepa, kale kokopei whiné duraalu, “Ai yae yóló muló betere alarape betakókélé yaalo tikini, betere dokó fea yaalo sya fóló eró tarapa, me noa alakómo hasókó fóló yaalo inire?” yalepó.

21 Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Naao kisipanétamo mo beta alakókélé hasókó feni, mo turó sya fóló eratere whi betaai kisipa mutepa, ti ya fóló, naao tare ɔla ɔlarape fea dotonóló *moni* sóro yoleale yóló betere whirapemó haḷe melae. Atétepa, ti naao saaire ɔla ɔla ó hepen bemó mo doasi horóló mupa, saalo ai ape. Atéró melólóta, ya e sya ape,” yalepó.

22 Téró, kale kokopei whiné ai dere fo wosóló furaalu, a ɔla ɔla fea tare néli whi betereiteiné, a fomoné sinité felepó.

23 Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yaalo diapaae mo i dere ape. Fea ɔla ɔla mole néli whi Kótóné teterólo kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo dirirapó. 24 Yaalo diapaae momó i dapa wosae. *Kamel* hupuné ketéli dolomó sókó fenéretei, ɔla ɔla fea tare néli whi Kótóné teterólo kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo doasi dirirapó,” yalepó.

25 Tétepa, ama yó matere whirapené ai dere fo wosóló atima fomo depa, apaae woseturaalu, “Noa kaae whimo aluyaosóro, tao saaloé?” yalepó.

26 Ai fo depa, Yesu atima beterepaae fetée fóló duraalu, “Atei ala fea mo whiné enénitei, Kótóné ama beta fea ala fea mo sumó enérapó,” yalepó.

27 Ti fo depa, Pitané apaae duraalu, “Tale-ó, mióta dané tare ɔla ɔla fea taarólo, ya sya walapa, naao dapaae noa ɔlakó melaaloé?” yalepó.

28 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaalo diapaae mo i dere ape. Take i haeró sɔtamó ó ɔla ɔla fea momó kae kisi aleyóló

mulatere sukamóta, kale Whiné Naalema teteróló kaae tare doasi betere tikimó ama mo kae ere au wisinaale yóló betepa, ke-laalopó. Téró, diã ę sya wale whırapekélé ai kale 12 doasi topo whı betere tikimó bituraalu, 12 Israel fakerape taleyaalo ai ape. ²⁹ Mepaae whı dené ama be ó noma ó nema ó hama alima ó ama naale senaale ó ama kutó ó hae tikikélé fea taaróló, yało ala eraairaalu fupa, ti ai taaróló wale ęlamó Talené beleróló, 100 félimó melaalo ai ape. Téturaalu, ai tómó mo ti betó tare betekélé matepa saalo ai ape. ³⁰ Téyaalotei, mepaae mió mo doasi doi mole so whırape take nalo atima doi munire whı kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, hałe hoko sókó deyóló betere so whı, ti take nalo mo doasi doi mole topo whı kaae betaalo ai ape,” yalepó.

20

Kutó diróló dupu serepaae dó faróló yale fo

¹ “Ó hepen bemó Kótóné teteróló kaae tare alata, etei ala kaaepó. Betã hae tale mo hikati ama *wain* kutó dirópóló, whırape sóró beteraai dapóló felepó. ² Atéró, kale kutó talené mepaae whırape sóró atimapaee duraalu, ‘Betã be demó ditere kutómó *denarias moni* betã melaalopa, yało *wain* kutó dirane faaloé?’ yóló wosalemó, téyaalopó depa, dini fópóló dotonalepó.

³ Atéró, hıka 9 kilok sukakelemó, kale kutó tale ą momó fóló kelalemó, mepaae whırape so whı fea touratere tikimó hałe daae mupa kelalepó. ⁴⁻⁵ Atépa, ama atimapaee duraalu, ‘Diaaę ditere kutó sutóróti diãkélé yało dupu yaalopa, yało *wain* kutó dirane fae,’ depa, atima felepó. Atéró, 12 kilok sukakelemókélé, mepaae whırape hałe daae mupa kale dere fo kaae yóló dotonóo, kuluka 3 *kilok*-mókélé, atéró dotonóo yalepó. ⁶ Mo kuluka 5 *kilok*-mó ą momó fóló kelalemó, kale dere kaae mepaae whırape hałe daae mupa kolóló, duraalu, ‘Diã imó hałe noatepa daae mulu de?’ yalepó.

⁷ Ai fo depa, atimané duraalu, ‘Me whiné dã ama kutó dirópóló sinitapa hałe i daae

mole ape,’ depa, kale whiné duraalu, ‘Diãkélé, yało kutó dirane fae,’ yalepó.

⁸ Atéró, be diki deretamo kale kutó talené ama kutó diratere whırape kaae tare whıpaae duraalu, ‘Ai kutó diratere whırapepaae ape yóló, atimané dupu mótu, nalo ki dini wale whırapemó kaae sóró melaté fóló, folosóro wale whırapepaae kemerãle fae,’ yalepó.

⁹ Téró, kuluka 5 *kilok*-mó kaae sóró kutó diyale whırapekélé fea *denarias moni* betãtóró matepa sua yalepó. ¹⁰ Atérótóró maté fóló kemetepa, kale folosóro hikati kutó dini fele whırape atimané *moni* horóló melaalo nisi yalemó, kale nalo wale whı melale *denarias monitóró* atima fea betã betã yóló matepa, sua yalepó.

¹¹ Atéró *moni* sóró kemetepa, kale kutó taletamo dei tuę muturaalu, *monimó* dokó dokó dere ala kaae sóró du betalepó.

¹² Atima mo hikati kaae sóró kutó dirale whırapené kale kutó talepaae duraalu, ‘Dãta, doasi suka suputamokélé, mo depe tukó wei kutó ditu betalepó. Téyaletai, kuluka mo betã sukakelemó kutó dirane wale whırapekélé, dã melale sutóróti ai melale ape,’ yóló, kale kutó taletamo fo tokótamo du betalepó.

¹³ Tétepa, ama atimakó whı betãpaae duraalu, ‘No-ó, yało naao *moni* tukóló menéni, mo donotóróti i matere ape. Take hikati dãmo fo dokoturaalu, yaãpaae *denarias moni* betãtóró melaalopó fo yaãpaae inié?

¹⁴ Térapa, mió naao *moni* sóró fae. Nalo yało kutó dirane wale whırapekélé, diã melale kaaetóró, atimakélé melaai kisipa mutapó. ¹⁵ Yało *moniné* me ala enépa, ti yało mo sumó enérapó. Yało hamokoturaalu me whıpaae eratere alamó naao ętamo noatepa dei kisipa mutu de?’ yalepó.

¹⁶ Ai ala du dere kaae, nalo wale whı folosóro fío, folosóro fele whı ti nalo wóo yaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné ą sukãalopóló sore dakoróló momó yale fo

(Mak 10:32-34, Luk 18:31-33)

¹⁷⁻¹⁸ Téró, Yesu ą Jerusalem be huluapaae holairaalu, ama yó matepa wosetere 12 whırape atimasisi fu bitu tu depaae dapesó fóló, atimapaee duraalu, “Mióta dã

Jerusalem be huluapaae holaai i fole ape. Téteretei, kale wh̄iné Naalema mepaae wh̄iné eleké deyóló, so wh̄imó Talepaae momaraterere wh̄iraperó Moses-né asere fo yó matere wh̄irapetamoné naase tuámó mulale faalopó. Ai wh̄irapenémo ątamo fo tokótamo yóló, ą só deróló, mo ti sinópóló, daairaalu fo dokaalopó. ¹⁹ Atéró, ai wh̄irapenémo ti Juda mei, kaae fak-ené naase tuąpaae mulatepa, atimané ą faleyóló doka doka yóo, fokosói ala yóló susupuróo, filipaa ni tómó oleróló dóo yaalo ai ape. Atéró mo ti sukąalotei, sore be demó ti Talené ą momó kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

Jems-ró Jon-tamomó hamané Yesupaae woserale fo

(Mak 10:35-45)

²⁰ Téró, kale Sebediné naalema tamo hamané Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéró, wóló kale so ą bukutiri tane doropóló bitu duraalu, “Yąlo i eraasepé yóló ąpaae wosetere ala wisinaalekó naao eraaloé?” yóló wosalepó.

²¹ Tétepa, ama ąpaae duraalu, “Yąlo ąamó noa alakó erópóló kisipa mute?” depa, kale soné duraalu, “Naao teteróló kaae tare be tuámó, ąlo i naale tamokó me naale naao turu naase demó beteroo, me naale naao fę naase demó beteroo, yaasepóló dapó” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné kale wh̄i tamopaae duraalu, “Diaamoné ępaae ai wosetere fo beteta, diaamo kisipa inipó. Dowi ala kwia tokóló aluraairaalu, susupu sóro sinaaire ala, diaamonékélé sımó senére?” depa, atimaamoné duraalu, “Dąmonékélé sımó senérápó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yąlo naaire wutimó belere węi diaamonékélé sımó naalotei, turu naase ó fę naase demó betaaire alata, ti ąlo teteróló kaae tanipó. Ai alata, ąlo Ayané ama teteróló kaae taru, aimó betaaire wh̄i tamokélé, ama mo taketitei tukóló beteroo beterápó,” yalepó.

²⁴ Tétepa, kale mepaae yó matepa wosetere naase tamo wh̄irapené ai dere fo woseturaalu, u kale wh̄iró nomatamopaae fopaae yóló dei tuę mualepó.

²⁵ Atétepa, Yesuné atimapaae tourąle ape yóló duraalu, “Juda mei, kaae fake teteróló kaae tare topo wh̄irapené mo so wh̄i teteróló kaae tawóo, atimané sóro beteroo betere wh̄irapenékélé mo so wh̄i teteróló kaae taru, i ala erae du betereitei diaaą ai kisipare ape. ²⁶ Atétere kaae, dią tuámokélé ai ala momókó ąąse. Aténi, dią tuámótamo doasi topo wh̄i betaai kisipa mutepa, ti so wh̄i feané kutó diratere wh̄i beteroópóló yae. ²⁷ Wh̄i me de doasi doi mole wh̄i betaai kisipa mutepa, ti diąné wae sóro kutó diratere wh̄i kaae betae. ²⁸ Kale Wh̄iné Naalema waleteta, ama kutó dirópóló mepaae wh̄irape sóro beteraai wéni, mo wh̄iné kutóteitei ama diróo, so wh̄iné betere bete aluyaąsóró, ama betere bete ąle melóló, dupuróló tao sóo yaairaalu, walepó,” yalepó.

Yesuné kele dowi wh̄i tamo wisirale fo
(Mak 10:46-52, Luk 18:35-43)

²⁹ Atéró, Yesu ą ama yó matere wh̄irapetamo ai Jeriko be hulua taaróló fu betalemó, so wh̄i mo feané atima sya wou betalepó. ³⁰ Atétepa, kale kele dilikire wh̄i tamo tu demó beterepó, Yesu fu beterapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema Tale doa wh̄i-ó, dąmo kolené sukuturaalu, tao sae,” yalepó.

³¹ Ai fo depa, so wh̄i feané kale wh̄itamopaae taalae yóló foné supatei, woseni nisiyóló, mo ti fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema doa Tale-ó, dąmo kolené sukuturaalu tao sae,” yalepó.

³² Atétepa, Yesu ą aimó keįyóló daalu, kale wh̄i tamopaae ape yóló, atimaamopaae woseturaalu, “Yąlo diaamopaae noa alakó erópóló de?” yalepó.

³³ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao dąmoné kele wisiraasepóló dapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné mo kolené sukuturaalu, atimaamoné kelemó olaa yalepó. Atéró olaa yaletamotóroo atimaamoné kele wisitepa, Yesu sya felepó.

21

Yesu doasi topo whi aoyóló Jerusalem be huluapaae sókó fele fo

(Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹⁻² Atéro, atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai, kale *Olip* du sorokó molemó tene Betpas bemó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere whitamó dotonaa duraalu, “Diaamo u be huluapaae fóló kelenalemó, betá *donki* hupu ama maletamo halikané duló betaalo ai ape. Téyaalopa, ai hupu ama maletamo wusuró ę beterepaae taayóló sóró ape. ³ Whi menétamo diaamopaae, ai hupu neyaa taayóló só fute? depa, i fo yae. “Talené ama kutó doasi moletei, diyóló keme-tepa, momó sóró waai, kapala asiri serale fae yale tikimó sóró fulapó, yae,” yalepó.

⁴ Até yaleteita, take Kótóné ama kóló whiné yóló muló betere fo motóró dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

⁵ “Jerusalem be hulua so whi-ó, diaaę doasi topo whi ai walapa, kelae.

Ata fopaae buni, mo naamei whi teó utu *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa, kelere?” erapó.

⁶ Atéro, Yesuné ama yó matere whitamó fóló, atimaamopaae yae yale alatóró yalepó. ⁷ Téro, kale whi tamoné *donki* hupu ama maletamo wusuró dapesó wóló, atima feané kuti sokóló, ai hupuné sisó tómó whamenóló, ai tómó Yesu beteralépó.

⁸ Atéro, so whi feané kutirape sokóló tu tómó whamenaté fío, mepaae so whiné ti ni teteirape tukóló whamenaté fío du betalépó. ⁹ Atétepa, mepaae so whi ti atamo folosóró fío, mepaae so whi nalo wóo du bitu, fo fakeyóló ę dukiróturaalu,

“Hosana, Depit-né Naalema doa whi-ó, da tao sae.”

“Talené doimó wale whi wisinaale Kótóné wisirópóló yae.”

“Mo ó taoró betere Tale Kótóné doi hale sóró horae,” deté fu betalépó.

¹⁰ Atéro, Yesu ę Jerusalem be huluapaae sókó felemó, so whi feané fo tiki whaatamo ę busuró wou betepa, ai be huluamó betó mole so whiné woseturaalu, “Ai wale whi-a de yaleé?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, ę busuró wale so whi feané atimapaae duraalu, “Ata, Kaleli haemó tene Nasaret be hulua whikó Kótóné fo eratere kóló whi Yesupó,” yalepó.

Yesuné momatere be dolomó hókó farale fo

¹² Atéro, Yesu ę momatere be dolopaae sókó holalemó, ai be dolomó whirape ęla ęla dotonóló duputamó yóló su betepa, atima hókóló taae faralépó. Téro, kae kae be hulua whi atimané kae kae *moni* duputamó du betere whirape bitua dere ni fakerapekélé, kale ba hókósere dotonóló dupu du betere whirape bitua dere fłoi ni fakerapekélé fea fesekeyó mepaae whirape dóló hókó faróló, fetée deralépó.

¹³ Atéro, ama atimapaae duraalu, “I fo aseýóló muló beterapó. Yalo i beta moma betá yaairaaalu tenapó. Tépateti, diaaę ai dere alané ęlémi nokole whirape betere be aęrótu beterapó,” yalepó.

¹⁴ Téro, mepaae kele dilikire whiraperó hó momaare whirapetamo, ai momatere be tuapaae wua depa, Yesuné atima wisirótu betalépó. ¹⁵ Téyaleteti, ama ai dere ala wisinaale kolóo, ai momatere be tuamó betó mole naale senaalené fo fakeyóló, “Hosana, Depit-né Naalema-ó,” yóló du betere fo kale mo so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné wosóo, yóló, atima dei tuę muturaalu fopaae bualépó.

¹⁶ Atétepa, atimané ępaae woseturaalu, “I naale senaalené du betere fo-a, naao wosere?” depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Ępó. Kale aseýóló muló betere fo diaaę dosęayóló kisipa muni airapó. Ketei naale senaaleró tenemó teó belere naale senaaletamoné Kótóné doi hale sóró horópólópó yóló, Talenétéi tukóló muló beterapó,” yalepó.

¹⁷ Atéro, atima ai be huluamó betó mupa taaróló, ę u Betani be huluapaae fóló, diki betá fiyalepó.

Yesuné nose sélirale fo

(Mak 11:12-14, 11:20-24)

¹⁸ Atéro, ę mo hikati u kale be huluapaae momó fesaae yóló fu betaalemó, tumó

à mo wotené sinalepó. ¹⁹ Atépaitei, à fu betalemó, tumó ni nose daapa, nose daale felekepaae fóló kelalemó, dukélé woleni, hãle sókumaaté epa kelalepó. Atépa, ai nipaape duraalu, “Du momó kaae woleyaalo mei ai ape,” yalepó. Ai fo yaletamotóro kale ni mo ti séliyó deyaalepó.

²⁰ Atéro ama yó matere whirapené ai kale ni sélitere ala kolóló siraturaalu, i ni hapale tétitei séliyale-a, neyóló yalerópóló, atimané apaae wosalepó.

²¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaape duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaø kisipa tiki tamo muni, mo ti tiró bitutamo, yalo nipaape yale kaae, diaaøkélé ai ulupaae ya daale tiki taaróló, a wei kela tómó daane derepae depa, mo téyaalo ai ape. ²² Diaaø kisipa tikitamo Talepaae mo ti tiró bitu, moma duraalu, noa òlakó wosetepa, ti diaaø ai wosetere òla mo saalopó,” yalepó.

Yesupaae ya né sóro beteraleeé yóló wosale fo

(Mak 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Atéro, Yesu à momatere be tipiné bopéro daaló beterepaae fóló, yó mótu betepa, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó mepaae whi disirapetamo wóló apaae woseturaalu, “Naao ai alarape du beteropóló, ya né sóro beteraleeé?” yalepó.

²⁴ Ti fo depa, Yesuné atimapaape tokó mótu duraalu, “Yalokélé diapaae betà wosetere fo yaalopó. Yalo wosetere fotamo diaaø epaae tokó matepa, ti epaae ya né sóro beteratepa de? yóló wosale fokélé yalo diapaae tokó melaalo ai ape.

²⁵ Take Jon-né so whi wei tópurale ala momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, hãle mo whiné yae depa, yaleé?” yalepó. Ai fo depa, atimasisitei fo kelaaróló duraalu, “Danétamo ó hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dapaae diaaø ama dere fo wosóló, apaae kisipa tiki tiréni dere ala noatepa yale? fo yaalopó.

²⁶ Ti mo whiné yae depa yalepó fo uatei, Jon à Kótóné ama fo eratere koló whipóló so whi mo feané kisipareteiné, atima dà daqsóro wirapó,” yalepó.

²⁷ Atétepa, atimané Yesupaae duraalu, “Dà kisipanipó,” yalepó. Ti fo depa, ama atimapaape duraalu, “Mené epaae i alarape yae depa dapóló, yalokélé diapaae yó melaalomeipó,” yalepó.

Betà whiné naale tamopaae dó faróló yale fo

²⁸⁻²⁹ Atéro atimapaape duraalu, “I dere fo wosóló, diaaø noa kisipa muaaloé? Whi betané ama naale tamo beterepó. Tépa, kale whi à ama me naale beterepaae fóló duraalu, ‘Ti naale-ó, ya yalo wain kutó dirane faasepólópó,’ yalepó. Téyaletai, kale naalené alimapaape naao kutó dirane fole à hõrapó yaletai, nalomo ama kisipa feteyóló wisirapóló dirane felepó.

³⁰ Tétepa, kale whi ama me naale beterepaae fóló, me naalepaae yale fo kaaetóro yalemó, ai naalené duraalu, ‘Aya-ó, wisirapó téyaalopó,’ yalepó. Téyaletai à feni, hõyalepó. ³¹ I kale naale tamokó mé naalené ama alimané kisipa mole ala eraleé?” depa, atimané tokó mótu duraalu, “Folosóro yale naalenépó,” yalepó. Tétepa, Yesuné atimapaape duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kale *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapetamo Tale Kótóné tetepó kaae tare be tuapaae sókó furaalu, folosóro atimapi faalo ai ape. ³² Ti noatepae, kale wei tópuratere whikó Jon waletaita, mo donoi alamaaté yó melaai waletai, diané ama dere fo wosóló, kisipa tirénipó. Téyaletai, *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapetamoné ti ama dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiralepó. Atéro, atimané du betere alakélé diaaø kolólóte, mo dapóló diané dowi ala taaróló, kisipa feteyóló, tirénipó,” yalepó.

Wain képi kutopaae dó faróló yale fo

(Mak 12:1-12, Luk 20:9-19)

³³ Atéro, Yesuné duraalu, “Fo sale fo me kae i dapa wosae. Betà whiné ama haemó wain kutó diyóló, tipiné bolaayóló atimané wain képi du dõwóló wei tepeyaairaaalu, kutu diri dukyóo, kale kutopaae òlémi whi wale kelaai kaae tawóló betaaire be fõlo mo sikipaae horóló tetýoo yalepó. Atéro kale whi à mepaae uké faairaaalu, mepaae kutó diratere whirapepaae ama kutó kaae

tawae yóló, atima sóró beteróló ą felepó. ³⁴ Atéró, kale *wain* du teketere ali wapa, ama mepaae kutó diratere whırape u kale kutó kaae tare whırape beterepaae ılumétepa sóró muló betere ılakó senaale fae yóló, dotonalepó. ³⁵ Téyalemó, ai kale kutó kaae tare whırapené u kutó diratere whırape me whı hıle fokosói ala yóló susupuróo, me whı mo ti dóló sukunóo, whı me kapo duné siriyóló dóo, yalepó. ³⁶ Até itikimó, momómo kale whıné ama mepaae kutó diratere whırape dotonalemó, ai whırapekélé take folosóró doteyale whırapepaae erale ala kaaetóro ipakalepó. ³⁷ Atéró, nalo mo ti kemeróturaalu, kale whıné ama naale so whıné mo wisiyóló dape saalopóló kisipa muóló, dotonalepó.

³⁸ Téyaletei, kale kutó kaae tare whırapené kale whıné naalema wale kolóló, atimasisi fo kęlaaróló duraalu, ‘Ai naalenéta, ama alima sinitépa, ıla ıla fea ama saai du beterepa, ai ıla ıla fea ęané saai ąkélé daalopa, siépe,’ yalepó. ³⁹ Atéró, atimané kale naale ai kutó alépaee tao sóró taae deróló mo ti dalepó.

⁴⁰ Atépa, ai kale *wain* kutó tale wouraalu ai kutó kaae tare whırapepaae noa alakó eraaloé?” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, atimané ąpaae tokó mótu duraalu, “Mó sonaalei dowi ala du betere whırape atima mo ti sinópóló ama daalo ai ape. Atéró, ama kale *wain* du ılumétepa sóró wisiyóló bukóló atima sóo, kale kutó tale melóo, yópóló mepaae whırapepaae kaae tawae yaalopó,” yalepó.

⁴² Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ašemó yóló muló betere fo diaaq dosayóló kisipani airapó.

‘Kale doakale kane fake be teterere whırapené dopa taae farale kapotei, be hulua deyaaire doasi eleké alée felepó.

Ai kelaalo kokoi ala, Talenétei eró betépa ęané kilituraalu, sira du beterepó,’ erapó.

⁴³ Térapa, ıalo diąpaae i dere ape. Kótóné ama teteróló kaae tare ala wisi dią tuamó moletei, ama tokó sóró du wisinaale woler- aaire so whıpaae melaalo ai ape. ⁴⁴ Whı me

de ai kane fake tómó dé nukupa, ti ai whıné ama diri derakó faalotei, whı me detamo ai kane fake dorowouraalu teıyaratepa, ai whı mo ti derakó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

⁴⁵ Atéró, mo so whımó Talepaae momaratere topo whıraperó Farisi whırapetamoné ai yale fo sale forape woseturaalu, Yesuné ai yale fota, atimapaetóro yalepóló kisipa mualepó ⁴⁶ Atétepa, atimané ą daaire tu kikitu betaletei, so whı feané kisipané ąta hıle mo whı mei, Kótóné ama fo eratere kóló whıpóló kisipareteiné, atima daqsóró witepa taaralepó.

22

So dokotere be demó ıla deyóló nokolepaae dó faróló yale fo

(Luk 14:16-24)

¹⁻² Atéró, Yesuné atimapaee fo sale me kae yóló duraalu, “Kótóné ó hepen bemó teteróló kaae tare aqmó mole alata, betą doasi topo whıné ama naalemané so dokotere be demó ıla deraairaalu, donoróló mulatere kaaepó. ³ Kale whıné atéró detere ıla naai ape yóló ali male so whı dape sene fae yóló, ama kutó diratere whırape dotonaletei, atima hıyóló waalomeipó yalepó.

⁴ Tétepa, ama mepaae kutó diratere whırapemo dotonótu duraalu, ‘I detere ıla naai ape yóló ali male so whıpaae i fo yae. ıalo ılata taleyóló mulóló, *bulmakau* hupuró mepaae seraai huputamó dóló turukiyóló mulóo, mepaae ıla ılakélé fea mo sumó taleyóló mulóo erapa, ıalo naalené so dokotere be demó detere ıla naai ape yae,’ yalepó.

⁵ Téyaletei, atima ai dere fo woseni nisiyóló, dapo dapo yóló, me whı ama kutópaae fóo, me whı ti ama yaai tué mole alapaae fóo, yalepó. ⁶ Mepaae feni hıle betere whırapené ti ama kutó diratere whırape fokosoi ala yóo, mepaae mo ti dóló sukunóo yalepó. ⁷ Atétepa, kale doasi topo whı ą fopaae buóló ama diki tare whırape u kale whırape dale whırape dóló kemeróo, atimané doasi be huluakélé si

biliyóló, torokó fãle fae depa atima fóló, si biliyóo yalepó.

⁸⁻⁹ Téró, ama kutó diratere wh̄rapepaae duraalu, ‘Kale so dokoteremó detere ɔla sumó taleyóló muló betepatei, ai ɔla naai ape yale wh̄rape atima i detere ɔla naaire mo sunipa taaróló, diã fóló, doasi bepaae fole tũ demó ó sawatamo tumó mepaae so wh̄kó keletapa, ti i detere ɔla naai faalopóló dape siré kw̄æae,’ yalepó. ¹⁰ Atétepa, ama kutó diratere wh̄rape doasi be huluapaae fóló, tũtu so wh̄i keketé kw̄eyóló, wisi so wh̄iró dowi so wh̄itamó hõko dape siré kw̄eyóló, tourale tikimó, be mo ti fãae felepó.

¹¹ Téyaletei, kale doasi topo wh̄i ai ɔla naai wóló betó mole so wh̄i kuapaae fóló kelalemó, wh̄i betã kale so dokotere be demó ɔla naairaalu, derótua dere kuti deró bitinipa kelalepó. ¹² Atétepa, kale doasi topo wh̄iné apaae woseturaalu, ‘No-ó, yã so dokotere be demó detere ɔla naai derótua dere kuti derénire noatepa yaleé?’ yóló foné salemó, kale wh̄i haleturaalu, fokélé tekeni, hokomó sókó fi beterepó.

¹³ Tétepa, kale doasi topo wh̄iné ama kutó diratere wh̄ipaae duraalu, ‘Ai wh̄i belamó diliki dolomó wole du bitu ama serekenétei, ă turukóló nuku beterópólópa, hó naase dokóló taae derae,’ yalepó. ¹⁴ Ti noatepae, so wh̄i mo turó ape yaletei, tóróti sokósu yale so wh̄imaaté wóló beterapó,” yalepó.

Sisapaae takis moni melae yale fo
(Mak 12:13-17, Luk 20:20-26)

¹⁵ Téró, kale Farisi wh̄rape fóló, Yesuné ama dere fomó ă só deraai dapóló, fo dokóló mulalepó. ¹⁶ Atéró, atimané yó matere wh̄raperó Herot-né fo eratere wh̄rapetamo Yesu beterepaae dotonóló, atimané apaae duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, yã betã mo fomaaté yó mótu bituraalu, Kótóné ama kisipa mole ala ó yóló muló betere fo mo sya fóló erótu betereitei, dané kisiparapó. Ti noatepae, naao fo yó móturaalu doasi doi mole so wh̄i kolóló yã wini, doasi doi mole so wh̄ipaaekélé, doi muni belei sókó deóló betere so wh̄ipaaekélé, mo betã kaae alatóró erótu beterapó. ¹⁷ Sisapaae *takis moni* matere

ala wisirépé, dore? Ti naao noa kisipa mute?” yalepó. ¹⁸ Ai fo yaletei, atima dowi kisipa muturaalu, Yesuné ă só deraai tũ kikitu betere ala kolóló, atimapaae duraalu, “Dorutei tó tikiné hãle sik̄ili du betere wh̄rape-ó, noatepa diaaɔ ę só deraai tũ kikitu bitu de? ¹⁹⁻²⁰ Tétepa diãné *takis* melótua dere *moni* yãlo kelaalopa sóró ape,” yalepó. Tétepa, atimané ă beterepaae betã *denarias moni* sóró wapa, ama atimapaae woseturaalu, “I asoró i mole doitamo-a, né?” yalepó.

²¹ Ai fo depa, atimané apaae tokó mótu duraalu, “Aita Sisanépó,” yalepó. Tétepa, ama atimapaae duraalu, “Sisané ɔlapa ti Sisapaaetóró melae. Kótóné ɔlapa, ti Kótópaaetóró melae,” yalepó.

²² Yesuné atéró dere fo woseturaalu, “Haió!” yóló sirayóló, atima ă taaróló felepó.

Kepaayóló betere wh̄rape so doko-
timipóló yale fo

(Mak 12:18-27, Luk 20:27-40)

²³ Atéyale be dętamotóróti mepaae Sadyusi wh̄rape Yesupaae betã fo wosaai dapóló walepó. Ti ai Sadyusi wh̄rape atima kisipanéta, sukãle so wh̄i momó kae kepaayaalo meipó dua dapó. ²⁴ Atétere wh̄rapené Yesupaae woseturaalu, “Yó matere wh̄i-ó, Moses-né dapaae etei fo yóló muló beterapó. ‘Wh̄i betã naale senaale deni, hãle beteró sukutepa, ti so wulia nomané dokóló naalekó detepa, ti noma betale sirimó, ai naale beterópólópó,’ erapó. ²⁵ Téró, w̄ikeró nomarape dątamo betalepó. Téru, topo wh̄i ă betã so dokaletei, naale senaale dini, hãle beteró kale wh̄i sinitapa, kale so wulia ama noma me wh̄inémo dokalepó. ²⁶ Téyaletei, ai kale wh̄ikélé naale senaale dini, noma yale kaaetóró hãle sukãlepó. Atétepa, kale so wulia me wh̄inémo dokalemó, ai wh̄inékéle naale senaale dini, hãle sukãlepó. Mepaae douró nomarapekéle atérótóró sisiraae felepó. ²⁷ Nalo mo kemerótu, kale sokélé sinalepó. ²⁸ Téyalepa, mió kale sinale wh̄rape kepaayóló be-taaire sukamó, kale w̄ikeró nomarapekó mé wh̄iné ai kale so dokaaloé? Ti noatepae,

aita nomarape dokọ feané dokoté wale sopó,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Diaaọ ai mutu betere kisipata, kale ašemó yóló muló betere foró Kótóné doasi bole fotokọtamo wisiyóló kisipani, haşókó furaalu du beterapó. ³⁰ Kale sinale whırape momó kepaayóló betaaire sukamó whıkéle so dokóo, sokéle whıtamo fío ini, ó hepen bemó betere *ensel*-rape kaae betaalo ai ape. ³¹⁻³² Kale sinale whırape atéro kepaayóló betaalopóló, Kótóné diapaee ašemó ere fo dosayayóló kisipanié? Téro ama duraalu, ‘Ęta, Abraham, Aisak, Jekop-sépi atimané Kótópó,’ yalepó. Ti ai sukále so whı mo ti alu wuaşóró ti i dosayayale so whırape tetéroló kaae tare Kótópó fo wuameipó. Ti ąta, mió i betó mole so whıró take sukóló kepaayóló betó mole so whıtamo tetéroló kaae tare Kótópó,” yalepó.

³³ Tétepa, so whı feané ai dere fo woseturaalu, haió! yóló sirayalepó.

Tale ą waaire be de ó suka kele mené tuęnipóló yale fo

(Mak 12:28-31, Luk 10:25-28)

³⁴ Téro etéyalepó. Yesuné kale Sadyusi whırapené wosetere fo mo donotóro tokó matepa, kale Farisi whırape, atima betapaae touróló atimasisi fo kęlaaralepó. ³⁵⁻³⁶ Atéro, Moses-né asere fo yó matere kisipa tiki fosó fosóre whı betané ą kaae kelaai sų sóro woseturaalu, “Yó matere whı-ó, kale yóló muló betere foné i ala yae ere doasi topo fo-a, mé foé?” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Naao Talepaae yaala sókó fóló, hekesené sinitere alata, naao hosaa bete turónékéle, naao kepe bete turónékéle, naao kisipa tiki bete turónékéle, yaala sókó fu betae. ³⁸ Ti ai alata, ama folosóro yae yóló muló betere mo doa topo ala ai ape. ³⁹ Ai kılıpaae me tamo dakoróló yae yóló muló betere mo doasi topo fo i ape. Naotei ya yaala sókó fóló hekesené sukutu dere kaae, naao be whı so whıpaaekéle atéro yaala sókó fu betae. ⁴⁰ Kale yae yóló muló betere forape fearó Kótóné ama fo eraterere kóló whırapetamoné ere fota, ti i doasi topo fo tamo tómó beleró beterapó,” yalepó.

Keriso ą né naalemaé yóló yale fo
(Mak 12:35-37, Luk 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Atéro, kale Farisi whırape betapaae tourále wóló betó mupa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Kótóné so whı tetéroló kaae tanópóló, sóro beteró betere whı Keriso-a, né naalemaé?” yóló wosetepa, atimané tokó mótu duraalu, “Depit-né deté wale whıné deale naalepó,” yalepó.

⁴³⁻⁴⁴ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Kale Deı Kepe Wisiné Depit fotokorátepa, Depit-né ąpaae Tale-ó ere fo-a, me whıné ama deale naalené deté fele naalepaaetei Tale-ó fo dua de? Té dumitei, Deı Kepe Wisiné fotokorátepa Depit-né ąpaae Tale-ó fo aseyóló i muló betere ape. Ai fota i ape. ‘Talené ę tetéroló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whırape atima yało teteirape aleróló, naao hó aómó beteraalopa, ya yało turu naase demó bitu kaae tawae,” ’ erapó.

⁴⁵ Ti Depit-né ąpaae Tale-ó fo du bitipa, momómo ama naale-ó, dere fomo neyóló yaleé?” yalepó. ⁴⁶ Ti fo depa, whı betanékelé Yesuné ai yale fo mené tokókéle menénipó. Ai be demó kaae sóro fóló, mepaae whırapené wosetere fo me kae ini, taaróló felepó.

23

Dowi kwia saalopa kaae tawae yale fo

(Mak 12:38-39, Luk 11:43, 11:46, 20:45-46)

¹⁻² Téro, Yesuné aimó touróló betó mole so whıró ama yó matere whırapetamopaae duraalu, “Moses-né asere fo yó mótu betere whıraperó Farisi whırapetamota, kale doasi whı Moses betale sirimó bituraalu, ama yó matere ala yó tarapó. ³ Atimané yó matere fo diaaọ wosóló, sya fóló erótua yae. Tépateti, atimané ai du betere ala momókó sya fóló yaqse. Ti noatepae, atimané yó mótu betere fota wisiyóló yó mótu bitutei, sya fóló eraterere alamo dumipó. ⁴ Atimané doasi sekeı ọlarape whırapené beleyópóló, dokóló atimané hulúmó belerótua dapó. Téteretei, atimanémo ai kale sekeı ọla belere whırape fasóló mo sawa tao sere alakéle dumipó.

⁵ Atimané du betere ala feata, ti so whinė kolóló dukirópóló, dua dapó. Téturaalu, Kótóné fo atimané kutiri tuámó bulapóló, so whiné kolóló aunópóló, asęyóló atimané kutirimó meleke kaae beleyóo, naasemó hó kaae sóo, Kótópaae moma yaaikélé, atima mo ekęlerapó yópóló, deratere fọloi kuti mo ti fọloróló kwiamó, mepaae auratere ọla olerótua yóo dapó. ⁶ Téturaalu, ọla detere be demó mo doasi doi mole whırape bitua dere tikimótóró betaai ekęle yóo, moma dere bemó doasi topo whırape bitua detere tikimó maaté betaai ekęle yóo dua dapó. ⁷ So whı fea touratere tikimó betó mole so whiné atimapaae doasi doi mole yó matere whı wisi kọleó yóló, dukiratere kokómó dua dapó.

⁸ Atétu dere kaae, mepaae whırapené diąpaae *Rabai*, yó matere whı-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae, dią tuámó doasi topo whı betatóró betepa, dią fea ti mo norapetóró ai betere ape. ⁹ Mepaae i haemó betó mole mo whıpaaetei diąné aya-ó, du betaose. Ti noatepae, diąné Aya mo beta ó hepen bemó beterapó. ¹⁰ Mepaae whiné dią kilituraalu, diąpaae yó matere whı-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae, dią yó matere whıta, so whı fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere doasi whı Keriso ą beta beterapó. ¹¹ I haemó dią tuámó doasi doi mole topo whı betepa, ti ai whı ą diąné kutó diratere whı betaalo ai ape. ¹² Ti noatepae, mepaae whı dené ama doitei hale sóró horótu betepa, ti atétere whiné doi haepaae só deraalópó. Téretei, mepaae whı dené amatei ą deróló dua betepa, ti atétere whiné ama doi doasi muaalo ai ape.

¹³ Dią Moses-né asęre fo yó mótu betere whıraperó Farisi whırapetamo-ó, tiki tuąpaae dorutei hąle sikili du betepa, Kótóné dią dowi kwia melaalopa, mo doasi witu betae. So whı fea Kótóné teteróló kaae tare bepaae sókó faai fu betepatei, faqsóró ai tų diaaę dere alanétei sesęyóló kinótu beterapó. Ti diąta, ai tųmó sókó fumitei, aipaae sókó faai fole so whı ai sesétu betere ape.

¹⁵ Dią Moses-né asęre fo yó mótu betere whıraperó Farisi whırapetamo-ó, tiki tuąpaae dorutei, tóné hąle sikili du betepa,

Kótóné doasi dowi kwia melaairetei wió yae. Mepaae whırape diątamo touróló doasi fake firaai dapóló, węi tómkélé, hae tómkélé, kutu beterapó. Atéró, me whıkó diaaę dere fo wosóló dią fake alene wapa, diaaę dere ala yó melóló, ai yó matere alanétei diaaę du betere dowi ala bosenóló, mo dowi si duku beterepaae faai betere whırape kaae beterótua dapó.

¹⁶ Diąkélé kele dilikire whırape bitutei, me whıpaae tų i mole ape yóló yó matere whı kaae betepa, mo doa dowi kwia saalopa, wió yae. Ti noatepae, diąné etei fo dua dapó. Whı me dené Tale Kótóné momatere be doi yóló mo dirii malo depa, ti me bete muni, Tale Kótóné momatere be tuámó mole *kold kapa* doi yóló, Kótópaae mo dirii malo yóló mulatere fo tikitepa, ti mo doasi kwia saalopó dua dapó. ¹⁷ Dią kele dilikiyóló tuékélé okokore whırape-ó, doasi topo ọla-a, noaé? Momatere beta, doasi topo ọla ai ape. Ai *kold kapanéta*, ti momatere be wisiróló kae mulótumipó. Tétumitei, Momatere be tuámó Kótóné ala eratereteiné, ai be tuámó mole *kold kapatei* wisiróló, kae mulótua dapó. ¹⁸ Meta, diaaę i fokélé dua dapó. Me whiné ama dere fo diriróturaalu, Talepaae hąle matere ọla belerótua dere kapo doi yóló, malo depa, ti ai bete munipó. Kale ai kapo tómkó sukulaa dalaai beleratere ọla doi yóló, dirii malo depa, ti mo dirirapó dua dapó. Ai fotamo tikitepa, mo doasi dowi kwia saalopó du beterapó. Dią kele dilikire whırape-ó, mé ọla doasi bete mule? Talepaae hąle matere ọlapé ai ọla beleratere tiki doasi bete mule? Ti ai hąle matere ọla beleratere tiki Talepaae hąle matere ọla wisiróló, kae mulótua dapó. ¹⁹ Dią kisipa tiki okoko yóló, kekekélé dilikire whırape-ó, mé ọla-a, doasi topo ọlaé? Kótópaae hąle matere ọlapé, ai ọla mulatere tikié? ²⁰ Térapa, whı me dené ama fo diriróturaalu, hupu ó mepaae ọla beleratere tiki doi yóló malo depata, ti kale sukulaa dalaai beleratere ọlakélé wusuró doi yóló malo ai dere ape. ²¹ Whı me dené Kótóné momatere be doi yóló dirii malo depa, ti ai momatere beró ai bemó betere sekétamo wusuróné doi yóló malo ai dere ape. ²² Whı me dené dirii malo duraalu,

hepen be doi depa, ti kale doasiné tẹteróló kaae tare tikiró aimó betere sekẹtamóné doi yólókélé, du beteraṗó.

²³ Moses-né asẹre fo yó mótu betere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, diḡ tiki tuḡpaae dorutei, haḡe sikili du betereiteiné, doasi dowi kwia saalopa, mo wió yae. Ti noatepae, diaaḡ kutómó ere ọla naase tamó epa, betaḡ ti naao Kótópaae haḡe matapó. Téretei, mo doasi bete mole ala diaaḡ kisipa muni, sisópaae eróló, mo keteró beteraṗó. Ai doasi bete mole ala i ape. Fo tokótamo yóló mo donoyóló taletere alakélé, kọlené sinóló tao sere alakélé, Kótópaae kisipa tiki tiróló, ama ala haḡe eró tareteikélé, fea diaaḡ kisipa keteró beteraṗó. Ti mepaae yóló muló betere doasi bete alarape fea wisiyóló eróturaalu, mepaae sawa alarapekélé kisipa keteréni, fea touróló eróluasóró mo wisi uḡpó. ²⁴ Diḡ keke dilikirutei, mepaae whịpaae tuḡ i mole ape yóló yó mótu beteraṗó. Diḡné ọla nukuraalu, mo sawa dokọletamo họko naḡsóró, mepaae ọla ọla sorokóló nuku beteraṗó. Tétu bitutei, doasi *kamel* hupumo, ti diḡné kiliniyóló ọlatamo touróló họko ai nuku betere ape.

²⁵ Moses-né yóló muló betere fo yó mótu betere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, diḡ tiki tuḡpaae doruraalutei, haḡe sikili du betereiteiné mo dowi kwia saalo ai ape. Diḡné wẹi nokole wutiró nukutamó tómaaté fukuturaalu, tuḡpaae fukutumipó. Ti ai tó mó maaté fukutu betere so whịta, ọlémi nokole alakélé, ukusi yóló ekeḡe dere alakélé mo faḡanapó. ²⁶ Keke dilikire Farisi whị-ó, folosóró ti kale wẹi nokole wutiró ọla nokole nukutamó tuḡpaae hotowayóló fokae. Atétepa, ti tóta ama haḡletei fokó faalo ai ape.

²⁷ Moses-né asẹre fo yó mótu betere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, tiki tuḡpaae doruraalutei tóné haḡe sikili du betereiteiné mo doasi dowi kwia saalo ai ape. Diḡta, kale whị dou tó mó kale deḡ ni fẹné aurale tikimó kelaalo mo kokọre kaae erapó. Ti whị dou tóta kelaalo kokọretei, whị mole dou tuḡ dolopaaeta, sukḡle whịné diriró kae kae kẹlaamilitamo faḡanapó. ²⁸ Diḡkélé u tuḡpaae atei kaae ala epatei, so whị feané diaaḡ tó tiki

maaté kilituraalu, mo donoi ala du betere whịrape nisi du beteraṗó. Diaaḡ tiki tuḡpaaeta, whị dilikitere alaró kae kae mo sonaalei dowi alatamoné ai faḡane ape.

²⁹ Moses-né asẹre fo yó matere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, diḡ u tuḡpaae dorutei, tó mó haḡe sikili du betepa, mo dowi kwia saaireiteimó wió yae. Diḡta, Kótóné ama fo erale kọló whịrape dourale tikiró, mo take donoi ala yóló sinale whịrape dourale tikitamo hotowa yóló be tẹnóló aurótu beteraṗó. ³⁰ Atéturaalu, diaaḡ etei kaae fokélé du beteraṗó. Daḡtamo, noutererape betale alimó bituḡsóró, ti Kótóné ama kọló whịrape dóló samea sókó fatua wuḡ meipó dua dapó. ³¹⁻³² Diḡta kae whịrape meipó. Diaaḡ ai du betere fonéte i diḡ só deróturaalu, Tale Kótóné ama kọló whịrape dilé wale whịrapené deté wale naalerapeta, diḡtóró ai ape. Térapa, atimané deté wale dowi ala diaaḡkélé mo ti fakeróló du betae.

³³ Diḡ whị sinópoló tukó nokole mo dowi wulirape-ó, diḡtamo fo tokótamo yóló dowi si duku beterepaae só der-aairetei noa yóló haḡsókó faaloé? ³⁴ Térapa, yaḡo diḡ beterepaae Kótóné ama kọló whịrapekélé, kisipa tiki fosó fosóre whịrapekélé, Kótóné yóló muló betere fo yó matere whịrapekélé, dotonótu beteraṗó. Tétu betepatei, mepaae whịrape ti diaaḡ dóo, mepaae whịrape filipaare ni tó mó oleróló dóo, mepaae whịrape diaaḡ fo wosetere be tuḡmó fokosói ala yóo, mepaae whịrape atima me be hulupaae botokó fupa, diaaḡ daai sya kwẹyóo yaalo ai ape. ³⁵ Atéyaletéiné, donoi ala du betale whị Abel-né samea sókó feleteimó, kaae sóró dilé wóló, kale Barakayané naalema Sekaraiakélé momatere beró Talepaae haḡe matere ọla sukḡlaa dalatere tikitamo tuḡmó diḡné dalepó. Ai dilé wale whịrapené samea sókó feletei fea touróturaalu, diḡ mió i alimó betó mole whịrapepaae doa kwia melaalopó. ³⁶ Yaḡo mo i dere ape. Take atéro whị dilé walemó dowi ala kwia fea touróturaalu, mió i betó mole so whịné saalopó.

³⁷⁻³⁸ Jerusalem be hulupaae, betó mole so whị naao teyae! Kótóné ama kọló whịrape diḡ beterepaae dotonótua depatei, kapo

duné siróló dua yale so whi-ó, kale bané ama malerape baase aḡpaae buó su dere kaae, yaḡo diḡkélé atéro dape saalopóló dua yaletéi, diaaḡtei hōyóló dowḡaae fua yalepó. Téyaletiné mo doasi kōléó, Talené diḡ taalatepa, mió diaaḡ be hulua ai wópu mutapa, kelere? ³⁹ Térapa, yaḡo diḡpaae mo i dere ape. Diaaḡ ẹ kilini bitiré fóló, “Talené doimó wale whi Kótóné wisiratepa ḡ hainé sinóló beterópóló yae’ dere sukamó, ti diaaḡ ẹ momó kelaalopó,” yalepó.

24

Take kemetere sukamó yaaire ala (Mak 13:1-2, Luk 21:5-6)

¹ Téro, Yesu momatere be taaróló fu betepa, ama yó matere whirape ḡtamo hokolaane fóló duraalu, “Momatere be wisinaale ai tēyóló muló betepa, kelere?” deté fu betalepó. ² Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai tē mole berape diaaḡ kelere? Yaḡo diḡpaae mo i dere ape. Ai berape fea fisikó furaalu, kapo fake betḡkókélé me kapotamo olokopa kelaalomeitei, mo fea kolokó fóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

³ Atéro, Yesu ḡ *Olip* du sorokó molepaae fóló betepa, ama yó matere whirape ḡ beterepaae wóló atimasisi bitu ḡpaae woseturaalu, “Dḡ mokḡleyaa yóló betepa, ya walemó kilita sókó faḡsórópa, folosóró noa alapi eratepa kolóló, ḡané tuḡ yaaloé? Keme yaaire be ḡeró ya waaire be ḡetamo, ḡané kisipa yópóló noa alapi eraaloé?” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me whiné diḡ dilikóló kḡpaae ḡlisóró falaḡsóró, mo hotowayóló kaae tawae.

⁵ Ti noatepae, whirape mo feané diḡ dilikituraalu yaḡo doi yóló, ‘Ḣta, so whi fea tēteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whi Kerisopó,’ depa, so whi feané mo nisi yóló sya faalo ai ape.

⁶ Me tikipaae bóe du betepa dere fokélé wosóo, mo felekemó bóe du betere alakélé kolóo duraalu, diḡ tuḡ seḡeyóló wiyaḡse. Ti noatepae, ai alarapeta mo yaalopóló tukóló muló betereiteiné ḡsókó feni, mo yaalotei, kemeyaaire be ḡe ti teórapó,” yalepó. ⁷ “Me hae kwiamó betere be hulua

whiró me hae kwiamó betere be hulua whitamó bóe doasi daalo ai ape. Me hae kwia tēteróló kaae tare topo whiró me hae kwia tēteróló kaae tare topo whitamokélé bóe daalo ai ape. Atéturaalu, doasi wote aliró doasi bao dere alatamo hae kwia feapaae wou betaalo ai ape. ⁸ Ai alarape feata, ti kale sorape naale saai sisó kaae sóró nuku dere kaae dapó.

⁹ Téturaalu, diḡ ẹ sya wóló, yaḡo ala erótu betere, i hae kwia feamó betó mole so whiné diḡ hōróló fokosoi ala yóló, mo ti sinópóló daalo ai ape. ¹⁰ Atétere sukamó, so whi mo fea kisipa tiki tiró betere ala taaróló, me whi hōróló atimasisitei bóe daairaalu, eleké deyóló u só derḡane, i só derḡale, du betaalopó. ¹¹ Atétu betepa, mepaae whirape mo fea Kótóné ama mo ḡóló whi aḡyóló wóló, so whi dilikóló kḡpaae faraalo ai ape. ¹² Ti noatepa meipó. I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala mo ti faketé furaalu, so whi feané yaala sókó fóló ḡḡkesené sukutu betere ala siri buóló, mo ti haepaae derepaalopó. ¹³ Tépatéi, mepaae whi de kisipa tiki tiró betere ala mo ti yó taté fóló, kemene fole sukamó sókó fupa, ti ai whi aluni, Tale Kótóné ama mo tao saalopó. ¹⁴ Atéturaalu, Kótóné tēteróló kaae tare aḡmó, mió wosetere kisi fo wisi i hae kwia feamó betó mole so whipaae yó maté koteremó, ita Talenéitei eratapóló kisipa yaalopó. Ai ala yale ḡlipaae, ti mo kemetere be ḡe sókó waalo ia ape.

¹⁵⁻¹⁶ Atétepa, Kótóné ama ḡóló whi Daniel-né mo taketi aḡemó yóló muló betere foné duraalu, be wópu mulaai, kelaalo mo sonaalei ḡla Talené ama kae tukóló muló betere tikimó daapa kilitu, ai aḡere fo dosḡatere whi diḡané wisiyóló kisipa muae. Ai ala kilituraalu, Judia hae kwiamó betó mole so whi du sorokó mole tikipaae botokó fópóló yae. ¹⁷ Mo betḡ whikókélé siki be kemó biti até aḡró bemó mole ḡlakélé sene derepéni, mulópóló taaróló, botokó fae. ¹⁸ Whi me kutómó daapatamo ai ala depa, ti momó fesaayóló ama bukaaire kuti sene feni, mulópóló taaróló botokó fae. ¹⁹ Atétere sukamó kale naale ere soraperó teó

naale tare sorapetamo mo doa qolerapó.
²⁰ Diq botokó faairetei doasi sosóli aliró
 saa nóló beterópóló, tukóló muló betere
 be detamo tuamó eraqsóró, Talepaae
 momatu betae. ²¹ Ti noatepa meipó.
 Ai waaire doasi sekei alata, i hae keké
 nale alimó kaae sóró wóló, mió i betere
 alimókélé, take nalo betaaire alimókélé ai
 kaae sekei ala mo kelaalomeipó. ²² Atétere
 be demó, waaire sekei alarapetamo Kótóné
 hakekeróló tukóló mulóluameisóró, ti mo
 betq whikókélé hasókó fóló bituameipó.
 Até yaqsóró, Kótóné sorokó suyóló sóró
 beteró betere so whimó kisipa mutu, ai
 be derape hakekeróló tukóló mulaalo ai
 ape. ²³ Atétere sukamó, mepaae whiné
 duraalu, Kótóné so whi fea tetéróló kaae
 tanópóló, sóró beteró betere whi Keriso i
 wóló beterepa kelae depa, ó u wóló betere
 ape depa, mo dere nisiyóló wosóló kisipa
 tiraqse. ²⁴ Ti noatepae meipó. Mepaae di-
 likitere Kerisoró Kótóné ama qoló whipóló,
 kapala fo yó matere whirapetamo waalo
 ai ape. Atétu, kae kae ala yaairemó eratere
 doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo
 eróturaalu, Kótóné sorokó suyóló beteró
 betere so whikélé kópaae falaai, kaae
 kolóló su saalopó. ²⁵ Ai alarape yaai
 teópatei yalo diqaae ai yale ape.

²⁶ Téyaalopa, mepaae whiné diqaae du-
 raalu, 'Kale seké q whikélé bitinire tikimó
 wóló i betere ape,' depa, wosóló mo dapóló
 kelaai faqse. Ó, 'Be dolomó i betere
 ape,' depa, mo dere nisiyóló kisipa tiraqse.
²⁷ Ti noatepa meipó. Suka hotereró dere
 epéenétei suka doropolepaaekélé deyó fu
 dere kaae, kale Whiné Naalema atéró mo
 hakeamó wapa so whi feané kelaalo ai ape.
²⁸ Diqané ó sapaae kese honalemótamo, kale
 ba dukaarape sé kweyóló bopétu betepa
 kilitu, sinale na ó hupu mupa dapó kisipa
 muae.

²⁹ Ai sekei alarape yale qilipaaetóró
 'Suka kekélé dilikiróló, wéliékélé mo de
 yaalomeipó.

Hqerapekélé torokó dorowóló,
 ó samó ere qla qlakélé fea wore yaalo ai
 ape,' erapó.

³⁰ Atétere sukamó, kale Whiné Naalema
 mo felekemó waai dapóló kisipa yópóló, ó
 samó doasi ala eratepa kelaalopó. Atéró

ama doasi ere au wisinaaletamo ó saqomó
 hakeamó sókó wapa i hae kwiamó betóló
 fale so whi feané kilitu, doasi moló-u
 yaalopó. Kale Whiné Naalema ó samó
 atéró wouraalu, ama bole doasi fotokqró
 Kótóné ama kae ere ala wisinaaletamo ó
 saqo dolomó sókó wapa, kelaalo ai ape.
³¹ Atéturaalu, ama *ensel*-rapené ukulumó
 wuti mo doasi fakeyóló hale deté kutu-
 raalu, hae kwia de dokq feamó ama sorokó
 suyóló kae beteró betere so whi dape siré
 kweyópóló dotonaalopó.

³² Térapa, mió kale ni nosené dere ala
 kolóló, wisiyóló kisipa muae. Sóku fóló
 momó hulu depa kilituraalu, kale ba fo mo
 felekemó ai sókó wale ape fo dua dapó.
³³ Até dere kaae, ai bopeyale alarape diq
 betere tuqaae wapa kilituraalu, mióta q
 mo felekemó waairaalu tu sókó walemó
 daapa, ai dere ape kisipa muae. ³⁴ Yalo
 diqaae mo i dere ape. Mió i alimó betó
 mole so whi fea sukuni hale betó mu-
 patei, ai alarape mo fea yaalo ai ape. ³⁵ Ó
 saró i haetamota, mo kemeyaalotei, yalo
 fo betq kemekélé ini, hale muó tawaalopó,"
 yalepó.

*Whiné Naalema waaire be deró suka
 keletamo mené tuénipó*

(Mak 13:32-37, Luk 17:26-30, 17:34-36)

³⁶ "Até yaaire be deró sukakeletamota,
 mo whi betanékelé, hepen bemó betó
 mole *ensel*-rapekélé, ama Naalemanékélé
 mo tuénitei, Alimané ama betq tuérápó.
³⁷ Kale whi Noa betale alimó yale ala kisipa
 muae. Kale Whiné Naalema woukélé,
 mo ai ala kaaetóró yaalo ai ape. ³⁸ Ti
 noatepae, atéyale sukamó kale weí doasi
 qlaai teópa, atima mo wisiyóló bitu, qlaró
 weítamo nóló, whi so dokotere alakélé, so
 whitamo dokotere alakélé deté fu beteró,
 Noasépi nuku tuqaae bití holale sukamó
 sókó walepó. ³⁹ Atima betere tuqaae ai
 ala sókó waairetei kisipani, hale mo qoleaa
 yóló bitiré wóló, weí doasi anóló, so whi
 fea aluralepó. Kale Whiné Naalema wale
 sukamókélé, atétu yale kaaetóró yaalo ai
 ape. ⁴⁰ Whi tamo kutómó daayaalotei,
 me whi dapesó furaalu, me whi daalópóló
 taaróló faalopó. ⁴¹ So tamo *whit* o derakóló

detu betaalotei, me so dapesó furaalu, me so betepa taaróló faalopó.

⁴² Ti noatepa meipó. Diã teteróló kaae tare Tale waaire suka, diã kisipanipa, mo hotowayóló kaae tawae. ⁴³ I alarapeta mo yaalopa, i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae. Beta be talené dilikitamo etei kaae sukakelemó ọ́lemi nokole whiné ama be fulukene waalopóló, kisipa muóló bituásóró, ti ama be fulukóló ọ́la ọ́la sóró fópóló, ẹ́ noke fió muni, siki siki yóló bituapó. ⁴⁴ Térapa, diakélé donoróló mo siki siki yóló betae. Ti noatepa meipó. Kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló, kisipa keteróló betere sukamó, ẹ́ sókó waalo ai ape.

⁴⁵ Ti i dere fo wosóló, diakó me whi etei kaae kekemeyóló kutó diratere whi beterémóló, diaaotei kaae kelae. Beta be tale ẹ́ mepaae uké faairaalu, ama dere fo sya fóló, mo eró tare fosó fosó yóló kekemere whipaae mepaae kutó diratere so whi naao teteróló kaae taru, ọ́lakélé mo wisiyóló melae yóló ẹ́ fulapó. ⁴⁶ Ai kale kutó tale doasi topo whi ẹ́ momó fesaae wouraaalu keleralemó, ẹ́ faai bituraalu diyae yale kutórape fea ama sumó dipa, ti ai kutó diratere whi ẹ́ mo hainé sinaalo ai ape. ⁴⁷ Yalo diapaae mo i dere ape. Kale be talené ama ọ́la ọ́la mo fea ai seképpaae naao mo hotowayóló kaae tawae yóló, ama naase tuamó mulaalopó. ⁴⁸⁻⁵⁰ Tépatei, ai kutó diratere whitamó dowi tué mole whi betepa, ti i ala dere kaaepó. Kale kutó diratere whiné kisiapané ama doasi hapale waalomei nisiyóló, ẹ́tamo kutó ditere whirapetei fokosói ala yóo, topo dotere wei nokole whirapetamo fulumu yóló hoko bitu, ọ́laró weitamo mo dekéro nóo du betaalopó. Téturaalu, ama doasi waalomei nisiyóló mokọ́leyaaró betere tuamó, kale whi sókó wapa kilita sókó faalopó. ⁵¹ Atéro, kale whi ama doasiné fokosoi ala yóló, ama tiki mo turukée fi kale tó tikiné wisire nisiyóló sikili du betere whirapetamo betamó beteraalopó. Tétepa, aimó doasi susupu sóró kaketu bitu naao téyae yóló, atima sereke fisikó sóró doasi wole du betaalopó,” yalepó.

25

Naase tamo so seimalepaae dó faróló yale fo

¹ Téro Yesuné duraalu, “Atéyaaire sukamó, ó hepen bemó Kótóné teteróló kaae tare aomó mole alata, i ala kaae yaalopó. Kale naasetamo so seimalerape atimané *lamp* sa dirirape sóró so dokotere be demó detere ọ́la naai kale so dokaaire whitamó hokolaa yaai felepó. ² Atéro mepaae aporó fele seimale senaalerapeta, ti kisipa fosó fosó yóo, mepaae aporó so seimale ti kisipa tiki fosó fosó ini yóo erepó. ³ Kale kisipa tiki fosó fosó inire seimale sorape atimané *lamp* sa dirimó wei belepa sóró feletei, kemetepa saaitapóló mepaae *wel* wei wutimó tepeóló sóró fenipó. ⁴ Téyaleteiné, kale kisipa tiki fosó fosó yóló kekemere seimale sorape atimané *lamp* sakélé wei belepa sóró fío, kemetepa saaire *wel* weikélé wutimó tepeyóló sóró fío yalepó. ⁵ Atéro, kale so dokaaire whi hapale wéni, diki deté fu betepa, atima fea noke keletepa noke foposaa yó molepó.

⁶ Atima atéro noke fopesaapa, diliki su tuatamo whi betané fo fakeyóló duraalu, ‘Kale so dokaaire whi i walapa, ẹ́tamo hokolaayaa faalopa ape,’ yalepó.

⁷ Atétepa, kale so seimalerape turukó holóló, atimané *lamp* sa dirirape wisiyóló dópóló donoralepó. ⁸ Atéro, kale kisipa tiki fosó fosó inire so seimalerapené kale kisipa tiki fosó fosó yóló, kekemere so seimalerapepaae duraalu, ‘Dané *lamp* sa dirirape *wel* wei kemeturaalu, felekemó sukó faai dapa, diané tare *wel* weikó damaletamo ẹ́lae,’ yalepó.

⁹ Ti fo depa, atimané duraalu, ‘Meipó. Dané tare *wel* wei diã melatepa, ti dané sa dirimó tepeyaaire mei yaqsóropa, mepaae *wel* wei dotonaterere whirapetamo dupune fae,’ yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, atima *wel* wei dupune fi tikimó, kale so dokaaire whi sókó walepó. Atétepa, kale donoróló betere so seimalerape kale so dokaaire whitamó so dokoteremó detere ọ́la naairaalu, be dolopaae horóló tu kinalopó.

¹¹⁻¹² Atéro beterémó, nalomo mepaae kale fele so seimalerape wóló, atimané fo

fotokọ yóló duraalu, ‘Doa whị-ó, doa whị-ó, dọ holaaítapa tų tukíae,’ depa, ama atimapaae duraalu, ‘Yálo diápaae mo i dere ape, diá ẹ kispánipa diá deé?’ yalepó.

¹³ Atérapa, diaaọ doasi waaire be dẹrọ suka keletamo diá kispánipa, mo hoto-waró kaae tawae,” yalepó.

*Doasi monipaae dó faróló yale fo
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ “Fo me i ape. Talené tẹteróló kaae tare alata, whị betá ẹ me bepaae faairaalu, ama kutó diratere whịrape ẹ beterepaae ape yóló, ama ọla ọlarape kaae tawópóló, sóró beteratere kaaepó. ¹⁵ Téró, ama kutó diratere whịrapepaae *moni* melaairaalu, folosóró me whịné dere ala kaae kolóló, 5000 melóo, whị mené ama dere alakélé kaae kolóló, 2000 melóo, me whịné ama dere alakélé kaae kolóló 1000 melóo, yóló duraalu, ‘Yálo i *moniné* mepaae kutó dirótu betae,’ yóló, ẹ felepó. ¹⁶ Atétepa, kale 5000 *moni* sale whịné ai *moniné* mepaae kutó diyóló, ama kale sale 5000 tómó 5000 me beleróló salepó. ¹⁷ Atéró, me kale 2000 *moni* sale whịnékélé mepaae kutó dité fóló, 2000 me beleróló salepó. ¹⁸ Téyaleteti, kale 1000 *moni* sale whị ẹpaae melale *moniné* me kutó dini sóró fóló, hae dukiyóló kikiti hyọ mulalepó.

¹⁹ Atéró, kale doasi ẹ hapale wéni, bitiré fóló me sukamó momó fesaae wóló, ama kutó diratere whịrapepaae kale melale *moni* taleyaalopa, ape yalepó. ²⁰ Atétepa, kale 5000 *moni* melale whị wóló duraalu, ‘Doa whị-ó, naao ẹpaae 5000 melaletei, kutó dité fóló, tómó beleróló saletei me 5000 i ape,’ yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama doasiné ẹpaae duraalu, ‘Yálo kutó diratere whị wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yálo yápaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné, mepaae ọla ọlakélé fea naaotóró tẹteróló kaae tawaasepólópa, yákelé naao doasitamo hẹkese dere ala tuámó betaalopa ape,’ yalepó.

²² Atétepa, kale 2000 *moni* melale whị wóló duraalu, ‘Doa whị-ó, naao ẹpaae 2000 melaletei, kutó dité fóló, tómó beleróló 2000 me saletei i ape,’ yalepó.

²³ Ti fo depa, ama doasiné ẹpaae duraalu, ‘Yálo kutó diratere whị wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yálo yápaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné mepaae ọla ọlakélé fea naaotóró tẹteróló kaae tawaasepólópa, yákelé naao doasitamo hẹkese dere ala tuámó betaalopa ape,’ yalepó.

²⁴ Téró, kale 1000 *moni* melale whịkélé wóló duraalu, ‘Doa whị-ó, naao dere alata, yálo tuẹrapó. Yáta mo deteraai whị bituraalu, ọla wae bilitere alakélé, ọla wae ke terepetere alakélé dumitei, hẹle họko tikimókélé naao ọla wisi sua dapó. ²⁵ Atérené ẹ wituraalu, naao ẹpaae melale *moni* yálo hae dukiyóló hyọ mulaletei, i tarapa sae,’ yalepó.

²⁶ Ti fo depa, ama doasiné ẹpaae duraalu, ‘Yáta, kutókélé diyaalo mo dekané sini, kutó diratere whị dowi ai ape. Ti yálo naasené ọla wae bilini yóo, ọla kekélé terepeni yóo, dere tikimótei ọla sua dapó fota, naaotei ai yale ape. ²⁷ Atétere ala naao tuẹrutei, yálo yápaae melale *moni* tómó beleróló sópóló, *moni* kaae tare whịrapetamo muléliyólópó. Até uasóró ti ẹ fesaae wouraalu, yálo melale *moni* tómó mepaae beleróló suápó,’ yalepó.

²⁸ Térapa, ama ai tare 1000 *moni* tokó sóró kale 10,000 *moni* tare whịpaae melae. ²⁹ Ti noatepae, mepaae whị dené me ọla tapa, ti Talené tómó beleróló móturaalu, ai whịné mo dekéro tawaalópó. Mepaae whịné mo sawa tapa, ti ai sawa tareteikélé ama fasó saalo ai ape. ³⁰ Téró, ai kale deka kutó diratere whị mo dilikire tikipaae taae deratepa aimó kaketu bituraalu, amatei yale alamópóló doasi wole du betaalópó,” yalepó.

Sipsip-ró meme huputamopaae dó faróló dere fo

³¹ “Kale Whịné Naalema ẹ waaire sukamó, ama mo kae ere dẹ wisinaaletamo wouraalu, ama *ensel*-rapekélé, mo fea betámó waalópó. Atéró wóló, ama tẹteróló kaae tare doasi topo whị betere tikimó bituraalu, ó hepen bemó mo ama kae ere au wisitamó bitu, taleyaalo ai ape. ³² Atéró bituraalu, i hae kwiamó betó mole so whị mo fea ẹ betere tikipaae tourẹle

wóló betepa, kale *sipsip* hupuró *meme* huputamo kaae tare whiné taleyóló, *sipsip* hupurape kaepaae daalóo, *meme* hupu kaepaae daalóo, du dere kaae, so whikélé atéro taleyaalo ai ape. ³³ Atéro taleyóló, kale *sipsip* hupu ti ama turu naaseró beteróo, *meme* hupurape ti ama fẹ naaseró beteróo, yaalopó.

³⁴ Téró, kale doasi topo whiné kale turu naaseró betere so whipaae etei fo yaalopó. ‘Yalo Ayané wisiró betepa hajiné sukutu betere so whi-ó, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala take saro haetamo aleyaaipatei, diámó melaai dapóló, taleróló muló betere ọla saai ape. ³⁵⁻³⁶ Ti noatepae, ẹ wotené sinóló mupa, ọla melóo, ẹ wei nokoletepa, wei nópóló melóo, ẹ uké whi kaae betepa, diaaọ bepaae wisiyóló dapesóo yalepó. Ẹ bukaaire kutikélé meipa, diaaọ melóo, ẹ kisiné sukóló mupa, diaaọ mo hotowayóló kaae tawóo, ẹ *dipula* betepa, wisi kisipa muópóló diané ẹ kele wua yóo yalepó.’

³⁷ Tétepa, kale mo donoi ala du betere so whiné apaae i fo yaalopó. ‘Tale-ó, ya wotené sinóló mupa, ó wei nokole du betepa, dané yamó metéli melaléé? ³⁸ Tale-ó, ya uké whi kaae betepa, dané dape sóo, ya bukaaire kuti meipa kuti melóo, yalepó dere-a, dané yamó metéli melaléé? ³⁹⁻⁴⁰ Ya kisiné sinóló mupa, ó *dipula* betepa kisipa tiki feléyópóló, dané ya metéli kele waleé?’ depa, kale topo whiné i fo tokó melaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaọ mepaae wisi ala i doasi doi mole yalo norapepaae eróturaalu, mo belei sokótei betere so whipaaekélé erélipa, ti epaaetóro eró beterapó,’ yaalopó.

⁴¹ Téró kale fẹ naaseró betere so whipaae i fo yaalopó. ‘Talené só deró betere so whirape-ó, diá ẹ betere tiki taaróló mo sukókélé feni, hale dó tare sipaae bití fae. Ai sita, mo dowi Satan-ró ama kutó dirópóló doteyale keperapetamo dópóló, tukóló muló betere sipó. ⁴²⁻⁴³ Ti noa betené meipó. Ẹ wote betepa, me ọlakókélé meni yóo, wei nokole depa weikélé meni yóo, uké whi kaae betepa, diaaọ dape sini yóo, bukaaire kuti meitepa kutikó meni yóo,

ẹ hepo daróló betepa, ó *dipula* betepa wisiyóló tao sini yóo yalepó,’ yaalopó.

⁴⁴ Ti fo depa, atimané apaae etei fo yaalopó. ‘Ya wotené sinóló betepa, ó ya wei nokole depa, ó uké whi kaae betepa, ó bukaaire kuti meitepa, ó ya kisiné sukóló mupa, ó ya *dipula* betepa, dané ya wisiyóló tao sinipó dere-a, metéli tao sinipóló de?’ yaalopó.

⁴⁵ Ti fo depa, ama atimapaee i fo yaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaọ mepaae wisi alakó i doi mole whirapepaae erénituraalu, i betó mole belei sókóteipaaekélé erénipa, ti epaaetei erénipó,’ yaalopó.

⁴⁶ Ai ala du betale so whita kemekélé ini, mo ti sótóro tawaaire dupu saalopó. Téyaalotei, mo donoi ala du betale so whita, ti mo titóro betó tawaaire bete saalo ai ape,” yalepó.

26

Yesu daairaalu fo dokale ala
(*Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Jon 11:45-53*)

¹⁻² Atéro, Yesuné ai forape yóló keme-tepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Kale bosenyóló fele be demó ọla deyóló naaire be de sókó waii be de tamo betá hale moletei diaaọ ai kisipare ape. Ai be demó kale Whiné Naalema mepaae whirapené filipaa ni tómó oleróló dópóló, atimané naase tuámó mulaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Téró, kale so whimó Talepaae momaraterere topo whiraperó mepaae whi disirapetamo, momaraterere doasi topo whi Kaiapas-né be wisinaalepaae tourale walepó. Atima atéro wóló touró bitu, Yesu ą tawóló daai kikiti fo dokalepó. ⁵ Atima atéro fo dokóló mulótu duraalu, “I alata, kale ọla detere sukamó yaalomeipó. Ti noatepae, so whi feané keletómó ai ala depa doasi foya yaqsóro, me be demó yaalopó,” yalepó.

Beta soné Yesuné topomó felé kelaa wale wel wei suniyale fo
(*Mak 14:3-9, Jon 12:1-8*)

⁶ Téró etéyalepó. Yesu ą Betani be hu-luapaae fóló, kale dowi humu fuluné tiki dopa ama wisirale whi Saimon-né bemó

qla nuku betalepó. ⁷ Atéro beteremó, so betané doasi *moniné* duputere felé kɛlaa wale *wel* wɛi *alabasta* kane fakené aleale wutimó belepa tawóló walepó. Téró, kale soné ai *wel* wɛi wisinaale wuti faayóló Yesu ɔ tiróló firu qla nuku betepa, ama topomó suniyalepó.

⁸ Atétere ala, ama yó matere whɛrapené kolóló, dei kisipa muóló duraalu, “Ai *wel* wɛi wisinaale-a, hɔko noatepa besekéróló suniyaleé? ⁹ I felé kɛlaa wale *wel* wɛi wisinaale, mepaae whɛtamo dotonóló doasi *moni* sóró, hɛle yoleale yóló betó mole so whɛmó móluɔsóró mo wisiuɔpó,” yalepó.

¹⁰ Atimasisi atéro du betere fo Yesuné tuéyóló, atimapaee duraalu, “Ai soné ama ɛpaae mo kokɔi ala wisinaale eralepa, diaaɔ ama kisipa tiki dorakesé. ¹¹ Kale hɛle yoleale yóló betó mole so whɛta, ti betere dokɔ diɛtamo betó tawaalotei, ɛta diɛtamo betó tawaalomei ai ape. ¹² Ai soné kale felé kɛlaa wale *wel* wɛi ɔlo tikimó suniyaletaita hɛle meipó. ɛ sukutepa douratere sukamó felé kɛlaa wópóló ai dilale ape. ¹³ ɔlo diɛpaae mo i dere ape. I hae kwiamó betó mole so whɛpaae kale mió i wosetere kisi fo wisi yó maté kuturaalu, i soné ama i yale alakélé yó melaalo ai ape. Téturaalu, i kale soné i ala yalepóló kisipatoró hɛle yó tawaalopó,” yalepó.

Judas-né Yesu eleké deale fo
(*Mak 14:10-11, Luk 22:3-6*)

¹⁴⁻¹⁵ Téró, kale yó matepa wosetere 12 whɛrapekó betɔ Iskariot be whɛkó Judas so whɛmó Talepaae momaratere topo whɛrape beterepaae fóló woseturaalu, “ɔlo i seké diaaɔ naase tuɔpaae mulatapa, diaaɔ ɛmó noa ɔlakó melaaloé?” yalepó. Ai fo depa, atimané 30 *silpa moni* dosɔyóló ɔmó melalepó. ¹⁶ Ai sukamó kaae sóró, Judas-né Yesu ɔ mepaae whɛné naase tuɔmó moolaire tu kikitu betalepó.

Yesuró ama yó matere whɛrapetamo qla nale ala
(*Mak 14:12-21, Luk 22:7-14, 22:21-23, Jon 13:21-30*)

¹⁷ Téró, *yist* buni fopei *bred* o deóló nukuatere be ɛ kaae suraalu i ala yalepó. Yesuné ama yó matere whɛrape ɔ beterepaae wóló woseturaalu, “Kale

boseneyóló fele be ɛmó deyóló naaire qla-a, mé bemó ɛané taleróló mularóé?” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diɔ u doasi be huluapaae fóló, ai bemó me whɛkótamo betepa, ɔpaae i fo yae. ‘Kale yó matere whɛné duraalu, “ɔpaae me ala eraai tukóló mulale be ɛ felekemó sókó waai depa, kale bosenóló fele be ɛmó, ɔlo yó matere whɛrapetamo naao bemó qla deyóló naai dapó,” ’ ene fae,” yalepó. ¹⁹ Atétepa, ama yó matere whɛrape fóló, Yesuné atimapaee yae yale alatóróti yóló, kale boseneyóló fele be ɛmó deyóló naaire ɔlarape taleróló mulalepó.

²⁰ Atéroló, be dikiteretamo Yesu ɔ ama yó matepa wosetere 12 whɛrapetamo qla nukuatere ni fake tómó tiróló firu qla nuku beterepó. ²¹ Atéro qla nuku bitu, ama atimapaee duraalu, “ɔlo diɛpaae mo i dere ape. Diɔkó betɔ whɛné ɛ mepaae whɛné dópóló eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, atima kisipa tiki fomaake yóló, dekené sukutu duraalu, “Tale-ó, ai ala ɛané mo yaalopóló de?” yóló, atima feané betɔ kaae fotóro deté felepó.

²³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Aita ɛtamo betamó qla nuku betere whɛnéte mepaae whɛné ɛ dópóló eleké deyaalo ai ape. ²⁴ Ti noatepae, whɛné Naalemata, kale asemó yóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu sinaalopó. Téyaalotei, Whɛné Naalema mepaae whɛné dópóló eleké deyaaire whɛ ɔ betɔ doasi kwia saaireteimó mo wió yae. Ai whɛ ɔ hamané dewuɔmeisóró, ti mo wisiuɔpó,” yalepó.

²⁵ Tétepa, ɔ dópóló eleké deyaaire whɛ Judas-né duraalu, “Yó matere whɛ-ó, ai ala ɔlo yaalopóló de?” depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Épó mo naaotóróti yaalo ai ape,” yalepó.

²⁶ Atima atéro qla nuku bituraalu, Yesuné *bred* o bula tao sóró Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whɛrape ɔlirótu duraalu, “Ita, ɔlo tikipa diɔ feané sóró nae,” yalepó.

²⁷ Téró, kale dere kaae wɛi belere wuti tao sóró Kótópaae mo kée yóló, atima

melóló duraalu, “Diş feané i weı nae. ²⁸ Ti i weıta, so whı mo feané yale dowi ala kwia aluraai, Kótóné diş tao saalopóló tukóló muló betere fo diriróturaalu, sókó farale yalo sameapa diş feané nae. ²⁹ Yalo dişpaae mo i dere ape. I nokole képi du weı momó kae néni haıe bitiré fóló, yalo Ayané tetéróló kaae tare aomó da fea betamó bitu, kisi *wain* weı naalopó. Ai be de sókó waai teópa, ai weı me kaae néni haıe bitiré faalopó,” yalepó.

³⁰ Atéro, atima wole fo betı yóló, *Olip* du sorokó mole tikipaae felepó.

Pitané Yesu ı tuęnipóló yale fo
(*Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38*)

³¹ Téro, Yesuné atimapaee duraalu, “Mo mió i dikitamotóro atimané epaae er- atere ala kilituraalu, diş fea e taaróló botokó faalopó. Ti noatepaae, até yaaire alata, ašemó i yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yaalo ai ape.

‘Kale *sipsip* hupurape kaae tare whı yalo dupa, *sipsip* hupurape dapo dapo yó faalopó,’ erapó.

³² Téyaalotei, e momó kepaayóló u Kaleli haepaae epi folosóro fimó diş nalo waalopó,” yalepó.

³³ Ai fo depa, Pitané apaae duraalu, “Yapaaetamo mené noa kaae ala eratepa, ti mepaae whırape atima ya taaróló fupa, yalo betı ya mo taaróló faalomeipó,” yalepó.

³⁴ Ti fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Yalo yapaae mo i dere ape. Mo mió i dikitamotóro wa *kakaruk* bané hale yaaipatei, nao e tuęnipó fo sore félimó yaalopó,” yalepó.

³⁵ Ai fo yalemó, Pitané apaae duraalu, “E yıtamo betamó sukutepa ti mo wisir- apó. Yalo ya tuęnipó fo mo yókélé yaalomeipó,” depa, mepaae ama yó matere whırapenékélé ama dere fo kaaetóro yalepó.

Kelaalo kokı tiki Ketsemanimó yale ala
(*Mak 14:32-42, Luk 22:39-46*)

³⁶ Téro, Yesu ı ama yó matere whırape fea kelaalo kokı tiki Ketsemanipaae fóló, ama atimapaee duraalu, “E upaae momane fulapa diş imó betae,” yalepó.

³⁷ Atima atéro beteróló, Pita kale Sebediné naalema tamo atima fu bitu, ama hosaa tuamó mo doasi dekené sukutere ala kaae sóro, sekeı kisipa muté felepó. ³⁸ Atéro ama atimapaee duraalu, “Yalo hosaa tuamó dekené sukuturaalu, e felekemó sukıai depa upaae momane fulapa, diş imó e kaae tawóló bitu noke fini, etamo momatu betae,” yalepó.

³⁹ Téro ama yó matere whırape aimó betó mupa taaróló, ı sawa tupaae fóló, haemó deraapisa fóló fıó mulu momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, i sekeı ala epaae waqsóro seséyaaire tu mupa, ti naao sesé yae. Tépatei yalo kisipa mole ala eréni, naoo kisipa mole ala betı erópóló yae,” yalepó.

⁴⁰ Téro, ı ama yó matere whırape beterepaae momó fesaae wóló kelalemó, atima fea noke foposaa yó molepó. Atépa, ama Pitapaae duraalu, “Sukakele betamó e kaae taruraalu, momatu bitinié? ⁴¹ Diş me dowi ala yópóló su sere alané só deraqsóro, hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae. Kepe betenéta wisi ala eraai mo doasi ketekeı bupatei, tó tiki fotokó bunipó,” yalepó.

⁴² Kale yale kaae, ı momó fesaae fóló momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, epaae i er- aaire sekeı ala waqsóro seséyaaire tu mupa, ti seséyae. Seséyaaire tu munıpa, ti naoo kisipa mole alatóro epaae erópóló yae,” yalepó.

⁴³ Atéro, ı momó fesaae wouraalu ke- lalemó, atima fea kale dere kaae, noke fo- posaa yó molepó. ⁴⁴ Atima atéro foposaapa taaróló, ı momó sore dakoróló fesaae fóló momaturaalu, kale yale moma kaaetóro ti momó yalepó.

⁴⁵ Téro, ı momayóló fesaae wóló, ama yó matere whırapepaae duraalu, “Diş sa nóló bitu noke foposaa yó mole-a, mió da haıe betaaire be de dekeró mupa de? Kale Whıné Naalema dowi ala dere whırapené dópóló eleké ai deyale ape. ⁴⁶ E dópóló eleké deyale whı ai walapa, diş turukó horóló da faalopa fıépe,” yalepó.

Yesu ı tawale fo
(*Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12*)

⁴⁷ Yesuné ai fo du betepatei, ama yó matepa wosetere 12 whirapekó Judas sókó walepó. Aṭa, kale momatere be ṭeteróló kaae tare whiraperó so whi ṭeteróló kaae tare whi disirapetamoné dotonale whirapetamo walepó. Atima atéro wouraalu, nópuluró bóe dele sepa- ketamo tao diliki yóló walepó. ⁴⁸ Téró, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deyale whiné aṭamo wale whirapetamo fo dokóló duraalu, “Yalotamo kóló tukó nukupa, ti aṭoró hṭipa, tawae,” ipakalepó. ⁴⁹ Atéro, kale Judas a folosóro Yesu daalepaae sókówóló duraalu, “Yó matere whi, kóleó,” yóló, apuóló kóló tukó nalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “No-ó, naao yaairaaalu, wale ala téti yae,” yalepó. Tétepa, kale whirape atima hapale sókó woutóro Yesu botokó sóro tawalepó. ⁵¹ Atétepa, Yesuné ama fulumu whirapekó whi betané bóe dele sepake sókó sóro, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné kutó diratere whiné woséli saae deralepó.

⁵² Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Naao ai sepake bulatere be dolomó momó bulae. Ti noatepae, mepaae whi denétamo sepa- kené whi dupa, ti ai sepakenétei a mó ti dóló sukunaalo ai ape. ⁵³ Naao kisipané- a, yalo Ayapaae 72,000 *ensel*-rapené e tao sene wópóló dotonae depa, ama doton- aalomeipóló de? ⁵⁴ Yalotamo ai ala depa, ti kale ašemó yaalopóló muló betere fo netéro dokonaaló?” yalepó.

⁵⁵ Atéyale sukamó, Yesuné ai so whipaae duraalu, “Diaaḡ kisipané eṭa, *Gavman* whirapetamo bóe dóló atimané ṭeteróló kaae tare ala fasó saai, whirape fea alísóro fole whi beteparaalu, e tawóló daai sepakeraperó nópulurapetamo tao diliki yóló wou de? Betere dokḡ fea diḡné momatere be tipiné bopéro daaló betere tikimó e fo yó mótu betepa, diaaḡ e tanipó. ⁵⁶ Ténitei ai yale alarape feata, ti Kótóné ama kóló whirapené ašemó yóló muló betere fo motóro dokonóturaalu dapó,” yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené a taaróló, atima fea botokó felepó.

Juda fakené Yesu só deraai fo tokótamo

yale fo

(Mak 14:53-65, Luk 22:54-55, 22:63-71, Jon 18:13-14, 18:19-24)

⁵⁷ Atétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi Kaiapas-né bemó touróló betó mupa, Yesu tawale whirapené a dapesó felepó. Aimó kale Moses-né asere fo yó matere whiraperó so whi ṭeteróló kaae tare whi disirapetamo touróló betó molepó. ⁵⁸ Téyaletei, Pita a Yesu fi tikimó nalo taaeta deté furaalu, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné be bopéro betere tipi tuapaae doropóló, aimó betó mole diki tare whirapetamo bituraalu, Yesupaae noa alakó eratéro kelaai, kaae tawóló beterepó.

⁵⁹ Atéro, so whimó Talepaae momaratere whiraperó fo tokótamo yóló taleratere whirapetamoné kapala so whi dilikóló Yesu sukópóló, só deróló daaire bete kikitu betalepó.

⁶⁰⁻⁶¹ Atéro, atimané a só deraai dapóló kapala fo yaleteti, ai foné a só deraaire sunipa, nalo whi tamo wóló duraalu, “Ai sekénéta, ‘Kótóné ai momatere be fisikóló sore be demó ama momó ṭeyaalopó,’ depa daḡmoné wosalepó,” yalepó.

⁶² Tétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi turukó holóló Yesupaae duraalu, “Ai whirapené ya só deratere fo dapa, naao atimapaae fo mekó tokó menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶³ Téyaletei, Yesu fo tekeni haḡe daalepó. Atépa, kale momatere be kaae tare topo whiné apaae duraalu, “Mo titóro betó tare Kótóné keletómó yalo yapaae mo dirii fo i dere ape. Yaṭa mo so whi fea ṭeteróló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Kótóné Naalema Kerisopata, ti mió dapaaetóro yó alaḡe,” depa Yesuné duraalu, “Épó. Naao mo dono ai dere ape.

⁶⁴ Téretei, yalo diḡ feapaae i dere ape. Take nalo waaire be demó, kale Whiné Naalema mo doasi fotokḡ bole Kótóné turu naasemó betepa kolóo, ó hepen be taaróló saḡo dolomó sókó wapa kolóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné ama deró betere kuti bisayóló duraalu, “Kótó

faleyóló doka doka ai du betere ape. Ti ama hasókó fole ala depa kelalepó yaaire meipapakó kekəaloé? Ti Kótó faleyóló doka doka dere fota, amatei depa diə feané ai wosale ape. ⁶⁶ Téra, diaaə noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu, “A sinaaitere fo amatei ai dapa sinópóló yae,” yalepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Téro, atimané ama kele dolomó fesəa apuróló, naase duné dóo, mepaae whiné ə okolope deké sóo yóló duraalu, “Kótóné so whi tətéróló kaae tare whi Keriso-ó, ya Kótóné ama kóló whipata, ti ya dale whi dapaəe yó əlae,” yalepó.

Pitané Yesu ə tuénipó yale fo

(Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹ Atéro Pita, ai be bopéro daaló betere tipi bolaa dolomó betepa, kale kutó diratere so seimale betə ə beterepaae wóló duraalu, “Yəkélé u Kaleli whikó Yesutamo betamó kwəale whi ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ti fo depa, so whi feané keletómó Pitané kale so seimalepaae duraalu, “Naao ai dere fota, noa fo yóló déró ə kisipanipó,” yalepó.

⁷¹ Atéro, kale whi ə ai be bolaare dopóku tu serekepaae sókó durupupa, me so seimalené ə kolóló ai betó mole so whi feapaae duraalu, “I whi əkélé, Nasaret whikó Yesutamo betamó kutu betale whi ai ape,” yalepó.

⁷² Ti fo depa, Pitané kale dere fo kaae Talené keletómó dirii malo yóló duraalu, “Naao ai bopetere whita ə tuénipó,” yalepó.

⁷³ Atéro sawa betale kilipaae, aimó daae mole mepaae whirape Pita beterepaae wóló duraalu, “Yəta atimatamo kutu betale whi mo hiti ai ape. Ti noatepae, naao dere fo nakomené ya mo hitipóló həkəamó yó matapó,” yalepó.

⁷⁴ Ai fo depa Pitané duraalu, “Yəlo diəpaae mo i dere ape. Ai whi ə mo tuénipó. Yəlo kapala fo depata, ti Talené ə mo doasi kwia melópólópó,” yalepó. Ai fo deretamotóro wə kakaruk bané hale yalepó.

⁷⁵ Tétepa, Pitané Yesuné əpaae kale kakaruk bané hale yaaipatei, naao ə tuénipó fo sore félimó yaalopó yale fo

kisipa muni walepó. Atétepa, Pita ə belapaae sókó doropóló bituraalu, mo doasi dekené sini wole du betalepó.

27

Judas képi wəi nale fo

(Mak 15:1, Luk 23:1-2, Jon 18:28-32)

¹ Atéro, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi tətéróló kaae tare whi disirapetamo, mo hikatitei Yesu sukópóló daairaalu, fo taleyóló mulalepó.

² Atimané ə halika tikiné naase tamo dokóló, kale doasi Gavman topo whi Pailat beterepaae dapesó fóló, ama naase tuəamó mulalepó.

³⁻⁴ Atéro, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deale whi Judas-né Yesutamo fo tokótamo yóló só deratere ala kolóló, amatei yale alamó dapóló, mo dowi fomaake kisipa mualepó. Atéro duraalu, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó so whi tətéróló kaae tare whi disirapetamoné ə melale 30 *silpa kapa moni* u kale whirapepaae momó melaai felepó. Atéro atimapaee duraalu, “Me hasókó fele alakélé inipatei, ə dópóló yəlo həletei eleké deale alané ə doasi dowi ala yalepó,” yalepó. Ai fo depa, atimané əpaae duraalu, “Dəpaae noa yaró de? Ai alata, naaotei ai yale ape,” yalepó.

⁵ Atétepa, Judas-né ama sale *moni* ai kale momatere bepaae fesekée faróló, amatei ə képi wəi nalepó.

⁶ Atétepa, so whimó Talepaae momaratere topo whirapené kale whiné teraae farale *moni* sóro taru duraalu, “I *monita*, whi daai dupuyaleteipa, Kótópaae matere *monitamo* touraəse yóló fo mulapó,” yalepó. ⁷ Téro, atima fo taleyóló duraalu, i *monita* mepaae wale whirape sukutepa दौरaaire tiki, kale doka haené wuti aletua dere whirapené hae dupu yaai dapóló mulalepó. ⁸ Ai hae tikita, whi dópóló eleké deyalemó, melale *moniné* dupuyaleteiné ai haené doi whiné samea sókó fele haepó, miókélé həle du betepó. ⁹⁻¹⁰ Atéyale ala Kótóné kóló whi Jeremaia-paae yó matepa, ama aseyóló muló betere fo motóroti dokonóturaalu yalepó.

“Talené epaae i ala yae yóló muló betere fo sya furaalu, Israel so whi atimané a dupu yóló melale 30 *silpa moniné* doka haené wuti aletu betere whirapené hae tiki atimanétei dupu yópóló yae,” fo erapó.

Doasi topo whi Pailat-né Yesutamo fo tokótamo yale fo

(Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Jon 18:33-38)

11 Ai ala hale du betepa, atimané Yesukélé doasi *Gavman* whiné sóró betero betere topo whi Pailat-né keletómó daapa, apaae woseturaalu, “Ya Juda so whi tetéroló kaae tare doasi topo whié?” depa, Yesuné apaae duraalu, “Naaotóro mo dono ai dere ape,” yalepó.

12 Ai fo depa, so whimó Talepaae mamaratere topo whiraperó so whi tetéroló kaae tare whi disirapetamoné kae kae só deratere fo apaae depatei, ama me fo tokó menipó. 13 Tétepa Pailat-né apaae duraalu, “Atima kae kae forapené ya só derótu betepatei, ya fo tekeni dere-a noatepa de?” yalepó. 14 Ai fo depatei, Yesuné kale Pailat-né dere fo mo sawa tokó matere alakélé inipó. Ai ala kale doasi *Gavman* topo whiné kilituraalu, i whita atimané dere fo tokó matere alakélé mo dumipóló sira yalepó.

15 Téró, *Gavman* doasi topo whiné ba fo dokó fea atimané dua dere ala sya furaalu, ɔla detere sukamó so whi touróló, atimané kisipa mole *dipula* betero betere whikó betá hale fópóló doteyae depa, ti ai whitóro dotonótua dapó. 16 Atéyale sukamó, dowi ala du betere doi mole whi Barabas *dipula* betero beterepó. 17 So whi fea atéro wóló touró betepa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaɔ kisipané-a, mé whi *dipula* sokóló hale fópóló kisipa mute? Barabas doteyarópé, so whi feané Kerisopó du betere whi Yesu doteyaró de?” yalepó. 18 Ti noatepa meipó. Kale Juda so whi tetéroló kaae tare whirapené so whi feané Yesuné doi hale sóró horóló, dukirateremó atima dowi kisipa muturaalu, atimané a daai kale Pailat-né a beterepaae dapesó weirapóló kisipa mualepó.

19 Atéro, kale Pailat a so whitamo fo tokótamo yaai bituatere tikimó betepa, ama somané fo yó fótu duraalu, “Yalo

mió mo dowi noke yaletiné e doasi seke yalepa, ai dowi ala mo betakélé munire whipaae me ala momókó eraɔse,” yalepó.

20 Téyaletei, so whimó Talepaae mamaratere topo whiraperó whi disirapetamoné so whipaae duraalu, “Barabas ipaae wópóló dotonóturaalu, Yesu sinópóló oleróló dae yae,” yóló, so whi feapaae sesemeratere fo du betalepó.

21 Tétepa, kale *Gavman* whiné sóró betero betere doasi topo whiné woseturaalu, “I whi tamokó mé whi diá beterepaae wópóló sokóló dotonaróé?” depa, atimané duraalu, “Barabas wópóló dotonae!” yalepó.

22 Tétepa, kale Pailat-né so whipaae woseturaalu, “So whi feané Kerisopó du betere whi Yesu neyaroé?” yóló wosetepa, aimó daae mole so whi feané duraalu, “Ata, filipaa ni tó mó olorae!” yalepó.

23 Ai fo depa, Pailat-né atimapaee duraalu, “Ai whita me dowi alakélé inipatei, hale noatepa daró de?” depa, atimané fo mo ti fakeyóló duraalu, “A filipaare ni tó mó olorae!” yalepó.

24 Tétepa, ai yó mole so whi atimané kisipa mutere ala eraɔsóro, Pailat-né seséyalemókélé mo suni, so whiné doasi foya yaaitere ala kolóló, so whi feané keletómó weiné ama naase fukutu duraalu, “I whi delemó Kótóné matere kwiata, yalo saalomeitei, diaaɔtóro saalopó. Atéro sókó fatere samea yalo naasemó yaɔsóro, i fokotapa kelere?” yalepó.

25 Ai fo depa, so whi feané duraalu, “Ai whi dele kwiata, Kótóné daró dané naale senaaletamopaae melópólópó,” yalepó.

26 Téró, so whi atimané Pailat-paae dotonae yale whi Barabas hale fópóló dotonóturaalu, mepaae diki tare whirapené Yesu fokosói alapi yóló, nalo filipaa ni tó mó oleróló daai dapesó fae yóló melalepó.

Diki tare whirapené Yesu faleyale fo
(Mak 15:16-20, Jon 19:2-3)

27 Atéro, kale *Gavman* whiné sóró betero betere topo whiné ama diki tare whirape betere tiki wisinaale Pretorium-paae Yesu duwóló sóró felepó. Téyalemó, diki tare whirape feané a boperóló daane walepó. 28-29 Téró, atimané ama deró betere kuti

sokóló betá sonaai kuti deralepó. Atéró, mu daai képinétei doasi topo whiné der- atere topo taopóló bopeyóló, ama topomó deralepó. Téró, atimané betá dotó tiki ama turu naasemó taróló, a daalemó bukutiri tēane doropóló duraalu, “Juda so whiné topo whi-ó!” yóló faleyóló doka doka du betalepó. ³⁰ Atéró atimané a fesāa apuróló, kale dotó tiki momó fasó sóró, ama topomó momó du momó du betalepó. ³¹ Atéró, atimané a doka doka du beteró, sonaai kuti sókó sóró ama kuti momó deralepó. Téró, a filipaa ni tómó oloraai dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó sukāle fo

(Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27)

³² Atéró dapesó fu beteremó, Sairin be hulua whikó Saimon a tumó hokolaa depa, a fasóló ai filipaa ni āpaae naaomo beleyae! yóló seyalépó. ³³ Atéró, atima betá hae doi Kolkotamó sókó walepó. Ai fo feteyóló whiné topo diri mole tikipó. ³⁴ Aimó atimané Yesumó betá hakesāai weiró mo *wain* weitamó hosekéróló tepeyaletei melalemó néni hōyalepó. ³⁵ Atéró atimané a filipaa ni tómó oleróló, kīlipaae ama kuti saairaalu atimané ni kukwia teraae horóló mé whiné ni kukwia mo donotóró muni dorowapa, ti ai whinétóró sua yalepó. ³⁶ Atéró, a teó sukutu betepa, kale diki tare whirape atima kaae tawóló betó molepó. ³⁷ A oleró betere ni topomó i betené dalepóló aseýóló oleralepó. Ai aseýóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TĒTERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI
YESU I APE

³⁸ Kale qlémi nuku betale whi tamokélé atamo betámó, me whi ama turu naase dēró nimó oleróo, me whi fē naase dēró me nimó oleróo yalepó. ³⁹⁻⁴⁰ Mepaae ai tumó fua wuaterere so whi atimané folópu kelepéyóló faleyóló doka doka duraalu, “Yāta kale momatere be fisikóló, sore be demó momó tēyaalopó du betale whi, naaotei ya tao sae. Yātamo Kótóné Naalemapata, ti ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó.

⁴¹ Atéró kale dere kaae, mo so whimó Talepaae momaraterere topo whirapenékélé, Moses-né asēre fo yó

matere whirapenékélé, mepaae whi disirapenékélé, faleyóló doka doka duraalu, ⁴² “Mepaae whirape sukaqsóró ama tao sua yaletēi, a sinaqsóró amatei tao sinitupó. Ti āta, Israel fake so whiné doasi topo whi ereteiné filipaa ni taaróló dorowapa, ti dā āpaae kisipa tiki tiraalopó. ⁴³ Ama duraalutamo, a Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tirateremó, Kótóné a tao saai kisipa mutepa, ti tao sópóló yae,” yalepó. ⁴⁴ Yesutamo kale betámó olerale qlémi nuku betale whi tamonékélé u whirapené dere kaae, a faleyóló doka doka dere forape dekéró du betalepó.

Yesu sukāle ala

(Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30)

⁴⁵ Téró suka tuāmó 12 kilok sukakelemó kaae sóró fóló, be kuluka derepaae 3-kilok-mó hae kwia mo fea dikiyalepó. ⁴⁶ Atéró be kuluka 3-kilok seretamo, Yesuné doasi fo fakeyóló duraalu, “*Eloi, Eloi, lama sabakatani,*” ai fo feteyóló, “Ē tēteróló kaae tare Kótó-ó, Ē tēteróló kaae tare Kótó-ó, ē yālo wotoró beterópóló noatepa taaróló feleé?” yalepó.

⁴⁷ Ti fo depa, mepaae aimó daae mole so whirapené ama ai dere fo wosóló duraalu, “Ama Elaijapaae ape yóló ai dere ape,” yalepó.

⁴⁸ Tétepa, atimakó whi betá mo hapale sururu yóló fóló, kale wépi kaae q̄la sóró séli kēlaa kaae ere moi *wain* wēi kale wépi kaae qlámó tópuró sóró, kapemó haka sóró Yesu nópóló melaai sóró felepó. ⁴⁹ Téyaletei, mepaae whirapené duraalu, “Ilaija wóló tao sene walémóló kelaalopa, atéró olerópóló taalae,” yalepó.

⁵⁰ Atéró, Yesuné ama kepe bete sókó furaalu, kale dere kaae doasi fo fake yóló a sinalepó.

⁵¹ Atéteretamotóró kale momatere be satāleróló oleró betere kuti óté kaae sóró tereketé doropóló, a salepaae sókó deralepó. Téturaalu, doasi bao yale tikimó kaporapekélé terekeyóló felepó.

⁵² Atéturaalu, whi dourale tikikélé turukwē fóló, mo take Kótóné ama kae sóró beterale so whi sukutepa douraletei, dou taaróló momó kepaayóló fua yalepó. ⁵³ Yesu atéró

kepaayóló fi k̄lipaae, ai kale kepaayale so wh̄rape mepaae so wh̄iné kolópóló, Kótóné ama kae t̄enó betere Jerusalem be huluapaae yó male felepó.

⁵⁴ Atétepa, kale diki tare wh̄rapené topo wh̄ró Yesu me ala yaqsóró, kaae tare diki tare wh̄rapetamoné doasi bao dere alaró mepaae kae kae dere alarapetamo kolóló, atima fea winé sukóló diri furu furu yóló duraalu, “Haió! i wh̄ita, Kótóné Naalematoró mo h̄tipó,” yalepó. ⁵⁵ Téró, Yesu ̄ mepaae ̄la ̄la yāyatepa tao sóró mótua yale sorape, Kaleli hae kwia taaróló wóló, Yesupaae eratere ala kelaai mo tumó daae mulu, kese faló beterepó. ⁵⁶ Atima ai sorape kuamó Maktala be hulua sokó Mariakélé, Jems-ró Josis-tamoné hama Mariakélé, Sebediné naalema tamoné hamakélé, atima atéro daae molepó.

Yesu dourale ala

(Mak 15:42-47, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42)

⁵⁷ Be mo felekemó dikiyaaí deretamo, bet̄a Arimatea be wh̄ikó néli wh̄i Josep walepó. Ai wh̄i ̄kélé Yesuné yó matere wh̄i betalepó. ⁵⁸ Kale sekéné Yesuné tiki saai dapóló, kale topo wh̄i Pailat-paae wosene felemó, Pailat-né ama diki tare wh̄irapepaae duraalu, “I sekéné Yesuné tiki ama sóró faaipó dapa, sóró f̄ópóló melae,” yalepó. ⁵⁹⁻⁶⁰ Atéro matepa mo d̄ tekée fi *linen* kuti wisinaalené Yesuné tiki bopeyóló só fóló, mepaae suk̄ale wh̄i dourénire kane dolomó Yesuné tiki mulalepó. Téró kale dou t̄ kinaai aleyóló mulale kane fake biliraté fóló kinóló ̄ felepó. Ti ai kane dolota, kale wh̄i Josep ̄ sukutepa dourópóló, aleyóló muló betere tikipó. ⁶¹ Atétepa, kale Maktala be hulua sokó Mariaró ama yakoma Mariatamo ai kale wh̄i douró betere tiki kese faróló beterepó.

Yesuné tiki me ala yaqsóró diki tare wh̄rapené kaae tare ala

⁶²⁻⁶³ Atéyale sisópaae dótóró s̄a nóló betaairaalu, ̄la ̄la taleyóló mulóló, be d̄tepa i ala yalepó. Kale moma dere be kaae tare topo wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamo Pailat beterepaae fóló duraalu, “Doa wh̄i-ó, ai kale so wh̄i dilikité

kutu betale wh̄i ̄ suk̄ai bitu be d̄ sore kemetepa, ̄ momó kepaayóló betaalopó depa, d̄ané wosalepó. ⁶⁴ Atéro ai kale suk̄ale wh̄iné ama yó matere wh̄rapené ama tiki ̄lémi sóró fóló, mo wh̄ipaae ̄ momó kepaayóló beterepó deté kuturaalu, so wh̄i dilik̄aalo ai ape. Atéro dilikitere alané ama take folosóró so wh̄i dilik̄aletei teraae faalopó. Téyaqsórópa, naao diki tare wh̄rapené ai kale wh̄i dourale tiki be d̄ soremó mo wisiyóló kaae tawópóló yae,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, Pailat-né so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄irapepaae duraalu, “Wh̄i douró betere tiki mo wisiyóló kaae tawópóló, mepaae diki tare wh̄irape dapesó fóló, etéro kaae tawae yóló yó melae,” yalepó. ⁶⁶ Atétepa atima fóló, kale wh̄i dou mené tuk̄iyalemóló kelaai t̄ kinala kane fakeró h̄ale daale kane kwiatamo meke eróló, tuamó siri mulóló diki tare wh̄irapepaae kaae tawae yóló sóró daalalepó.

28

Yesu kepaayóló fele fo

(Mak 16:1-10, Luk 24:1-10, Jon 20:1-18)

¹ Téró kale s̄a naai tukóló mulale suka kemeyóló *fula* kaae sere be d̄emó mo h̄ikatitei, Maktala be hulua so Mariaró yakoma Mariatamo kale wh̄i dou kelaai felepó.

² Atéro, kale so tamo dou tópaee sókó faai teó fu betepatei, bet̄a *ensel* hepen bemó dorowóló, dou kinó betere kane fake tukw̄ faróló ̄ tómó beterepó. Ai kane fake tukw̄ falateremó, mo doakale bao yalepó.

³ Ama tiki mo epée d̄ kaae iruraalu, ama deró betere kutikélé mo d̄ tekée fapa ke-lalepó. ⁴ Ai dou kaae tawóló betó mole diki tare wh̄rapené ̄ kolóló, winé sukóló diri furu furu duraalu, sukóló mole wh̄irape aoyóló haemó deraapisa fóló molepó.

⁵ Téró kale so tamo sókó wapa, kale *ensel*-né atimaamopaae duraalu, “Diaamo wiyaq̄se. Diaamota, filipaa nimó dale wh̄i Yesu k̄ele walet̄ei yālo tūrapó. ⁶ Ti ̄ta imó muni, ̄ mulale tiki h̄alerapa kelaai ape. Ti take ama yale fotóró dokonóló, ̄

kepaayóló falapó. ⁷ Atérapa, diaamo hapale fóló, ama yó matere whirapepaae i fo yae. A mo ti sukaletei kepaayóló, diã nalo wópóló api Kaleli haepaae furaalu, atamo aimó hokolaa yóló kelaalopa, ape yale fo yało diaamopaae i dere ape,” yalepó.

⁸ Atétepa, kale so tamo wirutei mo haıtamo whi dou taaróló, ama yó matere whirapepaae yaai dapóló sururuyóló felepó. ⁹ Atéro fu betepa, Yesu hapale sókó wóló daalu kóleó yalepó. Atétepa, atimaamo a daalepaae fóló, ama hómó apuó taru Tale-ó du betalepó. ¹⁰ Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Wiyaosé! Diaamo fóló, yało norapepaae diaaó ę u Kaleli haemó kelaasepóló ape yalepó, yaai fae,” yalepó.

Diki tare whirapené i ala kelalepóló yale fo

¹¹ Téro ai kale so tamo fu betepatei, kale mepaae dou kaae tawóló betale diki tare whirape atima momatere be kaae tare topo whirape beterepaae fóló, atimané kelale alarape fea yó melalepó. ¹² Ti fo depa, mo so whimó Talepaae momatere topo whiraperó mepaae so whi tetéroló kaae tare whi disirapetamo betapaae touróló bitu, i ala yaalopóló taleyóló mulalepó. ¹³ Atéro fo deyóló, kale diki tare whirape atimané kelale ala mo so whipaae yaosóro fo mulótu duraalu, “Mené diãpaae noa ala yaleé depa i fo yae, ‘Dã firepaae Yesuné ama yó matere whirape wóló, ama tiki qlémi sóro falapó yae,’” yóló doasi *moniné* dupuyalepó. ¹⁴ Atéro duraalu, “*Gavman* topo whiné i dere fo wosetepa, diãtamo doasi fopaae buóló me ala eraosóro diã seséturaalu, ðanétei ama kisipa tiki feléaalopó,” yalepó. ¹⁵ Téro, kale diki tare whirape doasi *moni* sóro furaalu, atimapaae yae yale fotóroti deté kwęyalepó. Atéro dere fo so whi feané wosóló, fakerale fo mió i alimó betó mole Juda so whinékelé wosóló mo kisiparapó.

Yesuné ama yó matere whirapepaae yale fo
(*Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Jon 20:19-23*)

¹⁶ Téro Yesu a sukai bitu, ama yó matepa wosetere 11 whirapepaae, atamo Kaleli haemó daale hasi fosómó hokolaa yaalopó, yale fo tuęru atima felepó. ¹⁷ Atéro fóló, aimó atimané a kolóló, hemée deyóló betó mulu Tale-ó du betalepó. Tétu betaletéi, mepaae whirapené Yesu a hıti yale molópóló, kisipa tamo mutu beterepó. ¹⁸⁻¹⁹ Tétepa, Yesu a atima betere felekepaae fóló duraalu, “Ó hepen bemókélé i haemókélé ere ala fea yało tetéroló kaae tanópóló, Kótóné ę sóro beteró beterapó. Térapa, diã i hae kwiamó betóló fale so whi beterepaae fóló, atimakélé yało yó matepa wosetere so whi beterópóló, yó maté kwęyae. Atéturaalu Alima, Naalema, Deı Kepe Wisi, ðané betã doimó węi tópurótua yae. ²⁰ Tétu, yało diãpaae yae yóló mulale ala fea, atimanékélé wosóló sya fıópóló yó mótu betae. Yało diã taaróló feni, ðã fea betãmó bitiré fóló, kemene fole alimó sókó faalopóló i yóló mulatere ape,” yalepó.

Mark

Jon-né Yesu waaire tų alerale fo

(Mat 3:1-12, Luk 3:1-9, 3:15-17, Jon 1:19-28)

¹ Kótóné Naalema Yesu Kerisoné kisi fo wisi etéro kaae sirapó.

² Mo take Kótóné ama fo eratere kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo i ape.

“Yalo fo erale fae yóló dotonaterere whi ya waaire tumó api folosóro fópóló, yalo doteyaalo ai ape.

Ai sekénéta, ya waaire tų aleóló dono-raalopó.

³ I whi ata, so whikélé bitinire kópu kaae fi tikimó sókó wóló daalu, fo fake yóló i fo yaalo ai ape.

“Tale waaire tų donoróló aleyae,” er-apó.

⁴ Atéyale fo dokonóturaalu, betá whi Jon walepó. Ata so whikélé bitini kópu kaae fi tikimó sókó wóló duraalu, “Mepaae so whi de atimané yale dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló walemó weí tópuratepa, ti Kótóné diaaḡ dowi ala kwia tokóló aluraalopó,” du betalepó. ⁵ Atétere fo woseturaalu, Judia hae kwiamó betó mole so whiró Jerusalem bemó betó mole so whitamó a beterepaae wóló, atimané yale dowi alarape fea haḡeamó yó matepa, Jon-né atima Jordan weimó tópurótua yalepó. ⁶ Jon-né ama bukutua yale kutita, ti kale *kamel* hupu nikiné dokóló moletei bukutua yóo, ama tokélé hupu sekaḡné aleyaletei sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ḡla ti ero nusuró meke weitamopó. ⁷ Atéro ama atimapaee duraalu, “Eta folosóro wale whi i ape. Nalo yalo kilipaae, ti mo doa fotokḡ bole seké whi waalo ai ape. Ai seké ata e kaae mei, mo doasi seké whi betepa, e a aḡmó belekaḡamale naale kaae beteropó. Téru, ama hó bené képi yalo teraayaairerei mo sunipó. ⁸ Yalota, diḡ haḡe weí maaté tópurótu betereitei, amata diḡ Deí Kepe Wisitamó tópuraaalo ai ape,” yalepó.

Yesu weí tópurale alaró su sale alatamo
(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹ Atéyale sukamó, Yesu a Kaleli hae kwiamó tene Nasaret be taaróló wapa, Jon-né a Jordan weimó tópuralepó. ¹⁰ Téro, Yesu a weí tópuróló hae taopaae hutu betepa, Jon-né ó sapaae kese horalemó hepen, be tų kuti tekée fu dere kaae yóló, Deí Kepe Wisi ba hḡkósere kaae Yesuné ama tikimó bití dorowapa kelalepó. ¹¹ Atéro betepa ó samó fo tekerótu duraalu, “Yata, yalo mo yaala sókó fóló, hosaa mole Naalepó. Naao dere ala fea mo wisi alatóro dereteiné e mo doasi haḡné sukutapó,” yalepó.

¹² Téyalemó mo ai fapotóróti, kale Deí Kepe Wisiné Yesu so whikélé bitini, kópu kaae fi tikipaae seýóló falalepó. ¹³ Yesu a atéro fóló betepa, be de whi siki tamo kemeyalepó. Atépa, Yesu a dée nḡpóló Satan-né apaae kae kae su sere alarape erótu betalepó. A aimó syaae ḡlatamo betepa, me ala yaḡsóro Kótóné ama *ensel-r*ape dorowóló, Yesu tao salepó.

Yesuné ama yó matere whirape a sya ape
yale fo

(Mat 4:12-22, Luk 5:1-11)

¹⁴ Jon *dipula* betereale kilipaae, Yesu a Kaleli hae kwiapaae sókó wóló, Kótóné ama kisi fo wisi so whi feapaae yó mótu betalepó. ¹⁵ Atéro yó mótu duraalu, “Talené eraaire ala ama kóló whirapené deté wale fo mió i dokonaterere ape. Téturaalu, Kótóné teteróló kaae tare alakélé mió sókó wóló i mole ape. Térapa diaaḡ du betere dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló kale kisi fo wisi wosóló, kisipa tiró betae,” du betalepó.

¹⁶ Atéro, Yesu a ai Kaleli weí fóku seseḡ hutu bituraalu kelalemó, Saimon-ró noma Andrutamo haḡleke wané ya su beterepó. Atimaamota, suka fea ya siré kotere whi tamopó. ¹⁷ Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya siré koteretei taaróló, e sya ape. Ti noatepa mei diaamoné ai ya su dere kaae so whikélé siré kweyaasepóló, yalo diaamo sóro beteraalopa ape,” yalepó. ¹⁸ Ama ai fo deretamotóro atimaamoné kale ya siré kotere haḡleke wa taaróló, Yesu sya felepó.

¹⁹ Atéro a sawa fóló, kale dere kaae Sebedi naalema Jems-ró noma Jon-tamo nukumó bituraalu, haḡleke warape turukó

feletei wisi wisiyóló nomotu betepa ke-lalepó. ²⁰ Atétu betepa, mo ai fapotóróti Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ẹ sya ape,” yalepó. Tétepa, atimaa-moné alima Sebediró ama kutó diratere wh̄rapetamo nukumó betepatei taaróló, atimaamo Yesu sya felepó.

*Yesuné dowi kepe h̄konale fo
(Luk 4:31-37)*

²¹ Atéró, atima fea touyóló Kapeneam bemó sókó fóló, ai bemó kale s̄a n̄póló tukóló muló betere sukamó atimané fo wosetere be dolopaae fóló, Yesuné fo yó melaai kaae salepó. ²² Téró, ai kale so wh̄iné ama yó matere fo wosóló duraalu, “I sekéné yó matere fota, doasi kisipare wh̄rapené dere fo kaae dapóló, siratu be-talepó. Kale Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄rapené d̄apaae atéró yó mótumipó,” du betalepó. ²³⁻²⁴ Atétu betalemó, mo ai fapotóróti kale ai fo wosetere be dolomó bet̄a dowi kepe tepeyóló betere wh̄iné fo fakeyóló duraalu, “Nasaret be wh̄ikó Yesu-ó, naao d̄amopaae noa alakó eraai waleé? D̄amo noatepa dóló aluraai waleé? Ȳata, dowi ala mo bet̄akélé munire wh̄i wisinaale betepa, Kótóné sóró kae beteró betteretei, ȳalo mo kisiparapó,” yalepó.

²⁵ Tétepa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló, wh̄i tuámó betteretei sókó fae,” yalepó. ²⁶ Ai fo deremó, kale dowi kepe sókó faairaalu, kale wh̄i tao sóró fesoróló fo fakeyóló keterétamo sókó felepó. ²⁷ Atéteremó, kale so wh̄i atimasisitei u wosene i wosene yóló duraalu, “Ita, noa ala yalerópó. Ama i yó matere kisi fota, mo doasi topo wh̄rapené dere fo kaae dapó. Dowi keperapenékélé, mo wh̄iné dere kaae, ̄a aomó sukóló bituraalu, ama yae dere ala motóró dapóló,” siratu betalepó. ²⁸ Atétere ala so wh̄i mo feané kolóló, Yesuné i ala du beterapóló kulu kulu só kotepa, Kaleli hae kwiamó betó mole so wh̄i feané wosalepó.

*Yesuné kisi daae mole so wh̄i wisirale fo
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)*

²⁹ Atima fo wosetere be taaróló furaalu, Jems-ró Jon-tamokélé dape sóró Saimon-ró noma Andru-tamoné bepaae felepó.

³⁰ Atéró fóló beteremó, kale Saimon so-mané hamasere tiki supu kisiné sukóló mupa, Yesupaae yalepó. ³¹ Tétepa, Yesu kale so kisi dalóló molepaae fóló, ama naasemó tao sóró turukó horalemó, kale soné tiki supu du betaletei tukóló, atimamó ọla kaae sóró biliralepó.

³² Atéyale sukamó, suka doropóló be hoteretamo, mepaae kisi daae mole so wh̄iró dowi kepe tepeyóló betó mole so wh̄itamó, Yesu beterepaae dapesó wóló betteraleta dua yalepó. ³³ Ai be hulua feamó betó mole so wh̄i wóló, Yesu betere be t̄y sókó walemó touróló betó molepó. ³⁴ Atéró betó mupa, mepaae kae kae hepo daae mole so wh̄ikélé wisirótua yóo, so wh̄i tuámó tepeyóló betere dowi keperapekélé h̄konóló sókó fatua yóo, yalepó. Kale dowi keperapené Yesu ̄a atei kaae wh̄ipóló tuéreteiné mo so wh̄ipaae fo yaqsóro Yesuné ama seséyalepó.

*Yesu ama wotoró bitu momayale fo
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Téró, Yesu ̄a be d̄eyaa du betteretamotei turukó holóló ai be taaróló, so wh̄ikélé mei tikipaae fóló, momatu be-talepó. ³⁶ Yesu atéró momatu betepa, Saimon-ró ama fulumu wh̄rapetamoné ̄a kikitu betalepó. ³⁷ Téró, atimané ̄a kekóló keletepa ̄apaae duraalu, “Tale-ó, so wh̄i feané ȳa mopaae felerópóló kikitu betterapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa ama atimapaee tokó mótu duraalu, “D̄a i be taaróló, felekemó t̄e mole berapepaae kale fo wisi yó melaai faalopa fiépe. Ti noatepae, ̄eta ai kutó diyaairaalu i wóló betere ape,” yalepó. ³⁹ Téró, ̄a ai Kaleli hae kwia tuámó t̄e mole fo wosetere berapemó, kale fo wisi yó melaté kuturaalu dowi keperapekélé dóló h̄konótua yalepó.

Dowi humu fuluné tiki dore wh̄i wisirale fo

(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

⁴⁰ Atéró dowi humu fuluné tiki dore wh̄i bet̄a Yesu beterepaae wóló, bukutiri tearó bitu i fo yalepó. “Yesu-ó, naoo-tamo ẹ wisiraai kisi mutepa, ti wisir-aasepólópó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa Yesuné kale wh̄i kelalemó, k̄olené sukutu ama tikimó naase mulóló

duraalu, “Yalo ya wisiraai kisipa mutapa, wisi yae,” yalepó. ⁴² Ai fapotóro kale whi dowi humu fuluné tiki doretei mo ti wisiyalepó. ⁴³⁻⁴⁴ Atéro, Yesuné kale whi dotonaa mo dirii fo yóló duraalu, “Yalo naao tiki wisiralepó fo mo so whipaae momókó deté kweyaose. Ya fóló, Kótópaee momatere be kaae tare whirapepaae maaté naao tiki wisiraletéi yó melae. Téró, whiné tiki wisirateremó, mo take Moses-né melae yóló ere ọla male fae. Ti noatepaae, ai whirapené naao tiki kilituraalu, ita Talené erapó yópóló, yó melaai fae,” yóló dotonalepó. ⁴⁵ Yesuné kale seképaee ai fo yaletéi taaróló, ama tiki wisirale fo so whi feapaae hakeamó yó melaté kweyalepó. Atéyale tikimó, Yesu a so whi betó mole kuamó konénipa, so whi bitinire tikipaae bití fua yalepó. Atétua yalemókélé, kae kae tikimó betó mole so whi mo hale ọla kaae a beterepaae wuatóro yó tarepó.

2

Yesuné tiki sukóló ddamui whi wisirale fo

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

¹ Téró nalo me sukamó, Yesu a momó Kapeneam bepaae wóló beteremó, so whi mo feané Yesu ama bemó wóló beterapó dere fo wosalepó. ² Ai fo woseturaalu so whi dekéro wale tikimó, be dolokélé, tų sókó walekélé, so whi daayaaire tẹ munipó. Atépa, atimapaee ama kale fo wisi hakeamó yó mótu betalepó. ³ Yesu a atéro yó mótu betepa, mepaae douro whirapené betá tiki ddamui whi Yesu beterepaae beleyóló walepó. ⁴ Téyaletéi, so whi mo fāanuraalu kale whirape atima whi sóro faaire tẹ munipa, siki bepaae holóló, Yesu daale mo donotóro kale siki be keya dolo sokóló tiki ddamui whi beseketamo turó deralepó. ⁵ Atépa, Yesuné ai kale douro whirapené kisipa tiki tiratere ala kolóló, kale tiki ddamui whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao yale dowi ala kwia fea mió yalo tokóló aluratapó,” yalepó.

⁶ Yesuné ai fo depa, kale Moses-né asere fo yó melatere whirape atima tué tekitu betalepó. ⁷ “I whi ąta, Kótó kaaepó du

betere foné Kótó faletu beterapó. Ti dowi ala kwiata, Kótóné betá sumó aluranerapó,” du betalepó.

⁸ Atima atéro mutu betere tué tiki Yesuné kisipanétéi mo hapale kolóló, atimapaee duraalu, “I kale yale fomó dią noatepa atei kaae tué mutu bitu de? ⁹ Ti diąsisitei taleyae. Mepaae whiné duraalu, naao dowi ala kwia yalo aluratapó fo so whi feané enérepé, ya turukó holóló naao beseke sóro fae, fo enére? ¹⁰⁻¹¹ Téretei, i haemó betóló fale so whiné dere dowi ala tokóló aluraaire fotokọ Whiné Naalemané sumó bulapóló, so whi feané tué yópóló i dapa, ya turukó holóló naao beseke sóro bepaae fae,” yalepó. ¹² Mo ai fapotóro ti, kale whi atima feané keletómó turukó holóló, ama beseke sóro felepó. Atétere ala kolóló, so whi feané sirayóló, atima Kótóné doi hale sóro horótu duraalu, “Mo take bitiré wale alimókélé, dané etei kaae ala mo kolókélé inipó,” yalepó.

Lipaipaae a sya ape yale fo
(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³ Téró etéyalepó. Yesu a momó wẹi fókumó fóló beteremó, so whi mo dekéro a beterepaae wóló betó molepó. Atépa, fo kaae sóro yó melalepó. ¹⁴ Atétu beteró, tumó furaalu kelalemó, Alpias-né naalema Lipai a *takis moni* saairaalu kapala tene furu bemó betepa, apaae duraalu, “Ya ẹ sya ape,” depa, kale whi a turukó holóló Yesu sya felepó.

¹⁵ Atéro Yesu a Lipainé bemó ọla naai fóló beteremó, mepaae *takis moni* sere whirapekélé, dowi ala dere whirapekélé, Yesuné ama yó matere whirapekélé, ama dere fo wosóló a sya fu betere so whikélé, fea ọla nuku betalepó. ¹⁶ Atépa, Farisi whiraperó mepaae Moses-né asere fo yó melatere whirapetamoné Yesu a dowi ala dere whiraperó *takis moni* sere whirapetamo betámó ọla nuku betepa kelalepó. Atépa, Yesuné yó matere whirapepaae woseturaalu, “A *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamotei noatepa ọla betámó nuku bitu dérópó,” yalepó.

¹⁷ Atéro dere fo Yesuné wosóló atimapaee duraalu, “Hepo daani hale sesere so

whi *dokta* beterepaae fumitei, hepo daale so whiró tiki dore so whitamó maaté fua dapó. Atétere kaae, ę wale alata wisi ala dere so whipaae ape yaai anitei, dowi ala dere so whipaae ape yaai walepó,” yalepó.

Ųla weteremó Yesupaae wosale fo (Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

18 Téró, Jon-né yó matere whiraperó Farisi whirapetamo atima ai sukamó ęla weyóló hęle beterepó. Tépa, mepaae so whi Yesu beterepaae wóló ępaae woseturaalu, “Jon-né yó matere whiraperó Farisi whiné yó matere whirapetamo ęla weyóló bitu dere kaae, Naao yó matere whirapekélé ęla weóló bitini dere noatepa de?” yalepó.

19 Tétepa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Kale nomarape atima so dokore whitamó betamó bituraalu, ęla weyóló hęle betaaloé? So dokore whikélé atima fea betamó betereiteiné ęla weyóló hęle betenénipó. 20 Téretei, me sukamó kale so dokore whi atima betamó betepatei, mené ę tawóló só fole sukamó, atima ęla weyóló hęle betó muaalopó.

21 Mepaae whiné kisi kuti kwia sóró deraakele kuti dakoróló nomotumipó. Atétepa, ti kale kisi kuti fe sóró fóló kóputuraalu, deraakele kuti dotouyó sóró, mo ti bisęae faalopó. 22 Atétere kaae, mepaae whirapené kale kęlaa wale kisi *wain* weı hupu sekaęné aleyale arói wu-timó tepetumipó. Até enalemó, kale weı mómu sóró faai tóputuraalu, ai kale hupu sekaęné aleyale arói wutikélé fulukó fóló, weıkélé hęle besekęraalopó. Até yaqsóró, atimané kisi *wain* weı tepeturaalu, ti hupu sekaęné aleyale kisi wutimótóró tepetua dapó,” yalepó.

Yesu ęta sęa nokole be de Talepó (Mat 12:1-14, Luk 6:1-11)

23 Téró etęyalepó. Sęa nópóló tukóló muló betere sukamó, ę ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuamó kutu betalepó. Atéro kutu bituraalu, ama yó matere whirapené ai kutómó ere *whit* bokóló nukulé fu betalepó. 24 Atétere ala Farisi whirapené kolóló, ępaae duraalu, “Sęa nokole sukamótei, naao yó matere whirapené atei kaae ala noatepa yópóló

kaae tare? Sęa nokole sukamó kutó ditepa, mo doasi fo mulapó,” yalepó.

25 Ai fo depa, ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo wotetepa yale ala ašemó yóló muló betereitei, diaaę dosęayóló tuę muni airapó. 26 Kótópaae momaraterere be Abiatané teteróló kaae tawale sukamó, Depit ę Kótóné be dolopaae sókó fóló, Kótóné keletómó melaairaalu muló betere *bred* otei, ę wotetepa sóró nalepó. Téturaalu, ama fulumu whirape atimakélé matepa nalepó. Ti ai ęlata, mo hęle whiné nukupa, fo moleteiné kale momaraterere be kaae tare whirapené maaté nukua dapó,” yalepó.

27 Téró, Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné whi aleyaleitei, sęa naai tukóló muló betere be de doi sóró horópóló ini, whi tao saai kisipa mutu, ai sęa nokole be de tukóló muló beterepó. 28 Atéreteiné Whiné Naalema ęta, ai sęa nópóló tukóló muló betere be de teteróló kaae tare Talepó,” yalepó.

3

1 Téró me sukamó Yesu ę fo wosetere bepaae sókó walemó, naase dowi whi betę betepa kelalepó. 2 Kale Sęa naai tukóló muló betere sukamótei, naase dowi whi Yesuné wisiratémóló kelaaı, mepaae whirapené kele mulóló betó molepó. Aita hęle mei, kale tukóló muló betere be demótei whi wisiratepa, ę só deraai kisipa mutu yalepó. 3 Tépatei, Yesuné naase dowi whipaae duraalu, “So whi feané kolópólópa, ya turukó holóló daayae,” yalepó.

4 Atéro ama atimapaae woseturaalu, “Sęa nokole sukamó so whi tao sere ala depa fo mulepé, dowi ala depa fo mule? Whi sukaqsóró tao sere ala depa fo mulepé, whi dele ala depa fo mule?” yóló wos-alemó, atimané ępaae me fokélé tokó menipó.

5 Ai whirapené atei kaae dore whipaae kęletere ala ini, dowęae fu betepa Yesu ę doasi seķei kisipa mutu, atimatamo fopaae buóló kale whipaae duraalu, “Naao naase terę falae,” depa, ama naase terę far-alemó, kale dore naase mo wisiyó felepó.

⁶ Atéteremó, kale Farisi wh̄iraperó Herotné dere ala sya fu betere wh̄irapetamo belapaae tóę fóló daalu, Yesu netéro daaloé? yóló atimasisi kęlaaróló, fo dokotu betalepó.

*Mo turó so wh̄iné Yesu sya fele fo
(Luk 6:17-19)*

⁷ Téro Yesuró ama yó matere wh̄irapetamo ai be taaróló, w̄ei kęla molepaae fóló berteremó, Kaleli haemó betó mole so wh̄i mo fea ą sya wou betalepó. ⁸ Yesuné ai alarape du berterapó dere fo woseturaalu, mepaae Judia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, Jerusalem be hulua so wh̄ikélé, Idomia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, Jordan w̄ei fóku uté t̄eró betó mole so wh̄ikélé, Tair be huluaró Saidon be huluatamo felekemó betó mole so wh̄ikélé, mo fea Yesu beterepaae wou betalepó. ⁹ So wh̄i mo dekéro wóló touró betepa, ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “So wh̄i touró bertereteiné ą daayaaire t̄ę munipa, w̄ei nuku belekaamalekó taleyóló mulae,” yalepó. ¹⁰ Ti noatepae, mepaae folosóro hepo dalóló betó mole so wh̄i wisirale ala kolóló, atima mepaae hepo daale so wh̄ikélé wisirópóló kisipa mutu, Yesuné tikimó wolaa yaai dapóló, araletamo t̄et̄é t̄et̄é wou betalepó. ¹¹ Téro, mepaae dowi keperapené Yesu keletere dokó ą daale aqmó deraapisa fóló fió mulu, fo fakeyóló duraalu, “Ȳata, Kótóné Naalemapó,” dua yalepó. ¹² Ai fo depa, Yesuné kale dowi keperapepaae duraalu, “Ęta, Kótóné Naalemapóló, mo so wh̄ipaae haķeamó momókó deté kwęyaq̄se,” yóló doasi fo mulalepó.

*12 aposel wh̄irape sóro berterale fo
(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)*

¹³ Téro, Yesu ą du sorokó mole aq̄paae horóló bituraalu, ama tuę mole wh̄irape maaté dosąayóló ape depa, atima ą beterepaae walepó. ¹⁴⁻¹⁵ Atéro wóló, ątamo fulumuyóló betámó betóo, ama fo wisi yó melaté kwęyoó, dowi keperape doló h̄okonóo yópóló, 12 aposel wh̄irape sóro berteralepó. ¹⁶ Atima atéro sóro berterale 12 wh̄irapené doi etérópó. Saimon-tei, me doi Yesuné Pita mulalepó. ¹⁷ Sebedi naalema

tamo Jems-ró noma Jon-tamokélé, Yesuné kisi doi Boanersis mulalepó. Ai doi beteta, Be Sapalaané naalema tamopó. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpias naalema Jems, Tadeus, k̄alo k̄aloi wh̄i Saimon, Iskariot wh̄ikó Judas atima atéro wh̄i sóro berteralepó. ¹⁹ Kale Iskariot be wh̄ikó Judas-ta, Yesu daai eleké deyale wh̄ipó.

*Yesu Belsebul-pó yale fo
(Mat 12:24-32, Luk 11:14-23, 12:10)*

²⁰ Téro, Yesu ą bet̄a be dolopaae wóló berteremó, so wh̄i mo fea momómo tourale tikimó, Yesuró ama yó matere wh̄irapetamo ęla naaitere t̄ękélé munipó. ²¹ Atétu berterapó, dere fo Yesuné hamaró nomarapetamoné wosetu ą keyaa fole wh̄i kaae berterapóló, atima Yesu dape saai wóló betó molepó.

²² Atépa, mepaae Jerusalem be hulua wale Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapené duraalu, “Dowi keperapené topo kepe Belsebul Yesu tuámó bitu ą fotok̄ratepa, dowi keperape h̄okonótua du berterapó,” yalepó.

²³ Ai fo du betepa, Yesuné ai kale so wh̄ipaae ą beterepaae ape yóló atimapaee fo sale forape yóló duraalu, “Satan ątamo bet̄a kutó ditere hamoma netéro doló h̄okonaaloé? Ai kaae ala mo enénipó. ²⁴ Bet̄a doasi topo wh̄iné t̄eteró betere be hulua so wh̄i atimasisitei bóe dupa, atétere be huluarape fotok̄ buóló betaaloé? Meipó. ²⁵ Bet̄a faketamotei bóe dupa, ti atétere fake fotok̄ buóló betaaloé? Mo aténénipó. ²⁶ Atétere kaae, Satan-né ama fulumu wh̄irapetamotei bóe dupa, ti ątei tuámó teketapó. Atéturaalu, fotok̄ buóló betaaire s̄uni, ątei kemeyaalo ai ape. ²⁷ Mepaae wh̄iné doasi fotok̄ bole wh̄i dokóló munéni, haķe betepatei ama be fulukóló, ęla ęla senénipó. Folosóro kale wh̄i ąpi mo dirii k̄epiné dokó mulóló, nalo ti ama be fulukóló ęla ęla fea s̄umó sóro fenérápó. ²⁸ Ȳalo diąpaae mo i dere ape. Kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamota, ti Kótóné mo s̄umó tokóló aluraalopó. ²⁹ Téyaalotei, mepaae wh̄iné kale D̄ei Kepe Wisi faletepa, atétere so wh̄iné dowi ala

kwia mo alukélé eraalomeipó. Ai dowi ala kwia, mo hãle muó tawaalo ai ape,” yalepó.

³⁰ Ai fota Yesuné hãle inipó. Atimané duraalu, “Yesu  tuamó dowi keperape tepeyóló bituraalu dapó,” depa, ai fo yalepó.

*Yesuné hamaró nomarapetamo
(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)*

³¹ Ai fo du betepa, Yesuné ama hamaró nomarapetamo wóló be belamó daae mulu, Yesupaae belapaae dere ape yae! yóló yó horalepó. ³² Tétepa,  boperóló betó mole so whiné paae duraalu, “Naao haeró nonaarapetamoné ya kele wóló belamó ó daae mole ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Ti yalo hae ó norape-a, de maaté?” yalepó.

³⁴ Ai fo yóló,  boperóló betó mole so whi kelené dokoyóló duraalu, “Yalo hae ó norapeta, ti diatóróti i betere ape. ³⁵ Ti noatepae, mepaae so whi de Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, ti yalo no ó ne ó haetóróti ai betere ape,” yalepó.

4

*la wae terepetere fo sale
(Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)*

¹ Téró me sukamó  weí fókupaae momó fóló bitu, kale fo wisi kaae sóró yó melótu betalepó. Atéró, yó melótu betepa so whi mo dekeró waletikimó,  beteketepa ai so whi weí fókumó betó mupatei,  weí nukupaae daane holalepó. ² Ama atéró yó matere kae kae forape fea, fo salenétóró du betalepó. ³ Ama atéró yó mótu duraalu, “Yalo i dere fo wosae. Whi betané ama kutópaae la wae ke terepeyaairaaalu sóró felepó. ⁴ Atéró só furaalu, mepaae ke tu tuamó sókó deóló muó mupa barapené dósu yóló nukua yalepó.

⁵ Téró, kale whiné kutómó terepeté kuturaalu, mepaae ke kapo tómó bole haemó terepée durupua yalepó. Até yaletei, ai hae mo apaae derepéni, kane tómó bole hae ereteiné kale la wae mo hapale holalepó. Téyaletei, feleke hae tuapaae doaló derepénipó. ⁶ Atéró, kale la wae holóta yaletei, mo doasi diri suka wouraaalu, kale la kapo supuné tukó sóró séli yaairaaalu yalepó. Ti aita, kale lané feleke haepaae

diriyóló derepénireteinépó. ⁷ Mepaae keta, dowi mu daai ne dolomó terepée durupua yalepó. Atéyale la wae holaletei, dowi nené bopée sóró muluraalu, du wisiyóló wolenipó. ⁸ Mepaae ke ti hae wisimó terepée durupua yalepó. Atéyale lata mo wisiyóló holóló, du woleyalepó. Atéró, bet yo sóró fóló biliyaletei ulumétapa suraalumo, 30-yorape ó mepaae 60-yorape ó 100-yorape anótua dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo sale kemetepa, ama atimapaae duraalu, “Di so whi detamo woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tué munérapó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo du beteró, nalo so whi mo fea fi tikimó,  ama wotoró be dolopaae fóló betepa, ama yó matere 12 whiraperó mepaae tamo fuluyóló betó mole whirapetamoné paae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale da ló lórapa noa betené yaleé?” yóló wosalepó. ¹¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Tale Kótóné so whi mo fea ama tetéro kaae tare ala hiróló moletei, diapaae bet hakearóló i yó melatere ape. Téteretei, mepaae hãle mo so whipaaeta, ti fo sale foné maaté du beterapó. ¹² Ti aita, i fo betené erapó.

‘Mió atimané kelené kilitu bitutei, ai la mo diriyóló tué mutumipó.

Atimané woséliné wosetu bitutei, mo diriyóló wosóló, bete kisipa mutumipó.

Ai alatamo ini, atimané dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótó beterepaae wapa,

ti atimané yale dowi ala kwia me la meipóló, hãle kemeranérapó,’” erapó.

¹³ Téró Yesuné atimapaae duraalu, “I fo sale bete di tuéni ló ló depa, ti mepaae fo sale forapekélé netéro mo tué yaaloé? ¹⁴ Kale la ke terepeté kutu dere kaae, Kótóné ama fo wisi yó mótu beterapó. ¹⁵ Kale la wae ke tumó sorokó doropole kaaeta, mepaae whiné Talené fo yó matepa so whiné wosóló, tué tuamó mulateretei, Satan-né mo hapale tokósu beterapó. ¹⁶ Téró, kale kapo tómó bole haemó terepée derepele la wae kaaeta,

kale fo wisi wosóló hēkesetamo sua dapó. ¹⁷ Téretei, ɔla wae feleke haepaae mo ti derepéniru ere kaae, kale fo wisi hāleke sukamó maaté wosóló taalatapó. Ai kale fo wisi woseteremó, mepaae sekēi ala ó doasi delei ala eratepa, atima téti hapaletóro dée nukua dapó. ¹⁸ Kale dowi mu daai ne dolomó terepée derale ɔla wae kaaeta, kale fo wisi mo wisiyóló wosóló hēkesené sukutere whípó. ¹⁹ Téretei, mió i haemó bitu doasi whaalia du betere alakélé, doasi néli whi betenée yóló, mutere kisipané kópaae faróló dilikitu betere alakélé, mepaae wisi wisi ɔla senée yóló mutere tuékélé a tuamó kaayóló sókó wouraalu, kale fo wisi botokó sóro alurótu bettereiné du wisi oletimipó. ²⁰ Hae wisimó terepée derepele ɔla wae kaaeta, ti kale fo wisi mo wisiyóló wosóló, ama tué tiki tuamó sóro mulótua dapó. Atétere whita, ɔla wae yo betá sóro fóló biliyaletinétei, ɔlumétere alimó suraalu mepaae 30 yorape ó 60 yorape mepaae 100 yorape fānótua dere kaae, mepaae so whi tuamó Kótóné fo atéro du oletua dapó,” yalepó.

*Sa dalóló hākeamó mulatere fo
(Luk 8:16-18)*

²¹ Téró ama atimapaee duraalu, “Sa deróló nuku aomó ó me ni fake aomó kinóló mulótimipó. Téní, ai sa de so whi feané kolópóló, sa daalatare ni fake tómó fopa hākeamó mulótua dapó. ²² Ti mió kikití hiró betere ɔla feata, take nalo hākeamó mulatere so whiné tué yópóló erapó. Mió kinóló muló betere ɔla fea take nalo hākeamó mupa, so whi feané kolópóló erapó. ²³ Diā mepaae so whi woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tué yópóló yae,” yalepó.

²⁴ Atéro, ama yale fo kaae atimapaee momómo duraalu, “Yalo diāpaae i dere fota mo wisiyóló wosóló tué muae. Nao meteró ɔla atimamó matepa, ti Kótóné yāmókélé nao ai matere sūtóroti móturaalu, mepaae tómó belerólókélé melaalo ai ape. ²⁵ Whi me dené ama tare ɔlatamo tawóló betepa, ti atétere whipaae ama ai tare tómó, Kótóné me kae beleróló melaalopó. Whi me denétamo me

ɔlakó tanipa, ti ai sekéné ama mo sawa tareteikélé, Kótóné momó tokó saalo ai ape,” yalepó.

ɔla wae hoterepaae dó faróló yale fo

²⁶ Téró ama kale yale fo kaae momó duraalu, “Kótóné tēteróló kaae tare aomó betere alata, ti betá whiné kutómó ɔla wae ke bilitu dere kaaepó. ²⁷ Atéro biliyale kīlipaae deŕtamo ó dilikitamo fipa, ó turukó horóló betepakélé, kale biliyale ɔla wae tumu haemó noaró sokotérópóló, kale whiné ama tué mutumipó. ²⁸ Ere ɔla feata, haenétei fotokoróló sókó hotapó. Tumupi sókó horóló, sóku woleyóló, nalo ti fua dua dapó. Atéro fua yóló, tuā dolomó ti whiné naaire ke butapó. ²⁹ Ai kale ɔla ɔlumétere alimó, ti kale kutó tale a sepaketamo fóló, ɔlumére ɔla siré kotapó,” yalepó.

*Mastard kepaae dó faróló yale fo sale
(Mat 13:31-35, Luk 13:18-19)*

³⁰ Téró, atimapaee kale fo kaae momó duraalu, “Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole ala diaaɔ kisipa yópóló, yalo noa ala sūróló yó melaaloé? Me noa fo salepaae dó faróló yaaloé? ³¹⁻³² Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole alata, *mastard* ni ke kaaepó. Ti *mastard* ni keta, mo sawa belekāmāletei, haemó bilitēpa huturaalu, ti kutómó mepaae yó mole ɔla fea tēteróló, tēteirape fōlo fua dapó. Atéru, doasi tēi fale sirimó barape daaneta dapó,” yalepó.

³³ Yesuné so whipaae fo yó móturaalu, atei kaae fo salenétóro dekeró yó mótu betalepó. Tēturaalu, atima so whiné wosóló kisipa yaaitere sūtóro yó melaté fu betalepó. ³⁴ Ama fo yó matere dokó hāle mo so whipaaeta, ti fo sale fonémaaté yó mótua yalepó. Téyaletēi, ama yó matere whirape atimasisi bituraalu, ti ama yó matere forape fea bete tokóló yó mótua yalepó.

*Yesuné wēi asya bérale fo
(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)*

³⁵ Atétu betteró, be dikiteretamo ama yó matere whirapepaae duraalu, “Da nukutamo uté tē faalopa fiépe,” yalepó. ³⁶ Ai so whi atima wēi fókumó betó mupatei taaróló, Yesu a nukumó hāle betepa, ama

yó matere whĩrape atima maaté felepó. Atéro fupa, mepaae nukurapekélé, atima fea betámó felepó. ³⁷ Téro ai wẹi tuámó fu betalemó, doakale besé tikiró wẹi asyatamo hapale sókó wouraalu, wẹi nuku dolopaae bosene dorowóló, kale nuku mo felekemó buó deyaai yalepó. ³⁸ Até depatei, Yesu ẹ nuku sisóratere salemó toró mulóló noke fipa, ama yó matere whĩrapené ẹ turukuróló duraalu, “Yó matere whĩ-ó, ẹ wẹiné mió mo felekemó sóró i aluratapa, naao ẹ kolenié?” yalepó.

³⁹ Atétepa, Yesu ẹ turukó holóló, kale wẹi asyaró besé tikitamo foné sóró duraalu, “Ai whaaú yóló hoteretei taaróló, béyóló dono fae,” yalepó. Téyalemó, kale wẹi asyaró besé tikitamo tukóló béyóló dono felepó.

⁴⁰ Ai fo yóló, ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Diẹ noatepa wiyóló diri furu furu dute? Diẹ tuẹ tiki tiróló bitini airapó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó, winé sukóló atimasisitei duraalu, “Haió! ẹ noa whĩné dérópó. Kale wẹi asyaró besé tikitamonékélé, ama dere fo wosóló, ẹ aómó sukóló bitupó,” yalepó

5

Dowi kepe betere whĩ wisirale fo (Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

¹ Téro, atima ai wẹi kẹla tẹyóló Kadarin whĩrapené hae kwiamó sókó felepó. ² Atéro fóló, ẹ nuku taaróló hae taopaae taae felemó, betẹ dowi keperape tepeyóló betere whĩ, whĩ douratere tikimó biti Yesutamo hokolaayaa walepó. ³ Ai whĩ ẹ mo bemó bitini, whĩ dou tómó bitua yalepó. Atére whĩ mené mo képiné ó dirii *sein* képinékélé ẹ dokonénipó. ⁴ Take suka fea *sein* képiné ama hóró naasetamo dokotua yalemó, ama fotokónétei hẹle turukó falatua yalepó. Atéreteiné whĩnékélé ẹ tawóló dokóló béranénipó. ⁵ Ai whĩ ẹta, sukatomokélé, dikitamokélé, be ẹtere dokọ fea whĩ dou tómó bituraalukélé, du sorokó mole tikimó bituraalukélé, doasi keteré yóló, amatei ama tiki kapo fosóné tikitua yalepó.

⁶ Atétu betere sekéné Yesu mo umó daapa ẹ sururu yóló wóló kelalemó, Yesu doa whĩpa kilituraalu, ama hó aómó

bukutiri teyaró bitĩ derepelepó. ⁷ Atéro bitu, fo fake yóló Yesupaae duraalu, “Yẹta, ó sẹ taoró tẹteró betere Tale Kótóné Naalemapa, naao ẹpaae noa alakó eraai waleé? Naao ẹ dele seróló susupu eraalomeipóló, Kótóné doi yóló dirii malo dumié?” yalepó. ⁸ Ai fo depa, Yesuné kale whĩpaae duraalu, “Dowi kepe-ó, ẹ ai whĩ tuámó betereitei taaróló sókó fae,” yalepó.

⁹ Ti fo fóló, Yesuné ẹpaae woseturaalu, “Naao doi deé?” depa, ama tokọ mótu duraalu, “Yẹlo doita Lisanipó. ẹ mo hẹle ọla kaae i betó mole ape,” yalepó. ¹⁰ Atéro Yesupaae atima betere tiki taaróló fópóló hokonaose fo momó du, momó du, du betalepó.

¹¹ Ai du sokore aómó, hupurape mo hẹle ọla kaae kimimó daae molepó. ¹² Atépa, kale dowi keperapené Yesupaae duraalu, “ẹ ai hupurape tuapaae bitĩ derepaai dapa, naao ẹ dotonaasepe,” yalepó. ¹³ Ti fo deremó, Yesuné atimapaee téyae, depa atima kale whĩ tuámó betaleteti taaróló sorokó furaalu, hupurape tuapaae bitĩta yalepó. Atétepa, kale hupurape atima botokó feletikimó, kulamó doropóló wẹiné sorokó fóló, mo fea sisiraae felepó. Ai hupurape dokọ sóró touróturaalu, 2000-rópó.

¹⁴ Atétere ala kolóló, kale ai hupurape kaae tare whĩrape atima botokó fóló, ipu bemó betó mole whĩraperó doasi be huluumó betó mole whĩrapetamopaae i ala yalepóló ene felepó. Tétepa, kale so whĩ atima doasi be hulua tuámó noa alakó du bitu dérópóló, kelaai felepó. ¹⁵ Atéro, atima Yesu betere tikimó sókó wóló kelalemó, dowi keperape mo hẹle ọla kaae tepeyóló betale whĩtei kuti wisi deróló mo kisipa wisi mole whĩ kaae betepa kilitu, atima wiyalepó. ¹⁶ Téro, ai ala depa kelale so whĩné mepaae wale so whĩpaae i kale whĩ tuámó betale dowi keperape hokonale alaró hupurapepaae erale alatamo fea yalepó. ¹⁷ Atei fo woseturaalu, so whĩné Yesupaae, “Yẹ atima betere hae kwia taaróló fae,” yóló, sẹtu betalepó.

¹⁸ Ai fo deremó, Yesu ẹ nukupaae bitĩ derepaai depa, kale dowi kepe tepeyóló betale whĩné Yesupaae, “Akélé yẹtamo

fenére?” yóló wosalepó. ¹⁹ Tétepa, ai whi ątamó faai waqsóró seséyóló duraalu, “Tal-ené kolené sukutu ąpaae erale ala naao hae aya, no nerapepaae yó melaai fae,” yalepó. ²⁰ Ai fo depa, kale whi ą atéyale tiki taaróló, Dekapolis be huluarapepaae fóló, Yesuné ąpaae erale ala so whi feapaae yó melalepó. Téyalemó, kale so whi mo feané ai dere fo woseturaalu, hai-ó! yóló siratu betalepó.

Sukąle senaaleró betą kisi daale sotamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

²¹ Téró, Yesu ą nukumó kale wej momó ipaae tẹ wóló daapa, so whi mo dekeró ą beterepaae boperąle wóló betó molepó. ²² Yesu ą atéró beteremó, Kótóné fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus wóló Yesu kelalemó doasi whi pa kilitu, ą daale aqmó deraapisa fóló muluraalu, i fo yalepó. ²³ “Doa whi-ó, ąlo senaale felekemó sukąai depa ę ą kele walepa, kisi bete wisi yópóló, ama tikimó naao naase mulaasepóló mo miótóró damo wusuró faalopó,” du betalepó.

²⁴ Ai fo depa, Yesu ą kale whitamó wusuró fupa, so whi mo feané atimaamo busuró felepó. ²⁵ Atima atéró fu betepa, 12 ba fo tuąmó hepo daalu samea fu betere so betą walepó. ²⁶ *Dokta* whirape feané kale so wisiraai dapóló, fea ala fea yalemó wisini, atimané ai yale alané kale soné kisi betetei mo ti fake yalepó. Téturaalu, ama *monikélé* hąle kemeralepó. ²⁷ Yesuné mepaae so whi wisiraté kutu beteropó dere fo kale soné wosóló, ą so whi kuamó buté buté wóló, Yesuné kuti salemó wolaayó salepó. ²⁸ Ti noatepae, kale soné ama tuęné Yesuné kutimó maaté wola depa, ama tiki tuąmó daale kisi bete wisiyaalopó kisi pa mutu wolaayalepó. ²⁹ Atéró, wola deretamotóró kale so ą samea fu betaletei tikituraalu tiki felétepa ama kisi bete mo ti kemeyalepó kisi pa mualepó.

³⁰ Até yale tikimó, Yesuné ama fotokó sókó foletei kisiparu, ą so whi kua dolomótei fetée fóló duraalu, “Yąlo kutimó né wola yaleé?” yalepó.

³¹ Tétepa, ama yó matere whirapené ąpaae tokó mótu duraalu, “Mo turó so whiné ą ai betekini betekini du betepa, ę né wola yaleé? fo-a, noatepa de?” yalepó. ³² Tétepa, Yesuné ą wolaayale whi kelaai kelené dokó du betalepó. ³³ Atétepa, kale soné ąpaae erale alamó tuę mutu-raalu, ą witamo diri furu furu du bitu Yesu daale aqmó deraapisa fóló mulu, ama mo yale alatóró fea Yesupaae hąkearóló yó melalepó. ³⁴ Tétepa Yesuné kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao tuę tiki tiró betale alané ą dele su betale kisi bete ai wisiyalepa, naao hosaa muni deóló dua fae,” yalepó.

³⁵ Kale sotamo ai fo du betepatei, Kótóné fo wosetere be kaae tare whi Jairus-né ama be whirape wóló ąpaae duraalu, “Naao senaleta mo ti sukąlepa, ai yó matere whi paae naao me fo kae ini, ama teópóló taalae,” yalepó.

³⁶ Ti fo depa Yesuné atimané ai dere fo sisópaae eróló, kale fo wosetere be kaae tare whi paae duraalu, “Yą whaalia yóló dei tuę muni, tuę tiki betą tirae,” yalepó.

³⁷ Mepaae whirape ątamó faaitapóló waqsóró seséyóló, Pita, Jems, ama noma Jon atima betą ątamó faai dape salepó. ³⁸ Atima atéró fóló, kale fo wosetere be kaae tare whiné bemó sókó felemó, so whi mo hąle ąla kaae kale senaale bopé tó mó betó muluraalu, mo dekené sukj moló yóo, mepaae so whi ti atima hosaa tuąmó dekené sukuturaalu, wole kape maaté dorowóo, mepaae so whi ti hąle fo tiki whaa yóo, du betepa kelalepó. ³⁹ Atéró, Yesu ą be tuąpaae fóló, aimó betó mole so whi paae duraalu, “Dią fo tiki whaaró wole-utamo noatepa du bitute? Ai senaleta mo ti sukuni, kapala noke ai fire ape,” yalepó. ⁴⁰ Ama ai fo deremó, kale so whiné ą dọ nalalepó. Tétepa, Yesuné mo so whi fea belapaae hókó faróló, ątamó wale whiraperó kale senaalené hamaró alimatamo betą kale senaale mole be dolopaae felepó. ⁴¹ Téró, Yesuné kale senaale naasemó tao sóró duraalu, “*Talita kum*” i fo feteyóló “Ti senaale-ó, ąlo ąpaae dapa turukó holae,” yalepó. ⁴² Ai fo deretamotóró kale senaale turukó horóló kwęyalepó. Ai senaale ą be-

tale ba fota, 12-rópó. Ai be dolomó ɔtamo daae mole so whɛné atétere ala kilituraalu, hai-ó! yóló siratu betalepó. ⁴³ Atéró, Yesuné atimapaee i ala yalepóló mepaae so whɛpaee momókó deté kweyaɔse yóló fo mulóló, kale senaalemó ɔlakó melae yalepó.

6

Kótóné kóló whɛ ama bemó doi munire fo (Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

¹ Téró Yesu ɔ atéyale be taaróló, ama yó matere whɛrape atima ama turuku be huluapaae felepó. ² Atima atéró fóló bituraalu, kale ɔa nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó ɔ fo wosetere be dolopaae fóló, fo kaae sóró yó melalepó. Atéró yó melalemó, so whɛ feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whɛné ama tué tiki dotoróe fóló du betere doasi kelemei alarape-a, momó salerópó? ³ Ti ɔta whɛ me kae mei, kale Mariané naalema be tɛtere whɛ meié? Ama nomarapeta, Jems, Joses, Saimon, Judas-sépi atima imó bitinié? Ama nemarapekéle, ɔtamó i betó mole ape,” yóló atimané ɔ haɛ mo whɛ nisyóló dei tué muturaalu faletu betalepó.

⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ama kóló whɛ kae be huluapaae fupa ti ai so whɛné ɔ dukiróló, ama doi sóró horótu betteretei, ama kekelé so whɛró ama turuku be hulua so whɛtamoné ɔ dukiróló, ama doi mulatere ala dumipó,” yalepó. ⁵ Atéró ɔ ai bemó bituraalu, mepaae kelemei alarape erénitei, betɔ betɔ hepo daae mole so whɛ maaté ama naase mulóló, wisirótua yalepó. ⁶ Atéró, so whɛ feané ɔpaae tué tiki tirénitere noatepa dérópó kisipa mualepó. Téró, felekemó tɛté fale be hulua dokɔ Yesuné kale fo wisi yó melaté fu betalepó.

Yesuné 12 whɛrape doteyale fo (Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

⁷ Ama sóró beteró betere 12 whɛrape ɔ betterepaae ape yóló, so whɛ tuamó betere dowi keperape doló hɔkonópóló, atima fotokɔ bulóló sóró betteralepó. ⁸ Atéyale kɛlipaae atima tamo tamo yóló dotonaairaalu, etei ma fo yalepó. “Diɔ

furaalu mepaae nokole ɔlakélé, monikélé to dolomó bulóló faɔse. ⁹ Tétu, bukaaire kutikélé me dekaaporóló sóró feni, hɔleke be betɔ horóló, dotó tiki tawóló fae. ¹⁰ Diɔ me be huluamó sókó furaalu, betɔ whɛné bemó fitepa, ti ai bemótóro bitiré fóló, me bepaae furaalu, ai be taalae. ¹¹ Kale dere kaae, diɔ me be huluamó sókó feɔlalemó, diɔ wisiyóló dape seni yóo, diaaɔ dere fokélé woseni yóo depa, diɔ faairaalu i ala yae. Ai be hulua so whɛ diaaɔ atimapaee wisi ala eraai yalemó, atimanétei hɔtepa taaróló felepóló kisipa yópóló, diaaɔ hɔleke bemó dakere hae terepée deróló fae,” yalepó.

¹² Atima atéró fóló, kale fo wisi yó mótu duraalu, “Diaaɔ dowi ala taaróló tué tiki feteyóló betenérápóló,” yó melaté kutu betalepó. ¹³ Atima atéró kuturaalu, mepaae so whɛ tuamó betere dowi keperape doló hɔkonótua yóo, mepaae kisi dalóló mole so whɛ wel weɛ dilóló wisirótua yóo, yalepó.

Jon depa tikale fo

(Mat 14:1-12, Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹⁴ Yesuné erótu betere kelemei ala so whɛ feané kolóló duraalu, “Aita, weɛ tópuratere whɛkó Jon mo sukópóló daletei, momó kepaayóló betterapó. Atére fotokɔné ama mepaae doasi kelemei alarape erótu betterapóló,” so whɛné ama doi só kotere fo kale topo whɛ Herot-né wosalepó.

¹⁵ Atépa mepaae so whɛné duraalu, “Ata Ilaija kepaayóló betterapó,” depa, mepaae so whɛnémo duraalu, “Ata, Kótóné kóló whɛkó du yalepó,” du betalepó.

¹⁶ Atéró kulu kulu só kotere fo topo whɛ Herot-né wosóló duraalu, “Ai whɛta me kae mei, yaɔo depa tukóló dale whɛ Jon momó kepaatu yalepó,” yalepó.

¹⁷⁻²⁰ Ai alata haɛ ini, Filip-né so Herodias noma Herot-né tokóló dokalepó. Atéteremó, Jon-né kale topo whɛ Herot-paae, “Naao noné sotei tokóló dokotere ala fo mulapó,” yalemótei, Herot-né ama diki tare whɛrapepaae Jon dapesó fóló, dirii kɛpiné dokóló, “Dipula betterae,” yalepó. Atéteremó, kale so Herodias ɔ doasi fopaae buturaalu, Jon daaitere tu kikitu betalepó. Téyaletei, Herot-né Jon ɔ mo donoi alamaaté yó tapa, Kótóné mo kae

beteró betere whi wisipóló kisipa mutu, ama somané yaai dere ala seséyalepó. Ti noatepae, Herot-né Jon-né du betere fo ekęle yóló wosetu betaletei, ai foné bete ama kisipa seni, kóló kóló yalepó.

²¹ Téró, Herodias-né Jon daaire tu keketé fóló, nalo ti etei kaae tu kelalepó. Herot a deale be de wapa, ama sóró beteró betere doasi whirapemókélé, ama diki tare whirapené topo whirapemókélé, Kaleli haemó betó mole doi mole whi disirapemókélé, mo doasi ęla deralepó. ²² Atima atéro ęla deyóló nuku betaalemó, kale so Herodias-né senaalema sókó wóló, kęliyaleteiné Herot-ró ama ęla naai wóló betó mole so whıtamo doasi hękeserótu betalepó. Atéteremó a hękeseturaalu, kale topo whiné kale so seimalepaae duraalu, “Ya noa ęlakó saai tuę mute? Nao saai tuę mutere ęla yało melaalopa, ępaae yae,” yalepó. ²³ Atéro, Herot-né kale so seimaletamo mo dirii fo yóló mulótu duraalu, “Yało tęteróló kaae tare haekélé tuamó tekeyóló, ó mepaae ęla ęla kwiapaae ya saai tuę mutepa, yało ya melaalopó,” yalepó.

²⁴ Ai fo depa kale so seimale a fóló, hamapaae woseturaalu, “Ęmó noa ęlakó melópoló ępaae yaróe?” depa, hamané duraalu, “Kale węi tópuratere whi Jon depa tukóló, ama topo du betę ęlae yae,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, kale senaale hamané dere fo wosóló, a kale doasi topo whi Herot beterepaae fóló duraalu, “Kale węi tópuratere whi Jon-né topo mo miótóróti tukóló, nuku tó mó beleróló ęlae,” yalepó.

²⁶ Kale senaalené ai fo deremó, Herot a fomo duraalu, kutiri humula yalepó. Téyaletai, ama ęla naai wóló betó mole so whi feané keletómó, ama yóló mulale dirii fo tikińepa, téyaalopó yalepó. ²⁷⁻²⁸ Atéro, Herot-né hapale tętítóró kale whi du betere whipaae duraalu, “Ya *dipula* bepaae fóló, Jon depa tukóló ama topo du sóró ape,” yóló dotęyalepó. Tétepa kale whi fóló, Jon depa tukóló topo nuku tó mó beleróló sóró wóló, kale so seimalepaae melatepa, amamo hamapaae male felepó. ²⁹ Jon atéro depa tikalepó dere fo woseturaalu, ama yó matere whirape wóló, ama tupuló

tiki betę sóró whi bulatere kane dolomó douralepó.

Yesuné 5000 whi ęla melale fo (Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)

³⁰ Téró Yesuné dotęyale, *aposel* whirape atima a beterepaae fesaae wóló Yesu boperóló daalu, atimané yó male foró yale alatamo ępaae yalepó. ³¹ Atéro yó mótu betepa, so whi mo fea fua wua du bituraalu atima ęla naaire tękélé munipa, Yesuné atimapaae duraalu, “Da i betere tiki taaróló, so whi bitinire tikipaae ęa nóló bitię faalopa ape,” yalepó.

³² Atéro, atimasisi so whi bitinire tikipaae betaai węi nukumó felepó. ³³ Téyalemó so whi feané atima foletai kolóló, atimatamo hokolaa yaairaalu, Yesusępi faai dere tikipaae hae tumó so whi atimapi hapale sókó fóló betó molepó. ³⁴ Atéro, Yesusępi atima nuku taaróló, haepaae taae doropóló kelalemó, so whi mo hęle ęla kaae wóló betó molepó. Ai so whıta kaae tare whi meiyóló, atima kęleaané betó mole *sipsip* hupurape kaae betepa kilitu, Yesuné atima kęlené sukęlepó. Tęturaalu, Yesuné atimapaae bete mole forape fea yó melaai kaae salepó.

³⁵ Atéro yó melaté fu betepatei, be mo ti dikiyalepó. Atétepa, ama yó matere whirape a daalepaae wóló duraalu, “Doai so whi-a, whikélé bitinire tikimó betepatei, be ai diki yale ape. ³⁶ Térapa, ti felekemó tę mole beraperó ipu berapetamopaae ęlakó atimanétei dupuyóló naleta yópoló, dotęyaasepe,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Atimané naaire ęla diaaętei melae,” depa, atimané ępaae duraalu, “Atima naaire ęla 200 *denarias moniné* ęumó dupunére?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Ti wisirapa, *bred* o bulakó meteró muléro kęle fae,” yalepó. Ai fo depa, atimané kęle fóló ępaae duraalu, “*Bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló betę mulapó,” yalepó.

³⁹ Atępa ama atimapaae duraalu, “Bukóló kae kae beterae,” yalepó. ⁴⁰ Ai fo depa, ama yó matere whirapené kale so whirape dosęayóló, 100 whirape betępaae

yóló kae beteróo, mepaae 50 whirape betapaae yóló, kae beteróo, yalepó. ⁴¹ Atéró beteróló, kale *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló, taru hepen-paae kese horóló momaturaalu, Talepaae mo kée yóló kemetepa, kolokóraalu yóló, ama yó matere whirapepaae melalepó. Tétépa atimanémo mo so whimó aliralepó. ⁴² Atéró, ai ɔla atima mepaae so whi ɔsókó dini, mo fea sumó nalepó. ⁴³ Atéró nóló muni fele *bred* oró ya bukitamo ama yó matepa, wosetere whirapené siré kweyóló, 12 yorape deyóló faanalepó. ⁴⁴ Soraperó naale senaaletamo dosañani, ai ɔla nale whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000 whirapepó.

Yesu weì tómo daaté fele fo
(*Mat 14:22-33, Jon 6:16-21*)

⁴⁵ Atétu beteró, mo ai fapotóróti Yesu ɔ ai touró betere so whipi fópóló kaae taru, ama yó matere whirape atimapi weì nuku sóró Betsaida bepaae fópóló, dotonalepó. ⁴⁶ Atéró, nalo Yesu ɔ ama wotoró bituraalu, so whipaae kɔle-ó yóló fópóló dotonóló, ɔ du sorokó mole aɔpaae moma yaairaalu felepó.

⁴⁷ Atéró be dikité dorowaletamo, Yesuné ama yó matere whirape atima nukutamo weì kulu tuamó fu betepa, ɔ ama wotoró weì fókumó beterepó. ⁴⁸ Atéró bituraalu kelalemó, ama yó matere whirape atima nuku bisiki fotokoyóló ðtu betepa kelalepó. Ti noatepae, atima faai fole tikiró besé tiki wouraalu, fotokóné bisiki tétépa, mo fotokoyóló ðtu betalepó. Atétu betepa, be mo deyaai du beteretamo Yesu ɔ atima dekeróló faai, weì tómo daaté walepó. ⁴⁹ ɔ weì tómo atéró daaté waletai atima feané kolóló, kepe wale nisiyóló wituraalu atima keteré yalepó. ⁵⁰ Até deretamo Yesu sókó wóló atimapaae duraalu, “Ita ɔpa, wiyaɔse. Diaaɔ hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

⁵¹ Yesu atéró weì tómo daaté wóló, nuku tuapaae taae holalemó, kale wou betale besé tiki tikalepó. Atétere ala kolóló, kale whirape atima siratu betalepó. ⁵² Atéró ɔla kolokó daalu yóló nale bete atima wisiyóló kisipa muni, atimané tué tiki hapólu ipakalepó.

⁵³ Atéró, atima weì tɔ Kenesaret haeró fóló, kale nuku ai dulalepó. ⁵⁴ Atima atéró, nuku dulóló haepaae taae feletamotóró so whi mo feané Yesu kilitu, ɔ Yesupóló kisipa yalepó. ⁵⁵ Atéró, Yesu kelale so whi mo hapale fóló, ai hae kwiamó tɔ mole be hulua feamó hepo daróló betó mole so whi beleyóló, Yesuné wisirópóló, ɔ kotere tiki dokosó fua yalepó. ⁵⁶ Atéró Yesu ɔ sawa be huluarapepaaekélé, doasi be huluarapepaaekélé, ipu berapepaaekélé, kotopa so whiné ai ala deté kutu betalepó. Atéturaalu, mepaae ai be hulua amó hepo dalóló betó mole so whi ɔla dupuneta dere tikimó beteraleta yalepó. Atéró betó mulu, Yesupaae woseturaalu, “Naao kuti salemó maaté dané wolaa yó su yaaitapóló,” dotopoi fo du betalepó. Atéró, Yesuné kuti salemó maaté wolaa yale so whi fea wisitua yalepó.

7

Bólu inipatei fokotere fo
(*Mat 15:1-20*)

¹ Atéró, kale mepaae Farisi whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó melatere whirapekó mepaae whirapetamo atima Jerusalem be taaróló, Yesu beterepaae wóló ɔ bopéróló betó molepó. ² Atima atéró wóló betó mulu, Yesuné yó matere whirape atima naase fokoni, ɔla nuku betepa kelalepó. Atétépa, kale whirapené duraalu, “Dɔ ɔla naai naase fokutu dere kaae atimakélé fokotere noatepa dérópó,” du betalepó. ³ Ti noatepae, kale Farisi whiraperó Judia whirapetamo atima alimarapené mara mole ala sya furaalu, naase bólu epa, ó bólu inipatei naase fokonitepa, ti atima ɔla naalomeipó. ⁴ Atéturaalu, atima ɔla dupuneta dere tikipaae fi wóló, atimané tiki bólu inipakélé weì tɔpunipa, ti atima ɔla nukua dumipó. Téturaalu, atimané alimarapené kae kae mara mole alarapekélé hotowa yóló sya fu dere kaae, atimané ɔla detere wutirape ó weì nokole wutirapekélé fea fokóló nukua dapó.

⁵ Atéreteiné kale Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matepa whirapetamoné Yesupaae duraalu, “Naao yó matere

wh̄irapené ðané ayarapené mara mole ala sya fóló, atimané naase fokonipatei ọ́la nukua dere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané ðià tó tikiné sikilire wh̄irapemó tué muraalu, i fo mo donotóro aseyóló muló betera-pó.

⁷ I so wh̄i atimané hosaa tuámó ẹ́ sóró betere-nirutei, h̄ale kólóné maaté ya-
lo doi hale sóró horótu betera-pó.

⁷ Atimané yó mótu betere fota, bete munipatei mo wh̄iné kisipané kekeme nóló i ala yae ó yaqse du betera-pó.

Atima ẹ́ aqomó bitinirutei, h̄ale foné maaté Tale-ó du betera-pó, erapó.

⁸ Ti diaaọ́ ayarapené mara mole alatóro h̄ale sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo eréni, taaló ai betere ape,” yalepó.

⁹ Téró ama atimapaae duraalu, “Kótóné yae yóló muló betere fo sisópaae eróló, ðiané ayarapené mara mole ala wisirapóló ai sya fu betere ape. ¹⁰ Ti noatepaae, Moses-né i fo aseyóló muló betera-pó.

‘Naao ayaró haetamo aqomó sukóló bituraalu, atimaamoné doi hale sóró horótu betae,’ erapó. Me fo i ape. ‘Mepaae wh̄iné ama hamaró alimatamo tekeratere fo depa, atétere wh̄i mo ti sukópóló dae.’ fo aseyóló muló betera-pó.

¹¹ Ai fo epatei, diaaọ́ i fo du betera-pó. ‘Mepaae wh̄iné ama hamaró alimatamopaae duraalu, “Ya-
lo mole ọ́la ọ́la diaamo tao sóró móluátei, Kótópaae melaletiné ðiáamo werapó. Ya-
lo mole ọ́la feata, Koropani, ai fo feteyóló Kótó melale ọ́lapóló mo so wh̄iné supa, ti fo mulapó,”
' dua dapó. ¹² Kale mepaae wh̄iné ama hamaró alimatamo tao saairetei diaaọ́ atétere alané sesétu betera-pó. ¹³ Ti ðiáta, diaaọ́ ayarapené mo deté wale mara mole ala sya furaalu, Kótóné fo h̄ale ọ́la kaae aqorótu betera-pó. Take ai ala deté wale kaae, mió diaaọ́kélé atei kaae alarape h̄oko ai du betere ape,” yalepó.

¹⁴ Téró, Yesuné kale mo so wh̄i ą́ beterepaae momó ape yóló duraalu, “Diá feané ya-
lo i dere fo mo diriyóló wosóló tué muae. ¹⁵ Mo nokole ọ́la wh̄iné tiki tuapaae

durupuraalu wh̄i dorótimpó. Téni, wh̄iné tiki tuámó kaayóló sókó wale alané betá wh̄i doratapó,” yalepó.

¹⁷ Atéroró, Yesu ą́ ai so wh̄i betepa taaróló, fóló bemó betere-mó, ama yó matere wh̄irape ą́ beterepaae wóló, ama kale yale fo sale fo noa betené yalerópóló ą́paae wosalepó. ¹⁸ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Diá-kélé, diaaọ́ kisipa tiki hapólu eruraalu, ya-
lo ai yale fo bete tuéni airapó. Mo nokole ọ́la wh̄iné tiki tuapaae doropóló wh̄i doréni deretei, ðiá kisipanié? ¹⁹ Ti mo nokole ọ́lata, wh̄iné hosaa tuapaae sókó fumitei, depepaae doropóló, di alée fulapó,” yalepó. Yesuné ai fo ereteiné nokole ọ́la fea naaitepa fo munipa, nae erapó.

²⁰ Ai fo tómó olekeyóló atimapaae duraalu, “Wh̄iné tiki tuámó kaayóló belapaae sókó wale alané betá wh̄i doratapó. ²¹⁻²³ Ti wh̄iné hosaa tuámó kaayóló wale alarape i ape. Dei tué mutere alakélé, aqni kae kae h̄oko nópu nokole alakélé, mené ọ́la ọ́lémi sere alakélé, wh̄i dele alakélé, nópu nokole alakélé, fea ọ́lamó ekele dere alakélé, me wh̄itamo dei tué mutere alakélé, kapala dilikitere alakélé, mo enénire dowi alakélé, mené ọ́la senée yóló dei tué mutere alakélé, me wh̄i eratere fokélé, seké wh̄ipóló bopé faketerere alakélé, wisi tué muniru, sonaalei h̄oko du betere dowi alakélé, ai dosayayale alarape fea wh̄i tuámó kaayóló wouraalu, wh̄i dorótua dapó,” yalepó.

Juda meire soné kisipa tiki tirale fo (Mat 15:21-28)

²⁴ Téró Yesu ą́ ai be taaróló, doasi Tair be hulua bopéróló tẹ́ mole berapepaae felepó. Atéroró, ą́ betá wh̄iné be dolomó fóló betepa, mepaae wh̄irapené ą́ kelaq́sóró bope yaqse yaleteti, ą́ kinóló betenénipó. ²⁵ ą́ atéroró betera-pó dere fo betá dowi kepe tepeyóló betere senaale hamané wosóló, ą́ Yesu beterepaae hapale sókó walepó. Atéroró, ą́ Yesu daale aqomó deraapisa fóló fió mualepó. ²⁶ ą́ta Juda fake mei, Krik so ą́ hamané Siria haemó tene be Fonisiamó dealepó. Ai so Yesu daale aqomó fió mulu duraalu, “Ya-
lo senaale tuámó betere dowi kepe naao h̄okonaasepé,” du betalepó.

27 Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Folosóró naale senaalené nokole ọla atimapi nọpóló melae. Ti noatepae, atima sụmó nénipatei, yuwirape nọpóló matere ala dorapó,” yalepó.

28 Ti fo depa, kale soné ọpaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, aita mo deretei, kale keteirapené ọla ni fake tó mó beleróló nokole folope sorokóta deretei haṣrapenékélé nukua dapó,” yalepó.

29 Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao ai dere foné naao senaale tuamó betere dowi kepe sókó felepa, dua fae,” yalepó.

30 Ai fo depa, kale so ọ ama bepaee sókó fóló senaalema kelalemó, ama tiki tuamó betere dowi kepe sókó fóló, beseke tó mó ọ feléyóló fió molepó.

Kọlóró wosélitamo kine whi wisirale fo

31 Atéró Yesu ọ ai Tair hae kwia taaróló, Saidon hae kwia tuamó tẹyóló fóló, Kaleli wei fókumó tẹ mole be Dekapolis hae kwiamó sókó felepó. 32 Yesu atéró sókó fóló berteremó, betọ woséli kiyóló fokélé alure whi Yesuné wolaa yópóló, atimané dapesó wóló beteralepó.

33 Atéró betepa, kale so whi daae mole tiki taaróló, Yesuné depaae dapesó fóló daalu, ama naase dou tamo kale whiné woséli dolopaae kesekée faróló sókó salepó. Atéró, ama naase doumó fesaa fe eróló, kale whiné hapemó wolaayalepó. 34 Atéró, Yesu ọ hepen-paae kese horóló fomo sókó faróló duraalu, “Epapeta” i fo feteyóló, “Kineti tukwe fae,” yalepó. 35 Ai fo deremó, kale whiné kine woséli tukwe fío, ama kọlókélé tukwe fío duraalu, fo du betere whi kaae, fo kaae sóró yalepó.

36 Atéró, Yesuné atimapaee erale alarape mepaae whipaae, “Yaose,” yóló fo mulaletei, Yesuné yale ala so whi feapaae dete kweyóló fakeralepó. 37 So whi feané atétere fo wosetu, sirayóló duraalu, “I whiné du betere ala feata, mo kokoi ala alamaaté erótua dapó. Woséli kine whitei tukwe falóo, kọló nomone whikélé fo yóo, dapó,” du betalepó.

8

Yesuné 4000 whi ọla male fo (Mat 15:32-39)

1-2 Atéró kale yale kaae, mepaae so whi mo dekeró ọ beterepaae tourale wóló betó molepó. Atéró betó mole so whi atima naaire ọla meipa, ama yó matere whirapepaae ape yóló duraalu, “I so whi sore sukamó etamo bituraalu, ọlakélé neni, hale betaletiné atima ẹ mo doasi kolené sukutapó. 3 Ti atima mepaae so whita, saletómó waletiné wote siri hale fópóló dotonatepa, tu tuamó wotené sisiraae faosóró dapó,” yalepó.

4 Ti fo depa, ama yó matere whirapené ọpaae duraalu, “Aita mo deretei, so whikélé meitikimó atimané naaire ọla-a, momó mupa melaaloé?” yalepó.

5 Ai fo depa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Ti diané bred o bulakó meteró mule?” depa, atimané ọpaae duraalu, “Wẹikeró o bularape betọ mulapó,” yalepó.

6 Tétepa, Yesuné ai betó mole so whi fea hae tikimó betae yóló, kale bred o bularape ama sóró taru, Talepaae mo kée yóló, momayalepó. Atéró momayóló kemetepa, Yesuné kolokó daalu yóló, ama yó matere whirapepaae melae depa, atimanémo, kale so whimó aliróló melaté kweyalepó. 7 Téro, ama yó matere whirape atimané toróti mole ya belekaatikikélé melatepa, Talepaae mo kée yóló, atimapaee duraalu, “I yarapekélé nọpóló, melaté kweyae,” yalepó. 8 Atéró, atima nóló saturaalu buki muni feletei, ama yó matere whirapené daseté kweyóló, wẹikeró yorape fanalepó. 9 Atima ai ọla nale whirape dokọ sóró touróturaalu, felekemó 4000-whirapepó. 10 Atéró kemetepa, ai betó mole so whi fópóló doteyóló, Yesu ọ ama yó matere whirape atima Dalmanuta hae kwiapaae nukutamo felepó.

11 Atima atéró fóló betepa, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló, ọpaae kae kae wosetere fo du betalepó. Aita, ọ kaae kolóló sụ suraalu, naao hepen bemó mole kelemei alakó damaletamo kelaai dapa, eranenié? du betalepó. 12 Atéteremó, Yesu ọ fomo sókó faróló atimapaee duraalu, “Diá

mió i alimó betere so wh̄iné me kelemei alakó kelaipa erae du betere-a, noatepa de? Talené dīapaae kelemei ala me kae eraalo meipóló yālo dīapaae mo i dere ape,” yalepó. ¹³ Ai fo du beteró kemetepa, kale so wh̄i betó mupatei taaróló, atima nukutamo wēi fóku utéró momó t̄e felepó.

*Yist-paae dó faróló yale fo
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Atima atéró furaalu, mepaae ɔla uté t̄eró mupatei kēoró bred o bula bet̄a maaté atima nukumó mupa kelalepó. ¹⁵ Téró, Yesuné ama yó matere wh̄irape kisipa mulóló ma duraalu, “Kale Farisi wh̄iraperó Herot-tamoné bred o tópuratere ɔla yist-ta mo doropa, wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo deremó, ama yó matere wh̄irape atimasisitei duraalu, “I dere fota, dané kale bred o bularape kēyó yóló weimó ai dere ape,” yalepó.

¹⁷ Atimasisitei atéró kēlaarótu betere fo Yesuné ama tué yóló atimapaae duraalu, “Bred o meipóló, dīasisitei noatepa fo tiki kēlaarótu bitu de? Diaaɔ tué tiki hapóluraalu, ai yale alarape dīané kilitu bitutei, diaaɔ tuéni airapó. ¹⁸ Diaaɔ kelenékélé mo kolóo, wos̄elinékélé mo wosóo yalet̄e, yālo erale alarape diaaɔ kisipani, ai keterélirapó. ¹⁹ Yālo aporó bred o bula kolokó daalu yóló 5000-wh̄irape atima nalemó s̄t̄epa, buki daseté kwēyóló meteró yorape deyaleé?” depa, atimané duraalu, “12 yorape deyóló fāanalepó,” yalepó.

²⁰ “Yālo me 4000 wh̄irapemó, wēikeró bred o bularape kolokó daalu yóló melóló, atima nalemó s̄t̄epa, buki daseté kwēyóló meteró yorape deyaleé?” depa, “Wēikeró yorape fāanalepó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ti ai yale alarape fea diaaɔ kolólóte, bete diriyóló tué muni airapó,” yalepó.

Betsaida bemó kele dilikire wh̄i wisirale fo

²² Atétu beteró, atima Betsaida bemó sókó walemó, mepaae wh̄irapené bet̄a kele dilikire wh̄i Yesupaae ɔ wolaa yae yaairaalu dapesó walepó. ²³ Atéró wapa, ai be hulua taaróló, dēpaae Yesuné kale kele

dilikire wh̄i naasemó tawóló felepó. Atéró fóló, kale wh̄iné kelemó fes̄aa apuróló, Yesuné ama tikimó naase mulóló duraalu, “Mió naao kelené me ɔlakó wisiyóló kelete?” yalepó.

²⁴ Ai fo depa, kale sekéné ama kele fis̄aae faróló duraalu, “Wh̄irape kotereteita, ni kaae tokóló só kotapó,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, kale dere kaae momó Yesuné naasené kale wh̄iné kelemó wolaayalemó, ama kele mo ti wisituraalu, ɔla ɔla diriyóló kelalepó. ²⁶ Atéró, Yesuné kale wh̄i ɔ ama bepaae f̄ópóló dotonótu duraalu, “Yā doasi be huluapaae feni, mo naao bepaaetóró fae,” yalepó.

*Pitané yāta Kerisopó yale fo
(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)*

²⁷ Atéró, Yesu ɔ ama yó matere wh̄irapetamo ai be taaróló Sesaria-Filipai be hulua bopéróló t̄e mole be huluarape tuamó fu bitu atimapaae woseturaalu, “Mo so wh̄iné ɛ-a, depó du bitute?” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, atimané ɔpaae tokó mótu duraalu, “Mepaae so wh̄inéta, yā kale wēi tópuratere wh̄i Jon-pó. Mepaae so wh̄iné duraalu, yāta Elaijapó, mepaae so wh̄iné duraalu, yāta, Kótóné ama kóló wh̄ipó du beterapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Diaaɔ tuéné-a, ɛ depó du bitu de?” depa, Pitané ɔpaae tokó mótu duraalu, “Yāta, so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere wh̄i Kerisopó,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Èta, Kerisopóló, mepaae so wh̄ipaae momókó bope yaq̄se,” yalepó.

*Yesuné ɔ sukqalopó yale fo
(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)*

³¹ Ai fo yóló, Yesuné ɔpaae eraaire ala atimapaae kaae sóró yó mótu duraalu, “Wh̄iné Naalema kae kae sekei ala mo saalopó. Mepaae wh̄i disirapenékélé, kale mo so wh̄imó Talepaae momaratere doasi topo wh̄irapenékélé, Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapenékélé ɛta Wh̄iné Naalema meipóló, mo ti só deraalopó. Atétepa, mepaae wh̄irapené ɔ mo ti daalotei, be dē sore kemetepa, ti ɔ momó kepaayóló

betaalo ai ape,” yalepó. ³² Yesu apaae er-
aaire ala amatei hakearóló depa, Pitané a
tu depaae dapesó fóló, atei fo ekesé yóló,
foné salepó.

³³ Ti fo depatei, Yesu a ama yó matere
whirape beterepaae fetée anóló Pita foné
sóró duraalu, “Satan-ó, ya yalo sisópaae fae.
Naao ai mole tuéta, ti Kótóné yaaire alamó
kisipa muni, mo whiné yaaire ala maaté
kisipa mutu ai dere ape,” yalepó.

³⁴ Atéró, ama yó matere whiraperó
ai betó mole so whi featamopaae a
beterepaae ape yóló duraalu, “Diá mepaae
so whitamo e sya waai kisipa mutupa, ti
naao yaaire ala taaróló, sisópaae mulóló,
ya sukaaire filipaa ni naaotei beleyóló
e sya ape. ³⁵ Whi me dené ama betere
bete me ala yaqsórópóló, amatei wisiyóló
kaae tapa, ti atétere whi a ama betere
betetamo turó aluyaalo ai ape. Téretei,
whi me de yalo ala eróturaalu, i kale fo
wisi erótu betere tuamó ama betere bete
kemeratepa, ti ai whiné betere bete aluni,
mo ti muó tawaalo ai ape. ³⁶ Mepaae whi
de i haemó muó mole wisi wisi ɔla dekeró
betapaae du betere tuamó, ama betere
bete mo ti alutepa, ti ai wisirapóló kisipa
mute? Mo meípó. ³⁷ Ama betere bete
alutepa, momó saairaalu, noa ɔlatamo
dupu yaaloé? ³⁸ Mió i alimó dowi alaró
nópu nokole alatamo du betere tuamó me
whiné duraalu, ‘Yaata, Yesu tuéru, ama
ala erótu betere whié?’ yóló wosetepa
a witu halemó, ai whiró ama fotamo a
tuénipó depa, apaae i fo yaalo ai ape.
Kale Whiné Naalema Alimané doasi doi
mole de wisinaaleró ama mo kae betere
ensel-rapetamo wale sukamó folosóró
halemó a tuénipó yale whipaae, Whiné
Naalemanékélé ai whi a tuénipó yaalo ai
ape,” yalepó.

9

*Yesu kae tiki daane wale fo
(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)*

¹ Téró, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo
diapaae mo i dere ape. Diá mió i betó
mole so whi mepaae sukuni hale betepatei,
Kótóné ama teteróló betere aomó mole

ala mo doasi fotokotamo wapa kelaalopó,”
yalepó.

² Atéró apomiró be de kemetepa, Yesuné
Pita, Jems, Jon-sépi atima dape sóró doasi
sokore hasi fosópaae holalepó. Atéró
horóló betere, atimané kele tó móte, i,
Yesuné ama daale tiki taaróló, kae tiki
daane walepó. ³ Atéturaalu, ama deró
betere kutikélé, mo yako kaae de tekée
fi deró betepa kelalepó. I haemó betó
mole so whiné deró betere kuti de kaae
aleraai fokotepakélé, ai kutiné de kaae
alée fenénipó. ⁴ Téró aimó, atimané
keletómó kale Moses-ró Elaijatamokélé mo
betere whiné tiki kaae daayóló sókó wóló,
Yesutamo fo du betalepó.

⁵ Atétere ala kolóló, Pitané Yesupaae
duraalu, “Yó matere whi-ó, da fea etéro
betamó betereitei mo wisirapó. Térapa,
me ya betóo, me Moses betóo, me Ilaija
betóo, yaaire furu be sore dané tenaalopa,
wisire?” yalepó. ⁶ Ai fota hale ini, atima
wituraalu, yaaire fo ketetepa, hoko fotei
erapó.

⁷ Atéró daae molemó, kitikiné atima
husurale dorowóló, ai kitiki dolomóte fo
fakeyóló duraalu, “Ita, yalo mo hosaa mole
naalepa, ama dere fo mo wisiyóló wosae,”
yalepó.

⁸ Ai fo deretamotóro atimané kele kele
yalemó, kale whi tamo daani, Yesu ama
wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atétu betero, atima ai hasi fosó taaróló
durupu bitu, Yesuné atimapaae duraalu, “I
yale alarape mepaae so whipaae diané mió
folo hapale momókó yaqse. Kale Whiné
Naalema a dóló mo ti sukunaletei, momó
kepaayóló fi tikimó ti yaasepóló, mió ha-
pale bope yaqse,” yalepó. ¹⁰ Ama ai yale
fo wosóló, atimané mepaae whipaae ini,
atimasisitei kelaaróló duraalu, “Mo ti doló
sukunóló momó kepaayóló betaalopó dere
fo-a, noa fo betené yalerópó,” du betalepó.

¹¹ Atéró, atimané apaae woseturaalu,
“Kale Moses-né asere fo yó matere
whirapené Tale waai teópatei, Elaijapi
waalopó du betere-a, noa fo betené du
bitute?” yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó
mótu duraalu, “Ti mo dapó. Elaijapi

wóló, ọla ọla fea ama momó donoróló mu-laalopó. Téretei, Kótóné fo asẹre tuamó i fo erapó. Whịné Naalema, ẹ mo doasi dele su betepa, atimané ẹ faleyóló só deraalopó ere fo-a, metéli yaaireteimó ere? ¹³ Téretei, ọlọ diapaae mo i dere ape. Ilaija ẹta, mo walepó. Tétepa mepaae so whịné kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu, atimané ẹpaae mo eranée yale alarape fea motóróti ai erale ape,” yalepó.

*Dowi kepe betere naale wisirale fo
(Mat 17:14-21, Luk 9:37-43)*

¹⁴ Téró Yesu ẹtamo fele whịrape fesaae walemó, mepaae beteróló fele yó matere whịrape mo so whịné bopéróló daae mupa kelalepó. Aita hẹle mei, ai whịraperó Moses-né asẹre fo yó matere whịrapetamo foné u só derótu, i só derótu du betepa, kaae tawóló daae molepó. ¹⁵ Atétu beteremó, Yesu sókó wapa kilitu, so whị feané doasi sirayóló, ẹtamo hokolaa yóló kọleó yaairaaalu felepó.

¹⁶ Téró, Yesuné ama yó matere whịrapepaae woseturaalu, “Noa fo betemó diẹ fo tokótamo du bitu de?” yalepó.

¹⁷ Ai fo du betepa, ai wóló daae mole so whị kuamó betẹ whịné duraalu, “Yó matere whị-ó, ọlọ naale dowi kepe bituraalu, ama kọlọ nomunu fo initeretei naao wisiraasepóló, ọpaae dapesó walepó. ¹⁸ Ti noatepae, dowi kepené haepaae taae deróló haeratepa, ama sereke hatua yósóró kọlómó dako sókó wua dapó. Téturaalu, ama hó naase, tikikélé fea sosoro falótua depa, naao yó matere whịrapepaae hókonaasepé yalemó, atimané hókonaaitere sunipó,” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Mió i alimó tuẹ tiki tiréni hoko betó mole so whịrape-ó, diẹ tuẹ tiki tirópóló meteró sukamó ẹ diẹtamo betaalóé? Diaaọ hapólure kisipa taaróló, wisi kisipa sópóló ẹ diẹtamo meteró sukamó betaalóé? Térapa, ai naale ẹpaae dapesó ape,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa kale naale ẹ beterepaae dapesó walemó, dowi kepené Yesu kilituraalu, téti kale naale mo fotokọiné tao sóró feseróló haemó haeratepa biliraté feletikimó, kọlómó dako sókó walepó.

²¹ Atétere ala kolóló, Yesuné kale naalené alimapaee woseturaalu, “Naao naale ai ala du betepa, ba fo meteró kemeyaleé?” depa alimané duraalu, “Mo ketemó kaae sóró deté waleteti, miókélé hẹle ai yó tare ape. ²² Ọlọ naale doló sukunaairaaalu, ai dowi kepené sipaaekélé ó wẹipaaekélé, tao sóró taae falatua yalepó. Térapa, naao dẹmo kọleturaalu sumó tao senépa ti tao saasepólópó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné ẹpaae duraalu, “Naao ẹpaae sumó tao saaloé? dere-a, mepaae whị dené Talepaae tuẹ tiki tiratepa, ti ai whịpaae fea ala fea Talené ama sumó eranérapó,” yalepó.

²⁴ Ai fo depa kale naale alimané ama ere ala hẹkẹaróló duraalu, “Ọlọ tuẹ tiki tiró betepatei doa meipa, me kwiapaae hẹlekeretei naao ẹ tao saasepé,” yalepó.

²⁵ Yesu ẹ ai ala du beterepaae so whị fea sururu yóló wapa kolóló, dowi kepe foné sóró duraalu, “Whịné kọlóró wosẹlitamo kinó betere dowi kepe-ó, ọlọ ai whị tuamó betereitei, ọlọ i hókonatapa, momó kaae bitẹ weni, mo ti fae,” yalepó.

²⁶ Yesuné ai fo deremó, kale naalené tiki tao sóró feseróló kale dowi kepe keterẹtamo sókó felepó. Atépa, kale naalené tiki mo sukẹ whị aọpa, kolóló so whị feané duraalu, “A mo ti ai sukẹle ape,” du betalepó. ²⁷ Atépa, Yesuné kale naale naasemó tao salemó turukó horóló daane holalepó.

²⁸ Atétu beteró, nalo Yesu ẹ be dolopaae doropóló betepa, ama yó matere whịrape atimanalemaaté bitu ẹpaae duraalu, “I dowi keperape dẹné doló hókonatepa, sókó fenitere-a, noatepa dérópó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Moma dere alané betẹ atei kaae dowi keperape sumó hókonanérapó,” yalepó.

³⁰ Téró atima ai be taaróló, Kaleli hae tuamó tẹyóló felepó. Ti atéro feleteita, Yesuné ama yó matere whịrapepaae maaté kale fo wisi yó melaai kisipa mutu, mo so whịné atima betere tiki tuẹ yaosóró yalepó. ³¹ Atima atéro fóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Hẹle mo whịné kale Whịné Naalema dópóló, whị mené eleké deyaalopó. Atéro, mo ti dóló sukunaalotei,

sore be de kemetepa, ti a momó kepaayóló betaalo ai ape,” du betalepó. ³² Ama atéro yale fo bete atima tuénitepa, noa betené yalerópóló, wosaai yaletéi, atima wituraalu, taaralepó.

*Doasi topo whi deé? yale fo
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

³³ Téro, atima Kapeneam bepaae fóló, atima fiyaaire bemó bitu, ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Diã tu tuámó alale siré wou betale-a, noa fokó deté wou betaleé?” yalepó. ³⁴ Yesuné ai fo depa tumó wou bituraalu, topo whi-a de betere yóló atimasisi alale siré waletéiné haletu, Yesupaae tokó matere fokélé inipó.

³⁵ Téro Yesu a bití deyóló ama yó matere 12 whirape a beterepaae ape yóló duraalu, “Whi me detamo topo whi betaai kisipa mutupa, ti belei aoyóló so whi feané kutó diratere whi betae,” yalepó.

³⁶ Atéro, ama betã naale belekamale dape sóró atima tuámó daalóló, ama apuó taru duraalu, ³⁷ “Mepaae whi denétamo yało doimó etei kaae naale mo wisiyóló dape supata, ti etei mo wisiyóló dape sirapó. Atétere whiné emaaté dape sumitei, e doteyale sekékélé dape sirapó,” yalepó.

*Dãtamo bóe dinitere whita dané be
whipó
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Téro, Jon-né Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, whi betané naao doimó dowi kepe hokutu betepa, aã dãtamo betãmó kotere whi meipóló, dané seséyalepó,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraaalu, “Atei kaae whiné ama yaaire ala yópóló sesékese. Ti noatepae, mepaae whiné yało doimó mepaae kelemei ala erale kilipaaemo, yało doi doróló faleyaalo meipó. ⁴⁰ Mepaae dãtamo bóe dini dere whirapeta, ti dãtamo mole whi ai ape. ⁴¹ Yało diãpaae mo i dere ape. Diã Keriso whi bitu, yało ala erótu beteremó, mepaae whiné wei melatepa, atétere whi dupu hasókó feni, mo saalo ai ape,” yalepó.

*Me whi dowi ala yópóló dée nalatere ala
(Mat 18:6-9, Luk 17:1-2)*

⁴² “Mepaae whi denétamo epaae tué tiki tiró betere doi muni, sókótei sókó dei so whi dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere whi mo doasi dowi dupu saalo ai ape. Atei ala dere whi ama depamó mené doasi kane fake dulóló wei klapaae taae faluásóró wisi uapó. ⁴³ Naao naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere naase tukóló taae falae. Ya betã naasetamo bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Naase tamo daayóló beterãletikimó, me naaséné naao tiki turó doasi surukókélé feni, hałe dó tare sipaae alísóró faosóró dapó. ⁴⁵ Naao hóné ya dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere hó tukóló taae falae. Ya betã hótamo bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó dapó. Ti noatepae, ya hó tamo daayóló beterãletikimó, me hóné naao tiki turó si duku beterepaae alísóró faosóró dapó. ⁴⁷ Naao kelené ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Betã keletamo bituraalu, ya mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Ti noatepae, naao kele tamo wusuró buóló betepa, naao tiki turó hałe dó tare sipaae faosóró dapó. Ti Kótóné tetéroló kaae tare tikimó mole alata, betã keletóró daayóló bituraalu, sene fupa mo wisirapó. ⁴⁸ Ti dowi dele su betaaire tikimó kisipa mutu, asemó i fo erapó. Aimó betere whirapeta, mokené turukóló nokoletéi mo kemekélé ini yóo, sikélé surukó feni hałe dótóró tawóo yaalopó. ⁴⁹ Na ó hupu mi kelaayaosóró kó terepetu dere kaae, so whi fea tuámó mole dore alaró wisire alatamo sinétei biliyóló taleyaalo ai ape. ⁵⁰ Ti kóta, ɔla feléroló nokole ɔla wisipó. Téretei, kale kóné felé kemetepa, momó kae noayóló felé bu-laaloé? Mo meipó. Térapa, ai kó wisinaale diaaɔ hosaa tuámó mulóló, so whitamo hosaa muni deyóló wisi kisipatamo mo dua betó muae,” yalepó.

10

*So ó whi tokó fateremó dere fo
(Mat 19:1-12, Luk 16:18)*

¹ Téro, Yesu a ai be taaróló Judia hae kwia tuámó kutu beteró Jordan wei uté fakerókélé felepó. Aimó sókó felemó, so

whi mo fea kale duatere kaae tourale wóló betó mupa, ama dua dere alatóró yóló yó mótu betalepó.

² Atétu betepa, mepaae Farisi whirape wóló, a susóró apaae woseturaalu, “Mepaae whiné ama soma tokó fatepa fo mulepé meié?” yalepó.

³ Ai fo depa ama atimapaee tokó mótu duraalu, “Diaaḡ dosayóló tuḡ yópóló, Moses-né diaḡpaae noa ala yae yóló, asere?” yalepó.

⁴ Ti fo depa atimané apaae tokó mótu duraalu, “Mepaae whiné so tokó falaai depa, ti soné asé sóró fópóló melae yóló Moses-né aserapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Ti aita, diaaḡ hosaa taruraalu dowaae fu betepa, Moses-né ai fo aseyóló muló beterapó. ⁶ Téretei mo take kaarale alimó, ‘Kótóné whiró sotamo alipakalepó.’

⁷ ‘Atéyale betené whiné ama hamaró alimatamo taaróló, sotamo dokóló atimaamo mo betḡ tikitóro daayaalopó.’

⁸ Atéreteiné atimaamo tamo mei, mo betḡ tikitóro ti ai daale ape. ⁹ Kótóné atimaamo atéro betḡ tiki daaróló beteró betereteimó, mo so whiné tekeróló whi kae beteróo, so kae beteróo, yaḡsóro yae,” yalepó.

¹⁰ Ai fo yóló Yesu a ama yó matere whirape atima fea bemó betó mulu, Yesupaae woseturaalu, “Naao ti yale fo ḡakélé kisipa yaai dapa, bete mo ti ḡakearóló yae,” yalepó. ¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Whi me dené ama topo so tokó daalóló so me dokotepa, ai whiné Kótóné fo tukóló topo sotamo betere ala mo ti doratapó. ¹² Atétere kaae sonékélé, oma whi tokó daalóló, whi metamo dokotepa, atétere soné Kótóné fotei tukóló, ama omatamo betere ala mo ti doratapó,” yalepó.

Naale senaale Yesupaae dapesó wale fo (Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

¹³ Téró etéyalepó. So whiné kale keteirape Yesuné wolaa yópóló, a beterepaae dapesó wua yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené kale so whi foné sóro sesétu betalepó. ¹⁴ Yesuné atétere ala kolóló, ama yó matere whirapetamo fopaae buóló duraalu, “Ai naale senaale

ḡ beterepaae wópólópa sesékese. Ti noatepae, atei naale senaale kaae betere so whita, ti Kótóné teteróló betere aḡmó sókó fóló beterapó. ¹⁵⁻¹⁶ So whi i naale senaale kaae aḡyóló bitinitepa, ti Kótóné teteróló betere aḡmó sókó fenénipó,” yalepó. Ai fo yóló, Yesuné kale naale senaale dokḡ apuósu yóló, naase mulóló atima wisiraterere fo dua yalepó.

Doasi néli teó whipaae yale fo (Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

¹⁷ Téró etéyalepó. Yesu a ama kisipa mole tikipaae faai fu betalemó, whi betḡ sururu yóló wóló, Yesu daalemó bukutiri teḡró bitu, apaae duraalu, “Yó matere whi wisi-ó, ḡ mo ti betó tawaairaaalu, noa alakó yaaloé?” yóló wosalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama kale whipaae duraalu, “Naao epaae noatepa whi wisi-ó fo du de? Whi betḡkókéle wisi whi bitini, Kótó a betḡ mo wisirapó. ¹⁹ Ti Kótóné yae yóló muló betere alarape i ape.

‘Whi daḡse, so nópu naḡse, ḡlémi naḡse, kapala fo yóló me whi só deraḡse, me whi dilikóló ḡla ḡla ḡlémi saḡse. Naao hae aya wisi doi mulópóló, atimaamo aḡmó bitu, wisi ala betḡ erótu betae yóló, ere fo fea ti naao ai tuḡere ape,’ ” yalepó.

²⁰ Ai fo depa kale whiné apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ai alarape feata, ḡ mo naale beleḡamalemó bitutei deté wóló, miókélé ḡale yó tarapó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa Yesuné kale whi yaala sókó fóló kelené a kaae taru duraalu, “Mo betḡ ala betḡ ya mei ai ere ape. Térapa ya fóló, naao mole ḡla ḡla fea dotonóló *moni* sae. Atéro sere *moni* ti ḡla ḡla meiyóló yolealere so whimó aliróló melae. Atéro melóló yaḡa, ti ó hepen bemó taleróló muló betere wisi wisi ḡla saasepóló ḡamo faalopa ḡ sya ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale seké a fea ḡla ḡla mole néli whi ereteiné, ama kelepaa humula yóló fomoné sukuté felepó.

²³ Téró Yesuné ama yó matere whirape kaae taru duraalu, “Doasi néli whirape Kótóné teteróló betere aḡmó sókó faairetei mo doasi hapólurapó,” yalepó.

²⁴ Ama yó matere wh̄rapené ai dere fo woseturaalu, atima siratu betalepó. Tétepa, ama atimapaee momó duraalu, “Ti naalerape-ó, Kótóné t̄teróló betere tikimó sókó faairetei, béni mo doasi hapólurapó.

²⁵ Doasi *kamel* hupu kuti nomotere ket̄li dolomó sókó fenénipó. Atére kaae, fea ɔla ɔla tare néli wh̄i Kótóné t̄teróló betere aomó sókó faairetei mo doasi hapólurapó,” yalepó.

²⁶ Yesuné ai fo deremó, ama yó matere wh̄rape atimasisitei doasi sirayóló duraalu, “Atéró hapólupa, ti noa kaae so wh̄imo mo ti aluyaqsóró tao saaloé?” yalepó.

²⁷ Ti fo depa, Yesuné atima kaae taru duraalu, “Mo wh̄iné atei kaae ala fea sumó enénipó. Mo wh̄i ere kaae Kótó ɔ aténi, fea ala fea ama mo sumó eranérapó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Pitané ɔpaee duraalu, “Dɔ yɔtamo kweyaairaaalu, ɔané ɔla ɔla fea mo ti taaróló i wale ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yɔlo diɔpaee mo i dere ape. Wh̄i me detamo yɔlo ala eróturaalu, kale fo wisi yó maté kweyaai, ama be ó no nemarape ó hama alima ó naalemarape ó hae tiki fea taaróló wapa, ti atétere wh̄imó i ala eraalo ai ape. ³⁰ Ama betɔ ɔla taaróló walemótei, nomarapekélé kutórape, nemarapekélé, hamarapekélé, alimarapekélé, naalemaraapekélé, berapekélé 100 tómó beleróló saalo ai ape. Téturaalu, dowi susupui alakélé saalotei, nalo waaire alimó mo ti betó tawaaire bete saalopó. ³¹ Téyaalotei, mió i alimó mepaae doasi doi mole wh̄rape take nalo doi munire wh̄i kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, sókó deyóló betere so wh̄ita, take nalo mo doasi doi mole topo wh̄i kaae betaalo ai ape,” yalepó.

*Yesu ɔ sukɔairemó yale fo
(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)*

³² Atéró, atima Jerusalem bepaee furaalu, Yesu ɔpi fi tikimó, ama yó matere wh̄rape nalo haió! yóló sira deté fu betalepó. Tétepa, mepaae atima sya wou betere so wh̄ikélé wiyalepó. Atéró, Yesuné ama yó matere 12 wh̄rape t̄ ɔpaee dapesó fóló daae mulu, ɔpaee eraaire ala fea atimapaee momó yó melalepó.

³³ Atéró, atimapaee duraalu, “Mió dɔ Jerusalem bepaee i fole ape. Téteretei, kale Wh̄iné Naalema me wh̄iné eleké deyóló mo so wh̄imó Talepaee momaratere wh̄raperó Moses-né asere fo yó matere wh̄rapetamoné naase tuamó mulaalopó. Téró fo tokóló só deróló, Juda mei kae fakené ɔ dópóló, melaalo ai ape. ³⁴ Atéró, atimané ɔ faletere alakélé, fesɔa apuratere alakélé, halika tikiné fokosó sere alakélé, faleyóló haleratere alakélé erótu beteró, nalo atimané ɔ mo ti sukópóló daalopó. Téyaalotei, be ɔ soremó dou dolomó muóló ɔ momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

*Jems-ró Jon-tamoné Yesupaae wosale fo
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Téró, kale Sebedi naalema tamo Jems-ró Jon-tamo Yesu beterepaee wóló duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, ɔamoné yɔpaee wosetere ala naao eraaloé?” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yɔlo diaamomó noa alakó eraró de?” yalepó.

³⁷ Tétepa, atimaamoné ɔpaee duraalu, “Take naao mo kae ere ɔ wisinaale h̄kearaterere sukamó ɔamo me wh̄ikó naao turu naase ɔemó beteróo, me wh̄i fé naase ɔemó beteróo, yaasepóló ɔapó,” yalepó.

³⁸ Ti fo depa, Yesuné kale wh̄i tamopaae duraalu, “Diaamoné ɔpaee ai wosale fota, Talené t̄teróló kaae tare tikimó ere ala diaamo tuéni keteruraalu ɔapó. Dowi ala kwia tokóló aluraai susupu sóró sinaaitere ala, diaamonékélé sumó senére? Ó ɔ wēi tópuratere kaae, diaamokélé tópurópóló kisipa mute?” yalepó.

³⁹⁻⁴⁰ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Dɔmokélé ai ala sumó enérapó,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yɔlo tikimó doasi susupu sóró sinaaire alaró ɔ wēi tópuraaaitere alatamo diaamopaaekélé sumó eraalotei, turu naase ó fé naase ɔemó beteraaire alata, ti yɔlo t̄teróló kaae tanipó. Ai alata, yɔlo Ayané ama t̄teróló kaae taru, aimó betaaire wh̄i tamokélé, ama mo taketitei tukóló beteró beterapó,” yalepó.

⁴¹ Tétepa, mepaae ama yó matere naase tamo wh̄rapené ai fo woseturaalu, Jon-ró noma Jems-tamopaae doakale fopaae

bualepó. ⁴² Atétepa, Yesuné atimapaee touraale ape yóló duraalu, “Juda mei kaae fake teteróló kaae tare topo whirapené mo so whi teteróló kaae tawóo, atimané sóró betero betere whirapénékéle mo so whi teteróló kaae taru, i ala erae du betereitei diaaó ai kisipare ape. ⁴³ Atétere kaae, dia tuamókélé ai ala momókó yaqse. Dia tuamótamo beta whikó doasi topo whi betaai kisipa mutepa, ti so whi feané kutó diratere whi betenérápó. ⁴⁴ Whi me de doasi doi mole topo whi betaai depa, ti diané wae sóró kutó diratere whi kaae betae. ⁴⁵ Ti noatepae, kale Whiné Naalema waletaita, a topo whi bitu mepaae whirapepaae ama kutó dirae yaairaaalu wéni, a mo so whiné kutó diratere whi bitu, atima aluyaqsóró ama betere bete hale melóló, dupuraai walepó,” yalepó.

Kele dilikire whi Batimeus wisirale fo
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

⁴⁶ Atéro atima Jeriko bepaae walepó. Atéro, nalo ama yó matere whiraperó mo so whi featamo ai doasi be taaróló fu betalemó, beta kele dilikere whi Timeus naalema Batimeus tu demó bituraalu, monikó alae yóló kematu du beterepó. ⁴⁷ Atétua dere whi a tu demó beterepó, kale Nasaret whikó Yesu walapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, e kolené sukuturaalu, tao sae,” du betalepó.

⁴⁸ Ai fo du betepa, mepaae so whiné taalae yóló, foné salepó. Tétepatei, kale whiné woseni nisiyóló, fo mo ti fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, naao e kolené sukuturaalu, tao sumié?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo deremó, Yesu a keiyóló daalu, “Aapaae ape yae,” yalepó. Tétepa, kale whirapené kale kele dilikire whipaae duraalu, “Mió yapaae ape dapa, whaaliani, haitamo turukó horóló fae,” yalepó. ⁵⁰ Tétepa, kale whiné ama bukóló betere kuti daae faróló, a Yesu beterepaae hapale tuwó felepó.

⁵¹ Atéro daapa, Yesuné apaae duraalu, “Yalo yamó noa alakó eraró de?” yalepó. Ai fo depa, kale kele dilikire whiné duraalu, “Yó matere whi-ó, yalo kelené ola ola

kelené du beterepa, naao wisiraasepé,” yalepó.

⁵² Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Naao tué tiki tiratere alané ya wisiralepa dua fae,” yalepó. Ai fo deretamotoró kale whiné ama kele wisitepa, Yesu sya felepó.

11

Yesu doasi topo whi aqyóló fele fo

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹ Atéro atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faairaaalu, Olip du sorokó mole aqomó tene Betpas beró Betani betamomó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere whirapekó tamo whi dotonaa duuraalu, ² “Diaamo fole be huluamó sókó fenalemó, whi betóló konire utu donki hupu duló betepa kelaalo ai ape. Tétepa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape. ³ Atéro taanalemó me whiné duraalu, ‘Ai hupu neaai só fute?’ depa, apaae i fo yae. ‘Momó hapale sóró waaitei, Talené ama me kutó diyaa, kapala asiri sene fae yale tikimó sóró fulapó,’ yae,” yóló dotonalepó.

⁴⁻⁵ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, be bela tu demó tene be tu sókó walemó, kale bopeyale hupu duló beterepó. Atépa, kale hupu taatu betalemó mepaae aimó daae mole so whiné atimaamopaae duraalu, “Diaamoné ai hupu neyaa taatu de?” yalepó. ⁶ Ai fo depa Yesuné atimaamopaae yae yale fotóro yalemó, atimané “Wisirapa sóró fae,” yalepó. ⁷ Atéro, kale hupu dape sóró Yesu beterepó sókó felemó, ama yó matere whirapené deró betere kuti sókósu yóló, ai kale donki hupuné sisó tómó whamenatepa Yesu a bitu holalepó. ⁸ Atéro betóló fupa, mo turó so whiné atima kuti sorokóló tumó whamenaté fóo, mepaae so whiné sapo daa ó wolou qarape turukóló whamenaté fóo, deté fu betalepó. ⁹ Yesu a tuamó fupa, mepaae so whi folosóro fóo, mepaae so whi nalo wóo du bitu fo fakeyóló duraalu,

“Hosana! Talené doimó wale whi wisinaale-ó! Talené ya mo wisiró beterepó.

10 Mo take dané ayarape deté wale whi Depit-né teteróló kaae tawale ala mió dā tuamókélé sókó walapó.

Térapa, Talené ya wisirópóló yae!

Hosana, ama doi doasi ó sikipaae sóró horópóló, yae!” deté fu betalepó.

11 Téro Yesu a Jerusalem bepaee sókó fóló, momatere be dolopaae felepó. Atéro, ai be dolomó muó mole ọla ọla fea kelené dokọ du betalepó. Atétu betalemó, be dikitepa ama yó matere 12 whirape atima fea Betani bepaee felepó.

Yesuné momatere bemó hokale fo

(Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Jon 2:13-22)

12 Atéro fiyóló be detepa, hika ai Betani be taaróló fu betalemó, tu tuamó Yesu a wote yalepó. 13 Atétepa, a tumó fu bitu kese falalemó betā nose mo umó daapa kelalepó. Atépa betepaae fóló, dukó ol-erémóló kelalemó, oleni hāle sókumaaté erepó. 14 Atépa kale nipaae duraalu, “Me sukamó wouraalu whi betānekélé naao du momó kae tokóló naalomeipó,” depa ama yó matere whirapené wosalepó.

15 Atéro, atima momó Jerusalem bepaee sókó wóló bituraalu, kale momatere be dolopaae fóló kelalemó, whirape ai be dolomó ọla ọla dotonóló dupu du betepa hokó faralepó. Atéro, be kaepaae wale whirape atimané *moni* ai be talené *monitamo* duputamó du betere ni fak-eraperó ba hokósere beleróló dotonótu betere fọloi ni fakerapetamo fesekeyóló taae faralepó. 16 Téro, mepaae whiné momatere be tuā dolomótei dotonaaire ọla ọla beleyóló sóró fua wua du betepa, Yesuné ama seséyóló kaae sóró hokonalepó. 17 Atéro ama atimapaae yó mótu duraalu, “I aseýóló muló betere fo diaaọ dosayóló tué munié?”

‘Yalo beta, i hae kwia feamó betó mole kae kae tiki daae mole so whiné Talepaae betā moma yópóló tenó betere bepó, erapó.’

Ai fo epatei, diaaọ du betere alané ọlémi nokole whirape touróló betere be aqrótu beterafó,” yalepó.

18 Yesuné atéro yó mótu betere fo mo so whiné wosóló siratu betere ala, mo

so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné wosóló atima dei kisipa muturaalu, Yesu daaire tu kikitu betalepó.

19 Atétu beteró be dikitepa, atima ai doasi be hulua taaróló felepó.

Yesuné nose sélirale fo

(Mat 21:20-22)

20 Atéro, atima mo hikati tumó fu bituraalu kelalemó, kale ni nose betekélé mo turó sélipa kelalepó. 21 Atépa, Yesuné take kale yale fo Pitané tué muni wapa apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, naao foné dorale ni nose ai sélirapa kelere!” yalepó. 22 Ti fo depa Yesuné apaae duraalu, “Kótópaae tué tiki tiróló betae. 23 Yalo diapaae mo i dere ape. Mepaae whi de kisipa tamo muni, Talepaae tué tiki tiróló i ulupaae ya ai daale tiki taaróló wei kela tómó daane derepaae depa, mo téyaalo ai ape. 24 Térapa, yalo diapaae i dere fo wosae. Diāné moma duraalu me noa ọlakó wosetepa, ti ai wosetere ọla naao mo serapóló tué tiki tiratepa, ti diaaọ mo saalo ai ape. 25 Diāné moma duraalu, hepen bemó betere Aya Kótóné diaaọ yale dowi ala kwia hāle kemerópóló, mené diapaae me dowi ala erélipa, ti apaaemo kwia tokó melaai dapóló tao tani, me ọla meipóló kisipa keterae,” yalepó.

Yesupaae ya né sóró beterale éyale fo

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Téro atima momó Jerusalem bepaee wóló bituraalu, a momatere be tipiné boperó daaló betere tuamó kutu betalemó, mo so whimó Talepaae momaratere topo whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, mepaae whi disirapekélé, fea a beterepaae walepó. 28 Atéro wóló apaae woseturaalu, “Ai alarape du beterópóló ya né sóró beteraleé?” yalepó.

29 Ai fo depa Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Yalokélé diapaae betā wosetere fo yaalopó. Yalo wosetere fotamo diaaọ epaae tokó matepa, ti diaaọ wosetere fokélé yalo tokó melaalopó. 30 Ti take Jonné so whi wei tópurale ala, momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae

depa yalepé, mo whiné yae depa yaleé?” yalepó.

³¹ Ai fo depa, kale whirape atimasisitei fo kɛlaaróló duraalu, “Dané hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dɔpaae ama dere fo wosóló ɔpaae tué tiki tirénitere noatepae? yaalopó. ³² Atéyaosóró, mo whiné yae depa yalepó fo uɛtei, Jon ɔ Kótóné fo eratere kóló whípóló so whi feané kisipareteiné atima kapo duné dɔ siróló daosóró ai fo yaalo meipó,” yalepó.

³³ Atétepa atimané Yesupaae duraalu, “Dɔ tuénipó,” yalepó. Ti fo depa ama atimapaae duraalu, “Mené ɛpaae i alarape yae depa dapóló, ɔlókélé diɔpaae yó melaalomeipó,” yalepó.

12

Kutó tale faai yale fo sale (Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)

¹ Téró, Yesuné ama kale fo sale forape momó kaae sóró yó melótu duraalu, “Whi betané *wain* képi wae biliyaa i kutó diyóló tipi bopé yalepó. Atéroró, kale képi du ɔlumétepa tokóló fɛ dowaire tiki kaponétei aleyóló mulalepó. Atéroró kemetepa, kutó kaae tawóló betaaire be mo sikimó deróló tɛalepó. Téró ai kutó tale ɔ me bepaae faai kutó kaae tawópóló, mepaae whirape sóró beteróló duraalu, ɔla ɔlumétepa sere sukamó dɔ bukaalopa, kutó wisiyóló kaae tawae yóló ɔ felepó. ² Atéroró fóló bitu, ama biliale képi du ɔlumétepa sere alimó bukóló, ama saaire sɔ ti ama kutó diratere whi betané sene fópóló, kale kutó kaae tare whirape beterepaae dotonalepó. ³ Atéroró dotonalemó, atimané ɔ tawóló fokosoi ala du beteró me ɔlakélé menéni, hɛle fópóló dotonalepó. ⁴ Tétepa, kale whiné ama me kutó diratere whimo dotonalemó, ai whikélé kale dere kaae topomó kapóró dóló haleróló faralepó. ⁵ Atétepa kale dere kaae, me whimo dotonalemó ai whikélé mo ti dalepó. Tétepa, mepaae whirape mo dekéro dotonótua yalepó. Téyalemó, mepaae whirape dóló hɛle susupuróo, mepaae whirape mo ti dóló sukunóo dua yalepó.

⁶ Whirape fea atétu beteró kemeróturaalu, ama hosaa mole naale betɔ bitɔ felepó. Ai naale dotonaa i duraalu, mió atima ɔlo i naale aomó bituraalu, ɔpaae mo wisi ala betɔ eraalopóló kisipa mutu doteyalepó.

⁷ Téyaletei, kale naale wale kilitu, kale kutó kaae tare whirape atimasisi duraalu, ‘I kutó tale sukutepa ɔ betale sirimó betaaire whi ai wale ape. Tétu ai kutó ama saosóró dɔ saairaalu, ɔ daalopa siépe,’ yalepó. ⁸ Atéroró, atimané kale sekékélé mo ti dóló sukunóló, ai kutó tipi ɔpaae taae deralepó.

⁹ Atétepa, ai kutó talené ama noa ala yaaloé? Kale kutó tale ɔ wouraalu ai kutó kaae tare whirape fea mo ti dóló aluraalopó. Atéroró ai kutó kaae tawópóló, mepaae whirape sóró beteraalopó. ¹⁰ Ti i aseýóló muló betere fo diaaɔ dosayóló tué munié?

‘Kale be tɛtere whirapené dopa taae farale kapo faketei, doasi be hulua deyaaire eleké wisinaale alée felepó.

¹¹ Ai ere ala wisinaale dané kilituraalu, Talené eró beterapóló dukiróló siratu beterapó,’ yalepó.

¹² Yesuné ai yale fo sale beteta, Juda topo whirape atima só deratapóló kisipa mutu, ɔ daaire tɔ kikitu betalepó. Aimó ɔ tawaa i yalemó, ai touró betere so whiné atimapaae me ala eraosóró witepa taaróló felepó.

Sisapaae takis moni matere fo (Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

¹³ Atéroró, nalo mepaae Farisi whiraperó Herot-né ama kisipa mole ala erótu betere whirapetamo Yesuné dere fo bete wosóló ɔ só deraairaalu, kaae tawóló beterópóló dotonale whirape walepó. ¹⁴ Atima wóló Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ɔta mo fomaaté dere whi beteretei dané tuérapó. Téruraalu, doasi doi mole so whiró wisi so whitamó maaté tao sóró wisi ala eróturaalu, mepaae belei sókó deyóló betó mole so whi taalatiimpó. Téní, kale mo fo bete sya furaalu, Kótóné ama ere ala i ape yóló yó mótu beteretei dané kisiparapó. Térapa, dané topo whi Sisapaae *takis moni*

matere ala wisirépé dore? ¹⁵ Naao kisipané melarópé melaqseróe?" yalepó.

Ti fo depa, Yesuné tiki tuapaae dorutei tó tikiné wisire nisi du betere whirapené kapala dilikitu betere ala bete ama tuépatei duraalu, "Diñané ę dópóló só deraai noatepa dilikitu bitu de? Ti ai *denarias moni* yało kelaalopa ipaae sóró ape," yalepó. ¹⁶ Tétepa, atimané kale *denarias moni* kolópóló sóró wóló matepa, atimapaae woseturaalu, "I ere aseró mole asotamo-a, né?" yóló wosetepa, atimané apaae duraalu, "Aita Sisané aseró asotamopó," yalepó.

¹⁷ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, "Sisané ọlata, ti Sisapaae melae. Kótóné ọla ọla ti Kótópaae melae," yalepó. Ama ai dere fo woseturaalu, atimané haió! yóló siratu betalepó.

Kepaayóló bitu so ó whi dokaalomeipóló dere fo

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

¹⁸ Atéyale kilipaae etéyalepó. Sukutere so whi momó kae kepaayaalomei, mo ti alutapó du betere Sadyusi whirape Yesu beterepaae wóló i fo wosalepó. ¹⁹ "Yó matere whi-ó, Moses-né i fo aseyóló muló beterafó. 'Mepaae whiné so dokaleteti naale dini hãle betero sukutepa, ti nomanémo ai so wulia dokóló naale detepa, ti sukãle whi sirimó bituraalu, ama ọla ọla tetérolo kaae tanópóló yae,' fo erapó. ²⁰ Take weikeró nomarape beterepó. Atéro kale topo whi so dokaleteti, naale senaalekélé dini hãle sukãlepó. ²¹ Atéro sukutepa, ai so wulia noma me whinémo dokalepó. Téyalemó, ai whikélé naale dini hãle sukãlepó. Atétepa, noma me whinémo dokalepó. Téyalemó, ai whi akélé hãle sukãlepó. ²² Atétepa, kale so wulia weikeró nomarapené dokoté waleteti, kale weikeró whirape fea naale betakélé dinipó. Téró nalo kemeróturaalu, kale sokélé sukãlepó. ²³ Atéyale so take kepaayóló wale sukamó, mé whiné ą dokaaloé? Ti noatepaae, beta sotei take nomarape feané dokoté waletinépó," yalepó. ²⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, "Kótóné aseyóló muló betere foró ama fotokotamo wisiyóló tué munireteiné

diã fea kópaae falapó. ²⁵ Ti sukãle so whi momó kepaayóló betere sukamó, so dokotere ala yaalomeipó. Sokélé, whitamó dokotere ala mo yaalo meipó. Hepen bemó betere *ensel*-rape ere kaae, hãletóro betó tawaalo ai ape. ²⁶ Sukãle whi momó kepaayóló betaalopóló, Moses-né aseyóló muló betereitei, diaaọ dosayóló tué muni airapó. Hasi fosómó ni sesaape dolomó Kótóné Moses-paae duraalu, 'Eta Abraham, Aisak, Jekop-sépi, tetérolo kaae tare Kótó i betere ape,' erapó. ²⁷ Ti ata, mo take sukóló aluyale so whi tetérolo kaae tare Kótó mei, mió i alimó betó mole so whikélé tetérolo kaae tare Kótópó, erapó. Atéteitei diã tuéniru, hoko fo du beterafó," yalepó.

Kótóné yóló muló betere doasi topo fo
(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

²⁸ Atéro, Sadyusi whirapené Yesupaae wosetere fo fea ama wisiyóló tokó mótu betepa, Moses-né asere fo yó matere whirapekó betané Yesupaae woseturaalu, "Kótóné yae yóló muló betere forape tuamó mo doasi bete mole fo-a, méé?" yalepó.

²⁹ Ti fo depa Yesuné duraalu, "Mo doasi bete mole topo fo i ape.

'Israel fake so whi-ó, wosae! Dã tetérolo kaae tare Tale Kótóta me kae bitini, mo betatóro beterafó.

³⁰ Térapa, Tale Kótópaae yaala sókó fole alata, tué tiki turónékélé, naao hosaa turónékélé, naao kepe bete turónékélé, naao fotokó turónékélé yaala sókó fu betae.'

³¹ Tamo dakoróló dere fo me i ape.

'Naotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae.'

I fo tamoné mepaae yae yóló muló betere forape fea tetéro beterafó," yalepó.

³² Ai fo depa kale whiné tokó mótu duraalu, "Yó matere whi-ó, Kótó tekeyóló tamo bitini, mo betatóro beterafó dere fota, naao mo dono ai dere ape. ³³ Ti naao hosaa turónékélé, naao tué tiki turónékélé, naao fotokó turónékélé, Talepaae yaala sókó fu betae. Téturaalu, naotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so

whĩpaaekélé atéro yaala sókó fu betae. Ai doasi bete mole fo tamota hupu dóló Talepaae simó sukũlaa dalaterere alaró mepaae ọla ọla hãle matere alatamo mo tẹró beterapó,” yalepó.

³⁴ Téro, Yesuné ama ai yale fo bete kale whĩné mo wisiyóló tokó matepa ọpaae duraalu, “Yàta, Kótóné tẹteróló kaae tare tikipaae mo felekemó sókó faai dapó,” yalepó. Ai fo deremó, me whĩnékélé ọpaae wosetere fo kae ini, atima witepa taar-alepó.

Keriso né naaleé yale fo
(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

³⁵ Atéro, Yesu ọ matepa be bolaare tuámó daalu so whĩpaae fo yó móturaalu, i fo wosalepó. “Kale Moses-né asere fo yó matere whĩrapené duraalu, Kótóné sóró betero betere whĩ Kerisota Depit-né naalemapó du betere fo-a, noa betené du bitute? ³⁶ Mo take Deĩ Kepe Wisiné Depit ọ fotokoratepa, ama hãkearóló i fo ipakalepó.

‘Talené ẹ tẹteróló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whĩrape yà aomó beterópóló, yàlo dóló tẹteraalopa, yà yàlo turu naase demótóró betó tawae,” erapó.

³⁷ Depit-né ama deyale naalené deyaaire naalepaaetei, ọ tẹteróló kaae tare Tale-ó du betale-a, neyóló yaleé?” yalepó. Ama atéro dere fo aimó touró betere mo so whĩné hekesetamo wosetu betalepó.

³⁸ Téro, Yesuné so whĩpaae fo yó mótu duraalu, “Moses-né asere fo yó matere whĩrapené dere alané dià doraosóró, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti atimata, so whĩ feané whĩ wisipó yóló dukiraterere kokomó, so whĩ touraleta dere tikipaae faairaaalu, fọloi kuti wisinaale maaté deróló fua dapó.

³⁹ Téro, Kótóné fo wosetere berapepaae furaalukélé, mo doasi topo whĩrape bitu-aterere tikimótóró betaai ekele yóo, kale ọla detere sukamókélé, doasi doi mole topo whĩrape bituaterere tikimótóró ekele yóló betóo, dua dapó. ⁴⁰ Atéturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané muó mole ọla ọlakélé ọlémi sóo, atima dukirópóló momatere alakélé mo fọlo sĩyóló yóo, dua

dapó. Atétere whĩrapeta take taletere sukamó, mo doakale dowi kwia saalo ai ape,” yalepó.

Wulia soné Talepaae male moni ke
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Atéro, me etéyalepó. Momatere bemó so whĩ atimané tare *moni* sũtóró Talepaae hãle deraleta duraalu mepaae néli so whĩné ti doasi *moni* derótua yalepó. Atétu betepa, Yesu ọ kaae tawóló daalepó. ⁴² Téyaletei, betà yolealere wulia soné ama sonaai *moni* ke tamo sóró wóló deralepó. Ai *moni* keta, kale sonaai *moni* ketamo sũnipó.

⁴³ Yesuné ai kale wulia soné derale wale *moni* ke kolóló, ama yó matere whĩrapepaae ape yóló duraalu, “Yàlo diapaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné derale wale *moni* kené so whĩ feané deraleta yale *moni* fea teraae falapó. ⁴⁴ Ti noatepae, mepaae so whĩnéta doasi *moni* mupatei, tómó moletei maaté sóró wóló deraleta yalepó. Téyaletei, i wulia sonéta ama depe dolo sesé taretei mo ti kemeróló derale walepó,” yalepó.

13

Mió betere ali kemeteremó yaaire ala
(Mat 24:1-35, Luk 21:5-33)

¹ Téro, atima ai momatere be taaróló fu bitu, ama yó matere whĩrapekó betané ọpaae duraalu, “Yó matere whĩ-ó, doakale kapo fakené be wisinaale ai tẹnapa kelere?” yalepó.

² Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai tẹ mole doasi be wisinaalerape take fisikó furaalu, mió i ere kaae betà kane fakekélé metamo olekepa kelaalomeipó. Mo featóró kolokó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Atéro, Yesu ai momatere be ọpaae tẹne fapa, *Olip* du sokoremó Pita, Jems, Jon, Andru atimasisi bitu ọpaae woseturaalu, “Naao mió ti bope yale alarape-a metéli yaaloé? Ai yale fo mo dokonaairaaalu noa alapi depa, kolóló dané kisipa yaaloé?” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whĩné kapala fo yóló dià dilikaosóró, mo wisiyóló kaae tawae. ⁶ Mepaae dilikitere whĩrape wóló, yàlo doi yóló duraalu, ‘Èta

diñané wópóló kaae tare whi Keriso i ape, yóló, so whi fea kópaae fópóló dilikaalo ai ape. ⁷ Bóe mo du betepa kolóló dere foró, me bemó bóe du betepapóló deté kotere fotamo wosóló, diri furu furu duraalu wiyaqse. Ti ai alarapeta, mo yaalotei kemeyaaire be de sókó waai teórapó. ⁸ Me hae kwiamó betere whiró me hae kwiamó betere whitamó bóe daalo ai ape. Me hae kwia tetéroló kaae tare topo whiraperó me hae kwia tetéroló kaae tare topo whirapetamo bóe daalopó. Kae kae hae kwiapaae doakale baotere alaró, ɔla sóku alutere alitamo waalo ai ape. Ai alarapeta, sorapené naale saai sisó kaae sóró nukutere kaae dapó. Ai alarape yóló kemetepa, nalo mo doasi sekei ala waalopó.

⁹ Ai sekei alarapeta hasókó feni, diapaae mo eraalopa siki sikiyóló betó muae. Ti noatepae, mepaae mo whirapené diá be kaae tare whirapené fo tokóló só derópóló, atima naase tuámó mulóo, mepaae whirapené diá fo wosetere bepaae dapesó fóló fokosói ala yóo, yaalopó. Diá yaalo ala erateremó, tetéroló kaae tare *Gavman* doasi topo whiraperó atimané sóró betero betere topo whirapetamoné keletómó sóró daalaalo ai ape. Atétere be demó, Talené diapaae erale alarape atimané wosópóló, diaao yaaire te amatei mulaalo ai ape. ¹⁰ Atéroló, kemeyaaire be de sókó waai teópa, folosóro i hae kwia feamó betó mole so whipaae mió wosetere fo wisi yó maté kweyóló suraalopó. ¹¹ Atétepa, mepaae whiné diatamo fo tokótamo yaai dapesó fupa, noa fo yaalorópóló whaalia yaqse. Diñané fo yaai kaae seretamo, diaaq yaaire fo Talené yó melaalo ai ape. Diaaq kisiapané yaalomeitei, Kótóné ama Dei Kepe Wisiné yae dere fotóro yaalo ai ape.

¹² Me whiné ama nomatei mené dópóló eleké deyóo, me whiné ama naaletei me whiné dópóló eleké deyóo, naale senaalenékélé hama alima aqomó betere hóróló, mepaae whiné dópóló eleké deyóo, yaalopó. ¹³ Diá yaalo ala erótu beteremó, so whi mo feané diatamo dei tué muturaalu, diá hóróló bóe daalo ai ape. Téyaalotei, mepaae so whi de epaae kisipa tiki tiróló,

diriyóló bitiré fóló kemetere kwiamó sókó fupa, ti atétere so whi aluyaqsóro yaalo tao saalopó.

¹⁴ Diaaq keleralemó, Kótóné ama kae bemóte, mo kelaalo sonaalei dowi ala du betepa, Talené doi folokoleróló, be mo wópu mulaalopó. Ai ala enénire tikimóte epa kilitu, i asere fo dosatere so whi diñané mo wisiyóló kisipa muae. Ai ala depa, Judia hae kwiamó betó mole so whi hasi fosópaae botokó fópóló yae. ¹⁵ Diá siki be kemó beteralemó i sekei ala wapa kilitu, siki bemó betereitei taaróló, aqro be kemó mole ɔla ɔla sene derepéni taaróló botokó fae. ¹⁶ Mepaae whi kutómó daaralemó ai ala depa, ama daae mulale bukutere kuti momó sene feni, mulópóló taaróló botokó fae. ¹⁷ Atétere sukamó, mepaae naale ere soraperó naale senaale tare sorapetamo botokó faaire suni bipi ereteiné mo doa qolerapó. ¹⁸ Térapa, ai alarape sosóli alimó yaqsóropa, moma betá du betae. ¹⁹ Ti noatepae, Atétere alimó mo doakale dowi seke waalo ai ape. Mo take Kótóné keké nale alimó kaae sóró bitiré wóló, mió i alimókélé atei kaae dowi sekei ala mo kolókélé inipó. Téroló bitiré fóló, nalopaaekélé atei kaae dowi sekei ala momó kae kelaalomeipó. ²⁰ Ai be derape Talené halekeróló tukóló mulólua meisóro, ti so whi mo betakókélé hasókó fuá meipó. Talené ama sorokósu yóló kae betero betere so whimó kisipa mutu, be derape halekeróló tukóló muló betepapó. ²¹ Ai sukamó whi mené diapaae duraalu, 'Kale sóró betero betere whi Keriso ai walapa kelae!' Ó u wóló betere ape depa wosóló, mo dapóló momókó tué tiki tiraqse. ²² Ti noatepae, mepaae Keriso aqyóló dilikitu betere whiraperó Kótóné qóló whipóló kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yaairemó eratere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokósu yóló kae betero betere so whikélé kópaae fenéromóló kaae kolóló su saalopó. ²³ Téyaalopa, diá dilikóló kópaae falaqsóro, siki siki yóló bituraalu mo wisiyóló kaae tawae. Ai alarape fea yaai teópatei, yaalo diapaae i dere ape.

24-25 Ai sekei alarape wale kilipaae ti i asere fo dokonóturaalu, i alarapepi yaalo ai ape.

‘Suka ke aluróló dilikiróo, Wéliékélé de iniyóo, hōrerapekélé i haepaae torokó dorowóo, yaalopó.

Téturaalu, Kótóné ama bole fotokōnétei ó sá woreróturaalu, samó ere ọla ọlakélé fea wore yaalo ai ape,’ erapó.

26 Atétere sukamó, kale Whiné Naalema a ama fotokoró mo kae ere de wisinaale-tamo sako tuamó sókó wapa, so whi feané kelaalo ai ape. 27 Atéró wóló daalu, ama sorokósu yóló kae beteró betere so whi dape siré kweyópóló, ama *ensel*-rape dotonaalopó. Haeró sá kwiatamo dene fale dokó feamó, betóló fale so whi dape siré kweyópóló dotonaalopó.

28 Téró fo me i ape. Ni nosepaae dó faróló dere fo diaaọ wisiyóló tué yaasepóló, i dapa wosae. Nose sóku fóló, totokó momó beletepa kilituraalu, kale ba fo ali mió felekemó sókó walapó dua dapó. 29 Yalo i bopeyale alarape eratepa kilituraalu, kale Whiné Naalema felekemó waai, tu serekemó daapa dapóló tué muea. 30 Yalo diapaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi fea sukuni hale betepatei, i alarape mo eratepa kelaalo ai ape. 31 Ó saró i haetamo kemeyaalotei, yalo fo betá mo kemekélé ini, hale muótóró tawaalopó.

A waaire be deró suka keletamo tuénipó yale fo

(Mat 24:36-44)

32 Mo whi betanékélé, hepen bemó betere *ensel*-rapekélé, Naalemanékélé, ai be deró suka keletamo tuénitei, i be demó i alarape yaalopóló, Alimané betá tuérapó.

33 Térapa, a waaire be de diá tué inireteiné ali ali yaqsóro, betere dokó siki siki du betae. 34 Kale Whiné Naalema waaireteita, i ala dere kaaepó. Betá whi metikipaae faairaalu, ama kutó diratere whirapepaae kutó betá betá yóló dokoratapó. Atéró, be tu sókó walemó daayaaire whipaaekélé, mo wisiyóló kaae tawae yóló a fulapó.

35-36 Ti be tale fesaae waaire suka diá tuénipa, ai be de kaae tawóló betae. Ti noatepae, suka doropolepaae ó dilikitamo ó be deyaai bané hale deretamo ó diá noke

firepaae ó suka sokoterepaae a hapale sókó walemó, diá ali ali eraqsóro kele diriyóló betaasepóló dapó. 37 Yalo i dere fota, diapaae maaté dumitei, so whi feapaae a mo waalopa, hotowayóló kaae tawae, yóló i dere ape,” yalepó.

14

Betani bemó Yesu wel weí dilale fo (Mat 26:1-13, Jon 12:1-8)

1 Atéró, kale boseneyóló fele be deró fopei *bred* o deyóló nokole be detamo sókó waai, tamo be de hale mupa etéyalepó. Kale so whimó momaratere whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu tawóló daaire tu kikitu duraalu, “Dané a neyóló tawóló daaloé?” yalepó.

2 Tétepa, mepaae whiné duraalu, “Itei kaae ọla detere be demó dané ai ala enalemó, ti so whiné hōle sóro doasi foya enérapó,” yalepó.

3 Téró, Yesu a Betani bemó dowi humu fuluné tiki dopa, take ama wisirale whi Saimon-né bemó ọla nuku beterepó. Atétepa, so betané *alabasta* kanené aleale wutimó felé kēlaa wale *nadi wel weí* maapa tawóló walepó. Ai weita, doasi *moni*-né duputeretei kale soné ai wuti topo dopó faróló, Yesuné topomó suniyalepó.

4 Atétere ala mepaae whirapené kilitu, ai sotamo dei tué muóló atimasisitei duraalu, “Ai weí wisinaale noatepa hale besekéróló suniyalerópó? 5 I weita, dotonóló 300 *denarias moni* sóro mepaae hale yolealere so whimó móluasóro wisiuapóló,” deter-aayóló tamo foné su betalepó.

6 Atétu betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ama epaae mo kokoi ala wisinaale eralepa, diaaọ a foné sere ala taalae. 7 Ai yolealere so whita, suka fea diatamo bitu, diaaọ tao saai kisipa mutere sukamó tao sua enérapó. Téyaalotei, eta suka fea diatamo betó tawaalo meipó.

8 Téyaaireteiné ai soné ama enére ala ai yale ape. Ama ai yale alata, yalo tiki douratere sukamó felé kēlaa wisi wópóló yaaire ala suralepó. 9 Yalo diapaae mo i dere ape. Hae kwia feapaae kale fo wisi yó maté kuturaalu, i soné epaae erale

alakélé tuétóro hãle yó taru, yó melaté kwęyaalopó,” yalepó.

¹⁰ Téró Yesuné ama yó matere 12 whırapekó Iskariot be whıkó Judas ą Talepaae momaraterere topo whırape beterepaae Yesu daaire tų aleyópóló eleké dene felepó. ¹¹ Atéteremó, kale whırape atima hękesené sukuturaalu, Judas-mó *moni* melaai taleyóló mulalepó. Tétepa Judas ą bituraalu, Yesu eleké deyaaire tų kekitu betalepó.

Talepaae erale ala tué muóló nokole ąla
(*Mat 26:17-30, Luk 22:7-23, Jon 13:21-30,*
1Korin 11:23-25)

¹² Téró, kale fopei *bred* o deyóló nokole *fula* kaae sere be demó i ala yalepó. Atimané mara mole ala sya furaalu, kale bosenyóló fele be demó ąla deyaai *sipsip* hupu male dóló simó biliyóló nukua dapó. Ai ala yaai, Yesuné ama yó matere whırapené ąpaae woseturaalu, “ Kale bosenyóló fele be demó deyóló naaire ąla dané mé bemó taleyóló mularóé?” yalepó.

¹³ Ai fo depa, ama yó matere whırapekó tamo dotonaaı duraalu, “Diaamo ai doasi be huluapaae fóló kelenalemó, tų tuamó betą whı ą węi wuti beleyóló wou betepa hokolaayaalo ai ape. Téyaalopa, diaamokélé ątamo fae. ¹⁴ Atéró, ą fole be dolopaae diaamokélé fóló, ai be talepaae i fo yae. ‘Yó matere whı ą ama yó matere whırapetamo, kale bosenyóló fele be demó detere ąla naairaaı wale whırape betaaire be ke mé eré?’ yóló wosae. ¹⁵ Ténalemó, ąla ąla fea sumótóro sisóló muló betere siki be ke doasi ama diaamopaae yó melaalo ai ape. Ai be dolomó dané naaire ąlakélé taleyóló mulale fae,” yóló dotęyalepó.

¹⁶ Tétepa, ama yó matere whı tamo fóló kelalemó, Yesuné atimaamopaae epa ke-laalo ai ape yale alatóróti, mo epa kelalepó. Atépa, ai be ke dolomó kale bosenyóló fele be demó deyóló naaire ąla taleyóló mulalepó.

¹⁷ Téró, be dikiteretamo Yesu ą ama yó matere 12 whırapetamo sókó walepó. ¹⁸ Atéró, atima be dolomó ąla nuku bitu, Yesuné ama yó matere whırapepaae duraalu, “Yalo diąpaae mo i dere ape. Mió

ętamo i ąla nuku betere whırapekó betané ę dópóló me whıpaae eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Ai fo deremó, atima tué sekętepa ąpaae duraalu, “Yą yalo eleké deyaalopóló de?” yóló, atima feané betą kaae fotóro deté felepó.

²⁰ Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala yaaire whıta, dią 12 whırapekó mió i nuku dolomó *bred* o węimó tópuró su yóló nuku betere whınétei ę dópóló eleké deyaalo ai ape. ²¹ Atéró, kale Whıné Naalemapaae eraaire alata, kale ašemó ere fo mo dokonaalo ai ape. Téyaalotei, kale Whıné Naalema dópóló eleké deyaaire whı ą betą doasi dowi kwia saairemó wió yae! Ai whı ą hamané dewuą meisóro, mo wisi wuąpó,” yalepó.

²² Atéró atima ąla nuku bitu, Yesuné kale *bred* o hula betą tao sóro taru, Talepaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, ama yó matere whırape dokóroló mótu duraalu, “Ita yalo tikipa, sóro nae,” yalepó.

²³ Téró kale dere kaae, *wain* węi wutikélé sóro taru Talepaae mo kée yóló, ama yó matere whırapemó matepa, atima feané betą wutimótei nukulé felepó.

²⁴ Atéró melóló duraalu, “I wutimó maane węita, Kótóné ama so whı fea aluyaqsóro tao saalopóló, diriróturaalu sunée farale yalo sameapó. ²⁵ Yalo diąpaae mo i dere ape. ę diątamo etéro bitu, *wain* węi momó kae néli hãle bitiré fóló, Kótóné tęteróló kaae tare aomó bituraalu, kisi *wain* węi naalopó,” yalepó.

²⁶ Atéró, atima wole fo betą yóló keme-tepa, Olip du sorokó mole ąpaae holaaı felepó.

Yesuné Pitapaae naao ą kisipanipó
yaalopóló yale fo

(*Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38*)

²⁷ Atéró fóló, Yesuné atimapaae duraalu, “Mió dią ętamo betámó titiyóló betereitei, ę taaróló botokó dapó dapó yaalo ai ape. Ti ašemó i fo erapó.

‘Kale *sipsip* hupu kaae tare whı yalo dupa, hupurape atima botokó dapó dapó yaalopó,’ erapó.

28 Téyaalotei, ę momó kepaayóló Kaleli haepaae ępi fimó, dię nalo waalo ai ape,” yalepó.

29 Ai fo depa Pitané Yesupaae duraalu, “Mepaae whırapené ya taaróló fupa, ę betą mo até yaalomeipó,” yalepó.

30 Ai fo depa Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Yalo ąpaae mo i dere ape. Mo mió dilikitamo wą *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yaaipatei, naao ę tuęnipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

31 Ti fo depa, Pitané fo diriné momó duraalu, “Atimané ękéle ątamo wusuró dópóló, ąlo ą tuęnipó fo mo yaalomeipó,” yalepó. Mepaae yó matere whırape feanékéle, ama ai dere fo kaaetóro yalepó.

Ketsemanimó yale ala

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

32 Atéro, atima kelaalo kokoi tiki Ketsemanimó sókó felepó. Aimó ama yó matere whırapepaae duraalu, “Ęta momane fulapa dię imó betó muae,” yalepó. 33 Atéro Pita, Jems, noma Jon, atima maaté Yesutamo felepó. Atéro, Yesuné ama hosaa tuąmó mo doasi dele duraalu, sekené sukóló dei fomaake kisipa kaae sóró muté fu betalepó. 34 Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Yalo hosaa tuąmó dekené sukutu ę mo felekemó sukąai dapa, dię imó kaae tawóló betó muae,” yalepó.

35-36 Ai fo yóló, ą atima betere tiki sawa taaróló fóló, ąpaae waaire seke ąsókó fópóló, haemó deraapisa fóló mulu momaturaalu, “Apa-ó, ępaae i eraaire sekei ala waqsóro seséyaaire tu mupa, ti naao seséyae.

Tépatei, ąlo kisipa mole ala sya fóló ini, naao kisipa mole ala betą erópóló yae,” yalepó.

37 Téró ą ama yó matere whırape beterepaae momó fesaae walemó, atima noke fopesaapa kelalepó. Atépa, Pita turukuróló duraalu, “Saimon-ó, suka kele betąmó ę kaae tawóló bitini, ą noke ai firerapó. 38 Kae kae su sere alané dię me dowi ala yóló dée nalaqsóro, mo hotowayóló kaae taruraalu momatu betae. Ti noatepae, kepe betenéta mo wisi alamaaté yaai ketekę bupatei, tó tikiné

dowi ala ąqsóro sesé yaaire fotokę buni, bérapó,” yalepó.

39 Atéro ą fesaae fóló, ama kale yale moma kaaetóro momó yalepó. 40 Atéro, ą kale dere kaae momó fesaae wou kelalemó, atima noke kele depa, fopesaapa yó molepó. Atima atéro noke mo fyaletéiné, ąpaae noa fo yaalorópóló kóló kóló yalepó.

41 Atéro, ą sore dakeróló momane fi wouraalu kelalemó, noke fire alatóro yó tapa atimapaee duraalu, “Dię ąa nóló noke fitere ala hale ai yó tare? Sumó fyaleta mióta, kale tukóló muló betere sukakele i sókó wale ape. Kelae! mió dowi ala dere whırapené kale Whinė Naalema dópóló, mené eleké ai deyaale ape. 42 Mió ę dópóló eleké deyaaire whı ai walapa, turukó hóróló da faalopa fiépe,” yalepó.

Yesu tawale fo

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12)

43 Ai fo deretamotóro, ama yó matere 12 whırapekó betą Judas sókó walepó. Ama kılímó, whırape mo fea sepakeró nópulutamo tao diliki yóló wó tarepó. Ai whırapeta, mo so whımó Talepaae momaratere topo whırapekélé, Mosesné asere fo yó matere whırapekélé, whı disirapekélé, atima fea betąmó fo deyóló dotonatepa walepó.

44 Téró, Yesu dópóló eleké deyaaire whiné ą tawaaire whırape atima kóló kóló duraalu, “Hoko whıtei tawaqsóro ę fóló, ąlotamo kóló tukó nukupa, ti ątóro ąti ai ape. Térapa, tawóló dokóló só furaalu, ą botokó faqsóro mo wisiyóló kaae tawae,” yóló mulélipakalepó. 45 Téró, kale Judas ą Yesu daalepaae mo hapale sókó fóló duraalu, “Yó matere whı-ó,” yóló kóló tukó nalepó. 46 Atétepa, ai wóló daae mole whırape sókó furaalu, Yesu naasemó etęe sóró fotokęyóló tawalepó. 47 Atétere ala kolóló, Yesutamo daale whı betąné ama sepake sókó sóró, so whımó Talepaae momaratere topo whiné kutó diratere whiné wosęli ąae deralepó.

48 Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ęta, *Gavman*-tamo bóe dóló so whı ąlo ąlisóro fulapóló ę daai nópuluró sepaketamo tao dilikiyóló woute? 49 Ti ę suka

fea momatere be belamó daalu diappaee fo yó mótu betepa, fo tokótamo yaairaalu, diané ę aimó tanipó. Tépatēi, kale ašemó yóló muló betere fo dokonaairaalu dapa, mo erópóló yae,” yalepó. ⁵⁰ Yesu atéró tateremó, ama yó matere whirape atima wimó ę taaróló, botokó dapo dapo yalepó.

⁵¹ Tétepa, betę kokopei whi kutikélé deréni, ama bukutere deį kuti maaté bukóló Yesu sya fu betalepó. ⁵² Atéró fu betalemó, atimané ąkélé ama bukure kutitamo touróló tawalemó, ai kutitei atimappaee daee melóló, ę tiki daapi haęe botokó felepó.

Juda topo whirapené Yesu só deraale fo (Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Jon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Téró, atimané Yesu ę Taleppaae momaratere doasi topo whi betereppaae dapesó walepó. Atéró betepa, ai doasi topo whi aqmó betere momaratere whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, whi disirapekélé, fea wóló touralepó. ⁵⁴ Téró Yesu tawóló só fupa, Pita ę nalo dua tokó su deté fu betalepó. Atéró fóló, momaratere whirapené topo whiné be boperó daaló betere dopóku tu serekemó sókó felepó. Atéró ę ai be kaae tare diki tare whirape betó mole kua dolomó, sosólitepa simó beterepó.

⁵⁵ Atépa, kale momaratere topo whiraperó fo tokóló taletere whirapetamoné Yesu sukópóló daaire bete kikitu betaletēi, bete mekélé kilinipó. ⁵⁶ Atimané ę dópóló kapala fo yóló só deraaitere fo whi feané yaletēi betę fotóro ini, mené fo kae, mené fo kae, du betalepó.

⁵⁷ Atéró, ę só deraai mepaae whi turukó holóló daalu i fo yalepó. ⁵⁸ “Mo whiné naasené tęale be ama fisikóló, whiné tęénire momatere be ama sore sukamótóro momó tęyaalopó depa, dané wosalepó,” yalepó. ⁵⁹ Téyaletēi, atima feané betę fotóro ini, mepaae whiné dere fo kae, mepaae whiné dere fo kae du betalepó.

⁶⁰ Atétu betepa, momaratere topo whi kale fo tokóló taleraterere whirapené keletómó turukó horóló daalu, Yesupaae woseturaalu, “Yę só deraterere whirapené

doa i dere fo-a, naao atimappaee tokó menitere noatepa de?” yalepó.

⁶¹ Ti fo depa, Yesuné atimappaee fo me tokó menipó. Atétepa, kale momaratere topo whiné ąpaae momó woseturaalu, “Yęta, wisi alamaaté erótu betere Talené naalema so whi tęeteróló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Kerisoé?” yalepó.

⁶² Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai whita, ętóróti i ape. Whiné Naalema mo doasi fotokó bole Talené turu naase demó betóo, ó sako dolomó wóo depa, diaaę kelaalo ai ape,” yalepó.

⁶³⁻⁶⁴ Kale momaratere topo whiné ama deró betere kuti bisąayóló duraalu, “A só deraaire bete kilinipakó, ama dere ala ke-lale whi me kae kekęaloé? Ti Kótó faletere fota, amatei deremó dané wosalepa, diané noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu, ę só deraaire fota amatei ai yalepa, ę sukópóló daalopó yóló mulalepó.

⁶⁵ Atéró, mepaae whirapené ę fesąa apuróo, mepaae whirapené ti kuti kwiané ama kele husiróló dokóló, naase duné dóo yóló, ąpaae duraalu, “Yętamo Kótóné ama whipata, ti yę dale whi dąpaae yó ęlae,” yalepó. Atéró, diki tare whirapenékélé, ę tao taru du betalepó.

Pitané Yesu ę tuęnipó yale fo (Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Atétu betepa, Pita ę momaratere topo whiné be boperó betere dopóku aqmó kese horóló betepa, kale topo whiné kutó diraterere so seimalerapekó betę ę betereppaae walepó. ⁶⁷ Atéró, Pita ę sosóli depa simó beterepó, kale so seimalené ę kelené kikéro kaae taru duraalu, “Yękélé Nasaret be whikó Yesutamo betámó kutua yale whipó,” yalepó.

⁶⁸ Ti fo depa, Pitané kale senaaleppaae duraalu, “Naao ai dere fo beteta ę tuęni, kóló kólórapóló,” ę witepa dopóku tu sereke felekemó bitę felepó.

⁶⁹ Atétepa, kale so seimalené Pita kolóló, aimó dae mole so whipaae momó duraalu, “I whikélé Yesutamo betámó kweale whikópó,” yalepó. ⁷⁰ Tétepa, Pitané ama kale dere fo kaae momó duraalu, “Ę mo meipó,” yalepó. Atéró sawa betóló, kale

dere kaae mepaae felekemó daae mole whirapekó betané apaae duraalu, “Ti yaṭa, aṭamo betamó kweyale whi mo hīti ai ape. Ti noatepae, naao dere fota, Kaleli be fo nakome wosetapó,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, Pitané atimapaee duraalu, “Diaaḡ ai bopetere whiṭa, e tuēnipó. Yaḡlotamo diapaae kapala fo depa, ti Talené e dōpóló yae,” yóló, mo dirii daḡe dere fo kaae yalepó.

⁷² Ai fo deretamotóró, kale wa *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yalepó. Tétepa, take Yesuné Pita apaae du, wa *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yaaipatei, naao e tuēnipó fo sore félimó yaalopó yaletēi, kisipa muni walepó. Atétepa, a dekené sukuturaalu, doasi wole du betalepó.

15

Pailat-né Yesu dae yale fo

(*Mat 27:1-2, 11-26, Luk 23:1-5, 13-25, Jon 18:28-19:16*)

¹ Atéroró, mo hikati so whimó momaratere topo whirapekélé, whi disirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, fo tokóló taleraterere whirapekélé, atima fea fo dokóló, mo beta tuétóró muóló, Yesu naase tamo dokóló dapesó Pailat-né naase tuamó mulalepó.

² Atéroró wóló daapa, Pailat-né apaae woseturaalu, “Yaṭa, kale Juda fake so whi teteróló kaae tare doasi topo whi?” depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Épó. Naao ai dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

³ Ai fo deremó, Talepaae momaratere topo whirapené dei tué mutu, i sekéné kae kae hōko alarape yalepóló, só deratere fo du betalepó. ⁴ Atétu betepa, Pailat-né apaae momó woseturaalu, “Atima kae kae forapené ya só derótu betere fo fea naao woserutei, tokó menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁵ Ai fo depatei, Yesuné kale topo whi Pailat-paae me fo tokó menitere ala kilitu, ama sirayalepó.

⁶ Atimané ɔla detere alimó, mara mole ala ipó. *Dipula* beteró betere whi betakó ba fo dokómó so whiné sokae dere whitóró Pailat-né sókó daalótua dapó. Atéroró doteyaaai so whipaae wosóló,

atimané doi dere whitóró dotonótua dapó. ⁷ *Gavman*-tamo bóe dóló whi dupa, *dipula* beteró betere whirapetamo Barabas-kélé beterepó. ⁸ Atépa, so whi mo fea Pailat beterepaae wóló woseturaalu, “Naao kale duatere kaae yaaloé?” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaḡ kisipané Juda so whi teteróló kaae tare topo whi dotonaró de?” yalepó. ¹⁰ Fo yaletēita, momaratere topo whirape Yesutamo dei tué muturaalu, a daai dapesó wale bete Pailat-né ama kisipa yalepó. ¹¹ Tétepa, kale momaratere topo whirapené mo so whipaae Barabas sokópóló, yae yóló sesemeratere fo deté kotepa, atimané ai fo yalepó.

¹² Ti fo depa, Pailat-né atimapaee momó duraalu, “Juda so whi teteróló kaae tare topo whipaae yaḡo noa alakó eraró de?” yalepó.

¹³ Tétepa, kale so whiné fo fakeyóló duraalu, “Ai whi filipaa ni tómó oleróló dae,” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa Pailat-né atimapaee duraalu, “A me dowi ala initepatei, haḡe noatepa daró de?” yalepó. Tétepa, kale so whi feané mo ti fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tómó sukópóló olerae,” yalepó.

¹⁵ Atétepa, ai so whiné Pailat apaae wisi tué muópóló, Barabas atima beterepaae fópóló sokóló daalóló, Yesu mo dirii halika tikinépi fokosoi ala du beteró, filipaa ni tómó sukópóló olerae yóló, diki tare whirapené naase tuamó mulalepó.

Diki tare whiné Yesu doka doka yale fo

(*Mat 27:27-31, Jon 19:2-3*)

¹⁶ Téró, kale diki tare whirapené Yesu dape sóró kale topo whi Pailat-né be bela wisinaalené doi Pretorium-paae dapesó felepó. Ai dopóku bolaa dolopaae mepaae diki tare whirapekélé mo fea ape depa, atima touralepó. ¹⁷ Atéroró daaló bitu, sonaa kuti deróo, mu daai kēpítei topo whirapené deratere topotao suróló bopeyóló, ama topomó deróo yóló, a faletu betalepó. ¹⁸ Atéroró, atimané duraalu, “Juda so whi teteróló kaae tare doasi topo whi-ó,” yóló, fesaa apuróló dotó tikiné du betalepó. ¹⁹ Atéroró, dotó tikiné ama topomó momó du momó du yóló fesaa apurótu

betalepó. Atéro atima Yesu aomó bukutiri tearó bitu, doa whi-ó yóló doi sóró horóló faletu betalepó. ²⁰ Atétu beteró, atimané a derale sonaai kuti sókóló, ama kuti momó deralepó. Atéro a filipaa ni tómó sukópóló, oleraairaaluu dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo

(*Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27*)

²¹ Atéro dapesó fu betepa, Sairin be whikó Aleksandaró Rufus-tamoné alima Saimon a ipu bemó biti, doasi be hulua-paae faai wapa, kale diki tare whirapené apaae Yesu dóló oleraaire filipaa ni a fasóló naao belerae yóló seyalépó. ²² Atéro, atimané Yesu dapesó fóló, betá hae Kolkotamó sókó felepó. Ai doiné beteta, topo diripó. ²³ Téró, aimó *wain* weiró kale *mur* ni fetamo hosekéróló tepeyóló nópóló melaletai, ama nénipó. ²⁴ Atéro, atimané a filipaa ni tómó sinópóló oleralepó. Atéro oleróló, ama kuti atima saairaaluu, betá melaa yalepó. Kale diki tare whirape atima betá betá yóló kapo fakemó siri eróló, sikipaae fesekeé horótua yalemó, mé whiné siri moletei wisiyóló muni doro wapa, ti ai whiné ama kuti sua yalepó.

²⁵ Téró hika 9 *kilok* sukakelemó, Yesu dóló oleralepó. ²⁶ I betené dalepóló, a wolerae ni topomó aseýóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI

²⁷ Atéro, qlémi nuku betale whi tamo me whi Yesuné fé naase deró oleróo, me whi turu naase deró oleróo, yalepó. ²⁹⁻³⁰ Atéro oloró betepa, mepaae fua wua du betere whirapené kili fépo yóló duraalu, “Yata, momatere be fisikóló sore sukamótóró momó teyaalopó du betale whipa, mió naaotei ya tao sóró, ai filipaa ni taaróló dere ape,” dua yalepó.

³¹ Kale yale fo kaae, momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo atimasisitei duraalu, “Mepaae so whi sukaqsóro tao sua yale kaae, amatei a tao sinitupó,” du betalepó.

³² “Yatamo Israel fake so whi teteróló kaae tare doasi topo whi Kerisopata, ti da tué tiki tiraai dapa, ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó. Téró, atamo oleró betere

whi tamonékélé, u whirapené dere kaae, faletu betalepó.

Yesu sukale fo

(*Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30*)

³³ Atéro, suka tuamó 12 *kilok* kaae sóró be dikiraletai, kuluka 3 *kilok*-mó momó deralepó. ³⁴ Atéro, ai sukakelemó, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “*Eloi, Eloi, lama sabakatani,*” ai fo bete feteyóló “*E teteróló kaae tare Kótóo, e teteróló kaae tare Kótóo, e wotoró beterópóló, noatapa taaróló feleé?*” yalepó.

³⁵ Ama ai dere fo felekemó daae mole whirapené wosóló duraalu, “*Elaijapaae ape yóló, ai dere wosere?*” yalepó.

³⁶ Tétepa, betá whi hapale fóló, wépi kaae qla kape sikimó haka sóró, séli kela kaae ere *wain* weí tópuróló melaai yalemó, mepaae whiné duraalu, “*Ilaija wóló a tokóló só fulémóló kelaalopa, kaayae,*” yalepó.

³⁷ Atéro, Yesuné fo fakeyóló, a mo ti sukalepó.

³⁸ Atéteretamo, kale momatere be tuamó satale yóló oleró betere kuti, haletai ó kwiamó kaae sóró tuamó teketé doropóló, salepaae sókó deralepó. ³⁹ Téró, kale 100 diki tare whirape kaae tare doasi topo whi a Yesu oleró betere tiki felekemó daalemó, a sukairaaluu, dere fo fake wosóo, sukutere alakélé kolóo duraalu, “*Haió! Ata, Kótóné Naalematei ai dirapó,*” yalepó.

⁴⁰ Mepaae sorapekélé mo tumó kese anóló daae molepó. Ai sorape kuamó, Mak-tala sokó Mariakélé, Jems-ró Joses-tamoné hama Mariakélé, Salomekélé, atima atéro daalepó. ⁴¹ Ai sorapeta Yesu sya fóló, take Kalelimó atamo kuturaalu, a ya yatare qla melóló kaae tawale sorapepó. Mepaae atamo Jerusalem bepaae wale sorapekélé fea atima daae molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42*)

⁴² Kale Juda whirape atima sa nóló betere be de dótóróti sókó waaipa, miótóró kulukapaae qla qla sisóló mulatere be

dəmó ai ala yalepó. ⁴³ Tétepa, kuluka dere-tamo Israel fake so wh̄iné fo tokóló taler-aterere wh̄irape tuámó doasi doi mole Arimatea be wh̄ikó Josep walepó. Ai sekéta, Kótóné t̄eteróló kaae tare ala wópóló kaae tare wh̄ipó. Atéreteiné ̄a witere alakélé ini, halaainé Yesuné tiki melaaloé? yóló, Pailat-paae wosene felepó. ⁴⁴⁻⁴⁵ Atéró, Yesu mo sukálepó dere fo kale Pailat-né wosóló, ̄a kilita sókó fu sira yalepó. Tétu, diki tare wh̄irapené doasi topo wh̄ipaae woseturaalu, “Yesu mo ti sukáleé?” depa, kale sekéné duraalu, “Ēpó. ̄A mo ti sukálepó,” yalepó. Ti fo depa, kale Palaitiné Josep-paae wisirapa tokóló sóró fae yalepó. ⁴⁶ Tétepa, Josep-né ama bet̄a deḡ *linen* kuti wisinaale dupuyóló, Yesu tokóló haemó mulóló, ama tiki bopeyóló dokalepó. Atéró só fóló, mené aleyóló muló betere kane dolomó douralepó. Atéró, Josep-né ai dou tu kinaaire kane fake biliraté fóló kinallepó. ⁴⁷ Atéró, Yesu dourótu betepa, Maktala sokó Mariaró Joses-né hama Mariatamo mo tumó daalu, kese faló beterepó.

16

Yesu kepaayale fo

(*Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Jon 20:1-10*)

¹ Téró, kale s̄a nokole be deḡ kemene fupa, Maktala so Mariakélé, Jems-né hama Mariakélé Salomekélé, atima felé kelaa wale wisi wisi ̄la Yesuné tikimó dil̄ale faai dupuyalepó. ² Atéró, *fula* kaae sere be d̄emó, h̄ika suka hoteretamo kale sorape atima Yesu mole dou tópaee felepó. ³ Atéró atimasisi fu bituraalu, “Kale dou dolo kinó betere doasi kane fake bet̄a né tukweyóló biliraté faalorópó?” deté fu betalepó.

⁴ Atima atéró mo umó wou bitu kese faralemó, kale dou dolo kinó betere doasi kane fake biliraté fóló, d̄emó muló betepa kelalepó. ⁵ Atépa, atima dou dolopaae felemó, bet̄a kokopei wh̄i deḡ kuti wisinaale deróló, turu naase d̄eró betepa kólóló, atima witu kilita sókó felepó.

⁶ Atétepa kale wh̄iné atimapaae duraalu, “Dīa wiyóló kilita sókó faḡse. Dīata, atimané filipaa ni tómó oleróló dale Nasaret wh̄i Yesu kekitu betepapó. ̄Ata imó muni,

kepaayóló ai fele ape. ̄A mulale tikikélé h̄ale ai erapa kelae. ⁷ Tétepa dīa fóló, ama yó matere wh̄i Pitaró mepaae yó matere wh̄irapetamopaae i fo ene fae. Take ̄a suk̄ai bituraalu, yale fo motóróti dokonóturaalu, dīa wópóló, folosóró ̄api Kaleli haepaae ai fale ape. Tétepa, dīa aipaae fupa, ̄a aimó kelaalopó,” yalepó.

⁸ Ai fo deremó, kale sorape atima diri furu furu yóló kilita sókó furaalu, doutó taaróló botokó felepó. Atéró, kale sorape atima aso sókó feleteiné witepa, atimané kelale alarape me wh̄ipaae inipó.

⁹ Fula kaae sere be d̄emó Yesu ̄a kepaayóló mo h̄ikati Maktala be sokó Maria daalemópi sókó walepó. ̄Aata, take Yesuné weikeró dowi keperape betepa, h̄okonale sopó. ¹⁰ Téró, Maria ̄a fóló, Yesutamo kweyale wh̄irape dekené sukturaaalu, molómó betó mupa, ama kelale ala fea atimapaae yalepó. ¹¹ Téyalemó, atimané kale soné Yesu kepaayóló betepa kelalepóló ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénipó. ¹² Téró nalomo, ama yó matere wh̄irapekó tamo wh̄i, doasi be hulua taaróló, me tikipaae faai fu betalemó, Yesuné ama tiki mo kae daayóló, atimaamo fu betere tuámó sókó wóló, daapa kelalepó. ¹³ Atétepa, kelale wh̄i tamoné mepaae yó matere wh̄irapepaae ̄a mo kepaayóló betepapó fo ene walemókélé, mo dapóló atima tué tiki tirénipó.

¹⁴ Atéró, nalo Yesu ̄a ama yó matere 11 wh̄irape ̄la nuku beterepó sókó walepó. Atéró wóló, atimané ̄a mo kepaayóló betepapó dere fo wosóló, tué tiki tiréni deremó, atima foné sóró duraalu, “Diaaḡ kutiri hapóluru dow̄aae fóló, ̄e kepaayóló betepapóló ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénitere noatepa de?” yalepó.

¹⁵ Atéró, atimapaae duraalu, “Kótóné kaaróló betero betere kae kae tiki daae mole so wh̄i feapaae i kale kisi fo wisi yó melaté kweyae. ¹⁶ Mepaae so wh̄i detamo tué tiki tiróló bitu weḡ tóputepa, ti atétere so wh̄i aluyaḡsóró Kótóné tao saalotei, mepaae tué tiki tirénire so wh̄i ti ama só deróló, dowi dupu melaalopó. ¹⁷⁻¹⁸ Atéró, tué tiki tiró betere so wh̄iné etei kelemei alarape eraalo ai ape. So wh̄i tuámó betó

mole dowi keperape yało doimó hõkonótua yóo, kae kae be fo tuęnirutei tuęre whinę dere fo kae yóo, whị dele dowi wulirape naasené tatua yóo, hereikélé naalotei sukuni yóo, hepo daróló mole so whinę tikimó naase mulatepa wisi yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Atéró, Tale Yesuné atimapaae ai forape yóló kemetepa, Kótóné ą hepenpaae dapesó holóló, Talené ama turu naase demó beteralépó. ²⁰ Atéró, ama yó matere whịrape atima hae kwia feapaae kale kisi fo wisi yó maté kweyaai felepó.

Atima atéró yó maté kotere fo so whinę mo dapóló tuę muópóló, mepaae kelemei alarape eraaire fotokọ Talené atima tuapaae mo sųralepó.

Luk

Węi tópuratere whi Jon deyaalopóló yale fo

¹ Kótóné eraalopóló muló betere fo da tuapaae mo eró betepa, mepaae whiné kolóló aseýalepó. ² Ai whirape atima kọleaané aseni, yale alarape mo kelale whirapené deté wale fotóró yó maté wou betalepó. Ai whirapeta, kale fo wisi kae fotamo hoseké eraqsóró hotowayóló kaae taru, yó mótu betalepó. ³⁻⁴ Mepaae whirapené deté wale fo aseýale kaae, mió yalokélé ai fo wisiyóló taleyóló betemó kaae sóró, mo donotóró aseýaai kisipa mutapó. Doa whi Tiopilus-ó, take mepaae whirapené yapaae yó melale fota, mo erapóló naao diriyóló tuę yaasepóló, yalo i aseýere ape.

⁵ Kale Judia hae kwia tetéroló kaae tare topo whi Herot betale alimó etéyalepó. So whimó Talepaae momaratere whi betá beterepó. Ai whita, Lipai faketei, Abaijané deté wale whi Sekaraiapó. Ama soma Elisabet-ta, momaratere topo whi Eronné deté wale sopó. ⁶ Kótóné keletómó atimaamo mo donoi soró whitamó bitu, Kótóné yóló muló betere fo aomó sukóló, ama erae dere ala betá eraté fu betalepó. ⁷ Atéretei, kale so Elisabet atimaamo naale senaalekélé mei, ni daayóló betepa, sokélé sere yóo, whikélé otere yóo yalepó.

⁸ Atéroló betere tuamó Abaija fake whirapené so whimó momarópóló, tukóló muló betere be demó Sekaraiaró ama fake whitamóné momatere be kaae tarepó. Atéru, Sekaraia a so whimó momarótu betalemó etéyalepó. ⁹ So whimó momaratere whirape atima mara mole ala sya furaalu, atimané doi mole ni fakerape fesekée deralemó, Sekaraiané doi mole ni fake dono fetée horóló muni dorowalepó. Atétepa, a kale momatere be tuapaae fóló, felé kẹlaa wale fetera kaae ọla si keletómó biliyópóló, atimané a sóró beteralepó. ¹⁰ Atéroló, kale felé kẹlaa wale fetera kaae ọla simó sukulaa dalatere sukamó a momatere be dolopaae fóló, simó terepetu betalepó. Atétu betepa, mepaae momayaai

wale so whi atima belamó kaae taru momatu betalepó.

¹¹ Até du betepa, Talené dotonale *ensel* wóló, kale felé kẹlaa wale ọla bilitere tiki turu naase dẹró daapa kelalepó. ¹² Ai *ensel* sókó walemó, Sekaraia kilita sókó furaalu, mo winé sukutu betalepó. ¹³ Tétepa, kale *ensel*-né apaae duraalu, “Sekaraia-ó, ya wiyaqse, naao du betale moma Talené wosalepó. Naao so Elisabet naale deyaalo ai ape. Téyaalopa, ama doi Jon mulae. ¹⁴ Ai naale detere kilituraalu, ya doasi hainé sukó, mo so whikélé ai naale kilituraalu, hainé sukó yóló Talepaae mo kée du betaalo ai ape. ¹⁵ Ti noatepae, Talené keletómó a mo doasi whi betaalopó. A doayóló bitukélé, *wain* weiró topo doyóló keyaa fole weitamó naalomeipó. A hamané depemó betepatei, kale Dęi Kepe Wisi a tuamó fayóló mo suró betaalopó. ¹⁶ Atéru, take kópaae fu betere Israel fake so whi atima tetéroló kaae tare Kótó aomó beterópóló, ai naalené momó dapesó waalo ai ape. ¹⁷ Tale wópóló folosóró api wouraalu, ama yaaire alata, take betale whi Ilaija a keperó fotokotamo faanuraalu du betale ala kaae, ai seké a tuamókélé até yaalopó. Ai naale doayóló bitu, alimaraperó naale senaaletamopaae momó hosaa muópóló, atima tuę tiki feteraalo ai ape. Atéturaalu, mepaae Kótóné fo woseni dowaae fu betere so whi Kótóné donoi ala tuamó wisi kisipatamo beterópóló eraalopó. Atéturaalu, so whi fea Tale beterepaae faaire ala amatei, donoróló beteraalo ai ape,” yalepó.

¹⁸ Atéroló Sekaraiané *ensel*-paae duraalu, “Atei ala mo eraalopóló yalo noayóló kisipa yaaloé? Ti ę otere yóo, yalo sokélé sere yóo, erapó,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né apaae duraalu, “Ęta Kótóné keletómó daalu i ala yae depa du betere *ensel* Kebriel-pó. Mió i dere fo wisi yalo yapaae yó melópóló, ama ę ya beterepaae dotonatepa wóló yatamo fo i du betere ape. ²⁰ Mió yalo i dere fo wosóló kisipa tiki tiréni depa, ti naao fo aluyaalo ai ape. Ya atépateti bitiré fóló, mió i dere fo dokonóló eratere sukamó ti naao fo momó yaalo ai ape,” yalepó.

²¹ Téró, Sekaraia momatere be dolopaae holóló betepa, belamó ʔ kaae tawóló betó mole so whiné duraalu, “ʔ mo taketi holaletei, diki du betere-a, noakó su bitu dérópó,” du betalepó. ²² Téró kale whi ʔ belapaae dorowóló atimapaae fo yairetei suni, ama fo alureteiné naasené maaté du betepa, so whiné etei kisipa mualepó. Be tuamó Talené me alakó ʔpaae nokené dere ala kaae eratepa kilitu yalepó du betalepó.

²³ Atéró, momatere be tuamó kutó diyópóló ɖale mulale be ɖe kemetepa, ama bepaae felepó. ²⁴ Ai alarape yale kilipaae ama soma Elisabet naale yalepó. Atétepa, kale so ʔ kelaʔsóró ama bemó kinóló betepatei, wélié aporó kemeyalepó. ²⁵ ʔ atéró bitu duraalu “Take ʔ ni daapa so whi feané faletu betaleteti, mió i be ɖemó Talené ʔpaae erale wisi alané so whi feané keletómó ʔalo hale kemerallepó,” yalepó.

Yesu deyaalopóló yale fo

²⁶ Téró, kale so ʔ naale yóló betepa, apomi wélié tuamó Kótóné ama *ensel* Kebriel, Kaleli haemó tene Nasaret be hulupaae doteyalepó. ²⁷ Atéró, kale *ensel* Kebriel betʔ so seimale Maria beterepaae felepó. Ai sota, Depit fake whikó Josepné dokaaairaa tuakóló beteró beterepó. ²⁸ Téró, kale *ensel* ʔ beterepaae fóló duraalu, “Talené hekesere so seimale-ó, Tale ʔatamo ai betere ape,” yalepó.

²⁹ Atei fo Mariané woseturaalu, etei kaae kōleó dere fo-a, noa betené dérópóló ʔ kisipa teketu betalepó. ³⁰ Até du betepa, kale *ensel*-né ʔpaae duraalu, “Maria-ó, Kótóné ama ʔ mo wisiyóló kolóló hosaa mutu, ʔpaae wisi ala eraai dapa, wiyaʔse. ³¹ ʔata, naale yaalo ai ape. Ai naale detepa, ama doi Yesu mulae. ³² ʔ doasi topo whi betepa kilituraalu, so whi feané mo ó taoró betere Kótóné Naalemapó du betaalo ai ape. Ai naaleta, take ama noumatere Depit bitu yale kaae, so whi fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei ʔ doasi whi sóró beteraalo ai ape. ³³ ʔata topo whi bituraalu, Jekop-né firale fakerape teteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yótóró tawaalopó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Mariané *ensel*-paae duraalu, “ʔta, whitamokélé konipa, ai ala neyóló yaaloé?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, *ensel*-né ʔpaae tokó mótu duraalu, “Kale ɖei Kepe Wisi ʔ tuapaae bitʔ waalopó. Téturaalu, mo ó taoró betere Kótóné fotokōné ʔ teteróló husuró betaalo ai ape. Ai deyaaire naaleta, me dowi alakélé muni, mo kae naale detepa so whi feané kilitu, ita Kótóné Naalemapó fo yaalo ai ape. ³⁶ Aita ʔ maaté mei, naao kekelé so Elisabet-kélé seretei naale erapó. Upulé ʔ ni daapa mepaae so whiné atei serené naale deyaalomeipó dua yaleteti, mió ʔ naale epa, apomiró wélié kemeyalepó. ³⁷ Ti fea ala fea Kótóné sumó enénipóló de?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, Mariané ʔpaae duraalu, “Ti ʔta Kótóné ama kutó diratere so beterepa, naao yale fotóró ama ʔpaae erópóló yae,” yalepó. Téró, kale *ensel* felepó.

Maria ʔ Elisabet kefe fele fo

³⁹ Atéyale be ɖemótóró, Maria ʔ ʔla ʔla hapale sisóló ai be hulua taaróló, Judia du sorokó mole haemó tene be hulupaae felepó. ⁴⁰ Atéró, kale so ʔ Sekariaaró somatamo betere be dolopaae fóló, Elisabet-paae duraalu, “Fapa kōleó,” yóló apualepó. ⁴¹ Mariané Elisabet-paae ai dere fo woseturaalu, Elisabet-né depemó betere naale toróyó holalepó. Atéturaalu, ɖei Kepe Wisi ʔ tuamó faayóló suralepó. ⁴² Atéru Elisabet-né fo fakeyóló duraalu, “Sorape fea betó mupatei, ʔ betʔ Tale Kótóné mo wisiró beterepó. Atéturaalu, naao deyaaire naalekélé ama mo wisiró beterepó. ⁴³ ʔ mé so wisi betepa, ʔ teteróló kaae tare Talené hama naao ʔ kefe waleé? ⁴⁴ Naao kōleó dere fo woseturaalu, ʔalo depemó betere naalekélé hekesené sukutu toróyó holalepó. ⁴⁵ Kótóné ʔpaae eraalopó yale fo wosóló, naao kisipa tiki tiralemó ʔ wisiró beterepa, mióta ʔ hekesené sukʔe,” yalepó.

Mariané Kótóné doi hale horótu yale wole fo

⁴⁶ Téró, Mariané duraalu, “ʔalo hosaa tuamó Talené doi hale sóró horatapó.

- 47 Yalo hosaa turónékélé ę aluyaqsóro tao sale Kótópaae mo kée yóló hajné sukutapó.
- 48 Ti ęta, kutó diratere doi muni sókótei so betepatei, ama ę wisiyóló tao salepó. Mió i be demó kaae sóro bitiré faaire so whi feané ę kilituraalu, ita Kótóné wisiró betere sopó yaalo ai ape.
- 49 Ti noatepae, mo doa fotokó bole Tale Kótóné emó mo doakale ala eralepó. Ama doi mo kae muluraalu, dowi ala mo betakélé munire Talepó.
- 50 Mepaae so whi de Kótópaae winé sukóló ą aomó dua betepa, ama kolené sukutere ala mió i alimó betere so whipaaekélé, take bitiré faaire so whipaaekélé, hale yó tarapó.
- 51 Ama doasi bole fotokóné mepaae doasi alarape eralepó. Atéturaalu, mepaae whi de atima kisi-panétei duraalu, 'Ęta mo doasi seké whi beterapóló,' bopé faketu betale whirape dapo dapo yóló fópóló, hokó faralepó.
- 52 Mepaae ęteróló kaae tare doasi topo whirapené kaae tare alarape ama kemeróló, haepaae só deróo, mepaae naameyóló sókótei betere so whi ama sikipaae horóo, yalepó.
- 53 Mepaae woténé sukutere whirape ama ęla wisi melóló hairóo, mepaae ęla ęla dekéro mole néli so whi hale fópóló dotonóo, dua yalepó.
- 54 Ama kutó diratere Israel fake whirape kiswa keteréni, kolené sukuturaalu, atima tao sere ala hale yó tarapó.
- 55 Talené Abraham-ró ama deté faaire naaletamopaae wisi ala eraalopó yóló mulale fo keteréni, ęané ayarapepaaekélé eralepó. Atéyale kaae, mió i alimó ęapaaekélé ama kolené sukutere ala hale yó tarapó," yalepó.
- 56 Téró, wélié soremó Maria ą Elisabet-tamo betero, nalo ama bepaae fesaae felepó.

Węi tópuratere whi Jon deyale fo

- 57 Téró etéyalepó. Kale so Elisabet ą naale saaitere be demó ama naale dealepó.
- 58 Tale Kótóné doasi kolené sukuturaalu,

ępaae erale alamó Talepaae mo kée yóló doasi ękesese yalepó. Atétepa, ama be whi so whiró kekelé so whitamokélé ama dere ękesese kaaetóro du betalepó.

59 Atéro kale so naale sóro betero, bokó wale be demó ama tiki sekaę tukóló siriróo, kale naalené doikélé alima Sekaraiané doi yakoróo yaai, ama fake so whi walepó.

60 Até yaaitepa, ama hama Elisabet-né duraalu, "Meipó. Ama doita, Jon mulaai dapó," yalepó.

61 Ai fo depa, atimané ępaae duraalu, "Ya fake whikó mo betakélé atei doi munipó," yalepó.

62 Ti fo depa, atimané alimapaae naasené maaté yóló duraalu, "Naao kisiapané ą de doi mulaaló?" yalepó.

63 Tétepa, ama atimapaae naasené maaté yóló duraalu, asętere sóku sóro ape depa, sóro walepó. Atéro, ai kale sóro wale ęla tómó Jon doi asęyalepó. Ai doi asętere kilituraalu, so whi feané haió yóló, sirayalepó. 64 Até yaletamotóro Sekaraia ą fo aluretei momó duraalu, Kótóné doi hale sóro horalepó. 65 Atimaamoné be felekemó betó mole so whiné atétere ala kilitu, me ala kae dapóló winé sinalepó. Du sorokó mole Judia hae kwiamó betó mole so whi feapaae i ala yalepóló deté kweyóló fakeralepó. 66 Mepaae i fo wosale so whiné "I naaleta, Tale Kótóné mo doasi fotokó bete ą tuamó mupa kilitu, take doayóló ą noa kaae whi betaalorópó," du betalepó.

Sekaraiané yale wole fo

67-68 Kale naale Jon-né alima Sekaraia ęei Kepe Wisiné fotokóratepa, Kótóné ępaae yae depa mo so whipaae duraalu, "ęané Talené doi hale sóro horaalopó. Israel fake so whi ęteróló kaae tare Kótópaae mo kée du betae.

Ti noatepae, ęa ama so whipóló dupuró beterapó.

69 Ama kutó diratere whi Depit-né firale fake tuamó Kótóné whi betą sóro betero beterapó.

Ai sekéné ama fotokóné ęa i hae so whi aluyaqsóro tao saalopó.

70 Ti mo take Kótóné ama kae betero betere kóló whirapené yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

- 71 Dá bóe whi kuamó betepa, ama tao saalopó. Téturaalu, mepaae whiné dowi kisipa muóló dātamo bóe dupa, ama fotokóné sesé yaalopó.
- 72 Dāné ayarape ama kisipa keteréni, kólené sukuturaalu mió dá tao saaire whi dotonaalopó.
- 73 Ti aita hāle mei, Kótóné dāné aya Abraham-paae i ala eraalopóló mo dirii fo yóló muló betereteinépó.
- 74 Take ai yóló muló betere fo dokonóturaalu, bóe whirapené dá dóló tēteraqsóró, tao sóró beteroó beterapó.
Atérené mió dá wikélé ini, halaainé Kótóné kutó betā dirótu betenérápó.
- 75 Ti betere dokó fea dá ama keletómó ama kae ere alaró mo donoí alatamo tuāmótóró betó tawaalopó.
- 76 Yāta, yālo naalepó. Take nalopaae so whi feané yā kilituraalu, mo taoró betere Kótóné ama kóló whipó yaalopó.
Ti Tale waaipa yāpi folosóró wouraalu, ā waaire tū donoraē yaaire whi betaalopó.
- 77 Téturaalu, Kótóné ama so whiné dowi alamó melaaire kwia aluróló tao saaire ala naao atimapaee yó melaalo ai ape.
- 78 Ti Kótóné kōle dere ala ama hosaa tuāmó fāaneteiné ai ala eraalopó.
Ti atéyaaire alata, hīka teó sokotere suka dāné tikimó felétu dere kaae, Kótóné ama hepen-mó ere dē dá betere tuāpaae eraalopó.
- 79 Ti aita, noa yaai mei, mepaae diliki tuāmó betó mole so whiró mo felekemó sukāai du betere so whitamo Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala tuāpaae bitī fópóló, ai dēné yó melaalopó,” yalepó.
- 80 Atéró, kale naale ā doaturaalu, ama kepe tuāpaaekélé doasi fotokó bualepó. Atéru, ā Israel so whi beterepaae hākearóló sókó waairaaalu, so whi bitini hāle wópu tikimó bitiré felepó.

2

Yesu deale fo
(Mat 1:18-25)

1 Ai alarape du betale tuāmó etéyalepó. Rom *Gavman* topo whi Sisa Akastus-né i hae kwiamó betó mole so whi doi siré kweyae yóló mulalepó. 2 Atéró so whi doi saleteita, Siria hae kwia Kwirinius-né tēteróló kaae tapa, folosóró kaae sutóró yalepó. 3 Atétepa, kale so whi mo fea doi sópóló, atimané turuku be séle sélepaee felepó.

4 Atétepa, Josep ā Depit-né deté wale whi ereteiné Kaleli hae kwiamó tēne Nasaret be taaróló, Judia haemó tēne Depit-né be hulua Betelehem-paae felepó. 5 Ama dokaa i tukóló beteroó betere so Maria naale epa, atimaamoné doikélé mullaai felepó. 6 Atéró fóló, atimaamo ai bemó betepa, kale so naale saaire be dē sókó walepó. 7 Ai be demó kale soné ama topo naale deyalepó. Atéró, kale naale kutiné bope yóló hupurape ọla melótua dere ni fakené aleyale nuku tómó beleró beterepó. Ti noatepaae, uké wale so whiné fitere be fāaneteiné yalepó.

Ensel-rapené sipsip hupu kaae tare whirapepaae yale fo

8 Téró etéyalepó. Ai hae kwiamó mepaae sipsip hupu kaae tare whirape ai be hulua taaróló, ne yó molepaae fóló, dikitamo atima hupurape kaae tawóló betó molepó. 9 Atéró beterepó, Talené *ensel* betā atima betere tikimó sókó wouraalu, Talené ama ere doasi dēné atima betere tikikélé dēyó felepó. Atéteremó atima fea winé sukutu betalepó. 10 Atétepa, kale *ensel*-né atimapaee duraalu, “Diā wiyaqose, ęta i hae kwia feamó betó mole so whiné wosóló doasi hāiné sukāaire fo wisinaale ene walepó. 11 Diā i haemó betó mole so whi aluyaqsóró, tao saaire whi mió i be demó Depit-né be huluaamó ai deyale ape. 12 Diā Kótóné so whi fea tēteróló kaae tanópóló, sóró beteroó betere Kerisopó. 12 Diā fóló kelenalemó, miótóró deale naale kutiné bopeyóló hupurape ọla melótua dere ni fakené aleale ọla tómó beleró betepa kilituraalu, ita kale bope yale naale hitipó yaalo ai ape,” yalepó.

13-14 Atéró, mo tétitóró kale *ensel* betā daalepaae ó hepen bemó betó mole *en-*

sel-rape mo hãle òla kaae dorowóló daae mulu, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, “Mo taoró betere Kótóné doasi mole doi hale sóró horae.

Kótóné ama tuéné wisi ala eraaitere so whĩpaae hosaa muni deyóló mo dua betere ala erópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Kale *sipsip* hupu kaae tare whĩrape betó mupatei taaróló, *ensel-rape* hepen-paae fesaae holalepó. Atétepa, kale whĩrape atimasisi duraalu, “Talené d̄apaae yó melale ala kelaai, Betelehem be huluapaae faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Atéro, atima hapale fóló Mariaró Josep-tamo betóo, kale naalekélé hupu-rape òla melótua dere òla tó mó firóo, epa kelalepó. ¹⁷ Atimané kale naale kolóló *ensel-rapené* atimapaae yale fo so whĩ feapaae deté kweyóló fakeralepó. ¹⁸ Ai fo depa wosale so whĩ feané ita, noa kaae fo yalerópóló, sirayóló tué teketu betalepó. ¹⁹ Até du betepatei, Mariané ai dere fo wosóló, ama hosaamó muló bitu kisipa hãle yó tarepó. ²⁰ Téró, kale *sipsip* hupurape kaae tare whĩrape atima bepaae fesaae furaalu, kale *ensel-rapené* atimapaae i ala epa kelaalo ai ape, yale ala motóro epa kelaletiné Kótóné doi hale sóró horaté fu betalepó.

Yesu momatere bepaae yó male fele fo

²¹ Atéro kale naale sóró bitiré fóló, bokó wale be demó ama tiki siriróló Yesu doi mulalepó. Aita kale so naale yaaipatei, *ensel-né* mulae yale doipó.

²² Moses-né ašemó soné naale sale tiki Talené keletómó wisiyópóló, kaae tawae ere be d̄e kemetepa, Josep-ró Mariatamo kale naale Talepaae melaai dapóló, Jerusalem bepaae dapesó felepó. ²³ Aita hãle meipó. Talené fo tuámó “Topo naale Talepaae melae,” ere fo sya furaalu yalepó. ²⁴ Téró, me ere fo i ape. “Bet̄a soné naale senaale detepa, kale soné naale ditu yale ala Talené wisirópóló, ba hòkósere tamo ó sukusi tamo Talemó melae,” ere fo sya furaalu atéyalepó.

²⁵ Até yale sukamó, Jerusalem bemó whĩ betané doi Simeon beterepó. Āta, mo donoyóló bituraalu, Kótóné ala bet̄a erótu betale whĩpó. Atéro, kale Israel fake so whĩ

dowi sek̄ei ala tuámó betepa, tao saaire whĩ wópóló, kale D̄ei Kepe Wisi ātamo betámó beterepó. ²⁶ Apaae kale D̄ei Kepe Wisiné etei fo yóló munélipakalepó. Ȳa hapale sukuni, Talené sóró betero betere whĩ Keriso kolóló suk̄aalo ai ape. ²⁷ Atéyale sukamó, Simeon otere D̄ei Kepe Wisiné fotok̄oratepa, momatere be tuapaae fóló beterepó. Atéro beterepó, kale yóló muló betere foné yae ere ala yaairaalu, hamaró alimatamoné Yesu apuóló momatere bepaae sókó walepó. ²⁸ Atéro wapa, kale Simeon oterené kale naale tao sóró ama naase tó mó beleróló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu,

²⁹ “Òla òla fea t̄eteróló kaae tare Tale-ó, naao kale yóló mulale fo mió mo dokonatereteiné naao kutó diratere whĩ sukutepa, hosaa muni deyóló dua f̄ópóló yae.

³⁰⁻³¹ Ti noatepae, naao so whĩ aluyaqsóró, tao saaire ala so whĩ feané keletómó donoróló muló betepa mió ȳalo i keletere ape.

³² Ai dené Juda mei, kae fake so whĩ tuapaae Kótóné ere ala h̄akearatepa kolóló tué yóo, Israel fake so whĩkélé doasi doi sóo, yaalopó,” yalepó.

³³ Téró, kale naale hamaró alimatamoné Simeon oterené yale fo wosóló, haió i yale fo-a, noa betené yalerópóló siratu betalepó. ³⁴ Kale Simeon oterené atima wisir-atero fo yóló, hama Mariapaae duraalu, “I naalenéta, Israel fake so whĩ fea haepaae só deróo, mepaae so whĩ tao sóró sikipaae horóo, yaalopó. Atétere ala kilituraalu, Kótóné hiróló mole ala so whĩ feapaae h̄akearóló yó matepa, mepaae so whĩné ai dere fo wosaalomeipóló, ā só deraalo ai ape. ³⁵ Atétere alané mepaae so whĩné hosaa tuámó mole tué tiki h̄akeamó mulaalopó. Atéteremó, sepake kwia kaaené naao hosaamó deyaalo ai ape,” yalepó.

³⁶⁻³⁷ Aimó Kótóné ama bet̄a kóló so wulia Aser fakekó Fanuel-né senaalema Anakélé beterepó. Ama whĩtamo dokóló betepa w̄ikeró ba fo kemeyóló, oma sukutepa wulia bitu kemeyale ba fotamo touróturaalu 84 ba fo biti serepó. Atéro Kótópaae kisipa tiró bitu, momatere be taaréni, dikitamokélé, d̄etamokélé, moma

dere ala haḷe yó tarepó. Atéru, a ɔla weyóló bitu, moma dere ala betá dua yalepó. ³⁸ Téró ai fapotóró kale so Ana atima beterepaae sókó wóló Kótópaae mo kée yóló, Jerusalem bemó betó mole so whi aluyaqsóró dupuróló tao saaire whi wópóló kaae tare so whipaae kale naale i ape yóló yó mótu betalepó.

³⁹ Atéroró, Josep-ró Mariatamoné Tal-ené yae yóló muló betere alarape yóló kemetepa, Kaleli haemó tene atimané diri Nasaret be huluapaae momó fesaae felepó. ⁴⁰ Kale naale a doaturaalu, mo doasi fotokó buóo, tué tiki dotoróe fóló fosó fosó yóo, Kótóné apaae hosaa muóló yaala sókó fío erapó.

Yesu a teó naale belekqamale, momatere bemó betere fo

⁴¹ Téró etéyalepó. Kale bosenée fele be de sókó wapa ɔla deteremó, ama hamaró alimatamo ba fo dokó fea Jerusalem be huluapaae fua yalepó. ⁴² Kale naale doayóló 12 ba fomó betepa, atima dua dere kaae, ɔla detere sukamó atimaamo Jerusalem be huluapaae holalepó. ⁴³ Kale bosenée fele be demó ɔla detere ali kemetepa, ama hamaró alimatamo bepaae fesaae furaalu, kale naale Yesu Jerusalem bemó betepatei, fole so whitamó fele nisyóló atimaamo felepó. ⁴⁴ Téró kale soró whitamóné kisipané so whitamó fole nisyóló atimaamokélé fu betepa, be de betá kemeyalepó. Atéroró fóló kale naale atimaamoné fake so whiró fulumu whirapetamo betere tikimó kekalepó. ⁴⁵ Até yalemó bitinipa, kekai Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó. ⁴⁶ Atéroró kekitu betepa, be de sore haḷe kemeyóló nalo kale momatere be bopére tipi tuamó betepa kelalepó. Atéru, mepaae Juda yó matere whirapené dere fo wosóo, mepaae wosetere forapekélé yóo du betalepó. ⁴⁷ Kale naale atéroró kisipa fosó fosóru atimané apaae wosetere fo mo donotóró tokó matepa woseturaalu, whirape feané siratu betalepó. ⁴⁸ Atétere ala hamaró alimatamoné kilitu, atimaamo kilita sókó fóló hamané apaae duraalu, “Ti naale-ó, ayanaao damó ya whaalía depa kekale supa, noatepa atei kaae ala yaleé?” yalepó.

⁴⁹ Ti fo depa, atimaamopaae duraalu, “Yaḷo ayané e betterópóló ere bemó fóló betteretei diaamo tué iniru e kekenapó,” yalepó. ⁵⁰ Ama ai yale fo bete atimaamoné diriyóló wosóló kisipa sinipó.

⁵¹ Téró, kale naale ama hama alimatamo Nasaret be huluapaae fóló, atimaamoné dere fo betá wosóló aomó sukóló beterepó. Téruraalu, Yesuné ama yale fo fea hamané kisipa keteréni, ama hosaamó muló beterepó. ⁵² Téró, Yesu a teó doatutei kisipa tiki dotoróe fóló, fosó fosó naale wisi doatepa Kótónékélé, mo so whinékélé, heḷekeyóló apaae hosaa mualepó.

3

Wéi tópuratere whi Jon-né yó male fo (Mat 3:1-12, Mak 1:2-8, Jon 1:19-28)

¹ Taiperius Sisa 15 ba fo tuamó a topo whi bituraalu, Rom hae kwia mo fea ama teteróló kaae tarepó. Atéyale sukamó, Pontias Pailat akélé doasi *Gavman* topo whi bitu, Judia hae kwia teteróló kaae tawóo, Herot akélé doasi topo whi bituraalu, Kaleli hae kwia teteróló kaae tawóo, ama noma Filip-né Ituraea hae kwiaró Trakonaitis hae kwiatamo teteróló kaae tawóo, Lisianas a doasi topo whi bitu, Abilene hae kwia teteróló kaae tawóo, erepó. ² Anas-ró Kaiapas-tamo Kótópaae momaratere doasi topo whi betere sukamó, Sekaraiané naalema Jon whi bitini wópu mole tikimó betepa, Kótóné fo a tuapaae sókó walepó. ³ Atéroró, Jon a Jordan wéi fole hae kwiamó te mole be hulua dokopaae fóló, fo yó mótu betalepó. Atéroró, Kótóné fo yó mótu duraalu, “Diaaɔ du betere dowi ala taaróló, Kótópaae kisipa tiki feteyóló ape. Atétepa, yaḷo diá wéi tópuraaalo ai ape. Diaaɔ dowi alamó saaire kwia Kótóné me ɔla meipóló, haḷe kemeraalo ai ape,” deté kutu betalepó. ⁴ Mo take betale Kótóné ama kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo mo donotóróti yalepó. Ai fo i ape.

“Whi betá haḷe wópu mole tikimó bitu fo fakeýóló duraalu,

“Tale waaire tu aleyae, a waaire tu donora.

⁵ Tukwé derepale tiki, hae mulóló wisirae.

Doasi hasi uluró du sokoreteitamo dukiyóló muluræe.

Wé wére tukélé, mo donoyóló aleyæe.

Kapo ó hapisaa muóló dore tu dukiyóló taae faróló wisiræe.

⁶ Até depa, ti Kótóné so whi fea aluyaqsóro tao saaire ala wisi so whi mo feané kelaalo ai ape,' ” yalepó.

⁷ So whi mo fea Jon-né wei tópurópóló a beterepæe wua depa, atimapaæe duraalu, “Diaaq dere alata, wuliné tu kotere kaae dapó. Kótóné diatamo fopæe butu taleyasóro, mopæe botokó faai de? ⁸ Diadowi ala taaróló kisipa feteyóló tu wisipæe fulapó du betere fo, hakeamó motóro du betæe. Ti noatepæe, Abraham-ta diaaq ayapó du betere fomó yalo diapæe i dere ape. I muó mole kapo fakerape Kótóné whi aleyóló, Abraham-né naale senaale beteranépó. ⁹ Talené kawe ni bete dokó taketi muló beterpó. Mepæe ninétamo du wisi olenitepa, ti ai nirape fea diyóló sipæe taae deraai Talené ama to ai ni betemó bukó tarapó.” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa so whi feané apæe duraalu, “Ti dané noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa Jon-né atimapaæe duraalu, “Me whi dené kuti tamo deró betepa, me kuti sokóló yayare whi melæe. Whi me dené ɔla huyóló mupa, ti aikélé betá kaae alatóro yæe,” yalepó.

¹² Mepæe *takis moni* siré kotere whirape atimakélé wei tópuuai dapóló wóló apæe woseturaalu, “Yó matere whi-ó, da noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹³ Tétepa, ama atimapaæe duraalu, “Diaaq *takis moni* siré kutu, bosenóló sini, sae yale sutoró sae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa, mepæe diki tare whirape wóló apæe woseturaalu, “Da noa ala yaaloé?” depa ama duraalu whiné *moni* saai, so whi tetérelí fo yóló ó dilikóló saqse. Naa *Gavman*-né diá matere *monitóro* tawóló betæe. I su meipóló, dokó dokó yaqse,” yalepó.

¹⁵ So whi feané Jon kilituraalu, i seké Kótóné sóro betéro betere whi Keriso du yalepóló, tué tekítu betalepó. Ti noatepæe, atima Keriso mo kelaai kisipa mutu betaleteinépó. ¹⁶ Até du betepa, Jon-né

atimapaæe tokó mótu duraalu, “Yalota, diá wei maaté tópuratapó. Téteretei, mo doa seké whi betá waalo ai ape. Ata ɛ kaae meipó. ɛ a aomó naale belekaamale kaae betereiné yalo ama hó be dokore képi teraayairetei mo sunipó. Amata, kale Deí Kepe Wisiró sitamoné diá wei tópuralo ai ape. ¹⁷ Ama naaséné *whit* betapæe eróló kane fake kaae ɔla tómó mulóló, fumi beséné só fópóló epeyóló horatere ɔla tarapó. Tétu, mo *whit*-ta betapæe eróló mulótu beterpó. *Whit* fumita, mo sukókélé feni hale dó tare sipæe taae deraalopó,” yalepó. ¹⁸ Atéro, Jon-né kale mió wosetere kisi fo wisi so whi feapæe yó melóturaalu, so whiné kisipa tiki feteraaire forapekélé, yó melótu betalepó.

¹⁹ Tétu betaleteti, kale doasi *Gavman* topo whi Herot-né noma Filip-né sotei a dokó, mepæe kae kae dowi alarape yóo, du betalepó. Até du betepa, Jon-né Herot-pæe atei alarape taalæe yóló, foné salepó. ²⁰ Herot-né take yale alarape tómó, me i alakélé yalepó. Kale Jon *dipula* beteralepó.

Jon-né Yesu wei tópurale foró Yesu deté yale whirapéné doirape

(*Mat 3:13-17, Mak 1:9-11*)

²¹ Atéyale sukamó, Jon-né so whi fea wei tópuróturaalu, Yesukélé wei tópuralepó. Atéro a momatu beteremó, ó hepen be tu tukwé fóló molepó. ²² Atépa, kale Deí Kepe Wisi ba hókóseræ kaae Yesuné tikimó bití dorowalepó. Até deretamo, hepen beró fo fakeyóló duraalu, “Yata, yalo Naalepó. Naa dere ala wisi kilituraalu, ɛ mo doa hakesené sinitapó. Ti yata yalo mo yaala sókó fóló mole Naalepó,” yalepó.

²³ Téró etéyalepó. Yesu a kutó kaae saai betale sukamó, 30 ba fo beterepó. A atéro betepa so whiné ata, Josep-né naalema nisi yalepó.

Josep-ta, Heli-né naalemapó.

²⁴ Heli-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Lipai-né naalemapó.

Lipai-ta, Melki-né naalemapó.

Melki-ta, Janai-né naalemapó.

Janai-ta, Josep-né naalemapó.

²⁵ Josep-ta, Matatias-né naalemapó.

Matatias-ta, Amos-né naalemapó.

Amos-ta, Naham-né naalemapó.

Naham-ta, Esli-né naalemapó.
 Esli-ta, Nakai-né naalemapó.
²⁶ Nakai-ta, Mat-né naalemapó.
 Mat-ta, Matataias-né naalemapó.
 Matataias-ta, Semen-né naalemapó.
 Semen-ta, Josek-né naalemapó.
 Josek-ta, Joda-né naalemapó.
²⁷ Joda-ta, Joana-né naalemapó.
 Joana-ta, Resa-né naalemapó.
 Resa-ta, Serubabel-né naalemapó.
 Serubabel-ta, Sealtiel-né naalemapó.
 Sealtiel-ta, Neri-né naalemapó.
²⁸ Neri-ta, Melki-né naalemapó.
 Melki-ta, Adi-né naalemapó.
 Adi-ta, Kosam-né naalemapó.
 Kosam-ta, Elmadam-né naalemapó.
 Elmadam-ta, Er-né naalemapó.
²⁹ Er-ta, Josua-né naalemapó.
 Josua-ta, Elieser-né naalemapó.
 Elieser-ta, Jorim-né naalemapó.
 Jorim-ta, Matata-né naalemapó.
 Matata-ta, Lipai-né naalemapó.
³⁰ Lipai-ta, Simeon-né naalemapó.
 Simeon-ta, Juda-né naalemapó.
 Juda-ta, Josep-né naalemapó.
 Josep-ta, Jonam-né naalemapó.
 Jonam-ta, Eliakim-né naalemapó.
³¹ Eliakim-ta, Melea-né naalemapó.
 Melea-ta, Mena-né naalemapó.
 Mena-ta, Matata-né naalemapó.
 Matata-ta, Natan-né naalemapó.
 Natan-ta, Depit-né naalemapó.
³² Depit-ta, Jesi-né naalemapó.
 Jesi-ta, Obed-né naalemapó.
 Obed-ta, Boas-né naalemapó.
 Boas-ta, Salmon-né naalemapó.
 Salmon-ta, Nason-né naalemapó.
³³ Nason-ta, Aminadab-né naalemapó.
 Aminadab-ta, Atimin-né naalemapó.
 Atimin-ta, Arni-né naalemapó.
 Arni-ta, Hesron-né naalemapó.
 Hesron-ta, Peres-né naalemapó.
 Peres-ta, Juda-né naalemapó.
³⁴ Juda-ta, Jekop-né naalemapó.
 Jekop-ta, Aisak-né naalemapó.
 Aisak-ta, Abraham-né naalemapó.
 Abraham-ta, Tera-né naalemapó.
 Tera-ta, Nahor-né naalemapó.
³⁵ Nahor-ta, Seruk-né naalemapó.
 Seruk-ta, Reu naalemapó.

Reu-ta, Pelek-né naalemapó.
 Pelek-ta, Eber-né naalemapó.
 Eber-ta, Sela-né naalemapó.
³⁶ Sela-ta, Kainan-né naalemapó.
 Kainan-ta, Arpaksat-né naalemapó.
 Arpaksat-ta, Sem-né naalemapó.
 Sem-ta, Noa-né naalemapó.
 Noa-ta, Lamek-né naalemapó.
³⁷ Lamek-ta, Metusela-né naalemapó.
 Metusela-ta, Enok-né naalemapó.
 Enok-ta, Jared-né naalemapó.
 Jared-ta, Mahalalel-né naalemapó.
 Mahalalel-ta, Kainan-né naalemapó.
³⁸ Kainan-ta, Enos-né naalemapó.
 Enos-ta, Set-né naalemapó.
 Set-ta, Adam-né naalemapó.
 Adam-ta, ti Kótóné naalemapó.

4

Satan-né Yesu dée nópóló sụ sale fo (Mat 4:1-11, Mak 1:12-13)

¹ Yesu ả Đệi Kepe Wisi ảayóló sụruraalu, Jordan ảệi taaróló wapa, Đệi Kepe Wisiné ả ảhị bitini, ảặle wópu mole tikipaae ảlisóró felepó. ² ả aimó betepa, dowi Satan-né ả dée nópóló, sụ sere alarape deté fu betepa 40 be đẹrape kemeyalepó. Atéyale be đẹmó ả ảlakélé néni wote siri bitiré fóló, kemene folepaae ả wote yalepó.

³ Atéro betepa, dowi Satan-né ảpaae duraalu, “Yạtamo Kótóné Naalemapata, ti i kapopaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

⁴ Ai fo depa Yesuné ảpaae duraalu, “Tale Kótóné asemblyó i fo erapó.

‘So ảhị betereteita, mo ảla maaté nukuraalu bitinipó erapó,’ yalepó.

⁵ Atéro, kale dowi Satan-né ả mo ópaae hore dupaae dapesó holóló daalu, i hae kwia dokọ ảteróló kaae tare alarape fea ảpaae tétitóró hapale yó melalepó. ⁶ Téro, ảpaae duraalu, “Yạlo yạmó doasi doi muaaire alaró i haemó muó mole wisi wisi alatamo naao ảteróló kaae tawaasepóló melaalopó. Ti noatepae, take ảpaae matepa taretei, mepaae yạlo kisipa mole ảhịrape melaai depa, ti sụmó manérapó. ⁷ Yạlo i dere fotamo naao betạ wosóló ả aqmó bitu, doa Tale-ó depa, ti i ảla ảla fea naaotóró ảteróló kaae tawaasepóló melaalopó,” yalepó.

⁸ Ti fo depa, Yesuné aṗaae duraalu, “Kótóné aṣémó ere fo i ape.

‘Tale Kótó mo betatóró betepa, a aṗmó sinóló bitu, Aya doa Tale-ó, yóló ama ala betā erótu betae erapó,’ ” yalepó.

⁹ Téró, kale dowi Satan-né Jerusalem bemó tene momatere be hulua tómó dapesó holóló daaló bitu duraalu, “Yatamo Kótóné Naalemapata, ti haepaae tuḡ derepae. ¹⁰ Ti noatepae, aṣémó i fo erapó.

‘Kótóné ama *ensel*-rapepaae ya me ḡlané doalé yaḡsóró, wisiyóló kaae tawae yaalopó.’

¹¹ Me fo i ape. ‘Ya atimané naase tómó muni durupuraalu, me ḡlané ya kotóo sóró doalé yaalomeipó,’ ” yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné kale dowi Satanaepaae duraalu, “Aṣémó i fokélé erapó.

‘Naa Tale Kótóné ya tao sirémóló kḡae kolóló sḡ saḡse,’ erapó,” yalepó.

¹³ Atéró, kale dowi Satan-né Yesu dée nópóló sḡ sale kḡlipaae me tḡ mutere sukamó momó sḡ saai dapóló taaróló felepó.

Nasaret so whḡ Yesuné dere fo wosaalomeipó yale fo

(Mat 13:53-58, Mak 6:1-6)

¹⁴ Atéró, Yesu kale Deḡ Kepe Wisiné fotokḡratepa, a Kaleli hae kwiapaae momó fesaae felepó. A atéró wóló betepapó dere fo ai hae kwiamó betó mole so whḡ feapaae deté kweyalepó. ¹⁵ Atéró, a ai hae kwiamó bituraalu, atimané fo wosetere be dokḡ fo yó maté kotopa, so whḡ feané ama doi hale sóró horótu betalepó.

¹⁶ Take a doayóló betale Nasaret be hu-luapaae fóló bituraalu, kale ṣa nokole be deḡmó ama dua dere kaae, fo wosetere be dolopaae holalepó. Atéró, Kótóné aṣémó ere fo dosḡayaaairaalu turukó holalepó.

¹⁷ Kótóné ama kḡló whḡ Aisaiané aṣere *buku* bopeyóló moletei, ama dosḡayópóló, whḡ mené aṗaae melalepó. Tétepa, ai *buku* sóró ḡaae faróló, ama tuḡ mole fo kekḡlemó keletepa dosḡayale fo ipó.

¹⁸ “Talené ama Deḡ Kepe Wisi ḡ tuḡmó beteró betepapó. Ti aita ḡale mei, ama kale fo wisi so whḡpaae yó melópóló ḡ sóró beteralepó. Atéru, *dipula* kaae betere so whḡ ḡale

fópóló dotonóo, kele dilikire so whḡné kele fisḡaae falóo, mepaae wae sóró sonaalei ala tuḡmó beteró betere so whḡ sokóló ḡale beteroó yópóló, ḡ dotonalepó.

¹⁹ Talené so whḡ wisiyóló beteroópóló, ama kḡlené sukutu hamokoróló ḡale tao sere ali i wale ape fo so whḡpaae yópóló, ḡ dotonalepó,” yalepó.

²⁰ Téró, Yesuné kale fḡloi *buku* momó bopeyóló kaae tare whḡpaae melóló, a bitḡ deyalepó. Atéró betepa, ai fo wosetere be dolomó betó mole so whḡ feané aṗaaetóró kele fopolaa yalepó. ²¹ Téró, ama atimapaee momó duraalu, “Mió diaaḡ wosale aṣémó yóló muló betere fota, motóró dokonalepó,” yalepó.

²² Ama yó matere fo wosale so whḡ feané i whḡné kḡlómó mo kokḡi fo wisinaale dapóló, siratu betalepó. Tétu atimasisitei duraalu, “Ita, Josep-né naalema meié?” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “I mara mole fo diaaḡ ḡpaae mo enérápó. ‘Dokta whḡ-ó, naaotei ya tikimó daale kisi bete wisirótimié? Ti Kapeneam be huluaamó du betere alarape ḡané wosalepa, umó erótu betale ala kaae naao i turuku bemókélé erótumié?’ ” yalepó.

²⁴ Atéró ama atimapaee momó duraalu, “Yḡlo diḡpaae mo i dere ape. Kótóné kḡló whḡné ama be whḡ so whḡpaae Kótóné fo i ape yóló yó matepa, atimané mo dapóló wosetimipó. ²⁵ Yḡlo diḡpaae mo i dapa wosae. Mo take Israel haemó Ilaija betale alimó mepaae sorape atimané whḡ sukóló wulia betó molepó. Ai sukamó ba fo sorené wélié apo mirómó hali kinó betepa, hae kwia feamó ḡla sóku aluyóló, wote ali walepó. ²⁶ Téyaletai, Kótóné Ilaija dotonaletaita, mo betā Israel fake sorapekó tao sópóló dotonénipó. Ténitei, Saidon hae kwiamó tene Sarepat be huluaamó betere betā wulia so tao sene fópóló dotḡyalepó. ²⁷ Téró, Kótóné ama kḡló whḡ Elaisané Israel hae kwiamó dowi humu fuluné tiki doyóló betó mole so whḡ mo betḡkélé wisirénipó. Israel hae kwiamó atei kaae whḡrape betó mupatei, mo betḡkélé wisiréni, Siria hae kwiamó

betere whikó Naaman maaté wisiralepó,” yalepó.

²⁸ Ai kale fo wosetere be dolomó betó mole so whi mo feané ama ai dere fo wosóló, atima doasi fopaae bualepó. ²⁹ Atéro atima hapale turukó huturaalu, a belapaae hokó deralepó. Téró, ai be hulua felekemó ere kulapaae taae deraai dapóló dapesó felepó. ³⁰ Téyaai depa, ai touró betere so whi kua dolomótei sókótamo yóló, ama faai yale tikipaae felepó.

*Yesuné dowi kepe hokonale fo
(Mak 1:21-28)*

³¹ Téró, Yesu a Kaleli hae kwiamó tene Kapeneam be huluapaae derepelepó. Aimó bituraalu, kale saa naai tukóló muló betere be demó so whi feapaae ama fo momó kaae sóró yó mótu betalepó. ³² Ama ai yó matere fo so whi feané woseturaalu, sóró betero betere topo whiné fo kaae dapóló, siratu betalepó.

³³ Ai fo wosetere be dolomó dowi keperape tepeyóló betere whi betá beterepó. ³⁴ Ai sekéné fo fakeyóló duraalu, “He! Nasaret be hulua whikó Yesu-ó, naao dapaae noa alakó eraai waleé? Naao da doraai waleé? Yata, me dowi alakélé muni, Kótóné mo kae betero betere whipóló, yalo kisiparapó,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló ya ai whi tuamó betereitei, sókó ape,” yalepó. Ti fo depa, dowi kepe kale whi tuamó betaitei, so whi feané keletómó ama tiki haepaae taae deróló a sókó felepó. Atéyaleitei, kale whi a doalékélé inipó.

³⁶ Atétere ala so whi feané kolóló, sirayóló atimasisitei duraalu, “I whiné yó mótu betere fota, mo kaepó. Ti ama fota, doasi fotokótamo yó matepa, dowi keperapénékéle ama dere fo mo betá wosóló, ai sókó fulapa, kelae!” yalepó. ³⁷ Yesuné i ala du beterepó fo, ai hae kwiamó betó mole so whi mo feapaae deté kweyalepó.

*Yesuné so whi feané kisi wisirale fo
(Mat 8:14-17, Mak 1:29-39)*

³⁸ Yesu a ai fo wosetere be taaróló, Saimon-né bepaae felepó. Ai bemó kale Saimon-né auma sere tiki suputere kisiné sinóló mupa, atimané Yesupaae, “Naao

wisiraaloé?” yóló wosalepó. ³⁹ Atétepa, a kale so molepaae fóló hemene doropóló, kale soné tiki supu dere kisi bete foné salemó, kemeyalepó. Atéteretamotóró kale so a turukó holóló, atimamó ɔla kaae sóró biliyóló melalepó.

⁴⁰ Be dikiyaaairaalu, suka doropoletamo mepaae hale betere whirapéné kae kae hepo daale so whi Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéro wóló betó mupa, so whi dokó feané tikimó ama naase mulótua yalemó, atimané kisi beterepe wisiyalepó. ⁴¹ So whi feané tiki tuamó tepeyóló betere dowi keperape fo fakeyóló sókó furaalu, yata Kótóné naalemapó dua yalepó. Ai fo depa, atimané ata hale whi mei, Kótóné so whi tetereóló kaae tanópóló sóró betero betere whi Kerisopó yaqsóró, kale dowi keperape foné sua yalepó.

⁴² Mo hikati Yesu ama wotoró so whikélé bitinire tikipaae felepó. Atépa, kale so whi feané keketé kweyóló, a betere tikimó sókó walepó. Atéro wóló bituraalu a metikipaae faqsóró, atimatamo betaai dapóló, sesé du betalepó. ⁴³ Tétepaitei, ama atimapaae duraalu, “Kótóné tetereóló kaae tare aomó mole fo wisi i ape yóló yó maté kweyópóló, Kótóné e doteyalepó. Atéreteiné e diatamo betenéni, mepaae be huluapaae faai dapó,” yalepó. ⁴⁴ Téró, a Judia hae kwiamó te mole fo wosetere be dokó fea fo yó matétóró kutu betalepó.

5

*Yesuné mepaae ama yó melaaire
whirape ape yale fo*

(Mat 4:18-22, Mak 1:16-20)

¹ Téró eteyalepó. Me be demó Yesu a Kenesaret wei fókumó daalepó. So whi mo fea hale ɔla kaae wóló tourale tikimó, hae tiki faae fóló mulu, Kótóné fo wosetu betalepó. ² Até du betepa, wei nuku tamo ai wei fókumó duló betepa kelalepó. Ai nuku tamota, ya siré kotere whirapéné nukupó. Atimané nuku aimó dupa teraae fóló, wei fókumó haleke warape fukutu betalepó. ³ Atétu betepa, a nukumó bitiholalepó. Ai nuku tale, Saimon-paae duraalu, “Naao nuku ai wei kulu tuapaae sawa hikili falae,” yalepó. Téró, a nuku

tómó bituraalu so whi feapaae fo yó mótu betalepó.

⁴ A fo yó melóló kemetepa, Saimon-paae duraalu, “Yakó detémóló kelaalopa, nuku wei kulu tuapaae fóló, diaaq hakele warape wei dolopaae derae,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, Saimon-né apaae duraalu, “Doa whi-ó, mió dikitamo yakó saalo nisiyóló da depe tukó wei ala yóló deraté kweyalemó, mo betakókélé denipó. Téyaletei, naao derae depa ti hakele warape dané deraalopó,” yalepó.

⁶ Atéro, atimané hakele warape deralemó mo doakale yarape deale tikimó, atimané hakele warape tukó faairaalu yalepó. ⁷ Atéteremó, atimané fulumu whirapepaae atima tao sene ape depa wóló, mepaae yarape nuku dolopaae bulóló fu betalemó, kale nuku tamo wusuró mo felekemó wei dolopaae buó deyaai yalepó.

⁸⁻¹⁰ Atétepa, Saimon-ró atamo kutó ditere whirapetamokélé, atima betamó ya siré kotere Sebedi naalema tamo Jems-ró Jontamokélé, ya mo dekéro sóro muló betere kilituraalu, haió yóló siratu betalepó. Atétepa, Saimon Pita a Yesuné hó aomó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, eta dowi ala du betere whipa, taaroló ya fumié?” yalepó.

Tétepa, Yesuné Saimon-paae duraalu, “Ya wiyaqse, naao ya su dere kaae, mió kaae sóro so whi siré kweyaasepólópó,” yalepó. ¹¹ Atétepa, atimané nukurape wei fokupaae tao sóro mulóló, atimané qla qlakélé mupatei taaroló a sya felepó.

Dowi humu fuluné tiki dore whi Yesuné wisirale fo

(Mat 8:1-4, Mak 1:40-45)

¹² Téró etéyalepó. Yesu a betā be huluamó beteremó, dowi humu fuluné tiki dore whi walepó. Atéro, Yesu betere felekemó ama kelepaa haepaae deróló bukutiri tearó bitu apaae woseturaalu, “Tale-ó, yalo tiki doretei naao kisipané wisiraa depa, ti wisiraasepólópó,” yalepó.

¹³ Atétepa, Yesuné ama naase teré faróló kale whiné tikimó wolaayóló duraalu, “Naao tiki yalo wisiraa kisipa mutapa

wisiyae,” yalepó. Téyalemó, mo ai fapotóro kale whiné dore tiki mo ti wisiyó felepó.

¹⁴ Atéro, Yesuné kale whi dotonaai apaae mo diri ma fo yóló duraalu, “Yalo naao tiki wisiralepóló, mo whipaae momókó yaqse. Ya fóló, Kótópaae momaraterere whiné naao tiki foqe yópóló, yó male fae. Atéro foheyóló naao tiki wisipa kilitu, Moses-né ere fo sya furaalu, Talepaae hale melae ere qla melae. So whi feané ai ala kilituraalu, ita Talené erapó kisipa muaalopó,” yalepó.

¹⁵ Yesuné mo so whipaae yaqse yaleteti, i ala yalepóló deté kweyóló fakeratepa, so whi feané woseturaalu, atimané kae kae kisi beterape wisiró, ama dere fo wosóo yaairaalu, wua yalepó. ¹⁶ Atéplatei, Yesu a so whitamó betere tiki taaróló so whikélé bitinire tikipaae suka fea moma eneta dua yalepó.

Yesuné tiki momaare whi wisirale fo
(Mat 9:1-8, Mak 2:1-12)

¹⁷ Atéro, me sukamó etéyalepó. Ama fo yó mótu betepa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo Kaleli haeró Judia haetamomó betó mole so whikélé, Jerusalem be hulua so whikélé, wóló betó molepó. Ai sukamó, so whi feané kisi bete wisiraaire Talené fotokó sumó bolepó. ¹⁸ Atépa, mepaae whirapené betā tiki momaare whi besekené dokopatei, beleyóló wóló be tuapaae holóló Yesu beterepaae sóro holaai kisipa mualepó. ¹⁹ Téró, kale whi sóro faaire tumó so whi mo fea daayale tikimó fenénipa, siki bepaae sóro holóló kea sokóló, kale whi dokopatei, beseketamo Yesu daale donotóro deralepó.

²⁰ Atéro, atimané kisipa tiki tiratere ala Yesuné kolóló, kale tiki momaare whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi alamó kwia melaai yaleteti mió i kemeratere ape,” yalepó.

²¹ Yesuné ai fo depa, Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo atimasisi fo yaai tué teketu betalepó. “Ti whiné ata, Kótó kaaepó du betere foné Kótó faletu beterapó. Mo whi betānekélé dowi alamó melaaire kwia kemeranénitei, Kótóné betā sumó enérapó,” du betalepó.

²² Atéro mutere kisipa Yesuné kolóló, atimapaae duraalu, “Noatepa diã atei tué mutu bitu de? ²³ Ti mé fo so whi feané enére? Naao yale dowi alamó saaire kwia aluratapó enérepe, ya turukó holóló naao beseke sóró fae fo enére? ²⁴ I haemó betó mole so whiné dowi ala bete tokóló aluraaire fotokó Whiné Naalemané sumó bulapóló, kisipa yaasepóló i whipaae eratere ala kela. Ya lo yapaae mo i dere ape, ya turukó holóló naao beseke sóró bepaae fae,” yalepó. ²⁵ Ai fapotóro kale be whi so whi feané keletómó turukó horóló ama beseke sóró bepaae furaalu, Kótóné doi hale sóró horaté felepó. ²⁶ Atéteremó, so whi fea winé sukutu sirayóló duraalu, “Mo take etei kaae ala depa, dané kolókélé ini, mió kisi ala keletapóló,” Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

Takis moni sere whi Lipaipaae Yesuné q sya ape yale fo

(Mat 9:9-13, Mak 2:13-17)

²⁷ Ai ala yóló kemetepa, Yesu a betã takis moni siré kotere whikó ama doi Lipai moni su betepa kolóló, Yesuné apaae duraalu, “Ya e sya ape,” yalepó. ²⁸ Ti fo depa, a turukó holóló ama ɔla ɔlakélé mupatei, taaróló a sya felepó.

²⁹ Téro, Lipainé Yesu ama bepaae dapesó fóló, amó doasi ɔla deralepó. *Taks moni* siré kotere whiraperó mepaae so whitamo fea touró bitu, ɔla nuku beterepó. ³⁰ Tétu betepa, mepaae Farisi whiraperó atima betã kisipa mulu Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesuné yó matere whirapepaae duraalu, “*Taks moni* siré kotere whiraperó dowi ala du betere whirapetamo weiró ɔlatamo betãmó noatepa ɔla nuku bitu dérópó,” yalepó.

³¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Hepo daanire so whi dokta whi beterepaae fumi, hepo daale so whi maaté fua dapó. ³² E waleteita, donoi ala du betere whipaae ape yaai ani, dowi ala du betere so whi atimané dowi ala taaróló ape yaairaalu walepó,” yalepó.

Yesuné yó matere whirape ɔla woteremó yale fo

(Mat 9:14-17, Mak 2:18-22)

³³ Atimané apaae duraalu, “Jon-né yó matere whirapeta, Kótópaae kisipa muóló, me féli ɔla weyóló bitu, momatua dapó. Atétere kaae, Farisi whirapené yó matere whirapekélé atétua dapó. Tétépatei, naao yó matere whirape ai ala ini, atima ɔlaró weitamo nokole ala suka fea hale yó tarapó,” yalepó.

³⁴ Tétapa, Yesuné atimapaae duraalu, “Betã whi a so dokotere sukamó ama nomarape ɔla weyóló hale bitua de? Meipó. ³⁵ Téyaalo meitei, me sukamó kale so dokaaire whi atima betãmó bituraalu, ɔla nuku beteralemó, a tawóló só fole sukamó atima ɔla weyóló hale betaalopó,” yalepó.

³⁶ Ama atimapaae yale fo kisipa sópóló, me fo sale etéro yalepó. “Mepaae whiné kisi kuti bisayóló derãakele kuti bisãe faletei nomotua de? Atétapa, ti derãakele kutiné kisi kuti hukulu yóló doróo, nomaletteikélé kokó ini yóo, yaalopó. ³⁷ Atétere kaae, mepaae whirapené wain weí hupu sekaené aleyale derãakele wutimó tepetumipó. Até enalemó, kale weí fotokóné kale hupu sekaené aleyale derãakele wuti fulukó furaalu, weikélé sunée faalopó. ³⁸ Até yaqsóro, atimané kisi wain weí tepeturaalu, ti hupu sekaené aleyale kisi wutimó tepetua dapó. ³⁹ Folo moi wain weí nokole whirape atima kisi wain weí naai hekese dumipó. Ti noatepae, folo moi wain weí nóló toureteiné mo wisirapó, du beteraapó,” yalepó.

6

Yesu ɔta, sãa nokole be de tetéroló kaae tare Talepó yale fo

(Mat 12:1-14, Mak 2:23-28, 3:1-6)

¹ Téro, sãa naai tukóló muló betere be demó, Yesu a ama yó matere whirapetamo whit kutó tuãmó teyóló felepó. Atéro furaalu, ama yó matere whirapené ai kutómó ere whit du kãae sóró fumi hotokóló nukulé fu betalepó. ² Mepaae Farisi whirapené até dere ala kolóló, apaae duraalu, “Sãa nokole sukamó naao yó matere whirapené atei ala yópóló, noatepa kaae tare?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu wh̄irapetamo wotetepa yale ala ašemó moletei, diaaḡ dosayóló kisipa muni airapó. ⁴ Depit a Kótóné be dolopaae holóló bituraalu, Kótópaae melale mo kae muló betere *bred* otei ama sóró nalepó. A nóló, kwiapaae ama fulumu wh̄irapekélé matepa, atimané sóró nalepó. Ai ota, haḡe mo wh̄iné nukumi, Talepaae momaratero wh̄irapené maaté nukua dapó,” yalepó. ⁵ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Saa nópóló tukóló muló betere be de t̄eteróló kaae tare Taleta, ti kale wh̄iné Naalemapó,” yalepó.

⁶ Téró, saa nokole me be demó, Yesu a Kótóné fo wosetere be dolopaae fóló, fo yó mótu betalepó. Atéro yó mótu betalemó, beta wh̄i ama turu naase sinóló dopa kelalepó. ⁷ Atétepa, mepaae Farisi wh̄iraperó Moses-né asere fo yó matere wh̄irapetamoné Yesu só deraaire bete kikitu, kale saa nokole be demó naase dowi wh̄i wisiratéro kelaairaaalu, kaae tawóló beterepó. ⁸ Atimané atéro mutere kisipa ama kolóló, kale naase dowi wh̄ipaae duraalu, “Ya so wh̄i kuamó turukó holóló, daayae,” yalepó. Atétepa, kale wh̄i a so wh̄i feané keletómó daane holalepó.

⁹ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaḡo diapaae beta fo wosetapó. Saa nokole sukamó noa ala yaḡse yóló mule? Wh̄i tao sóró wisiratero alapé, dowi ala deretei? Ó wh̄i sukaḡsóró tao sere alapé ó wh̄i betere bete doratero alaé?” yalepó.

¹⁰ Ai so wh̄i beterepaae kele keleyóló kale wh̄ipaae duraalu, “Naao naase teréḡ falae,” depa, kale wh̄iné naase teréḡ faralemó, wisiyalepó. ¹¹ Atéteremó, doasi fopaae buóló atimasisitei fo k̄elaaróló duraalu, “Dané apaae noa alakó eraaloé,” du betalepó.

Yesuné 12 wh̄irape sókó sóró beterale fo (Mat 10:1-4, Mak 3:13-19)

¹² Téró beta sukamó Yesu a moma yaairaaalu, du sorokó mole aḡpaae felepó. Atéro, aimó Kótópaae moma deté fu betepatei, be deḡralepó. ¹³⁻¹⁴ Atéro be deḡyó hotepa, h̄ika ama yó matere wh̄irapepaae ape yóló, fea betó mupatei, 12 wh̄irape

maaté sorokó sóró, *aposel* doi mulalepó. ¹⁵ Saimon doi mupatei, ama me doi Pita mulalepó. ¹⁶ Ama noma Andru, Jems, Jon, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpiasné naalema Jems-kélé, kaḡo kaḡore wh̄i Saimon, Jems-né naalema Judas-kélé, Yesu dópóló eleké deyaaire wh̄i Judas Iskariot, atima atéro wh̄irape sóró beteralepó.

¹⁷ Atéro, Yesu a kale du sorokó mole tiki taaróló, ai aḡmó sawa mulure tikipaae ama sóró beterale wh̄irapetamo derepelepó. Kale mepaae yó matere wh̄irapekélé, Judia hae kwiamó wale so wh̄ikélé, Jerusalem be huluamó wale so wh̄ikélé, weḡi fóku felekemó tene Tair beró Saidon betamomó wale so wh̄ikélé, mo haḡe ḡla kaae wóló touró beterepó. ¹⁸ Atéro waletteita, ama dere fo wosóo, atimané kisi bete kemeróo, mepaae so wh̄ikélé dowi kepe tepeyóló betereitei dóló h̄okonóo, yópóló walepó. ¹⁹ Ama fotok̄oné aimó betó mole so wh̄i atimané kisi bete wisirótua yaleteiné, ama tikimó wolaayaaai dapóló walepó.

Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae dere fo (Mat 5:1-12)

²⁰ Atétepa, Yesuné ama yó matere wh̄irape kaae taru duraalu, “Diḡ yoleale betere wh̄irapeta, ti Kótóné t̄eteró betere ala sereteiné diḡ haḡné sukutu beterepó.

²¹ Diḡ mió wotené sukóló mole so wh̄irapeta, take ḡla s̄umó naalopóló kisipa mutu, haḡné ai sukutu betere ape.

Mió diḡ dekené sukóló moló du betere so wh̄ita, take haḡné sinóló betaaireteimó, Talené wisiró beterepa, wisi kisipa muóló betae.

²² Atéro, diḡ Wh̄iné Naalema sya fu beterepó, mepaae wh̄irapené diḡ h̄oróo, kae beterepóló h̄okó falóo, dowi ala dere wh̄ipóló diaaḡ doi doróló fale yóo du betepa, ti Talené diḡ wisiró beterepa, haḡné sukutu betae.

²³ Atétero sukamó hekesené sukutu, t̄uḡwó holae. Ti noatepaae, diaaḡ take saaire doasi dupu wisi hepen-mó

muló beterapó. Ti take atima alimarapenékélé Kótóné ama kóló whirapepaae betā kaae ala erótua yalepó.

²⁴ Téretei, néli whirape diā mo doa wió yae! Ti noatepae, diaaḡ tiki feléyóló mo dua betaaire ala taketi sóró tareteiné, nalopaae atei wisi wisi ọla momó kae saalomeipó.

²⁵ Mió diā mepaae whi de ọla sūmó nóló betere so whi diā mo wió yae! Ti noatepae, take diā wotené sukāalo ai ape.

Mió diā mepaae whi de dọ nóló hēkesetu betepa, take diā dekené sukuturaalu doasi wole yaaireteiné mo doasi kolerapó.

²⁶ So whi feané yāpaae whi wisi-ó, yóló dukiraterere fo du betepa, kolerapa mo doasi wió yae. Ti noatepae, mió diā dukiraterere so whi atima alimarapenékélé take betale kapala kóló whirape atéro dukirótua erapó,” yalepó.

Bóe whipaae yaala sókó fu betae yale fo (Mat 5:38-48)

²⁷ “Téretei, mepaae yalo fo wosetere so whi diāpaae i dere ape. Diā hóróló bóe duraalu, dowi ala erótu betere so whipaae yaala sókó fóló hēkesené sukutu, wisi ala betā erae. ²⁸ Mepaae whi dené diā doróló sekēratere fo depa, Kótóné atima wisirópóló, fo wisitei yae. Mepaae whi dené diāpaae sekei ala eratepa, Kótópaae atima wisirae yóló momarae. ²⁹ Mepaae whi dené naao faamumó deké supa, metikirókélé dópóló yó melae. Mepaae whi dené naao tómó deró betere kuti sokotepa ti naao tuámó deró betere kutikélé seséni, sokópóló yae. ³⁰ Mepaae whi dené yāpaae me ọlakó ọlae depa, ama kematerere ọla melae. Mepaae whi dené naao tare ọla fasetepa, momó ọlae fo yaḡse. ³¹ Mepaae so whiné yāpaae eranée dere ala kaae, naao mepaae so whipaaekélé erótua yae.

³² Diāpaae yaala sókó fu betere whipaae maaté yaala sókó fu betere-a, ai doasi alaé? Mepaae dowi ala dere whirapenékélé atimané fulumu whirapepaae atéro yaala

sókó fole ala du beterapó. ³³ Mepaae whi dené diāpaae wisi ala erótu betepa, diaaḡkélé atimapaae wisi ala eratepa, aita doasi ala meipó. Ti aita, dowi ala du betere so whinékéle dere alapó.

³⁴ Diaaḡtamo mepaae whiné diāpaae momó tokó melópóló me ọla melatepa, ai-a hapólure? Ti mepaae dowi ala dere whirapenékélé momó tokóló saai ai ala dua dapó. ³⁵ Tépetei diaaḡta, bóe whipaae yaala sókó fóló wisi ala betā erótua yae. Atéturaalu, naao me ọla mótu, momó tokó melópóló kisipa muóló meni, hāle meló betā yae. Atétepa, ti diā mo taoró betere Kótóné dupu wisi menóló, ama naalerape betaalo ai ape. Ti noatepae, ama kolené sukutere alaró hāle tao sere alatamota, dowi ala du betere whiraperó ọpaae mo kée initere whirapetamopaae erótu beterapó. ³⁶ Diaaḡ Ayané mo so whi feapaae kolené sukutu dere kaaetóro diaaḡkélé me whipaae atéro kolené sukutu betae,” yalepó.

Me whi hāletei foné só deraḡse yale fo (Mat 7:1-5)

³⁷ “Diaaḡ me whi taleyóló só deratere ala yaḡse. Naaotamo me whi só deratere ala initepa, ti mené diākéle taleyóló só deraalomeipó. Diāné mepaae whitamó foné só deréni depa, ti yākéle mené só deraalo meipó. Mené yāpaae erale dowi ala me ọla meipóló hāle kemeratepa, ti diaaḡ yale dowi alakélé me ọla meipóló hāle kemeraalopó. ³⁸ Mepaae ọla ọla yāyare so whimó hāle matepa, menékélé diāmó hāle melaalo ai ape. Naao me ọla melaai depa, ti deyóló mo ti faánóló melae. Ti noatepae, naao mepaae whimó mo dekéro mótu dere kaae, menékélé yāmó naao male sūtóro melaalo ai ape,” yalepó.

³⁹ Atéro, ama i yale fo tómó atimapaee i fo sale yalepó. “Betā kele dilikire whiné me kele dilikire whipaae tu i mole ape yóló ọlísóro fenére? Atétepa, ti ą dée nukuraalu, atimamo wusuró dée nóló dolopaae derepaalopó. ⁴⁰ Betā skul naalené ą yó materere whi tēteraalo meipó. Téyaalo meitei, kisipa siré fóló sūtepa, ti ą yó melale whi kaae betaalopó.

⁴¹ Naao kele dolomó doakale bole ni fake kilini, naao noné kelemó sawatamo bole mometei noatepa sokaai du betere? ⁴² Naao nopaae duraalu, ‘No-ó, naao kele dolomó bole mome sawa sokotapa maé,’ dere noatepa de? Naao kele dolomó bole doasi ni fake sokóló naao kele feléruraalu, ti naao noné kelemó bole mome sokotepa mo wisirapó,” yalepó.

*Wisi niné dowi du oletimipó yale fo
(Mat 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ “Ni wisiné dowi du oletimipó. Dowi ninékélé wisi du ulutimipó. ⁴⁴ Mo nirape fea du oletepa kolóló, ita du wisi olete nípó, ita, kokola olete nípó dua dapó. Whirape feané nose du teketuraalu, mu daai képi tikimó ó hale hoko ni tikimó olepa teketumipó. Mo besaae teketukélé hale képinó olepa tekete? Meipó. ⁴⁵ Whi wisiné hosaa tuamó wisi alatóro faayóló muluraalu, ama dere fokélé, wisi fotóro dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuamó faayóló mole alatóro dowi fo hakeamó depa wosetua dapó.

*Be hoko tere alaró wisiyóló tere alatomó yale fo
(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ Yalo diapaae yae dere alamo diaaq iniyóló, epaae doasi Tale-ó fo noatepa du betere? ⁴⁷ Mepaae whiné yalo dere fo wosóló, yalo yae dere alakélé wisiyóló erótu betere so whi ti etei kaae alané kelerapó. ⁴⁸ Whi betané ama be teyaairaaalu, tó hae fea dukuté doropóló, hae dirimó kapo fake mulóló, ai tómó be tetua dapó. Atéro tene be doakale hali tikiró wei asyatamo waalotei, ai be mo wisiyóló teneine tokó fenipó. ⁴⁹ Téyaalotei, whi me dené yalo fo wosutei, yalo erae dere ala erénitepa, ti etei ala kaaené kelerapó. Whi betané ama be teyaairaaalu, tó hae kaayóló taae faréni, hale hoko tenapó. Atépa, doakale hali tikiró wei ayatamo waletikimó, kale be tokó taae faróló, mo ti doralepó,” yalepó.

7

*Topo diki tare whiné kutó diratere whi wisirale fo
(Mat 8:5-13)*

¹ Téró, Yesuné so whipaae fo yó melóló kemetepa, a Kapeneam bepaae felepó. ² Ai bemó betá topo diki tare whiné ama hosaa mole kutó diratere whi betá heponé mo felekemó sukāai du betalepó. Ai topo whiné 100 Rom diki tare whirape tetéroló kaae tarepó. ³ Atépa, kale topo whiné Yesu wóló beterapó dere fo woseturaalu, ama kutó diratere whi Yesuné tao sene wópóló, mepaae Juda topo whirapéné apaae ene fópóló doteyalepó. ⁴ Atima Yesu beterepaae wóló apaae duraalu, “U whi wisinaale mo felekemó sukutapa, naao a wisiraasepóló ya da faalopó. ⁵ Ti noatepae, da Juda fake so whitamo hekesené sukóló yaala sókó fole ala muluraalu, dané fo wosetere bekélé ama tenalepó,” yalepó.

⁶ Atépa, Yesu a atimatamo fóló, kale whiné be felekepaae sókó waairaaalu wou betepa, kale diki tare whirapéné doasi topo whiné ama fulumu whirape Yesutamo tumó hokolaatu, i fo yae yóló dotonalepó. ⁷ Atépa, atima fóló, kale topo whiné Yesupaae yae yale fo yalepó. “Tale doa whi-ó, a whi wisi betepapakó ya ama be tuapaae ape yaalomeipa, ya tika tumó daalu kisi bete wisi yae fo betá yae. ⁸ Ti noatepae, ekélé e tetéroló kaae tare whi aomó beterapó. Yalo diki tare whirape atimakélé e aomó beterapó. Ai whirapepaae yalo ‘Fae,’ depa fóo, ‘Ya ape,’ depa wóo, dua dapó. Yalo kutó diratere whipaae i ala yae depa, ai alatóro ama dua dapó,” yalepó.

⁹ Yesuné i kale whiné ene wale fo wosóló sirayalepó. Téró, Yesu fetée fóló a sya wou betere so whipaae duraalu, “Israel hae kwiamó etei kaae kisipa tiki tiró betere whi mo betakélé betepa kilinipó,” yalepó. ¹⁰ Téró, kale doasi topo whiné doteyale whirape bepaae momó fesaae wóló ke-lalemó, kale kutó diratere whiné hepo bete wisiyóló, mo betepa kelalepó.

Yesuné wulia soné naale kepaarale fo

¹¹ Atéro, Yesu a Kapeneam be huluaamó sawa betéro, ama yó matere whirapekélé, mo so whikélé, fea atamo Nain be huluaapaae sókó faai fu betalepó. ¹² Atéro fu betalemó, ai be hulua tipiné bopéro daaló betere tikimó sókó felemó, betá sukāle whi

beleyóló walepó. Ai naalené hamata, oma sukóló wulia bituraalu, ai naale betatóró kaae tarepó. Ama tiki sini beleyóló fupa, ai be huluamó betó mole so whikélé fea ątamo fu betalepó. ¹³ Atétepa, Talené kale so kelalemó, kolené hosaamó supa, ą daalepaae fóló duraalu, “Yą wole ekesé,” yalepó.

¹⁴ Téró, Yesu ą wóló kale sukále whi dokore besekę olaatepa, beleyóló fu betere whirape feni, kejoyóló daayalepó. Atétepa ama duraalu, “Ti naale-ó, ąło ąpaae dapa turukó holae,” yalepó. ¹⁵ Tétepa, kale sukále whitei turukó holóló bituraalu, fo kaae sóró yalepó. Téró, Yesuné kale sukále naalené hamapaae naao naale ai ape yóló melalepó.

¹⁶ Ai ala kolóló, so whi fea winé sukutepa, Kótóné doi hale sóró holóló duraalu, “Kótóné mo doasi kóló whi betą ama so whi tao saai i wóló betere ape,” yalepó. ¹⁷ Yesuné ai ala du beterapó fo Judia hae kwiaró ai hae kwia tuamó betóló fale so whitamó feapaae deté fóló fakeralepó.

Jon-né ama yó matere whi tamo Yesu beterepaae dotonale fo
(Mat 11:2-19)

¹⁸ Atéró, kale Jon-né ama yó matere whirapené Yesuné i alarape du beterapóló, Jon-paae ene walepó. ¹⁹ Jon-né ama yó matere whi tamopaae ape yóló, Tale beterepaae fópóló doteyalepó. Atétepa, atimaamo fóló ąpaae woseturaalu, “Waalopóló bope du betale whi ąpé? Whi me kae wópóló kaae tawaróe?” fo ene fópóló dotonalepó.

²⁰ Atéró, kale whi tamo Yesu beterepaae wóló ąpaae duraalu, “Dąmota, węi tópuratere whikó Jon-né ąpaae wosene fae depa walepa, ąta kale waalopóló bopetu betale whipé, whi me kae wópóló kaae tawaaloé?” yalepó.

²¹ Atéyale sukamótóró Yesuné mepaae hepo daale so whikélé, depe dolomó dowi kepe betere so whikélé, keke dilikire so whikélé, wisirótu beterapó. ²² Atéró, ama atimaamopaae duraalu, “Diaamo fesaae fóló diaamoné wosale foró kelale alatamo Jon-paae ene fae. Mepaae keke dilikiyóló betale so whiné keke fisąae

fóló ąla ąla kolóo, hęleke dore so whi mo sesęre whi kaae kweyóo, dowi humu fuluné tiki dore whirape sesę mo betere whiné tiki kaae daayóo, mepaae wosęli kinu fokélé wosenire so whi wosęli tukwę falóo, mepaae sukutepa दौराai yale so whitei kepaaróo, mepaae yoleale betere whirapepaaekélé, kale mió wosetere fo wisi yó matepa wosetu beterapó fo ene fae. ²³ Mepaae so whi de ąło du betere alamó dée néni, suka fea eró tare so whita, hajné sukópóló yae fo ąpaae ene fae,” yalepó.

²⁴ Atéró, kale Jon-né doteyale whi tamo fimó, Yesuné Jon-mó kisipa mutu, ai betó mole so whipaae duraalu, “Upulé dią so whikélé bitini kópu kaae fitikipaae fua yale-a, beséné kape fépo eratere kelaai felepé, whi kuti wisinaale deróló auretei kelaai feleé? Meipó. ²⁵⁻²⁶ Ti mepaae wisi wisi kuti maaté deratere whita, topo whi betere be wisimótóró bitua dapó. ąta ate ala inipa, dią noa ąlakó kelaai feleé? Atépatei, diątamo Kótóné ama kóló whi mo kelaai fitikimó, ti ąta ai kutó maaté mei, mepaae kutókélé dirópóló sóró beteró beterapó. ²⁷ Asemó yóló muló betere fota, i whimó kisipa mutu erapó.

‘Whi betą ąpi folosóró furaalu, ą waaire tų donoraie fo ene fópóló ąło doteyaaló ai ape.’

²⁸ ąło diąpaae i dere ape. I haemó betó mole soné deale whirapekélé fea betó moletei, kale węi tópuratere whi Jon-né tęteró beterapó. Tépatei, whi me detamo Kótóné tęteróló kaae tare aqmó, belei sókó deóló betepa, ti kale węi tópuratere whi Jon bosené falapó,” yalepó.

²⁹ Mo so whi fearó *takis moni* siré kotere whirapetamo Jon-né dere fo wosóló sya fupa, atima węi tópurateiné Yesuné yale fo wosóló, Kótó ąta, mo donotóró taletere Talepó du betalepó. ³⁰ Téyaletei, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asęre fó yó mótu betere whirapetamo Kótóné tao sóró eraai yale wisi ala atimanétei hórlepó. Ti noatepaae, atima Jon beterepaae węi tópuairaaló feni yaletéinépó.

³¹ Téró, Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whirapené du betere ala ąło noapaae dó faróló yaaloé? ³² Atimata, so

whi mo fea touróló betere tikimó, kale keteirape atimasisitei melaa duraalu, etei kaae ala dere naale senaale kaaené kelerapó.

‘Diã kiliyópóló ðané fó wuti haleróló mepaae wole forape yaleteti, diã hekeseyóló sama kilinipó.

Diã deke duraalu moló yópóló, mepaae wole forape yaleteti, diã wolekélé inipó,’ yalepó.

³³ Atére kaae, kale weí tópuratere whikó Jon òlakélé, weikélé, néni, weyóló haie betepa, diaaø duraalu, ‘A tuamó dowi kepe tepeyóló beterapó,’ dua yalepó. ³⁴ Kale whiné Naalema òlaró *wain* weítamo nokole ala kolóló diaaø duraalu, ‘Kelere? i whita, òla mo dekeró nóo, *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamo fulumu yóo, du beterapó,’ fo diaaø ai dere ape,” yalepó. ³⁵ Atei fo diaaø du betteretei, mepaae so whi de Kótóné mo fo wisi wosóló sya fupa, so whi feané haieamó kilitu, ita Kótóné mole fosó fosóre tué sya feleteiné erapó, yalepó.

Dowi ala du betale soné Yesuné hó fokale fo

³⁶ Téró etéyalepó. Farisi whirapekó betané Yesupaae atamo òla naai faalopó depa, fóló betterepó. ³⁷ A atéro wóló Farisi whiné bemó òla nuku beterapó dere fo ai be huluamó dowi ala du betere soné wosóló, *alapasita* kanené aleyale wutimó felé kèlaa wale *wel* weí sóró walepó.

³⁸ Atéro wóló, a Yesuné sisópaae fóló, ama hó aomó hemée deyóló bitu, wole du betalepó. Atéro du betale wole kaae Yesuné hõleke tópaee durupu betterepó. Tétepa, kale soné ama topo nikinétei, helekóló kópurótu betalepó. Atéro, kale soné Yesuné hõleke tamo kóló tukó nóló, kale felé kèlaa wale *wel* weí ama hómó suniyalepó.

³⁹ Atétere ala betã Farisi whiné kolóló, ama kisipanétei duraalu, “I whita, Kótóné kóló whi uasóro, ti ama hómó olaa deremó, dowi ala dere sonétei a olaa dapó, kisipa muapó,” yalepó.

⁴⁰ Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Saimon-ó, yaío yapaae yaaitere fo betã mulapó,” yalepó. Ti fo depa, ama duraalu,

“Yó matere whi-ó, naao epaae yaaitere fo yae,” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Beta whiné *moni* momó tokó melaaí dapóló, tamo whiné kwia mulóló me whiné 500 *denarias moni* sóo, me whiné 50 *denarias moni* sóo, yalepó. ⁴² Kale whi tamóné sale *moni* talepaae tokó melaairetei sunipa, kale whiné me òla meipóló, taaralepó. Atéro taalatepa, atimaamokó mé whiné kale *moni* talepaae doasi hosaa muóló yaala sókó fole ala enére?” yalepó.

⁴³ Ti fo depa, Saimon-né apaae duraalu, “Yaío kisipanéta, kale doasi *moni* sale whi a hekesa yaalo ai ape,” Tétepa, Yesuné duraalu, “Naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

⁴⁴ Téró, a kale so daalepaae fetée fóló, Saimon-paae duraalu, “I so naao kelere? E naao bepaae waleteti, yaío hõleke fokópóló, naao weikó e menipó. Ténitei, i soné betã ama wole kaae fe yaío hómó epa, ama topo nikinétei helekóló kópuralepó. ⁴⁵ E naao bepaae wale sukamó, yaío faamumó naao kóló tukó néni, i soné betã yaío hó kóló tukó nuku betalepó. ⁴⁶ Naao yaío topomó *wel* weí dilénitei, i soné betã yaío hõlekemó felé kèlaa wale *wel* weí dilalepó. ⁴⁷ Atéyale kaae, yaío yapaae i dere ape. I soné ama mo doasi du betale dowi alamó saai yale kwia yaío haie keraleteiné ama epaae hosaa muóló doasi yaala sókó fu beterapó. Tétepa, whi me dené ama dowi ala haie tómó maaté keraatepa, ti ama yaala sókó fóló hekesené sukutere alakélé haie tómó erapó,” yalepó.

⁴⁸ Téró, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao yale dowi alamó saaire kwia haie keraero beterapó,” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa, atamo betãmó òla nuku betere whirape atimasisitei, fo kèlaaróló duraalu, “I whita, Tale kaae bitu, dowi alamó saaire kwia ama haie keraaalopóló dérópó,” yalepó.

⁵⁰ Tétepa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiró betere alané ya tao sóró wisiralepa, naao hosaa muni deyóló mo dua fae,” yalepó.

8

Ōla wae biliterepaae dō faróló yale fo sale

(Mat 13:1-23, Mak 4:1-20)

¹ Ai ala yóló kemetepa, Yesu a doasi be huluaró sawa be huluatamopaae fóló kale fo wisi yó móturaalu, Kótóné tēteróló kaae tare aqómó mole ala etērapóló yó maté kwēyalepó. A atéró kotere alata, ama yó matepa wosetere 12 whīrapekélé feapó.

² Téró, take depe tuámó dowi keperape betepa wisirale sorapekélé, mepaae hepo daapa wisirale sorapekélé, fea atamo felepó. So whīné Maktala be hulua sokó Mariapó du betere so felepó. Ai sota, take wēikeró dowi keperape tepeyóló betepa, dóló hōkonale sopó. ³ Kale topo whī Herotné ama be ó ōla ōla fea kaae tanōpóló, sóró beteró betere whī Kusané soma Joanakélé, so me Susanakélé, mepaae sorapekélé, mo fea atamo felepó. Ai sorape atima moninétei, Yesuró ama yó matere whīrapetamo tao sua yalepó.

⁴ Atéró so whī fea betāpaae tourótu betepa, mepaae kae kae doasi be hulua mó betó mole so whīkélé wóló tourótu betalepó. Atépa, Yesuné ama i fo sale yalepó.

⁵ “Whī betāné ōla wae ke ama kutómó terepeté kwēyaairaaalu, sóró felepó. Atéró furaalu, mepaae kerape tūmó sorokóta yóló mupa, so whīné hōlekené tēiya tēiya yalepó. Atépa, sikimó kotere barape dorowóló, kale kerape dōsu yóló nalepó.

⁶ Téró, kale whīné kutómó kerape terepeté kwēyaletei, mepaae ti kane tómó dakere haemó taae doróló hapale holalepó. Téyaletei, kapo tómó dakere hae fē meiru, kale ōla wae feleke doaló derepeniyóló, hapale séliyalepó. ⁷ Mepaae ke ti dowi ne eremó taae derepelepó. Atéyaletei, dowi netamo betāmó holóló kale ke ōla wae wisi dowi nené bopeyóló aluralepó.

⁸ Mepaae hae wisimó terepée derepele ōla wae wisiyóló holóló, du oleyalepó. Ai ōla ūlumétepa sóró, 100 yorape fānaleyepó,” yalepó.

Ama i fo sale yóló kemetepa, fo fotokōiné duraalu, “Whī de wosēli daapata, i dere fo wisiyóló wosóló tuē muae,” yalepó.

⁹ Tétepa, ama yó matere whīrapenē āpaae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale noa betenē yaleé?” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, ama atimapaae duraalu, “Tale Kótóné tēteróló kaae tare aqómó kinóló mole ala diaaŋ tuē yōpóló, menē diā sóró beteró beterapó. Téretei, mepaae hāle mo so whīpaaeta, ti fo salenē maaté du beterapó. Ti noatepae,

“Take atima kelené kelaalotei, mo diriyóló koló faalomeipó.

Take atimané fo wosaalotei, bete mo diriyóló kisipa yaalomeipó,” erapó.

¹¹ I yale fo sale bete i ape. Kale ōla wae keta, ti Kótóné fo wisipó. ¹² Kale ōla wae ke tūmó taae doropóló mupa,

barape dorowóló dōsu yóló nale kaaeta, mepaae whī de Kótóné fo wisi wosóló, atimané hosaa tuámó mulatepatei, dowi Satan wóló, kale fo wisi tokó sua du beterapó. Aita hāle mei, kale fo wisi wosóló kisipa tiratepa, Kótóné atima tao saŋsóró du beterapó. ¹³ Téró, mepaae kane tómó dakere haemó taae derepele ōla waeta, i ala dere kaaepó. Kótóné fo hēkesetamo wisiyóló woseteretei, atimané tuē tuámó mulótimipó. Sawa sukamó kisipa tiki tiró bitu, wosetē fu betaalotei, sekei ala wale be dēmó hapale dée nukua dapó. ¹⁴ Kale dowi ne dolomó taae doropóló ōla wae botokó sóró honiyale kaaeta, i ape. Mepaae whī de Kótóné fo wosólótei, tūmó furaalu, atima betere alamó doasi whaalia dere alakélé, tó tikiné felé yaaire alakélé, atimané kisipa tiki tuámó muló bitu, kale fo wisi botokó sóró aluróló, du wisi oletimipó. ¹⁵ Tépeatei,

hae wisimó taae derepele ōla waeta, i ala dere kaaepó. Mepaae so whīné kale fo wisi kisipa wisitamo wosóló keteréni, atimané hosaa tuámó mulóló eró tareteiné, ōla wae kaae holóló, kale fo wisi du oletua dapó,” yalepó.

Mo whī betānékélé lamp sā kinóló munanéipó yale fo
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “So whīné lamp sā dēróló haenē aleale nuku aqómó ó fitere kea aqómó kinóló munéni, so whī feané kolópóló dēróló hākeamó mulótua dapó. ¹⁷ Ti so whīné kelaŋsóró mió hiróló muló betere ala fea

take fopa haķeamó mulatepa, so whi feané kelaalopó. ¹⁸ Téyaalopa, mió diaaq wosetere fo wisi mo wisiyóló sya fóló, erótóro tawae. Ti noatepae, mepaae so whi dené Kótóné fo wisi mo bete mulapóló tao tapa, atétere so whipaae Talené tó mó beleróló mo dekeró melaalopó. Mepaae so whi dené wosale fo wisi ama kisipané tare nisi du betereteikélé Kótóné fasó saalopó,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo wóló belamó daalopó yale fo

(Mat 12:46-50, Mak 3:31-35)

¹⁹ Téró etéyalepó. Yesuné ama hamaró nomarapetamo a kelaai waletei, so whi fea touraletikimó, a daale felekepaae fenénipa, atima belamó kaae tawóló daae molepó. ²⁰ Atépa, mepaae whiné a paae duraalu, “Naao haeró nonaaorapetamo ya kelaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mepaae so whi de Kótóné fo wosóló erótu betepa, ti yalo haeró norapetamo ai ape,” yalepó.

Yesuné hali tikiró besé tikitamo foné sale fo

(Mat 8:23-27, Mak 4:35-41)

²² Téró me be demó Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “I weı kela uté teró faalopa fiépe,” yalepó. Atétepa, atima nuku tuapaae biıi holóló, te felepó. ²³ Atéro, atima nukutamo weı tó mó fu bituraalu, a nuku salemó toró mulóló, noke firepó. Atéro weı tó mó fu betalemó, doakale besé tikiró weı asyatamo wale tikimó, nuku dolopaae weı bõ dorowóló faaturaalu, weıne atima mo felekemó alurapó, du betalepó.

²⁴ Tétepa, ama yó matere whirape fóló, a turukuróló duraalu, “Doa whi-ó, mió weıne da mo felekemó i aluraterere ape,” yalepó.

Atétepa, a turukó holóló kale besé tikiró weı asyatamopaae taalae yóló foné salemó, béyóló dono felepó. ²⁵ Atéro, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Diã kisipa tiki tiró bitini airapó,” yalepó.

Ai fo deremó atima witepa, sirayóló atimasisitei duraalu, “I sekéneıta, noa

whirópó. Weı asyaró besé tikitamokélé, a aomó bitu, ama dere fo mo betã wosetapó,” yalepó.

Dowi kepe tepeyóló betale whi wisirale fo (Mat 8:28-34, Mak 5:1-20)

²⁶ Atéro, atima ai Kaleli weı kela teyóló, Kadarin hae kwiamó sókó felepó. ²⁷ Atéro, Yesu a nuku taaróló hae tó paae taae felemó, ai be huluamó betã dowi kepe tepeyóló betere whi atamo hokolaa yaai walepó. A mo take bitiré woutei, kutikélé deréni, tiki hale whi dou tó mó tó ró bitua yalepó. ²⁸ Atéyale whiné Yesu daale kolóló, keteré yóló ama hó aomó deraapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu, “Mo taoró betere Tale Kótóné Naalema-ó, yalo yapaae dapa, naao e momó kae susupuraose,” yalepó. ²⁹ Ti noatepae, Yesuné kale dowi kepepaae duraalu, ai whi tuamó beteretei taaróló sókó fae dere fomó yalepó. Ti ata, take mepaae whiné sein képiné dokóló mulótua yaletei, kale dowi kepené a whi bitinire tikipaae fópóló, hókó fatua yalepó.

³⁰ Yesuné a paae woseturaalu, “Naao doi deé?” depa ama duraalu, “Yalo doita Lisanipó,” yalepó. Ti noatepae, a tuamó keperape mo hale ıla kaae woló, betó moleteinépó. ³¹ Téró, kale dowi keperape atima betere tiki taaróló, mo apaae derepale dolopaae hókó deraose yóló momó du, momó du, yalepó.

³² Ai du sorokó mole aomó hupurape kimimó daae mupa, dowi keperapené Yesupaae woseturaalu, “Da ai hupurape tuapaae biıi faai dapa, naao dapaae fae yaaloé? depa, Yesuné wisirapa téyae,” yalepó. ³³ Atétepa, kale dowi keperape kale whi tuamó betaletai taaróló, kale hupurape tuapaae tepeyóló biıi felepó. Tétepa, kale hupurape botokó fele tikimó weıne saane kulamó doropóló, weıne sorokó fóló, fea sisiraae felepó.

³⁴ Atétepa, kale hupu kaae tare whirape wituraalu botokó fóló, doasi be hularó ipu berapetamopaae fóló atimané kelale ala deté kweyalepó. ³⁵ Ai fo wosale so whi feané noa ala yalerópóló kelaai felepó. Atéro, Yesu berteremó sókó felemó, dowi keperape tepeyóló betale whitei tué wisi muóló, mo whi kaae kuti wisitamo betepa

kilitu, atima wiyalepó. ³⁶ Téró, mepaae ai ala depa, kelale so whiné ai wale so whípaae duraalu, “I whíta, dowi keperape tepeyóló betale whítei, mió ă wisiyóló mo sesere whi kaae, ai betepa kelae,” yalepó. ³⁷ Téró, ai kale Kadarin hae kwiamó betó mole so whi doasi wituraalu, Yesupaae atima taaróló fae yóló, setu betalepó. Atétepa, ă faairaalu, weı nukupaae biıı holalepó.

³⁸ Tétepa, dowi keperape tepeyóló betale whiné Yesupaae ăkélé yátamo fënëre? yóló wosalepó. ³⁹ Tétepa, Yesuné ă doteyaaı duraalu, “Yă ętamo faalomeıpa, Kótóné yăpaae erale ala yó melaı naao bepaae fesaae fae,” yalepó. Atétepa, kale whi ă fóló, Yesuné ăpaae erale alarape ai be hu-luamó betó mole so whi feapaae yó melaté kweyalepó.

Yesuné betă senaaleró sotamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Mak 5:21-43)

⁴⁰ Atéró, Yesu ă momó weı kęla teyóló uté teró sókó fóló beterepó, ă wópóló kaae tawóló betó mole so whi fea heketamo ă boperale walepó. ⁴¹ Yesu atéró betepa, Kótóné fo wosetere be kaae tare whi Jairus wóló, Yesu kelalemó, mo doasi whıpa, ama hó aqmó deraapisa fóló fıó mulu, ăpaae mo miótóró ama bepaae faalopóló, wosetu betalepó. ⁴² Aıta hale mei, 12 ba fo kemere senaale mo betatóró betereı mo felekemó sukăı depa yalepó.

Téró, Yesu tumó fu betepa, so whi feané betekı betekı deté fu betalepó. ⁴³ ă atéró sókó felemó, fıake fu betepa 12 ba fo kemere so betă walepó. Tétu betepateı, mo whi betanékélé ama ai kisi bete wisiraıre mo sunıpó. ⁴⁴ Atére so ă so whi kuamó Yesuné sisóró kıkıti sókó wóló, ama tómó deró betere kuti salemó olaa yaletamótóró, ama samea fu betaıteı tikalepó.

⁴⁵ Atétepa Yesuné atımapaae duraalu, “Fı né olaa yaleé?” yalepó. Téyalemó, ai so whi feané atıma meıpó depa Pıtané duraalu, “Doa whi-ó, so whi feané yă te alu yóló ai daae mole ape,” yalepó.

⁴⁶ Tétepa Yesuné duraalu, “Diăkó whi betané ę olaa yaletıkımó, yălo fotokó sókó felepa, ę né olaa yaleé?” yalepó.

⁴⁷ Téró, so whiné keletómó kale soné ama yale ala hıranénıpa, ă Yesuné hó aqmó deraapisa fóló fıó molepó. Atéru, ama kisi bete wısi yópóló kısıpa mutu olaa yalemó, kisi bete mo hapale tétıtóró wısiyalepo. ⁴⁸ Téró, kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kısıpa tiki tıraıteıne yă ai wısiyalepa, hosaa muni deyóló dua fae,” yalepó.

⁴⁹ Kale sotamo ai fo du betepateı, fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né ama be whi wóló ăpaae duraalu, “Naao senaale mo ti ai sukăle ape. Térapa, yó matere whıpaae fo me kae ini taalae,” yalepó.

⁵⁰ Ai dere fo wosóló, Yesuné kale whi Jairus-paae duraalu, “Naao senaaleta wısiyaalopa, yă fomoyóló whaalıani, kısıpa tiki betă tırae,” yalepó.

⁵¹ Atéró etéyalepó. ă kale fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né bemó sókó fóló duraalu, “Mepaae whırape ętamo faai dapóló waęse. Pıta, Jon, Jems, kale senaalené alımaró hamatamo betă wópóló yae,” yalepó. ⁵² Atéró, sókó fóló kelalemó, kale senaale sukóló mupa molóró fo tiki whaatamo du betepa, Yesuné atımapaae duraalu, “Ai senaaleta, sukuni noke fırapa, diaaę fo tiki whaaró moló-utamo taalae,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, atıma mo so whiné kısıpané i senaaleta, mo ti sukunapóló, ă dı nanalepó. ⁵⁴ Tetepa, kale senaalené naasemó tao sóró duraalu, “Ti senaale-ó, yă turukó holae,” yalepó. ⁵⁵ Atétepa, ama kepe bete ă tuăpaae momó biıı wouraaı, mo hapale tétıtóró turukó holóló daayalepó. Tétepa, Yesuné atımapaae duraalu, “Me ılakó nópóló melae,” yalepó. ⁵⁶ Atétere ala kolóló, kale senaalené ama alımaró hamatamo hokómó sókó fıuraalu, sırayalepó. Tétepa, Yesuné atımaamopaae fo mulótu duraalu, “I ala yalepóló, mepaae so whıpaae momókó yăęse,” yalepó.

9

Yesuné sóró betereale 12 whırape dotonale fo

(Mat 10:5-15, Mak 6:7-16)

¹ Atéró etéyalepó. Yesuné ama dosăyóló sóró betere 12 whırape betăpaae

tourale ape depa, walepó. Atéro wóló betó mupa, ama doasi fotokọ bulóo, so whi tuamó dowi keperape beteretei, dóló hokónótua yóo, mepaae kae kae kisi daale so whirape wisirótua yóo, yópóló sóró beteralépó. ² Atéro atima doteyaa duraalu, “Diã be hulua dokọ feapaae fóló, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala yó melóo, mepaae hepo daale so whikélé wisiróo yaasepóló fae,” yalepó. ³ Atéro ama atimapaae duraalu, “Diã furaalu dotó tikikélé, waró yotamokélé, mo nokole ọlakélé, monikélé, kutikélé me dekaaporóló momókó sóró faose. ⁴ Diã me be huluamó sókọ fənalemó, betã whinə diã dape supa, ti ai whitamotóró fitua yóló, fole sukamó ai be taalae. ⁵ Mepaae so whinə diatamo dape sini depa, ti atimané yale alamó dapóló kisiipa muópólópa, ai be hulua taaróló faairaalu, diaaq hómó dakere hae terepée deróló fae,” yalepó. ⁶ Atéro atima fóló, be hulua dokọ feamó kale fo wisi yó maté kweyóo, atima kotere be huluamó kisi muó mole so whikélé, fea wisiraté kweyóo, yalepó.

⁷ Atima ai ala deté kutu beterapó dere fo Kaleli hae kwia teteróló kaae tare whi Herot-né wosalepó. Mepaae so whinə kale sukale whi Jon momó kepaayóló beterapóló deté fele fo wosetu, Herot-né ama kisiipa tiki kóló kóló du betalepó. ⁸ Atétepa mepaae so whinə duraalu, “Mo take betale whi Ilaija wóló biturapó. Tétepa, mepaae so whinə du, mo take betóló sukale Kótóné ama kóló whirapekó, momó kepaayóló wou yalepó,” du betalepó. ⁹ Tétepa kale topo whi Herot-né duraalu, “Jon-ta, yalo diki tare whirapené depa tikalepa, aita demó dérópóló,” ama kele faai kisiipa mualepó.

*Yesuné 5,000 whirape ọla melale fo
(Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Jon 6:1-13)*

¹⁰ Téró, ama doteyale whirape atima momó fesaae wóló, atimané yale alarape Yesupaae yó melalepó. Téró, ama atima maaté dape sóró, Betsaida be huluapaae felepó. ¹¹ Atima atéro felepó dere fo so whi mo turóné woseturaalu, ą sya felepó. Atima atéro ą beterepaae wapa, wisirapóló dape sóró, Kótóné teteróló kaae tare aomó

mole ala atimapaae yó melóo, mepaae hepo daapa wale so whikélé wisiróo, yalepó.

¹² Atéro, suka doropoletamo ama yó matepa wosetere 12 whirape ą beterepaae wóló duraalu, “Dãta ọlakélé meire tikimó beterapa, i so whi felekemó tẹ mole berapepaae fóló atimané naaire ọlaró fiyaaire betamo atimanétei kekãai fópólópa, dotonae,” yalepó.

¹³ Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diaaqte, atima naaire ọla melae,” depa atimané ąpaae duraalu, “Dãnéta, bred o bula aporó yóo, ya tamo yóo, yóló betã i mole ape. Tétepa, naao kisiipané i betó mole so whinə naaire ọlakó ðanétei dupune fópóló kisiipa mute?” yalepó.

¹⁴ Atéro, aimó betó muale soró naale senaaletamo dosãani, whi maaté dosãayóló touróturaalu, 5,000-rópó.

Tétepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dosãayóló 50 whirape kae kae yóló beteraté kweyae,” yalepó. ¹⁵ Tétepa, ama yó matere whirapené so whi fea taleróló beteraté felepó. ¹⁶ Atépa, Yesuné bred o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló taruraalu, hepen-paae kese holóló Kótópaae mo kée yóló terekée daalu yalepó. Téró, ama yó matere whirapepaae melatepa, atimanémo so whi feamó ąliraté kweyalepó. ¹⁷ Atéro, atima fea nalemó sũtepa, buki muni feletei, ama yó matere whirapené siré kweyóló, 12 yorape deyóló fãanalepó.

*Pitané Yesupaae Kótóné sóró betero
betere whi Kerisopó yale fo
(Mat 16:13-28, Mak 8:27-9:1)*

¹⁸ Téró, me sukamó eteyalepó. Ama yó matere whirape atimasisi maaté moma du bitu, ama atimapaae duraalu, “Ai so whi feané ẹ-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁹ Ti fo depa, atimané duraalu, “Mepaae so whinə yãta, wẹi tópuratere whi Jonpó, mepaae so whinə ti Elaijapó, mepaae so whinə ti mo take betale Kótóné kóló whirapekó kepaayóló bituraalu, du beterapó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diãnéta ẹ depóló kisiipa mute?” yalepó. Atétepa Pitané duraalu, “Yãta, Kótóné so

whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Kerisopó,” yalepó.

²¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaee fo fokoiné duraalu, “Pitané ai yale fota, so whipaae momókó yaqse,” yalepó. ²² Téró ama duraalu, “Kale Whiné Naalema kae kae sekei ala saalo ai ape. Doasi whi disirapenékélé, mo so whimó Talepaae momaraterere topo whirapenékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapenékélé, a mené dópóló, só deraalo ai ape. Téyaalotei, a momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²³ Téró ama yó matere whirapepaae duraalu, “Whi me de e fole tumó wai kisipa mutepa, ti naao yaaire ala teteróló ya dóló oleraaire filipaa ni naotei beyóló, betere dokó e sya ape. ²⁴ Mepaae so whi dené ama betere bete me ala yaqsórópóló amatei hotowaró kaae tapa, atétere so whiné betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, whi me dené yalo ala eróturaalu, Talepaae naaopóló taalatepa, atétere whiné betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó. ²⁵ Beta whiné i haemó muó mole wisi wisi ɔla dekeró sóró betaapaae du betere tuamó ama betere bete alutepa, ti me noa dupu wisikó saaloé? ²⁶ Mepaae whi de witu halemó, ekélé, yalo fokélé tuénipó depa, kale Whiné Naalemakélé, Alimakélé, mo kae betere *ensel*-rapekélé ama mo kae ere detamo wale sukamó, Whiné Naalemanékélé ai whi a tuénipó, yaalopó. ²⁷ Téyaalopa, yalo diapaae mo i dere ape. Di a daae mole so whi mepaae sukaiipatei, Kótóné teteróló kaae tare ala mo kelaalopó,” yalepó.

Yesuné ama tiki kae daane wale fo
(*Mat 17:1-13, Mak 9:2-13*)

²⁸ Yesuné i forape yóló bitiré fóló, bokó waleró be de kemetepa, etéyalepó. Pita, Jon, Jems, atima Yesuné dape sóró du sorokó molepaae moma yaairaaalu felepó. ²⁹ Atéro holóló momatu betaalemó, ama kelepaa kae daane wóo, ama deró betere kutikélé mo epée de kaae yó fóo, yalepó. ³⁰⁻³¹ Atére tuamó, whi tamo Moses-ró Elaijatamo mo kae ere detamo sókó wóló, Yesutamo fo du betepa kelalepó. Atima atéro du betale fota, Yesu a i hae taaróló hepenpaae momó fesaae faaire ala dokonóló,

Jerusalem bemó eraalopó du betalepó. ³² Pitaró ama fulumu whirapetamo noke fi turukó horóló kelalemó, kale whi tamo mo doasi ere de tuamó daalu, Yesutamo fo du betalepó. ³³ Atéro, kale whi tamo Yesu taaróló faai depa Pitané duraalu, “Yó matere doa whi-ó, da fea etéro betere ala mo wisirapó. Dané diámó furu be sore tenaai kisipa mutapó. Me yamó tenóo, me Moses-mó tenóo, me Elaijamó tenóo, yaalopó,” yalepó. Aita, Pita a noa fo enénitepa, kóló kóló duraalu yalepó.

³⁴ Pitané atéro fo du betepatei, sako dorowóló atima husuratepa, doasi winé sukutu betalepó. ³⁵ Ai sako dolomó i fo yalepó. “Ita, yalo Naalepó. A sókó sóró, yalo kae betero beterepa, ama dere fo wosae,” yalepó. ³⁶ Ai fo yóló kemetepa kelalemó, Yesu a beta daapa kelalepó. Ama yó matere whirape atimané ai kelale alarape mo so whipaae ini, hiróló bitiré felepó.

Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale wisirale fo

(*Mat 17:14-21, Mak 9:14-29*)

³⁷ Atéro be deyó hotepa, atima ai du sorokó mole tiki taaróló dorowou betaalemó, so whi mo hale ɔla kaae atamo tumó hokolaa yaai walepó. ³⁸ Ai so whi betó mole kua dolomó beta whi turukó holóló daalu, fo tokoróló duraalu, “Yó matere whi-ó, yalo mo beta naale naao wisirale waaloé? ³⁹ Suka fea dowi kepené a taneta depa, keteré yóló ama kóló dako sókó wua dapó. Até duraalu, dowi kepené a taaróló feni, fotokóné ama tiki fesoróló, hó naasekélé sosoro faróló mo dorótua dapó. ⁴⁰ Até du betepa, naao yó matere whirapepaae hokonaaloé? yóló wosalemó, atima sunipó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Mió i alimó kisipa tiki tiréni, dowaae fóló kópaae fu betere so whi-ó, di a tu wisipaae fópóló e diatamo betale supa, ai naale ipaae dapesó ape,” yalepó.

⁴² Kale naale dapesó wou betepatei, dowi kepené haepaae taae deralepó. Atéro haemó mulu, fesorótu betepa, Yesuné kale keperape foné sóró duraalu, ai naale

tuamó beteretei hokó faróló, alimapaee malepó.

⁴³⁻⁴⁴ Kótóné doasi fotokóné eralepóló, so whi feané kilituraalu, siratu betalepó. Yesuné atéro yale alamó so whi feané haió, i-a noa ala yalerópóló, siratu betepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yalo diapaae i yaaitere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae. Kale Whiné Naalema mo whirapené dópóló, mené eleké deyaalo ai ape,” yalepó. ⁴⁵ Ama atéro yale fo kinóló moletiné bete atima wisiyóló kisipa initepa wosaai yalemó, atima wituraalu taaralepó.

Doasi topo whi de betaaloé yale fo
(Mat 18:1-5, Mak 9:33-40)

⁴⁶ Téró, Yesuné ama yó matere whirape atimasisitei de doasi topo whi beteré yóló, u só derólu i só derólu dere ala kaae salepó.

⁴⁷ Atimané atéro mutere kisipa Yesuné kolóló, naale betá tao sóró turukó horóló ̄ daale demó daalalepó. ⁴⁸ Téró, ama atimapaee duraalu, “Whi me dené yalo doimó etei kaae naale wisiyóló dape supa, ti ̄ etei dape sirapó. Whi me dené ̄ wisiyóló dape supa, ti ̄ doteyale sek̄etei dape sirapó. Whi me de dī tuamó naale belek̄amale aleyóló belei betepa, ti ̄ doasi whi ai betere ape,” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa wosóló, Jon-né duraalu, “Tale doa whi-ó, betá whiné naao doi yóló dowi kepe hokónótu betepa, ̄ta d̄akó meipóló kisipa mutu, d̄ané ̄apaae atékese yóló, sesé du betalepó,” yalepó.

⁵⁰ Ai fo depa, Yesuné ̄apaae duraalu, “Di-aā ̄ sesé yāse. Ti noatepae, mepaae dītamó bóe dinitere whīta, ti dītamó mole whi ai ape,” yalepó.

Yesu wisiyóló dape sini yale fo

⁵¹ Téró, Yesu i hae taaróló hepenpaae dapesó holaai feleke deremó, ̄ me tikipaae faai kisipa muni, Jerusalem be huluapaae maaté faai fotok̄o yalepó.

⁵² Téró, Yesu ̄ nalo faairaalu, mepaae whirape beró naaire ̄latamo donoróló mullaai atimapi f̄ópóló dotonatepa, atima Samaria hae tuamó t̄ene bemó sókó felepó.

⁵³ Téyaletei, ai be hulua so whi feané ̄ Jerusalem bepaae faai wale kilitu, dape

sinipó. ⁵⁴ Atétere ala kilitu, ama yó matere whitamo Jems-ró Jon-tamoné ̄paae duraalu, “Tale-ó, i be huluamó betó mole so whi fea hepen-mó mole si dorowópóló yaé yóló kisipa mute?” yalepó. ⁵⁵⁻⁵⁶ Ai fo depa, Yesu ̄ fetée fóló atimaamo foné sóró, atima me be huluapaae felepó.

Betá whiné Yesupaae ya sya walapó yale fo

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Atéro atima fu betaalemó, t̄u tuamó whi betané ̄paae duraalu, “Ya mopaae fupa, ti ̄kélé yatoró sya waalopó,” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Haonarapeta, atima fitere tiki yóo, barapekélé fiyaaire dépi daayóo eretei, Whiné Naalema betá toró mulóló fiyaaire tiki inipó,” yalepó.

⁵⁹ Atéro, whi mepaae duraalu, “Ya ̄ sya ape,” yalepó. Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, folosóro ̄ yalo ayapi dourale fulapa, wisire?” yalepó.

⁶⁰ Ai fo depa, Yesuné ̄paae duraalu, “Sukune āre whiné ti sukune whi dourópóló, ya ti Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole ala yó maté kweyae,” yalepó.

⁶¹ Atéro, me whinékelé duraalu, “Tale-ó, ̄ ya sya waaitei, yalo hae ayapaae k̄leó fo ene faai kisipa mutapó,” yalepó.

⁶² Ti fo depa, Yesuné ̄paae duraalu, “Whi me de ama kutó ditu bitutei, d̄epaae kele mulatere whiné Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole kutó diraaire sunipó,” yalepó.

10

Yesuné 72 whirape doteyale fo

¹ Atéyale kilipaae. Talené mepaae 72 whirape sóró beteróló, ̄ faai dere be hulua dokopaae atimapi f̄ópóló, tamo tamoyóló doteyalepó. ² Atéro doteyaaai atimapaee duraalu, “Kutómó ̄la mo dekéro ̄lumépat̄ei, ai ̄la saaire whi betá doaló meipó. Térapa, ai ̄la sere ala t̄eteróló kaae tare Talené mepaae whirapekó ai kutopaae dotonópóló, Talepaae kemayae.

³ Dī bete haorape betere tuapaae *sipsip* hupu malerape kaae, yalo i dotonatere ape. ⁴ Dī furaalu *moni* detere bekélé, mo yokélé, hó bekélé, sóró fāse. T̄umó

furaalu, so whĩpaae k̄oleó fokélé ini, fó bet̄a yae.

⁵ Dīa bet̄a whĩné bemó sókó furaalu, Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala dīa tūamó mulópóló yae, fo bet̄a yae. ⁶ Ai be tūamó hosaa muni deyóló dua betere whĩtamo betepa, ti Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala ai whĩ tūamó muaalopó. Meipa, ti ai ala dīatamo momó fesaae waalo ai ape. ⁷ Ai fitere bemótóró bitu, atimané dīamó matere ɔlaró weĩtamotóró nuku betae. Ti aita, diaaɔ diteremó kutómó dupu dono ai sere ape. Térapa, dīa be dokɔ h̄oko fité kuni, fitere bemótóró fitua yae.

⁸ Téró, dīa bet̄a be huluamó sókó fenalemó, ai be hulua so whĩné dīa wisiyóló dape sóró ɔla matepa, ti ai ɔlatóró nae. ⁹ Atéró bitu, ai be huluamó kisi daae mole so whĩ wisirótua yae. Diaaɔ atimapaae yó mótu, ‘Kótóné t̄eteróló kaae tare alakélé dīa beterepaae mo felekemó wale ape,’ fo yae. ¹⁰ Téyaalotei, dīa bet̄a be huluamó sókó fenalemó, atimané dīa wisiyóló dape sinitepa, ti ai be bela tūamó daalu, atimapaae i fo yae. ¹¹ ‘Diaaɔ yale alamó, dīané be hae ɔané hómó dakeretei diaaɔ keletómó i helek̄etere ape,’ fo yae. Dīané dow̄aae fu betepa, Kótóné t̄eteróló kaae tare aɔmó mole ala mo felekemó waalopa, dīa diriyóló kisipa muae yae,” yalepó. ¹² Atéró, Yesuné ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Yalo dīapaae mo i dere ape. Kótóné i haemó betó mole so whĩ taletere sukamó, Sodom be huluamó betó mole so whĩpaae doasi sek̄ei ala eraalotei, dīa wisiyóló dape sinitere be hulua so whĩpaae eraaire sek̄ei alata, mo doasi bosenóló eraalo ai ape.

¹³ Korasin beró Betsaida be huluatamomó betó mole so whĩ dīa tūapaae doasi sek̄ei ala waalopa, dīa mo wió yae. Ti noatepae, i be hulua tamomó erale kelemei kaae, Tair-ró Saidon be huluatamomó eróluaşóró, ti atima mo taketitei yei kuti bukóo, kili diyóo, yóló kisipa feteyóló bituapó. ¹⁴ Téyaalotei, Kótóné fo tokóló tale dere sukamó Taia-ró Saidon be hulua so whĩtamopaae sek̄ei ala eraalotei, dīapaaeta, ai bosenóló mo doasi

sek̄ei ala eraalo ai ape. ¹⁵ Dīa Kapeneam be hulua so whĩ-ó, diaaɔ kisipané dīa Talené ó şapaae dapesó horaalopóló de? Meipa, doa k̄oleó. Whĩ mo ti sukóló aluyaaire dolopaaetei derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, Yesuné ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Mepaae diaaɔ dere fo wosetere so whĩné ti yalo dere fokélé wosetapó. Mepaae so whĩ dené dīa h̄oratepa, ti ɛkélé h̄oratapó. Téretei, mepaae whĩ dené yalo dere fo woseni nisiyóló h̄oratepa, ti ɛ dot̄eyale whĩkélé h̄oratapó,” yalepó.

¹⁷ Téró, kale dot̄eyale 72 whĩrape hekesetamo momó fesaae wóló duraalu, “Tale-ó, ɔané naao doi yóló dowi keperape doló h̄okonatepa, ɔané dere fo mo bet̄a wosóló fua dapó,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Hepen bemó dowi Satan epée de kaae fit̄aa deté i haepaae dorowapa kelalepó. ¹⁹ Dowi wuliró t̄rapetamo dīané t̄eya depa, ɔané bóe whĩ Satan-né bole fotok̄oné dīa doraalomeipó. ²⁰ Ti ai alata motei, kale dowi keperape dīa aɔmó sukóló beterepaae hekeseni, hepen bemó diaaɔ doi aseýóló moleteimó bet̄a dīa hekesetu betae,” yalepó.

²¹ Atéyale sukamó, Yesu a Deĩ Kepe Wisiné fotok̄oratepa, doasi haĩné sukutu duraalu, “Hepen beró haetamo aleóló muló betere Aya Tale-ó, *skul* yóló doasi kisipa sere whĩraperó fea ala tūere whĩrapetamoné kelaşóró kinóo, ketei aɔre whĩrapené kolópóló, haķearóo dere kilitu, yalo ȳapaae mo kée yóló, naao doi sóró horatapó. Aya-ó, aita mo naao kisipa mole alatóró erapó,” yalepó.

²² Téró, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala feata, yalo t̄eteróló kaae tanópóló, Ayané epaae meló beterepaae. Whĩ bet̄anékelé Naalema tūeni, Alimané bet̄a tūerapó. Atére kaae, Alimakélé whĩ bet̄ané tūeni, Naalemané bet̄a tūerapó. Atérené Naalemané ama Aya i ape yóló yó melaai tūe mole so whĩpaae yó matepa, ai so whĩné maaté Alima tūénérapó,” yalepó.

²³ Téró, Yesu a ama yó matere whĩrape atimanale bitu, a atima beterepaae fetée fóló duraalu, “Mió diaaɔ kelené i kilitu

betere ala tuę sere so whi Kótóné wisiró beteropóló, hainé sukutu beteropóló yae. ²⁴ Ti noatepae, yało diąpaae mo i dere ape. Mió keletere ala take betale kóló whiraperó topo whirapetamoné kelenée deté waleteti kilini yóo, diaaę wosetu betere fokélé wosenée deté waleteti woseni yóo ipakalepó,” yalepó.

Samaria whiné Juda whi tao sale fo

²⁵ Téró, Moses-né asęre fo yó matere whi betą turukó holóló Yesu sųsóró duraalu, “Yó matere whi-ó, ę mo ti betó tawaairaaalu, noa alakó yaaloé?” yalepó.

²⁶ Ti fo depa ama duraalu, “Ai asęmó noa fo ere? Ai yóló muló betere fo dosąatu, naao noa kisipa mute?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa, kale whiné ąpaae tokó mótu duraalu, “Tale Kótópaae hękesené sinóló yaala sókó fole alata, naao hosaa turónékélé, kepe turónékélé, fotokę turónékélé, kisipa tiki turónékélé, du betae. Tétu, naaotei ya hękesené sukutu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé, atéró hękesené sukóló yaala sókó fu betae,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa, Yesuné kale whipaae duraalu, “Aita, naao mo dono tokó matapa, ya mo ti betaasepóló, ai alatóró hałe yó tawae,” yalepó.

²⁹ Téró kale whiné ama yale fonétei ą só deranépa, ą donore whi aęyóló Yesupaae woseturaalu, “Naao ępaae be whipó dere fo-a, demó de?” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Whi betą i Jerusalem be taaróló, Jeriko bepaae durupu betalepó. Téyalemó, ęłemi nokole whirape tu tuąmó mela muóló, ama kuti sorokóló taae faróló ą susupuróló felekemó sukąai du betepa atima felepó.

³¹ Atéró, Talepaae momaraterere whi betą ai kale whi derepele tuómó durupuraalu kelalemó, kale whi tuómó mupa, dekeróló ą demó derepelepó. ³² Atétepa, betą Lipai fake whi ąkélé sókó walemó, kale whi sinóló mupa kolóló, dekeróló ąkélé demó felepó. ³³ Téyaleteti, betą Samaria whi ąkélé kale whi mole tikimó sókó wouraalu kelalemó, kęlei ala epa kilitu, ama tao saai kisipa mualepó. ³⁴ Atéturaalu, ą kale whi mole felekepaae fóló, kale whiné doalére

tikimó *wel* węiró *wain* węitamo dilóló dokalepó. Téró, kale whi ama *donki* hupu tómó beteróló fóló, uké whirape fitua dere bemó beteróló, kale whi ama mo wisiyóló kaae tarepó. ³⁵ Téró, be dętepa hika kale whiné ama *silpa moni* tamo sóró, kale uké whirape fitere be kaae tare whipaae duraalu, “Yało i matere *moniné* ą kaae taté felalemó, ai *moni* tamo kemetepa, ti ę wóló naao *moni* yało tokó melaalopa, ą mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

³⁶ Téró, Yesuné kale Moses-né asęre fo yó matere whipaae duraalu, “Naao kisipané i whirape sorekó mé whi kale dale whiné ama be whi kaae aęyaleé?” yalepó.

³⁷ Ti fo depa, kale whiné momó tokó mótu duraalu, “Kęlené sukutu tao sale whipó,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Ama yale ala kaae, naaokélé yaai fae,” yalepó.

Yesu Mataró Meriatamo betere be huluamó betale fo

³⁸ Téró, Yesu ą ama yó matere whirapetamo tuómó fité woló, Mata betere be huluamó sókó wapa, Matané ątamo betaai dape salepó. ³⁹ Matané kema Mariakélé Yesuné hó aęmó bituraalu, ama dere fo wosetu betalepó. ⁴⁰ Atétu betepatei, Marta ą atima naaire ęlamó bipi du bituraalu, ama yó matere fo wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale so Yesu beterepaae wóló ąpaae duraalu, “Tale-ó, ę yało wotoró depe tukó wei ala du beterapa, ama ę tao sene wópóló, naao ąpaae dumié?” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, Talené ąpaae duraalu, “Ti senaale Mata-ó, yaąta mepaae ala noa yaaloé yóló, doasi whaaliala du betereiteiné ya ai só deró betere ape. ⁴² Téretei, mo doasi topo ęla betą ya seni, yaąą ai ere ape. Mariané ama betą mo doasi topo ęlapóló kisipa muóló sóró taretei dąné fasó saalomeipó,” yalepó.

11

Yesuné Talepaae moma dere ala yó melale fo

(*Mat 6:9-15, 7:7-11*)

¹ Téró me sukamó. Yesu ą me tikimó bitu, moma du beterepó. Atéró, moma yóló kemetepa, ama yó matere whi betąné

apaae duraalu, “Tale-ó, Jon-né ama yó matere whirapepaae Kótópaae momatere ala yó melale kaae, naao ðakélé yó melaasepé,” yalepó.

² Ai fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diaaḡ Talepaae moma dere ala etéro yae. ‘Aya-ó, yaḡa dowi ala mo betakélé munire Kótó betereiteiné so whi feané naao doi wisinaale doasi mulópóló yae.

Naao teḡteróló kaae tare aḡmó mole ala wisi wópóló yae.

³ Be deḡ dokḡ betḡ betamó ðané naaire ḡla naao sumó ḡlae.

⁴ Mepaae so whiné ðapaae erale dowi ala kwia tani, me ḡla meipóló ḡle kemeratapa, ðané dowi ala kwiakélé naao ḡle kemerae.

Téturaalu, sḡ sere alané ða deé nalaḡsóró, naao ða ḡlisóró fae.’ ”

⁵⁻⁶ Téro, ama atimapaae duraalu, “Diḡkó betḡ whiné ama fulumu whi saletómó wóló betepa, ḡ diliki sḡ tuḡtamo ama noma beterepaae fóló duraalu, ‘No-ó, yaḡo fulumu whi mióti sókó waleteteiné naaire ḡla meitepa, yaḡpaae *bred* o bula sorekó ḡ maletamo melaasepé fo dekeró yó tapa, noa ala yaaloé?’

⁷ Ai be dolomó betere whiné i fo yaalopó. ‘Be tuḡ kinóló yaḡo naale senaaletamo fireteiné turukó holóló, naao kematere ḡla menanénipa, epaae dotopoi fo ekesé,’ dua dapó. ⁸ Yaḡo diḡpaae i dere ape. Kale whi ḡ halaaíné kematóró ḡle yó tapa, ama fulumu whi turukó horóló kematere ḡla manénipatei, mo sumótóró melaalo ai ape.

⁹ Atérapa, yaḡo diḡpaae i dere ape. Talepaae me ḡlakó kematepa, ai kematere ḡla melóo, keketepa ti ai ḡla mo kolóo, tuḡ tukiyae yóló tuḡ dupa, ti tukiyó yaalopó.

¹⁰ Ti noatepae, mepaae kematere so whiné ti mo sua dapó. Mepaae so whiné keketepa ti ai ḡla mo kilitua dapó. Mepaae so whiné tuḡ tukiyae yóló tuḡ dupa, atétere so whi wópóló tuḡ tukitua dapó.

¹¹ Diḡkó me whiné diaaḡ naale senaalené yakópóló kematepa, ya taaróló, dowi wuli male melaaloé? ¹² Ó naao senaale naalené ba kekó ‘Ḃlae’ depa, ai kematere ḡla taaróló, whi tukó nokole tḡ melaaloé? Meipó. ¹³ Diḡ dowi ala du betere

whirape bitutei, diaaḡ naale senaalemó wisi wisi ḡla matere ala diaaḡ ai kisipare ape. Atére kaae, mepaae so whi dené Deḡi Kepe Wisi kematepa, ó hepen-mó betere diaaḡ Aya Talené mo melaalo ai ape,” yalepó.

Yesupaae Belsebul-né fotokḡratepa dapó yale fo

(*Mat 12:22-30, Mak 3:20-27*)

¹⁴ Téro me sukamó etéyalepó. Dowi kepené whi betḡ kḡló nomonó betepa, Yesuné dóló ḡḡkonalepó. Atétepa, kale dowi kepe sókó furaalu, ama fo kaae sóró deremó, ai touró betere so whi feané sir-ayalepó. ¹⁵ Atétepa, mepaae so whiné duraalu, “Aita, dowi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokḡratepa, dóló ḡḡkonótu betepapó,” yalepó. ¹⁶ Ai fo depa, mepaae whirapené ama noa ala deró ḡ sḡ sóró kḡae kilituraalu, apaae hepen bemó mole betḡ fareyópu eratapóló ðané kisipa yaaipa, erae yalepó.

¹⁷ Atéro mutere tuḡ tiki Yesuné kisipa yóló atimapaae duraalu, “Mepaae doasi topo whirape atimané teḡteróló kaae tare tuḡmó atimasisitei bóe dupa, ti teḡteróló kaae tare ala mo haepaae doropóló doyoó, betḡ be huluaḡmó betó mole so whikélé atimasisitei bóe dupa, ti ai be haepaae doropóló mo doyoó yaalopó. ¹⁸ Satan ama fake atimasisitei bóe dupa, ti ama teḡteróló kaae tare ala netéro fotokḡ buaaloé? Yaḡo i dere fota, diaaḡ epaae ya dowi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokḡratepa, ḡḡkonótu betepapó depa i dere ape. ¹⁹ Ti diaaḡ epaae topo kepe Belsebul-né fotokḡratepa, dóló ḡḡkonalepó dere-a, diḡ fakenékélé dóló ḡḡkonótu betere ala né fotokḡratepa de? Motamo Kótóné fotokḡ bulatepa dapó depa, ti fo tokóló taletere sukamó atimanétei diḡ só deraalopó. ²⁰ Téretei, yaḡlotamo Kótóné fotokḡné dowi keperape dóló ḡḡkonélipa, ti Tale Kótóné teḡteróló kaae tare aḡmó mole ala diḡ tuḡpaae wóló i mole ape.

²¹ Fotokḡ bole whiné be ó ḡla ḡla mepaae whiné doraḡsóró, sesé duraalu, kale whiné ama tḡró dikitamo tawóló, siki siki yóló kaae tapa, whi mené doraalomeipó. ²² Téretei, mepaae doasi fotokḡ bole whiné

bóe sókó wouraalu, kale doasi fotokọ bole whị dóló tẹteróló, bóe dele ọla ọlakélé fea fasóló, ama bemó muó mole wisi wisi ọlakélé fea sóró ama be whịtamo ọli yaai sóró fulapó.

²³ Whị me de ẹtamo betámó bitinipa, ti ẹtamo bóe dilapó. Whị me de ẹtamo bitu, ẹ fasóló ọla ọla betapaaeróló munénitepa, ai whịné yalo ọla ọla hoko besekératapó.

²⁴ Atéro, kale dowi kepe whịné depe tuámó betereitei, sókó furaalu kópui hae tikipaae ọ feléyóló betaaire tiki kekairaalu fua dapó. Atéro fóló, kelemémó betaaire tiki kilinitepa, ọ take betale be kelaai momó fesaae faai dapó dua dapó. ²⁵ Atéro ọ sókó wóló kelenalemó, kale be wisiyóló fuóló taae faróló, wisiró betepa keletapó. ²⁶ Téro, kale dowi kepe ọ momó fóló, mepaae dowi ala mo turó ẹane wẹikeró keperape dape sóró, kale bepaae momó bitị walapó. Atétepa, kale whị ọ take bitu sawa doyaleteti, mió mo ti doyó faalopó,” yalepó.

²⁷ Atéro Yesuné ai forape du betepa, so whị fea betó mole kuamó so betané fo fakeyóló duraalu, “Yá deyóló awá male so naao hae Tale Kótóné wisiró betepa, ọ hajiné sinóló beterópóló yae,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai dukiraterere fota mepaae whị de Kótóné fo wosóló, sya fóló erótu betere so whịta, Tale Kótóné wisiró betereiteiné hajiné sukutu beterapó,” yalepó.

Yesupaae me ala yaairemó dere fareyópukó erae yale fo

(Mat 12:38-42, Mak 8:12)

²⁹ Téro, so whị fea wóló touró betepa Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whị dowi alané ẹanutei, ẹpaae doasi sira yaaire me fareyópukó erae du beterapó. Tépateti, me kae eraalomeipa, mo take Jonapaae erale ala kaae betá eratepa kelaalo ai ape. ³⁰ Ti noatepae, Ninipa so whịné Jonapaae erale fareyópu kilituraalu, ita Kótóné dotonale whípóló kisipa moipakalepó. Atéyale kaae, mió i alimó betere so whịnékélé Whịné Naalemapaae eraterere ala kilituraalu, ita Tale Kótóné dotonó betere whípó kisipa muaalo ai ape.

³¹ Betá Saoti hae kwia tẹteróló betere doasi

topo *kwín* soné mió i alimó betó mole so whịtamo fo tokóló taletere be demó, diá só deraalo ai ape. Ti noatepae, ai sota hae kwia dene falepaae biti wóló, Solomon-né fosó fosói kisipa muóló yó matere fo wosaa walepó. Téyaleteti, Solomon-né mole kisipa bosenóló whị betá i betere ape. ³² Téretei, Ninipa be hulua so whịró diá mió i alimó betó mole so whịtamo só deraai fo tokóló taletere be demó atimanétei diá só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, kisipa tiki feteyalepó. Tépateti, Jonakélé tẹteróló bosenée fale mo doasi seké whị betá wóló i betere ape.

Keleta tiki fea ẹrọ betere sọ supó yale fo (Mat 5:15, 6:22-23)

³³ Mo whị betanékélé, *lamp* sọ ẹróló kinéli tikipaae ó nukuné husiróló mulótimpó. Ẹróló daalótua dere tikimótóró mulótua dapó. Mepaae so whị be dolopaae wapa, ai demó beterópóló, ẹrọ beterapó. ³⁴ Naao keleta, ti tiki turó ẹrọ betere *lamp* sọ sọ ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti naao tikikélé turó ẹrapó. Téretei, naao kele tamo wusuró dilikipa, ti naao tikikélé turó dilikirapó. ³⁵ Naao tiki tuámó dó tare ẹ diliki yaqsóró, mo hotowa yóló kaae tawae. ³⁶ Térapa, naao tiki turótamo depa, ti tiki me kwiapaae sawa dilikikélé ini, tiki featóró ẹyó furaalu, belapaaekélé sókó faalo ai ape,” yalepó.

Yesuné Farisi whịrapaae wiyóyae yale fo

(Mat 23:1-36, Mak 12:38-40, Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuné ai fo yóló kemetepa, Farisi whị betané ẹtamo ọla naairaalu ama bepaae dapesó fóló, ọla nukuaterere ni fake tómó tiróló beterepó. ³⁸ Atéru, Yesu ọla naairaalu, atimané mara mole ala sya furaalu, folosóró ama naase fokunitepa, kale Farisi whị ọ hokomó sókó fu sirayalepó.

³⁹ Atétepa Talené ẹpaae duraalu, “Aita motei, diá Farisi whịné ọla nokole nukuró wutitamo hẹle tómó ere bólu maaté fuku-tua dapó. Téturaalu, diaaọ tiki tuapaaeta, ti fea ọla senée yóló ekẹleterere alaró ukusitere alatamoné ai ẹane ape. ⁴⁰ Diá okokoi tué

mole whĩrape-ó, Kótóné diaaọ tó tikimó ere ala fea taleturaalu, u tuapaaekélé tale dumipóló de? ⁴¹ Diaaọ nuku tuámó mole ọla sóró yolealere so whĩ tao sóró melae. Atétepa, ti diaaọ tiki tuámó ere ala fea Kótóné kilitu, mo kokorapó fo yaalo ai ape.

⁴² Farisi whĩrape-ó, diané kutómó ere sawa ọlakélé naase tamo supa, dekeyóló beta Kótópaae hãle móturaalutei, mo donotoró taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo sisópaae erótu betera. Atéte alamó doasi sekei ala diã tuapaae waalopa, wiyó yae. Donoyóló taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo touróló, Kótópaae hãle matere alakélé uasóró mo wisi uapó.

⁴³ Farisi whĩrape-ó, diã fo wosetere bepaee furaalu, doasi doi mole whĩrape bitua dere tikimótóró betaai ekele yóo, ọla dotonaterere tikimó daalukélé, so whĩné doasi whĩ wisi-ó yóo, yóló dukiraterere kokómó ai ala dua dapó. Atéte alamó diãpaae doasi sekei ala waalopa wiyó yae.

⁴⁴ Farisi whĩrape-ó, diãta u tuapaae whĩ dou epatei hãle tiki aapa, ai tómó so whĩ fua wua du betera. Ti diãta, douró betere whĩ kaae aqrapa, wiyó yae,” yalepó.

⁴⁵ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere kisipa fosóre whĩné apaae duraalu, “Yó matere whĩ-ó, naao ai dere forapené da mo ti só deratapó,” yalepó.

⁴⁶ Ti fo depa Yesuné duraalu, “ Moses-né asere fo yó matere whĩrape-ó, diaaọ so whĩpaae i ala yae, i ala yaqse, du betere alata, doa sekei ọla so whĩné hulúmó bel-erótu dere kaae du betera. Ai sekei ọla diaaọ belerótu bitutei, atima fasóló tao sere alamo dumipó. Atétepa, diãpaae waaire sekei alamó wiyó yae.

⁴⁷⁻⁴⁸ Take diaaọ noutererapené dale Kótóné kóló whĩrape dourale tiki be wisiyóló tenótu betera. Mió atétu betere alané diaaọ ayarapené whĩ dale ala wisir-apóló, hãkeamó yó matapó. Atéteremó diãpaae doasi sekei ala eraalopa, wiyó yae. ⁴⁹ Atéte betale alamó Kótóné ama fosóre kisipa sya furaalu, i fo erapó.

‘Yalo kóló whĩraperó *aposei* whĩrapetamo atima beterepaae dotonaalotei,

mepaae whĩ mo ti dóo, mepaae hãle susupuróo yaalopó,’ erapó.

⁵⁰ Atétepa, mo take kaae sóró dilé wale kóló whĩrapené samearó mió diaaọ du betere whĩrapené sameatamomó kwia turó mió i alimó betere so whĩ diaaọ saalo ai ape. ⁵¹ Ita, mo dapó. Atéyaaire alata, Abel-mó kaae sóró dilé wóló, kale momatere bemó Kótópaae simó sukúlaa dalaterere tikiró kae tukóló muló betere be ke tuámó dale whĩ Sekaraiamó dale yóló kwia feata, mió i alimó betó mole so whĩné saalopó.

⁵² Moses-né asere fo yó mótu betere whĩrape-ó, Kótóné mo bete mole alapaae sókó faaire so whĩ faosóró tu tukitere *ki* diaaọ fasó salepó. Ti diãta, ai tumó fumitei, atima faai du betere so whĩ diaaọ sesétu betera. Atéte alamó diã doasi sekei ala saalopa, mo wiyó yae!” yalepó.

⁵³ Ai fo yóló kemetepa, Yesu a felemó, kale Farisi whĩraperó Moses-né ere fo yó matere whĩrapetamoné a só deraairaaluu, deteraai fo du betalepó. ⁵⁴ Aita hãle mei, a hasókó fuléro kelaai kae kae wosetere fo du betalepó.

12

Farisi whĩrape wisiyóló kaae tawae yóló yale fo

(Mat 10:26-33)

¹ Atéte, so whĩ mo dekéro wale tikimó hae tiki faapa, folosóro Yesuné ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Farisi whĩrape tuámó bole *yist* diãpaae tekaosóro hotowaró kaae tawae. Atimata tiki tuapaae dopatei, tó tikimó hãle wisire nisi du betera,” yalepó. ² “Mió kilini hiró betere ala fea, take hãkearatepa so whĩ feané kolóló tué yaalopó. ³ Diaaọ diliki tuámó du betere fo demó depa wosóo, be dolomó dua kikititi dere fo be huluumó daalu fakeyóló depa so feané wosóo, yaalopó.

⁴ Norape-ó, diãpaae i dere fo wosae. Mepaae whĩrapené diaaọ tó tikita dóló sukunaalotei, take diãpaae me ala eraalomeipa, ai alapaae wiyaqse. ⁵ Wiyaai depata, ti naao mo tikikélé, kepe betekélé, doróló mo ti dó tare sipaae deraaire fotokó

bole Kótó beterapa, apaae beta mo doasi wiyae. ⁶ Sonaai *moni* ke tamoné aporó ba belekaatikiki dupunérapó. Atére barape beta kélé Kótóné kisipa keterótimpó. ⁷ Diata, ai ba belekaatikikamo suni, Kótóné ama hosaa mole doasi ɔla ai ape. Diaaɔ topo nikikélé Kótóné ama sumó dosayóló kisipareteiné diɔ wiyaoɔse.

⁸ Yaɔo diapaae mo i dere ape. So whi feané kele tó mó mepaae whiné duraalu, Yesuta ɛ teteróló kaae tare Talepó depa, Whiné Naalemanékélé Kótóné *ensel-rapené* keletómó ɔ yaɔo fo eratere whipó yaalopó. ⁹ Téyaalotei, whi me dené so whi feané keletómó ɔ Keriso fake meipó depa, ti Whiné Naalemanékélé, Kótóné *ensel-rapené* keletómó ai whi ɔ kisipanipó yaalopó. ¹⁰ Mepaae whi dené Whiné Naalema eróló foné só deratepa, ai dowi ala kwia kemeróló aluranérapó. Tépatei, kale Deɔi Kepe Wisiné ditere kutó faleyóló só deratepa, ai kwia mo aluranénipó.

¹¹⁻¹² Bóe whirapené fo wosetere bepaae ó so whi teteróló kaae tare whirapepaae ó *Gavman*-né sóró betero betere topo whi beterepaae fo tekai dapesó fupa, diɔ noa fo yaaloé yóló, whaalia yaɔse. Ti noatepae, atétere sukamó diaaɔ yaaitere fo fea Deɔi Kepe Wisiné yó melaalo ai ape,” yalepó.

Néli whiné hoko ala yaleteti fo salepaae dó faróló yale fo

¹³ Tétepa so whi fea touró betere kuamó, whi betané Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, yaɔo no damoné ayané mómu ɔla ɔla bukóló, emale melópólópa, naao yaɔo nopaae yae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Ti whi-ó, diaamomó ɔla ɔla bukóló melópóló né ɛ sóró beteralee?” yalepó. ¹⁵ Téró ama atimapaee duraalu, “Kae kae ɔla fea senée yóló au nokole alané diɔ doraosóró, mo hotowaró kaae tawae. Ti noatepae, ɔla ɔla mo dekéro sóró tare alané whi betero bitinipó,” yalepó.

¹⁶ Téró, ama atimapaee fo sale fo etéro yalepó. “Beta néli whiné ama diyale ke kutómó ɔla dekéro salepó. ¹⁷ Ai ala kilitu, ama etei kisipa mualepó. ‘Ama kutómó yó mole ɔla moolaire tiki meipóló,’ ɔ fomo du betalepó.

¹⁸ Téró ama duraalu, ‘Yaɔo ɔla ɔla mu-laai teale be fisikóló mo doakale be teyóló yaɔo kutómó sere ɔlaró mepaae wisi wisi ɔlatamo moolaalopó. ¹⁹ Atéróló yaɔotei etei fo enérapó. ɛ ɔla ɔla mo sumó moleteiné mió me kutó dini doasi ba fomó sa nóló hale bitu, mole ɔlaró weitamó maaté haɔtamó nukulé fu betaalopó,’ ere fo kisipa muni airapó.

²⁰ Tépatei Kótóné apaae duraalu, ‘Kisipa okokore whi-ó, naao betere bete mió dilikitamo yaɔo tokó sirapa, naao donoróló mulale ɔla né saaloé?’ yalepó.

²¹ Whi me dené mepaae ɔla ɔla whi tao sóró hale móturaalu, ita Kótópaae matapóló kisipa muóló meni, atóró néli whi betaai dapóló fea ɔla ekeleyóló betaapaae du betepa, ti i ere fo ai whipaaetórá eraalo ai ape,” yalepó.

Naaire ɔla ó yayare ɔlamó whaalia yaɔse yale fo

(Mat 6:25-34)

²² Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yaɔo diapaae i dere ape. Diɔ naaire ɔla meitepa, noa naaloé yóló whaalia du betaɔse. Naao tikimó kisipa mutu, kutikélé noa saaloé yóló whaalia du betaɔse. ²³ Nokole ɔlata, wisi ɔlatei whiné betere beteta, mo doasi ɔlapó. Kutikélé wisi ɔlatei, whiné tikita mo doasi ɔlapó. ²⁴ Barapené dere ala kolóló kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae biliyóo, ulumé depa sóró bepaae mulatere alakélé yóo, dumipó. Tépatei, Kótóné atima kaae taru, betere dokó fea atimané naaire ɔla mótua dapó. Hepen bemó betere diaaɔ Ayané barape kolósu, diɔ kolósu depa, diɔ so whipaae ama hosaa mo turó mulapó. ²⁵ Diakó beta whiné ama betaaire alamó kisipa muóló whaalia duraalu, ɔ betaaire ba fo sumó ɔloranére? ²⁶ Ai sawatamo ala diané enénipa, ti mepaae doasi alarapemó noatepa whaalia du betere?

²⁷ Hale yó mole nerape fuatere ala kolóló, kisipa muae. Ai ne fua kémi bisikóló kuti nomotumitei, ama ere au wisi kelaalo mo kokorapó. Atére auné Solomon-né derótua yale kokoi kutiné au bosene falapó. ²⁸ Diɔ kisipa tiki sawa tiró betere so whirape-ó, haemó hale yó

mole nerapeta mió maaté yóló dó simó biliraaire ọlatei, Kótóné wisiyóló aurótua dapó. Ai nerapepaae erótu betere alakélé mo bosenóló, diaaọ deraaire kuti Kótóné sumó melaalomeipóló de? ²⁹ Diáné naaire ọla ó wẹimó hosaa turó muóló noa naaloé yóló doasi whaalia du betaọse. ³⁰ Ti noatepae, hałe họko betere so whi feané ai ọla saai dapóló ketekẹ buóló wóputu beterapó. Ti diáné yaọtere ọla hepen bemó betere diaaọ Ayané ama mo tuẹrapó. ³¹ Térapa, Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó betaai dapóló, ketekẹ buóló kikitu betepa, ti yaọ du betere ọla ọla ama sumó melaalo ai ape.

³² Yało *sipsip* hupu malerape-ó, diaaọ Ayané ama tẹteróló kaae tare ala ą wisi kisipa muóló haıtamo diámó hałe melaalopa, whaalia yaọse. ³³ Térapa, diaaọ muó mole ọla dotonóló *moni* sóró mepaae yolealere so whimó hałe melae. Atétere alané hałe muó tawópóló, *moni* detere be wisi aletapó. Atétepa, ti wisi wisi ọla hepen bemó hałe muó taru, kemekélé yaalomeipó. Aimó ọlémi nokole whikélé, hoséli ó ero sinékélé, turukóló doraalomeipó. ³⁴ Mé tikimó naao wisi wisi ọla mupa, ti naao hosaakélé aimótóro mulapó,” yalepó.

*Kutó mo wisiyóló kaae tawale fo
(Mat 24:42-51)*

³⁵ “Dią kutó dine faairaalu kuti deróló bitu, sọapekélé duku beterópóló, dẹróló mulae. ³⁶ Ti atétere alata, mepaae kutó diratere whirape atimané doasi whi betą so dokotere be demó detere ọla nale feletei fesaae wópóló, kaae tatu dere kaaepó. Atépa, kale whi wouraalu be tu dupa, ą be dolopaae holópóló, hapale atimané be tu tukiyaalo ai ape. ³⁷ Atéró, atima tẹteróló kaae tare whi wouraalu keleralemó, ama ọla ọla mo wisiyóló kaae tapa, ą hekeseturaalu atimapaee mo wisi ala eraalopó. Yało diąpaae mo i dere ape. Kale topo whi ą kuti wisi deróló, ama kutó diratere whirape wópóló ąpi fóló, ọla nokole ni fake tómó kaae tawóló betaalopó. ³⁸ Kale doasi whi ą be diliki tuámó ó be teó dẹterepaae sókó wouraalu ama kutó diratere whirape keleralemó, fea ọla ọla

sumó donoró betepa, ą hekeseturaalu atimapaee mo wisi alatóro eraalo ai ape. ³⁹ Tépatei, i dere fo mo diriyóló wosóló tuẹ muae. Betą be talené ama be fulukóló ọla ọla ọlémi saaire whi i sukakelemó waalopóló kisipa uasóro ti ama be fulukóló ọla ọla sóró fópóló kaae tawua meipó. ⁴⁰ Térapa, diąkélé hotowaró donoróló betae. Ti noatepae, kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló mokọleyaa yóló betere tuámó waalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Tétepa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao ai fo salepaae dó faróló dere fo-a, dąpaae maaté dépé, so whi feapaaekélé de?” yalepó.

⁴² Ai fo depa Talene duraalu, “Betą fosó fosóre kutó diratere whi ama doasiné dere fotóro wosóló eró tapa, mepaae kutó diratere so whi ąpaae tẹteróló kaae tawae enérapó. Tétu, tukóló muló betere sukamótóro atimané naaire ọla maté fópóló, ama naase tuámó mulóló ą fulapó.

⁴³ Téro kale doasi whi ą momó fesaae wouraalu keleralemó, ama diyae yóló fele kutó mo wisiyóló dipa kilitu, ai whipaae mo doa hekesené sinóló mo wisi ala eraalo ai ape. ⁴⁴ Yało diąpaae mo i dere ape. Kale topo whiné ama ọla ọla fea ai whipaae naao mo wisiyóló kaae tawae yóló ama naase tuámó mulaalopó. ⁴⁵ Tépatei, kale kutó diratere whiné ama etei kisipa munérapó. ‘Yało doasi ą foloti feletei hapale wómipó,’ dua dapó. Atéreteiné, ą bitu mepaae kutó diratere whiraperó sorapetamo fokosói ala yóló, du betéro ą ọlaró wẹitamo dekéro nóló topo doyóló keyaa faalopó. ⁴⁶ Atéru kale doasi whi waalopóló kisipani, mokọleyaa yóló betere tuámó ą sókó wouraalu, kale whi diyóló turukópi sóró kisipa tirénire so whıtamo touyóló beterópóló, hókó faraalopó.

⁴⁷ Ai whiné ama doasiné mole ama kisipa tuẹ irutei, ą donoróló bitu doasiné dirae yale kutó diréniyalemó, fokosói ala yóló mo doasi susupuraalo ai ape.

⁴⁸ Téyaalotei, mepaae kutó diratere whiné atima doasiné mole kisipa bete wisiyóló sinipa, ti ai whipaae kwia mótukélé sawa tétitóro melóo, dele alakélé dekéro ini, tétitóro dóo yaalopó. Nalo kale doasi wóló,

ama doasi alarape teteróló kaae tawae yale whīpaae duraalu, yało yaṗaae melóló fele kutórape fea maé yóló wosaalopó. Mepaae so whīné me whīpaae duraalu, ‘Dāné ọla ọla kaae tawae,’ yóló huyóló mélipa, ti atima momó fesaae wou ama male suróló maé yóló wosaalopó,” yalepó.

Fake tekeyóló, betaalopóló yale fo
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Ẹta i haepaae waletaita si sóró walepó. Ai si i haemó mo hapale dó holópóló, mo taketi noke uṗóló kisipa mutapó. ⁵⁰ Tépa, ẹ mo kae wẹi tópuuaire ala betā moletei kemeraai kaae taru, mo doasi sekéné sukutu beteraṗó. ⁵¹ Ẹ i haepaae waletaita, diaaṗo kisipané diā i haemó betó mole so whītamo hosaa muni deyóló dua betaaire ala sóró walepóló de? Meipó. Yało diāpaae mo i dere ape. Ẹta, diā fake tekeyóló beteraṗóló, tekenale walepó. ⁵² Atérené mió i betere alimó kaae sóró, betā bemó aporó so whī betepa, atimasisitei bóe dóló tekeyóló, sore whī kae betóo, tamo whī kae betóo, yaalo ai ape. ⁵³ Atimasisi atéro fake tekeyóló kae bitu, alimané naaletamo bóe dóo, naalené alimatamo bóe dóo, hamané senaaletamo bóe dóo, senaalené hamatamo bóe dóo, whīné hama hyama sotamo bóe dóo, hyama soné ama whī hama sotamo bóe dóo, yaalopó,” yalepó.

Dere ala kilituraalu i ala yaalopóló kisipaaire fo
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Téró, Yesuné aimó touró betere so whīpaae duraalu, “Suka doropolepaae saṗo hokolo depa kilitu, etei fo dua dapó. Mió hali waairaalu ai dere ape deretei, motóro wua dapó. ⁵⁵ Besékélé Saut depaae wapa kilitu, mió mo dirii suka yaai dapó deretei motóro dua dapó. ⁵⁶ Diā tó tikiné wisire nisi du betere so whīrape-ó, i haemó dere alaró samó dere alatamo ti diaaṗo mo diriyóló kisiparapó. Mió i alimó diā tuámó erótu betere ala diāné kilitu beteraṗa nalo waaire alimó yaaire ala bete diriyóló tué initere noatepa de?

⁵⁷ Diāné dere ala diaaṗoitei taleyóló, ita mo dono ala dapóló kisipatere noatepa de?

⁵⁸ Whī mené yaṗamo fo tokóló só deraai

taletere whī beterepaae dapesó fupa, diaamosisi tumó furaalu donoratepa wisirapó. Ti noa yaṗsóró meipó. Ama ya dapesó fóló, taletere whīné naase tuámó mulatepa, ai whīnémo diki tare whīrapené topo whīné naase tuṗaae mulatepa, ya *dipula* beteraṗsóró dapó. ⁵⁹ Yało yaṗaae mo i dere ape. Naa melópóló dāle mulale *moni* fea melaletai, kale sonaai *moni* ke mo ti kemeróló menitepa, ti ya sókó feni, haḗle bitiré faalo ai ape,” yalepó.

13

Kisipa fetenitepa aluyaalopóló yale fo

¹ Ai forape yóló kemeteretamo Pailatné dale mepaae Kaleli whīrapené samea Kótópaae sukūlaa dalóló haḗle matere ọlatamo touróló mótu beteraṗó fo mepaae whīrapené Yesupaae ene walepó. ² Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Diaaṗo kisipané ai dale Kaleli whīrapeta, mepaae haḗle betó mole Kaleli so whīné yale dowi ala bosenóló, atima mo doasi dowi ala ereteiné dalepóló kisipa mute? ³ Ténipa, yało diāpaae i dere fo wosae. Diaaṗo dowi ala taaróló kisipa fetenitepa, ti diākéle ai whīrape yale kaae yaalo ai ape. ⁴ Ai fo kaae, me i ape. Sailoam be huluamó tene fọloi be kolokó dorowouraalu, mepaae 18 whīrape dalepó. Diaaṗo kisipané ai whīrapené yale dowi alané mepaae Jerusalem be huluamó betó mole so whīné dowi ala bosené faleteiné erapóló kisipa mute? ⁵ Aténipa, yało diāpaae i dere fo wosae. Diākéle diaaṗo du betere dowi ala taaróló kisipa fetenitepa, ti atima yale kaae diākéle fea dóló aluraalo ai ape,” yalepó.

⁶ Téró, ama atimapaee i fo sale yalepó. “Whī betané ama képi du kutómó betā nose biliyaletai oloréro keḗle felemó, du betākéle olenipa kelalepó. ⁷ Atépa, ai kutó talené ama kutó kaae tare whīpaae duraalu, ‘Ai nose du oloréro ba fo sore tuámó keḗleta yaletai, du mo betākéle olere kilinipa, diyó mulae. Ti ai dowi waṣa daale niné hae fe haḗle kemerópóló, noatepa kaae tawaaloé?’ yalepó.

⁸ Ai fo depa, kale whīné ṗaae duraalu, ‘Doa whī-ó, ba fo betā tuámó yało mepaae kẹlaai ọla ọla sóró ai ni betemó munaalopa,

daalópóló taalae. ⁹ Waaire ba fo tuámó kaae tarálemó, olotepa ti wisirapó. Olenitepa ti diyó mulaalopó,' yalepó.

Saa naai dale muló betere sukamó sisó fulukó tare so wisirale fo

¹⁰ Saa nokole be demó Yesu a fo wosaai tē mole berapekó betā bemó Talené ala etéropóló yó mótu betalepó. ¹¹ Tétu beteremó, aimó dowi kepené sisó fulukuró betepatei, ¹⁸ ba fo kemere so beterepó. Atéruraalu, a donoyóló betere alakélé ini, mo heméetóro tarepó. ¹² Atépa Yesuné kolóló apaae ape yóló duraalu, “Ti so-ó, ya dokóló muló betere kisi bete mió ai kemeratere ape,” yalepó. ¹³ Atéroró, kale soné tikimó naase mulaletamotóro, ama sisó fulukó taretei donone hotepa, Kótóné doi sóro holalepó.

¹⁴ Saa nokole sukamótei Yesuné ai so wisiraterere ala kilitu, ai fo wosetere be kaae tare topo whi a fopaae butu, aimó betó mole so whipaae duraalu, “Kutó diyaaire be derapeta apo miró mulapó. Térapa, diaa a kisi bete wisirópóló depa ti Saa nokole be demó wéni, hale be derapemó wua yae,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Talené apaae duraalu, “Diā tó tikiné hale wisire nisi du betere whirape-ó, Saa nokole sukamótei diaa a *bulmakau ó donki* hupurape duló betereitei wei nópóló dapesó fua dumié? ¹⁶ Atére kaae, Abraham-né deté yale i betere so dowi Satan-né képiné dokóló muló betepa, ¹⁸ ba fo hale kemeyalepó. Atépa a fópóló, Saa nokole be demótei, ya lo teraayalepa ai ala dore?” yalepó.

¹⁷ Ama ai fo deremó, atamo dei kisipa muóló só deraaire whirape atimatei hale duraalu, wiyalepó. Téyaletéi, so whi feané ama ai dere ala kilituraalu, kokoi ala dapóló doasi hekesené sukutu betalepó.

Mastard niró yist-tamopaae dó faróló yale fo sale

(Mat 13:31-33, Mak 4:30-32)

¹⁸ Téró Yesuné duraalu, “Kótóné tetéroró kaae tare aomó mole ala etéropóló noa alapaae dó faróló yaaloé? ¹⁹ Ti aita, i ala kaaené kelerapó. Betā whiné *mastard* ni ke sawatamo só fóló, kutómó biliyalepó. Atéroró kale ni holóló, doasi ami daapa,

tetejímó sikimó kotere barape sirimó daaneta dua dapó,” yalepó.

²⁰ Atéroró, ama kale yale kaae momó duraalu, “Kótóné tetéroró kaae tare aomó mole ala noatamo suróló enére? ²¹ Aita, i ala dere kaaepó. Betā soné *flawa* o bula duraalu, *yist* mo sawatamo bulatereteiné doasi o bula alerótua dapó,” yalepó.

Betekene sawa tumó fae yale fo
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Ai alarape yóló kemetepa, Jerusalem-paae fole tumó tē mole doasi be huluaró sawa be huluarapemó Yesu faai furaalu, Talené fo yó maté fu betalepó. ²³ Atéroró, mepaae whiné Yesupaae duraalu, “Tale doasi-ó, betā betā so whi maaté aluyaosóro tao saaloé?” yalepó.

²⁴ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Diā mo sawa betekene tumó sókó faairaalu, ketekē buóló fae. Ya lo diāpaae mo i dere ape. So whi fea ai sawa tumó faai dapóló faalotei fenénipó. ²⁵ Ai be talené ama be tū kinó betepa diā wóló belamó daalu tumó haluróló fo fakeyóló duraalu, ‘Tale doa whi-ó, dā holaai dapa tū tukiyae,’ yaalopó. Ai fo depa ama diāpaae duraalu, ‘Diā maae so whirapeé?’ yaalopó.

²⁶ Tétepa, diaa a i fo yaalopó. ‘Dā fea betamó bitu, o laró weitamo nóo, ya dané turapemó daalu yó matere fo wosóo, du betale so whipó,’ yaalopó.

²⁷ Ai fo yaalotei, ama atimapaae i fo yaalopó. ‘Dowi ala yó tare so whirape-ó, diā maae wale so whiró e kisipanipa, taae fae,’ yaalopó.

²⁸ Atétepa, diaa a Abraham, Aisak, Jekop, mepaae Kótóné whirapekélé fea ama tetéroró kaae tare be tuámó betó mupa kelaalopó. Téyaalotei, diā ai be tuāpaae honi, belamó dele doasi sóro wole du bitu, diaa a serekenétei diā tukóló nuku betaalo ai ape. ²⁹ Atétere be demótóro suka hotereró wale so whikélé, suka doropoleró wale so whikélé, u depaae wale so whikélé, i depaae wale so whikélé, mo fea Kótóné tetéroró kaae tare be tuámó detere o la naairaalu, atima betaaire tiki séle séle sóro betaalopó. ³⁰ Mió i alimó mepaae nalo wale so whi folosene fóo, mepaae folosóro fole so whirape nalone fóo yaalo ai ape.

Yalo i dere fota, hasókó feni, mo yaalopó,” yalepó.

*Yesuné Jerusalem so whi hosaamó sir-
apóló yale fo*

(Mat 23:37-39)

³¹ Atéyale sukamótóró, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló duraalu, “Herot-né ya daai du beterepa, i be taaróló, metikipaae fae,” yalepó.

³² Ai fo depa, atimapaee duraalu, “Diã fóló, ai whi dóló nokole dowi haopaae i fo yae. Mióró dótamota, ę mepaae kisi daae mole so whiró dowi kepe tepeyóló betere so whitamó wisiróló, sore be dené ti yalo diyaai yale kutó fea kemeróló dalemó sókó fatapó yae. ³³ Téyaalotei, mió ó dó ó duakélé, atimané ępaae me ala eratepa taaréni, hale fó maaté yaalopó. Ti noatepae, Kótóné kóló whi kae tikimó sukutepa aoni, Jerusalem bemótóró sukutepa ti mo donorapó.

³⁴ Jerusalem, bemó betó mole so whirape-o, Kótóné ama fo eratere kóló whirape dóo, mepaae ama diã beterepaae doteyale whirapekélé kapo duné siróló dóo, dua yalepó. Kale bané malerape ama baase aopaae buósu dere kaae, diaaọ naale senaale yalo atéro buó saalopóló dua yalemó, diãné hórlepó. ³⁵ Térapa, mió diaaọ be mo wópu maalo ai ape! Yalo diãpaae mo i dere ape. Ę diaaọ kilini hale bitiré fóló, Talené doimó wale whi-ó, Kótóné hamokoróló tao sere alané wisirópóló yae dere sukamó ti ę momó kelaalopó,” yalepó.

14

Yesu Farisi whiné bemó ọla naai betere fo

¹⁻² Téro, Saa nokole sukamó Yesu ą Farisi whirapekó doi mole whiné bemó ọla naai fóló beterepó. Atépa, betą hó naase tópure whi Yesu betere felekemó betepa, me alakó déró kelaai kaae tawóló betó molepó.

³ Atépa, Yesuné Farisi whiraperó Mosesné asere fo kisipare whirapetamopaae duraalu, “Saa nokole sukamótei whi wisiratepa fo mulepé, meié?” yalepó. ⁴ Ai fo depa, atimané me fokélé tokó menipó. Atétepa, Yesuné kale whi wisiyópóló tikimó tawóló, turukó hóróló fópóló doteyalepó.

⁵ Atéro, Yesuné atimapaee duraalu, “Diãkó

whi betané ama naale ó *bulmakau* hupu saa nokole be demótei nóku dolopaae doropóló mupa, téti hapale tao saalo meié?” yalepó. ⁶ Ai fo depa, atimané ąpaae me fo tokó menipó.

⁷ Téro, atima ọla naai wale so whirape doasi doi mole whi betere tikimó betaaí dapóló fole ala kilitu, atimapaee etei fo sale yalepó. ⁸ “Whi mené ama so dokoturaalu detere ọla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape bitua dere ni fake wisimó betaai ekele yaose. Ti noatepae, ya tetéro betere doasi doi mole whirapepaae ape eretei, ya kisipani ai ape. ⁹ Atéro wóló betepa, diaamopaae ape yale whiné duraalu, ya betaai yale tikimó i seké beteropóló, ya hale tikimó betae depa, ya doasi hale saalopó. ¹⁰ Atéyaosóró, ąpaae ọla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape betere ni fake aomó hoko betae. Atépa, ąpaae ọla naalopa ape yale whiné kilituraalu, ‘No-ó, ya i wisi tikimó bitį holae yaalo ai ape.’ Atétepa, ątamo betámó ọla nuku betere so whiné keletómó naao doi hale sóró horaalopó.

¹¹ Ti noatepae, mepaae whi dené amatei ą doi sóró horatepa, atétere whi ti Kótóné haepaae só deróo, whi me de amatei deróló dua betepa, ti Kótóné ą sóró horóló doasi doi mulóo, yaalo ai ape,” yalepó.

¹² Téro, Yesuné ąpaae ọla naai ape yale whipaae duraalu, “Naao suka tuamó ó dikitamo ọla naairaalu, naao fulumu whirape ó naao norape ó fake so whirape ó ątamo felekemó betere néli so whirapepaae maaté ọla naai ape yóló dape saose. Naaotamo ai ala depa, atimapaee erale ala kaae, ąpaaekélé eraalo ai ape. ¹³ Téni, ai detere ọla naairaalu, hale yolealere so whi ó tiki dore so whi ó hó dore so whi ó kele dilikire so whi fea ape yóló dape supa, ti Kótóné ya wisiróló hale horaalopó. ¹⁴ Ti atei kaae so whirapené naao erale alamó ąpaae momó tokó menanénipó. Naao ai dere alamó saaire dupu wisita, take wisi ala yóló sukale so whirape kepaayóló wale sukamó senérapó,” yalepó.

So dokoteremó detere doasi ọlapaae dó

faróló yale fo sale
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Atéroró, Yesuné ai dere fo wosóló, aimó ọ́la nuku betere whịrapekó betané ọ́paae duraalu, “Kótóné tẹ́teróló kaae tare aomó bitu, detere ọ́la naalopóló kisipa mutu betere so whịta ti Kótóné wisiró beterapa, doasi hainé sukutu beterapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné ọ́paae tokó mótu duraalu, “Whị betané ama doasi ọ́la deyaairaa, taleyóló mulóló so whị feapaae naai ape yalepó. ¹⁷ Atéroró kale whịné ọ́la deyaaire be de wapa, ọ́la naai ape yale so whị dapesene fópóló, ama kutó diratere whị dotonalepó. Atétepa, ọ́ fóló atimapaee duraalu, ‘Mió ọ́la taleróló muló betepa faalopa ape,’ yalepó.

¹⁸ Atéroró deté kwẹyaletei, atima fole hómó kutórapené bipi epa fenénipó dua yalepó. Folosóró whị betané duraalu, ‘No-ó, yalo dóti dupuyóló diyaaire kutó kele faaireteiné, ẹ yatomo faalomeipó,’ yalepó.

¹⁹ Kale dere fo kaae whị menékélé duraalu, ‘No-ó, ẹta yalo dóti dupuyale naasetamo *bulmakau* hupurapené dere ala kele faaireteiné yatomo fenénipó,’ yalepó.

²⁰ Whị menékélé kale dere fo kaaetóró yóló duraalu, ‘No-ó, ẹ so mo dótoró dokóló betereiteiné yatomo fenénipó,’ yalepó.

²¹ Atétepa, kale kutó diratere whị momó fesaae wóló, whịrapené yale fo ama doasipaae yalepó. Tétepa, kale be tale ọ́ fopaae buóló ama kutó diratere whịpaae duraalu, ‘Yá mo hapale fóló ai doasi be huluaró sawatamo be huluatamopaae fole tumó yolealere so whịkélé, tiki momaare so whịkélé, kele dilikire so whịkélé, hó naase dore so whịkélé, fea wópóló dapesene fae,’ yalepó.

²² Ti fo depa, ama yae yale alarape yóló kílípaae kale kutó diratere whịné duraalu, ‘Doa whị-ó, naao ẹpaae yae yale alarape fea yalo sumó yaletei, mepaae whị beteraaire de hẹ́le ai mune fale ape,’ yalepó.

²³ Tétepa kale doasi whịné ọ́paae duraalu, ‘Yá doasi tı́rapemó fóló, tı́ demó betó mole so whịkélé fea dape siré kwẹyóló wapa, ti be kerape fea sunérapó. ²⁴ Yalo yáppaae i dere ape. Mepaae whị de ọ́la naalopa ape yalemó wéni yale so

whịrapeta, yalo doasi detere ọ́la mo sawakélé hoteyaalomeipó,’ yalepó.

Filipaa ni beleyóló fenitepa Yesuné yó
matere whị betenénipó ere fo
(Mat 10:37-38)

²⁵ Téro, so whị mo hẹ́le ọ́la kaae Yesutamo fu betepatei, Yesu fetée wóló i fo yalepó. ²⁶ “Mepaae so whị detamo ẹ beterepaae wouraalu, ti ama aya ó hae ó ama so, naale senaale ó ama noraperó nerapetamopaaekélé ó ama betere betekélé hóróló bóe dinitepa, ti ọ́ yalo dere fo wosóló yó matere whị betenénipó. ²⁷ Mepaae whị dené ọ́ oleraaire filipaa ni amatei beleyóló ẹ sya anitepa, ti atétere whịkélé, yalo yó matere whị betenénipó.

²⁸ Diakó betá whị ama kisipanétamo, doasi fọ́loi be olekeyóló tẹ́yaairaa, ama tare *moniné* sumó tẹ́néréro kisipanépi talenérápó. ²⁹⁻³⁰ Ti noatepae, be tẹ́yaai folosóró bete kaaturaalu, dirii eleké bilítapó. Téteretei, kale be kemerénipa kilitu, mepaae so whịné dọ́ nanóló doka doka duraalu, i sekéné mo folo tẹ́ale betei kemerénipóló dọ́ nanaalopó,” yalepó.

³¹ Fo sale me i ape. Me hae kwia tẹ́teróló kaae tare topo whịné me hae kwia tẹ́teróló kaae tare topo whıtamo bóe dele faairaa, 10,000 diki tare whı́raperó me topo whı́né 20,000 diki tare whı́rapetamo bóe dupa, 20,000 diki tare whı́rape dóló kemeraalopé neté yaalorópóló kale topo whı́ ọ́ kisipapi tekenérápó. ³² Atéroró bóe whı́rape mo umó wou betepatei, ama kisipanétamo atimatei betapaae delepa, ti bóe dele ala taarópó. Mió da bóe fiyóló dua betaalopó fo ene fae yaalopó. ³³ Atétere kaae, diakó whı́ me dené ama muó mole ọ́la ọ́la fea me ọ́la meipóló taarénitepa, ti yalo fo eratere whı́ betenénipó.

³⁴ “Kóta, mo feléi ọ́la wisitei ama felé kemetepa, ti momó kae neyóló felé bu-laaloé? ³⁵ Atéroró felé initere kóta, ọ́la betepaaekélé munéni, hẹ́le tikipaae taae fatua dapó. Mepaae whı́ detamo woséli dapa, ti i dere fo wisiyóló wosópóló yae,” yalepó.

15

Aluyale sipsip hupupaae dó faróló yale fo (Mat 18:12-14)

¹ Téró, mepaae *takis moni* sere whiraperó so whiné dowi ala dere whirapepó du betere whirapetamo Yesuné dere fo wosaai a beterepaae tourale wóló betó molepó. ² Atépa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu kikiti eratere fo yóló duraalu, “I whinéta dowi ala du betere whirapetei, touróló ɔla betámó nuku beterapó,” yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaae etei fo sale yalepó. ⁴ “Diákó whi betané 100 *sipsip* hupurapekó betá hupu alupa, 99 hupurape hãle tuã tikimó beteróló, alure hupu keketé kweyóló dape sumié? ⁵ Atéró, dape supa, a hëkesené sukóló bepaae dapesó wua dapó. ⁶ Atéró, bepaae só fóló, ama fulumu so whiró be whi so whitamopaae tourale ape yóló duraalu, ‘Yalo kale aluyale hupu kekitu beteró dape salepa, diakélé fea e dere kaae hëkese yae,’ yaalopó. ⁷ Yalo diãpaae i dere ape. Atétere kaae, betá dowi ala du betere whi kisipa tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa, ti hepen bemó mo doasi hëkese dere alané i haemó dere hëkese teteróló bosene falapó. Téretei, mepaae 99 so whiné duraalu, ða me dowi alakélé dumipa, kisipa tiki hãle neyóló feteyaaloé dere so whipaae hëkese doaló dumipó,” yalepó.

Aluyale moni kepaee dó faróló yale fo

⁸ Ai ala kaae me i ape. “So betané *silpa kapané* aleyale naasetamo *moni* kekó betá alutepa, ama noa ala yaaloé? Kekãairaalu sã ðeyóló be tuãmó muó mole mome wisiyóló fuóló kekóló mupa sumié? ⁹ Atéró su, ama fulumu so whiró be whi so whitamopaae kale aluyale *moni* ke saleteiné ða hëkese yaalopa, ðiã fea betãpaae tourale ape enérápó. ¹⁰ Yalo diãpaae i dere ape. Ai ala dere kaae, mepaae whi de ama dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae wapa, ti ó hepen bemó betere *ensel*-rape mo doasi hëkesené sinaalo ai ape,” yalepó.

Aluyale naalepaae dó faróló yale fo sale

¹¹ Atéró, Yesuné ama deté wou betere fo tómó me i fo yalepó. “Whi betané naale tamo beterepó. ¹² Téru, me ðeķ naalené alimapaae duraalu, ‘Apa-ó, naao yalo no ðamomó melaai muló betere ɔla ɔla bukóló eãaletamo aãae,’ depa, alimané naalema tamo tuãmó bukuralepó.

¹³ Atéró kale ðeķ naale alimané melale ɔla ɔla fea sóró, mo saletó tikipaae felepó. Atéró bitu, mepaae kae kae ala hõko deté fu beteró, ama kale sóró fele ɔla ɔla fea kemeralepó. ¹⁴⁻¹⁵ Atéró beterepó, ai hae kwiamó doasi wote ali wóló a naaitere ɔlakélé meitepa, a fóló whi betãpaae duraalu, ‘Naao me kutókó mupa yalo ðiraalopó yóló wosalepó.’ Ti fo depa, kale whiné ama hupurape kaae tawaaire kutó betá mulapa ðirane fae yóló ðoteyalepó. ¹⁶ Atéró fóló, kale hupurape kaae tapa mené amó nokole ɔlakélé menipó. Tétepa, a wotemó kale hupurape matere besãae bolo naai kisipa mutu betalepó.

¹⁷ Atétu ama take muale kisipa feteyóló, momó wisi kisipa muóló duraalu, ‘Yalo ayané ama kutó ðiratere whirapeta, ɔla ðekéró mupa nuku betereitei, e imó wotené sukutapó. ¹⁸ Tétereteiné, mió e momó yalo aya beterepaae fesaae fóló i fo yaalopó. Apa-ó, ó hepen-mó betere Kótópaaekélé, yãpaaekélé yalo wisi ala eréni, mo doasi dowi ala eralepó. ¹⁹ Atéyaleiteiné, mió e naao naale aqréni, kutó ðiratere whirape kaae beterae,’ yaairaalu faai kisipa mualepó.

²⁰ Atéró tué teketu beteró, kale naale a betere tiki taaróló, alima beterepaae momó fesaae felepó. Atéró kale naale mo umó wou betepa alimané kolóló, ama hosaamó suraalu, a mo hapale sururu yóló fóló, apuó taru kóló tukó nalepó.

²¹ Atétepa kale naalené alimapaae duraalu, ‘Aya-ó, naao kele tómókélé, hepen bemó betere Aya Kótóné kele tómókélé, mo doasi dowi ala yalepó. Téyalepa, mió e naao naale aqraõse,’ yalepó.

²² Téyaleitei, kale naale alimané ama kutó ðiratere whirapepaae duraalu, ‘Diã mo hapale fóló, amó ðeraaire kuti wisi sóo, naasemó bulaaire bi sóo, hómó horaaire hõleke be sóo, yóló ðerae,’ yalepó. ²³ Atéró,

ama kutó diratere whirapepaae duraalu, ‘Dané a hekeseróló ọla deraalopa, betá ser-
aaí *bulmakau* hupu male sene fae. ²⁴ Ti
noatepae, yálo i naaleta sukáletei momó
kepaayóló biture kaae erapó. Mo ti aluyale
whítei momó dape sóró biture kaae epa,
mió dané amó ọla deróló hekesese yaairaalu
i dere ape,’ yalepó.

²⁵ Até du betepa, kale whiné topo
naale kutómó daai be bela felekemó sókó
walemó, *kitatamo* wole fo yóló, kilitu
betere fo wosalepó. ²⁶ Até du betepa,
ama kutó diratere whirapekó betápaae
ape yóló duraalu, ‘Doa ai-a, noa alamaaté
du bitu de?’ yalepó. ²⁷ Ti fo depa ama
apaae duraalu, ‘Naa no me alakélé ini, mo
wisiyóló sókó waleteiné, ayanaaoné seraai
bulmakau hupu male dóló ọla i derótu
betere ape,’ yalepó.

²⁸ Ai du betere ala kilitu, kale topo
naalené alimatamo doasi fopaae buóló,
bepaae hotere hýyóló belamó dalepó.
Atépa, alima doropóló naalema be
dolopaae holópóló, bératere fo yalepó.
²⁹ Téyaleteti, ama alimapaee duraalu,
‘Kelere! Ba fo dokọ fea ẹ naao wae sóró
kutó diratere whi kaae bitu, hókélé ini
naao erae dere ala yálo eró tawalepó.
Téyaleteti, yálo fulumu whirapetamo dóló
nópóló, naao *meme* hupu male betákókélé
menipó. ³⁰ Até yaleteti, naao ai naale hoko
nópumó kutu beteró naao melale wisi wisi
ọla fea aluróló wapatei, naao amó seraai
bulmakau hupu male dóló ọla ai deratere
ape,’ yalepó.

³¹ Ai fo depa alimané duraalu, ‘Ti naale-
ó yáta, suka fea ẹtamo betereiteiné yálo
mole ọla ọla feata, ti naaotóró ai ape.
³² Téreteiné dą fea hekesese duraalu, amó
ọla deralepa, yá depe sekeni hekesese yae.
Ti noatepae, naao no a mo ti sukále whi
momó kepaayóló wóló biture kaae epa ọla
deratere ala taaréni, mo enérápó. Ata,
aluyale whítei, momó sókó wapa dape sóró
i betere ape,’ yalepó.

16

Ọla ọla tẹteróló kaae tawae yale fo sale

¹ Téró, Yesuné ama yó matere
whirapepaae i fo yalepó. “Whi mené

betá néli whipaae duraalu, naao ọla ọla
kaae tare whiné wisiyóló kaae tani, hoko
besekérótu beterapó depa wosalepó. ² Atei
fo depa, ama sóró betereale whipaae ape
yóló apaae woseturaalu, ‘Naa du betere
ala mené epaae ene walepa, naao yálo ọla
ọla neteró kaae tare? Mió naao ditu betere
kutó kemeraai dapa, naao tẹteróló kaae
taru deté wale ala fea epaae yae,’ yalepó.

³ Ai fo depa kale whiné ama kisipanéti
duraalu, ‘Yálo doasiné ẹ melale kutó ke-
meratepa, mió ẹ noa kutókó diyaaloé?
Hae dukiyaaire fotokókélé buni yóo, me
whipaae ọla kema dere alakélé, hale yóo
ereteiné, ẹ noa ala yaalorópó. ⁴ Tépateti, ẹ i
kutó taaróló fupa, mepaae so whiné ẹ mo
wisiyóló dape sópóló, i ala betá yaai kisipa
mutapó,’ yalepó.

⁵⁻⁶ Atétepa, kale whiné ama doasiné ọla
ọla kwia mulóló sale whirape betá betá ape
depa, walepó. Atéro kale folosóró kwia
mulóló sale whipaae woseturaalu, ‘Yálo
doasiné ọla naao meteró saleé? depa, ama
duraalu, dąle 4000 *lita olip wel* wẹi salepó,’
depa, kale whipaae duraalu, ‘Yá hapale
fóló sawa beteró, naao sale 4000 *lita wel*
wẹi dąle helekóló, 2000 *lita* aseyaee,’ yalepó.

⁷ Téró, kale dere kaae me whipaae wose-
turaalu, ‘Naa yálo doasiné ọla meteró
saleé?’ depa, kale whiné duraalu, ‘Whiti
yorape 1000 salepó,’ yalepó. Ti fo depa,
kale whiné apaae duraalu, ‘Naa melaai
sale kwia aseretei helekóló 800 aseyaee,’
yalepó.

⁸ Atéro, kale ọla ọla talené ama sóró
betereale whi wisipa meitei a dukiróló du-
raalu, ‘I whita ọlémi nuku bitutei, topo
daalu fosó fosói ala maaté du beterapó. Ti
i haemó betere so whi atimasisi u tao su i
tao su dere ala mepaae so whiné kilitu, mo
fosó fosóre so whipóló dukiratere alané,
kale dẹ tuámó betó mole so whi tẹteróló
ketei aqratapó,’ yalepó. ⁹ Yálo diapaae i
dere ape. I haemó bituraalu, naao sere
moni mepaae yayare so whi tao sóró hale
melae. Atéro fea melóló kemeratepa, ati-
mané yá mo ti tẹ tare bepaae holae yóló
dape saalo ai ape.

¹⁰ Mepaae whi dené sawa kutó mo
wisiyóló kaae taru dirótu betepa, so whiné

kilitu i sekéné kutó mo dono ditapólo kisipa tiratere whinéti ti doasi kutókélémó wisiyólo diranérapó. Mepaae so whi denétamo sawa ɔla mekó ɔlémi supa, ti doasi ɔlakélé ɔlémi senérapó. ¹¹ Atétepa, i haemó muó mole ɔla ɔla diaaɔ wisiyólo kaae tawaaire sunipa, mo ti muó tare wisi wisi ɔla diaaɔ kaae tawae yólo né melaaloé? ¹² Me whiné diaaɔ kaae tawae dere ɔla ɔlatamo diaaɔ mo wisiyólo kaae tanitepa, naao mo ti muó tawaaire ɔla yaɔmó né melaaloé?

¹³ Betá kutó diratere whinéte, doasi topo whi tamoné kutó diranénipó. Atétepa, ti me whipaae yaala sókó fóló mulu, ama kutó diróo, me whi hóróló ama erae dere alakélé eréni yóo, yaalopó. Ai ala dere kaae, betá whinéte Kótóné kutóro mepaae *moni* saaitere kutótamo touróló diranénipó,” yalepó. ¹⁴ Ai fo depa, mepaae *monimó* hosaa muóló ekelere Farisi whirapené Yesuné ai dere fó woseturaalu, faleyóló doka doka du betalepó. ¹⁵ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diañé ai du betere ala so whiné kilitu, mo wisirapó du betepatei, diaaɔ hosaa tuamó kinóló mole ala ti Kótóné kolóló mo kisiparapó,” yalepó. Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Mo so whinéti, diañé mo doasi bete mole ala dapó du betepatei, Kótóné keletómó ti bete muni, mo sonaalérapó.

¹⁶ Kale Moses-né asere foró Kótóné kóló whirapetamoné yó maté waletei, Jon betale alimókélé taaréni, hale yó matétóro fu beterepó. Atétu betepa, Kótóné tetéroló kaae tare aɔmó mole kisi fo wisi wosaai dapóló hajné sukuturaalu, so whi fea aipaae alaletamo fu beterepó. ¹⁷ Ti saró haetamota kemeyaalotei, Kótóné fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó.

¹⁸ Whi me dené ama topo so tokó daaróló so me kae dokotepa, ti Kótóné fo tukóló nópu nukulapó. Whi me dené me whiné tokó daalale so dokotepa, ti aikélé yóló muló betere fo tukóló nópu nukulapó,” yalepó.

Néli whiró Lasarus-tamoné yale ala

¹⁹ “Téroló suka fea kelaalo mo kokoi sonaai kuti maaté derótua yóo, mo feléi wisi ɔla maaté nóo du betere néli whi beterepó.

²⁰ Ai néli whiné ama be tu sókó walemó yoleale whi humu fulu daayóló bitu, suka fea ɔla kematu betere whiné doi Lasarus beterepó. ²¹ Atéroló bitu, a wote depa kale néli whi ni fake tómó ɔla nukuraalu, folope sorokóta deretei naai kisipa mutu betepa haɔrapené ama humu aɔ nukua depakélé, dowaae fóló beterepó.

²² Ai ala du betere tuamó kale whi Lasarus sukutepa, *ensel*-rapené a beleyóló fóló, Abraham betere uté tetéroló beterepó. Atéroló a sukale kilipaae kale néli whikélé sukutepa douralepó. ²³ Téroló, kale néli whi mo ti dó tare simó duku bituraalu kese falalemó, kale Lasarus Abraham-tamo daapa kelalepó. ²⁴ A atépa kolóló duraalu, ‘Aya Abraham-ó, naao e kɔle depata, ti kale Lasarus-né naase doumó wei fe eróló yaɔlo hape siri bulale wópóló doteyae. Ti noatepae, e siné dukuraalu doasi dele sereteiné dapó,’ yalepó.

²⁵ Ai fo depa Abraham-né duraalu, ‘Ti naale-ó, aita mo deretei, naao kisipa muae. Take ya haemó betale sukamó wisi wisi ɔlamaaté su betalepó. Até du betepa, Lasarus a dowi ɔla sua yaleteti, mió a imó hosaa muni deyóló hekesené sinitu betepa, ya doasi dele ai su betere ape. ²⁶ Téretei, da imó betere whi aipaae wóo, atéroló betere whi ipaae wóo yaɔsóró, tuamó doasi fao muló betereiné da aipaae teté wonénipó,’ yalepó.

²⁷ Ai fo depa, kale whiné Abraham-paae duraalu, ‘Aya Abraham-ó, Lasarus yaɔlo ayané bepaae fóló norapepaae ene fópóló yae. ²⁸ Ti noatepae, yaɔlo norape aporó beterepae, e doasi dele su betere tikipaae atimakélé waɔsóró, ene fópóló dapó,’ yalepó.

²⁹ Ti fo depa Abraham-né duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló whirapetamoné yó mótu betere fo wosóló, atima kisipa feteyóló tué tiki tiratepa, ti té yópólópó,’ yalepó.

³⁰ Ai fo depa, kale whiné Abraham-paae duraalu, ‘Aita mo deretei, sukale so whi fólótamo depa, ti atimané du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló waalopó,’ yalepó.

31 Ti fo depa ama duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló whirapetamoné yó mótu betere fo wosenitepa ti sinóló kepaayóló wale whiné dere fokélé wosóló kisipa tiki tiraalomeipó,’ yalepó.

17

Dowi alamó dée nalatere whi sekei ala erópóló yae yale fo

(Mat 18:6-7, 21-22, Mak 9:42)

1 Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “So whi fea dowi ala yóló dée nópóló kae kae sũsere alarape waalo ai ape. Té yaalotei, whi me dené me whi dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere whipaae doasi sekei ala eraalópó. 2 Diákó mé whiné i betó mole naale senaale belekãatikikó dowi alamó dée nalatepa, ti atétere whiné depamó képi dulóló, doasi kapo fake oleróló wẽi kãlapaae taae deróluãsóró mo wisi uãpó.

3 Atérapa, diaaõ dere alarape diãnétei mo hotowa yóló kaae tawae. Naaõ no-tamo mepaae dowi ala depa, ti atékesé yóló ã foné sae. Ténalemótamo, naaõ dere fo wosóló ã kisipa feteyóló wapa, ti ama yale ala me ãla meipóló hãle kemerae. 4 Betã be ðemótei, naaõ noné wẽikeró félimó yãpaae dowi ala eralepóló, yã beterepaae fesaae wóló, ‘No-ó, yãlo yãpaae wẽikeró félimó dowi ala eraleteiné doasi kãleó ene wapa,’ ti naaõmo kwia tani, me ãla meipóló hãle kemerae,” yalepó.

5 Téró, Kótóné ama fo erale fópóló doteyãle whirapené duraalu, “Tale-ó, ðané kisipa tiki doaló tiró bitinireteiné mo diriyóló tiraai dapa, naaõ ðã yó ãlae!” yalepó.

6 Ti fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Diã kisipa tiki tiró betere alatamo mo sawa *mastard* niné ke kaae bupa, ti i daale *malberi* nipaae naaõ feleke turó tokóló, doasi wẽi kãla tuãmó daane derepaae depa, naaõ dere fo wosóló mo téyaalo ai ape.

7 Diákó betã whiné ama kutó diratere whi ãla wae biliyaai hae dukiyóló mulale fóló, ó *sipsip* hupu kaae tané fi teó wale-tamotei kale doasiné ama kutó diratere whipaae, ‘Yã ãla naasepóló hapale ape,’ fo dua de? Meipó. 8 Doasi whiné atei

fo yaalomeitei, etei fota ti enérapó. ‘Yãlo naaire ãlaró wẽitamopi donoróló, ẽ nuku betepa ti naaõ naaire ãla donoraasepólópó dua ðapó.’ 9 Kale kutó diratere whiné ama doasiné ãpaae dirae dere kutó fea diyóló kemeratepa, ama doasiné ãpaae mo kée fo dua de? Meipó. 10 Atétere kaae, Kótóné diãpaae dirae dere kutó diyóló kemetepa, diaaõtei diã bopé fake enére? ‘Ðãta, whi wisi meitei, ðané ditere kutórá diyalepó fo enérapó,’ yalepó.

Naase tamo whirape dowi humu fuluné tiki dopa wisirale fo

11 Ai fo yóló kãlipaae Yesu ã Jerusalem be huluapaae sókó faairaalu, Samariaró Kaleli haetamo ðãle tuãmó fu betalepó. 12 Atéroró ã betã be huluamó sókó felemó, dowi humu fuluné tiki dore naase tamo whirape ãtamo hokolaa yaai wóló, mo tumó daae molepó. 13 Atéroró daalu fo fake yóló duraalu, “Doa whi Yesu-ó, naaõ ðã kãlené sukutu tao sae!” yalepó.

14 Ai fo depa, Yesuné atima kelalemó kãlené sukutepa duraalu, “Diã fóló, so whimó momaratere whirapepaae diaaõ tiki yó melale fae,” yalepó. Atétepa, atimané tiki yó melaai tuãmó fu betepatei, atimané dowi humu fulu torokó fóló wisiyalepó.

15 Atétepa, atimakó betã whiné ama tiki fopeyalemó wisipa kilituraalu, momó fesaae fóló fo fakeyóló Kótóné doi sóró horaté fu betalepó. 16 Até deté wóló, Yesu daale felekemó deraapisa fóló mulu, mo kée du betalepó. ãta, Samaria hae kwiamó wale whikópó.

17-18 Tétepa, Yesuné atimapaee wosetu-raalu, “Mepaae naase tamo whirape yãlo wisirénié? Ita, kae fake whitei Kótóné doi hale sóró horatapa, Naase aporó kemeyóló douró whirape-a, neyãleé?” yalepó. 19 Téró ama ãpaae duraalu, “Naaõ kisipa tiki tiró betale alané yã wisiralepa, turukó holóló mo dua fae,” yalepó.

Kótóné tẽteróló kaae tare ala wóló mulapóló yale fo

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Atéroró, me sukamó Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Kótóné tẽteróló kaae

tare ala noa be demó wapa so whi feané ke-laaloé?” yalepó. Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné teteróló kaae tare alata, whiné kelené kolóló tuę yópóló me fareyópu kae yaalo meipó. ²¹ So whi feané imó ó umó wóló beteropó fo enénipó. Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare alata, mió dią tuamó i wóló mole ape,” yalepó.

²² Téró, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Take waaire be derapekó betą tuamó kale Whiné Naalema kelenée du betaalotei mo kelaalo meipó. ²³ Atéró kekitu betepa, mepaae so whiné duraalu, ‘Kale Whiné Naalema umó wóló beteropó,’ ó ‘Imó wóló beteropó,’ depa, mo dere nisiyóló sya faqse. ²⁴ Ti noatepae, kale Whiné Naalema ą wouta, epée duraalu hae kwia fea deýó fu dere kaae yaalo ai ape. ²⁵ Ai alarape fea yaaipatei, folosóró ąpi kae kae susupui ala supa, ti mió i alimó betó mole so whiné ama fo woseni, ą hóraalo ai ape.

²⁶ Take Noa betale alimó yale kaae, mió Whiné Naalema waaire alimókélé atétóró yaalo ai ape. ²⁷ Take Noa betale alimó, so whi fea ąlaró weıtamo nokole alakélé, so whıtamo beterate alakélé, whi so dokotere alakélé, deté fu betepatei, Noasépi nuku tuąpaae bitı horalepó. Até deretamotóró, atıma ai du betale ala kemene felepó. Atéturaalu, doasi weı dukulé horóló so whi fea sisiraae felepó.

²⁸ Ai yale kaae, take Lot betale alimókélé, so whi fea wisiyóló bitu ąlaró weıtamo nokole alakélé, ąla ąla dotonóló duputere alakélé, ąla wae bilitere alakélé, be teterere alakélé, fea deté fu bitipakalepó. ²⁹ Atétu betepatei, Lot ą Sodom be hulua taaróló foletamotóró hepen bemó siró kapo whaa kaae ere *sulpa* sitamo hali kaae dorowóló, so whi fea doralepó.

³⁰ Atétu yale kaae, kale Whiné Naalema mió kinóló betereitei haķeamó wapa, so whi feané kelaalo ai ape. ³¹ Atétere sukamó, whi me ama siki bemó biti hae bemó mole ąla wisi saai dapóló derepaqse. Kutómó daale whi momó fesaae fóló, bemó mupa wale ąla momókó sene faqse. ³² Ti noatepae, Lot-né soma yale ala kisipa

muae. ³³ Mepaae whi de ąalo ala erótutei, ama betere bete me ala yaqşórópóló, amatei hotowayóló kaae tapa, ti atétere whiné betere bete aluyaalopó. Tépatei, whi me dené ama betere bete me ąla meipóló taalatepa, ti ama betere bete aluni, mo ti muó tawaalopó. ³⁴ ąalo diąpaae i dere ape. Dilikitamo whi tamo betą beseķemó fipatei, me whi dapesó furaalu, me whi fipa taaróló faalopó. ³⁵ So tamo *flawa* o bula yaai derąketu betepa, me so dapesó furaalu, me so taaróló faalo ai ape,” yalepó.

³⁷ Tétepa, kale yó matere whirapené Yesupaae woseturaalu, “Tale-ó, ai alarapea momó eratepa kelaaloé?” depa, ama duraalu, “Na ó hupu ķlaai nokole barape sikimó sę kweýóló bopétu betepa, ti ama naaire ąla ķlaai mupa ai dere ape yóló kisipa yaalopó,” yalepó.

18

Tao sae yóló dotopo du betale wulia sopaae dó faróló yale fo

¹ Ai fo yóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapené Talepaae momatere ala haķe yó tanópóló, etei fo sale yalepó. ² “Ai doasi be huluumó fo tokóló taletere whi betą beterepó. Ai whıta, Kótó kolóló witere alakélé ini, dotoroę falepó. ³ Ai be huluumó betą wulia so beterepó. Ai so ama bóe whiné ątamo fo tokóló só deraqşóró ą tao sópóló, suka fea fo taletere whi beterepaae eneta du betalepó.

⁴⁻⁵ Kale soné betą fo maaté eneta du betepa, ą hóturaalu i fo yalepó. ‘Ęta, Kótókélé mo so whıķélé, kolóló wi inire whıtei, i wulia soné ą tao sae yóló dotopoi fo maaté eneta yó taneteiné ę hótępa ą tao saalopó,” yalepó.

⁶ Téró Talené duraalu, “Kale fo tokóló taletere dowi whiné i sopaae yale fo wosóló kisipa muae. ⁷ Kótóné ama sorokó su yóló betero betere so whiné deıtamokélé, dıķitamokélé, kematóró yó tapa, ai kematere ąla ama melaalomeié? ⁸ ąalo diąpaae i dere ape. Kale fo tokóló só deraaire whiné dią só deraqşóró, ama mo hapale tao saalo ai ape. Téyaalotei, kale Whiné Naalema i haepaae wale sukamó so

whi fea kisipa tiki tiró betepa kelaalorópó,” yalepó.

Farisi whiró takis moni siré kotere whitamóné yale ala

⁹ Yesuné i fo sale atimapaae yó mótu duraalu, mepaae whi atimata mo donoi ala dapóló bopé faketuraalu, mepaae so whi teteratere alamó Yesuné etei fo sale yalepó.

¹⁰ “*Taks moni* sere whiró Farisi whitamó moma yaairaaalu, momatere be dolopaae holalepó. ¹¹ Téró, kale Farisi whi ą turukó holóló daalu amatei, ąmó etei kaae moma yalepó. “Tale Kótó-ó, ęta mepaae whirape dere kaae ęla ęlémi nokole alakélé, nópu nokole alakélé, mepaae dere dowi alakélé, ó i daale *takis moni* sere whi kaae bitinipó. Téró yalo yapaee mo kée dapó. ¹² ęta, betą fulamótei be de tamomó ęla néni, weyóló hęle bitu, yalo ęla ęla naase tamo moletei dekeyóló, betą Talepaae mótua dapó,” yalepó.

¹³ Téyaletei, kale *takis moni* sere whi ą mo tumó daalu, hepen bepaae kese horéni haepaae hemée deyóló daalu, “Tale Kótó-ó, ęta dowi ala dere whipa naao kolené sukutu, yalo dowi ala kwia kemerae,” yalepó.

¹⁴ Yalo diapaee i dere ape. Kale nalo momayale *takis moni* sere whiné ama dowi ala Talené kemeratepa, ą haıtamo bepaae feletei, me whiné ama dowi ala hęle mupatei felepó. Mepaae whi de amatei ą deróló dua betepa, ti Kótóné ą sóró horaalo ai ape,” yalepó.

Naale belekąatiki Yesupaae dapesó wale fo

(Mat 19:13-15, Mak 10:13-16)

¹⁵ Téró so whi feané teó sóró betó mole naale senaale tikimó Yesuné naase mulópóló, ą beterepaae dapesó wua dere ala kilitu, ama yó matere whirapené dapesó wakesé yóló, atima foné salepó.

¹⁶ Téyaletei, Yesuné kale naale senaale ą beterepaae dapesó ape yóló duraalu, “Atei kaae naale belekąatiki ę beterepaae wópólópa, sesékese. Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare ąmó betaaire alata, atei naale senaale belekąatiki kaae fóló betenérápó. ¹⁷ Yalo diapaee mo i dere ape. Mepaae so whi detamo i betó mole

naale senaale belekąatiki kaae betepa, ti Kótóné teteróló kaae tare ąmó sókó fóló betenérápó,” yalepó.

Néli whiné Yesupaae wosale fo

(Mat 19:16-30, Mak 10:17-31)

¹⁸ Atéró, betą Juda topo whi wóló Yesupaae woseturaalu, “Yó matere whi wisi-ó, mo ti betere bete saairaaalu, yalo noa alakó yaalóé?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Betą whikélé whi wisi bitini, Kótó ą betą wisirapa, naao ępaae noatepa whi wisi-ó fo de? ²⁰ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fota, naao dosąayóló ai kisi-pare ape. So nópu naęse, whi daęse, ęlémi naęse, me whi dilikóló kapala fo yaęse, naao hae aya ąmó mo dua betae erápó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, kale whiné tokó mótu duraalu, “Ai alarape feata take ę ketemó bitu deté waletei, miókélé hęle yótóró tarápó,” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Mo betą ala betą ya yąyarápó. Térapa, naao muó mole ęla ęla fea dotonóló, *moni* sóró mepaae yolealere so whimó melae. Atéró yąta, hepen-mó mole wisi wisi ęla saasepóló ę sya ape,” yalepó.

²³ Kale hamoko whiné ai fo woseturaalu, ą doasi néli whi mo beterapóló kisipa mutu, kutiri humula yóló fomotamo felepó.

²⁴ Atéteremó, Yesuné ą kelené kikéyóló kaae taru duraalu, “ęla ęla fea tare whi Kótóné teteróló kaae tare ąmó sókó fóló betaaire mo doasi dirirápó,” yalepó. ²⁵ “Ti noatepae, *kamel* hupu ketęli dolomó sókó faaire hapóluni, sumó fenérápó. Tépatei, doasi ęla ęla mole néli whirapeta, Kótóné teteróló kaae tare ąmó sókó faaire mo hapólurápó,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa wosale so whiné Yesupaae woseturaalu, “Dą feata alunérapa, Kótóné demaaté tao saalóé?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mo whiné enénire ala Kótóné mo sumó enérápó,” yalepó.

²⁸ Tétepa Pitané duraalu, “Dąné be ó ęla ęla fea mupa taaróló, ya i sya wale ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Mepaae whi dené ama be ó soma ó nomarape ó hama alima ó naale senaale taaróló, Kótóné teteróló kaae tare aomó betaai dapóló fupata, ti mió i alimó bitukélé ama taaróló wale ɔla ɔla tómó beleróló, Kótóné mo dekéro matepa saalo ai ape. ³⁰ Ai ɔla maaté meitei, take waaire alimó mo ti betaaire betekélé saalo ai ape,” yalepó.

Yesu ɔ sinaaire fo mó yaletei
(*Mat 20:17-19, Mak 10:32-34*)

³¹ Atéro, Yesuné yó matere 12 whirape depaae dapesó fóló bitu duraalu, “Dɔta Jerusalem be huluapaae holaai foleteti, Kótóné ama kóló whirapené i ala yaalopóló asere fo mió mo dokonóló kale Whiné Naalemapaae eratepa kelaalo ai ape. ³² Ata, Juda meire fake whirapené dópóló eleké deyóló, atima naase tuapaae mulaalo ai ape. Atétepa, atimané ɔ doka doka yóo, haleroo, fesaa apuróo, képi tikiné fokosoi ala yóló, ɔ mo ti sukópóló dóo, yaalo ai ape yalepó. ³³ Téyaalotei, sore be demó ɔ mo ti sukaletei momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

³⁴ Ama yó matere whirapené ai yale fo wosóta yaletei, bete hiróló moletiné diriyóló kisipa sini, kóló kóló du betalepó.

Kele dilikire whi wisirale fo
(*Mat 20:29-34, Mak 10:46-52*)

³⁵ Téro Yesu ɔ Jeriko be huluapaae felekemó sókó faai tumó fu betalemó, beta keke dilikire whi tu demó bituraalu, fua wuatere so whipaae monikó ɔlae yóló, kema du betalepó. ³⁶ Atéro wosalemó, so whi mo fea tumó fua wua du betepa, ai so whipaae woseturaalu, “Doa ai-a, noa ala maaté du bitu de?” yalepó. ³⁷ Ti fo depa, atimané apaae duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesu i fole ape,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, ama fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema Yesu-ó, naoo ɔ kolené sukuturaalu tao sae,” yalepó. ³⁹ Atéro, mepaae folosóro fele so whiné kale whipaae momó yaai dée yóló foné salepó. Tétepatei, kale sekéné fo faketóro dekéro yó taru duraalu, “Depit-né Naalema Yesu-ó, naoo ɔ kolené sukæ,” yalepó.

⁴⁰⁻⁴¹ Atétepa Yesu ɔ keiyóló daalu, kale whirapepaae duraalu, “Ai whi ɔ beterepaae dapesó ape,” yalepó. Atétepa, kale whi dapesó wóló felekemó daapa, Yesuné apaae woseturaalu, “Yalo yamó noa alakó erópóló de?” depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, yalo kelené ɔla ɔla kelené yóló kisipa mutapó,” yalepó.

⁴² Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Naoo kisipa tiki tirale alané naoo keke ai wisiyalepa, mió kelae,” yalepó. ⁴³ Yesuné ai fo deretamotóro kale whiné ama keke wisitepa, Yesu sya furaalu, Kótóné doi hale sóro horaté felepó. Ai ala depa kelale so whinékelé Kótóné doi hale sóro horalepó.

19

Takis moni siré kotere whi Sakius-né yale ala

¹ Atéro, Yesu ɔ Jeriko be huluamó sókó fóló, ai be belamó fu betalepó. ² Téyalemó, *takis moni* siré kotere whirapené doasi topo whi Sakius beterepó. Ata, fea ɔla ɔlané néli whipó. ³ Ama kisipané Yesu deró kelaai dapóló felemó, aimó mo hale ɔla kaae so whi touróló daae moletiné, Sakius ɔ halekeruraalu Yesu wisiyóló kilinipó. ⁴ Atépa, kale whi api sururu yóló fóló, Yesu tumó wale kelaai, beta nose kaae ni siki doló holóló kaae tawóló beterepó.

⁵ Atépa, Yesu ɔ ni betemó sókó fóló ai ni sikipaae keke horalemó Sakius daapa kolóló duraalu, “Sakius-ó, mió ɔ yatamo naoo bemó betaai kisipa mutapa, ya mo hapale dere ape,” yalepó. ⁶ Atétepa, ɔ hapale téti dorowóló, hekesetamo Yesu dape sóro ama bepaae felepó.

⁷ Atétepa, ai daae mole so whi feané Yesu Sakius-né bepaae fupa kolóló, atimasisi kikiti eróló duraalu, “Ata dowi ala du betere whitamotei, betaai ai fele ape,” yalepó.

⁸ Téyaletei, kale Sakius ɔ turukó holóló Talepaae duraalu, “Tale-ó, mióta, yalo i mole ɔla ɔlarape bukóló, mepaae yolealere so whimó melóo, yalotamo so whi dilikóló mepaae *monikó* simó ti douro félimó tómó beleróló tokó melóo, yaai dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné apaae duraalu, “Kótóné so whi aluyaosóro tao sere ala mió

i bepaee walepó. Ti noatepae, i whi akélé Abraham-né naaletóro beterapó. ¹⁰ Ti Whiné Naalema a waleteita, aluyale so whi kekóló tao saairaalu, walepó,” yalepó.

Naase tamo whirapené doasi whiné kutó diraai moni sale fo sale
(Mat 25:14-30)

¹¹ Atéro, ama ai du betere fo wosetu betepatei, a Jerusalem be hulua felekepaae sókó waleteiné Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala so whiné kisipané mo felekemó sókó waaitere nisi du betalepó. Atétepa ama du betere fotamo touróló, atimapaae i fo salekélé yalepó. ¹² Atéro ama duraalu, “Hae kwia fea teteróló kaae tare topo whirapené fake whi betá topo whi sóró beteratepa momó fesaae wóló, hae kwia ama teteróló kaae tawaai dapóló, a felepó. ¹³ A atéro faairaalu, ama kutó diratere naasetamo whirapepaae ape yóló duraalu, ‘Yalo i matere moniné mepaae kutó diraté fóló, tómó beleróló sóró muló betepa, momó fesaae wou kelaalopóló,’ a felepó.

¹⁴ Téyaletei, ama be whi so whiné ai sekéné atima teteróló kaae tawaasóró kisipa mutu, ‘Kale doasi topo whipaae ene fópóló, atimakó mepaae whirape a fi kilipaae doteyalepó.’

¹⁵ Até yaletei, doasiné kale whipaae naaotóro teteróló kaae tawaasepóló, ya sóró beteratapa fae depa, a bepaee fesaae walepó. Téro, ama kutó diratere whirapepaae melale moniné mepaae kutó diróló, tómó beleróló meteró saleró kelaai, dapesene fae yóló, whirape doteyalepó.

¹⁶ Atétepa, ama moni melale whirapekó betá whi folosóro wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, take naao epaae betá melale moni bosenóló, mo dekéro sóró muló beterapó,’ yalepó.

¹⁷ Ti fo depa, kale topo whiné duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisi-ó, naao ai ere ala mo wisirapó. Ti noatepae, yalo mo sawatamo melale ɔla naao mo wisiyóló kaae tawirapa, naasetamo be huluakélé naaotóro teteróló kaae tawaasepe,’ yalepó.

¹⁸ Kale dere kaae whi me wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naaota epaae moni betá

melaletai, yalo mepaae kutó dité fóló, naao melale moni tómó beleróló aporó sóró muló beterapó,’ yalepó.

¹⁹ Ti fo depa, ama topo whiné tokó mótu duraalu, ‘Aporó be huluarape naao teteróló kaae tawaasepóló, yalo ya sóró beteratapó,’ yalepó.

²⁰ Téro kale dere kaae, ama kutó dirale whi me wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao kale melale monita, yalo me kutókélé dini, kuti kwiané bopeyóló mulaletai, i sóró wale ape. ²¹ Ti noatepae, yata mo kekepai whi bitu, mené ɔlatei naao sóo, me whiné biliyale ɔla naao bukóló, kwiapaae ya sóo dua dapó. Atétere ala yalo tuɛruraalu, e witepa naao yae yale ala inipó,’ yalepó.

²² Ti fo depa ama topo whiné apaae duraalu, ‘Yata, kutó diratere whi dowipó. Yatamo fo tokóló ya só deraaitere ala ti naao dere fonétei ya ai só deretere ape. ²³ Ti naao atei kaae kisipa mulutei, e fesaae wouraalu hūróló sópóló moni mulatere tikipaae mulale fole noatepa yaleé?’ yalepó.

²⁴ Téro, kale topo whiné aimó daae mole whirapepaae duraalu, ‘Ama ai tare moni fasóló naase tamo moni tare whipaae melae,’ yalepó.

²⁵ Ai fo depa, atimané kale topo whipaae duraalu, ‘Doa whi-ó, ai whita naase tamo moni taketi sóró tarapó,’ yalepó.

²⁶ Ti fo depa ama duraalu, ‘Yalo diapaae i dere ape. Mepaae ɔla ɔla hūróló mole whipaae ti mo dekéro beleróló melaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whi de ɔla ɔla sawa téti mupa, ti ai ɔla fasó saalo ai ape. ²⁷ Téyaalotei, mepaae yalo teteróló kaae tare aomó betere hūróló bóe dele whirapeta, ipaae dapesó wóló, mo ti sinópóló dae,” yalepó.

Yesu Jerusalem be huluapaae doasi topo whi aoyóló sókó wapa hale sóró horale fo
(Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Jon 12:12-19)

²⁸ Téro Yesuné i fo yóló kemetepa, atima Jerusalem be huluapaae furaalu, ama alísó felepó. ²⁹ Atéro, a Betpas beró Betani betamopaae sókó faai fu betalepó. Ai be hulua tamo felekemó Olip dupó du betere tiki erapó. ³⁰ Aimó ama yó matere whi tamo dotonaa atimaampaae duraalu, “U

bepaae diaamopi fae. Ai bemó sókó fóló kelenalemó, whikélé betóló kunire teó *donki* hupu duló betaalopó. Téyaalopa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape. ³¹ Atéró taanalemótamo, whi mené diaamopaae woseturaalu, ‘Ai neyaai de?’ depa, ti i fo yae. ‘Momó dapesó waaitei, Talené ama diyaaire kutó mupa sóró ape yale tikimó sóró fulapó yae,’ ” yalepó.

³² Atéró dotonatepa fóló kelalemó, atimaamopaae yale fotórómo epa kelalepó. ³³ Atépa, atimaamo kale *donki* hupu halika teraatu betaalemó, hupu talerape wóló atimaamopaae woseturaalu, “Ai hupu teraatu betere-a noayaai de?” yalepó.

³⁴ Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Ita Talené ama diyaaire kutó mupa, serale fae yale tikimó sóró fulapó,” yalepó.

³⁵ Atéró, Yesu beterepaae dapesó wóló daaló bitu, atimaamoné deró betere fóló kutirape sorokóló, Yesu a hupuné sisó tómó beterópóló, whamenalepó. ³⁶ Atéró a ai hupu tómó betóló wapa, so whi folosóró furaalu, atimané deró betere kutirape sorokóló tumó whamenaté felepó.

³⁷ Atéró, a Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faairaaalu, *Olip* du sokore aopaae doropole tumó sókó derepelepó. Aimó, ama yó matere so whi mo feané Kótóné kae kae kelemei alarape eratepa kelaletéiné atima hekesené sukuturaalu, fo fakeyóló Kótóné doi hale sóró horaai kaae salepó.

³⁸ “Mió Talené doimó wale doasi topo whi wisi-ó, Kótóné ya wisirópóló yae!”

“Kótóné hepen be tuamó mole hosaa muni deyóló dua betere ala so whi feapaae erópóló yae.

Téturaalu, mo taoró betere Kótóné kae mole doasi doi hale sóró horaai!” deté fu betalepó.

³⁹ Tétepa, ai so whi kuamó betó mole Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whirapepaae taalae yóló, foné sae,” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa ama atimapaee duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Atimatamo fo ini dua betepa, ti tumó ai daae mole kaporapenétei doasi fo fake yaalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Atéró, Yesu a Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai fu bitu, ai doasi be hulua tuapaae kese deralemó, mo kolei ala epa, a doasi wole yalepó. ⁴² Atéró woleyóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betaaire ala mió i be demótóro diá beterepaae walapóló, kisipa uasóro ti mo wisi uapó. Téuátei, ai ala yaaire be de kemeyaleteiné mió diaa q kelené kelaqsóro, kinó beterapó. ⁴³ Téretei, nalo me be demó kale bóe whirape atima naao bepaae dorowaairaaalu, be bopéro betere tipimó hae kayóló mulaté holóló, naao be bopéro betaalopó. ⁴⁴ Atére tómó atima daane holóló, diakélé diaa q naale senaalekélé tao sóro haemó hairaalo ai ape. Kane fake me tómó beleretei, atéro mulópóló taalaalomeipó. Ti noatepae, Tale Kótóné diá tao saai wale be de diaa q kisipani, hōraleteinépó,” yalepó.

Momatere bemó q la dupu du betepa Yesuné hōkonale fo

(Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Jon 2:13-22)

⁴⁵ Téró, a momatere be bolaare tipi tuapaae sókó holalemó, whirapené q la q la dotonóló dupu du betepa fópóló dóló hōkonalepó. ⁴⁶ Atéró, ama atimapaee duraalu, “Yalo beta, moma maaté yaai tenapóló asemó epatei, diaa q ai du betere alané qlémi whi betere be aqrótu beterapó,” yalepó.

⁴⁷ Atéró momatere bemó, betere dokó fea ama fo yó maleta du betalepó. Tétu betepatei, so whimó momaratere topo whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, so whi kaae tare mepaae whi disirapekélé, fea touyóló, Yesu daaire tu kekitu betalepó. ⁴⁸ Téyaletéi, atimané a daaire tu me kilinipó. Ti noatepae, yó matere fo so whiné wosóló, hosaamó su betaletéiné a daaire tukélé kilinipó.

20

Yesupaae ya topo whi né sóro beteralee yóló wosale fo

(Mat 21:23-37, Mak 11:27-33)

¹ Téró, me sukamó Yesu a momatere be tuamó Kótóné ala etérópóló so whi feapaae yó matere alaró, kale mió wosetere

fo wisitamo yó mótu betalepó. Tétu betepa, mo so whimó momaratere whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, mepaae whi disirapekélé, fea touyóló ą beterepaae walepó. ² Atéro wóló ąpaae duraalu, “Naao ai alarape yópóló, ya né sóró beteralee?” yalepó.

³ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Yalokélé diąpaae wosetere fo betą i dapa, ępaae tokó ąlae. ⁴ Jon-né weı tópuratere ala ó hepen bemó yae depa yalepé, mo whine yae depa yaleé?” yalepó.

⁵ Ai fo deremó, whirape atimasisitei fo kęlaaróló duraalu, “Danétamo, hepen bemó yae depa yalepó depa, ti dąpaae ama dere fo wosóló kisipa tiki tiratere noatapa deé enérápó. ⁶ Tépatei dané duraalu, mo whiné yae depa yalepó depa, ti doai wóló betó mole so whiné kapo duné dą siróló daalopó. Ti noatepae, Jonta so whipaae yó matere Kótóné kóló whi betaleteti feané kisiparapó,” yalepó.

⁷ Atétepa, atimané ąpaae duraalu, “Jon-né weı tópuratere ala ąpaae né yae depa yaleró, dą kisipanipó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Diaaą yalo wosale fo tokó menitepa, ti diané ępaae wosale fokélé tokó melaalo meipó,” yalepó.

Whi betané ama kutó kaae tanópóló sóró beteratere alapaae dó faróló yale fo (Mat 21:33-46, Mak 12:1-12)

⁹ Téro Yesuné so whipaae ai fo deté fóló, me i fo salekélé yalepó. “Whi betané ama kutó diyóló wain képi wae biliyalepó. Atéro, ai kutó mepaae whirapené kaae taru, ılumétere ąla sóró dotonótu betae yóló, ą fılo sukamó me be huluapaae bitı felepó. ¹⁰ Kale ąla ılumétepa sere alimó, kale kutó talené ama kutó diratere whikó betąpaae duraalu, ya kutó kaae tare whi beterepaae mepaae ılumére ąlakó serale fae yóló dotęyalepó. Téyaleteti, kutó kaae tare whirapené ą du betero, hale fıpóló dotęyalepó. ¹¹ Téro, kale dere kaae ama kutó diratere whi me dotęyalepó. Téyaleteti, ai whikélé atimané dóló susupuróló, hale-tamo hale fıpóló dotęyalepó. ¹² Atéro, kale dere kaae sore dakoróló whi memo dotęyalepó. Téyaleteti, ai whikélé atimané

du betero samea sókó faróló, belapaae sóró taae deralepó.

¹³ Téro, kale wain képi kutó talené duraalu, ‘Mió yalo noa alakó yaaloé? Yalo yaala sókó fıló hosaa turó mole naale betą atima beterepaae dotonatepa, atimané ą mo wisiyóló dape sóró, ama dere fo wosaalopóló kisipatu, dotęyalepó,’ yalepó.

¹⁴ Téyaleteti, kale kutó diratere whirapené ą wale kolóló, atimasisitei fo dokóló duraalu, ‘Aita, i kutó talené ama naalepó. Alima sinitepa, i kutóró mepaae mómu ąla ąlatamo fea ama saąsóró, dą saairąalu, ą daalopa siépe,’ yalepó. ¹⁵ Atéro, atimané ą kale wain képi kutó tuamó sóró belapaae taae deróló mo ti dalepó. Atétepa, kutó tale wóló atimapaee noa alakó eraaloé? ¹⁶ Kale kutó diratere whirape mo ti dóló sukunóló, ai kutó mepaae whirapené kaae tawópóló melaalopó,” yalepó.

Tétepa, aimó betó mole mo so whi feané ai dere fo wosóló duraalu, “Aita enénire alatei dapó,” yalepó.

¹⁷ Téro, Yesuné kelené kiké yóló kaae taru atimapaee woseturaalu, “Kótóné fo tuamó,

‘Mepaae be tetere whirapené taae farale kane faketei, sóró be hulua eleké wisinaale botokoróló deyaalo ai ape,’ yóló asémó ere fo-a, noa betené yaleé?

¹⁸ Téyaalotei, mepaae so whi de ai kapo fake tómó kotóo sóró dée nukupa, ti ama tiki turukó fıló doalé maaté yaalo ai ape. Téyaalotei, ai kale kapo dokó dorowouraalu teıya dere so whıta, mo ti derakó fıló muaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere whiraperó mo so whimó momaratere topo whirapetamoné ama ai yale fo saleta, atimapaetóró dapóló aimótóró tawóló daai yaleteti, ai touró betere so whiné atimapaee me ala eraąsóró, witepa taaralepó.

Sisapaae takis moni melaróe yóló wosale fo

(Mat 22:15-22, Mak 12:13-17)

²⁰ Atétepa, atimané Yesuné me alakó ąsókó fıló déró kelaai, mepaae whirape mo ala dere whi aoyóló kiki kaae tawóló

beterópóló, mepaae whirape doteyalepó. Aita hãle mei, a hãsóko fóló, ama i fo mo depa wosalepóló, Rom *Gavman* topo whinë naase tuamó mulale faai kisipa mutu yalepó. ²¹ Atétepa, kale whirapené apaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, naao dere foró so whipaae yó matere alatamota, mo dono dapó. Naao fake so whi maaté taosuraalu, mo so whi sisópaae erótumipó. Naaota, Kótóné tuę mole alatóro mo dono yó mótu beteretei dané kisiparapó. ²² Ti dané *takis moni* Sisapaae materetei-a, donorépe meié?” yalepó.

²³⁻²⁴ Atimané a só deraai dere ala ama kolóló, atimapaae duraalu, “Ai *denarias moni* yalo kelaalopa epaae yó alae yóló matepa tao sóro duraalu, *moni* tómó i mole asoró doitamo-a né?” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, atimané duraalu, “Sisanépó,” yalepó. Tétepa ama duraalu, “Sisané ɔlapa, ti Sisapaae melae. Kótóné ɔla ti Kótópaae melae,” yalepó.

²⁶ Atéro, Yesu so whi feané keletómó me alakó hãsóko fuléro kelaai su saletei, a hãsókokélé feni, ama atimapaae fesaayóló dere fomó, atima hokomó sóko furaalu fokélé tekini, siratei du betalepó.

Sinale whi kepaayóló so dokaaloé yóló wosale fo

(*Mat 22:23-33, Mak 12:18-27*)

²⁷ Mepaae sukãle so whi kepaayaalo meipó, du betere Sadyusi fakekó mepaae whirapetamo Yesupaae wosetere fo yaai walepó. ²⁸ Atéro duraalu, “Yó matere whi-ó, whi betã so dokaletai, naale senaalekélé deni hãle sinitapa, noma me whinë ai so wulia dokóló naale detepa, ti ai naale noma sukãle whi betale sirimó beterópóló yae fo Moses-né asemó dapaae erapó,” yalepó. ²⁹ “Take weikeró nomarape beterepó. Atéro bitu, topo whi so dokaletai, ai sotamo naale deni, a hãle sinalepó. ³⁰ Atéro sukutepa, kale so wulia noma me whinemo dokalemó, ai whikélé naale deni, hãle sukãlepó. ³¹⁻³² Nomarape fea até deté fóló, nalo mo kemerótu noma awã taalu whinë dokaletai, akélé hãle sukãlepó. Atéro mo ti kemeróturaalu, kale sokélé sukãlepó. ³³ Atéro, weikeró whirapené

dokale so take kepaayóló wale sukamó, mé whinë dokaaloé?” yalepó.

³⁴ Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Mió i alimó bitu, whi so dokóo, so whitamó fóo, du beterepó. ³⁵ Tétu betepatei, sukãle so whi momó kepaayóló betaaire alimó atéro whi so dokotere alakélé, so whitamó beterate alakélé, sinitere alakélé ini, hepen bemó betere *ensel* kaae betaalo ai ape. ³⁶ Téturaalu, atima kepaaró betere naale senaale ereteiné Kótóné ama naale senaaletóro betaalopó. ³⁷ Ni sesaapemó duku betere si mi dolomó yale fo Moses-né aserapó. Aãa, Abraham, Aisak, Jekop-sépi fea tetéroló kaae tare Kótó beterepó. Atére foné sukãle so whi aluni, kepaayóló beterepóló, hãkeamó yó matapó. ³⁸ Ti aãa, sukãle so whi maaté tetéroló kaae tanitei, mo betere so whikélé tetéroló kaae tare Kótó beterepó. Ti noatepae, sukãle so whikélé, betere so whikélé, fea amatóro betero beterepó,” yalepó.

³⁹ Moses-né asere fo yó matere whirape mepaaené apaae tokó mótu duraalu, “Yó matere whi-ó! naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó. ⁴⁰ Téyaletei, ama ai yale foné atima haleturaalu, whi betanékélé apaae me wosetere fo inipó.

So whi tetéroló kaae tare whi-a né naaleé yale fo

(*Mat 22:41-46, Mak 12:35-37*)

⁴¹ Téro, Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné so whi tetéroló kaae tare whi Kerisota, Depit-né naalepó du betere-a noa fo betené de?

⁴²⁻⁴³ Ti ai fo bete Depit-né amatei, hãkearóló *buk* Sam-mó aseýóló muló beterepó.

“Talené ę tetéroló kaae tare Talepaae duraalu, “Yalo naao bóe whirape tétei aleróló, naao hó aomó beteraalopa, kaae tawóló yalo turu naase demó betae,” erapó.

⁴⁴ Ti Depit-né a tetéroló kaae tare Tale-ó du betaletimo, ama naalepó, fo neteró yaleé?” yalepó.

⁴⁵ Téro, aimó betó mole so whi feané ama yó mótu betere fo wosetu betepatei, Yesu aãa yó matere whirape daalepaae

fetéé fóló duraalu, “Moses-né asere fo yó matere whirapené dere alané diā do-raqsóro mo wisiyóló kaae tawae. ⁴⁶ Ti atimata, so whi feané doasi whi-ó yóló, dukiraterere kokomó so whi fea touraleta dere tikipaae faairaalu, mo foloji kuti wisimaaté deróló fua yóo, Kótóné fo wosetere be dolopaae fukélé, mo wisi tikimótóro betaai hekesé dua yóo, ɔla detere sukamókélé, topo whirape bitua betere tikimó, betaai ekele yóo, dua dapó. ⁴⁷ Téturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané ɔla ɔla fea ɔlémi sóo, moma duraalukélé, so whiné dukiraterere kokomó fɔlo siyóló yóo, dua dapó. Take kemetere sukamó atétere whirapené saaire kwiata, mepaae so whiné saaire seke bosenóló, mo doasi saalo ai ape,” yalepó.

21

Wulia soné moni ke derale wale fo (Mak 12:41-44)

¹ Téró Yesu a momatere bemó bitu kaae taremó, mepaae néli whiné Kótópaae hale matere *moni* deraterere dolopaae dekéro deraleta du betalepó. ² Atétepa kelalemó, beta yoleale wulia sonékélé sonaai *moni* ke belekaamale tamo derale walepó. ³ Atétepa ama duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné derale *moni* kené so whi feané derale *moni* taaróló, mo bosene falapó. ⁴ Ti noatepae, so whi feanéta doakale *moni* mupatei, téti maaté deraleta yalepó. Téyaletei i wulia sonéta, ama depe dolo sesé mole *moni* ketei, mo ti kemeróló derale walepó,” yalepó.

Sqro haetamo kemeyaa deremó eraterere fareyópu

(Mat 24:1-35, Mak 13:1-31)

⁵ Téró, mepaae ama yó matere whirape atima furaalu, “Mepaae so whiné Kótópaae hale matere ɔla ɔlaró kapo fake wisitamóné momatere be wisinaale teyale tikimó kokoné sininó beterepa kelae,” yalepó. ⁶ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diaa mió i keleterere ɔla ɔla feata, take waaire sukamó me kapotamo atéro wolekepa kelaalomeitei, fea fisikó fóló, haemó kolokó doropóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

⁷ Ti fo depa atimané apaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, ai alarape-a noa sukamó yaaloé? Noa kaae fareyópu eratepa, kolóló kisipa muaaloé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “ Mepaae whiné kapala fo yóló diā dilikaqsóro, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti noatepae, mepaae dilikitere whirape wouraalu yalo doi yóló, ‘Kale waalopó du betere whi ɛtórótípó. Ali mió felekemó walapó,’ depa mo nisiyóló sya faose. ⁹ Doasi bóe dele alaró mepaae whirape atimané hae tiki atimatei tetéroló kaae tawaaairaalu, *Gavman* whitamó bóe du beterepó dere fo wosóló wiyaose. Ti noatepae, folosóro ai alarape mo yaalotei, kemeyaaire ali folo sókó waalomeipó,” yalepó.

¹⁰ Téró atimapaee duraalu, “Me hae kwiamó betó mole so whiró me hae kwiamó betó mole so whitamó bóe dóo, me hae kwia tetéroló kaae tare topo whiraperó me hae kwia tetéroló kaae tare topo whirapetamo bóe dóo, yaalo ai ape. ¹¹ Atéturaalu, hae kwia feamó doakale bao dere alakélé, doasi sekei alakélé, wotetere aliró hepo alitamokélé waalopó. Téturaalu, so whi mo doa winé sinóló diri furu furu yaaire alaró me ala yaairemó dere fareyóputamo samó eratepa, diaa kelaalopó.

¹² Ai alarape yaaitéi folosóro, mepaae whiné diā dóló susupuróló, fo wosetere berapepaae dapesó fóló, *dipula* beteraalo ai ape. Atéro, diā doasi topo whiraperó *Gavman* whirapetamo beterepaae dapesó faalopó. Diā yalo ala erótu beterepó bóe duraalu ai alarape yaalopó. ¹³ Atétere alané yalo yó melale alarape atimané keletómó yó melópóló, diā te ai mulaterere ape. ¹⁴ Atimané diā só deraairaalu, fotokoiné depa diā noa fo yaaloé, yóló whaalaa yaose. ¹⁵ Ti noatepae, ai ala deretamo yalo diapaae kisipa tiki doktoré fole alaró atimané dere fo tokó melaaire fotamo yó melaalo ai ape. Diané ai fo depa woseturaalu, diā só deraaitere whirape folópu kolokó fóló, mo beta whinékelé me tokó matere alakélé yaalomeipó. ¹⁶ Diaa hae aya ó norape ó fake whirape ó fulumu whirapenekélé, diā dópóló eleké

deyaalo ai ape. Téturaalu, diã mepaae whĩrape atimané mo ti dóló sukunaalopó. ¹⁷ Atétu, so whĩ mo feané diãtamo bóe dóló, diã hõraalo ai ape. Ti atétere alata, atimané ẹ hõrótu diãkélé ai hõratere ape. ¹⁸ Téyaalotei, diaaḡ topo niki mo betakókélé aluyaalo meipó. ¹⁹ Diã mo ti betaaire bete saairaalu, mo diriyóló betae.

²⁰ Diaaḡ keleralemó, Jerusalem be hulua bóe whĩrapené bopéro betepa kilituraalu, kale be hulua mió mo felekemó dóló wópu mulaai dapóló, kisipa muae. ²¹ Atétere sukamó, Judia hae kwiamó betó mole so whĩ diã ti du sorokó molepaae botokó fóo, mepaae doasi be hulua tuãmó betó mole so whĩ diã ai be hulua taaróló fóo, mepaae ai hae kwiamó betóló fale so whĩkélé ai doasi be hulua tuãpaae faqsóro yae. ²² Ti atétere alimó yaaire alata hãle meipó. I haemó betóló fale so whĩné yale alamó Kótóné kwia móturaalu, doasi sekei ala eraalopóló, asémó ere fo dokonóturaalu, mo eraalo ape. ²³ Ti aita, Kótóné i hae kwia feamó betó mole so whĩtamo doasi fopaae buturaalu, só ai deratere ape. Atétere be demó mepaae naale ere soraperó, naale teó awã nuku betere sorapetamo betã koleó, mo doasi sekei ala saalo ai ape. ²⁴ Téturaalu, atima mepaae ti bóe dele sepakené dóló kemeróo, mepaae so whĩ ti hae kwia feapaae *dipula* sóro dapo dapo yóo, yaalopó. Tétu, Jerusalem be mo ti doróló torokó faróló, Juda meire fake atimané tetéroló kaae taté fóló, Kótóné dãle muló betere kwiamó sókó fupa, ti kemeyaalo ai ape.

²⁵ Atéturaalu, samó daale sukanékélé, hõrerapénékélé, wéliénékélé, kae kae alarape depa kolóo, doasi weĩ keĩa whaaui yóló holóo yaalopó. Atétere ala i hae kwia feamó betó mole so whĩné kilitu, noa ala du derópóló hosaa weĩ weĩ yóló wiyaalopó. ²⁶ I hae kwia feamó betó mole so whĩné ó sã wore duraalu, hõrape torokó dorowale kilitu, i haemó noa ala du derópóló, doasi winé sukãalopó. Tétu, diri furu furu yóló be fesaaetamo du dere kaae yaalo ai ape. ²⁷ Ai alarape yóló kemetepa, kale Whĩné Naalema ó sãko dolomó doasi bole fotokoró mo kae ere de wisinaaletamo hãkeamó wapa kelaalopó. ²⁸ Ai alarape

kaae sóro depa kilitu, aluyaqsóro Kótóné ama dupure so whĩ mo felekemó dapesene walapóló kisipa mutu, hãtamo turukó holóló daae muae.

²⁹ Atéroló, ama atimapaae i fo sale yalepó. Ti daale ni nosero mepaae nirapetamoné ere ala diaaḡ kolóló kisipa muae? ³⁰ Nirape sóku fóló, toko momó beletepa kilituraalu, kale ba fo ali mió mo felekemó ai sókó wale ape dua dapó. ³¹ Atei alarape kaae depa diaaḡ kilitu, Kótóné tetéroló kaae tare ala mió mo felekemó walapóló kisipa muae.

³² Yãlo diãpaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whĩ sukuni hãle betepatei, i alarape folosóro yaalo ai ape. ³³ Sãro i haetamo kemeyaalotei, yãlo fo betã mo kemekélé ini, hãle muó tawaalopó.

³⁴ Diã weĩ nólo topo dotere alané diaaḡ tiki ó naao dere ala hãle ọla kaae taae fatereteikélé, ó i haemó whaaliatu betere alakélé, diãné hosaa tuãmó sekené sinitere alakélé du betepa, i be de sókó wouraalu yã hemó duku dere kaae yaqsóro, mo hotowaró kaae tawae. ³⁵ Ti noatepae, ai yaaire alarapeta, i hae kwiamó betó mole so whĩ mo feapaae waalo ai ape. ³⁶ Kale Whĩné Naalema betere tikimó diãkélé betaalopó. Téyaalopa, ai alarapené diã só deraqsóro, betere dokó fea hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae," yalepó.

³⁷ Atéroló, Yesu ą suka fea ai momatere bemó Talené ala etérapóló yó melóló, be kuluka deretamo ą *Olip* du sorokó molepaae fini fi wuatu betalepó. ³⁸ Atei ala du betepa, so whĩ fea mo hĩkatitei turukó holóló Yesuné momatere bemó yó mótu betere fo wosaai wua yalepó.

22

Judas-né Yesu eleké deale fo

(*Mat 26:1-5, 14-16, Mak 14:1-2, 10-11, Jon 11:45-53*)

¹ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be de felekemó sókó waai depa etéyalepó. ² So whĩmó momaratere topo whĩrapéro Moses-né asere fo yó matere whĩrapetamo so whĩné kapo duné siróló daqsóro wituraalu, Yesu kikititi daaire tu kekitu betalepó. ³ Téró, atima 12 yó matere whĩrapekó betã whĩné doi Judas

Iskariot tuapaae dowi Satan bitī walepó. ⁴ Tétepa kale Judas a fóló, mo so whīmó momaratere topo whīraperó momatere be kaae tare diki tare whīrapené topo whīrapetamo betó molepaae felepó. Téró Yesu dōpóló netéro eleké deyaaloé? yóló, fo dokaai felepó. ⁵ Atéro, fo dokóló kemetepa, hekesa duraalu *moni*-né a dupuyaalopó, yóló mulalepó. ⁶ Atéro, Judas-né wisirapó depa, so whī touróló bitinitere sukamó Yesu dōpóló naase tuapaae mulaaire tū kekītu betalepó.

Yesu ama yó matere whīrapetamo siki bemó bitu ɔla nale fo

(Mat 26:17-30, Mak 14:12-26, Jon 13:21-30, 1Korin 11:23-25)

⁷ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be demó betā *sipsip* hupu male dóló, Talepaae simó sukūlaa daróló melaaire be de sókó walepó. ⁸ Téró, Yesuné Pitaro Jon-tamo dotonaai duraalu, “Diaamo fóló, kale bosene fele be demó deyóló naaire ɔlakó taleyóló mulaai fae,” yalepó.

⁹ Ti fo depa atimaamoné apaae wose-turaalu, “Naao kisipané ai ɔla-a, damoné momó taleyóló mulópoló de?” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa ama duraalu, “Diaamo ai be hulua tuamó sókó fɛlalemó, whī betā weī wuti beleyóló tumó diaamotamo hokola yaalo ai ape. Téyaalopa a sya fóló, fole be dolopaae diaamokélé buó deya.

¹¹ Téró, ai be talepaae etei fo yae. Yó matere whīné yapaae duraalu, ‘Yalo yó matere whīrapetamo bosene fele be demó, ɔla deyóló naaire be kekó momó donoróló muló betere?’ yóló, wosae yalepó,” yalepó.

¹² Aténalemó, ama diaamopaae óté taoró doasi be ke yó melaalo ai ape. Ai be ke dolomó betaaire ni fake ó mepaae ɔla ɔlakélé fea sumó donoróló muló betepa kelaalo ai ape.

¹³ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, Yesuné yale fo motóro epa kelalepó. Atéro bituraalu, kale bosene fele be demó atimané deyóló naaire ɔla aimó donoróló mulalepó.

¹⁴ Atéro, kale ɔla naaire suka kele sókó wapa, Yesuné yale fotóro mo epa kelalepó. Atéro *aposel* whīrapetamo ɔla nokole ni

fake tómó boperó bitu ɔla nuku beterepó. ¹⁵ Atéro, ama atimapaae duraalu, “E doasi seke saaire ala feleke depa, kale bosene fele be demó detere ɔla da betamó noko-leteiné e mo doasi hekesa dapó. ¹⁶ Ti yalo diapaae i dere ape. I bosene fele be demó detere ɔla e néli hale bitiré fóló, Kótóné tetéroló kaae tare aomó mió i ɔla detere ala bete dokonatepa, ti momó naalo ai ape,” yalepó.

¹⁷ Atéro, Yesuné *kap* wuti sóro taru, Tale Kótópaae mo kée yalepó. Atéro mótu, Yesuné atimapaae duraalu, “I matere weī tao sóro, diā fea nósu deté fóló, kemerae.

¹⁸ Ti yalo diapaae mo i dere ape. Mió i nokole *wain* képi weī momó kaae néli hale bitiré fóló, Tale Kótóné tetéroló kaae tare ala sókó wale sukamó momó naalopó,” yalepó.

¹⁹ Téró, ama *bred* o bula tao sóro Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló anirótu duraalu, “Ita, yalo tiki diamó i matere ape. Térapa, diāné e kisipa muóló nukulé fu betae,” yalepó.

²⁰ Atéro, atima ɔla nóló kemetepa, kale yale kaae weī wuti tao sóro taru duraalu, “I *wain* weīta, Kótóné ama so whī tao saalopóló, kisi yóló mulale fo diriróturaalu, diā tao saai sunée farale yalo sameapó.

²¹ Téretei, i ni fake tómó etamo betamó ɔla nuku betere whīnéte, e dōpóló eleké deyaalopó. ²² Téyaalotei, Whīné Naalema i ala yópólópó yóló, Kótóné tukóló muló betere fo mo dokonóturaalu eraalo ai ape. Téyaalotei, Whīné Naalema dōpóló eleké deyaaire whī betā mo doasi sekei ala saaireteiné kolerapó,” yalepó. ²³ Ti fo depa, ai ala-a né yaai dée yóló, atimasisitei u wosene i wosene du betalepó.

²⁴ Atéro kale dere kaae, ama yó matere whīrape atimasisi doasi topo whī-a, de betaai dée yóló fonéte alale su betalepó.

²⁵ Tétepa Yesuné atimapaae duraalu, “Kale Juda meire fake tetéroló kaae tare topo whīrapenemo so whī tetéroló kaae tanópóló, sóro betéro betere whīrapeta doasi néli whī bitu, so whī fea tao sóro wisi ala erótu betere whīrapepó dua dapó. ²⁶ Tépatēi, diā atēi kaae ala ini, diā tuāmótamo doasi topo whī betepa, ti mo

ketei kaae betóo, diã teteróló kaae tare topo whi ti kutó diratere whi kaae betóo yae. ²⁷ Ti noatepae, ɔla deyóló nokole sukamó doasi doi mole whirapené noa ala dua de? Ti atima doasi whirape ni fake tómó bitu, ɔla maaté nuku beterepé, kutó diratere whi kaae bitu, ɔla biliyóló maleta dua de? Meipó. Ai doasi doi mole whirape atima ai ala dumi, ni fake tómó bituraalu, ɔla maaté nukua dapó. Tépateti, ɛta diã feané kutó diratere whi kaae beterepé. ²⁸ Diãta, ɛpaae sekei ala wou betepatei ɛ taaróló botokó feni, ɛtamo betámó bitiré walepó. ²⁹ So whi teteróló kaae tanópóló yało Ayané ɛ sóró beterótu yale kaae, yałokélé diã so whi teteróló kaae tanópóló, sóró beteratapó. ³⁰ Até dapa, yało teteróló kaae tare ala tuámó ni fake tómó bitu, ɔla nóló, weı nóló du betaalopó. Atéturaalu, doasi topo whi betere tikimó bitu, 12 Israel fakerapetamo diaaɔ fo tokóló tale yaasepóló, sóró beteratapó.

Pitané yaaire alamó Yesuné yale fo

(Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Jon 13:36-38)

³¹ Saimon, Saimon-ó, yało yaɔpaae i dere fo wosae. Mepaae so whiné *whit* ke buléro kelaai fumi sukutu dere kaae, ya tuámó noa alakó muléro kaae kelaairaaalu, Satané yaɔpaae wosene walepó. ³² Téyaleteti Saimon-ó, naao kisipa tiki tiró betere ala taaróló haepaae derepaɔsóro, yało yaámó momaralepó. Naao kisipa tiki feteyóló, ya ɛ beterepaae momó wapata, ti naao no-rape tao sóró fotokɔ bulaasepé,” yalepó.

³³ Tétepa Pitané ɔpaae duraalu, “Tale-ó, ya *dipula* beteratepa ti ɛkélé wusuró beteroó, sukutepakélé ti wusurótóro sukɔ enérápó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Pita-ó, yało yaɔpaae i dere ape. Mió i be demó wá *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ɛ kisi-panipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

³⁵ Téró, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Yało diã dotonale sukamó *moni* butere be ó hɔleke be ó me ɔlakélé sóró fae ini, hałe fópóló doteyalepó. Téyaleteti, diã me ɔlakó mei yaleé?” depa atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mió diaaɔ *moni* detere be mupa sóo, yokélé sóo yae. Bóe dele sepakekótamo munipa, ti diaaɔ tómó deró betere kuti sokóló, me whıtamo dotonóló sepake betakó dupuyae. ³⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterepó. Dowi ala dere whirape dosɔaturaalu, ɔkélé touróló dosɔayalepó. Yało diãpaae i dere ape. Ai ere fo dokonóturaalu ɛpaae mo eraalopó. Mo dapó. ɛmó kisipa muturaalu, Kótóné kóló whirapené asemó ere forape fea dokonóló ɛpaae motóro eraalo ai ape,” yalepó.

³⁸ Téró, ama yó matere whirapené ɔpaae duraalu, “Tale-ó, dané bóe dele sepake tamo i tarapa kelere?” depa, ama duraalu, “Ai súpó,” yalepó.

Yesu Olip dumó daalu moma yale fo *(Mat 26:36-46, Mak 14:32-42)*

³⁹ Atéro, Yesu ɔ belapaae sókó doropóló ama dua dere kaae, *Olip* du sokorepaae fupa, ama yó matere whirapekélé, ɔ sya felepó. ⁴⁰ Atéro, aimó sókó fóló, ama atimapaee duraalu, “Sı sere alané diã dowi alamó dée nalaɔsóropa, Talepaae momatu betae,” yalepó. ⁴¹ Atéro, ɔ atima daale tiki sawa taaróló fóló, bukutiri teýaró bituraalu momayalepó. ⁴² Ama i moma yalepó. “Aya-ó, naao kisipané ɛpaae i waaire sekei ala waɔsóro sesé yaai depa ti té yae. Yało kisipané enére ala yaalomeipa, naao yaai kisipa mole ala betá erae,” yalepó. ⁴³ Atétepa, ó hepen bemó betere *ensel* betá dorowóló ɔ tao sóró fotokɔ bulalepó. ⁴⁴ Atéro, Yesuné ama hosaa tuámó mo doa sekené siniteta, Alimapaee mo fotokɔi moma yalepó. Atéturaalu, ama tikimó fosono doasi fake kaae dorowóló, haepaae fu betalepó.

⁴⁵ Atéro momayóló kemeteta, ɔ turukó holóló ama yó matere whirape beterepaae momó fesaae fóló kelalemó, atima dekené sukuturaalu fotokɔkélé meiyóló, noke foposaa yó molepó. ⁴⁶ Atépa ama atimapaee duraalu, “Diã noatepa, noke foposaa yó mule? Sı sere alané diã ɔlısóró fóló, dowi alapaae só deraɔsóro, turukó holóló Talepaae momatu betae,” yalepó.

Judas-né Yesu bóe whiné naase tuqpaae mulale fo

(Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Jon 18:3-11)

⁴⁷ Ama fo kemeni hãle du betepatei, so whi mo hãle ɔla kaae walepó. Kale yó matepa wosetere 12 whirapekó betã whi Judas-né Yesu kóló tukó naai, ɔ daale felekepaae walepó. ⁴⁸ Téyaletei, Yesuné ɔpaae duraalu, “Judas-ó, kale Whiné Naalema dópóló, eleké deyóló kóló tukó naai wou de?” yalepó.

⁴⁹ Até yaaire ala, Yesuné ama yó matere whirapené kolóló ɔpaae duraalu, “Tale-ó, dãné i tare sepakerapené deyaróe?” yalepó. ⁵⁰ Téró, atimakó betã whiné mo so whimó momaratere doasi topo whiné kutó diratere whiné tururó woséli sãae deralepó.

⁵¹ Tétepa Yesuné duraalu, “Ai ala me momókó yaqse!” yalepó. Atéró, Yesuné kale whiné woséli ama ere kaae eralepó.

⁵² Téró, Yesuné mo so whimó momaratere doasi topo whirapekélé, momatere be kaae tare whirapené topo whirapekélé, whi disirapekélé fea woló, ɔ tawaai boperóló daae molepó. Atépa ama duraalu, “Diaaɔ ɛta, i hae kwia tɛteróló kaae tare doasi topo whirapené kaae tare alarape fasó saai, bóe daai ɔlisóró fole whipóló, sepakeró nópulutamo tao diliki yóló, ɛ tawaai wou de? ⁵³ Take ɛ diatamo momatere be tuamó bitua yaleteti, diaaɔ ɛ daai tanipó. Ténitei, mióta, dilikire alané tɛteróló kaae tapa, diaaɔ yaaitere ala yópóló, tukóló muló betere sukakelemó dapó,” yalepó.

Pitané Yesu tuénipó yale fo

(Mat 26:57-58, 69-75, Mak 14:53-54, 66-72, Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Téró, atimané ɔ tawóló so whimó momaratere topo whiné bepaae dapesó felepó. Atétepa, Pitakélé Yesu sya nalo taaeta deté fu betalepó. ⁵⁵ Téyaletei, ai momatere be bolaare dopóku tuã dolomó si noke yóló, atima fea simó boperóló betó mupa, Pitakélé atimatamo beterepó. ⁵⁶ Atéró ɔ simó beteremó, kutó diratere so seimale betãné kolóló, mo ti kikéyóló kaae

taru duraalu, “I sekéta, Yesutamo betãmó kwẽale whikópó,” yalepó.

⁵⁷ Ai fo depa Pitané duraalu, “Ti senaale-ó, naao ai bope dere whita ɛ mo tuékélé inipó,” yalepó.

⁵⁸ Atéró sawa beteró, whi me kaené ɔ kolóló duraalu, “Yákélé atimatamo kwẽale whikóe?” depa, Pitané duraalu, “Ai whita ɛ meipó,” yalepó.

⁵⁹ Atéró, suka kele betã kemetepa kale dere kaae, whi menémo duraalu, “I sekéta, Yesutamo betãmó kwẽale whikó irurapó. Ti ɔkélé Kaleli whitóró mo hitipó,” yalepó.

⁶⁰ Ti fo depa, Pitané duraalu, “Diaaɔ ai bope dere whita, demó déró ɛ tuénipó,” yalepó. Ai fo deretamotóró wã kakaruk bané hale deremó, ama du betale fo tukó felepó. ⁶¹ Tétepa, Tale ɔ Pita daalepaae fetée wóló, kelené kikéyóló kaae tawalepó. Até deremó, take Talené Pita ɔpaae kakaruk bané hale sore félimó yaaipatei, naao ɛ kisipanipó yaalopó yale fo kisipa muni walepó. ⁶² Atétepa, Pita ɔ belapaae sókó doropóló, mo doa dekené sini wole du betalepó.

Diki tare whirapené Yesu faleyale fo

(Mat 26:67-68, Mak 14:65)

⁶³ Atéró, Yesu botokó faqsóró, kaae tare whirapené ɔ doka doka duraalu faletere forape yóló deleta du betalepó. ⁶⁴ Atéró, ama kelepaa atimané kutiné kinóló dokóló ɔpaae woseturaalu, “Yã né daleé? Yã dale whi dãpaae yó ɔlae,” yalepó. ⁶⁵ Atéró, atimané ɔ faleyóló kae kae dowi forape du betalepó.

Pailat-ró Herot-tamoné Yesutamo fo tekãle fo

(Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Jon 18:19-24)

⁶⁶ Atéró, be teó dɛteretamo fo tokóló tale yópóló beteró betere whi disirapekélé, mo so whimó momaratere doasi topo whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, fea betãpaae tourãle walepó. Atéró touró bitu, Yesu fo tokóló taleyópóló tale dere whirape beterepaae dapesó felepó. ⁶⁷ Atéró atimané duraalu, “Yãta, Kótóné so whi tɛteróló kaae tare whi Kerisopata, ti dãpaae yó ɔlae,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné

duraalu, “Yalo diɔpaae depa diaaɔ ɛpaae kisipa tiki tiraalomeipó. ⁶⁸ Yalo diɔpaae mepaae fo wosenalemókélé, diaaɔ tokó melaalomeipó. ⁶⁹ Téretei, mo miótóró kaae sóró kale Whiné Naalema mo doasi fotokó bole Kótóné turu naase tuámó betaalo ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, atima mo feané ɔpaae woseturaalu, “Ti yata, Kótóné Naalemaé?” depa ama duraalu, “Me kae mei, diaaɔ mo dono ai dere ape,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, atimané duraalu, “Me kae noa fokómo depa, wosaai de? Fo feata, ama kólómótóró sókó wapa ɔané ai wosale ape,” yalepó.

23

Yesu Pailat-né keletómó fo tokóló, filipaa ni tómó olerae yale fo

(Mat 27:1-2, 11-26, Mak 15:1-15, Jon 18:28-19:16)

¹ Téró, atima aimó betó mole whi mo fea turukó horóló, Yesu Pailat beterepaae dapesó felepó. ² Atéroró, atimané ɔ faleyóló só derótu duraalu, “Ai whinéta, so whi feané Sisapaae *takis moni* melaɔsóró sesé yóló, so whi kópaae ɔlisóró fu beteraipó. Tétu, amatei ɔta so whi teteróló kae tare topo whi Kerisopó du betere alané ɔané teteróló kaae tare alarape fea dorótu beteraipó,” yalepó.

³ Atétepa, Pailat-né Yesupaae woseturaalu, “Yata, Juda fake so whi teteróló kaae tare topo whié?” depa, Yesuné duraalu, “Épó. Naaotóró dono ai dere ape,” yalepó.

⁴ Téró, Pailat-né Talepaae momaratere topo whiraperó so whi featamopaae duraalu, “I whi yalo kaae kelalemó, fo tokóló ɔ só deraaire bete mekélé mupa kilinipó,” yalepó.

⁵ Tétepa, atimané fo fakeyóló deteraainé duraalu, “Ai whiné Judia hae kwiamó betó mole so whipaae yó matere fo wosetu, fo tiki whaa deté fu betalepó. Ama Kaleli hae kwiamó kaae sóró yó maté wóló, mió ipaae ai sókó wale ape,” yalepó.

⁶ Ai dere fo wosóló, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Aata, Kaleli whié?” yalepó. ⁷ Ai fo depa, atimané duraalu, “Ai whita, Herot-né teteróló kaae tare hae

kwiamó beteraipó,” yalepó. Atéyale sukamó Herot ɔkélé ai Jerusalem be huluumó betepa, Pailat-né Yesu Herot beterepaae doteyalepó.

⁸ Téró, Yesu atéroró sókó wapa kilituraalu, ɔ mo hainé sinalepó. Ti noatepae, ama mepaae kelemei alarape erótu beteraipó deté fole fo woseturaalu, Yesuné kelemei alakó eratepa kelenée yóló, kisipa mutu betaleteinépó. ⁹ Atéroró, kale Herot-né ɔpaae kae kae forape woseté feletei, Yesuné fo betakélé tokó menipó. ¹⁰ Atétepa, so whimó momaratere doasi topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné ɔ faleyóló só deratere fo du betalepó. ¹¹ Téró, kale Herot-ró ama diki tare whirapetamoné ɔ faleyóló duraalu, wisi wisi kuti deróló Pailat beterepaae momó fesaae fópóló dotonalepó. ¹² Úpuléta, kale Herot-ró Pailat-tamo bóe dóló betaletei, mió i ala yale sukamó fulumu whi aleyóló beterepó.

¹³ Atéroró, kale Pailat-né so whimó momaratere topo whirapepaaekélé, so whi teteróló kaae tare topo whirapepaaekélé, so whi feapaaekélé ape yalepó. ¹⁴ Atéroró touró betepa, ama atimapaee duraalu, “Diaaɔ i whita, take teteróló kaae tare doasi topo whirapetamo bóe daai ɔlisóró fole whipóló, ɛ beterepaae dapesó wapa diaaɔ keletómó yalo ɔ tuámó daaló bitu, me hasókó fele alakó muléro kekalemó meipó. ¹⁵ Herot-nékélé taleyalemó, dowi ala mekélé munipa, ama ɔpaae ai dotonale ape. I whi mo ti sukópóló dele alata, me noa ala itikimó daai de? ¹⁶ Tétepa, yalo ɔ fokosó sóró hale fópóló doteyaaai dapó,” yalepó.

¹⁸ Atimané mo beta kóló daae fóló fo fakeyóló duraalu, “Ai *dipula* betere whi Barabas ɔa beterepaae wópóló dotonóturaalu, i seké dóló alurae,” yalepó. ¹⁹ Ti noatepae, ai whi Barabas-ta *Gavman* whi betaai dapóló bóe dóló whi dupa, ɔ *dipula* beteraipó.

²⁰ Pailat-né ama kisipanéta, Yesu hale fópóló dotonaairaaalu, so whipaae momó yalepó. ²¹ Téyaletei, atimané mo doa fo fakeyóló duraalu, “A filipaa ni tómó dóló olerae, ɔ filipaa ni tómó olerae,” du betalepó.

²² Téró, ama sore dakoróló atimapaee duraalu, “I whiné noa dowi ala yalemó daaloé? I whi daaire bete me munipó. Téreteiné, yalo a dóló susupuróló, hãle fópóló dotonaai dapó,” yalepó.

²³ Téyaleteti, atimané fo fake dekéro yó taru, doasi seýóló duraalu, “A sukópóló filipaare ni tómó dóló olorae,” yóló, dere foné Pailat-né fokélé só deralepó.

²⁴ Atétepa, Pailat-né kisipanétei taleyóló wisirapa téyae yóló, dotopoi fo du betere so whipaae melalepó. ²⁵ Atéro, ama whi betã dóo, teteróló kaae tare alamó topo whirapetamo bóe dóo deremó, *dipula* beterale whi hãle fópóló dotonae yalepó. Téró, Yesupaae atimané kiswa mole ala erópóló, doasi diki tare whirapené naase tuãpaae melalepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo

(Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Jon 19:17-27)

²⁶ Atéro atimané Yesu duóló sóró fu betalemó, Sairin be hulua whikó Saimon ipu bemó biti doasi be huluapaae derepaai wou betepa tu tuãmó hokolaa yalepó. Atéro a tawóló Yesu oleraaire filipaa ni beleróló, Yesuné sisómó fópóló yalepó.

²⁷ Atétepa, so whi mo feané a sya felepó. Atéro, sorape feané sya fu bitu kolené sinituraalu, mo dekené sukí wole fo deté wou betalepó. ²⁸ Até deté wou betepa, Yesu fetée anóló duraalu, “Jerusalem senaalerape-ó, diaaõ e wolekesé, diãsisitei wole yóló, diaaõ naale senaalekélé wole yae. ²⁹ Ti noatepae, take waaire sukamó diaaõ etei fo yaalo ai ape. Mepaae sorape naale senaale deni, hãle ni daale sorapekélé, naale senaale meiyóló hãle betere sorapekélé, naale senaale awã menitere sorapekélé, hãiné sinóló ai betere ape.

³⁰ ‘Ai sekei ala wale sukamó atimané i fo yaalopó. “I daae mole ulupaae dukó dorowóló dã teirae,” yaalopó.

Du sorokó mole hae durapepaaekélé, kãae dorowóló dã husurãle dere ape yaalopó, erapó.

³¹ Ti kisi daale nipaae atei ala depa, ti sélitere nipaae noa kaae sekei ala eraaloé?” yalepó.

³² Kale Rom *Gavman*-né yóló muló betere fo tukóló dowi ala yale whi tamokélé aãamo betãmó dóló oleraai dapesó walepó.

³³ Atéro, atima sókó wale tikiné doita, whiné topo diripó doi mulapó. A sukópóló aimó atimané filipaa ni deyóló oleralepó. Atéro, me whi ama turu naase ðeró ol-eróo, me whi ama fẽ naase ðeró oleróo, yalepó. ³⁴ Atéro Yesuné duraalu, “Aya-ó, e dele whirapené saaire dowi ala kwia naao hãle kemerae. Ti noatepae, atimané du betere alarape atima wisiyóló kisipanipó,” yalepó. Atéro, atimané ama kuti taleyóló saairaalu i ala yalepó. Ni fakerape tao sóró fesekeé horótua yalemó, me whiné doi ó siri moletei sókó dorowapa, ai whinétóró sua yalepó.

³⁵ Atéro kale so whi fea mo tumó kese aãu yóló daae molepó. Kale teteróló kaae tare topo whirapené Yesu faletere fo yóló duraalu, “Mepaae whi aluyaõsóró ama mo wisiyóló tao sua yaleteti, aãamo Kótóné sókó sóró, betero betere whi Kerisopata, ti amatei a tao sópóló yae,” yalepó.

³⁶ Atéro, kale doasi diki tare whirapekélé, a oleró betere tikipaae wóló daae muluraalu, faletu betalepó. Atéro, atimané amó betã kãlaa wale *finika wain* weĩ a nae yóló melalepó. ³⁷ Atéro apaae duraalu, “Yãtamo Juda so whiné doasi topo whipata, ti yã sinaõsóró naaotei tao sae,” eneta du betalepó.

³⁸ Yesuné ama toporó beteremó oleró betere aõemó i fo erapó.

ITA, JUDA FAKE SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE DOASI TOPO WHIPÓ.

³⁹ Téró, kale dowi ala du betepa dóló olerale whi tamokó betãné a faleyóló duraaalu, “Yã Kerisopata, ti naaotei yã taosu ðãmokélé tao sae,” yalepó.

⁴⁰ Téyaleteti, me fakeró oleró betere whiné me whi foné sóró duraalu, “Dãmó sukutereteita, mo ðãmoné yale dowi alamó kwia tokó mótu dereteiné mo donorapó. Téretei i whita, me dowi alakélé meipatei, dã fea betã ala yóló sinitapa, yã Kótópaae winié? ⁴¹ Ti noatepae, ðãmota ðãmoné yale alamó i sinitere ape. Téretei i whita, dowi ala mo betãkélé inipatei, hãle dóló oleró beterapó,” yalepó.

⁴² Téró ama duraalu, “Yesu-ó, ya naao teteróló kaae tare be tuapaae furaalu, ę kisipa keteraose,” yalepó.

⁴³ Ti fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Yalo yapaae mo i dere ape. Miótitei, ya ętamo mo kokoné sukı be wisinaalemó fóló betaalo ai ape,” yalepó.

Yesu sinale fo

(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Atéró suka tuamó daapatei, hae kwia fea diki yalepó. Atéró dikipatei bitiré fóló, 3 kilok suka tó daane folepaae kemeyalepó.

⁴⁵ Ti noatepae, sukané de sukaleteiné, diki yó tawalepó. Talepaae momaraterere be sataęleróló oleró betere kuti ama haęletei tuamótóró teketé doropóló, haepaae sókó deralepó. ⁴⁶ Atétepa, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Aya-ó, yalo kepe bete naao kaae tawasepóló, ya tuapaae i mulaterere ape,” yalepó. Atéró ama ai fo yóló kemetepa, ama fomo sókó fóló ę sukalepó.

⁴⁷ Atétepa, kale diki tare whırapené topo whıné ai yale ala kolóló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, “Mo dapó, ita mo whı wisinaale ai sukırapó,” yalepó. ⁴⁸ Atéró, betapaae touró betere so whıné kelale alarape atima bepaae momó fesaae furaalu, naao téyae yóló dekené sinité fu betalepó. ⁴⁹ Téyaęletei, mepaae ę kisipare whıraperó ętamo Kaleli haemó betamó betóló wale sorapetamo atima mo tumó daae mulu, ai dere alarape kaae dilikiyóló yó molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Jon 19:38-42*)

⁵⁰ Atéró ai Judia hae tuamó tęne Arimatea be whıkó Josep beterepó. Ata, mo whı wisinaale naameyóló dua betepa, Judia hae kwiamó betó mole so whı haşókó fupa fo tokóló taleyópóló sóró betere whıpó. ⁵¹ Ai sekénéta, mo whıné dere alaró mo tikiné dere alatamomó ama mo wisırapó kisipa mutumıpó. Ata, Judia hae kwiamó tęne Arimatea be huluamó walepó. Téru, ę Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala wópóló kaae tawóló beterepó. ⁵² Atéró, kale whı ę Yesuné tiki saaitapóló Pailat-paae wosene felepó.

⁵³ Téró, kale whıné Yesuné tiki tokóló muló bituraalu, mo deı kutiné bopeyóló whı betakélé munénire kapo dolomó mulalepó.

⁵⁴ Atima saş naai tukóló muló betere be de dótóró sókó waai depa, ęla ęla donoróló mulaterere be demó ai alarape yalepó.

⁵⁵ Atéró, mepaae Kaleli hae kwiamó Yesutamo wale sorape Josep-né Yesuné tiki mulaai fupa, neyóló mulatéró kelaairaalu, atima Josep sya felepó. ⁵⁶ Téró, atimané bepaae fóló kale felé ęlaa wale fetera kaae ęlaró felé ęlaa wale *wel* weıtamo taleyóló munalepó. Téyaęletei, kale yóló muló betere fo tikinépa, Talepaae moma yaai dapóló tukóló munale sukamó saş nóló betalepó.

24

Yesu kepaayóló fele fo

¹ Fula kaae sere be demó, mo hikati kale sorapené felé ęlaa wale ęlarape sisóló whı mulale dou tópaee felepó. ² Atéró atima fóló kelalemó, whı dou tu kınale kane fake biliyó faló beterepó. ³ Atépa, atima kane dolopaae buó deóló kelalemó, Tale Yesuné tiki munıpó. ⁴ Atépa, neyalerópóló atima kisipa teketu beterepó, mo kasa kasai kuti deró betere whı tamo atima daae mole uté deşó sókó wóló daalepó. ⁵ Até deremó, kale sorape atima winé sinitu, kelepaa haepaae hemée deyóló betó molepó. Tépa, kale whı tamoné atimapaae duraalu, “Sukale whı douró betere tikimó, betere whıné noatepa keketé kutu bitu de? ⁶ Ti noatepae, ę aimó muni kepaayóló falapó. Take dię Kaleli haemó bitu ama diapaae yale fo diaaę kisipa munié? ⁷ ‘Whıné Naalema mepaae dowi ala dere whırapené naase tuapaae mulaalopó. Atétepa, atimané ę filipaa ni tómó oleróló sukutepa, sore be demó ti ę momó kepaayóló betaalopó,’ ” yalepó. ⁸ Téró, atimané ama yale fo mopóló kisipa yalepó.

⁹ Atéró, atima whı dou tópaee fi fesaae wóló atimané kelale alarape kale 11-whıraperó mepaae whırapetamopaae yalepó. ¹⁰ Ai sorapeta, Maktala sokó Mariakélé, Joanakélé, Jems-né hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, atima fea betó mulu, kelale alarape ama *apospel* whırapepaae yalepó. ¹¹ Téyaęletei, kale sorapené yale fo

mo dapóló kisipa tirénipó. Ti noatepae, atimané kapala fo detere nisi yalepó. ¹² Téyaletéi, Pita a mo hapale sururu yóló fóló, whi dou tómó sókó felepó. Atéro a dou dolopaae fóló kelalemó, ama tiki bopeyóló mulale dei *linen* kuti maaté demó mupa kelalepó. Atépa a momó bepaee fesaae furaalu, i noa ala yalerópóló kisipa tekété fu betalepó.

Emeas bepaee fole tu tuamó yale fo

¹³ Atéyale sukamótóro atimakó whi tamo Emeas bepaee faai tu tuamó fu betalepó. Ai Emeas be taaróló Jerusalem be huluapaae fole dleta, 11 *kilomitapó*. ¹⁴ Atimaamo tumó fu bituraalu, kale yale alarape fea suraté fu beterepó. ¹⁵ Atimaamo até deté fu betepa, Yesu tu tuamó sókó wóló, atima fea betamó fu betalepó. ¹⁶ Até yaletéi, atimaamoné Yesupóló kisipa yaqsóro, me olané atimaamoné kele seraaralepó.

¹⁷ Atéro fu bitu, Yesuné atimaamopaae woseturaalu, “Diaamo ai-a noa fo deté fu bitu de?” yalepó. Ti fo depa, atimaamo fu betaletéi, kelepaee humula yóló kejyóló daalepó. ¹⁸ Atimaamo fu betere me whi Kliopas-né apaae duraalu, “I be demó yale alarape so whi feané kisi-parapa, yaata Jerusalem be huluapaae wale whié?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa ama apaae woseturaalu, “Noa alamó de?” yalepó. Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesupaae erale alamó dapó. Ti noatepae, ata Kótóné koló whi bitu, ama dere foró dere alatamo Kótóné kele tómókélé, so whi feané kele tómókélé, mo doasi fotokotamo du betalepó. ²⁰ Atéro so whimó momaraterere topo whiraperó da tetéroló kaae tare whirapetamoné a sukópóló dae yóló, doasi *Gavman* whirapené naase tuapaae mulalepó. Atétepa, atimané a filipaa ni tómó sinópóló oleralepó. ²¹ Téyaletéi, Israel fake so whi dupuróló tao saaire whipóló kisipa mualepó. Ai maaté mei, ai ala yóló betepa be de tamo kemeyóló, soreraterere be de ti mió i ape. ²² Ai fotei me ipó. Da betamó kotere sorape sore mo hikati kale whi dou topaae fóló, mepaae kelale alarape depa wosetu da kilita yalepó.

²³ Kale sorape fóló kelalemó ama tiki munipa, *ensel*-rapené Yesu kepaayóló beterapóló atimapaae yale fo fea dapaae ene walepó. ²⁴ Téro, dané fulumu whirape atimakélé fóló kelalemó, kale sorapené ene wale ala motóro epa kelalepó. Téyaletéi, atimané a beta kilinipó,” yalepó.

²⁵ Ama atimapaae duraalu, “Diaamota, take Kótóné ama koló whirapené deté wale fo wosóló kisipani, ketei kaae kisipa tiki okokoru kutiri hapólu ai ererapó. ²⁶ Kótóné so whi tetéroló kaae tanópóló, sóro beteró betere whi Keriso a doasi doi muaaire ala tuapaae sókó faairaaalu, folosóro ai sekei alarape salepó. Ai alata hasókó faalomei, mo yaalopó ere fo dokonóturaalu yalepó. ²⁷ Mo take Moses-né asere fomó kaae sóro wóló, Kótóné koló whirape feanékélé asere fo beteta, emótóro erapóló amatei hakearóló yó malepó,” yalepó.

²⁸ Atimaamo fole bepaee felekemó sókó faai, tu aupalomó fu betalepó. Téyaletéi Yesu ata, ai be hulua bosenyóló saletópaae faai fole aq yalepó. ²⁹ Atéro a fupatei, kale whi tamoné a kejróló duraalu, “Felekemó be diki yaai dapa, da imó fiyaalopa siépe,” Depa atima fea fiyaafelepó.

³⁰ Atéro, a atimaamotamo ola naairaaalu, ola nokole ni fake tómó beterepó. Atéro bitu, ama *bred* o bula beta tao sóro Alima Kótópaae mo kée yóló terekeyóló nópóló sóro malepó. ³¹ Téro, atimaamoné kele seraaetei fisaae furaalu, kale seké airapóló diriyóló kisipa yalepó. Téyaletamo atimaamoné kele alinameróló a aluyó deyalepó. ³² Tétepa, atimaamositei duraalu, “Da tumó wouraaalu, asemó ere fo damopaae yó matepa, wosóló hosaamó si kaae dukuraalu mo feléné sukalepó,” yalepó.

³³ Atétepa, mo ai fapótóro atimaamo Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó. Téyalemó, mepaae 11-*aposel* whiraperó atimatamo betere so whirapetamo fea betaapaae touró betepa kelalepó. ³⁴ Atéru, atimané kale whi tamopaae duraalu, “Ai mo dapó. Tale kepaayóló furaalu, Saimon beterepaae wapa ama mo kelalepó,” yalepó. ³⁵ Téro, kale whi tamo tu tuamó wou bitu yale alaró *bred* o bula tekeyóló atimaamo

matepa, a kisipa yale alatamo atimapaee yalepó.

Yesu a ama yó matere whirapepaae yó male wale fo

³⁶ Atéró, ai fo du betepa Yesu atima betó mole tuamó sókó wóló atimapaee duraalu, “Hosaa muni deyóló mo dua betere ala diã tuamó mulópóló yae,” yalepó.

³⁷ Atei fo deremó, atima kisipané kepené dere nisi yóló kilita sókó furaalu, winé sinalepó. ³⁸ Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Diã wituraalu kisipa tamo muóló, hosaa noatepa weitu bitu de? ³⁹ Etóro mo hitipa, yalo naaseró hótamo diaaø kelae. Ti noatepae, kepeta miró diritamó bunipa, e ai ala erémóló olaa yae,” yalepó.

⁴⁰ Ama ai fo yóló kemetepa, atimapaee ama naaseró hótamo yó melalepó.

⁴¹ Téyaletei, atétere ala kilituraalu, hekesetere alaró, siratere alatamo atima tuamó mualetai, ata Yesupóló kisipa tirénipó. Atétepa atimapaee woseturaalu, “Diã imó bitu, naaitere olakó mule?” yalepó. ⁴²⁻⁴³ Tétepa, atimané simó biliyale ya kwia a matepa tao sóró, atimané kaae tapa nalepó.

⁴⁴ Atéró ama atimapaee duraalu, “Moses-né asere fokélé, Kótóné koló whirapené ere fokélé, Sam buk-mókélé, emótóro kisipa mutu ere fo fea dokonóturaalu mo eraalopóló e diatamo betamó bitu ai yale ape,” yalepó.

⁴⁵ Kótóné asemó ere fo fea kisipa yópóló, ama atima kisipa wisi mulalepó.

⁴⁶ Atéró ama atimapaee duraalu, “Kale asemó ere fo i ape. Kótóné ama so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Kerisota, doakale sekei alaró susupui alatamo sóró mo ti sinaalotei, tamo be de kemeyóló sore be demó a momó kepaayaalopó. ⁴⁷ Jerusalem be huluamó kaae sóró hae kwia feamó betó mole so whipaae yalo doimó i fo yó maté kweyaalopó. Diaaø dere dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa, ti diaaø dowi ala kwia yalo hale kemeraalopó. ⁴⁸ I alarape depa kelalepóló so whipaae yó melaaire whirapeta, ti diatóro ai ape. ⁴⁹ Take yalo Ayané diã melaalopóló mulale ola yalo diappaee dotonai kisipa mutapó.

Téyaalopa, diã ai be huluamó bitiré fóló, mo óté taoró mole doasi fotokóné diã kuti kaae bukurale dorowópóló, kaae tawae,” yalepó.

Yesu i hae taaróló o sapaee dapesó holale fo

⁵⁰ Téró atima wópóló, api folosóro Betani be huluapaae felepó. Téró, ama naase horóló fonétei atima wisiralepó. ⁵¹ Atéró, atima wisiratere fo du betepatei taaróló, Alimané a hepen-paae dapesó holalepó. ⁵² Téró, atima bukutiri tearó bitu, Doa Taleó, yóló ama doi sóró horaté hekesetamo Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó. ⁵³ Atéró, atima momatere bemó bitu, Kótóné doi hale sóró horatere ala suka fea deté fu betalepó.

Jon

Kale mo fo whi alée feletei

¹ Mo take ɔla ɔla fea keké nale alimó, kale fo haɓe bitipakalepó. Ai fota, Kótó ɔtamo betámó bitipakalepó. Ai fo mo Kótó ɔtórótípó. ² Ai kale fota, mo take keké nale alimóte, Kótótamo betámó bitipakalepó.

³ Aleyóló muló betere ɔla ɔla mo fea Kótóné ɔpaae naao aleyae depa, amatóro kaarélipakalepó. Ere ó mole ɔla ɔla fea haɓe kaani, amatóro kaaró betera. ⁴ A tuámó betere bete molepó. Ai betere betené so whi fea demó beterópóló, ɗerótu betalepó. ⁵ Ai ɗené diliki tuapaae ɗerótu betereitei, dilikiné sukó faróló alurótimipó.

⁶ Kótóné betá whi dotonatepa walepó. Ai whiné ama doita, Jon-pó. ⁷ Jon ɔ waleteita, so whi feané ai ɗere kilituraalu ɔpaae kisipa tiróló beterópóló, kale ɗere bete i ape yóló haɓearóló yó melaai walepó. ⁸ Ai ɗerené beteta Jon ɔ meitei, so whi feapaae ɗere bete ai ape yóló, yó melaai walepó. ⁹ I haemó betó mole so whi feapaae ɗerótu betere mo ɗe bete ɔ i haepaae sókó waairaa, teó wou betalepó.

¹⁰ A i haemó betó, i haeró yó mole ɔla ɔlatamo Kótóné ɔpaae aleyae depa, amatóro kaaró epatei i haemó betó mole so whiné kilitu, ɔ etei kaae Talepóló kisi-panipó. ¹¹ Atéro, ɔ ama be whi so whi betere turuku bepaae walete, atimané ɔ kale whipóló wisiyóló dape sere ala inipó. ¹² Tépatei, mepaae so whi ɗené Yesu dape sóo, ɔ etei kaae whipóló ama yó matere fo wosóló, ɔpaae tué tiki tiróo, yale so whita, Kótóné mo ama naale senaaletóro beterópóló, sóro betera. ¹³ Ai naale senaaleta, mo so whiné naale senaale ɗere kaae ó whiné tó tiki fotokóné ó so omané ama hekesere alanékélé mei, Kótónétóro atima deyóló betero betera.

¹⁴ Téró, kale fo mo whi alée fóló, ɗa tuámó kapala kuti be teyóló bitu dere kaae asiri betalepó. Atépa, ɔ tuámó ere ala wisinaale ɗané kelalepó. Ai ere ala wisinaaleta, Alima Kótóné dotonale mo betá betere naale tuámó faanapó. Ai seké ɔ

tuámóta, koletu hamokoróló haɓe tao sere alaró mo fotamo turó bulapó.

¹⁵ Jon-né ai sekémó kisipa mutu fo fakeyóló duraalu, “Take yaɓo ɗapaae noa fo yalé? ‘Nalo yaɓo kilipaae waaire whita ɔ kaae mei, ɔ yaɓo haené deyaai, ɔ mo taketi betóo, ɔkélé teɗeróló bosene fío, ere doa seké whi waalopóló bope du betaleteti ɔtóró ai ape,’” yalepó. ¹⁶ Ama koené sukutu, hamokoróló haɓe tao sere ala wisi ɔ tuámó faanu, wei kaae feleyóló wapa ɗané mo dekéro su betalepó. ¹⁷ Ti noatepae, Kótóné kale tukóló muló betere forapeta, Moses-paae matepa, amamo so whipaae meló betera. Téyalete, koené sukutu hamokoróló haɓe tao sere alaró mo alata-mota, ti Kótóné Yesu Kerisopaae matepa, amamo ɗapaae malepó. ¹⁸ Whi mo betané Kótó kolókélé initei, alimané hosaa tuámó betóló wale Naalené amatóro, Alima etei kaae ala ere Tale betera, ɗapaae haɓearóló yó malepó.

Jon-né ama hó makemó dokore képi ama teraanénipó yale fo

(Mat 3:1-12, Mak 1:7-8, Luk 3:15-17)

¹⁹ Atéro eteyalepó. Jerusalem bemó betó mole Juda topo whirapené dotonale momaratere whiraperó Lipai fake whirapetamo Jon beterepaae fóló ɔpaae, “Ya ɗé?” yóló wosalepó. ²⁰ Atétepa, Jon-né atimapaae tokó melaire fo hireni, ɔ etei kaae whipóló haɓearóló i fo yalepó. “Kótóné so whi fea teɗeróló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Keriso ɔ meipó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa atimané ɔpaae woseturaalu, “Ti ya Elaijapé ɗé?” depa, ama du meipó. Tétepa atimané du, “Ti yaɓa, take asemó ere foné waalopóló bope du betale Kótóné koɓó whi?” depa, ama duraalu, “Ai whikélé ɔ meipó,” yalepó.

²² Tétepa, mo ti kemeróló atimané ɔpaae duraalu, “Naao ya depó dute? ɗa doteyale whirapepaae ene faai, ya etei kaae whipóló ɗapaae haɓearóló yae,” yalepó.

²³ Ai fo depa, ama atimapaae tokó matere alata, mo take betale Kótóné koɓó whi Aisaiané asere fo yó mótu duraalu, “Whikélé bitini, haɓe kópu kaae fi tikimó wóló daalu fo fakeyóló,

'Tale waaire tu donoyóló aleyae,' fo maaté ene wale wh̄ita, ti ẹ i ape," yalepó.

²⁴⁻²⁵ Atétepa, kale mepaae dotonatepa wale Farisi wh̄irapené ẹpaae duraalu, "Yata, so wh̄i fea tẹteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere wh̄i Keriso ó Ilaija ó Kótóné kóló wh̄i betakélé meipa, ti so wh̄i naao noatepa wẹi tópurótu bitu de?" yalepó.

²⁶ Tétepa, Jon-né atimapaee tokó mótu duraalu, "Yalota, diẹ wẹi maaté tópurótu betteretei, wh̄i betẹ diẹ tuámó ai daaletei diaaọ kisipanipó. ²⁷ Ti ai sekẹta, ẹ wale k̄lipaae waalopóló bopetu betale wh̄ipó. Ata, mo doa sekẹ wh̄i betepa, ẹ naale ketei kaae, ẹ aomó bettereteiné ama h̄leke bené képi yalo teraanénipó," yalepó.

²⁸ Ai alarape du betaleteita, kale Jordan wẹi tẹ uteró tene Betani bemó du betalepó. Ai beta, Jon-né so wh̄i fea wẹi tópurótu betale tikimó tẹnapó.

²⁹ Be deyo hotopa, ai alarape yale k̄lipaae eteyalepó. Yesu ẹ Jon betterepaae wou betepa kolóló, Jon-né atimapaee duraalu, "I hae kwia feamó betó mole so wh̄iné dowi ala tokóló aluraaire Kótóné ama *Sipsip* hupu male ai walapa kelae! ³⁰ Ẹkélé deyaai, mo taketi betere doa sekẹ wh̄i yalo k̄lipaae waalopóló diẹpaae bopetu betale wh̄ita, ẹ ai ape. ³¹ Yalokélé ẹ wisiyóló tuénitei, ẹ wale beteta, ti Israel fake so wh̄iné ẹ tuẹ yópóló h̄akearóturaalu, yalo wẹi tópuratere ala maaté yaai walepó," yalepó.

³² Atéro, Jon-né ama mo kelale ala so wh̄ipaae h̄akearóló yó mótu duraalu, "Kótóné ama Dẹi Kepe Wisi hepen be taaróló, dorowóló ba h̄kósere kaae ama tikimó betepa yalo kelené mo kelalepó.

³³ Yalokélé ẹ tuẹ wuẹ meitei, so wh̄i wẹi tópurale fae yóló ẹ doteyale sekéné amatóro ẹpaae etei fo yalepó. 'Dẹi Kepe Wisi bitẹ dorowale wh̄iné amata, diẹ fea Dẹi Kepe Wisitamo wẹi tópuraaalo ai ape,'" yalepó.

³⁴ Atéro Jon-né duraalu, "Yalo kelené mo kelale alatóro diẹpaae i dapa wosae. Kótóné Naalemata me kaae mei, ątóró ai ape," yalepó.

Yesuné wh̄i tamopaae diaamo noa keketé yale fo

³⁵ Atéro, fiyóló be dețepa Jon ẹ ama yó matere wh̄irapekó tamo wh̄i atima fea ẹ daatua dere tikimó momó fóló daalepó.

³⁶ Atéro daalemó, Yesu ẹ metikipaae faai fupa kolóló Jon-né duraalu, "Kótóné ama kale *Sipsip* hupu male ai fulapa kelae!" yalepó.

³⁷ Jon-né ai fo depa wosóló, ama yó matere wh̄i tamo Yesu fimó, nalo sya felepó. ³⁸ Atétepa, Yesu ẹ fetée daaróló kelalemó, wh̄i tamoné ẹ sya wou betepa, atimaamopaae woseturaalu, "Diaamo noa keketé?" depa atimaamoné duraalu, "*Rabai*," ai fo feteyóló "yó matere wh̄i-ó, yẹ betere tiki momó ere?" yalepó.

³⁹ Atéro, ama atimaamopaae duraalu, "Ape. Wapata, ti diaamoné kelaalopó," yalepó. Tétepa atimaamo fóló, ẹ betere be kolóló, be de betẹ ątamo aimó betalepó. Até dere alata, ti dou sukakelemó du betalepó.

⁴⁰ Atéro, kale Jon-né dere fo wosóló, Yesu sya fele wh̄i tamo meta, Saimon Pitané noma Andrupó. ⁴¹ Andru ẹ metikipaae feni, noma Saimon-pi kekalemó keletepa duraalu, "Mesaia ẹané kelalepó," yalepó. Ai fo bete feteyóló so wh̄i fea tẹteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Kerisopó. ⁴² Atéro, Andruné noma Saimon Yesu betterepaae dapesó wóló betepa, Yesuné Saimon kolóló ẹpaae duraalu, "Yata, Jon-né naalema Saimon-pó. Mió naao kisi doita, Sipas mulatapó," yalepó. (Sipas doi feteyóló Pitapó.)

⁴³ Ai ala du beteró h̄ika be dețepa, Yesu ẹ betere tiki taaróló, Kalelipaae faai kisi mualepó. Atéro fóló, Filip betepa kolóló ẹpaae duraalu, "Filip-ó, yẹ ẹ sya ape," yalepó.

⁴⁴ Filipa, Andruró noma Pitatamo betere Betsaida be hulua wh̄ikópó. ⁴⁵ Téro Filip-né Nataniel kekalemó, hokolaa depa ẹpaae duraalu, "Mo take Moses-né asere Kótóné tukóló muló betere foró mepaae kóló wh̄irapené asere fotamoné waalopóló bopetu betale wh̄i ẹané kelalepó. Ata, Nasaret be wh̄ikó Josep-né naalema Yesupó," yalepó.

Nataniel-né Filip-paae Nasaret bemó noa ọla wisikó kelaalopóló de? yale fo

⁴⁶ Ai fo depa, Nataniel-né Filip-paae duraalu, “Ai Nasaret be huluamó noa ɔla wisikó sókó waalopóló de?” depa, Filip-né duraalu, “Wisirapa, naao kelaai ape,” yalepó.

⁴⁷ Tétepa, kale whi Nataniel Yesu ɔa beterepaae wou betepa kolóló, ɔpaae duraalu, “Israel fake whikó whi wisinaale ai walapa kela! ɔ tuamóta, kapala ala mo sawakélé munipó,” yalepó.

⁴⁸ Ai fo depa, Nataniel-né ɔpaae duraalu, “Naao ɛ netéro tuɛ yaleé?” depa, Yesuné duraalu, “Filip-né ɔa ape yaaipatei, nose sirimó betepa ɔa ɔalo kelalepó,” yalepó.

⁴⁹ Tétepa, Nataniel-né ɔpaae haɔkearóló duraalu, “Yó matere whi-ó, ɔata mo Kótóné Naalemapó. Israel fake so whi tetéroóló kaae tare doasi topo whita, me kae mei, ɔatoróti ai ape,” yalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Mió naao ɛpaae kisipa tiki tiratere beteta, ɔa nose soumó betepa ɔalo kelalepó dere fo wose-turaalu dapó. Aita wisiretei, take nalopaae ti mió i keletere alakélé fea bosenóló, mo doasi alarape eratepa kelaalopó,” yalepó.

⁵¹ Ai fotamó touróló, ama me i fo yalepó. “ɔalo diɔpaae mo i dere ape. Hepen be tu tukwe fóló mupa, Kótóné ama *ensel*-rape kale Whiné Naalemané tikimó daayóló, ɔpaae hutua ipaae durua du betepa, diaaɔ kelaalo ai ape,” yalepó.

2

Mo weiné wain weí alée fele fo

¹⁻² Atéro ai alarape yóló kemetepa, be deɛtamo betero, sore be demó, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluamó whi beta so dokoturaalu detere ɔla naai ape depa, Yesu ɔkélé, hama Mariakélé, ama yó matere whirapekélé, atima fea fóló so dokotere tuamó beterepó. ³ Atéro, ai ɔla detere sukamó naai donoróló mulale *wain* weí fea nóló kemetepa, hamané ɔpaae duraalu, “Atimané *wain* weí fea kemeyalepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ti so wisi-ó, aita atimané yaaire alapa, naao ɛpaae atima tao sae dere noatepa de? ɔalo tukóló muló betere ala yaaire be deɛta teórapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, ama hamané kale ɔla detere ala kaae tare doasiné kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ama diɔpaae noa alakó yae depa, ti sya fóló yae,” yalepó.

⁶ Kale Juda fake atimané mara mole ala sya furaalu, naase fokotua yaai dapóló, kanené aleale apo miró wutirape weí maanipa, felekemó daalótua erepó. Ai wutirapemó weí maatere daleta, mepaae 75 *lita*-rape, mepaae wuti ti 115 *lita*-rape supó.

⁷ Atéro, Yesuné ai kale kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ai wutirape fea weí nóló faanae,” depa, mo ti bokóta eralepó.

⁸ Atéro, ama atimapaee duraalu, “Ai belere weirapekó mepaae tepeyóló ɔla detere ala tetéroóló kaae tare doasipaae male fae,” depa male felepó.

⁹ Tétepa, kale mo weinétei alée fele *wain* weí kale ɔla detere ala tetéroóló kaae tare whiné nalemó, mo *wain* felétoró yalepó. Ai sekéné ai *wain* weí sale tiki ɔ tuénitei, kale kutó diratere whirapené maaté mo weí sóró tepeyale ala kisipa ipakalepó.

¹⁰ Téro, kale ɔla detere ala kaae tare doasiné so dokore whipaae ape yóló, tu deɛpaae dapesó fóló duraalu, “Whirape feané i ala dua dapó. Folosóro wisi *wain* weípi nópóló melóo, nalo mo sawa felétere *wain* weí melóo, dua dapó. Tépateti, wisi *wain* weí mulóló, nalo noatepa sóró waleé?” yalepó.

¹¹ Yesuné me ala yaairemó erale kelemei alata, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluamó folosóro kaae suraalu yalepó. Atéro yale alané ama ere ala wisinaale haɔkearatepa, ama yó matere whirapené kilituraalu, ɔpaae tué tiki tiralepó.

Moma dere bemó ɔla ɔla duputamo du betale fo

(*Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46*)

¹² Ai alarape fea kemetepa, Yesu ɔkélé, ama hamakélé, nomarapekélé, ama yó matere whirapekélé, atima fea ai Kana be taaróló, Kapeneam be huluapaae derepelepó. Aimó atima mepaae be deɛrape betalepó.

¹³ Atéro, ai alarape yóló kemetepa, kale bosenóló fele be deɛ felekemó sókó waai

deremó, Yesu a Jerusalem be huluapaae holalepó. ¹⁴ Ateró holóló bituraalu, a moma dere be bopére tipí tuapaae sókó holalemó, whirape mo feané *bulmakau* hupurapekélé, *sipsip* hupurapekélé, ba sukusirapekélé, mepaae whirape atima ni fake tómó betó mulu, kae kae fakené sóró wale *moni*-kélé duputamó yóló, u mótu i mótu du betepa kelalepó. ¹⁵ Até du betepa, kale *bulmakau* hupuró *sipsip* hupurapetamo belapaae fópóló, Yesuné aimó mole halika tikiné fokosó sóró hōkonóo, ni fake fetée deróló fesekée falóo yalepó. ¹⁶ Até du beteró, kale ba sukusirape dotonóló *moni* su betere whirapepaae duraalu, “Yalo Ayapaae maaté moma yaai tene betei, diaaḡ noatepa ɔla ɔla dotonaterere tiki aḡótu bitu de? Até dere alané yalo Ayané be doratapa, diaaḡ ai ɔlarape fea sóró fae,” yalepó.

¹⁷ Ai ala ama yó matere whirapené kilitu, kale ašemó i ere fo tué mualepó. “Kótóné ama be doraḡsóró wisiyóló kaae tawaaire keteketa, e tuamó si kaae daalopó,” erapó.

¹⁸ Téró, kale Juda topo whirapené apaae fo fotokḡiné duraalu, “Naaḡ atei kaae ala yópóló, ya né sóró beteraleé? Ya Talené sóró beteró betere whipóló kisipa yópóló, naaḡ dāpaae noa kelemei alakó eraaloé?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu. “I momatere be diaaḡ fisikó mulae. Tétepa, yalo sore be demótóró momó tēyóló kemeraalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Take ai be tētu betepa, 46 ba forape kemeyalepó. Téyale betei, naaḡ mió be de soremó momó tēyaalopó dere fota, netéro tēyaai de?” yalepó. ²¹ Yesuné ai yale fota, mo moma dere bemó initei, ama tikimó kisipa muturaalu yalepó. ²² Take a sukóló momó kepaayóló betere kilipaae ama yó matere whirapené ama yale fo kisipa muni walepó. Yesuné i yale fokélé kale ašemó ere fotóró mo dokonalepóló, atimané apaae tué tiki tiralepó.

²³ Téró, bosenyóló fele be de sókó wapa ɔla detere fulamó, Yesu a Jerusalem bemó beterepó. Aimó bituraalu, Kótóné eratapó kisipa yópóló kelemei alarape eratepa

so whi mo feané apaae kisipa tiralepó. ²⁴ Téyaletei, so whi feané hosaa tuamó mole alarape ama kisiparuraalu, atimané du betere fo mo dapóló wosóló, aḡmó bitinipó. ²⁵ Ti noatepae, so whi feané mole tué tikiró dere alatamo kelaairetei kóló kólópakó, mené a yó melaaié?

3

Yesuró Nikodimas-tamo yale fo

¹ Téró Farisi whikó Nikodimas beterepó. Aḡa, Juda fake so whi tēteróló kaae tare topo whirapetamo betamó kutó ditere doasi doi mole whipó. ² Ai whi a dilikitamo Yesu beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, yaḡa Kótóné dotonatepa wale yó matere whipóló dané kisiparapó. Ti noatepae, Kótó yaḡamo bituameisóró, ti mepaae whiné enénire etei kaae doasi kelemei alarape erótu bituameipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné apaae hakearóló duraalu, “Yalo yapaae mo i dere ape. Whi mo betakélé hamané a detu yale kaae momó denitepa, ti Kótóné tēteróló kaae tare ala mo kelenénipó,” yalepó.

⁴ Yesuné ai fo depa, Nikodimas-né apaae duraalu, “Disiyale whi haené depe tuapaae netéro bitḡ doropóló, momó deyaaloé?” yalepó.

⁵ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Yalo yapaae mo i dapa wosae. Mo beta whikélé weiró Kepe Wisitamóné deyóló muló bitinipa, ti Kótóné tēteróló kaae tare ala tuamó sókó fóló betenénipó. ⁶ Mo whiné detereteita, ti whi tiki daaitóró deyóo, Deḡ Kepené deteretei, ti mo Kepe tiki daaitóró deyóo, dua dapó. ⁷ Take yalo yapaae momó denérapó yale fomó ya kilita sókó faḡse. ⁸ Besé a faaire tikipaae furaalu, haḡe hu dere maaté wosetua dapó. Téteretei, waleró foleteitamo diaaḡ kilitimipó. Kale Kepe Wisiné deyóló beterótu betere so whi feata, ai ala kaae du beterapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Nikodimas-né apaae duraalu, “Ai ala netéro yaalorópó,” yalepó.

¹⁰ Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Yaḡa Israel fake so whi yó matere doasi doi mole whitei, i dere alarape diriyóló tuéni airapó. ¹¹ Yalo yapaae mo i dere ape. Dané du betere fota, mo tuére fotóró yóo, mo kelale

alatóró yó melóo, du betepatei diñé mo dapóló wosóló, kisipa tirénitere noatepa de? ¹² Yálo diñapaae i haemó du betere alarape bope yóló yaleteti, diñé tué tiki tirótímipó. Yálotamo ó hepen bemó mole alarape bope yóló enalemó, ti diñá mo kisipa tiraalomeipó. ¹³ Whị mo betákelé hepen bepaae fenitei, hepen be taaróló, i haepaae kapala asiri dorowale Whịné Naalemané ama betá kisiparapó. ¹⁴ Mo take Moses-né hāle kópu kaae fi tikimó *kapa* kwiané wuli aleyóló ni dée daaróló, sikipaae horóló ol-eralepó. Atéyale kaae, kale Whịné Naalemakélé, mepaae whịné atéro sikipaae só horóló oleraalo ai ape. ¹⁵ Ai fota hāle ini, apaae kisipa tiki tiratere so whị fea mo ti betere bete saalopóló kisipa mutu yalepó.

¹⁶ Ti noatepae, Kótóné i haemó betó mole so whị kōlené sinóló yaala sókó furaalu, ama mo betá betere Naaletei i haepaae wópóló dotonalepó. Mepaae so whị dené ai dotonó betere Naalepaae kisipa tiró betepa, ti atétere so whị aluni, mo ti betó tawaalo ai ape. ¹⁷ Ti noatepa meipó. Kótóné ama Naalema i haepaae wópóló doteyale beteta, i haemó betó mole so whịtamó fo tokótamo yóló só derópóló initei, so whị fea aluyaqsóró, ama yale alané tao sópóló yalepó. ¹⁸ Mepaae so whị detamo apaae kisipa tiró betepa, ti ai so whịtamó Kótóné fo tokótamo yóló só deranénipó. Tépateti, Kótóné ama mo betá betere Naale atóró hītipóló apaae kisipa tiki tirénire so whịta, fo tokótamo yóló só deró beterapó. Ti noatepae, ai so whị atima Kótóné mo betá betere Naalepaae kisipa tiki tiró bitinireteinépó. ¹⁹ Kótóné i haemó betó mole so whịtamó fo tokóló só deratere bete i ape. Kale dētere i haepaae wóló betepatei, dilikipaae hēkese duraalu, atima dowi ala hāle du betereteiné witepa, ai dētere hēkeseyóló wómipó. ²⁰ Mepaae so whị detamo diliki tuamó bituraalu, dowi ala hāle yó tareteiné dē tuapaae waalo hōróló bōe du beterapó. Ti noatepae, atimané dowi ala dēné hākeamó mulatepa kelaqsóró wituraalupó. ²¹ Tépateti, kale mo fo wosóló, donoi ala du betere so whịta, ti dē tuapaae wou beterapó. Ti noatepae, atimané du betere alarape

Kótóné fotokōratepa yalepóló so whị feané hākeamó kolópóló du beterapó,” yalepó.

²² Téró, atima ai fo yóló kemetepa, Yesu ą ama yó matere whīrapetamo ai Judia hae kwiamó tē mole belekātiki berapemó mepaae be dērape bitu, so whị wēi tópurótu betalepó. ²³ Téró, Jon-nékélé Salim be hulua felekemó ere Aenon haemó beterepó. Aimó wēi dekéro fu betereteiné so whị fea wēi tópurópóló, ą beterepaae wou betepa, ama atima tópurótu betalepó. ²⁴ Ai alarapeta Herot-né Jon ą *dipula* beteraaipa, hāle bituraalu du betalepó. ²⁵ Atéyale sukamó, Kótóné keletómó wisirapó yópóló, naase fokotere alamó Juda fake whīkó betāné mepaae Jon-né yó matere whīrapetamo foné u só derāle i só derāle du betalepó. ²⁶ Atéro, Jon-né yó matere whīrape ą beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whī-ó, Jordan wēi uté tēro yātamo bitu, naao dāpaae kale whị ai ape yóló, yó male whịné so whị fea wēi tópurótu betepa, mo turó so whị ą beterepaae fu beterapó,” yalepó.

²⁷ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Me whịné me alakó yópóló ó hepen bemó betere Kótóné menitepa, ti ama kōleaané me ala yaai dapóló, mo enénipó. ²⁸ Ęta, so whị tēteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whị Keriso mei, ą wópóló tū alerāle wale whīpóló, take yálo diñapaae yale fo diaaṭeti enérápó. ²⁹ Me whịné betá so hēkeseyóló dokotepa, ti ai ama sópó. Ai so dokaaire seké ama fulumu whịné ą wópóló kaae tawóló beterapó. Tērālemó, kale so dokaaire whị sókó wouraalu dere fo nakome wosetepa, ą doasi hāiné sukāalopó. Atére hāita, mió ę tuamó mo fāyóló mulapó. ³⁰ Ai so dokaaire whịné ama doita, suka fea sóró horaté fu betaalotei, yálo doi betá haepaae dua sókó deté dorópóló yae,” yalepó.

³¹ “Mo ó taoró dorowale whịné i haemó yó mole ọla ọlaró so whị featamota, amatóro tēteróló bosene falapó. I haemó betere whịné ti i haemó mole ọla ọlamó kisipa mutu, ama dere fokélé i haemó mole fotóro dua dapó. Tépateti, ó hepen bemó dorowale whịnéta, fea ala ama tēteróló bosene falapó. ³² Ama kelale alaró wosale fotamo so whīpaae yó mótu beteretei, betá

wh̄inékélé ama yó matere fo wosóló, mo dapóló ɔpaae tuę tiki tirótimpó. ³³ Tépatei, mepaae so wh̄i de Kótóné ama fo wosóló, mo dapóló kisipa tiratepa, ti ai so wh̄iné Kótó ɔ mo foné bete Talepó du betera-pó. ³⁴ Kótóné ama dotonó betere wh̄inéta, ɔpaae yae dere fotóro yó mótu betera-pó. Ti noatepae, Kótóné Deji Kepe ɔ tuámó mo turó ɔaneteinépó. ³⁵ Alimané Naalemapaae yaala sókó fóló muluraalu, fea ala ama teteróló kaae tanópóló, ɔpaae malepó. ³⁶ Mepaae so wh̄i de Naalemapaae tuę tiki tiró betepa, ti atére so wh̄i aluni, mo ti betó tawaalo ai ape. Tépatei, mepaae ɔ h̄órótu betere so wh̄ita, mo ti betó tare bete kelaalo meipó. Ai so wh̄itamó Kótóné doasi fopaae butere ala mulapó,” yalepó.

4

Samaria soné Yesutamo yale fo

¹ Yesuné ama yó matere so wh̄i betera-airaalu, w̄ei tópurótua dere so wh̄iné Jon-né w̄ei tópurale so wh̄i bosene falapó dere fo mepaae Farisi wh̄irapené wosalepó. ² Atéró, so wh̄i w̄ei tópuratere ala Yesuné initei, ama yó matere wh̄irapené tópurótua yalepó. ³ Ai dere fo mepaae wh̄iné Yesu ɔpaae ene wapa woseturaalu, ɔ Judia hae kwia taaróló, Kalelipaae momó fesaae felepó.

⁴ Téró, ɔ ama yó matere wh̄irape atima fea Kaleli haepaae faairaalu, Samaria hae tuámó t̄eyóló fu betalepó. ⁵ Atéró, ɔ ai Samaria hae kwiamó t̄ene Saika be huluamó sókó felepó. Ai Saika be hulu felekemó, Jekop-né naalema Josep-mó tekée male hae mulapó. ⁶ Ai haemó Jekop-né duk̄iyale w̄ei naleta dere tiki erapó. Yesu ɔ doasi tumó waléné bé depa, ai w̄ei belere tikimó ɔaa nóló beterepó. Até dere alata, ɔla nokole topo suka kele 12 kilómó yalepó.

⁷ Yesu aimó beterepó, bet̄a Samaria so ɔ w̄ei naairaalu wapa, ɔpaae duraalu, “Naao ai w̄eikó ɔ maletamo melaaloé?” yalepó. ⁸ Ai alata, Yesuné ama yó matere wh̄irape ai felekemó t̄ene be huluapaae atima naaire ɔla dupune fimó du betalepó. ⁹ Atéró, kale soné ɔpaae duraalu, “Ȳata Juda fake wh̄ipa, ɔ Samaria sopaae w̄ei

netéro kema du de?” yalepó. Ama ai yale fota, Samaria fakeró Juda faketamo ɔla betamó nokole ala ó, fo dere alakélé dumipóló kisipa mutu yalepó.

¹⁰ Ai fo depa Yesuné kale sopaae duraalu, “Kótóné ɔpaae h̄ale matere ɔla naao kisipa yóo, ɔtamó i fo du betere wh̄ikélé kisipa yóo irutamó, naao ɔpaae ai w̄ei wosuɔsóró ti ama ɔamó mo ti betó tare w̄ei móluapó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné Yesupaae duraalu, “Doa wh̄i-ó, i w̄eita hae dolopaae maane doropóo, ɔ w̄ei naaire wutikélé tawóo inipa, mo ti betó tawaaire w̄ei melaalopó dere-a, momó wapa nóló melaai de? ¹² Dané mió i nuku betere w̄eita, mo take dané noutere Jekop-né duk̄iyóló, amakélé nukulé wóló, naalemarapenékélé, ama *sipsip* hupuró *bulmakau* hupurapeta-monékélé, nuku bitipakalepó. T̄eyalet̄ei naao ai dere fota, take Jekop-né yale ala naao teteróló bosene falapóló de?” yalepó.

¹³ Ai fo deremó, Yesuné ɔpaae duraalu, “I w̄ei nokole so ó wh̄i feata, nokole depa momó nale waalo ai ape. ¹⁴ Tépatei, mepaae so wh̄i de ɔalo matere w̄ei nukupa, momó nokole dere ala mo yaalo meipó. Ita, mo dapó. I haemó mo w̄ei sókó horótu dere kaae, ɔalo i matere mo ti betó tawaaire w̄ei nokole so ó wh̄iné tiki tuámó mo ti betere bete mulu, h̄ale só tawaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵ T̄etepa, kale soné ɔpaae duraalu, “Doa wh̄i-ó, ɔ w̄ei nokole depa dekéro naleta dere h̄orapa, naao ai melaalopó dere w̄ei mo miótóro ɔlae!” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Ȳa momó waasepóló, naao wh̄i dape sene fae,” yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Ai fo depa, kale soné ɔpaae duraalu, “Èta wh̄iné dokonipó,” yalepó. T̄etepa, Yesuné duraalu, “Wh̄iné ɔ dokonipó dere fota, mo dono deretei, naao ere ala ɔalo ɔpaae h̄akearóló i dere ape. Take aporó wh̄irapené ɔ dokorapó. Tépatei, mió ɔtamó ai betere wh̄ita, naao wh̄i meipó,” yalepó.

¹⁹ T̄etepa kale soné duraalu, “Doa wh̄i-ó, mió ɔalo ɔ kilitu, Kótóné ama fo eratere kóló wh̄ipóló kisipa mutapó. ²⁰ Take dané ayarape atimata, i daale hasi fosómó

moma eneta du bitipakalepó. Téyaletei, Juda fake diñané ðapaae hoko tikimó moma ini, Jerusalem bemó touróló Tale aomó sukóló bitu, moma yae du beteraþó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa Yesuné apaae duraalu, “Ti so-ó, yalo i dere fo wisiyóló wosóló kisipa tirae. Take waaire alimó Aya aomó sukóló bitu, ama doi sóró horatere alata, i daale hasi fosómó ó Jerusalem bemó maaté yaalo meipó. ²² Samaria so whi diña, diaaþ tué inire ¼a aomó sukóló bitu Talené doi sóró horótu beteraþó. Téþatei, Juda fake so whi ðata, mo ti betere Kótó tuéreteiné a aomó sukóló bitu, mo kée du beteraþó. Ti noateþae, so whi fea aluyaosóró tao sere alata, Juda fake tuamó kaaró beteraþó. ²³ Take waalopóló bope du betale be ðe mió sókó wóló i mole ape. Mepaae whi dené mo alaró ama Keþe betetamo a tuamó faanuraalu, Alima aomó sukóló bitu, ama doi sóró horótu betaalopó. Atei ala du betere so whiþaae Kótóné ama hekesetu beteraþó. ²⁴ Ti Kótó aþa, mo whiné tiki kaae daani, keþetóró betereþeiné ama doi sóró horatere so whiné ti mo alaró keþe bete turótamoné sóró horótu betenéraþó,” yalepó.

²⁵ Téþepa, kale soné apaae duraalu, “I haemó betó mole so whi fea teþeteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Mesaia, me doi Keriso waalopó fota, yalo kisiþarapó. Ai seké a wouraaluþa, fea ala ama ðapaae haþeamó yó melaalopó,” yalepó.

²⁶ Téþepa, Yesuné kale sopaae haþearóló duraalu, “Mió yaþamo i fo du betere whiþa me kae mei, etóró hiti i ape,” yalepó.

²⁷ Atimaamo ai fo du betepa, ama yó matere whiþape ¼a dupune fi fesaae wouraalu kelalemó, Yesu Samaria sotamo fo du betepa, atima kilita sókó felepó. Atéþepa, atimakó beþa whinéþekélé apaae ai sotamo noa ala yaai, ó noa fokó du bitu de? yóló, wosetere alakélé inipó.

²⁸⁻²⁹ Téró, kale soné ama weþi wuti aimó mupatei taaróló, a u be huluapaae felepó. Atéro fóló, ai be huluamó betó mole so whiþaae duraalu, “Take yalo yale alarape fea epaae haþearóló yó matere whi tumó daalapa kelaai ape. Aþa, Kótóné so whi

teþeteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Keriso du yalepó,” yalepó.

³⁰⁻³¹ Téþepa, ai be hulua so whi atima Yesu betereþaae felepó. Atima a betereþaae sókó waai teó wou betepa, ama yó matere whiþapené apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ¼lakó yaþaletamo nukumié?” yóló setu betalepó.

³² Téþepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Nokole ¼lata yalo i tareþei, diaaþ kisipaþipó,” yalepó.

³³ Ai fo depa, ama yó matere whiþape atimasisi duraalu, “Mepaae whiné ¼lakó amó mótu yalepó,” kisipa mualepó.

³⁴ Atéþepa, Yesuné atimapaae duraalu, “E doteyale whiné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama kutó yalo diraté fóló kemerateþa, ti aita yalo nokole ¼latórotipó.

³⁵ Diaaþ etei fo dua ðapó. Kutómó ere ¼a fea ¼lumé depa saaire wélié douro beþa haþe mulapó du beteraþó. Téþatei, yalo diþapaae mo i dere ape. Diaaþ keþe fiþaae horóló, kutóþaae keþe keþe yae! Ténalemó ¼a ¼luméþa, ti saaire alimó ai betere ape.

³⁶ Mió ¼lumére ¼a su betere whiné ama diale kutómó dupu so-ó, mo ti betere bete saaire so whiþekélé mió ¼a kaae ¼luméþa sóo, du beteraþó. Ama ai du betere alata haþe mei, ¼a wae biliyale whiro sere whiþamo wusuro heþese yaairaalu ðapó.

³⁷ Me whiné ¼a wae biliyóo, me whiné ti ¼luméþepa sóo dere ala, i dere foné mo haþearatapó. ³⁸ Mené diyale kutómóþei ¼lumére ¼a sene fópóló, yalo ðia i dotonaterere ape. Mepaae whiþape doasi deþe tukówei ala yóló diyale kutómó ðiña, ¼a maaté sirapó,” yalepó.

Samaria so whi turó kisipa tiki tirale fo

³⁹ Téró, kale soné ama take bitu yale alarape fea Yesuné haþearóló yó malepó, dere fo woseturaalu, ai haemó teþe be huluamó betere Samaria so whi fea apaae kisipa tiki tiralepó. ⁴⁰ Atéro, ai Samaria so whi fea Yesu betereþaae wóló, ya ðatamo imó betaalopa sae yóló setu betalepó. Atéþepa, be ðe tamo a atimatamo aimó betalepó.

⁴¹ Téþa, Yesuné ama yó matere fo woseturaalu, mepaae folosóró tué tiki tirale so whiþamo touróló mo turó so whiþekélé apaae kisipa tiralepó.

⁴² Atéró, atimané kale sopaae duraalu, “Dāné āpaae tuē tiki tirale alata, naao yale fo wosóló maaté mei, ama yó matere fo dānétóró wosóló āpaae tuē tiki tiralepó. Ti noatepae, āta i hae kwia feamó betó mole so whī aluyaqsóró, tao saaire whīpóló dāné mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

Yesuné doasi whīné naale kepaarale fo

⁴³ Atéró, Yesu ā be dē tamo ai Samaria so whītamo betóló kīlipaae, ā Kaleli hae kwiapaae felepó. ⁴⁴ Taketi Yesuné amatei amó kisipa mutu etei fo erapó. “Kótóné fo eratere kóló whī ama turuku be hulua so whīné ama doi sóró horanénipó,” yalepó. ⁴⁵ Téró, Yesu ā u Kaleli hae kwiamó sókó felemó, Kaleli so whīné ā hēkesetamo mo wisiyóló dape salepó. Ti noatepae, take Jerusalem bemó kale bosenóló fele be dēmó, ọla deyóló naaire sukamó atimakélé fea bitu, ama mepaae alarape eratepa ke-laleteinépó.

⁴⁶ Atéró, take Yesuné mo wēitei, *wain* wēi aleale Kaleli hae kwiamó tēne Kana be huluapaae ā momó felepó. Ai bemó betoremó, ai Kaleli hae kwia tēteróló kaae tare topo whīné sóró beteró betere whīné naalema Kapeneam bemó kisiné sukóló mulapó dere fo wosalepó. ⁴⁷ Yesu ā Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiamó wóló beterapó dere fo kale whīné wosóló, ā Yesu beterepaae wóló, ama naale mo felekemó sukāi du betera, “Naao wisir-aa faalóé?,” yóló wosetu betalepó.

⁴⁸ Ai fo depa, Yesuné āpaae duraalu, “Me ala yaairemó eratere kelemei alaró mepaae sira yaaire alatamo eratepa maaté kolóló kisipa tiraai de? Diā ai eratere kelemei alarape kilini depa, ti diā kisipa mo tiraalomeipó,” yalepó.

⁴⁹ Tétepa, kale sóró beteró betere doasi whīné duraalu, “Doa whī-ó, yaalo naale sukaqsóró miótitei dāmo wusuró faalopó,” yalepó.

⁵⁰ Ai fo depa, Yesuné āpaae duraalu, “Naao naale sinaalomei, betera fae,” yalepó. Tétepa, kale whī Yesuné dere fo wosóló, wisirapóló ā felepó. ⁵¹ Atéró, fiyóló hīka ā tū tuamó fu betalemó, ama kutó diratere whīrape tumó hokolaa yóló, āpaae

duraalu, “Naao naale kisi wisiyóló betera-pó,” yalepó. ⁵² Ai fo depa, kale whīné atimapaee woseturaalu, “Noa sukakelemó ama tiki supu tikaleé?” depa, atimané duraalu, “Mo dótóró 1 *kilok* sukakelemó tukóló mo betera-pó,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, kale naale alimané wosetu, Yesuné āpaae naao naale sukāalomeipó, yale sukakelemótóró ai wisi irapóló kisipa mualepó. Ai ala kilituraalu, ama soma atimaamokélé, ama naale senaalekélé fea Yesupaae kisipa tiralepó.

⁵⁴ Yesu ā Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiapaae wóló bitu, ai kelemei alata, tamo dakoróló eralepó.

5

Yesuné betā tiki dāamui whī wisirale fo

¹ Atéró, mepaae be dē beteró kīlipaae Juda fakené tukóló muló betere be dēmó ọla detepa, Yesu ākélé Jerusalem be huluapaae holalepó. ² Ai Jerusalem be hulua bopére tipí tū sereketa, *sipsip* hupurape fua wua dere tūpó doi mulapó. Ai tū sereke felekemó, betā wēi ke belerapó. Hibru whīrapené du betere foné ai wēi ke doi Betesatapó. Ai wēi fókumó bitita dere so whī supu yaqsóró, be belekātiki aporó tēóló bopéró betera-pó. ³ Ai tē mole bemó, mepaae kele dilikire so whīkélé, tiki dāamure so whīkélé, hó naase dore so whīkélé, mepaae kae kae kisi bete daale so whīkélé, mo fea ai wēi ke bopéróló betó molepó. ⁵ Ai hó naase dore so whī betó mole kuamó, kisi hāle daapatei, 38 ba fo kemere whī betā fiyó molepó. ⁶ Atéró fiyó mupa kolóló, Yesuné duraalu, “I whī-a, ere alaé?” depa, whī mené duraalu, “Āta, taketitei ama ere ala ai ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné kale whīpaae woseturaalu, “Yā mo wisiyóló, betenée yóló kisipa mute?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale tiki dāamui whīné duraalu, “Doa whī-ó, ai wēi asya hotereteiné ẹ wisirópóló, né beleyóló ai wēi felekemó beterale derepaaié? Ẹkélé dua fu betepatei, atima folosóró furaalu ẹ taaróló fua dapó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yā turukó holóló, naao beseke sóró fae,” yalepó.

⁹ Ai fo deretamotóro, kale whiné ama tiki dāamuretei mo ti wisitepa, ama beseķ tukóló sóro felepó. Atétere alata, atima şa naai tukóló muló betere be demó yalepó.

¹⁰ Atétepa, Juda topo whırapené kale wisirale whıpaae duraalu, “Şa naai tukóló muló betere be demó ai ala yaşsóro fo mulapó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale whiné duraalu, “Ē wisirale whiné epaae naao beseķ sóro fae yaleteiné sóro fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané epaae wosetu-raalu, “Mé whiné yapaee beseķ sóro fae yaleé?” yalepó.

¹³ Téyaletei, kale whı wisiróló Yesu a ai touró betere so whı kuamó, buté buté feleteiné a wisirale whı kisipanipó.

¹⁴ Atéro, nalo me sukamó Yesuné ama wisirale whı momatere bemó betepa kolóló, epaae duraalu, “Mió naao tiki ai wisire kelere? Ya take sale seķ bosenóló, doasi seķené ya só deraşsóro, mió naao ai du betere dowi ala mo ti taalae,” yalepó.

¹⁵ Téro, kale whı a ai moma dere be taaróló, kale Juda topo whırapepaee Yesuné a wisiralepóló ene felepó.

Kale mo ti betere bete Naalema a tuamó mulapó yale fo

¹⁶ Tétepa, kale şa nokole sukamótei, Yesuné whı wisiraterere ala dapóló, Juda topo whırapené epaae seķi ala eróló só deraai, doasi keteķe butu betalepó.

¹⁷ Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yało Aya a ama kutó diterere ala taaréni, betere dokó hale diyótóro tarapó. A atere kaae, ekélé hale bitini, yało kutótóro i ditu betere ape,” yalepó. ¹⁸ Yesuné ai alarape deremó, Juda topo whırapené a só deróló mo ti daairaalu, doasi keteķe butu betalepó. Até yaleteita, şa nokole be de tukóló whı wisirateremó maaté meipó. Ai alatamo touróló Kótóta, ama Ayapó dere foné a Kótótamo beta ala erapó du betepa a só deróló daai yalepó.

¹⁹ Téro, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yało diapaee mo i dere ape. Naalemané ama kisipanétei, me ala yaai dapóló mo enénipó. Naalemané me kae kisi ala kaaróló dumi, Alimané du betere alatóro kolóló i du betere ape.

Ti noatepae, Alimané du betere ala mo betaķélé taaréni, turó Naalemanékélé du beterapó. ²⁰ Ti noatepae, Alimané Naalemapaae yaala sóko furaalu, ama dere ala fea epaae yó mótu beterapó. Ita, mo fo dapó. Mió i dere ala bosenóló nalopaae mo doasi ala eratepa kilitu, diaaq sira yaalopó. ²¹ Ti noatepae, Alimané sukale so whı kepaaróló beterótu yale kaae, Naalemanékélé ama melaai tué mutere so whıpaee mo ti betere bete mótu beterapó. ²² Ti ai ala maaté meipó. So whıtamo fo tokóló taleyóló só deratere alakélé Alimané dumitei, Naalemané yópóló, ama naase tuamó muló beterapó. ²³ Ai ala ereteita, so whı feané Alimané doi sóro horótu dere kaae, Naalemané doikélé sóro horópóló erapó. Mepaae so whı dené Naalemané doi sóro horénitepa, ti a doteyale seķ Alimané doikélé sóro horótimpó.

²⁴ Yało diapaee mo i dere ape. Mepaae so whı dené yało du betere fo wosóo, e doteyale seķepaae kisipa tiki tiróo depa, atétere so whı mo ti betere bete sóro tarapó. Atére so whıta, fo tokótamo yóló só deréni, sukutere ala tuamó betteretei, tokó sóro mo ti betaaire ala tuamó beteró beterapó. ²⁵ Yało diapaee mo dapó. Sukale so whınétei Kótó Naalemané dere fo wosaalopó. Mió ai fo wosetu betere so whıta mo betaalopó. Take nalo ai ala yaaire be de hale muóo, miókélé ai be de sóko wóló muóo i ere ape. ²⁶ Ti noatepae, mo ti betere bete Alima tuamó moletei, Naalema tuamó mulópóló mo taketi meló beterapó. ²⁷ Ti ata, Whiné Naalema bettereteiné so whıtamo fo tokóló tale dere ala yópóló, Alimané a sóro beteró beterapó.

²⁸ Yało i yale fo wosóló, diā kilita sóko furaalu sira yaqse. Ti noatepae, sukale so whı mo feané ama fo nakome wosetu-raalu, atima mole doumó turukó holaaire be de sóko waalopó. ²⁹ Atétere sukamó wisi ala yale so whı turukó holóló mo betaalopó. Téyaalotei, dowi ala yale so whı atima turukó holaalotei, taleyóló mo ti só deraalo ai ape. ³⁰ Yało wotoró kisipané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló

²³ Ai ala ereteita, so whı feané Alimané doi sóro horótu dere kaae, Naalemané doikélé sóro horópóló erapó. Mepaae so whı dené Naalemané doi sóro horénitepa, ti a doteyale seķ Alimané doikélé sóro horótimpó.

²⁴ Yało diapaee mo i dere ape. Mepaae so whı dené yało du betere fo wosóo, e doteyale seķepaae kisipa tiki tiróo depa, atétere so whı mo ti betere bete sóro tarapó. Atére so whıta, fo tokótamo yóló só deréni, sukutere ala tuamó betteretei, tokó sóro mo ti betaaire ala tuamó beteró beterapó. ²⁵ Yało diapaee mo dapó. Sukale so whınétei Kótó Naalemané dere fo wosaalopó. Mió ai fo wosetu betere so whıta mo betaalopó. Take nalo ai ala yaaire be de hale muóo, miókélé ai be de sóko wóló muóo i ere ape. ²⁶ Ti noatepae, mo ti betere bete Alima tuamó moletei, Naalema tuamó mulópóló mo taketi meló beterapó. ²⁷ Ti ata, Whiné Naalema bettereteiné so whıtamo fo tokóló tale dere ala yópóló, Alimané a sóro beteró beterapó.

²⁸ Yało i yale fo wosóló, diā kilita sóko furaalu sira yaqse. Ti noatepae, sukale so whı mo feané ama fo nakome wosetu-raalu, atima mole doumó turukó holaaire be de sóko waalopó. ²⁹ Atétere sukamó wisi ala yale so whı turukó holóló mo betaalopó. Téyaalotei, dowi ala yale so whı atima turukó holaalotei, taleyóló mo ti só deraalo ai ape. ³⁰ Yało wotoró kisipané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló

²⁹ Atétere sukamó wisi ala yale so whı turukó holóló mo betaalopó. Téyaalotei, dowi ala yale so whı atima turukó holaalotei, taleyóló mo ti só deraalo ai ape. ³⁰ Yało wotoró kisipané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló

³⁰ Yało wotoró kisipané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló

³¹ Fo tokóló

³² Fo tokóló

³³ Fo tokóló

³⁴ Fo tokóló

³⁵ Fo tokóló

taleyóló só deraaire alakélé, yało Ayané ama dere fo sya fóló, mo donotóro taletu beterapó. Ti noatepae, yało du betere alata ę maaté hękese yaai dumitei, ę dotęyale sekę ą hękese yópóló, ama kisipa mole alatóro sya fu beterapó,” yalepó.

Yesuné amatei ą etei kaae whípó enénipó yale fo

³¹ “Yałoteitamo ę etei kaae whípó depa, ti yało dere fo mo dapóló diaaą wosaalomeipó. ³² Mené yało dere ala kilituraalu, ą etei kaae ala ere whi wisipó du beterapó. Ama atéro dere fo wosetere whiné mo dapó enére ala yało mo kisi-parapó.

³³ Diąné ę deé yóló wosaai dapóló, mepaae whirape Jon beterepaae dotonó beterapó. Atétepa Jon-né kale mo foné bete i ape yóló, diąpaae yó meló beterapó.

³⁴ Ti mó whiné ą etei kaae whípó dere fo mo dapóló, yało wosaai kisipa munipó. Atétepai, Jon-né yale ala yało diąpaae i dere beteta, so whi fea aluyaąsóró, Kótóné tao sópóló dapó. ³⁵ Jon ąta, sa ęerótu dere kaae, so whi tuámó ęeró beterepó. Ai sa hałe ęęyó tapa, dią ai ęemó kapala asiri hajitamo bitiré fu betalepó.

³⁶ Jon-né ama yó melale fota, ti ę tuámó ere alatóro mo dono yó mótu betalepó. Téyaletai, yało i ditu betere kutóta, ę dotęyale sekę yało Ayané ama ępaae diyóló kemerae yale kutó dirótu beterapó. Mió yało i du betere alarape kolósu, Jon-né ę bope yóló du betale fo kolósu depa, yało du betere alané ama du betale fo tęteróló bosene falapó. ³⁷⁻³⁸ ę dotęyale sekę yało Ayanékélé, ę etei kaae whípóló haķearóló yó mótu beterapó. Tétu betepatei, diaaą ępaae kisipa tirénire betené ama dere fo diaaą wosóo, ama tikikélé diąné kolóo, ama fokélé diaaą hosaa tuámó muóo inipó. ³⁹⁻⁴⁰ Diaaą kisipanéta, kale ašemó yóló muló betere fo dosąayóló kisipa sóró, mo ti betere bete saalopó du beterapó. Ti ašemó i ere fo feanéta, ę etei kaae whípóló yó matapó. Atétepai, dią ę beterepaae mo ti betaaire bete sene wale hórótu beterapó.

⁴¹ Mo so whiné hałe foné maaté yało doi sóró horótu betepa, mo dapóló yało wosenénipó. ⁴² Tétepai, yało dią diriyóló

tuęrapó. Diaaą Kótópaae yaala sókó fóló, hękesené sukutere ala diąné hosaa tuámó muniretei, yało mo tuęrapó. ⁴³ ęta, yało Aya Kótó ą etei sekę beterapóló diąné kisipa yópóló, yó melaai ama ę dotonatepa waletai, diaaą ę wisiyóló dape sinipó. Atétepai, mepaae whi detamo ama kọleaané wóló bitu, ą etei kaae whípó depa, ti diąné ą mo wisiyóló dape senęrapó. ⁴⁴ Mo betą betere Kótóné diaaą du betere ala kolóló, dukiratere fo wosaai ketekę buni yóo, diaaątepai dią dukiratere ala yóo, du betereteiné ępaae netéro tuę tiki tiraaloé?

⁴⁵ Yało Ayané keletómó diąné i dowi yalepóló haķearóló só deratere alata, yało yaaitere nisi yaąse. Dią tao saalopó du betale whi Moses-nétóro dią só deraalopó.

⁴⁶ Diąnétamó Moses-né ašere fo wosóló, mopóló kisipa tiróluąsóró, ti mió yało dere fokélé mo dapóló kisipa tiróluąpó. Ti noatepae, ama ai ašere fota, ęmótóro kisipa muturaalu erapó. ⁴⁷ Tétepai, ama ašere fo diaaą dosąayóló mopóló tuę tiki tiréni depa, ti yało du betere fokélé netéro wosóló, kisipa tiraaloé?” yalepó.

6

Yesuné 5000 whi ąla melale fo

(Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17)

¹ Atéro mepaae be ęrape kemetepa, nalo Yesu ą Kaleli węi uté fókuró tę felepó. Ai węi kęlané doi meta, Taiberius-pó.

² Yesu ą atéro fóló berteremó, mepaae kisi daae mole so whi wisiratere kelemei alarape kelaletiné so whi mo feané ą sya wou betalepó. ³ Atéro, Yesu ą betą du sokore aąpaae hololó, ama yó matere whirape atima fea betámó beterepó. ⁴ Atęyale alata kale boseneyóló fele be ęemó, Juda fake whirapené ąla detere ala felekemó sókó waai deremó yalepó.

⁵ Atéro, Yesuné ama kelalemó, so whi mo hałe ąla kaae, ą beterepaae wou betepa Filip-paae duraalu, “Doa i so whi naaire bred okó momó dupu yaaloé?” yalepó.

⁶ Yesuné Filip-paae atéro wosale fota, ama yaaire ala tuęrutei, Filip-né noa fokó ęeró ą kaae kolóló su suraalu yalepó.

⁷ Ai fo depa, Filip-né Yesupaae duraalu, “200 *silpa moni*-né dupu dere *bred* o i betó mole so whi fea sumó naalomei, sawa téti nenérapó,” yalepó.

⁸⁻⁹ Tétepa, Yesuné ama yó matere whikó ama doi Saimon Pitané noma Andruné Yesupaae duraalu, “I betere naalené betá *bali* o bula aporó yóo, ya belekamale tamo yóo, yóló i tare ape. Téreteiné doa i betó mole so whi fea anéli qlané sunére?” yalepó.

¹⁰ Atétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai so whi ne tómó beterópóló yae,” depa, atima betalepó. Ai tuamó betere naale senaaleró sorapetamo dosani, whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000-rópó. ¹¹ Atéro, Yesuné kale *bali* o bularape fea sóró taruraalu, Talepaae mo kée yóló terekée daalu yóló, so whimó aliralepó. Ya tamokélé *bred* o yale kaaetóro yóló aliratepa, atima fea mo sumó nalepó.

¹² Atéro sūtepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Muni fele buki qla hāle beseké yaqsórópa, fea daseté kweyae,” yalepó. ¹³ Atéro nale aporó *bred* o bulanétei, buki muni fupa daseté kweyóló, 12 yorape deyóló fāanalepó.

¹⁴ Ai betó mole so whiné Yesuné atei kaae kelemei ala eratepa kolóló duraalu, “I whita, i haepaae waalopóló take bopetu betale Kótóné koló whi atóro hīti irurapó,” du betalepó. ¹⁵ Atéro, ai so whiné Yesupaae woseni, atima kqlaanétei ā doasi topo whi sóró beteraai kisipa mualepó. Atima atéro mutere kisipa tiki bete Yesuné kilitu atima taaróló, ā ama wotoró betá du sorokore tikipaae momó bitī holalepó.

*Yesu wēi tómó daaté wale fo
(Mat 14:22-33, Mak 6:45-52)*

¹⁶ Téro, atéyale sukamó kuluka be dikité dorowaletamo Yesuné yó matere whirape atima maaté Kaleli wēi fókupaae derepelepó. ¹⁷ Atéro, aimó atima Yesu ā kaae tawóló daapatei be diki yalepó. Atétepa, kale whirape atima wēi nukupaae bitī holóló, Kapeneam be huluapaae faairaalu, ai wēi kēla tuamó tukóló fu betalepó. ¹⁸ Atéro fu betalemó, doakale besé tiki wouraalu, doasi wēi asya walepó. ¹⁹ Até depatei, atima 5 ó 6 *kilomita* dālemó nuku

itē fu bitu kelalemó, atima nukutamo wou betepa, Yesu ā hokolaa yaairaalu, wēi tómó daaté wou betalepó. Atétepa kilitu, atima doasi winé sukalepó. ²⁰ Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ita ēpa, diā wiyaoṣe,” yalepó. ²¹ Tétepa, kale whirape atima witere ala taaróló, halaainé Yesu dape sóró, nuku tuapaae beteraai kisipa mualepó. Atéro dape sóró, atima faaire wēi foku feleke inipatei, utéro hapale tétitóro sókó felepó.

²² Atéro, Yesuné ama yó matere whirape atima fi tikimó, ai wēi fókumó betó mupa fele so whi atima fiyóló, hika turukó huturaalu etei kisipa mualepó. Imó mole betá nukumóta Yesu bitini, ama yó matere whirape maaté betóló felepó du betalepó. ²³ Atéro, Taiberius beró wale whirape mepaae atimané nukutamo, take Talené mo kée yóló, qla aliyóló nuku betale tikimó sókó walepó. ²⁴ Atéro, ai sukamótóroti mepaae whirapekélé, kale nukutamo wale whirapetamoné Yesuró ama yó matere whirapetamo kekalemó kilinitepa, Kapeneam be huluapaae kekāai dapóló, atima nukupaae bitī holóló felepó.

Yesu āta, mo ti betere bred opó yale fo

²⁵ Atéro, kale so whiné Yesu kekitu betéro, wēi foku uté tēro betepa kolóló āpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ya ipaae metéli waleé?” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaṣ ē kekitu betere beteta, sira yaaire kelemei alarape eraleteimó kisipa mutu, ē kekitu betere? Mo meipó. Kale *bred* o sumó naleteiné diaaṣ ē ai keketé kutu betere ape. ²⁷ I haemó nokole mo qlata, ti doyóló aluyaalopó. Atéyaaire qlamótei, diā depe tukówei ala du betaṣe. Mo ti betaaire qlata, kale whiné Naalemané diāmó melaalopa, ai qla mo ketekē buóló haitamo sae. Atei qla melaaire whita, Alima Kótóné fopeyóló atóro wisirapóló siriróló, betéro beteraipó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, atimané āpaae woseturaalu, “Kótóné ama dāpaae dirae dere kutó-a, noaé?” yalepó.

²⁹ Tétepa, Yesuné duraalu, “Kótóné ama dirae dere kutóta i ape. Kótóné ama dotonó

betere whi betapaae kisipa tiki tiróló betae,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Talené eratapóló dané kisipa tirópóló, naao noa kelemei alakó eraaloé? ³¹ Mo take dané noutererape atima hãle kópu kãae fi haemó kuturaalu, *mana* o betã nõpóló ó hepen bemó derótua ipakalepóló, asemo yóló muló beterapó,” yalepó.

³² Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diãpaae yãlo mo i dere ape. Heven bemó derótua yale *bred* ota Moses-né menitei, yãlo Ayané betã ó heven bemó deratere mo bete mole *bred* o diãmó mótu beterapó. ³³ Ti Kótóné ai mótu betere mo bete mole ota ó heven be taaróló dorowóló, i haemó betó mole so whimó mo ti betere bete matere whita, etórótípó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Doa whi-ó, naao ai bope dere ota, mo miótóró kaae sóró dãmó melaasepé,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaee hãkearóló duraalu, “Mo ti betere bete mole ota etórótípó. Mepaae so whi de e beterepaae wapa, ai so whi wotekélé mo yaalomeipó. Mepaae so whi de epaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi wei nokole dere ala mo sawakélé yaalomeipó. ³⁶ Take yãlo diãpaae yale fo kaae, momó i dere ape. E wale ala diaaõ kelaleteti, epaae kisipa tiki tiratere ala dumipó. ³⁷ Yãlo Ayané epaae matere so whi feata, ti e beterepaae wou betaalopó. Mepaae so whi detamo e beterepaae wapa, ti yãlo atima fae yóló hõkonatere alakélé mo yaalomeipó. ³⁸ Ti noatepae, e ó heven be taaróló i haepaae dorowaleteta, yãlo kisipa mole ala yaai dapóló anipó. Tëni, e doteyale whiné ama kisipa mole alatóró eraairaalu woló i betere ape. ³⁹ Yãlo Aya e doteyale sekéné ama kisipa mole alata ipó. Ama epaae melale so whi mo betãkélé yãlo aluréni, take kemetere sukamó atima fea kepaayóló mo ti beterópóló kisipa mutu e dotonalepó. ⁴⁰ Ti yãlo Ayané ama kisipa mole alata ipó. So whi de ama Naalemané dere ala kolóló apaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi mo ti betótóró tawaalopó.

Ai so whita, take kemetere sukamó yãlo kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó kale Juda fake so whiné duraalu, “Aãta, ó heven be taaróló dorowale *bred* opó du betere fo-a, noa betené dérópóló,” atima dei tué mutu, a faletu betalepó. ⁴² Kale dere kaae atimasisitei duraalu, “I sekéta, kale Josep-né naalema Yesu hiti meié? Ama hamaró alimatamota, dané tuérápó. Tépateti, a ó heven beró dorowalepó du betere fota, noa betené dérópó,” yalepó.

⁴³ Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diãsisitei dei tué muóló kãlaarótu betere fo taalae. ⁴⁴ Whi me de e beterepaae ama kãleaané wonénipó. Yãlo Aya e doteyale sekéné amatei e beterepaae alisóró wapa, ti wonérápó. Ai so whita, take kemetere sukamó yãlo kepaaróló mo ti beteraalo ai ape. ⁴⁵ Mo take betale Kótóné kóló whirapené asemo i fo erapó.

‘Kótóné ama so whi yó mótu betepa, ti atima fea tué yaalo ai ape.’

Yãlo Ayané dere fo wosóló, kisipa sere so whita, ti e beterepaae wua du beterapó. ⁴⁶ Mo whi betãnekélé Kótó kilinitei, kale Alimatamo betóló wale Naalené betã ti Alima kolóló kisiparapó. ⁴⁷ Yãlo diãpaae mo i dere ape. Whi me detamo epaae kisipa tiki tiró betepa, ti ai whiné mo ti betó tare bete sóró tarapó. ⁴⁸⁻⁴⁹ Ti noatepae, mo ti betere bete bole ota etórótípó. Mo take betale diaaõ noutererape atima hãle kópu kãae fi tikimó kuturaalu, Kótóné ó heven bemó deratere *mana* o maaté nukua ipakalepó. Tétua yaleteti, atima bitini suku-tua erapó. ⁵⁰ Atéyaleteti, ó heven bemó dorowale betere bete bole *bred* ota i mole ape. Ai o nokole so whi sukókélé mo yaalomeipó. ⁵¹ Ó heven bemó dorowale mo ti betere *bred* ota, ti etórótípó. Whi me de i o sóró nukupa, ai so whi mo ti betó tawaalopó. I ota, haemó betó mole so whi mo ti beterópóló, matere yãlo tiki mipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, kale Juda fake so whi atimasisitei fo kãlaaróló duraalu, “Haió, i whiné ama tikitei dãpaae naasepé dere fo-a, netéro nõpóló melaai dérópó,” yalepó.

⁵³ Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kale Whiné Naalemané ama tiki miró faketamo nénitepa, ti atétere so whi tuamó mo ti betere bete muni ai ape. ⁵⁴ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketamo nukupa, ti ai so whiné mo ti betó tare bete sóró tarapó. Ai so whita, take kemetere sukamó yalo kepaaróló beteraalopó. ⁵⁵ Ti noatepae, yalo tikita ti nokole mo bete mole ɔla yóo, yalo fakeskéle nokole mo bete mole wéi yóo erapó. ⁵⁶ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketamo nukupa, ti atétere so whi ɛ tuamó betóo, ɛ ai so whi tuamó betóo, erapó. ⁵⁷ Mo ti betere seké yalo Ayané ɛ dotonatepa walepó. ɛ betere betekéle ti yalo Aya ɛtórótípó. Atére kaae, mepaae so whi dené ɛ nokole ɔlapóló nuku betepa, ti betere bete ɛ ereteiné ai so whi atimakéle hãle betó tawaalopó. ⁵⁸ Ó hepen bemó dorowale *bred* ota, ti ɛ i ape. Mo take betale diaaɔ noutererape atimata, ó hepen bemó derótua yale *mana* o nukua yaletéi, atima fea sukãlepó. Tépatéi, mepaae i o nokole so whita, mo ti betó tawaalopó,” yalepó. ⁵⁹ I fota, Yesuné u Kapeneam-mó tene fo wosetere be tuamó yó mótu betalepó.

Mepaae whirape Yesu taaróló fele fo

⁶⁰ Ama yó matere whirape mepaaené ai yale fo wosóló, atimasisi kɛlaaróló duraalu, “Ama ai yó matere whi fota felékéle inipa, né wosaaloé?,” yalepó.

⁶¹ Yesuné ai yó matere fo ama yó matere whirapené wosaalo meipóló kɛlaarótu betepa, Yesuné ama kisipa yóló atimapaae duraalu, “Yalo i yó matere fo diaaɔ wosóló felénipa, ɛtamo dei tué mute? ⁶² Kale Whiné Naalema ɛ take betale tikipaae momó fesaae hotepa kilitu, diaaɔ noa kisipa muaaloé? ⁶³ Whiné mo tó tikita, doasi bete munitei, Deï Kepe Wisiné betã mo ti betaaire bete mótu beteraapó. Yalo diapaae yó matere fota, Deï Kepe faanuraalu, mo ti betere bete mótu beteraapó. ⁶⁴ Tépatéi, diã mepaae kisipa tiki tirénire whirapekéle ai betere ape,” yalepó. Yesuné atéró yale fota, ɛpaae tué tiki tirénire whiraperó ɛ dópóló eléké deyaaire whitamó take kaae sale sukamóte, ama kisipa yalepó. ⁶⁵ Téró, Yesuné ama yale

fo kemeni, hãle yótóró taru duraalu, “Yalo take diapaae yale fo i ape. Mepaae so whi de atima kɛleaanéte, ɛ beterepaae waai dapóló wonénipó. Yalo Ayané ɛ beterepaae ɛlisóró wapa, ti wonérapó,” yalepó.

⁶⁶ Ai sukamó kaae sóró, Yesuné yó matere whirape mepaae ɛ sya fole ala taaralepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Atétepa, ama yó matere 12 whirapepaae duraalu, “Diaaɔkéle ɛ taaróló faai kisipa mute?” depa, Saimon Pitané ɛpaae duraalu, “Tale-ó, dã me de beterepaaemo faaloé? Mo ti betaaire fota, yã tuamó ai mole ape. ⁶⁹ Yãta, Kótóné ama fopeyóló kae betero betere whi wisinaalepóló, dané yãpaae tué tiki tiró beteraapó,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Diã 12 whirapeta, yalotei sorokó sóró kae betero beteraapó. Tépatéi, betã whi tuãpaae dowi kepe doropóló ai betere ape!” yalepó. ⁷¹ Ama ai yale fota, Iskariot be whikó Saimon naalema Judas-mó kisipa muturaalu yalepó. Ti Judas ɛkéle 12 whirapekó ama yó matere whitei, ɛ dópóló eléké deyaaire seképó.

7

Yesu ɔla deterepaae fele fo

¹ Ai alarape yóló kemetepa, Yesu ɛ Judia hae kwiamó betó mole Juda fake whirapené ɛ daai du betepa, Judia hae kwiapaae feni, Kaleli hae tuamóte kutu betalepó. ²⁻³ Tépatéi, Juda fake whirapené furu berapemó ɔla deyaai tukóló muló betere be de felekemó sókó waai depa, Yesuné ama nomarapené ɛpaae duraalu, “Yã ai betere be hulua taaróló, naao yó matere whirapené naao erótu betere kelemei alarape kolópóló, yã Judia hae kwiapaae fumié yóló sɛtu betalepó. ⁴ Ti noatepae, betã doi mole whi betaai depa, ti ama dere ala kikiti kinóló ini, so whi feané kolópóló hãkeamó enérapó. Atépa, ti naao ai du betere alarape i haemó betó mole so whi feané kolópóló hãkearae,” yalepó. ⁵ Ti ama nomarapené ai yale fota, atimakéle ɛpaae kisipa tiréni irutei yalepó.

⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Diaaɔ yaaitere alata, hãle hõko sukamó

deté fenérapó. Tépatéi, ę ai ęla deterepaae faai tukóló muló betere mo dono be de sókó waai teórapó. ⁷ I haemó betó mole so whi feané dię hóróló bóe dele ala enénipó. Tépatéi, ę hóróló bóe dele ala suka fea haęe yó tarapó. Ti noatepae, atimané du betere dowi ala bete yaęo haęearóló yó materemó, ętamo dei tuę muturaalu dapó. ⁸ Ęta, ai ęla deterepaae faalomeipa, dię maaté holae. Ti noatepae, ę yaęo yaaire ala teóreteiné betérapó,” yalepó. ⁹ Ama atimapaee ai fo yóló, ę Kaleli hae kwiamó sawa kaae tawóló beterepó.

¹⁰ Téyaletéi, ama nomarape atima ęla deterepaae fitikimó, nalo akélé Jerusalem be huluapaae holaletéi, so whiné ę kelaęsóró haęeamó feni, kikití sókó fóló beterepó. ¹¹ Atéroró, kale ęla detere tikimó atima Juda topo whirapené ę wóló betereémóló kekaęemó bitinipa atimasisi duraalu, “Kale whi momó betereérópó?” yalepó.

¹² Ai ęla detere tikimó touró betere mepaae so whi atimasisi kikití deté furaalu, “Aęa, mo whi wisipó,” depa, mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Aęa, so whi fea dilikóló kapala ala yó mótu betere whipó,” yalepó. ¹³ Téyaletéi, atima Juda topo whirape kolóló wituraalu, mo whi betanékelé mepaae forape haęeamó inipó.

Yesu ę atimané ęla detere tikimó daalu yó melale fo

¹⁴ Atéroró, kale ęla detere be de sókó waai mepaae be de haęe mupa, Yesu ę momatere be tipi bolaa tuępaae holóló, kale fo kaae sóró yó mótu betalepó. ¹⁵ Ama atéroró yó matere fomó, kale Juda topo whirape atima kilita sókó fu, sirayóló duraalu, “I whiné atei kaae fosó fosó yóló yó mótu betere fo-a, ę *skul*-paaekélé fenitei, momó kisipa sóró du bitu dérópó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaęo i yó matere fota, yaęotei kekeme nóló dumi, ę dotęyale sekéné yae yale fotóro du betérapó. ¹⁷ Mepaae whinétamó Kótóné kisipa mole ala sya fóló, ama ala eraai kisipa mutepa, ti yaęo i yó matere fo Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló dépé, yaęotei kekeme nóló déró, ai whiné amatei kęae kolóló talenérapó. ¹⁸ Me whiné ama tuęnétei kekeme nóló yó mótu betepa,

ti ama doi doasi muópóló du betérapó. Tépatéi, me whinétamó ę dotęyale sekéné doi doasi muópóló ama ala eratepa, ti atétere whi tuęmó mo alatóro mulu, kapala ala mo sawakélé munipó. ¹⁹ Take kale tukóló muló betere fo Moses-né diępaae meneníé? Téyaletéi, diękó betę whinékelé ai tukóló muló betere fo sya feni, tikitua dapó. Atérapa, dięné ę noatepa daai du bitu de?” yalepó.

²⁰ Ai touró betere so whiné ępaae duraalu, “Yaę tuęmóta, dowi kepe tepeyóló ai faanapa, yaę né daai du betepa de?” yalepó.

²¹ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Yaęo betę kelemei ala eraleteimó diaaę ai siratu betere ape. ²² Tétu betereitei, diaaę tiki sekaę tukóló sirirótu betere alata, Moses-né amatóro kaae sóró inipó. Ténitei, mo take diaaę noutererapené du betale ala sya furaalu, ęaę naai tukóló mulale be deęmótei, mió dięné naalerapekelé tiki sekaę ai tikitua betere ape. ²³ Tépatéi, Moses-né yóló muló betere fo diaaę tikaalo meipóló kisipa mutu, ęaę naai tukóló muló betere be deęmótei, diaaę naalerape tiki sekaę ai tikitua betere ape. Térapa, ai ęaę nokole be deęmótóro, whiné tiki turó yaęo wisirateremó, dięné ętamo noatepa fopaae butu de? ²⁴ Diaaę tómó mole ala kolóló ę só derótu betere fo mo taalae. Mo bete mole ala donotóro taleyae,” yalepó.

²⁵ Ama ai fo depa wosóló, mepaae Jerusalem be huluamó betó mole so whiné duraalu, “Juda topo whirapené daai du betere whi atóro hiti meié? ²⁶ Mió ę so whi feané keletómó daalu, ama fo haęeamó yó mótu betepatei, atimané ępaae me fokélé dumipó. Ti Yesu aęa, so whi fea teęteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betéroró betere whi Kerisopóló, Juda topo whirapené kisiparu deęmólópó? ²⁷ Daęnéta, ai whi wale turuku be kisiparapó. Atépatéi, so whi teęteróló kaae tare whi Keriso ę wale sukamó, mo betę whinékelé ama turuku be kisipa yaalo meipó,” yalepó. ²⁸ Atéroró Yesu ę moma dere be belamó daalu, fo haęe yótóro mótu bitu fo fakeyóló duraalu, “Ę wale turuku bekélé ękélé, diaaę kolóló kisiparapó dere fota, mo ai dere ape. Tépatéi ę i wóló betereitei yaęo

kõleaané ani, Ayané ę dotonatepa walepó. Aṭa, mo alatóro yó tare seké betepatei, diané ą kolóló kisipanipó. ²⁹ Ténitei, ęta ątamó betámó betóló ama ę dotonatepa waleteiné yało ą mo kisiparapó,” yalepó.

³⁰ Ama ai fo deremó, atimané ą tawóló *dipula* beteraai yaleteti, whi betanékelé ą tane fenipó. Ti noatepae, ąpaae ai ala eraaire be de sókó waai teópa yalepó.

³¹ Aimó touró betere so whi atima ai fo du betepatei, mepaae kisipa tiró betere so whiné duraalu, “So whi fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné dotonaalopó ere whi wale sukamó Kótóné dapó yópóló, i sekéné eraterer kelemei alarape fea bosenóló, me noa kaae doasi ala eraaloé?” yalepó.

³² Aimó touró betere so whiné Yesuné du betere alamó, atimasisi kikiti du betepa, Farisi whirapené wosalepó. Atétepa, so whimó Talepaae momaraterer topo whiraperó Farisi whirapetamoné momaterer be kaae tare diki tare whirapené Yesu tawóló *dipula* beterópóló doteyalepó.

³³ Atétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ęta fõlo sukamó bitini, mo sawa sukamó maaté diątamó betóló, ę doteyale seké yało Aya beterepaae momó fesaae faalopó.

³⁴ Ę diaaą kekąalotei, kelaalo meipó. Ę fóló betere tikipaae dią wókélé mo yaalo meipó,” yalepó.

³⁵ Ama ai dere fo wosóló, kale Juda topo whirape atimasitei, fo kęlaaróló duraalu, “Ai whiné ą kekąta yaalotei kelaalo meipó, ą fole tikipaae dią wókélé yaalo meipó, du betere fota, mopaae faai dérópó? Dą Juda fake whirape Krik fo bole be hulupaee dapo dapo yóló betere so whipaae fo yó male faairaalu démólópó. ³⁶ Ama du, ‘Diaaą ą kekąalotei kelaalo meipó, ą fóló betere tikipaae dią wókélé yaalo meipó,’ du betere-a, noa fo betené dérópó?” yalepó.

³⁷ Qla deté wóló kemerótu mo doasi ąla deyalet sukamó, Yesu ą turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “Mepaae so whi detamo weı nokole depa, ti ę beterepaae nale wópóló yae. ³⁸ Kale asęre fo tuámó Kótóné i fo erapó. So whi tuámó mo ti betó tare weı faaturaalu, feleyóló faalo ai ape ere fo mo dokonóló, mepaae whi detamo ępaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi tuąpaae mo

eraalopó,” yalepó. ³⁹ Yesuné ama ai yale fo beteta, take ą hepen-paae furaalu, Deı Kepe Wisi ąpaae kisipa tiraterer so whimó matepa saalopóló kisipa mutu ai fo yalepó. Aita, ama doasi doi saaire be de teópa kaae taruraalu, ai fo yale sukamó kale Deı Kepe hapale menipó.

⁴⁰ Ama ai dere fo wosóló mepaae so whiné duraalu, “Kótóné kóló whi waalopóló bopetu betaleteti, me kae mei ątóró mo hıtipó,” du betalepó.

⁴¹ Ai fo depa, mepaae so whiné duraalu, “Aṭa, so whi fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere whi Keriso hıtipó,” Tétepa mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Keriso ą Kaleli haemó netéró waalopóló de?” du betalepó. ⁴² “So whi teteróló kaae tare whi Keriso ąta, Take Depit-né ama turuku be Betelehem-mó ama deté fele naale tuámó sókó waalopóló asémó inié?” yalepó. ⁴³ Ai fo depa woseturaalu, Yesu ą derópóló ai so whi atima fea betą kisipa muni, kisipa kae kae mutu betalepó. ⁴⁴ Téturaalu, mepaae whiné ą tawóló *dipula* beteraai kisipa muateleti, whi betanékelé ą tane fenipó.

Juda topo whirapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

⁴⁵ Ai alarape yóló kemeróturaalu, kale momaterer be kaae tare diki tare whirape atima Yesu tawóló *dipula* beteraai dapóló feletei, momó fesaae walepó. Atétepa, mo so whimó Talepaae momaraterer doasi topo whiraperó Farisi whirapetamoné atimapaae duraalu, “Ai whi-a, dapesó wale noatepa taaróló waleé?” yalepó.

⁴⁶ Ai fo depa, kale diki tare whirapené atimapaae teraae faróló duraalu, “Mo take betale alimó betą whinékelé, mió i whiné dere fo kaae depa mo wosenipó,” yalepó.

⁴⁷ Ai fo depa, kale Farisi whirapené duraalu, “Aita, diąkélé dilikituraalu yalepa kelae! ⁴⁸ Dąkó i betó mole momaraterer topo whiraperó Farisi whirapetamo mo betąkélé ąpaae kisipa tiki tiró beterekó diaaą kelere? Mo meipó. ⁴⁹ Tépetei, i betó mole so whi Moses-né asęre fo dosąayóló tuęni, halet hõko betó mupa, ti Kótóné atima doróló mokoraalopó,” yalepó.

⁵⁰⁻⁵¹ Ai fo depa, take Yesu beterepaae fele Farisi whikó ama doi Nikodimas-né mepaae Farisi whirapepaae duraalu, “Dané tukóló muló betere fo sya furaalu, me whiné ama i alarape yalepó dere fo wosenipatei, hãle hõko só derótua de?” yalepó.

⁵² Atétepa, atimané Nikodimas-paae duraalu, “Yákélé Kaleli whié? Kótóné kóló whíta, Kaleli hae kwiamó waalopó fo inipó. Ai fokó ašemó muléro kelaasepóló dosayae,” yalepó.

⁵³ Atéro, ai tourale so whi atimané be séle sélepaae dapo dapo yóló felepó.

8

So betã whi metamo daaneta du betepa, dapesó wale fo

¹⁻² Atéro fi tikimó, Yesu a Olip du sorokó molepaae fini holalepó. Atéro fiyóló, be detepa mo hikati a momatere be tipi bolaa tuapaae momó fóló daalemó, so whi fea wóló a bopéro betepa, bití doropóló atimapaee fo yó mótu betalepó.

³ Atéro yó mótu betalemó, kale tukóló muló betere fo yó matere whiraperó Farisi whirapetamoné betã so nópu nuku betepa kolóló dapesó wóló, ai touró betere so whi tuamó daalalepó. ⁴ Atéro daaló bitu Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, i sota nópu nuku betepa kolóló dapesó walepó.

⁵ Atei ala dere sorapeta, kapo duné siróló dae yóló Moses-né ašemó erapó. Atérapa, naao me fokó enére?” yalepó. ⁶ Atimané apaae atéro wosale fota hãle inipó. A só deraairaalu, atimasisi fo deyóló a sũ su ai fo yalepó.

Tétepa, a hemée deyóló bitu, naase doune haemó asetu betalepó. ⁷⁻⁸ Atéro atimané apaae wosetere fo dekéro yó tapa, a hemée taretei donone holóló duraalu, “Diãkó dowi ala mo betakélé initere whi betepata, ti ai whinépi a kapo duné siróló dõpóló yae,” yalepó. Ai fo yóló, a momó hemée deyóló haemó asetu betalepó.

⁹ Ama ai dere fo wosetu, mepaae teó so whi nalo wõpóló, otererape atimapi be séle séle fu betalepó. Atima fea atéro fi tikimó, Yesu a betã bitu kelalemó, kale so a daale tikimótóro hãle daalepó. ¹⁰ Atépa

Yesu hemée taretei donone holóló, kale sopaae duraalu, “Ti so-ó, ya só deróló daai du betale whirape-a, mopaae feleé? Me whinéko ya só deraleé?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné duraalu, “Doa whi-ó, mo betã whikélé imó bitinipó,” yalepó. Tétepa Yesuné apaae teraae faróló duraalu, “Yãlo ya só derótumipa dua fae. Téturaalu, naao deté wou betere dowi ala momó kae ini, mo ti taalae,” yalepó.

Yesuné eta etei kaae whipó yale fo

¹² Atéro Yesuné ama yale fo kaae, so whipaae momó duraalu, “I haemó derótu betere deta ti mo etórotipó. Mepaae e sya wale so whíta, diliki tuamó kuni, de tuamótóro kweyóló, mo ti betere bete sóro betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Ai fo depa, kale Farisi whirape atima dei tué mutu Yesupaae duraalu, “Naaotei ya etei kaae whipóló dere fo mo dapóló, dané wosaalomeipó,” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yãlotamo e etei kaae whipó depa, so whiné mo dapó enérapó. Ti noatepae, e betóló wale tikiró faaire tikitamo yãlotóro tuérapó. Tereitei, e wale ala ó fole ala diã tuénipó. ¹⁵ Diãné me whi hamoma taleyóló só deratere alata, mo whiné dere ala sya fóló du beterapó. Tétepaitei, yãlo taleyóló me whi só deratere ala mo dumipó. ¹⁶ Yãlotamo ai ala depa, ti e yãlo wotoró bitini, e doteyale seké yãlo Ayatamo betã kisipa muóló, fea ala wusuró dereteiné mo donomó enérapó. ¹⁷ Tereitei, diaaõ sya fu betere ašemó etei fo yóló muló beterapó. Whi mené fo kae ini, atimaamo wusuróné betã kaae fotóro depa, ti mo dapó du beterapó. ¹⁸ Atétepa dere kaae, yãlotei e etei kaae whipóló yó melóo, e doteyale seké yãlo Ayanékélé, e tuamó ere alatóro fea ama mo dono yó melóo, du beterapó,” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, atimané apaae woseturaalu, “Naao Aya momó betere?” depa, Yesuné duraalu, “Èkélé, yãlo Ayakélé diaaõ mo kisipanipó. Ètamo diãné kisipa uasóro, ti yãlo Ayakélé diaaõ sumó kisipa uapó,” yalepó. ²⁰ Yesuné ama i forape du betaletaita, momatere be tipi bolaa tuamó Kótópaae *moni* hãle maleta dere

tikimó daalu, yó mótu betalepó. Téyaletei, apaae me ala eraaire be de teóreteiné betá whjínékélé a tane fenipó.

²¹ Atéró, Yesuné ama yale fo kaae, atimapaee momó duraalu, “Èta, dià taarólo fu-lapó. Atéró fi tikimó diané e kekitu be-taalotei, diaa du betere dowi ala tuamó dià sukalo ai ape. E fole tikipaae dià mo wókélé yaalo meipó,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale Juda topo whjirape atimasisi duraalu, “A fole tikipaae dià waalo meipólo yale fo beteta, amatei a daalopólo du yalepó,” yalepó.

²³ Tépatei, Yesuné atimapaee yótóro taru duraalu, “Diàta, i haemó kaayólo betepapó. Èta, ó taoró biti dorowale whjipó. Diàta hae whj betereiné haemó mole alatamo fulumu du betepapó. Tépatei, èta ó taoró dorowaleiné i haemó mole alatamo fulumu dumipó. ²⁴ Take yaalo diapaae diaa du betere dowi ala tuamó sinaalo ai ape yale fota, ti i betené yalepó. Diaa yaalo dere fo wosólo, e etei kaae whjipólo kisipa tikitamo tiréni depa, ti diaa du betere dowi ala tuamó dià sinaalo ai ape,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Ti ya deé?” yólo wosetepa, Yesuné duraalu, “Mo take kaae sale sukamóte, etei kaae whjipólo diapaae deté wou betaleteti me kae mei etóroti i ape. ²⁶ Diaa du betere alamó yaalo diatamo fo tokólo dià só de-raaire fo mo dekéro mulapó. Tépatei, e doteyale seké ata, mo alaró mo fotamoné betepó. Ama depa yaalo wosale fotóro i haemó betó mole so whj feapaae yó mótu betepapó,” yalepó.

²⁷ Atimané ama ai dere fo wosólo, ita Al-ima tuamó ere alatóro yó matapólo kisipa munipó. ²⁸ Atétu betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Whjíné Naalema diané sikipaae só horatere sukamó, e etei kaae whjipólo diaa kisipa yaalopó. Mió diapaae i yó mótu betere fokélé, yaalo kqleaané kekeme nólo dumi, Aya e doteyale sekéné yó matere fotóro dapó. ²⁹ Ai ala yópólo, e doteyale sekéné e wotoró beteropólo taaréni, a etamo betamó betepapó. Ti noatepae, suka fea yaalo du betere alata, a hekese yaaitere alatóro erotu betepapó,” yalepó. ³⁰ Ama atéró yó mótu betale

fo wosólo, mepaae so whj apaae kisipa tiralepó.

Atima Abraham-né naalerapepó yale fo

³¹ Atéró, Yesuné apaae kisipa tiró betere mepaae Juda fake so whjipaae duraalu, “Diaaqtamo yaalo yó matere fo wosólo eró tapa, ti dià mo yaalo yó matere so whjitoró betepapó. ³² Atéró, kale mo fo betekélé diaa tué duraalu, dià dokólo moletei ai foné teraayólo hale fópólo eraalo ai ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa atimané apaae tokó mótu duraalu, “Da Abraham-né deale naalené deté wale whjrapeta, mo betá whjíné wae sóro kutó diratere whjékélé bitinipó. Tépatei, naao dapaae dià mené kutó diratere ala ini, hale fópólo yaalopó dere fo-a, noa betené de?” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yaalo diapaae mo i dere ape. Mepaae so whj detamo dowi ala hale yó tapa, ti ai alané wae sóro kutó diratere so whjitoró betepapó. ³⁵ Ti ai so whjita, betá whjíné deale naale senaale aleólo mo ti betenénipó. Tépatei, betá whjíné naalema a betá ai whjíné amatóro deyaletiné mo titóro betó tawaalopó. ³⁶ Atérené kale Whjíné Naalemanétamo dià képiné kaae dokólo mole so whj teraayólo hale fópólo depa, ti dià mo fótóro yaalo ai ape. ³⁷ Diàta, Abraham-né deale naalené deté wale whjirape betere ala yaalo tuérapó. Tépatei, yaalo fo dià tuamó muniru, diaa e daai ai du betere ape. ³⁸ Yaalo i du betere fota, yaalo Ayatamo bitu kelale alatóro du betepapó. Atére kaae, diané du betere alakélé, diaa ayané diapaae yó matere alatóro ai du betere ape,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Dané ayata Abraham-pó,” depa Yesuné duraalu, “Diatamo Abraham-né naale senaale bituasóro, ti ama yale alatóro sya fólo uapó. ⁴⁰ Yaalo diapaae yó mótu betale fota, Kótóné epaae depa wosale fotóro du betepatei, diaa e daai keteke ai butu betere ape. Ti Abraham-néta, diané ai dere ala kaae inipó. ⁴¹ Diané ai du betere alarapeta, diaa ayané yale alatóro sya fu betepapó,” yalepó. Téro atimané duraalu, “Da, qlémi nólo hoko deyale naalerape

meipó. Dəné Ayata, Kótó ətóró beterapó,” yalepó.

Satan-né naale senaale ai ape yale fo

⁴² Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Kótó ą diaaą Ayatamo uəsóró, ti ępaae hekesené sinóló yaala sókó fole ala uapó. Ti noatepae, mió ę i haepaae wóló diatamo i bettereita, yało kọleaané ani, Kótóné ama ę dotonatepa walepó. ⁴³ Yało dere fo diaaą wosetutei, kisipa initere noa betené de? Ti aita yało fo wosóló, eraaire kisipa dią tuamó muniru dapó. ⁴⁴ Atérené diąta, diaaą aya Satan-né ama fake so whi bitu, ama kisipa mole ala eraai du beterapó. Ti ąta mo fo buniruraalu, mo take keké nale alimótei kaae sóró, whi dilé wou betere seképo. Atétu, ai kale fo wisi mo sawakélé ą tuamó munipó. ąta, kapala foné alima bitu, suka fea kapala fotóro dua dapó. Ti kapala fota, ama be fopó. ⁴⁵ Yało diąpaae mo fo du betepatei, diaaą yało dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tirótimipó. ⁴⁶ Yało etei kaae dowi ala yalepóló, diąkó betą whinė hąkearóló enére? Yałotamo diąpaae mo fotóro yó mótu betepa, ti diąné ępaae kisipa tiki tiratere ala dumipó. ⁴⁷ Kótóné so whinėta, ti ama dere fo wosetu beterapó. Diąta, Kótóné ama fake so whi bitinireteiné ama fo wosetumipó,” yalepó.

Yesuné amatei ą etei kaae whipó yale fo

⁴⁸ Tétepa, kale Juda whirapené ąpaae duraalu, “Dəné yaąta, Samaria whikó dowi kepe tepeyóló beterapó dere kapala fo de?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ę tuamó dowi kepe tepeyóló bitinipó. Ęta, yało Ayané doi betą sóró horótu betepatei, diaaą yało doi haepaae só derótu beterapó. ⁵⁰ Yało du betere alata, ętei doasi doi muaai dapóló kisipa muóló dumipó. Ę doasi doi mulatere alata, mené eraai ketekę butu beterapó. Ti ąta, fo tokóló taletere bete Talepó. ⁵¹ Yało diąpaae mo dapó. Mepaae so whi detamo yało fo wosóló, sya fóló erótu betepa, ti ai so whi sukókélé mo yaalomeipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, atimané ąpaae duraalu, “Ya tuamó dowi kepe ąayóló mulu du betere alarape dəné tuęrapó. Ti noatepae,

Abraham-kélé sukó, mepaae take betale Kótóné kóló whirapekélé sukó yalepó. Téyaleteti, naao du, yało fo sya fóló eratere so whiata, sukąalo meipó ai dere ape. ⁵³ Ai fota, dəné aya Abraham naao teteró beterapóló de? Ti Abraham ąkélé sukó, take betale Kótóné mepaae kóló whirapekélé sukó, erapó. Tétepa, naao kisipané ya depóló de?” yalepó.

⁵⁴ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Yałotamo ętei doasi doi muaaire ala depa, ti so whiné mo ala dapóló kisipa muaalomeipó. Tétepa, yało Aya dią teteróló kaae tare Kótópó, du betere sekéné ama betą yało doi doasi mulatere ala du beterapó. ⁵⁵ Diaaąta, ai seké kisipanitei, yało betą ą mo kisiparapó. Yałotamo ą kisipanipó uəsóró, ti ę dią kaae kapala fo dere whi bituapó. Téuąteiti, yało ą kisipa iruraalu, ama fokélé yało eró tarapó. ⁵⁶ Diaaą aya Abraham-né ę waaire be de sókó wópóló kaae taru, ą hekesené sukutu bitipakalepó. Téyaleteti, ę wale ala ama kilitu, ą hainé sukóló ama hosaa muni deyaalepó,” yalepó.

⁵⁷ Ai fo depa, atima Juda whirapené ąpaae duraalu, “Yaąta, 50 ba fo kemenitei, Abraham naao ai kilirapó!” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yało diąpaae mo i dere ape. Abraham ąkélé hamané deyaaipatei, ę mo taketi betere whipó,” yalepó. ⁵⁹ Atétepa, atimané kapo durape sóró ą siróló daai yaleteti, ą kelaąsóró kikiti buté buté fóló, moma dere be bopére tipi taaróló, belapaae sókó doropóló felepó.

9

Yesuné kele nomone whi wisirale fo

¹ Atéro, Yesu ą tumó fu betalemó, whi betą hamané depemótei kele dilikipa deale whi betepa kelalepó. ² Atépa, ama yó matere whirapené ąpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, i whiné kele dilikiretei, ama yale dowi alané erépé, hamaró alimatomoné yale dowi alané erémólópó?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “I whiné ama kele dilikire alata, ama yale dowi alané ó hama alimané yale dowi alanékélé meipó. Aita, Kótóné fotokóné ama tiki

tuamó ere ala wisiró betepa, nalo so whi feané kolópóló erapó. ⁴ Be depatei ę dotęyale whiné ama kutó dané hęle dirótu betenęrapó. Mióta, be diki dere ala sókó waai ai dere ape. Atétere sukamó, whi mo betanékélé me kutó dinénipó. ⁵ Ę i haemó hęle bituraalu, ti haemó betó mole so whipaae derótu betere dęta, ti ętórótípó,” yalepó.

⁶ Ai fo yóló, Yesuné fesęa haepaae sókó deróló, hae kęae sóró basa basa eróló, kale whiné kelemó dilalepó. ⁷ Atéro ępaae duraalu, “Naao dore kele u Sailoam węi kemó fokone fae,” yalepó. (Sailoam doiné bete feteyóló dotęyalepó.) Ai fo depa, kale whi ę fóló fokalemó, mó ti wisitepa, ama bepaae momó fesaae wouraalu, ęla ęla wisiyóló kelalepó.

⁸ Atépa, ama be whi so whiró ę kele doyóló bitu, ęla ęla kema du betepa kelale so whitamóné duraalu, “Ita, take kele doyóló bitu, ęla ęla kema du betale whi hiti irurapó?” yalepó. ⁹ Tétepa mepaaené duraalu, “Me kae mei ętóró hitypó depa mepaaené meipó, betę kaae kelepaa daale whi kae irurapó,” yalepó. Tétepa kale whiné amatei duraalu, “Take kele dilikiyóló bitu, ęla ęla kema du betale whita me kae mei, ętóró hiti i ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa atimané ępaae duraalu, “Naao kele dilikiretei netéro wisiyaleé?” yalepó.

¹¹ Tétepa ama duraalu, “Atimané Yesupó du betere whiné hae sóró basa basa eróló ęalo kelemó dilóló, Sailoam węimó fokone fae depa, fokale tikimó ęalo kele wisiyóló mió ęla ęla keletapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané ępaae woseturaalu, “Ai whi ę momó betere?” depa kale whiné duraalu, “A momó beteréro ękélé kisipanipó,” yalepó.

Farisi whirapenę betę whiné kele neyóló wisiraleé? yale fo

¹³ Téro, atima mepaae whirapenę kale kele dilikiyóló betale whi Farisi whirape beterepaae dapesó walepó. ¹⁴ Yesuné kale kele dilikire whi hae dilóló wisirale alata, ęa naai tukóló muló betere be demó yalepó. ¹⁵ Atépa kale Farisi whirapenékélé ępaae woseturaalu, “Naao

kele dilikiretei, netéro wisiyaleé?” depa, ama atimapaae duraalu, “Yęlo kelemó hae dilóló Sailoam węi kepaae fokone fae depa, ę fóló fokalemó ęalo kele wisiyóló, mió ęla ęla keletapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa mepaae Farisi whirapenę duraalu, “I whita, Kótóné dotonale whi meipó. Ti noatepae, ęa naai tukóló muló betere be demótei, ama etei kaae kutó ditu betera,” yalepó. Ai fo depa, mepaae whiné duraalu, “Dowi ala du betere whiné etei kaae kelemei ala netéro eraaloé?” yóló atimasisi tekeyóló fo kae kae du betalepó.

¹⁷ Téro atima ai fo yóló kemetepa, kale kele dilikiyale whi daalepaae fetée fóló duraalu, “Ai whiné naao kele wisiró betera, naao ę depóló kisipa mute?” depa, kale whiné duraalu, “Ata Kótóné ama kóló whikópó,” yalepó.

¹⁸ Tétepa, ai kale Juda whirapenę ę take kele dilikiyóló betale whitei, wisiró beteraóló kisipa tiréni, ę kae whi nisiyóló ama hamaró alimatamo dapesene fópóló, mepaae whirape dotęyalepó. ¹⁹ Atéro, kale whiné hamaró alimatamo wóló betepa, Farisi whirapenę atimaamopaae woseturaalu, “Ita diaamoné kele dilikipatei deyalepó yale naale hityié? Atéyaletei, mió ama kele wisiretei netéro yaleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, hamaró alimatamoné duraalu, “Ata ęamoné naalepó. Ama kele atéro dilikipa deyaletei ęamoné kisiparapó. ²¹ Tétepa, ama kele wisirale whi ó netéro wisiraleró ęamokélé tuęnipó. Ti ękélé disire whipa, ę wisirale fo amatóro yópóló ępaae wosae,” yalepó. ²² Kale whiné hamaró alimatamoné atéro yale fo hęle inipó. Yesu ęta, Kótóné so whi tęteróló kaae tanópóló, sóró betéro betere whipó dere so whi fo wosetere bepaae holaęsóró, atima Juda whirapenę belapaae hókó deaalopó ere fo atimaamoné wusuróraalu, witepa yalepó. ²³ Atimaamoné ękélé disire whipa, ępaaetóro wosae yale fota ai betenę yalepó.

²⁴ Téro, Farisi whirapenę kale kele dilikiyale whipaae momó ape yóló duraalu, “Kótóné doi doasi muópóló yae. I sekęta, dowi ala du betere whipóló dané tuęrapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa kale whikó duraalu, “Aṭa, dowi ala dere whi ó initere whiró ẹkélẹ́ kisipa inipó. Téretei, take ẹ́ kele dilikiyóló betaleteti, mió yalo kele wisiyóló keletere ala beta yalo kisiparapó,” yalepó.

²⁶ Atétepa atimané ẹ́paae woseturaalu, “Naao kele wisiraii noa ala maaté yaleé?” yalepó.

²⁷ Ti fo depa ama atimapaee duraalu, “Take yalo diẹ́paee yaleteti, diaaṣ woseni hórarepó. Téyaleteti, diẹ́né momó noatepa wosaai de? Diẹ́kélẹ́ ama yó matere whirape betaai kisipa mute?” yalepó.

²⁸ Ai fo depa atimané ẹ́ faleyóló duraalu, “Yata, i sekéné ama yó matere whi airapó! Data, ti Moses-né yó matere whirape beteraipó! ²⁹ Take Kótóné Moses-paae mo yalepóló dané kisiparapó. Tépateti, ai whi wale tikikélẹ́ da mo kisipanipa, ẹ́ deró kelae!” yalepó.

³⁰ Tétepa, kale whiné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ama yalo kele wisirale alata, mo doasi alapó. Tépateti, ẹ́ wale tikikélẹ́ diẹ́ tuẹ́nipó depa, yalo doasi sira dapó. ³¹ Ti noatepae, dowi ala du betere whirapené dere fo Kótóné wosenitere ala dané kisiparapó. Téretei, ama tuẹ́ mole ala sya fóló, erótu betere so whiné dere fota, ti ama wosetua dapó. ³² Mo take bitiré wale alimó, atéró kele dilikipatei detere whi mené fisaae faralepó dere fo mo wosókélẹ́ inipó. ³³ Kótóné i whitamó dotonoluẹ́meisóró, ti ama beta alakókélẹ́ eroluẹ́meipó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa atimané ẹ́paee duraalu, “Yata, naao haeró ayatamoné dowi ala tuamó deyale whinéte, ya da yó matere whi betaai de?” yóló, ẹ́ foné sóró hókó faralepó.

Mo kelené kelepatei tiki tuamó daale kele dilikire fo

³⁵ Kale Farisi whirapené kele wisirale whi foné sóró hókó faralepó, dere fo Yesuné wosóló, kale whi kekalepó. Atéró kekóló, keletapa ẹ́paee duraalu, “Yata, Whiné Naalemapaae kisipa tiró betere?” yalepó.

³⁶ Tétepa kale whiné ẹ́paee duraalu, “Doa whi-ó, ẹ́ ẹ́paee kisipa tiki tiraai dapa, ai whi naao ẹ́paee yó ẹ́lae,” yalepó.

³⁷ Tétepa Yesuné ẹ́paee duraalu, “Aṭa, mió naao ai kelale ape. Mió yatamo i fo du betere seké ẹ́tóró i ape,” yalepó.

³⁸ Téró kale whiné duraalu, “Tale-ó, mió ẹ́ ẹ́paee kisipa tiróló i betere ape,” yóló ẹ́ Yesu daale aqmó bukutiri tearó dua betaletepó.

³⁹ Téró Yesuné duraalu, “E i haepaae waleteti, mepaae kele dilikire so whi wisiróo, wisire so whiné kele diliki yóo yópóló, taleyóló bukuraai walepó,” yalepó.

⁴⁰ Yesu atamo felekemó daae mole Farisi whirapené ama dere fo wosóló, ẹ́paee duraalu, “Naao ai dere fota, daékélẹ́ kele diliki-rapóló de?” yalepó.

⁴¹ Tétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Diẹ́tamó diẹ́ kele dilikirapó uasóró, ti diẹ́né du betale dowi alamó diẹ́ só deroluẹ́meipó. Tépateti diaaṣ duraalu, diẹ́né kele wisirapó dereteiné diaaṣ dowi ala hale ai mole ape,” yalepó.

10

Sipsip hupu kaae tare topo whi wisita Yesuné atórótípó yale fo

¹ Téró Yesuné duraalu, “Yalo diẹ́paee mo i dapa wosae. Mepaae whi de kale *sipsip* hupurape betere tipí tumó sókó wéni, demó fulukóló sókó hotepa, ti ọ́lémi nokole whiró hupu doraai wale whitamó ai ape.

² Téretei, whi me de kale *sipsip* hupurape betere tumótóró sókó hotepa, ti hupu tale ai ape. ³ Kale *sipsip* hupurape me ala yaosóró, tu sereke kaae tare whiné ai *sipsip*

hupu tale tipí tuẹ́paee wópóló tu tukitepa, ti ama fo nakome hupurapené wosetua dapó. Atéró, kale *sipsip* hupurape fea doi yósu enalemó, ama fo wosóló wapa,

ti belapaae olosó fua dapó. ⁴ Atéró, kale hupu talené ama hupurape fea belapaae dapesó doropóló, ama kilimó woleyóló fua dapó. Ti noatepae, kale hupurapené ama fo nakome wosóló tuẹ́rapó. ⁵ Tépateti, mo whiné fo nakome woseturaalu sya feni,

atima botokóte faalopó. Ti noatepae, ai hupurapené ẹ́ kaae whipóló tuẹ́rapó,” yalepó. ⁶ Yesuné atimapaee ai dó faróló yale fo bete atima sini, kóló kóló du betaletepó.

⁷ Atétepa Yesuné atimapaee haķearóló duraalu, “Yało diapaee mo i dere ape. *Sipsip* hupu fua wua dere tu sereketa, ti mo ętórótípó. ⁸ Ę waaipatei, take wua yale whırapeta, ti ęlémi nokole whıró ęla ęla fasóló sere whırapetamo ai ape. Tépeatei, kale *sipsip* hupurapené atima dere fo wosenípó. ⁹ Kale hupurape fua wua dere tu sereketa, ti mo ętórótípó. Mepaae whı de ę tuamó sókó fupa, ti me ęlané ę doratere ala ini, tao saalópó. Atétere whıta, belapaae nerape nale fua, tipi tuapaee hotua du betaalo ai ape. ¹⁰ Ti ęlémi nokole whırapeta, haķe wómípó. Kale *sipsip* hupurape ęlémi dóló sóró fóo, hupurape dóló doróo, yaairaalu wua dapó. Téretei, ę waleteita atima sukutere ala tuamó beteretei taaróló, ti betere bete mo turó sópóló kisipa mutu walepó.

¹¹ Kale *sipsip* hupu kaae tawóló asare whı wisinaaleta, ti mo ętórótípó. Hupurape me ala yaqsóró, tao saai yało betere bete me ęla meipóló ę sukunérapó. ¹² Me dupu saai kisipa muóló hupu kaae tatere whıta, *sipsip* hupu tale meipó. Atétere whıta, hupu dóló nokole bete haķ wale kilitu, hupurape dóló nópóló taaróló ę botokó faalópó. Atétepa kale bete haķ wouraalu, *sipsip* hupurape dóló sesaape deremó, mepaae hupu botokó dapo dapo yaalópó. ¹³ Ti noatepae, ai kaae tare whı ę *sipsip* hupurape kisipa muni, dupu saai kisipa muóló kaae tareteiné hupurape taaróló, botokó fua dapó.

¹⁴ Ęta, *sipsip* hupurape kaae tawóló asare whı ereteiné, hupurape yało kisipa yóo, hupurapénékélé ę kisipa yóo erapó. ¹⁵ Até irure kaae, Ayané ama ę kisipa yóo, yało Aya ę kisipa yóo, erapó. Yało betere bete me ęla meipóló sukąaireteita, *sipsip* hupurape kisipa mutu, tao saairaalu sukunérapó. ¹⁶ I tipi tuamó betere hupurape maaté tao saai mei, yało hupurape mepaae kae betó mulapó. Ai hupurapekélé fea yało dape sóró, i betó mole hupurapetamo touróló betamó beteraalópó. Tétepa, ai hupurapénékélé yało dere fo wosaalópó. Tétu, *sipsip* hupurapekélé mo betatóró betóo, kaae tare whıkéle betatóró betóo, yaalo ai ape. ¹⁷ Yało betere bete

tokó sóró sukutepa, ę momó kepaayóló betaalópóló kisipa mutu, yało betere bete matereteiné yało Ayané ama ępaae yaala sókó fóló mulapó. ¹⁸ Whı betanékélé yało betere bete tokó seni, yało kęleaanétei matapó. Ę sinitere alakélé, kepaayóló betaaire alakélé, naotei tęteróló kaae tawae yóló, yało Ayané ępaae maleteiné yało tęteróló kaae tarapó,” yalepó.

¹⁹ Kale Juda so whıné ai dere fo wose-turaalu, atima fea betą kisipa muni, mepaaené fo kae yóo, mepaaené fo yóo, du betalepó. ²⁰ Atétu, mepaae turó so whıné duraalu, “Ai whı tuamó dowi kepe faanuraalu, topo doyóló du betere fo diaaę noatepa wosetu bitu de?” yalepó.

²¹ Ai fo depa mepaae so whıné duraalu, “Dowi kepe tepeyóló betere whıné etei kaae fo dumípó. Dowi kepe tepeyóló betere whıné kele dilikire so whı sumó wisiranére?” yalepó.

Juda whırapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

²² Téró, Jerusalem be tuamó Juda fak-ené moma dere be mo take bóe whıné doraalotei, momó wisiróló ęla deyaai tukóló muló betere be de sókó walepó. Atéro ęla detere alata, sosóli alimó yalepó. ²³ Atéyale sukamó, moma dere be belamó tęne Solomon-né doi mole be tokweımó Yesu ę kutu betalepó. ²⁴ Atétepa, Juda so whıné Yesu boperąle wóló, ępaae duraalu, “Naao dąpaae yó melaai yale fo yó melaalo nisyóló kaae tawale supa, yaıtamo so whı tęteróló kaae tanópóló Kótóné sóró beteró betere whı Kerisopata, ti dąpaae haķearóló yae,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Take yało diapaee yaletei, diąné tuę tiki tirénípó. Ę etei kaae whıpóló diaaę kisipa tirópóló, Ayané doimó yało i kelemei alarape du beterapó. ²⁶ Tépeatei, dią yało *sipsip* hupu bitinireteiné, ępaae kisipa tiró bitini ai ape. ²⁷ Yało *sipsip* hupurapené yało fo wosetua dapó. Ai hupurape atimakélé yało tuę yóo, atimakélé ę sya wóo, du beterapó. ²⁸ Yało atimapaee mo ti betere bete matereteiné atima sukóló alukélé mo yaalo meipó. Ai so whı atima yało naase tuamó betepa, me whıné

fasó sere alakélé mo enénipó. ²⁹ Ai *sip-sip* hupurape yało naase tuámó beterale seké yało Aya ąta fotokọ bole Tale bitu, fea whırapero kae kae keperapetamo ama tetéro beterapó. Atéreteiné atima yało Ayané naase tuámó betepa, me whınékélé mo fasó senénipó. ³⁰ Yało Ayané ama ere ala ó mole tuékélé kae mei, ąamo wusuró mo betą alatóro erapó,” yalepó.

³¹ Ai fo depa wosetu, kale Juda whırapené momó kapo du sóro, ą siriyólo daai yalepó. ³² Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yało Ayané ępaee erae depa, kae kae kelemei ala eralepó. Téyalepa, mé erale kelemei alarapemó, diaaę ę kapo duné sirólo daai de?” yalepó.

³³ Ti fo depa Juda whırapené ąpaee tokó mótu duraalu, “Naao ai eratere alamó ya kapo duné siriyólo daai dumipó. Yała mo whıtei, Kótópó du betere foné Kótó faletu betepa, ya daai dapó,” yalepó.

³⁴ Atétepa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Diąné tukólo muló betere foné diąta, kótórapepólo take yało diąpaee inié?

³⁵ Kótóné asemó ere fo tuámó tekeyólo mepaae wosóo, me kwiapaee woseni sisópaae eróo, dere ala mo enénipó. Ama fo wosale so whıpaee diąta, kótórapepó depa, ti i haepaae wópólo Alima Kótóné kae betero betere naalepaee noa fo enére? ³⁶ Atépa, yało Ayané ę ama naalepólo sóro kae beterólo, i haepaae dotonalepó. Atérené yało duraalu, ‘Ęta Kótóné naalemapó’ dere fomó, Kótó faletapólo diaaę ę só derólo hałe ọla kaae aórótu beterapó. ³⁷ Yałotamo, Ayané ama erae dere ala erénitepa, ti diąné yało dere fo wosólo, ępaee kisipa tiraęse. ³⁸ Tépatei, yało Ayané erae dere ala erateremó, diaaę ępaee kisipa tiratere hótepa, ti mepaae eratere kelemei alarape kisipa tirae. Atétepa, ti yało Aya ą ę tuámó betóo, ękélé ą tuámó betóo, ere ala bete diaaę wisiyólo kisipa yaalo ai ape,” yalepó. ³⁹ Ai fo depa, atimané take yale kaae Yesu tawólo *dipula* beteraai yalemó, ą ai tuámóte i sókó deyólo felepó.

⁴⁰ Atéro Yesu ą Jordan weı teyólo, ama yó mótu betere ala kaae sale tikipaae momó bitı felepó. Aita, take Jon-né so whı fea

weı tópurótu betale tikipó. ⁴¹ Atéro fóló beteremó, so whı mo dékéro ą beterepaee wóló duraalu, “Jon-néta, kelemei ala mo betakélé eratepa kilinipó. Ténitei, ama i whı kisipa muóló yale fo fea motóro erapó,” yalepó. ⁴² Atima ai betó mole tikimó, mepaae so whı fea Yesupaae kisipa tiralepó.

11

Lasarus sukąle fo

¹ Téro, Betani be whıkó ama doi Lasarus ą kisiné sukólo molepó. Ai be huluata, Maria ama kema Martasépi atimané turuku bepó. ² Ai so Mariata, kale kisiné sukólo mole whı Lasarus-né nemapó. ąta, Talené hęleke tómó felé kęlaa wale *wel* weı suniyólo, ama topo nikinéte i helekólo kópurale sopó. ³ Kale whıné ama nema tamoné Yesupaae duraalu, “Tale-ó, naao hosaa mole fulumu whı kisiné sukólo mulapó,” fo yó faralepó.

⁴ Ai fo Yesuné wosólo duraalu, “ąta, ai daale kisiné ama betere ala mo ti kemer-aalo meipó. Ai kisita, Kótó Naalemané Alimané ere ala wisi haęearatepa, so whı feané kolópólo erapó,” yalepó. ⁵ Martakélé, ama kema Mariakélé, atimaamoné nema Lasarus-kélé, Yesuné ama hosaa mulu, yaala sókó fóló molepó. ⁶ Atépatei, ama noma Lasarus kisiné sukólo mulapó dere fo wosólo, Yesu ą hapale feni, be de tamo hałe beterepó.

⁷ Téro ama yó matere whırapepaee duraalu, “Dą Judia hae kwiapaee momó fesaae faalopa fiępe,” yalepó.

⁸ Ai fo depa, atimané ąpaee duraalu, “Yó matere whı-ó, dóti atima Juda whırapené ya kapo duné sirólo daai yale tikipaaetei, momó fesaae faai de?” yalepó.

⁹ Atétepa Yesuné duraalu, “Betą be de tuámó kutó diteré 12-ró suka kele munié? De tuámó kotere whıta, me ọlané hó kotóo sóro déekélé naalomeipó. Ti noatepae, ai whı ąta i haemó ere de tamo kutu beterapó. ¹⁰ Téretei, diliki tuámó kotere whıta, kotóo sóro dée nukua dapó. Ti noatepae, ą de tuámó konitereteinépó,” yalepó.

¹¹ Yesuné ai fo yale k̄lipaae ama atimapaee duraalu, “D̄ané fulumu wh̄i Lasarus ā noke fipa turukuraai ē fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa, ama yó matere wh̄irapené duraalu, “Tale-ó, ātamo mo noke fipa, ti ama hāle wisiyaalopó,” yalepó. ¹³ Yesuné amata, kale wh̄i mo ti sukunapó yaletēi, ama yó matere wh̄irapené ti mo noke fipa dere nisyalepó.

¹⁴ Atétepa, Yesuné atimapaee hākearóló duraalu, “Lasarus-ta, mo ti sukunapó. ¹⁵ Atei alata, dīā kisipa tirópóló ē ātamo betamó betepa iniyaleteiné yālo mo kée dapó. Térapa, dā ā kelaai faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Tomas-tei ama doi Didimas-pó du betere wh̄iné mepaae yó matere wh̄irapepaae duraalu, “D̄akélé ātamo betamó suk̄ai faalopó,” yalepó.

Yesuné Mataró Mariatamo nema suk̄alemó sēk̄e yāqsóro tao sale fo

¹⁷ Téró, Yesu ā Betani bemó sókó fóló kelalemó, kale wh̄i Lasarus दौरó betepa, दौरó be d̄rape kemeipakalepó. ¹⁸ Ai Betani bemó kaae sóró, Jerusalem bepaae foleteita, saletó mei, 3 kilomita maatépó. ¹⁹ Atérené, Juda hae kwiamó betó mole so wh̄i mo turó Mataró Mariatamoné nema Lasarus suk̄aleteiné atimaamo dekené suk̄aqsóro, k̄leó yóló moló bemó fea betaai walepó. ²⁰ Atéró, Yesu ā tumó wou beterapó dere fo Matané wosóló, ātamo hokolaa yaai fupatei, Maria ā bemó hāle beterepó.

²¹ Atéró fóló, tumó hokolaa yóló, Martané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, yātamo imó bitūasóro, ti yālo ne sukūameipó.

²² Tépatēi, naao noa alakó Kótópaae wosetepa, ti ama mo miótóro eraalopóló kisipa mutapó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao neta momó kepaayóló betaalo ai ape,” yalepó.

²⁴ Tétepa Martané duraalu, “Take keme-tere sukamó so wh̄i fea kepaaturaalu, ākélé kepaayaalopóló yālo kisiparapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Kepaayaaireteiró betere betetamota, ti mo ētórótípó. Wh̄i me de epaae

kisipa tiró betere tuamó ā sukutepa ti aluni, hāle betó tawaalopó. ²⁶ Mepaae so wh̄i de mo bitutei, epaae kisipa tiratepa, ai so wh̄i sukókélé mo yaalo meipó. Naao yālo i dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirate?” yalepó.

²⁷ Tétepa kale soné duraalu, “Tale-ó, yāta so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, sóró betero betere wh̄i Kerisopó dere fo mo dapó. Yāta i haepaae waalopóló bopetu betale wh̄i Kótóné Naalemapóló, kisipa tiratapó,” yalepó.

²⁸ Matané ai fo yóló kemetepa, ā fesaae fóló kema Mariapaae ape yóló, depaae dapesó fóló duraalu, “Hama-ó, kale yó matere wh̄i wóló daalu, ya-ó dapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Mariané ā hapale turukó holóló, Yesu daalepaae felepó. ³⁰ Atéyaletēi, Yesu ai be huluapaae hapale sókó feni, Mata atimaamo hokolaa yóló, fo du betale tikimótóro ti hāle daalepó. ³¹ Atéró, Mariapaae k̄le-ó, yaai wale Juda fake so wh̄i fea ātamo be dolomó betó mualetēi, ā turukó daalóló fupa, nema molóne fole nisyóló atimakélé ā sya felepó.

³² Atéró, Maria ā Yesu daale tikimó sókó fóló ā kelalepó. Atéró, ama hó aqmó deraapisa fóló fiyó mulu duraalu, “Tale-ó, yā imó bitūasóro, yālo ne sukūameipó,” yalepó.

³³ Atéró, Yesuné Maria wole dere ala kolóo, ātamo wale Juda so wh̄ikélé wole yóo, depa kilitu, ama hosaa tuamó doasi dekené sukutu betaalepó. ³⁴⁻³⁵ Atétepa, ama atimapaee woseturaalu, “Diaā ā momó दौरalé?” depa, atimané duraalu, “Tale-ó, kelaasepóló ape,” yalepó. Ai fo deremó, Yesu ākélé wole yalepó.

³⁶ Yesuné atéró wole depa kale Juda so wh̄iné duraalu, “Ama hosaa mole wh̄i sukutepa wole ai dere kelere?” yalepó.

³⁷ Téyaletēi atima mepaae so wh̄iné duraalu, “I wh̄iné take kele dilikire wh̄i wisirótu yale kaae, i sukóló mole wh̄i wisi erénitupó?” yalepó.

Yesuné Lasarus kepaarale fo

³⁸ Atéró Yesu ā kale yale kaae, momó ama hosaa tuamó doasi dele duraalu, dou tópaee walepó. Téyalemó, ā दौरale kane dolo tu doakale kane fakené kinó betepa

kelalepó. ³⁹ Atépa, Yesu sókó wóló duraalu, “Ai kinó betere kane fake sókó sóró mulae,” yalepó. Ai fo depa, kale sukóló mole whiné nema Matané duraalu, “Tale-ó, téyaalotei ą douró betepa, be de douró kemeyaletéiné mió dowi kęlaa sókó waalo ai ape,” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Naaotamo kisipa tiki tiratepa, ti Kótóné mo kae ere ala wisinaale kelaalo ai ape, fo yalo yapaae inié?” yalepó.

⁴¹ Atépa, kale kinó betere kane fake atimané sókó sóró mulalepó. Téró, Yesu ą ó sapaee kese holóló duraalu, “Aya-ó, yalo moma dere fo naao wosóló, eratereteiné yapaae mo kée dapó. ⁴² Ti noatepae, betere dokó fea yalo kematere fo naao wosóló, erótu betere ala yalo tuęrapó. Téretei, yalo i dere fota, i daae mole so whiné etei ala kilituraalu, ę naao dotonó beterapóló atima tuę tiki tirópóló dapó,” yalepó.

⁴³ Atéró ai fo yóló kemetepa, ama fo fakeyóló duraalu, “Lasarus-ó, ya ipaae tóę ape!” yalepó. ⁴⁴ Tétepa, kale sinale whi belapaae tóę wouraalu, ama hó naasekélé, kelepaakélé, boperóló mulale deį *linen* kutiné bope yóo, ama kelepaakélé kutiné husuróo, epatei sókó walepó. Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “A kwęyópólópa, ama tikimó ai bopere kuti teraae falae,” yalepó.

Topo whirapené Yesu daairaalu, fo deyaletéi

(Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2)

⁴⁵ Atétepa, Mariapaae kęle-ó yóló, ątamo betaai wale Juda fake so whi fea Yesuné ai yale ala kolóló, ąpaae kisipa tiki tiralepó. ⁴⁶ Téyaletéi, Mariapaae kęle-ó yaai wale whirape atimakó mepaae Farisi whirape beterepaae fóló, Yesuné yale alarape fea yó malepó. ⁴⁷ Atéró, mo so whimó momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné mepaae talerateré whirapepaae ape yóló, touróló fo kęlaaróló atimapaee duraalu, “I whiné ama du betere ala taalópóló depatei, ai whiné taalaaire mo sųni, Talené dapó yópóló, erateré kelemei alarape fea du beterapó. Térapa, ąané noa alakó yaaloró, tuę tekeyaalopó. ⁴⁸ ąané tamó ama i ala du beterópóló kaae tapa, ti so whi feané ąpaae

tuę tiki tiraalopó. Atéturaalu, Rom *Gavman* whirape wóló, ąą betere beró ąané tęteróló kaae tare hae kwiatamo fasó saalopó,” yalepó.

⁴⁹ Atéró, ai ba fomó atimakó whi betę ama doi Kaiapas, ą so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi beterepó. Ai sekéné atimapaee duraalu, “Diaaę ai dere fota, ąą tuę iniru whaalía depa hoko fo dapó. ⁵⁰ ąą Juda fake so whi fea aluyaqsóró, betę whi sukutepa wisirapó kisipa muni airapó,” yalepó.

⁵¹ Ai fota, amatei kekeme nóló ini, ai ba fomó ą so whimó Talepaae momaratere topo whi bitu, Juda fake so whi tao saairaalu, Yesu sukąaire ala Kótóné kóló whiné dere fo kaae ama tikati yóló mulalepó. ⁵² Yesu ą sukąaire alata, ai Juda fake so whi maaté tao saai meitei, Kótóné ama naale senaale i hae kwiamó dapo dapo yóló, kae betó moletéi, fea touróló mo betę faketóró aleróló beteraalopó. ⁵³ Atéyale be demótóró kaae sóró, kale Juda topo whirapené Yesu daairaalu, kikití fo dokóló mulalepó.

⁵⁴ Atéreteiné Yesu ai Juda hae kwiamó momó kae hąkeamó kuni, ai hae taaróló, so whikélé bitinire hąle kópu kąae fi hae kwia felekemó tene Epraim be huluamó, ama yó matere whirapetamo fea beterepó.

⁵⁵ Atéró, Juda fake so whiné kale bosenyóló fele be demó ąla detua dere be de felekemó sókó waai depa, kae kae be huluamó betó mole so whi fea atima betere tiki taaróló, Jerusalem bepaae holalepó. Aita hąle meipó. Talené keletómó atima wisirapó yópóló, momatere bemó kae kae fokotere ala yaai holalepó. ⁵⁶ Atéró fóló bitu kale so whiné Yesu momó beterérópóló kikitú betalepó. Atéró moma dere be belamó daae mulu atimasisi duraalu, “Diaaę kisipané ą i ąla deterepaae waalopé meié?” du betalepó. ⁵⁷ Aita, hąle inipó. So whimó momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné mepaae whirapepaae duraalu, “Diąkó me whiné tamó ą keletepa, ti tawóló *dipula* beteraalopa, atimapaee ene ape yóló mulaletéiné,” ai fo yalepó.

12

Mariané felé kɛlaa wale nard wel wɛi turó Yesuné hómó dilale fo

(*Mat 26:6-13, Mak 14:3-9*)

¹ Atéró, kale boseneyóló fele be demó ɔla deyaairaalu, apo miró be de hɛle mupatei, Yesu ɔ ama kepaarale whi Lasarus-né turuku be Betanipaae sókó walepó. ² Ai bemó atimané Yesu hɛkeseróturaalu, amó ɔla deralepó. Ama nema Lasarus-kélé ɔla nokole ni fake tómó Yesutamo betepa, ai deyale ɔla Martané atimamó ɔliróló malepó. ³ Téró, Mariané doasi *moniné* duputere felé kɛlaa wale *nard wel wɛi* wuti faapa sóró wóló, Yesuné hómó suniyalepó. Atéró ama topo nikinétei, kale *wel wɛi* fe helekɛlepó. Atéyale tikimó, atima betere be dolokélé, felé kɛlaa feyó feyó walepó.

⁴ Téyaletei, Yesuné ama yó matere whirapekó Iskariot be whikó Judas-né kale so foné sóró duraalu, “Ai ɔla hɛle noatempa besekéraleé?” yalepó. Ti ai sekéta, take nalo Yesu dópóló eleké deyaaire whipó. ⁵ “Téró ama duraalu i felé kɛlaa wale *wel wɛi* wisinaaleta, dotonóló 300 *silpa moni* sóró, mepaae yolealere so whimó meniyólópó,” yalepó. ⁶ Ai fo yaletaita, yolealere so whi mo tao saai kisipa muóló inipó. Ti noatepae, atimané betapaae touróló mulótu betere *moni* ama tɛteróló kaae taru, ɛtei ɔlémi sua yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai soné ama felé kɛlaa wale *wel wɛi*ta, Kótóné mo taketitei i ala yópólópó yóló muló betepa, ama mo wisiyóló kaae taté wóló, mió ɛ douraaire suka felekemó ai ala dapa, seséni ama yópóló taalae. ⁸ Ti noatepae, ai yolealere so whita, diatamo suka fea betó tawaalopó. Téyaalotei, ɛta, dekéro be demó diatamo betaalo meipó,” yalepó.

⁹ Atéró, kale Juda fake so whiné Yesu Betani bemó beterapó dere fo wosóló, ɔ ke-laai dapóló touralepó. Atéró touraletaitei, Yesu maaté kelaai mei, Lasarus mo ti sukɛletei, Yesuné kepaaralepó depa, ke-laairaalu walepó. ¹⁰ Atétepa, mo so whimó momaratere whirapené Lasarus-kélé daai dapóló fo deyalepó. ¹¹ Ti noatepae, Lasarus kepaarale ala atima Juda fake whirapené kilituraalu, mo so whimó momaratere

whirape taaróló, Yesupaae kisipa tiki tiraté fu betepapó.

Yesu Jerusalem bepaee fele ala

(*Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40*)

¹² Atéró, hika be depepa Yesu Jerusalem bepaee wou beterapó dere fo ai ɔla naai touró betere so whiné wosalepó. ¹³ A fo wosetu, ɛtamo tumó hokolaa yaai sapo dɛarape tao diliki yóló, i fo fakeyóló deté fu betalepó.

“*Hosana!* Talené doimó wale whi wisinaale Kótóné wisirópóló yae. Israel fake so whi tɛteróló kaae tare doasi topo whi Talené wisirópóló yae,” deté fu betalepó.

¹⁴ Atéró Yesu ɔ faairaalu, beta utu *donki* hupu sóró ai hupuné sisó tómó betalepó. Ama ai yale alata, kale asemó i yóló muló betere fo motóro dokonalepó.

¹⁵ “Saion be huluamó betó mole senaalerape-ó, mió diɛ tɛteróló kaae tare doasi topo whi utu *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa kelere?” erapó.

¹⁶ Ai yale alarape fea ama yó matere whirape atimanékélé kelaletitei, bete hapale sóró kisipanipó. Ténitei, Yesu ɔ kepaayóló hepen-paae fóló, ama ere ala wisinaale hɛkearale kilipaae ti atimané ɛpaae erale alarapeta, Kótóné asemó ere fo dokonó beterapóló kisipa mualepó.

¹⁷ Téró, kale Lasarus dou dolomó mupa, Yesuné kepaaratepa kelale so whiné ai yale ala fea deté fóló fakeralepó. ¹⁸ Yesuné ai kelemei ala eralepó, depa wosale so whi mo turó ai be hulua taaróló, ɛtamo hokolaa yaai dapóló felepó. ¹⁹ Atétepa, kale Farisi whirape atimasisitei duraalu, “Dɛné du betere alarape fea mo aɔkélé inipó. Ti ama dere alamó, i haemó betó mole so whi mo feané ɛtóró ai sya fu betere kelere!” yalepó.

Yesu ɔ sinaalopóló yale fo

²⁰ Atéró, ɔla deyaai tukóló muló betere be de sókó wapa, Kótóné doi sóró holóló moma yaai Jerusalem be huluapaae hotere so whitamó, mepaae *Krik* fo bole so whi atimakélé fea touyóló holalepó.

²¹ Téró, kale *Krik* fo bole so whi atima

Kaleli haemó tene Betsaida be whikó Filip beterepaae fóló, apaae woseturaalu, “Doa whi-ó, dāta Yesu kelaai walepa, naao dā ą beterepaae dapesó faaloé?” yalepó. ²² Ai fo depa Filip ą wóló Andrupaae depa, Andru atimaamo wusuró fóló, Yesupaae yalepó.

²³ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Whiné Naalemané ere ala wisi hakearaaire suka mió mo felekemó sókó waai dapó. ²⁴ Yalo diapaae mo dapó. Kale *whit* ke haepaae taae derepeletei kelaayóló alunitepa, ti ai ketóró hale muó tawaalopó. Tēni, ai ke kelaayóló alutepa, ti tumu sokóló, du mo dekéro woleyaalo ai ape. ²⁵ Mepaae whi de ama betere bete me ala yaqsóro, amatei hotowaró kaae tapa, ti ai whiné betere bete aluyaalopó. Tépaitei, mió i alimó mepaae whi dené ama betere bete doratepakélé me ọla meipó dere whita, mo ti betó tawaalo ai ape. ²⁶ Mepaae yalo ala erótu betere so whita, ti mo ętóró sya wonérapó. Atétere so whi atimakélé ę betere tikimótóro betamó betaalopó. Mepaae so whi detamo yalo kutó dirótu betepa, ti atétere so whiné doi yalo Ayané sóro horóló, dukiraalopó. ²⁷ Mió yalo hosaa tuamó doasi sekené sukutapa, noa fokó yaaloé? Aya-ó, i be demó epaae eraaitere ala seséyóló ę tao sae fo enére? Mió epaae eraaire ala mo erópóló, ę wóló i betere ape. Aya-ó, naao ere ala wisi so whi feané kolópóló hakearae,” yalepó.

²⁸ Yesuné ai fo depa, hepen bemó fo fakeyóló duraalu, “Yalo ere ala wisi hakearó betereitei, mo turó kolóló tué yópóló, yalo momó hakearaalopó,” yalepó. ²⁹ Ama atéro dere fo aimó touró betere so whiné wosóló, mepaaené duraalu, “Aita, be sapalaa dorowou yalepó,” depa, mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Aita, *ensel*-né apaae fo du yalepó,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Aita, ę tao saai ini, diā tao suraalu yalepó. ³¹ Ti noatepae, i hae so whitamó fo tokóló dowi kwia melaaire be de mió mo felekemó sókó waai dapó. I hae tetéroló kaae taru, doasi topo whi betaai dapóló wóputu betere seké mo felekemó hokó faraalo ai ape. ³² Téyaalotei, ę ó sikipaae só horatere sukamó, ai so whi fea ę beterepaae wópóló,

ąlisóro waaire ala eraalopó,” yalepó. ³³ Ama ai yale fota, ą sukuturaalu yaaire ala hakearalepó.

³⁴ Atei fo depa kale so whiné duraalu, “Kótóné asemó ere foné i so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóro betero betere whi mo ti betó tawaalopó erapó. Ai fo epatei, ‘Whiné Naalema sikipaae só horaalopó dere-a, netéro de?’ Whiné Naalemapó dere fo demó de?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “I detereita, sawa sukamó maaté diatamo betaalopó. Atéyaalopa diā mepaae furaalu, tu tuamó be dikiyaqsóro depatei fae. Mepaae so whi de diliki tuamótamo kutu betepa, ti ą fole tikikélé ama wisiyóló kiswa yaalomeipó. ³⁶ Mió kale de diā tuamó etéro deró betere félitei diā ai deterené naale senaale betaasepóló, apaae kiswa tirae,” yalepó. Ama ai fo yóló kemetepa, ai so whiné ą kelaqsóro, atima betó mupatei taaróló, Yesu ą kikitiki kinóló betaalopó.

Juda whirapené Yesupaae kiswa tiki tiréni yale ala

³⁷ Téro, Kótóné dapó yópóló, Yesuné mepaae kelemei alarape eratepa so whi feané kelaitei, atimané apaae kiswa tiki tirénipó. ³⁸ Atéyale alata, Kótóné fo eratere koló whi Aisaiané i asere fo dokonalepó. “Tale-ó, dané yó matere fo némaaté wosóló kiswa tiki tiraleé? Talené ama fotokóné yale ala depaae maaté hakearóló yó malee?” erapó.

³⁹ Ti noatepae, Yesupaae atimané tué tiki tirénire beteta, Aisaiané i asere fotóro dokonóturaalu erapó.

⁴⁰ “Kótóné atima kele dilikiróo, hosaakélé taróo yale beteta, atima yale ala kilitu, tué tiki feteyóló wapa, ama wisiraqsóro kiswa mutu yalepó,” erapó.

⁴¹ Yesuné ai ere ala wisinaale Aisaiané ama kelaiteiné ai fo asę ipakalepó.

⁴² Atéro, kale Juda topo whirape mepaae Yesupaae kiswa tiki tiralepó. Téyaitei, mepaae Farisi whirape kolóló atima wituraalu, apaae kiswa tiki tirale ala hakearóló yó menipó. Ti noatepae, fo wosetere be tuapaae fenalemó, atima dóló

hokonaosóró kisipa mutu yalepó. ⁴³ Ti noatepae, atimané dere wisi alamó, mo so whiné dukiraterere fo wosaai ekele duraalu, Kótóné atima dukiraterere fo wosaaire ekele ini, sisópaae erótu beterapó.

⁴⁴ Téró, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Mepaae so whi de epaae kisipa tiki tiratepa, ti epaae maaté tirótimatei, e doteyale seképaekélé, kisipa tiratapó. ⁴⁵ Mepaae so whi dené e keletepa, ti e doteyale sekétóró ai keletere ape. ⁴⁶ Até ereteiné e i haepaae waleteita, epaae kisipa tiki tiro betere so whi diliki tuámó betere ala taaróló, de tuámó beterópóló, i haemó deró betaai walepó.

⁴⁷ Yalo fo wosóló erénitere so whita, yalotei fo tokóló só derótimpó. Ti e waleteita, i haemó betó mole so whi taleyóló só deraai wéni, atima aluyaosóró, tao saai walepó. ⁴⁸ Whi me de yalo fo woseni, e hórótu betepa, ti ai whitamo fo tokótamo yóló só deraaire ala mulapó. E i haemó bitu, yalo yó male fonétóró take kemetere sukamó so whi só deraalo ai ape. ⁴⁹ Ti noatepae, yalo yale fota, yalotei kekeme nóló ini, yalo Aya e doteyale sekéné epaae yae yale fotóró yalepó. ⁵⁰ Yalo Ayané ama yae yóló muló betere fo yalo sya fóló erótu betepa, ti so whi fea mo ti betaaire bete saalopóló, yalo kisiparapó. Ti yalo i du betere fota, Ayané epaae yae yale fotóró sya fóló du beterapó,” yalepó.

13

Yesuné ama yó matere whirape hó fokale fo

¹ Téró, kale bosenée fele sukamó ọla deyaaire be de felekemó sókó waai depa etéyalepó. Yesu a i hae taaróló Alima beterepaae faalopóló tukóló mulale ali walapóló kisipa mualepó. I haemó betó mole so whipaae yaala sókó fole ala deté wóló kemeróturaalu, atimapaee mió bete mo turó hakearóló yó melaai dapó.

² Be dikiteretamo, Yesu a ama yó matere whirapetamo ọla naairaaalu taletu betepa, Yesu eleké deyóló dópóló, Satan-né Iskariot be whikó Saimon naalema Judas-né tué tuámó sesemeróló tenélipakalepó. ³ Yesuné

fea ala ama tetéroló kaae tanópóló, Alimané a sóró beteró betere ala ama kisipa yóo, a Kótó betereró wale alakélé, momó fesaae faaire alakélé, ama kisipa yóo, erapó. ⁴ A atérapóló kisipa mutu, ọla nuku betaletei turukó holóló, ama tómó deró betere kuti sókó mulóló, beta tawel sóró kakeralepó. ⁵ Atéró, beta nuku dis dolopaae wei deróló, atimané hokele kaae sóró fokalepó. Atéró, ama kakerale tawel-né atimané hó helekóló kópurallepó.

⁶ Até deté wóló, a Saimon Pita beteremó sókó wapa, ama apaae duraalu, “Tale-ó, naaotei yalo hó fokaai de?” yalepó.

⁷ Ai fo depa Yesuné apaae duraalu, “Diapaae i erótu betere ala bete mió naao kisipanitei, take nalopaae ti kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Pitané apaae duraalu, “Yalo hó naao mo fokokélé yaalomeipó,” depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Naao hótamo yalo fokoni depa, ti ya yalo fake aleyóló etamo betámó betenénipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Saimon Pitané duraalu, “Tale-ó, yalo hó maaté fokoni, yalo naaseró topotamokélé fokotepa wisirapó!” yalepó. ¹⁰ Ti fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Whi me de ama tiki turó wei tópuóló betepa, ti hó maaté fokonérapó. Diā feata, wei tópuatei, beta whi meipó,” yalepó. ¹¹ Ti noatepae, take a dópóló eleké deyaaire whi ama kisipa iruraalu yalepó.

¹² Atéró, atimané hórape fokóló kemetepa, ama deró betere kuti momó deróló a betale tikimó bití felepó. Atéró bitu, ama atimapaee woseturaalu, “Yalo diapaae erale ala diā feané kisipare? ¹³ Diaaọ yalo doi yóló, yó matere whi Tale-ó, du betere fota, ti etóró ereteiné mo dono dapó. ¹⁴ Mió eta, diā tetéroló kaae tare Talekélé, diā yó matere whikélé bitu, diaaọ hórape yalo fokalepó. Atéyale kaae, diāsisikélé hó u fokone i fokone du betae. ¹⁵ Yalo diapaae i yale alata, diāsisi bitukélé suróló deté fu betaasepóló, diā kisipa mótu yalepó. ¹⁶ Yalo diapaae mo i dere ape. Kale kutó diraterere whiné a kaae tare topo whi bosenóló, a topo whi betenénipó. Kutó dini fópóló doteyale whinékélé a doteyale whi tetéranénipó. ¹⁷ Mió i dere alarape diaaọ

kisipayóló taaréni, sya fólótamo du betepa, ti Kótóné diḡ wisiratapóló, hajné sukutu betaalopó,” yalepó.

Yesuné a dópóló eleké deyaalopóló yale fo

¹⁸ “Yalo i dere fota, diḡ feapaae du-mitei, yalo dosḡayóló sóró betero betere whirapemó kisipa mutu dapó. Tépateti, kale asemó ere fo mo dokonóturaalu, ḡtamo betamó ḡla nokole whinétei ḡ dópóló, eleké deyaai du beterapó.

¹⁹ Ai alarape depa diaaḡ kilituraalu, ḡta, Kótóné dotonó betere whipóló ḡpaae kisipa tiki tirópóló, ai alarape yaaipatei yalo diḡpaae i dere ape. ²⁰ Mepaae whi dené yalo doteyale whi wisiyóló dape supa, ti ḡtei dape sirapó. Até dere kaae, mepaae whi dené ḡ mo wisiyóló dape supa, ti ḡ doteyale sekétei, dape sirapó,” yalepó.

²¹ Yesuné ai fo yóló kemetepa, ama hosaa tuamó doasi sekené sukalepó. Atétepa ama duraalu, “Yalo diḡpaae mo i dere ape. Diḡkó whi betané ḡ dópóló, eleké deyaalopó,” yalepó.

²² Ama yó matere whirape atima koló koló duraalu, né yaaire alamó dérópóló, atimasisi u kolósu i kolósu du betalepó.

²³ Yesuné ama yó matere whirapekó betḡ Yesuné ama hosaa mole whi ḡ betere felekemó titiyóló beterepó. ²⁴ Saimon Pitane u kale whipaae depané maaté yóló duraalu, “Ama ai yale fo-a, demó kisipa mutu yaleró, naao ḡpaae wosetimié?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesutamo titiyóló betere whi ḡ fetée fóló ḡpaae woseturaalu, “Tale-ó, naao ai yale fo-a, demó yaleé?” yalepó.

²⁶ Tétepa, Yesuné ḡpaae tokó mótu duraalu, “Yalo bred o kwia tao sóró, nukumó belere weimó tópuróló melatepa naao kilitu, ḡtóróti hitipóló kisipa muaalopó,” yalepó. Téró, ama kale bred o kwia sóró weimó tópuróló, Iskariot be whikó Saimon naalema Judas melalepó. ²⁷ Atéro Judané bred o tao seretamótóro, dowi Satan ḡ tuḡpaae bitḡ walepó. Atétepa, Yesuné ḡpaae duraalu, “Naao ai yaai dere ala mo hapaletei yae,” yalepó. ²⁸ Atima ai ḡla nuku betere tikimó betere whirape betanékelé Yesuné ama ai yale fo wosóta yaleteti, bete kisipa sinipó. ²⁹ Mepaae

ama yó matere whirape atima kisipané Judas-ta, *moni* kaae tare whireteiné ḡla detere sukamó naaire ḡlakó dupune fae, ó mepaae yolealere so whimó melaaire ḡlakó dupurḡle fae dere nisi yalepó. ³⁰ Téró, kale Judas ḡ bred o tao sóró, téti belapaae sókó derepelemó, be mo ti dikipa kelalepó.

Yesuné Pitapaae yale fo

³¹ Atéro, kale Judas fele sisópaae Yesuné duraalu, “Mió kale Whiné Naalema tuamó ere ala wisi ḡkearatepa, so whiné kolóo, Kótó ḡ tuamó ere ala wisikélé Naalemapaae eratepa so whi feané kolóo duraalu, Kótó tuamó ere ala wisinaale kisipa yaalopó. ³² Ai alatamo mo depa, ti ama Naalema tuḡpaae eratere ala wisinaale so whi feané kolópóló Kótóné kaae tani, mo miótitei ama ḡkearaalopó.

³³ Yalo naalerape-ó, mo sawa sukamó maaté ḡ diḡtamo betaalopó. Take yalo Juda topo whirapepaae yale fo kaae, mió diḡpaaekélé i dere ape. Diaaḡ ḡ kekḡalotei, mo kelaalomeipó. ḡ fole tikipaae diḡ wókélé mo yaalo meipó.

³⁴ Mió yalo diḡpaae yae yóló mulatere kisi fo i dapa wosae. Yalo diḡpaae yaala sókó fu yale kaae, diḡsisikélé atéro yaala sókó fu betae. ³⁵ Diḡsisitei, atéro yaala sókó fole ala so whi feané kilituraalu, diḡ yalo yó matere whirape beterapóló kisipa yaalopó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Saimon Pitane ḡpaae woseturaalu, “Tale-ó, yḡ mopaae faai de?” depa, Yesuné duraalu, “ḡ fole tikipaae diḡ mióti wonénitei, take nalota, wonérapó,” yalepó.

³⁷ Kale dere kaae, Pitane ḡpaae woseturaalu, “Tale-ó, yḡ fole tikipaae ḡ mióti wapa, noa yaḡsóro de? Yḡ tao suraalu, yalo betere betekélé melóló sukutepa wisirapó,” yalepó.

³⁸ Téró, Yesuné ḡpaae tokó mótu duraalu, “Naao ḡpaae yaḡkélé sukutepa wisirapó fo du de? Yalo yḡpaae mo i dere ape. Wḡ kakaruk bané hale yaaipatei, naao ḡ tuḡnipó dere fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

14

Yesuné ama yó matere whirapené kisipa seké yaqsóró yale fo

¹ Téró Yesuné duraalu, “Diaaḡ kisipa fomoyóló, hosaa tuámó doasi sekḡtu betaqsóró yae. Kótópaae kisipa tiki tiróturaalu, ḡpaaekélé kisipa tiróló betae. ² Ti noatepae, yaḡo Aya betere tikimó diḡ betaaire be mo sḡrapó. Ai ala wuḡ meisóró, ti yaḡo diḡpaae ḡkḡearóló wuḡpó. ḡta, diḡ biḡi waaire tiki donoróló mulótu betaai fulapó. ³ ḡ fólótamo diḡ betaaire tiki donoróló kemetepa, ti momó fesaae wouraalu, diḡkélé ḡ betere tikimótóró betámó betaai dapesó faalopó. ⁴ ḡ i faaitu betere bepaae fole tuḡta, ti diaaḡ ai kisipare ape,” yalepó.

Aya beterepaae faaire tuḡta ḡtórótípó yale fo

⁵ Tétepa Tomas-né ḡpaae duraalu, “Tale-ó, ya faaire tikita, ḡa koló kolórapó. Atérapa, ya ai faaitere tikipaae sókó fole tuḡ ḡané netéro kisipa yaaloé?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai bepaae faaire tuḡkélé, mo foné betekélé, so whi betere betekélé, ti mo ḡtórótípó. Whi mo betḡkélé yaḡo Aya beterepaae faai depa, ti ḡ dekeróló feni, mo ḡ tuámótóró fenérapó. ⁷ Diaaḡtamo ḡ diriyóló tuḡpa, ti yaḡo Ayakélé mo tuénérapó. Mió kaae suraalu, diaaḡ yaḡo Aya kolóló, ai kisipare ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Filip-né duraalu, “Tale-ó, Aya naaḡ ḡpaae yó matepa, ti ḡané ḡ kolóló kisipanérapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Filip-ó, fḡlo sukamó ḡ diḡtamo bitiré waletai, diaaḡ ḡ kisipanié? Mepaae whi dené ḡ kolóló kisipa epa, ti yaḡo Ayakélé kisiparapó. Tépatai, diaaḡ ḡpaae Aya yó ḡlae dere-a, noa fo yóló de? ¹⁰ ḡ yaḡo Aya tuámó betóo, yaḡo Aya ḡ tuámó betóo, eretei diaaḡ kisipanié? Yaḡo diḡpaae yó mótu betere fota, yaḡo kekeme nóló dumipó. Yaḡo Aya ḡ tuámó bitu, ama kisipa mole ala erótu betereitei, diaaḡ ai kelere ape. ¹¹ Yaḡo Aya ḡ tuámó betóo, ḡ yaḡo Aya tuámó betóo, erapó dere fo diaaḡ wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirae. Ai alatamo ini depa, ti

yaḡo erale kelemei alarape kolóló, kisipa tiki tirae. ¹² Yaḡo diḡpaae mo i dere ape. Whi me detamo ḡpaae kisipa tiki tiratepa, ti ai whiné yaḡo yale ala kaaetóró yaalopó. Ti noatepae, ḡ yaḡo Aya beterepaae foletiné take nalo diaaḡ yaḡo ḡu betere alarapekélé fea bosenóló, mo doasi ala yaalo ai ape. ¹³ Naalemané Alimané ere ala bete ḡkḡearaairaaalu, me noa ḡlakó yaḡo doimó ḡpaae wosetepa, ti ai whipaae yaḡo mo melaalopó. ¹⁴ Diḡ feané yaḡo doimó me noa ḡlakó kematepa, ti ai ala yaḡo mo eraalo ai ape,”

Kale Deḡ Kepe Wisi diḡ beterepaae waalopó yóló mulale fo

¹⁵ “Diaaḡtamo ḡpaae ḡkesené sukóló yaala sókó fu betepa, ti yaḡo yae yóló muló betere fokélé diaaḡ mo wisiyóló sya fóló, erótu betaalopó. ¹⁶ ḡ betale sirimó, suka fea diḡtamo betó taru, diḡ tao sóró fotokḡ bulótu betaaire seké mekó yaḡo Ayapaae dotonae depa, ama diḡ beterepaae mo dotonaalo ai ape. ¹⁷ Ti ai sekḡta, mo ala maaté ḡu betere Deḡ Kepe Wisipó. I hae so whiné ama dere fo wosóló, mopóló ḡ dape senénipó. Ti noatepae, atimané ḡ kolóló kisipakélé inireteinépo. Tépatai, mió ḡ diḡtamo betóo, take nalokélé diḡ tuámó betóo, yaaireitei diaaḡ ai kisipare ai ape. ¹⁸ Diḡ hae aya meiyóló, bokonaale naale senaale kaae beteroḡpóló yaḡo diḡ taaróló fumitei, ḡ diḡ beterepaae momó fesaae waalopó. ¹⁹ Mo sawa sukamó bituraalu, i hae so whiné ḡ kelaalo meitei, diḡnéta ḡ kelaalopó. Ti noatepae, ḡ kepaayóló betereiteiné, diḡkélé mo betaalo ai ape. ²⁰ Atétere sukamóta, ḡ yaḡo Aya tuámó betepa diḡ ḡ tuámó betóo, ḡ diḡ tuámó betóo, ere ala diaaḡ kisipa yaalopó. ²¹ Mepaae whi de yaḡo yae yóló muló betere fo aḡmó sukóló bitu, sya fóló eró tapa, ti ai whiné ḡpaae yaala sókó fu beterepó. Mepaae whi dené ḡpaae yaala sókó fu betepa, ti yaḡo Ayanékélé ai whipaae yaala sókó fío, yaḡokélé ḡpaae yaala sókó fío ḡu betaalopó. Téturaalu, ḡ tuámó ere ala fea yaḡo ḡpaae ḡkḡearóló yó melaalo ai ape,” yalepó.

²² Tétepa, kale Iskariot be whikó Judas-né ama yakoma Judas-né Yesupaae duraalu,

“Tale-ó, i haemó betó mole so whi feané ya kolópóló yó meni, ðané maaté kolópóló, yó melaalopó dere-a, noatepae?” yalepó.

²³ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whi dené epaae yaala sókó fu betepa, ti yało yó matere fo wisiyóló sóró erótu betaalo ai ape. Atétere whipaae yało Ayané yaala sókó furaalu, ðamo wusuró a beterepaae wóló atamo betámó mo ti betó tawaalopó. ²⁴ Mepaae whi dené epaae yaala sókó fenitepa, ti yało i yó mótu betere fokélé diaaọ sya fóló eraalomeipó. I kale wosetu betere fota, yało kekeme nóló dumitei, ę dotęyale sekę yało Ayané ama fotóro yó mótu beterapó. ²⁵ I fo feata, ę diatamo betámó bitutei yó mótu betalepó. ²⁶ Tétu betaletei, diatamo betámó bitu, diatamo saaire sekę kale Deį Kepe Wisi Ayané yało doimó dotonaalopó. Ai sekéné amata, diapaae fea ala yó melaalo ai ape. Téturaalu, yało diapaae yó mótu betale forape keteni, kisipa yó tanópóló, ama diatamo yó mótu betaalopó. ²⁷ Ę tuámó mole hosaa muni deyóló mo dua betere ala diámó melóló ę i fole ape. Yało i matere hosaa muni deyóló dua betere alata, i haemó betó mole mo so whiné matere kaae meipó. Térapa, diaaọ hosaa tuámó sekętere alaró witere alatamo muaosóro yae. ²⁸ Ęta, diatamo taaróló faalotei, diatamo beterepaae momó fesaae waalopó yale fota, diaaọ ai wosale ape. Diaaọ epaae yaala sókó fole ala mupata, ti ę yało Aya beterepaae fulapó dere fo woseturaalu, haíné sukuapó. Ti noatepae, yało Aya a doasi fotokó bole sekę bitu, ama ę tetéroó beterapó. ²⁹ Take i alarape mo depa kilitu, mo irapóló diaaọ kisipa tiki tirópóló, i alarape yaaipatei, folosóro yało diapaae ai yale ape. ³⁰ Yało diapaae fo me kae dekéroó yaalomeipó. Ti noatepae, i hae tetéroó kaae tare topo whi Satan ipaae mo felekemó sókó waai dapó. Téyaalotei, ama ę só deraaire bete mekéle mo munipó. ³¹ Tépatatei, yało Aya-paae yaala sókó furaalu, ama erae dere alatóro yało erótu beteretei, i haemó betó mole so whi feané kolóló taaréni, mo kisipa sópóló dapó. Térapa, mió ða faalopa fiépe,” yalepó.

15

Yesu ata wain képiné betepó yale fo

¹ “Mo wain képi beteta, ti ętorótípó. Yało Aya ata, wain kutó Talepó. ² Mepaae du olenitere teteįrape ti ama tukóló taae falatu beterapó. Mepaae du oletere teteįrape mo dekéroó oleyópóló, yało Ayané mepaae séli yó moletei turukóló taae falatu beterapó. ³ Yało take diapaae yó mótu betale foné diatamo fea fokóló mo ti wisiró beterapó. ⁴ Diatamo ę tuámó betepa, ti ękéle diatamo tuámó betaalo ai ape. Kale képi teteįrape tikimó olekenipa, ti du oleyaalomeipó. Diatamo ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti netéroó du oleyaalooé?”

⁵ Mo wain képita, ti ętorótípó. Diatamo teteįrape ai ape. Mepaae whitamó ę tuámó betóo, ękéle ai whi tuámó betóo epa, ti du mo dekéroó oleyaalopó. Téni, ętamo tekée fóló kae betepa, ti ai whiné ama me alakéle mo enénipó. ⁶ Mepaae whitamó ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti ai whi sélitepa tukóló taae falatere ni teteį kaaepó. Ai taae falatere teteįrapeta, dasóló si bilirótua dapó. ⁷ Diakó whi me detamo ę tikimó olekeyóló betóo, yało fokélé naao hosaa tuámó muóo iruraalu, me olakó epaae kematepa, ti ai whipaae yało mo melaalopó. ⁸ Diatamo tuámó du mo dekéroó olepa, ti yało Ayané ama ere ala wisinaale so whi feané kolópóló haķearatapó. Atére ala so whiné kilitu, diatamo yało yó matere whi rapetóroó beterapóló kisipa yaalopó.

⁹ Yało Ayané epaae yaala sókó fu yale kaae, yałokéle diapaae yaala sókó fole ala du betalepó. Térapa, yało yaala sókó fóló mole tuámótóroó hale betó tawae. ¹⁰ Yało Ayané ama erae yóló muló betere fo sya fóló eró taruraalu, ama yaala sókó fóló mole tuámó betó tarapó. Ę ai ala ere kaae, yało erae dere fo diaaọ wosóló erótu betepa, ti diatamo yało yaala sókó fole ala tuámó betó tawaalopó. ¹¹ Yało diapaae i yale fo feata, ę tuámó mole haķtere ala diatamo tuámó faaturaalu, diaaọ haķtere ala mo ti surópóló kisipa mutu yalepó. ¹² Yało diapaae yae dere fo ipó. Yało diatamo yaala sókó fóló mulure kaae, naao ne no diasisikéle ai ala du betae. ¹³ Whi mené ama yaala sókó fole whi rapeta

tao saai dapóló, ama betere bete hałe melóló sukutepa, ti atéro yaala sókó fole alané mepaae yaala sókó fole ala fea teteró betera. ¹⁴ Diaaọ ọlọ yae yóló muló betere fo erótu betepa, ti diọ ọlọ fulumu whirape ai betere ape. ¹⁵ Betọ kutó diratere whiné ọ teteróló kaae tare whiné dere ala fea ama kisipa inipó. Atére betené take bitiré wouraalu, ọlọ diọpaae kutó diratere whirape-ó yaleteti, ai fo momó kaae ini, mió diọpaae ọlọ fulumu whirape-ó, dapó. Ti noatepae, ọlọ Ayané yó melale alarape fea diaaọ kisipa yópóló, ọlọ diọpaae haķearóló yó melalepó. ¹⁶ Diaaọ ẹ sókó sóró kae beterenitei, ọlọ diọ sókó sóró kae betero betera. Ai alata hałe inipó. Diọ fóló, mo ti muó tawaaire du olerópóló kisipa mutu yalepó. Atéturaalu, ọlọ doimó diaaọ me noa ọlakó Ayapaae kematepa, ti ai kematere ọla ama diámó mo melaalo ai ape. ¹⁷ Ọlọ diọpaae yae yóló mulatere fo i ape. Diọsisitei yaala sókó fole ala du betae.

Mo whiné Yesuné yó matere whirape hóróló bóe dale fo

¹⁸ I haemó betó mole so whinétamo diọ hóróló bóe du betepa, ti folosóro atimané ẹ hóróló, bóe dale ala kisipa muae. ¹⁹ Diọtamo i hae tale betepa wuąsóró, ti i hae so whiné faketóro betera. Kisipa mutu, diọpaae yaala sókó fole ala du bituapó. I hae so whitamo touyóló betepa, ọlọteti diọ sókó su yóló kae betera. Atére betené diọtamo bóe du betera. ²⁰ Ọlọ diọpaae yó melale forape kisipa muae. Kutó diratere whiné ọ kaae tare whi ama teteróló kaae tanénipó. Atimané ẹtamo bóe dóló susupui ala erótu yale kaae, diọpaaekélé eraalo ai ape. Ọlọ yó male fotamo atimané wisiyóló wosóló erótu betepa, ti diaaọ yó matere fokélé atimané wisiyóló wosaalo ai ape. ²¹ Ti noatepae, ẹ doteyale seké, atima kisipa inireteiné diọ ọlọ so whi bitu, ọlọ ala erótu betere, atimané diọpaae kae kae susupui ala erótu betaalopó. ²² Ẹ i haepaae wóló, ọlọ fo atimapaee yó móluąsóró, ti dowi alamó atima só deraaire kwia muameipó. Tépateti, atimané yale dowi alamó fo tokótamo depa, meipóló

hepee falaaire tu mo munipó. ²³ Whi me dené ẹ hóróló bóe du betepa, ti ai whiné ọlọ Ayakélé hóróló bóe dilapó. ²⁴ Take mo betọ whinékélé inire ala ọlọ atima kuamó eroluameisóro, ti atimané yale dowi alamó só deraaire kwia muameipó. Mió i yale kelemei alarape atimané kolólóte, ẹtamokélé ọlọ Ayatamokélé, bóe dóló hórálepó. ²⁵ Atimané ai du betere alata, i asere fo dokonóturaalu yalepó, ‘Me bete munipatei, atimané ẹtamo hałe bóe dalepó.’

²⁶ Até du betaalotei, diọ tao sóró wisiraaire seké betọ waalo ai ape. Ai sekéta, ẹ fóló ọlọ Ayatamo bituraalu, diọ beterepaae dotonaalopó. Ata, mo alané bete ọlọ Ayatamo betámó biti wouraalu, ọlọ ere ala fea etera. Diọ tao sóró fotokọ bulóló, yó melaaire Dei Kepe Wisipó. ²⁷ Mo take kaae sale alimóte, diọ ẹtamo bitiré waletetiné diaaokélé ẹ etei kaae whipóló haķearóló yó mótu betenrapó,” yalepó.

16

¹ “Ọlọ diọpaae i yale fo feata, diọ ẹ sya fu betere ala taaróló, kọpaae faosóro yalepó. ² Atimané diọ fo wosetere bepaae waosóro dóló hokonaalo ai ape. Ai ala maaté mei, mepaae whi atima Kótóné ala eratere nisiyóló, diọ mo ti sukópóló daalo ai ape. Ai ala yaaire be de mió mo felekemó sókó waai dapó. ³ Ẹró ọlọ Ayatamo atima kisipa inire betené diọpaae atei kaae alarape eraalo ai ape. ⁴ Atépateti, ọlọ diọpaae i deté wou betere fo dokonóturaalu mo eratere sukamó, noa ala dutérópóló diọ kilita yaosóro, ọlọ i dere fo kisipa yaasepóló dapó. Ẹ diọtamo hałe betereteiné take ọlọ diọpaae etei fo inipó.

Dei Kepe Wisi wóló yaaire alamó yale fo

⁵ Téretei mióta, ẹ doteyale seké beterepaae momó fesaae fulapó. Até yaai depa, diakó betọ whinékélé, ‘Ya maae faai de?’ yóló, ẹpaae wosetere fokélé dumipó. ⁶ Ọlọ diọpaae i forape yaletetiné mió diaaọ hosaa tuamó dekené ai sukutu betere ape. ⁷ Tépateti, ọlọ diọpaae mo dapó. Diọpaae wisi ala eraaire tu mulóturaalu, ẹ diọ taaróló fulapó. Ẹtamo fenitepa, ti

diã tao sóró fotokõ bulóló tũ yó melaaire seké diã beterepaae waalo meipó. Ẹtamo fupa, ti yãlo ą diã beterepaae dotonaalopó. ⁸ Ai Dęi Kepe Wisi wouraaluta, i haemó betó mole so whiné du betere dowi alakélé, Kótóné donoi ala etérópóló yó mótu betere alakélé, taleyóló kwia matere alakélé, fea ai sekéné ama hãkearateremó, hõko ala du beteraóló diã hosaamó saalopó. ⁹ Ti noatepae, i haemó betó mole so whiné ępaae kisipa tirénitere beteta, dowi alapóló ai Dęi Kepe Wisiné atima hosaamó seraalopó. ¹⁰ Ẹ yãlo Aya beterepaae fesaae foleteti, momó kae diaaę ę kelaalomeipó. Ẹ atéro foletiné so whi feané Talené donoi ala kisipa yópóló, ai sekéné hãkearóló yó melaalo ai ape. ¹¹ Mió i haemó teteróló kaae tare seké ama yale alamó, ą só deró beteraóló. Tétu, i haemó betó mole so whi tale dere alakélé hõko yalepóló, hosaamó sópóló, ai waaire Kepe Wisiné hãkearaalo ai ape.

¹² Yãlo diãpaae yaai dere fo dekeró mupatei, bete diaaę senénireteiné fea fo enénipó. ¹³ Tépatei, kale mo fo maaté bole Kepe Wisi ą wólóta, mo fo bete turó diaaę tuę yópóló, hãkearóló yó mótu betaalopó. Aita, ama kekeme nóló yaalomeitei, mo ama wosale fotóro diãpaae yó melaalopó. Téturaalu, nalo waaire be demó yaaire alakélé yó melaalo ai ape. ¹⁴ Ai Dęi Kepe Wisiné yãlo mo bete mole fo diaaę kisipa yópóló, ama tao sóró diãpaae yó melaalopó. Téturaalu, yãlo ere ala wisinaale so whi feané kolópóló, ama hãkearaalo ai ape. ¹⁵ Yãlo Ayané ama teteróló kaae tare ala fea, yãlokélé teteróló kaae tarapó. Atére betené yãlo fo diaaę kisipa yópóló, Dęi Kepe Wisiné ama hãkearóló yó melaalopóló, yãlo diãpaae yalepó.

¹⁶ Mo sawa sukamó diaaę ę kelaalomeitei, sawa betero, diaaę ę momó kelaalopó,” yalepó.

Yesuné diaaę hosaa sekę yaalotei momó haiyaalopó yale fo

¹⁷ Ai fo depa, mepaae ama yó matere whirape atimasisitei duraalu, “Sawa sukamó ą kelaalomeipó. Téyaalotei, sawa sukamó betero ą momó kelaalopó, dere

foró ama Alima beterepaae foletinépó yale fotamo-a, noa betené yalerópó,” yalepó. ¹⁸ Atimasisitei duraalu, “Mo sawa sukamópó yale fota, noa betené yaleró ðakélé kisipani, koló kolórapó,” yalepó.

¹⁹ Ama ai yale fomó, atimané ępaae wosaa mutere kisipa ama kolóló, atimapaee duraalu, “Sawa sukamó diaaę ę kilini bitiré fóló, sawa sukamó momó kelaalopó yale fomó, diãsisitei noatepa kęlaarótu bitu de? ²⁰ Yãlo diãpaae mo i dere ape. Diãta, diaaę hosaa tuãmó dekené sukuturaalu, wole-u du betepa, i haemó betó mole so whi atima hajné sukutu betaalopó. Diaaę hosaa tuãmó sekené sukutu betaalotei, momó kisipa felé yóló, hajtu betaalo ai ape. ²¹ Sorapéné naale saaire be dę sókó wapa sisó nukuraalu, ama tikimó doasi dele sua dapó. Téteretei, ama naale só mulóló, kılıpaae naalené tiki kolóló hekeseturaalu, ą doasi dele sale ala kisipa keterótua dapó. ²² Atétere kaae, mió diã dekené ai sukutu betere ape. Tépatei, ę momó diã beterepaae wale sukamó, diaaę ę kilitu dere haj mené tokóló aluranénipó. ²³ Atétere sukamó, diaaę ępaae me wosetere fokélé mo yaalo meipó. Yãlo diãpaae mo dapó. Diaaę yãlo doimó Ayapaae me ọlakó kematepa, ti ai whipaae ama mo melaalopó. ²⁴ Take bitiré woukélé, diaaę yãlo doimó me ọla kematere alakélé mo inipó. Téra, mió bitutamo me ọlakó kematepa, ti ai ọla suraalu, diã tuãmó hajtere ala mo turó fajaaalopó.

²⁵ Taketa, yãlo diãpaae kinóló mole ala fo salepaae dó faróló deté waleteti, nalo waaire sukamó yaaitere alata, fo salené ini, yãlo Ayané ama ere ala eteraóló, mo hãkearóló yaalopó. ²⁶ Ai be demóta, diaaę yãlo doimó ępaae kema yaalopó. Yãlo i du betere fota, diãmó yãlo Ayapaae woseraalopóló dumipó. ²⁷ Téyaalo meipa, diaaęte ępaaetóro wosae. Ti noatepae, diaaę ępaae yaala sókó fóo, ęta Kótótamo betóló wale whipóló ępaae kisipa tiki tiróo ereteiné, yãlo Ayané ama diãpaae hosaa muóló yaala sókó fu beteraóló. ²⁸ Take ę yãlo Ayatamo betero, i haepaae walepó. Mió ę i hae taaróló, momó yãlo Aya beterepaae fulapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, ama yó matere wh̄irapené ɸpaae duraalu, “Mióta naao ɸpaae fo salepaae dó faróló dumi, mo h̄akearóló dapó. ³⁰ Mió ɸané kisipare ala bet̄a ipó. Fea ala naao kisiparu h̄akeamó yó mótu betereteiné, mené yɸpaae momó wosetere ala kae enénipó. Atérené yɸta, Kótótamo betóló wale wh̄ipóló ɸané kisipa tiratapó,” yalepó.

³¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diɸ tué tiki tirópóló kaae taté walet̄e, mióti ɸpaae diaaɸ tué tiki ai tiratere ape! ³² Téretei, diaaɸ be dokɸ dapo dapo yóló furaalu, ɸ wotoró betepa taaróló faaire be ɸe mió i sókó wale ape. Téyaalotei, ɸ wotoró bitini, yɸlo Ayatamo wusuró beteraɸó.

³³ Yɸlo diɸpaae i yale fota, diɸ ɸ tuamó hosaa muni deyóló dua beterópóló yalepó. Diɸ i haemó bituraalu, kae kae sekei ala siré fu betaalotei, i haemó mole alarape fea yɸlo mo ti doróló t̄eteró beteraɸó. Atéraɸa diɸ furu furu ini, hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

17

Yesuné Alimapaee momayale fo

¹ Yesuné ai forape yale k̄ilipaae ó hepenpaae kese holóló momaturaalu,

“Aya-ó, mió kale tukóló muló betere be ɸe i sókó walapa, naao Naalené yɸ tuamó ere ala wisinaale so wh̄i feapaae h̄akearópóló, naao ama ere ala wisi h̄akearae.

² Ti noatepae, i haemó betó mole so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, naao ɸ sóró beteralepó. Naao ɸpaae ai melale so wh̄ipaae mo ti betaaire bete melópóló, naao fotokɸ ɸ sumó melalepó.

³ Mo ti betere bete i ape. So wh̄iné yɸta, mo bet̄a betere Kótópóló tué yóo, naao dot̄eyale wh̄i Yesu Kerisokélé tué yóo, dere alata, mo ti betere betepó.

⁴ Naao ɸpaae i haemó dirae yale kutó fea yɸlo diyóló kemeraleteiné, naao ere ala wisinaale i haemó betere so wh̄iné kolópóló, h̄akearalepó.

⁵ Aya-ó, i haekélé kaaraaipa ɸamo wusuró bitu, naao ere ala wisi h̄akearótu yale kaae, mió ɸ i hae taaróló yɸ

beterepaae fesaae wóló betepakélé, ai ala momó eraasepóló dapó,” yalepó.

Yesuné ama yó matere wh̄irapemó momarale fo

⁶ “Aya-ó, i haemó betó mole so wh̄i kuamó, mepaae naao sóró ɸpaae melale so wh̄ipaae ti naao ere ala wisi yɸlo h̄akeamó erótu betalepó. Atimata take naao so wh̄i betalet̄e, naao sóró ɸpaae melalepó. Atéyale so wh̄iné naao fo mo bet̄a wosóló, erótu betalepó.

⁷ Naao ɸpaae melale alarape feata, yɸ betemó kaayóló walepóló, mió atimané tuérapó.

⁸ Ti noatepae, naao ɸpaae yó melale fo fea yɸlomo atimapaee yó matepa, atimané mopóló wosalepó. Atéturaalu, ɸ yɸtamo betóló naao ɸ dotonatepa wale wh̄ipóló, atimané ɸpaae kisipa tiralepó.

⁹ Naao atima tao sópóló, yɸlo momarótu beteraɸó. Yɸlo i dere momata, i haemó h̄ale betó mole so wh̄imó dumitei, naao sóró ɸpaae melale so wh̄imó kisipa mutu i detere ape. Ti noatepae, atimata mo naao so wh̄itórótipó.

¹⁰ Naao so wh̄ita, ti yɸlo so wh̄itórótipó. Yɸlo so wh̄i fea ti naaotórótipó. Atimapaee erale ala so wh̄i feané kilitu, yɸlo ere ala wisinaale h̄akearalepó.

¹¹ Mió ɸ i haemó doa f̄olo sukamó betaalomeitei, i wh̄irape atimata i haemó h̄ale betepa, ɸ yɸ beterepaae walapó. Mo kae betere Aya-ó, i wh̄irape atima me ala yaqsóro, naao ere ala tuamó beterópóló kaae tawae. So wh̄iné naao ere ala wisinaale kisipa yópóló, naao doasi doi mole fotokɸné ɸ tuɸpaae eralepó. Térapa, ɸamo mo bet̄atóró biture kaae, atimakélé atérótóro beterópóló, naao ɸ male doiné t̄eteróló kaae tawae.

¹² ɸ atimatamo bet̄amó betale sukamó, naao ɸpaae melale doiné atima mo wisiyóló kaae tawalepó. Atéro, kaae tawale sukamó mo bet̄a wh̄ikókélé alunipó. Kale asemó ere fo dokonóturaalu, aluyai yale wh̄i ɸ bet̄a mo ti aluyalepó.

¹³ Mió ɸ yɸ beterepaae wai, i haemó atimatamo betere féli, ɸ tuamó mole h̄itere ala mo turó atima tuamókélé

mulóppóló, i forape atimapaee du beter-
apó.

¹⁴ E i hae tale bitiniru ere kaae, atimakélé i hae tale bitinipó. Naao epaae erae yale fo yalo atimapaee yó melalemó, i haemó betó mole so whiné atimatamo bóe dóló hóralebó.

¹⁵ Aya-ó, yalo i dere momata, atima i haemó beteretei tokó sóró, naao kae tikipaae beterae yóló dumitei, dowi kepené atima doraşsóró, seséyae yóló dapó.

¹⁶ E i hae tale bitinirure kaae, atimakélé i hae tale bitinipó.

¹⁷ Atima me alatamo hoseké yóló betaşsóró, mo fonétei atima kae sóró beterae. Naao fota me kae mei, mo bete mole fopó.

¹⁸ E i hae so whıtamo beteróppóló, naao e i haepaae dotonótu yale kaae, i whırape atimakélé, i haemó betó mole so whıtamo beteróppóló, yalo dotonatapó.

¹⁹ Atimakélé me alatamo hosekéni, mo kae beteróppóló, e mo naao alatóró eraai kisipa mutu, yalotei e kae sóró beterat-
apó,” yalebó.

Yesuné i haemó betó mole so whımó momarale fo

²⁰ “Yalo i dere momata, i whırape atima maaté tao sóppóló dumitei, mepaae so whı de atima yó matere fo wosóló, epaae kisipa tiraaire so whımókélé i dere ape.

²¹ Aya-ó, yalo i dere momata, e ya tuamó betóo, ya e tuamó betóo iru, mo betatóró biture kaae, atimakélé fea atérótóró beteróppóló yae. I haemó betó mole so whiné e naao doteyale whıppóló kisipa tiróppóló, atima damo tuamó beteróppóló yae.

²² Naao ere ala wisinaale hakearóló epaae melaletai, yalomo atimapaee melalebó. Até yaleteita, damo mo betá kisipa muóló biture kaae, atimakélé atéro beteróppóló yalebó.

²³ Naao e doteyáo, epaae yaala sókó fío, ere ala atimapaekélé eró beter-
apóló, i haemó betó mole so whiné kisipa yóppóló, atima fea mo betá faketóró alerae.

²⁴ Aya-ó, naao epaae melale so whı e betere tikimótóró betamó bitu, e tuamó ere ala wisinaale atimané kolóppóló kisipa mutapó. Ti naao ai ere ala wisinaaleta, take şaró haetamo kaaraaipatei, yaala sókó furaalu, epaae melalebó.

²⁵ Mo donoi ala maaté yó tare Aya-ó, i haemó betó mole so whiné ya tuénitei, yalo ya tuérapó. I whırape atimanéta, naao e doteyalebóló kisiparapó.

²⁶ Naao epaae yaala sókó foale ala atima tuamó muóo, ekélé atima tuamó betóo eróppóló, yalo ya etei kaae Tale beter-
apóló, atimapaee hakearóló yó maté wou betalebó. Ai ala taaréni, miókélé hale detétóró fu betaalopó,” yalebó.

18

Yesu daai tawale fo

(*Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53*)

¹ Atéro, Yesuné moma yóló kemetepa, ama yó matere whırape atima betere tiki taaróló, Kidron ho teyóló felepó. Ai ho uté fakeró *Olip* nirape daae mulapó. Yesuró ama yó matere whırapetamo ai ni daae mole tikimó sókó felepó.

² Ai hae tikita, Yesu dóppóló eleké deyaaire whı Judas-né ama mo tuérapó. Ti aita, Yesuné ama yó matere whırapetamo suka fea touraleta du betale tikipó.

³ Atéro, kale Judas a ai ni daae mole tikimó sókó walebó. A atéro wale alata, ama wotoró mei, mepaae diki tare whırapekélé, Farisi whırapero so whımó momaratere topo whırapené sóró betero betere whırapetamokélé, dapesó walebó. Ai whırape atima feané mo şakélé, *lamp* şakélé, bóe dele ıla qlarapekélé, fea tawóló walebó.

⁴ Yesuné apaae eraaire ala fea ama kisipa irutei, a sókó fóló atimapaee duraalu, “Diaaq ai-a, de kekitu bitu de?” yalebó.

⁵ Ai fo depa atimané duraalu, “Data Nasaret be whıkó Yesu keketapó,” depa, ama duraalu, “Ai whıta etóroti i ape,” yalebó. Ai wale whırapetamo Yesu dóppóló, eleké deyaaire whı Judas-kélé daalebó.

⁶ Yesuné ai wh̄ita, ę́tóróti i ape dere fo woseturaalu, atima sisóné fele tikimó, dée nalepó.

⁷ Atétepa, Yesuné atimapaee momó woseturaalu, “Diaaḡ ai kekitu betere wh̄i-a, de?” depa, atimané duraalu, “Nasaret be wh̄ikó Yesupó,” yalepó.

⁸ Yesuné kale wh̄irapepaee duraalu, “Ai wh̄ita, ę́tóró i ape yóló yało taketi diapaee inié? Diaaḡtamo ę́ kikitu betepa, ti i wh̄irape atima hałe fópóló yae,” yalepó. ⁹ Ti ai yale alata, take Yesuné “Naao ę́paee melale wh̄irape mo betakélé alunipó,” yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

¹⁰ Téró, Saimon Pitané fḡloi sepake be dolomó deró beteretei sókó sóró, so wh̄imó Talepaee momaratere topo wh̄iné kutó diratere wh̄iné tururó wosę́li sae deralepó. Ai wh̄iné ama doita Malkus-pó.

¹¹ Yesuné Pitapaae duraalu, “Naao ai sepake sóró momó be dolopaae bulae. Naao kisipané yało Ayané ę́ melale wę́i wutimó beleretei yało naalomeipóló de?” yalepó.

Fo tekḡai Yesu Anas beterepaee dapesó fele fo

¹² Téró, diki tare wh̄iraperó atimané topo wh̄itamó yóo, mepaae Juda topo wh̄irapekéle yóo yóló, Yesu tawóló halika tikiné dokalepó. ¹³ Atéró, atimané ą́ folosóró Kaiapas-né nouma Anas beterepaee dapesó felepó. Kaiapas ą́ta, ai ba fo tuamó so wh̄imó Talepaee momaratere wh̄irapené topo wh̄i beterepó. ¹⁴ I sekę́ Kaiapas-ta, take Juda so wh̄ipaae duraalu, “Da Juda so wh̄i me ala yaḡsóró, betą́ wh̄i sukutepa mo wisirapó,” yale wh̄ipó.

Pitané Yesu ą́ kisipanipó yale fo

(Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Atéró, Yesu dapesó fupa, Saimon Pitaró ama yó matere wh̄i metamo Yesu sya fu betalepó. Kale mo so wh̄imó Talepaee momaratere topo wh̄iné Yesuné yó matere me wh̄i ama wisiyóló tuę́reteiné ai bolaare tipi tuapaee doropópóló yalepó.

¹⁶ Téyaletei, Pita ą́ ai tipi tu serekemó daapa, kale me yó matere wh̄i momó fesaae wóló,

tu kaae tare senaalepaee Pitakélé ipaae wópóló yae, yalepó.

¹⁷ Atéró, kale tu kaae tare senaalené Pitapaae woseturaalu, “Yaḡkélé ai wh̄iné yó matere wh̄ikóe?” depa, Pitané kale senaalepaee tokó mótu duraalu, “Ę́ta, ai wh̄iné yó matere wh̄i meipó,” yalepó.

¹⁸ Atéró, kale mepaae kutó diratere wh̄iraperó mepaae doasi diki tare wh̄irapetamo atima sosóli depa, si nokeyóló simó boperóló daae molepó. Atéró daae mupa, Pita ą́kélé sosóli depa, atimatamo simó daalepó.

Momaratere topo wh̄iné Yesutamo fo tekḡletei

(Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Atima atéró simó betó mupa, mo so wh̄imó Talepaee momaratere topo wh̄iné Yesupaae woseturaalu, “Naao yó matere wh̄irape-a, de? atimapaee naao noa fo yó maleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yało fo mekó kinóló yó meni, so wh̄i feané wosópóló, haḡeamótóró yó mótu betalepó. Yało yó male fota, Kale Juda fake so wh̄i fea tourḡleta dere fo wosetere beraperó, moma dere betamo tuamótóró yó mótu betalepó. ²¹ Téyalepa, naao ę́paee noatepa wosete? Yało yó matere fo wosale so wh̄iné tuę́rapa, atimapaee wosae,” yalepó.

²² Yesuné ai fo depa, Juda topo wh̄iné sóró betéró betere wh̄i betą́ ą́ daale felekemó daai sókó wóló, ama kelepamó deké sóró duraalu, “So wh̄imó Talepaee momaratere topo wh̄ipaae atei kaae fo dua de?” yalepó.

²³ Atétepa Yesuné duraalu, “Yało me dowi alakótamo itikimó, ti i so wh̄i feané keletómó yało yale ala haḡearóló yae. Tényi, yałotamo ą́paee mo fo itikimó, ti naao ę́ hałe noatepa dile?” yalepó. ²⁴ Atéró, Yesuné ama naase hałe dokopatei, kale wh̄i Anas-né ą́ Talepaee momaratere topo wh̄i Kaiapas beterepaee fópóló dotę́yalepó.

²⁵ Atima ai ala du betepa, kale wh̄i Saimon Pita ą́ simótóró hałe daapa, mené ą́paee duraalu, “Yaḡkélé ai wh̄iné ama yó

male whi meié?" depa, Pitané duraalu, "Ai whita ę meipó," yalepó.

²⁶ Tétepa, momaraterere topo whiné kutó diraterere whi beta beterepó. Ata, take Pitané wosęli tikale sekéné ama fake whipó. Ai sekéné Pitapaae woseturaalu, "Yata, u *Olip* ni daae mole tikimó daapa kelale whia, kaeé?" yalepó. ²⁷ Ai fo depa Pitané momó meipó, deretamotóró wā *kakaruk* bané hale yalepó.

Yesu topo whi Pailat beterepaae dapesó fele fo

(*Mat 27:11-23, Mak 15:2-15, Luk 23:1-5, 18-25*)

²⁸ Dilikitamo ai ala deté wóló, hika be detamo Yesu a kale topo whi Kaiapas-tamo betepa, Juda topo whirapené Rom *Gavman* topo whiné bepaae dapesó felepó. Téyaletei, atima kale bosneyóló fele be demó detere ęla naaireteiné ai be dolopaae feni, belamó daae molepó. Ti noatepae, atima Juda meire whiné bepaae fupa, ai detere ęla naalomeipó, yaqsóró yalepó. ²⁹ Atéroró, kale Pailat a belapaae tóę doropóló, atimapaae duraalu, "I whita, noa dowi alakó itikimó fo tokótamo yóló diaaę a só deraai de?" yalepó.

³⁰ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, "Amatamo *Gavman* whiné yóló muló betere fo tikiuameisóró, ti dané yapaae dapesó uameipó," yalepó.

³¹ Tétepa Pailat-né atimapaae duraalu, "I whitamó fo tekaai depa, ti diaaę yóló muló betere fo sya fóló, diaaętei taleyaasepóló dapesó fae," yalepó. Ai fo depa, atimané apaae duraalu, "Me whi dowi ala depa, taleyóló sukópóló dae fo *Gavman* whiné dapaae inipó," yalepó. ³² Yesu hale bitutei, a itéroró sukęalopóló taketi yóló mulale fo dokonópóló yalepó.

³³ Atéroró, kale Pailat a ama bepaae momó fesaae fóló, Yesu a beterepaae dapesó ape, yóló woseturaalu, "Yata, Juda fake so whi tetéroróló kaae tare topo whié?" yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné apaae duraalu, "Epaee ai wosetere fota, naao kisipanétei dépé, mené ę etei kaae whipóló yapaae depa de?" yalepó.

³⁵ Ti fo depa, Pailat-né apaae duraalu, "Naao kisipané ęta, Juda whikó betepa de?

Naao so whiró so whimó Talepaae momaraterere topo whirapetamoné ya só der-
aai, ę beterepaae dapesó walepó. Téyalepa, naao atimapaae noa dowi alakó eraleé?" yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Yesuné duraalu, "Yalo tetéroróló kaae tare alata, i haemó diaaę tetéroróló kaae tare ala kaae mei, yalo tetéroróló kaae tare alata, mo kaepó. Eramo diaaę tetéroróló kaae tare ala tuamó bituasóró, ti Juda whirapené ę daai depa, yalo kutó diraterere whirapené bóe duapó. Tépatei, yalo tetéroróló kaae tare alata, kae tikimó kaaróló walepó," yalepó.

³⁷ Ai fo depa Pailat-né duraalu, "Tépata, ya tetéroróló kaae tare topo whi mo airapó!" depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, "Naao epaae topo whipó dere fota, mo dono dapó. E Talené so whi tetéroróló kaae tare whi topo whi betaai, i haepaae woó, ę i haemó mo soné deyóo, yalepó. Atépa, mepaae mo ala tuamó betaai ketekę butu betere so whinéta, yalo dere fo mo dapóló wosetu beteraapó," yalepó.

³⁸ Ai fo depa, Pailat-né faletere fo kaae yóló duraalu, "Mo fo betepó dere-a, noaé?" yalepó. Ai fo yóló, kale Pailat a Juda so whi daae mole tikipaae tóę doropóló, atimapaae duraalu, "A só deraaire bete tale yalemó, me alakélé mupa kilinipó. ³⁹ Téretei, diaaę mara mole ala sya furaalu, kale bosneyóló fele be demó ęla detere sukamó *dipula* betere whirapekó beta fópóló, sokotua dapó. Atétua dere kaae, diaaę kisipané mió i ęla detere be demó Juda so whi tetéroróló kaae tare topo whi sokaró de?" yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa, atimané apaae fo fakeyóló duraalu, "A meipó. Dané kisipanéta, Barabas da beterepaae wópólópa, dotęyae," du betalepó. Ti Barabas ata, *Gavman*-tamo alale sóró bóe du betale whipó.

19

Yesu filipaa eró betere ni tómó oleróló dae yale fo

(*Mat 27:27-31, Mak 15:16-20*)

¹ Téró Pailat-né Yesu dapesó fóló, ama diki tare whirapepaae fokosóí ala yae

yóló malepó. ² Atéro, diki tare wh̄rapené Yesu faleturaalu, mu daai képi topo wh̄iné deratere topo tao s̄uróló aleyalepó. Téro Yesuné topomó deróo, sonaai kutikélé deróo yalepó. ³ Atéro, atimané momó deḷe momó deḷe yóló duraalu, “Juda so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄i-ó, dané naao doi i s̄oró horatere ape,” yóló faletu betalepó.

⁴ Ai alarape yóló kemetepa, Pailat ̄ ai momó Juda so wh̄i betó molepaae fóló duraalu, “Ȳalo ama yale ala taleyalemó, ̄ s̄o deraaitere bete mekéle munipa, i dapesó walapa kelae!” yalepó. ⁵ Atéro Yesu faleturaalu, ̄ topo wh̄ipóló derale mu daai topo taoró sonaai kutitamo deró betepatei, belapaae dapesó dorowalepó. Atéro daapa, Pailat-né atimapaae duraalu, “Mió kale wh̄i i daalapa kelere?” yalepó.

⁶ Atéro, kale so wh̄imó momaratere topo wh̄iraperó atimané s̄oró beteró betere wh̄irapetamoné Yesu dapesó wale kilitu, fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tó mó olerae!” yóló eneta du betalepó. Ai fo depa, Pailat-né atimapaae duraalu, “Ȳalota, ̄ s̄o deraaire bete mekéle munipa, diaaḷtei ̄ filipaa ni tó mó olerae,” yalepó.

⁷ Atétepa, kale Juda fake so wh̄i feané ̄paae seýóló duraalu, “Amatei ̄ Kótóné naalemapó du betepa, dané yóló muló betere foné, etei kaae fo dere wh̄i sukópóló dae fo erapó,” yalepó.

⁸ Pailat ̄ taketa sawa wiyaleteti, atéro dere fo woseturaalu, mo doasi winé suk̄alepó. ⁹ Atéro, ̄ kale *Gavman* topo wh̄iné bepaae momó fesaae fóló, Yesupaae woseturaalu, “Ȳa mé be huluapaae wale wh̄ié?” yóló wosetepa, Yesuné ̄paae me fokélé tokó menipó. ¹⁰ Atétepa Pailat-né ̄paae duraalu, “Ȳalo ̄paae wosetere fo naao tokó menitere-a, ȳa f̄ópóló dot̄eyaaitere ala ó, filipaa ni tó mó oleraaitere ala ȳópóló, ̄ s̄oró beteró betere ȳa kisipa inié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Óté taoró betere Kótóné t̄eteróló kaae tare fo tokó ̄paae mólūameisóró, ti naao ̄paae me alakélé eról̄ūameipó. Térapa, ̄ naao naase tūamó mulale wh̄iné ama yale dowi

alanéta, naao dowi ala mo teraae falapó,” yalepó.

¹² Atéro, kale Pailat-né ai dere fotóro woseturaalu, ̄ f̄ópóló sokaaire t̄u kikitu betalepó. Tétu betepa, Juda fake so wh̄iné fo faketóro h̄ale yó taru duraalu, “Naao-tamo ̄ f̄ópóló dotonatepa, ti ȳa Sisatamo bet̄a kutó ditere wh̄i meipó. Wh̄i me de amatei, ̄ topo wh̄i betaai dapóló wóputu betepa, ti ai wh̄iné Sisatamo bóe dilapó,” yalepó.

¹³ Atéro, Pailat-né ai dere forape wosetu, Yesu belapaae dapesó doropóló, Pailat ̄ fo tokótamo yóló taletere tikimó betalepó. Ai belané doita, kapo fake whamene tikipó. Hibu foné ti K̄apata doi mulapó. ¹⁴ Ai alarape yaleteta, kale bosenyóló fele be de ḷa detere *fula*-mó, ḷa dótóro deyaairaaalu, ḷa ḷa taleyóló mulatere be deḷmó 12 *kilok* sukakelemó yalepó. Atéro, kale Pailat-né Juda so wh̄ipaae duraalu, “Dīa t̄eteróló kaae tare topo wh̄i i daalapa, kelae!” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, atimané duraalu, “Dané ̄ keletere h̄orapa filipaa ni tó mó oleraai dapesó fae yóló, dotopoi fo du betalepó. Tétepa, Pailat-né duraalu, dīa t̄eteróló kaae tare topo wh̄i ̄ filipaa ni tó mó oleraróe?” yalepó. Ai fo depa, kale mo so wh̄imó momaratere topo wh̄iné duraalu, “Dā t̄eteróló kaae tare wh̄ita me kae mei, Sisa bet̄a beterapó,” yalepó.

Yesu filipaa ni tó mó olerale fo (Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43)

¹⁶ Ai alarape yóló kemene furaalu, Yesu filipaa ni tó mó olerae yóló, Pailat-né atimané naase tūamó mulalepó.

Atétepa, kale diki tare wh̄irapené ̄ dapesó felepó. ¹⁷ Atéro furaalu, ̄ oleraaire ni fake amatei beleyóló oleraaire tikimó sókó felepó. Ai hae tikiné doita, suk̄ale wh̄iné topo diripó. Hibu wh̄irapené du betere foné ti Kolkotapó doi mulapó. ¹⁸ Aimó atimané ̄ filipaa ni tó mó oleralepó. Atéro wh̄i tamokélé, me wh̄i ité deḷó oleroó, wh̄i me uté deḷó oleroó, yalepó.

¹⁹ Atéyale k̄lipaae Pailat-né kale filipaa ni topomó ā i betené dalepóló etei fo aseýóló oleralepó.

ITA, NASARET BE WHĪKÓ JUDA SO WHĪ TĒTERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHĪ YESUPÓ

²⁰ Yesu dóló olerale tikita, ai be hulua felekemó ereteiné Juda fake so wh̄iné ai aseýóló oleró betere fo dos̄aatu beterepó. Ai aseýale fota, Juda so wh̄i feané dos̄ayópóló, Hibuwh̄ rapené du betere fonékélé, Rom fonékélé, Krik fonékélé, erepó. ²¹ Atéró, mo so wh̄imó momaratere Juda topo wh̄irapené Pailat-paae duraalu, “Juda fake so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄ipóló, aseyaose. I wh̄iné amatei duraalu āta, Juda fake so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄ipó, yale fo maaté aseýóló olerae,” yalepó.

²² Ai fo depa, Pailat-né duraalu, “Yalo aseýale fo momó kae fisikini, ai fotó atéró mulópóló,” yalepó.

²³ Atéró, mepaae diki tare wh̄irapené Yesu filipaa ni tó mó olerale k̄lipaae douro diki tare wh̄irapené ama kutirape atima bet̄a bet̄a yóló salepó. Atéyaletei, Yesuné deróló sókó fatere boló kuti bet̄a h̄ale muni felepó. Ai kutita, me kwiatamo dekaaporóló dokoni, mo bet̄anétóro dokorepó.

²⁴ Atéró, kale diki tare wh̄irape atimasitei duraalu, “I kutita, terekeyóló kukwia saalomeipó. Bet̄a wh̄iné saairaalu, atima dok̄o fea ni kwia siri mulóló, melaa yóló saalopa siépe yae,” yalepó. Ai alarape yaletaita, i as̄ere fo dokonópóló yalepó. Ai fo i ape.

“Yalo kutirape atima sóro, bolómó deró betere fōlo kuti bet̄a muni fupa, ni fakerape fesekée deróló salepó,” erapó.

²⁵ Atéyale k̄lipaae, Yesuné ama hama Mariakélé, hamané kemakélé, Klopas-ne soma Mariakélé, Maktala sokó Mariakélé, Yesu oleró betere felekemó daae molepó.

²⁶ Aimó Yesuné hamaró ama hosaa mole yó matere wh̄itamó daapa kolóló, hamapaae duraalu, “Yalo hosaa mole hae ti so-ó, ai daale wh̄ita, naao naale ai ape,” yalepó.

²⁷ Téró, ama ai yó matere wh̄ipaae duraalu, “Āta naao hae ai ape,” yalepó. Ai sukamó

kaae sóro, ama ai yó matere wh̄iné Maria ātamo betaairaalu, dape salepó.

Yesu sinale fo

(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49*)

²⁸ Nalo kale yaalopó yóló mulale ala fea kemeyalepóló kisipa mutu, kale aseýóló muló betere fo dokonópóló, Yesuné duraalu, “Ē wēi nokolerapó,” yalepó. ²⁹ Atéró, aimó bet̄a k̄laai *wain* wēi wuti fāanóló mupa tepeyóló, k̄laai *wain* wēi wépi kaae ōlamó tópuró sóro kape siki kaae ōlamó haka sóro, ama k̄lómó hamunalepó. Ai kape siki kaae ōlané doita, *hisoppó*. ³⁰ Atéró, Yesu ai wēi nóló duraalu, “Kale eraai yale ala fea mió sumó eróló kemeralepó,” yalepó. Atéró, ama topo haepaae hemée deyóló ama kepe bete Talepaae melóló suk̄alepó.

³¹ Atéró kale filipaa ni tó mó olerale wh̄irape h̄ale olepatei, ōla deyaai d̄ale muló betere be d̄e sókó waqsóro, i ala yalepó. Dótóro ōla deyaaire be d̄e sókó waaipa, ōla ōla taleyóló mulatere be demó, kale oleró betere wh̄irape hó diri kolokóló teketapóló, Juda topo wh̄irapené Pailat-paae wosene felepó. ³² Ai fo depa, kale diki tare wh̄irape fóló, kale folosóro ité olerale wh̄iné hó diri k̄ayóo, uté olerale wh̄iné hó dirikélé k̄ayóo, yalepó. ³³ Téyaletei, Yesu kelalemó, ā taketi suk̄itikimó atimané ama hó diri k̄anipó. ³⁴ Aténi, atimakó bet̄a diki tare wh̄iné ama fisinimó wuti deyalepó. Atéyale tikimó, ama fākeró wēitamó mo wēi kaae suniyóló dorowalepó. ³⁵ Ai alarape depa kelale wh̄iné ama mo kelale alatóro h̄akearóló yó male fota, mopó. Ama ai du betere fo diaaokélé mopóló kisipa tirópóló, h̄akeamó yó mótu beterepó. ³⁶ Ai yale alarape feata, kale asemó i ere fo dokonóturaalu, yalepó. Ai fo i ape.

“Ama diri mo bet̄akélé k̄ayaalomeipó,” erapó.

³⁷ Me as̄ere fo i ape.

“Atimané ama tikimó wutiné deyale wh̄i kelené kikéyóló kaae tawaalopó,” erapó.

Yesu kane dolomó mulale fo

(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56*)

³⁸ Atéro, ai ala kemetepa etéyalepó. Arimatea be whikó Josep akélé Yesuné yó matere whitei, Juda topo whirape kolóló wituraalu, ama tué tiki tiró betere ala hakeamó yó menipó. A Pailat beterepaae fóló, Yesuné tiki tekaai dapóló, wosalepó. Téyalemó, kale Pailat-né apaae téyae depa, ama tiki tokóló só felepó. ³⁹ Mo take dilikitamo Yesu beterepaae fele whi Nikodimas-ró Josep-tamo wusuróné Yesuné tiki tokóló só faai dere ala fea yalepó. Atéro, betá ni fe *mur*-ró mepaae felé kēlaa wale ɔlarape *aloes*-tamo hosekéro betereitei, Nikodimas-né sóró felepó. Ai ɔlané seke ɔleta, 34 *kilogram*-rópó. ⁴⁰ Atéro, kale whi tamoné Yesuné tiki sóró felepó. Atéro doumó mulaairaalu, *linen* kutimó mepaae felé kēlaa wale ɔlarape terepeté fóló, Yesuné tiki bopeyalepó. Aita, atima Juda whirape douróturaalu dere ala sya fóló yalepó. ⁴¹ Yesu olerale tiki felekemó, betá kutó erapó. Ai kutó tuamó whi mo betakélé dou erénire, kisi dou wisinaale aleyóló muló beterepó. ⁴² Ti dótóro kale Juda fake so whi sa nóló betaaire be de ereiteiné kale doukélé mo felekemó epa, ɔla ɔla taleyóló mulatere be demó ama tiki aimó douralepó.

20

Yesu mulale kane dolo hālepa kelale fo
(*Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12*)

¹ Atéro, fula kaae sere be demó hika be teó dēteretamo Maktala sokó Maria Yesu mulale dou tópaee felepó. Atéro kelalemó, a mulóló fokonale kapo fake tukwé fóló, tumó mupa kelalepó. ² Atépa, kale so a Saimon Pitaró Yesuné ama hosaa mole yó matere whi metamo beterepaae sururuyóló fóló duraalu, “Tale atimané mopaae sóró fóló mulaleró ɔ tuénipó,” yalepó.

³ Tépa, Pitaró kale me whitamó atima betere tiki taaróló, sururu yóló whi dou tópaee felepó. ⁴ Atimaamo wusuró sururuyóló feletei, Pita taaróló kale me whi api fóló, kale dou tómó sóró felepó. ⁵ Atéro api fóló, hemée deyóló kelalemó, Yesu bopeyóló mulale ɔ *linen* kuti betá mupa kelalepó. Téyaleitei, a dou dolopaae fenipó. ⁶ Atépa, nalo Saimon Pita sóró woló,

kale dou dolopaae fóló kelalemó, mepaae ɔ kutirape betá molepó. ⁷ Yesuné ama tiki bopeyóló mulale ɔ *linen* kuti kae mulóo, ama topo boperóló mulale kuti kolokóló kae mulóo epa kelalepó. ⁸ Kale folosóro dou tópaee api sóró fóló, daale whi akélé nalo dou dolopaae derepelepó. Dou dolomó ai ere ala kilitu, ama tué tiki tiralepó. ⁹ Yesu a sukóló momó kepaa yaalopóló, asemó ere fo mo dokonalérapóló, kisipa sinipó.

Yesu Maktala sokó Meripaae yó male wale fo

(*Mat 28:9-10, Mak 16:9-11*)

¹⁰ Téró, kale whitamó momó bepaae fesaee felepó. ¹¹⁻¹² Téyaleitei, kale Maria a dou até belaró daalu, woletu betalepó. Atétu bitu hemée deyóló, kale whi mulale kapo dolopaae kopeyalemó, *enseltamo* mo ɔ kuti deróló, Yesu mulale tikimó beterepó. Me seke topo mulalepaae betóo, me seke hó eralepaae betóo, erapó.

¹³ Atéru, atimaamoné kale sopaae woseturaalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de?” depa, ama duraalu, “Atimané e teteróló kaae tare Tale mopaae mulale felero e kóló kóló depa du bitupó,” yalepó. ¹⁴ Ai fo yóló, a fetée furaalu kelalemó, Yesu aimó daapa kelaitei, kale soné aita, Yesupóló kisipanipó.

¹⁵ Tépa Yesuné apaae duraalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de? Ya de keketé kutu bitu de?” yalepó. Ai fo depa, kale soné ama kisipané ai kutó kaae tare whi nisiyóló apaae duraalu, “Doa whi-ó, naotamo sóró fipata, ti a sene faai dapa, mulale tiki betá epaae yó melaasepé,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, Yesuné apaae “Maria-ó,” depa, a daalepaae fete fóló, Ereimeiki foné fakeyóló duraalu, “Raboni-ó,” yalepó. Ai fo bete feteyóló yó matere whipó.

¹⁷ Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “E yaalo Aya beterepaae fenipa, nao e tatere ala taalae. Yaitei fóló, e yaalo Aya beterepaaekélé, diaaɔ Aya beterepaaekélé, e teteróló kaae tare Kótó beterepaaekélé, ɔ teteróló kaae tare Kótó beterepaaekélé, momó fesaae fulapóló, yaalo norapepaae ene fae,” yalepó.

¹⁸ Atéró, ai kale Maktala be hulua sokó Maria a fóló, ama yó matere wh̄rapepaae duraalu, “Tale yało mo kelalepó,” yóló ama aapaae yae yale forapekélé fea atimapaee yalepó.

Yesu ama yó matere wh̄rape beterepaae wale fo

(*Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49*)

¹⁹ Téró, *fula* kaae sere be demó be diki deretamo ama yó matere wh̄rape atima kale Juda topo wh̄rape kolóló wituraalu, atima touróló betó mole be t̄rape kinóló diróló betó molepó. Atéró betó mupa, Yesu atima betó mole tuamó sókó wóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betere ala dī tuamó mulópóló yae,” yalepó. ²⁰ Ai fo yóló kemetepa, ama naasemó *ikoko* daleteiró fisinimó wuti deyale siritamo atimapaee yó malepó. Atéró, Tale kilituraalu, atima hosaa tuamó doasi hajné sukutere ala mo faayalepó.

²¹ Atéró, Yesuné atimapaee momó duraalu, “Diaaḡ hosaa muni deyóló mo dua betó muae. Yało Ayané ẹ i haepaae wópóló dotonótu yale kaae, yałokélé dī fópóló dotonatapó,” yalepó. ²² Atéró, ai fo yóló kemetepa, ama fomo atima tikipaae sókó faróló duraalu, “Dei Kepe Wisi sae. ²³ Diaaḡtamo mepaae wh̄iné dowi ala kwia me ọla meipóló hałe kemeratepa, ti Kótónékélé atimané yale dowi ala kwia hałe kemeró beterepó. Diaaḡtamo mené yale dowi ala kwia me ọla meipóló kemeréni hałe tapa, ti Kótónékélé atimané dowi ala kwia kemeró bitinipó,” yalepó.

Yesu a Tomas-paae yó male fo

²⁴ Yesuné ama yó matere 12 wh̄rapekó bet̄a ama doi Tomas-tei, Didimas-pó, du betere wh̄i Yesu atima beterepaae sókó wale sukamó, mepaae yó matere wh̄rapetamo bet̄amó bitinipó. ²⁵ Atéró, kale mepaae ama yó matere wh̄rapené aapaae duraalu, “Tale dané mo kelalepó,” yalepó.

Ai fo depa, Tomas-né duraalu, “Yałotamo ama naasemó *ikoko* dale siri kolóo, *ikoko* dale doloró fisinimó wuti deyale dolotamomó yało naase kesekée falóo initepa, ti

diaaḡ dere fo wosóló, mo dapóló yało tué tiki tiraalomeipó,” yalepó.

²⁶ Atéró, *fula* bet̄a kemeyale kilipaae ama yó matere wh̄rape atima momó touróló betale sukamó, Tomas akekélé atimatamo bet̄amó beterepó. Atéró, atima t̄ kinóló betó mupa, Yesu a sókó wóló atimapaee duraalu, “Diaaḡ hosaa muni deyóló mo dua betó muae,” yalepó. ²⁷ Téró Tomas-paae duraalu, “Yało naase ipa, naao kolóló, naase kesekée falóo, yało fisinimókélé naao naase dou kesekée falóo ene ape. Téró, mió naao kisipa tamo mutere ala taaróló, tué tiki tirae,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Tomas-né aapaae duraalu, “Ē t̄eteróló kaae tare Tale Kótóo,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Yesuné aapaae duraalu, “Naao ẹ mo kelaleteiné naao tué tiki tiratapó. Mepaae wh̄i de ẹ kilinirutei, kisipa tiki tiratepa, ti ai so wh̄i atima Kótóné wisiró beterepóló hajné sukutu betaalo ai ape,” yalepó.

³⁰ Atéró, Yesuné ama yó matere wh̄rapetamo bitu, Kótóné eratapóló kisipa yópóló, kelemei alarape mo dekéro eraletei, fea i *buk*-mó aseñipó. ³¹ Tépat̄ei, Yesu so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i Kerisota, Kótóné Naalemapóló tué tiki tirópóló, i alarape fea aseyaalepó. Ti āta, etei kaae Talepóló, ama doimó yó mótu betere fo fea dos̄ayóló tué tiki tiróturaalu, dī mo ti betere bete sópóló yalepó.

21

Yesuné kelemei ala eróturaalu ya dekéro sale fo

¹ Atéró ai alarape kemetepa, Yesuné ama yó matere wh̄rape Taiberius w̄ei fókumó betó mupa, a momó kolópóló, yó male walepó. ² Aimó, Yesuné ama yó matere wh̄i Saimon Pitakélé, Tomas-tei me doi Didimas-kélé, Kaleli hae kwiamó t̄ene Kana be hulua wh̄ikó Nataniel-kélé, Sebedi naalema tamokélé, ama yó matere wh̄i me tamokélé, atima fea touróló betó molepó. ³ Atéró bitu, Saimon Pitané atimapaee duraalu, “Ēta, ya sene fulapó,” depa, atimané duraalu, “D̄akélé fea faalopó,” yalepó.

Atéró, atima fea nukumó betóló felepó. Téyaletéi, ai dilikitamo ya mo betákokélé sinipó.

⁴ Atéró, Yesu ą mo hįkati węi fókumó daapa kelaletéi, ama yó matere whįrapené Yesupóló kisipanipó.

⁵ Tétepa, Yesuné atima fo tekeróló duraalu, “Ti naalerape-ó, yakó saleé?” depa, atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

⁶ Tétepa, ama atimapaee duraalu, “Di-aaq hąleke wa tao sóró, nuku mole turu naase fakeró derae. Até depa, ti mepaae ya saalo ai ape,” yalepó. Ama ai yae dere alatóro yalemó, hąleke wamó ya mo dekeró deyaletikimó sekęné tukaaire mo sunipó.

⁷ Atéró, Yesuné ama hosaa mole yó matere whįné Pitapaae duraalu, “Aita Talepó,” dere fotóro wosóló, Saimon Pitané tómó deratere kuti take sokóló mulaletei kakeróló, węipaae tuwó derepelepó. ⁸ Atéró, Pita ą węimó ąlaaté fu betepa, mepaae yó matere whįrape atima nukutamo ą sya fu betalepó. Atéró, atimané derale hąleke wamó, ya faayóló mupatei, węi fókuró nuku fole tikitamo felekereteiné sįyóló só fu betalepó. Ai węi fókuró nuku foletikitamo daleta, 90 *mita* supó. ⁹ Atéró, atima i węi fókumó sókó walemó, aimó si duku betepa kelalepó. Ai duku betere si keletómó ya biliyó mupa kolóo, *bred* orapekélé mupa kolóo, yalepó.

¹⁰ Atépa, Yesuné atimapaee duraalu, “Di-aaq mió sale yarape mepaaekó ipaae sóró ape,” yalepó.

¹¹ Atéró, Saimon Pita ą nukupaae bitį holóló kale hąleke wa węi fókupaae sįyóló sóró walepó. Aimó dere doakale yarape dosąayalemó, 153-ró derepó. Hąleke wamó doa atei yarape deyaletéi, hąleke wa mo sawa tukó fole alakélé inipó.

¹² Yesuné atimapaee duraalu, “Dią i ąla naai ape,” yalepó. Téyaletéi, ama yó matere whįrapené ą Talepóló kisipa irutei, atimakó whį betąnékélé ya deé? yóló halainé wosaaitere kisipa munipó. ¹³ Atéró Yesu ą wóló, *bred* o bularape terekeyóló atimamó malepó. Yarapekélé atétóro yalepó. ¹⁴ Aita, Yesu ą sukóló kepaayóló bituraalu, ama yó matere whįrapené ą

kolópóló, tamo dakoróló yó melóló, mió ita, sore dakoróló yó male walepó.

Pitapaae Yesuné ąpaae hosaa mulée yale fo

¹⁵ Atéró, atima ąla nóló kemetepa, Yesuné Saimon Pitapaae duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae yaala sókó fole alané i whįrapené yaala sókó fole ala bosene fale?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ępó. Yąlo yąpaae yaala sókó fole alata, naao ai tuęre ape,” yalepó. Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Tépa, ti yąlo *sipsip* hupu malerapemó, ąla wisiyóló melae,” yalepó.

¹⁶ Yesuné kale fo kaae momó duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae mo yaala sókó fule?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ępó. Yąlo yąpaae yaala sókó fole ala naao ai tuęre ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné ąpaae duraalu, “Yąlo *sipsip* hupurape naao mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

¹⁷ Atéró Yesuné ama kale dere fo kaae sore dakoróló duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ępaae mo yaala sókó fule?” fo sore dakoróló deremó, Pitané ama hosaa tuąmó sekę depa duraalu, “Tale-ó, fea ala naao kisipareteiné yąlo yą yaala sókó fole ala naao tuęrapó,” Ai fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Yąlo *sipsip* hupurapemó ąla mo wisiyóló melae.

¹⁸ Yąlo yąpaae mo i dapa wosae. Take yą kokopei betale sukamóta, kuti naaotei deróló, naao faai kisipa mutere tikipaae fua yalepó. Téyaletéi, take nalopaae yą otere yóló betere sukamó, ti naao naase teréę faló betepa, naao kuti me whįné deróló, yą hóre tikipaaetei dapesó faalo ai ape,” yalepó. ¹⁹ Yesuné etei kaae fo yaletéita, Pita ą atéró sukuturaalu, Kótóné ere ala wisinaale kolópóló, hąkearaalopóló kisipa mutu yalepó. Atéró Yesuné ąpaae duraalu, “Yą ę sya ape,” yalepó.

²⁰ Atéró Pita ą fetée fóló kelalemó, Yesuné ama yaala sókó fale yó matere whį atimaamo sya wou betalepó. Ai whįta, take atima ąla nale sukamó, Yesu tikimó tiróló bituraalu, “Tale-ó, yą dópóló eleké deyaaire whį-a, deé?” yóló wosale whįpó.

²¹ Atéro, Pitané ai wale whi kolóló Yesu-paae woseturaalu, “Tale-ó, i wale seké ą neyaaloé?” yalepó.

²² Tétepa Yesuné duraalu, “Yalo kisipané ai whi ątamo bitiré fóló, ę momó fesaae wale sukamó sókó fópóló depa, aita naao yaaire ala meipa, ya ę sya wale ala betą yae,” yalepó. ²³ Yesuné ąpaae atei fo yalemótei, mepaae Keriso no nerapené ai yó matere whi ą sukąalo meipó yalepóló, feapaae deté kwęyóló fakeralepó. Téyaletei Yesuné ai whi ą sukąalo meipóló ini, ama kisipané ą hąle bitiré fóló ą momó fesaae wale sukamó sókó fópólópó depa, aita Pita-paae naao yaaire ala meipóló yale fomótei yalepó.

²⁴ I yó matere whita me kae mei, i alarape depa kelalepóló so whi feané tuę yópóló, hąkearóló asęyale whipó. Ai sekéné ama kolóló ai yale fo feata, mo dapóló dané tuęrapó.

²⁵ Yesuné kae kae ala mo dekéro yaletei, ai alarape fea imó asęnipó. Mo featamo mené asę depa, ti i hae kwia tuąmó, ai fo asęre *buk*-rape mulaaire tiki suyaalomeipóló kisipa mutapó.

Aposel

Yesu hepen-paae dapesó horale fo

¹ Tiopilus-ó, take yało folosóró aseyałe *buk-móta*, Yesuné yale alaró yó male fo-tamo fea kaae sóró yó maté fóló, ą hepen bepaee fele sukamó sókó fele fo ase yalepó.

² Yesu ą hepen-paae faai hałe bitu, Deį Kepe Wisiné fotokoratepa, ama dosąee sóró beteró betere *apospel* whırapepaae i alarape yae yóló yó maté felepó. ³ ą doasi dele sale kılıpaae, mo ti dóló sukunale whıteı kepaayóló mo whıtóró beterapóló kisipa yópóló, whı siki tamo 40 be demó kale whırape beterepaae sókó wua du be-talepó. Atéturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala etérópóló yó mótu be-talepó. ⁴ Atéró betą sukamó ą ama yó matere whırapetamo ọla nuku bitu, etei dirii fo yóló duraalu, “Yało Ayané diąmó hałe hamokoróló melaalopó ere ọlamó kisipa mutu, yało diąpaae take yalepó. Ai ọla saasepóló, Jerusalem be taaróló feni, kaae tawóló hałe betae. ⁵ Ti noatepae, Jon-né dią weı hałe maaté tópurótua yaleteti, mió mo felekemó dią Deį Kepe Wisitamó tópuraało ai ape,” yalepó.

⁶ Téro, atima betamó touróló bitu, atimané ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, take da Israel fake so whıné dané hae kwia teteróló kaae taru yale kaae, miókélé ai ala yópóló yaaloé?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai ala yaaire be deró alitamota, diąné kisipa yaaire ala mei, yało Ayané ama teteróló kaae taru, noa kaae ala yaai depa, ti ai be demótóró erótua dapó. ⁸ Téreteı, yało ę etei kaae whıpóló yó matepa di-aaą wosale fo Jerusalem be huluapaaekélé, Judia hae kwia kwiapaaekélé, Samaria hae kwiapaaekélé, i hae kwia dene fale dokọ feapaaekélé, yó maté kweyóló mo surópóló, yało dią sóró i beteratere ape.” yalepó.

⁹ Ai fo du beteró kemetepa, kale whırapené kele tómótóró Kótóné ą hepen bepaee dapesó horalepó. Atéró atima kese horótu yóló daae mupa, atimané

keletómó kitiki dolomó buó deyalepó. ¹⁰ Téro, atima ó ąpaae kese horólu yóló hałe daae mupateı, deı kuti derélı whı tamo sókó wóló atima daae mole demó daane walepó. ¹¹ Atéró kale whırapepaae duraalu, “Kalelı whırape-ó, dią noatepa ąpaae kese horótu yóló daae mulu de? Diątamo betepa hepen-paae dapesó horale whı Yesuta, momó fesaae wouraalukélé, atérótóró hepen be taaróló waalo ai ape,” yalepó.

Judas betale sirimó Matiasi sóró beterale fo

¹² Ai fo yóló kılıpaae, kale whırape atima *Olip* du sorokó mole tiki taaróló Jerusalem bepaee fesaayóló felepó. *Olip* du sorokó mole tikiró doasi be hulua Jerusalem be-tamota saletó mei, kapala asiri fua wua dere tiki kaaepó. ¹³ Atéró fóló, atima betere siki be kepaee holalepó. Ai be kemó Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Alpias naalema Jems, kało kałoi whı Saimon, Jems naalema Judas atima atéró beterepó. ¹⁴ Atimatamo Yesuné ama mo nomarapekélé, ama hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, touyóló Kótópaae moma dere ala yó tarepó.

¹⁵⁻¹⁶ Atéyale sukamó, 120 Talepaae kisipa tiki tiró betere so whı touró betere tuąmó, Pita turukó horóló daalu i fo yalepó. “Yało norape-ó, mo take Deį kepe Wisiné Depit-paae yó matepa ama ere fota, Yesu daai dere whırapepaae eleké deyaaire whı Judas-mó erapó. Atéró asemó ere fo mió mo ai dokonale ape. ¹⁷ Judas-ta, da 12 whırapekó daątamo kutó diyópóló, sóró beterale whıpó.

¹⁸ Judas-né dowi ala yóló sale *moniné* ą sinaaire hae dupuralepó. Atéró amateı yale alamó ą képi weı naale tikimó tukó furaalu, haepaae topo fesaayóló doropóló depe fulukó felepó. Até yale hae tiki mepaae whırapené ą दौरaaıraalu, ama dowi ala yóló sale *moniné* dupuralepó. ¹⁹ Jerusalem so whıné Judas atéró sukalepó dere fo wosóló, atimané be foné ai hae tiki doi Akeldama mulalepó. Ai fo feteyóló samea sókó fele hae tikipó.

²⁰ Atépa Pitané duraalu, “Ai ala yaalopóló take Sam *buk*-mó aseýóló muló betere fo i ape.

‘Atei mo ti aluyóló ama bekélé wópu mulópóló yae.’ erapó.

Me fokélé i ape.

‘Ama diyale kutó whiné diyópóló, whi kae sóró beterae,’ erapó.

²¹ Ti fo ereteiné ai seké betale sirimó, whi mekó sóró beteraalopa siépe. ²² Take Jonné wei tópurale alimó kaae sóró wóló, Tale Yesutamo da fea betámó kutu betero, a hepen-paae dapesó fele be demó sókó wale whikó sóró beteranérápó. Atétepa, ti ai seké datamo touyóló Yesu kepaayóló fele fo wisi yó maté kweyaalopó,” yalepó.

²³ Téro atimané tale yaairaalu, whi tamo Josep ama me doi Barsabas me doi Jastus-ró Matias-tamo doi mulalepó.

²⁴ Atéro betero bitu, atima feané Kótópaae moma yóló duraalu, “Tale-ó, da feané mole kisipa tiki naao mo kelerapa, i whi tamokó mé whiné naao kutó dirópóló depa, ti naao dapaae sóró alae. ²⁵ Judas a ama yale alamó dupu saaire tikipaae felepó. Téturaalu ama taaróló fele kutó mé aposel whiné diranépa, ti a betale sirimó bitu dirópóló naao dapaae yó alae,” yalepó. ²⁶ Atéro moma yale kilipaae, atimaamoné doi muló betere kapo fake wutimó deróló kelé keléróló tukiyalemó, Matias-né doi moletei sókó dorowalepó. Atétepa, a ¹¹ aposel whirapetamo touróló sóró beteralepó.

2

Pentikos be demó Deji Kepe Wisi dotonale fo

¹ Israel so whiné ọla deyóló nukua dere *Pentikos* be de wapa, atima fea betapaae tourale wóló betó molepó. ² Atéro betó molemó, hapale tétitóró ó samó doasi besé tikiné hu kaae deté dorowóló atima betere tikimó huyóló supa feané wosalepó. ³ Atéyale alanétei, so whi dokómó simi kaae daleta yalepó. ⁴ Tétu, kale Deji Kepe Wisi atima tikipaae atéro bitu wouraalu, seratepa kae kae be fo yaairaalu kaae salepó.

⁵ Atéyale sukamó, mepaae kae kae hae kwiamó betó mole Kótó kolóló witu betere Juda fake whirape kapala asiri wóló Jerusalem be huluamó betó molepó.

⁶ Atéro atima besé tikiné hu kaae woseturaalu, so whi mo fea betapaae tourale wóló betó mulu, noa ala dutérópóló sirayalepó. Ti noatepae, atimané wosalemó, kisipa tiki tiró betere fakerapené kae kae be fo atima dokó feané mo donotóro depa wosalepó. ⁷ Atéteremó doasi siratu duraalu, “I Kaleli whirapetei, dané be fo netéro tué yalerópó? ⁸ Atima dané be fo mo donotóro dere-a, netéro derópó? ⁹ Da Partia whirapekélé, Media whirapekélé, Elam whirapekélé, Mesopotemia whirapekélé, Judia whirapekélé, Kapadosia whirapekélé, Pontus whirapekélé, Esia whirapekélé, i betere ape. ¹⁰ Frisia-ró Pampilia whirapetamokélé, Isip-ró Sairin be hulua felekemó tene be Libia whirapetamokélé, Rom bemó wale uké whirapekélé, fea i wóló betó mole ape. ¹¹ Ai wóló tourale so whi mepaae mo Juda fake yóo, mepaae kae faketei, Juda fakené dere ala sya fío, dua dapó. Ai fake tamokélé, Krit whirapekélé, Arabia whirapekélé, dané be foné atimapaae Kótóné kae kae hapólui alarape eralepóló yó mótu betepa, mió dané i wosetere ape,” yalepó. ¹² Atétere alamó, i dosayale be hulua so whiné sira yóló atimasisi duraalu, “I ala yóló kilipaae noa alakó sókó waai derópó,” du betalepó.

¹³ Até du betepatei, mepaae whirapené ai ala do nalóló duraalu, “Aita *wain* wei mo dekéro naletikimó topo doturaalu, ai dere ape,” yalepó.

Pitané so whipaae yale fo

¹⁴ Téro Pita a mepaae ¹¹ whirapetamo so whi betó mole kuamó turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “Jerusalem be whiró da mepaae Juda whirapetamo-ó, i yale alarape bete diapaae hakeróló yaai dapa, mo wisiyóló wosae. ¹⁵ Diaaq kisipané i whirape atima *wain* wei nale tikimó topo doturaalu dapóló de? Diaaqtamo atei kisipa mutepa, ti mió *wain* wei nokole suka kele mei, ita hika ⁹ *kilok* i ape. ¹⁶ I whirapeta, *wain* wei nóló dumi, atima ai

du betere ala take Kótóné ama kóló whi Joel-né asere fo dokonatapó.

¹⁷ Kótóné duraalu, ‘Kemeyaai dere alimó, yalo Deji Kepe Wisi so whi fea tuapaae wei kaae sunée deraalopó.

Téturaalu, diaaḡ naale senaalenékélé, Kótóné kóló so whiné dere fo kaae yaalopó. Mepaae teó whirapenékélé, nokené kilitu dere kaae yaalopó.

Diḡ mepaae otere serenékélé, noke yaalo ai ape.

¹⁸ Até dere sukamó, Deji Kepe Wisi yalo kutó diratere so whi fea tuapaae wei kaae sunée deratepa atimanékélé, yalo take eraai dere alaró mió dere alatamo haḡearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Atétepa, ó samó so whiné kolóló sira yaaitere alarape yalo eraalopó. Atéturaalu i haemókélé me ala yaairemó eratere ala eróo, i hae samea sókó faróló, siró sukulitamokélé anóo, yaalopó.

²⁰ Ai ala dereteita, Talené ama mo kae ere de doasi tukóló muló betere be de waai teópa, suka bete feteyóló dilikiróo, wéliékélé feteyóló samea alée falóo yaalopó.

²¹ So whi dené Talené doi yóló e tao sae depa, atétere so whi aluyaḡsóró mo tao saalopó, erapó.

²² Israel whirape-ó, i dere fo wosae. Nasaret be whikó Yesuta, mo haḡe whi nisiyaḡsóró, so whi feané kolóló sira yaaire alaró kelemei alatamokélé, me ala yaairemó eratere alakélé, fea erópóló, Kótóné a sóró beteró beterapó. Ai alarape feata, ama eratepa diaaḡ kolóló, ai kisipare ape. ²³ Betḡ whiné Yesu eleké deyóló diḡané naase tuamó mulalepó. Atétepa mepaae Talené fo woseni, dowi ala dere whirapené diḡ tao sóró a filipaare ni tómó sinópóló oleralepó. Atéyale alata, Kótóné ama yaai kisipa mole ala dokonóturaalu erapó.

²⁴ Téyaleteti, ama tiki dou dolomó ḡelaa yaḡsóró sukutere alané fotokḡ Kótónéte aluróo, a mo ti sukḡleteti Kótóné momó kepaaróo, yalepó. Ti noatepae, sukutere alané a sḡyóló tawaaire mo sḡnipó. ²⁵ Mo

take ai sekémó kisipa mutu, Depit-né i fo aserapó.

‘Betere dokḡ fea Tale yalo kelepaamó daapa kilitua dapó.

A yalo turu naase eró betere tikimó betereteiné e me whiné woreróló só deranénipó.

²⁶ Téreteiné yalo hosaa betemó hekesené sukuturaalu, yalo kolónékélé, wole fo yóló ama doi sóró horatapó.

Yalo tikikélé, take me ala ini, mo wisiyóló betaalopóló kisipa mutu, haḡtamo kaae tawóló i betere ape.

²⁷ Ti noatepae, take waaire alimó yalo tiki dou dolomó mupa ḡelaa yópóló naao taaraalo meipó.

Téturaalu, naao mo kae beteró betere whi wisinaalené tiki ḡelaa yópóló taaraalo meipó.

²⁸ E wisiyóló betaaire tikipaae fópóló, naao tu wisi alerapó. E yaḡtamo betamó betepa, naao haḡ dere ala mo faḡanótu beterapó, erapó.

²⁹ Norape-ó, yalo diḡpaae mo i dere ape. Daḡé ayarape deté wale whi Depit sukutepa dourale douda, mió i be demókélé haḡe epa kilitu beterapó. ³⁰ Téretei Depit aḡa, Kótóné kóló whi betepa apaae dirii fo yóló duraalu, ‘Naao deté faaire naalené detere naalekó betḡ yaḡ betale sirimó teḡteróló kaae tanópóló yalo sóró beteraalopó, erapó. ³¹ Take waaire alimó yaaire ala Depit-né ama kolóló i fo aserapó. ‘Kótóné so whi fea teḡteróló kaae tanópóló sóró beteraaire whi Keriso doumó ḡelaa yópóló taaréni, kepaaró beterapó, erapó. ³² Yesu a mo ti sukḡleteti, Kótóné momó kepaaró beterapó. Atépa daḡa, ai alarape mo depa daḡé kelené kelalepóló haḡeamó yó maté kotere whirape i ape. ³³ Yesuné ḡla ḡla fea ama teḡteróló kaae tanópóló a Alima Kótóné turu naase demó beteralepó. Ali-mané yóló mulale ḡla Deji Kepe Wisi ama naase tuamó mulalepó. Até depa, amamo daḡpaae erale ala mió diḡané kolóo, wosókélé yóo, yalepó. ³⁴ Depit aḡa hepen-paae fenitei, take waaire alimó yaaire alamó kisipa mutu i fo yalepó.

‘Talené yalo Talepaae duraalu, ‘Ya yalo turu naase demó betae.

³⁵ Naao bóe whirape ya aomó bitu, atima belei aqraaire ala yalotei eraalopa, hale kaae tawóló betae,” yalepó.

³⁶ Térapa, Israel fake so whi-ó, diá i dere fo mo wosae. Diñé ai filipaa ni tómó ol-eróló dale whi Yesutóro Kótóné a kepaaróló da fea tetéroló kaae tanópóló topo whikélé, Talekélé, ai soro beteraale ape,” yalepó.

Mo dekeró so whi kisipa feteyóló wei tópuale fo

³⁷ Pitané atéro dere foné ai wóló touró betere so whiné hosaamó mo sepake kaaené tikalepó. Téturaalu, Pitaró mepaae aposel whirapetamopaae woseturaalu, “Norape-ó, mió dané noa alakó yaaloé?” yalepó.

³⁸ Ti fo depa, Pitané atimapaee duraalu, “Diá dokó feané dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló betepa, Yesu Kerisoné doimó wei tópurópóló yae. Atétepata, ti Tale Kótóné naao yale dowi kwia kemeróló, ama Deí Kepe Wisi diá hale melaalo ai ape. ³⁹ Kótóné ama eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, ‘Diakélé, diñé naaler-apekélé, be saletómó wale so whikélé, mepaae Kótóné a beterepaae apé dere fo wosóló wale so whikélé, fea ai ɔla mo saalopó,’ erapó.

⁴⁰ Pitané ai fotamo mepaae forape olekeyóló fotokóiné duraalu, “Mió i alimó betere so whiné du betere dowi alané diá felekemó, ai doratapa mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó. ⁴¹ Atéyale sukamó Pitané yó matere fo wosóló 3000 so whi dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa wei tópuralepó. Atima atéro wóló take betere Keriso faketaimo toune walepó.

So whi mo betá kisipa muóló betale fo

⁴² Téró, ai so whi atima aposel whirapené yó matere fo mo wisiyóló wosóo, atima hamomatamo mo betá tué muóló u tao su i tao su dere ala yoo, ɔlakélé betámó nóo, Kótópaae moma dere alakélé betámó yoo, du betalepó. ⁴³ Kale aposel whirapené so whiné kolóló sira yópóló eraterere alarapekélé, kelemei alarapekélé, me ala yaairemó eraterere alarapekélé depa, so whiné kolóló duraalu, Ita, Kótónétei eratapóló, winé sukutu betalepó.

⁴⁴ Talepaae tué tiki tiró betere so whirape fea touróló betá kisipa mutu, atimané ɔla ɔla mepaae yayare so whi tao saalopóló fo dokalepó. ⁴⁵ Atéro, atimané mepaae ɔla ɔlaró haetamo dotonóló moni soro mepaae yayare so whi malepó. ⁴⁶ Tétu, be detere dokó atima mo fea momatere be belamó touraletatóro yó tarepó. Atima hosaa tuámó hajné sukutere ala mulu, hekesetamo atima fea me féli mené bemó ɔla nuku, me féli mené bemó ɔla nuku dua yalepó. ⁴⁷ Até duraalu, Talené doi soro horaté fu betepa, mo so whiné kolóló, aita mo donoi ala dapóló dukirótu beterepó. Ai ala du betepa, so whi aluyaosoro Talené tao soro Keriso so whitamo Kótónétei betere dokó touróló soro beteraté fu betalepó.

3

Hɔleke dore whi wisirale fo

¹ Betá sukamó, Pitaró Jon-tamo Talepaae moma yaairaaalu tukóló muló betere sukakelemó, kuluka 3 kilok moma dere bepaae fu betalepó. ² Atéro felemó, take hamané depemótei hó naase dowi whi ai be bopéro betere tipi tu soko walemó beteraai beleyóló fu betalepó. Ai sekéta, momatere bepaae fua wua dere so whipaae monikó kema yópóló, suka fea whirapené beleyóló mulaleta du betalepó. Ai whi beteraleta du betale tikita, mo kelaalo Kokoi tipi túpóló doi mulapó. ³ Kale whi atéro soro fóló betero beterepó, Pitaró Jon-tamo moma ene faai fupa, atimaamopaae moni kema yalepó. ⁴ Atétepa, kale whi tamóné a kelené kikéro kaae taru Pitané apaae duraalu, “Naao damo kelae,” yalepó. ⁵ Ti fo depa, kale whiné amó me ɔlakó melaaitere nisiyóló kelené atimaamo kaae tarepó.

⁶ Atépa, Pitané duraalu, “Naao ai ke-matere ɔla silpa moni ó kold moni e tanitei, yalo tare ɔla betá ya i matere ape. Nasaret whikó Yesu Kerisoné doimó i dapa, ya turukó holóló kweyae,” yalepó. ⁷ Ai fo yóló, Pitané kale whiné turu naasemó taosoro turukó horóló daaralepó. Até dere-tamotóro ama dore horo hó kelepetaimo fotokó buóló wisiyalepó. ⁸ Atéro, ai seké a

tuó horóló kweyaai kaae sóró, Pitaró Jon-tamo atima fea moma dere be belamó kutu betalepó. Atéroró aimó a tuó holóló taaeta deté kuturaalu, Talené doi hale sóró horaté kweyalepó. ⁹ Aimó touró betere so whi feané kale whiné Kótóné doi sóró horaté kotere ala kelalepó. ¹⁰ Atétepa, i whita momatere be bopére tipi kelaalo kokore tu sókó walemó bitu *moni* kema dua yaleteti, netéroró wisiyalerópóló siratu betalepó.

Moma dere bemó Pitané Talené fo yó maletei

¹¹ Téró, kale whiné Pitaró Jon-tamo apuó tapa kelaai so whi mo fea, Solomon-né doi mole be belapaae tourale wóló daae muluraalu, siratu betalepó. ¹² Pitané ai ala kolóló, atimapaae duraalu, “Ti Israel so whi-ó, noatepa diá i ere alamó siratu bitute? Diaaó tuéné ita, damoné fotokóné ó Kótóné ala damoné eró tareteiné wisiralepóló de? ¹³ Abraham, Aisak, Jekop atimané Kótóta me kae mei, dané ayarapené Kótókélé mo betatórótípó. Ai Kótóné ama kutó diratere whi Yesu tao sóró doi mo doasi mulalepó. Ai ala ere whitei, diané a mo ti dóló sukunaaire whirapené naasepaae mulópóló Pailat-paae melale felepó. Tétepa, Pailat-né ai whi me dowi ala munipó depatei diaaó apaae duraalu, fópóló doteyaose yalepó. ¹⁴ Mo kae betéroró betere donoi ala dere whi wisinaaletei diaaó hóróo, whi dupa *dipula* betéroró betere whi diapaae dotonae yóo, yalepó. ¹⁵ Ata, mo ti betere bete kaarale whitei, diané dóló sukunalepó. Téyaleteti, Kótóné momó kepaaró beterafó. Ai alarape feata, dané keletómó mo yalepó. ¹⁶ Hó naase dopa diá feané kilitu betere whita, damo Yesupaae tué tiki tiró betere alané a wisiralepó. Ai tué tiki tiratere alata, Yesuné damopaae matepa, ama doiné i whi mo ti wisiró betereitei mió diaaó ai kelere ape.

¹⁷ Norape-ó, yalo mo i dere ape. Dianékelé, diaaó topo whirapené yale kaae, Yesu Tale Kótóné sóró betéroró betere whipóló tué muni yale ala dané tuérapó. ¹⁸ Tétepa ai yale alata, mo take Kótóné ama kóló whirape feané ama sóró betéroró betere whi Keriso doasi dele saalopó ere fo Kótóné mo ai dokonó betere ape.

¹⁹ Térapa, du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae ape. Atétepa, ti Kótóné ama feléyóló betere ala wisi diá tuapaae eraalo. ²⁰ Kótóné ama so whi fea tetéroró kaae tanópóló sóró betéroró betere whi diá beterepaae dotonaalopa, kaae tawae. Ti ai whita, mo taketitei diá tao sópóló sóró betéroró betere whi Yesu ai ape. ²¹ Ai sekéta, Kótóné kae betéroró betere kóló whirapepaae ere fo dokonóturaalu, Talené i haemó ere alarape momó wisiróló kisi aleraaire be de sókó wópóló kaae tarapó. Ai be de teópa, ti a hepen-mó hale kaae tawóló beterafó. ²² Moses-nékélé, i fo aserapó.

‘Tale Kótóné diámó kisipa mutu, diakóte i ama fo eratere kóló whi sóró beteraalo ai ape. Téyaalopa, ai sekéné ama dere fo fea wosóló sya fae.

²³ Kótóné sóró beteraaire ama kóló whiné dere fo diá mepaae whiné wosóló sya fenitepa, ti atétere whi Talené ama so whitamó touyóló betaqsóró sókó sóró kae beteraalopó,’ erapó.

²⁴ Samuel betale alimó kaae sóró bitiré wale kóló whirapené deté wale fota, mió i alimó du betere alarapemó kisipa mutu erapó. ²⁵ Kótóné ama kóló whirapené ere foró Talené ama i ala eraalopóló ere dirii fotamo dokonóturaalu, diapaaetóroró mo eraalopó. Mo take Kótóné Abraham-paae i fo yalepó.

‘Naao deté faaire naalerapekó beta whipaae yalo eratere wisi alané i haemó betó mole so whi mo fea wisiraalopó,’ erapó.

²⁶ Ai ere fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama kutó diratere whi Yesu Keriso sóró beteraalepó. Atéroró, a diá Israel fake so whipi tao sóró wisiraai kisipa mutu, diá beterepaae dotonalepó. Diá dokó feané du betere dowi ala taaróló tu wisipaae fópóló, ai sekéné amatei diaaó kisipa tiki feteraalopó,” yalepó.

4

Jon-ró Pitamo dipula beteraale fo

¹ Téró, Pitaró Jon-tamo kale fo wisi so whipaae yó mótu betepa, mepaae momatere be kaae tare diki

tare wh̄irapené topo wh̄ikélé, Sadyusi wh̄irapekélé, so wh̄imó Talepaae momaraterere wh̄irapekélé, fea atimaamo beterepaae walepó. ² Atima atéro betó mupa, Pitaró Jon-tamoné fo yó mótu duraalu, Yesu mo ti sukaletei momó kepaayóló beteropó. Térapa, Yesupaae tué tiki tiraterere so wh̄ikélé kepaayóló betaalopóló yó mótu beterepó. Atéro yó mótu betepa, kale wh̄irape atima dei tué muóló fopaae bualepó. ³ Atéturaalu, ai kale wh̄irapené atimaamo tawóló fo tokóló só deraai yaleteti be diki depa, h̄ika yaairaalu dilikitamo atimaamo *dipula* sóró beteralepó. ⁴ Téyaleteti, atimaamoné yó male fo wosóló so wh̄i fea Talepaae kisipa tiki tiralepó. Atéyale wh̄irape maaté dosayóló touróturaalu, 5000-rópó.

⁵ Téró h̄ika be d̄etepa, topo wh̄iraperó Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapetamokélé, Juda wh̄i disirapekélé, fea Jerusalem bepaae tourale walepó. ⁶ Atétepa, atimatamo so wh̄imó momaraterere wh̄irapené topo wh̄i Anas-kélé, Kaiapas-kélé, Jon-kélé, Aleksandakélé, so wh̄imó momaraterere mepaae wh̄irapekélé fea wóló touró beterepó. ⁷ Atéro, Pitaró Jon-tamo dape sóró ai wh̄irapené atimaamopaae woseturaalu. “Ai ala yópóló diaamo né sóró beteralee? ó né doimó diaamoné ai ala du bitute?” yalepó.

⁸⁻⁹ Tétepa, D̄ei Kepe Pita tuamó faayóló s̄eratepa atimapaee tokó mótu duraalu, “Dīa so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄iraperó wh̄i disirapetamo-ó, dīané d̄amopaae ai wosetere fota, kale hó dore wh̄i kolené sukuturaalu wisirale alamó de? ¹⁰ Tétamo depa, ti dīané-kélé, Israel so wh̄i feanékélé, wosaasepóló h̄akearóló i dere ape. Dīané Nasaret wh̄ikó Yesu Keriso filipaare ni tómó oleróló mo ti dóló sukunaleteti, Kótóné a momó kepaaralepó. Atéyale sek̄ené doimó, d̄amoné wisi erale hó dore wh̄i i daale ape. ¹¹ Yesuta, as̄emó ere foné duraalu, ‘Dīa be t̄etere wh̄irapené dopa taae falaterere kapo faketei, be hulua eleké alée felepó,’ erapó.

¹² D̄a aluyaqsóró tao saaire wh̄i me kae mo bitinipó. Yesuné doimó bet̄a d̄a so wh̄i fea mo wisiyóló betenérápó,” yalepó.

¹³ Atéro, kale wh̄irapené kelalemó, Pitaró Jon-tamo wikélé ini fo mo halaaíné du beterepó. Atéro dere fo woseturaalu, i wh̄i tamota me *skul-kélé* iniretei, dere fo mo fosó fosó dapóló siratu betalepó. Tétu atimaamo Yesutamo kweyale wh̄i tamopóló kisipa yalepó. ¹⁴ Téyaleteti, Pitaró Jon-tamoné hó dopa wisirale wh̄ikélé atima touró betere tikimó daaleteiné u kale wh̄irape atimané me fo yaaire tu mei depa taaralepó. ¹⁵ Atétepa, Pitaró Jon-tamo kapala asiri belapaae h̄okó deróló, ai wh̄irape atima fo k̄elaaralepó. ¹⁶ Atéro, k̄elaaróló duraalu, “Atimaamopaae d̄ané noa alakó eraaloé? Jerusalem bemó betó mole so wh̄i feané atimaamoné kelemei ala eraleteti, kolóló mo tuérápó. Téreteiné d̄ané ai ala hiróló kapala fo enénipó. ¹⁷ T̄epatei, i fo so wh̄ipaae deté fóló f̄akeraqsóró atimaamopaae dirii fo yóló mulaalopó. Ai Yesuné doimó so wh̄ipaae fo yó melaq̄se yaalopa, siépe,” yalepó.

¹⁸ Atimapi atéro fo dokoló, kale wh̄i tamo momó bepaae ape yóló duraalu, Yesuné doimó mepaae dere alaraperó ama fo yó maté kotere alatamo momó kae yaq̄se yóló fo mulalepó. ¹⁹ Ti fo depa, Pitaró Jon-tamoné duraalu, “Dīané kisipané d̄amo diaaq̄ dere fo wosóló s̄ya furaalu, Kótóné fo s̄ya foleteti taalatepa, Kótóné keletómó wisiréró dīanétei tale yae. ²⁰ Ti d̄ané kelené kelale alaró wosale fotamo yó materetei, mo taaranénipó,” yalepó.

²¹ Tétepa, kale wh̄irapené Pitaró Jon-tamopaae mepaae wiraterere fo take yale tómó beleróló yóló, atimaamo f̄ópóló dot̄eyalepó. Atimaamopaae mepaae sekei ala eraai yaleteti, bete atima k̄óló k̄óló depa taaralepó. Ti noa betené mei, so wh̄i feané atimaamoné erale alamó Talené doi sóró horaterere kilituraalu, atima wi depa f̄ópóló dot̄eyalepó. ²² Ti noatepae, i kelemei ala eróló wisirale wh̄ita, hó doyóló betepa ba fo wh̄i siki tamokélé bosenée falapó.

Talepaae kisipa tiró betere wh̄iné moma dere fo

²³ Atéro Pitaró Jon-tamo f̄ópóló sókó daalatepa, atimaamo mepaae Keriso so wh̄i betere tikipaae felepó. Atéro fóló bitu, so wh̄imó momaterere topo wh̄iraperó

whi disirapetamoné atimaamopaae yale forape fea atimapaee du betalepó. ²⁴ Atétepa, Keriso so whiné ai fo wose-turaalu, atima fea touyóló fo fake yóló Kótópaae doa kée yóló moma yalepó. Atéro duraalu, “Kótó-ó, yaṭa doasi Tale bitu, ɔla ɔla fea naaotóro kaaróló tɛteróló kaae tarapó. Tale-ó, i haekélé, ó sákélé, wei kɛlakélé, ai sore ɔla tuámó betere ɔlaró ere ɔlatamokélé fea naaotóro alerapó. ²⁵ Naao Deji Kepe Wisiné naao kutó diratere whi dané aya Depit tuapaae sɛratepa, ama kólómó ere fo i ape.

‘Hae kwia dokómó betó mole so whi noatepa fopaae buóló dei kisipa mutu betere?’

Juda fake so whikélé me bete muni-patei noatepa atima kikiti fo dokotu betere?’

²⁶ I hae kwia tɛteróló kaae tare topo whirape atima bóe daai siki siki yóo, mepaae Juda fake tɛteróló kaae tare topo whirapekélé fea betapaae tourale wóló, Taletamo bóe dóo, so whi tɛteróló kaae tanópóló, Talené sóró betero betere whitamokélé bóe daai donoróo, erapó, yalepó.

²⁷ Ti ai ere fo mo dokonalepó. Kale Herotró Pontias Pailat-tamonékélé, Juda meire fake so whiné kélé, Israel so whiné kélé, naao kutó dirópóló sóró betero betere whi wisinaale Yesutamo bóe dóló só deraai, doasi Jerusalem bepaae tourale walepó. ²⁸ Atéyaleteita, atima tuéné kaayóló dere nisiyalemó, ai yale alarape fea Tale naao fotokóné eraalopóló, take ere fo mo dokonóló ai yale ape. ²⁹ Térapa Tale-ó, mió atimané naao kutó diratere whirape susupui ala eraairaalu wiréli fo du betere-apa, naao tué muae. Atétu betere tuámó da wikélé ini, mo halaaíné daalu, naao fo beta yó mótu beteropóló halaaí ala dapaae erae. ³⁰ Naao mo kae betero betere kutó diratere whi Yesuné doimó kisi daae mole so whi wisiróturaalu, kelemei alaraperó doasi sira yaaire alatamo eraaire fotokó naao dapaae erae,” yalepó.

³¹ Atima ai moma yóló kemerateretamo, atima betó mole be tao sóró woreralepó. Atéturaalu, Deji Kepe Wisiné atima mo

sɛratepa, so whipaae Kótóné fo mo halaaíné diriyóló yó mótu betalepó.

Keriso so whi u taosu i taosu yale fo

³² Kale Keriso so whi atima fea ne no aoyóló bitu, mo wisi kisipa betatóro muóló beterepó. Atéru, atimané mole ɔla ɔla fea ekeleyóló sini, yaṭare so whikélé tao sua yalepó. ³³ Kale aposel whirapené Tale Yesu mo ti sukáletei, momó kepaayóló beterepóló yó matere fota, Kótóné ama fotokótamo yó melaté kutu betalepó. Atima atétu betepa, Kótóné kólené sukuturaalu, hale tao sere ala atima feapaae eraleteiné mo haítamo dua beterepó. ³⁴⁻³⁵ Ai ala iru, atima tuámó me so ó whikó ɔla ɔla yaṭa dere ala mo inipó. Atima tuámóteí, hae tiki tare whiné ama hae dotonóló *moni* sóo, be tene whiné ama be dotonóló *moni* sóo, yóló ai *moni* kale aposel whirapené naase tuámó mulótua yalepó. Ai *monita*, mepaae ɔla ɔla yaṭare so whimó terekeyóló aliróló mótua yalepó. ³⁶ Lipai fake whikó Saiprus be whi ama doi Josep beterepó. Ai sekéta, aposel whirapené Banabas doi mulalepó. Ai doiné beteta, so whiné hosaa dirirótu keteké bulóló fotokóratere whipó doi mulalepó. ³⁷ Ai whi Banabas-nékélé, ama hae kwia dotonóló *moni* sóró, ai *moni* ti aposel whirapené naase tuámó mulalepó.

5

Ananias-ró Sapairatamopaae erale ala

¹ Téró me etéyalepó. Whi betané ama doi Ananias beterepó. Ai sekéro soma Sapairatamo atimaamoné hae kwia dotonóló *moni* salepó. ² Atéro sale *moni* mepaae soma atimaamo saairaalu fo deyóló, bukó mulóló, mepaae ti kale aposel whirapepaae male felepó.

³ Atétepa, Pitané apaae duraalu, “Ananias-ó, Satan ya tuámó bitu, Deji Kepe Wisipaae kapala fo noatepa yaleé? Naao hae dupu yale *moni* mepaae ya saairaalu bukó mulóló, i sóró waleteti hitipó deretei, kapala fo ai dere ape.

⁴ Hae kwia dotonaaí hale mupa, ti naao haetóro molepó. Dotonóló sale *moni*-kélé, ti naao *moni*-tórótipó. Tétu, *moni* mepaae diaamo saairaalu, dekée sóró mepaae

maaté Talepaae male waleteikélé wisir-apó. Tépatéi, naao dowi kisipa sóró yale kapala fota, mo whípaae ini, Kótópaatei ai ere ape,” yalepó.

⁵ Atéro dere fo kale whi Ananias-né woseturaalu, Pita daalemó haepaae muni doropóló, mo ti sukálepó. Mepaae so whiné até yalepó dere fo woseturaalu, atima wió du betalepó. ⁶ Tétepa, mepaae kokopei whirape wóló kale whiné tiki kutiné bopéyóló dourale felepó.

⁷ Atéro, sore sukakele kemeyóló ai kílípaae soma Sapaira ama whípaae erale ala tuéni, mokóleyaa yóló Pita beteremó sókó walepó. ⁸ Atéro daapa, Pitané kale sopaae woseturaalu, “Naao whi diaamoné hae dupu yale *moni* i hítié?” yalepó. Tétepa, kale soné duraalu, “Épó. Saletéi, aitoróti hítipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Pitané apaae duraalu, “Noatepa naao whi diaamo fo dokóló, Talené Dèi Kepe Wisipaae kapala fo yóló, kaae kelaai dilikáleé? Atei ala yalemó, naao whi dourale fele whirape wóló tų sókó walemó ai daae mole ape. Atimané yakélé, atéro sóró fóló dourale faalopó,” yalepó.

¹⁰ Téyalemó, mo ai fapotóro kale so Pita daale tikimó haepaae muni doropóló sukálepó. Atétepa, kale whirapené kelalemó mo ti sukupa sóró fóló, ama oma dourale tikimó akélé titiróló bulalepó. ¹¹ Até yalepó dere fo, Keriso so whiró ai fo wosale so whitamó doasi winé sukutu betalepó.

Aposel whirapené kelemei alarape erale fo

¹² Téro kale *apospel* whirapené kae kae kelemei alaró so whiné kolóló sira yaaire alatamo, so whi betó mole tuamó erótu betalepó. Talepaae tué tiró betere so whi Solomon-né aleyale be tokweimó touróló bitua yalepó. ¹³ Mepaae so whiné Keriso so whiné dere ala kolóló, atima dere ala mo kokorapó yóló dukirótu betaletéi, atima ai so whitamó touyóló betaalo witu betalepó. ¹⁴ Tépatéi, sokélé, whikélé, Talepaae tué tiki tiróló take betere Keriso fakétamo touraleta yaetikimó Keriso so whi fakératé felepó. ¹⁵ Atétere alamó, mepaae hepo daae mole so whirape sepelewa

yóló wóló, Pita a fua wua dere tumó beseke tomó mulótua yalepó. Ti aita, Pita fua wua duraalu, ama suka asoné mepaae whi wisirópóló kisipa muturaalu, dua yalepó. ¹⁶ Jerusalem be bopéroló tēe mole be huluarapemó betó mole so whi fea Jerusalem bepaae tourale walepó. Atéro wouraalu, mepaae hepo daale so whikélé, dowi keperapené doasi susupu mótu betere so whikélé, mo fea beleyóló wapa wisirótua yalepó.

Aposel whirape susupuróló dipula beteraletéi

¹⁷ So whimó momaratere topo whiró mepaae Sadyusi fakekó i sekéné ama fulumu whirapetamoné *apospel* whirapené dere alamó atimatamo dei fopaae bualepó. ¹⁸ Atéturaalu, kale *apospel* whirape *dipula* sóró beteralepó. ¹⁹ Téyalemó, dilikitamo Talené ama *ensel* wóló, ai *dipula* be tų tukiyóló kale *apospel* whirape belapaae dapesó derepelepó. ²⁰ Atéro duraalu, “Diā fóló momatere be belamó daalu, so whípaae mió wosetere kisi fo wisi etéropóló yó melaai fae,” yalepó.

²¹ Téro hika be dētepa, *ensel*-né yale fo wosóló, momatere be belamó daalu, so whípaae Talené fo kaae sóró yó malepó.

Atéyale kílípaae so whimó momaratere topo whiró, ama fulumu whirapetamoné kale fo tokóló taletere whirapepaae ape yó faralepó. Ai whirapeta, Israel whi disirape atimatórotipó. Ai fakerape fea wóló, mepaae diki tare whirapepaae *dipula* bepaae fóló, kale *apospel* whirape dape sene fae yóló dotonalepó. ²² Tétepa, fóló kelalemó, kale *apospel* whirape *dipula* bemó bitinipa kelalepó. Atépa yaai dapóló atima momó fesaae walepó. ²³ Atéro atimapaee duraalu, “*Dipula* be tųta, dané kinale alatóro epa kelalepó. Téro, tų kaae tare diki tare whirape atimakélé, kale tikimótóro daae molepó. Atépa, dā tų tukiyóló kelalemó, atima bitinipó,” yalepó. ²⁴ *Dipula* be kaae tare diki tare whirapené topo whiró so whimó momaratere whirapené topo whitamó ai dere fo woseturaalu, ai *apospel* whirape-a, noa yalerópóló atima tué teketu betalepó.

²⁵ Atétu beteremó, whi betá wóló duraalu, “Wosae, diñé *dipula* betemale whirapeta, u momatere be belamó daalu, so whipaae fo yó mótu betere ape,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, diki tare whirapené topo whiró ama diki tare whirapetamo fóló, kale *apospel* whirape tawóló sóró walepó. Atéró, dapesó wouraaalu, hoko siyóló só ani, naamei alané dapesó walepó. Ti noatepae, so whiné kapo duné atima siriyóló daqsóró wi yalepó.

²⁷ Atéró kale whirape dapesó fóló, fo tokóló taletere whirape betó mole tikimó daalalepó. Atéyaleitea, moma dere topo whiné wosetere fo yóló taleyópoló yalepó.

²⁸ Téró, kale so whimó momaraterere topo whiné *apospel* whirapepaae duraalu, “Dañé diapaae ai whi Yesuné doimó momó kae yó melaqse yóló fo mulalepó. Téyaletei, diñé yó mótu betale fo i Jerusalem be hulua so whi mo feané wosalepó. Diaaḡ ai dere alané Yesu sukópoló daleteimó, dapaae kwia tokó melópoló yóló kisipa mutu du bitu de?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Pitaró mepaae *apospel* whirapetamoné tokó melótu duraalu, “Mo whiné fo sya furaalu, Kótóné fo yó matere ala taarénipó. Kótóné ama yae dere ala betá mo eranérapó. ³⁰ Diaaḡ ni tómó oleróló dale whi Yesu dou dolomó mupa, dañé ayarapené Kótóné momó sóró ai kepaaró betere ape. ³¹ Tale Kótóné ḡ kepaaróló ama turu naase demó doasi Topo whi beteróo, ḡ aluyaqsóró tao saaire whikélé sóró beteróo, erapó. Ti aita noa ala yópoló ini, Israel so whi dowi ala taaróló tuḡ tiki feteyóló wópoló erapó. Ai ala depa, ti dañé yale dowi alamó saaire kwia Kótóné tokóló alu eranérapó. ³² Ai yale alarape fea dañé kelené kolóló mepaae so whipaae yó melótu beterapó. Ti atétere kaae Deḡ Kepe Wisinékélé, dañé dere fo kwia tao sóró erótu beterapó. Mepaae so whi Kótóné fo wosóló aqmó sukóló betepa, atétere so whipaae ama Deḡ Kepe Wisi take meló beterapó,” yalepó.

³³ Kale fo tokóló taletere whirapené i dere fo woseturaalu, atima mo doakale fopaae buóló kale *apospel* whirape mo ti daai kisipa mualepó. ³⁴ Até du betepatei,

ai tuamó Farisi whikó betá ama doi Kamaliel beterepó. Ai seké ḡta, Mosesné asere fo diriyóló tuḡru yó matepa, so whi feané ama dere fo mo wisiyóló wosetua dapó. ḡ atére alamó ama doi doasi mulapó. Ai whi kale fo taleraterere whirape betó mole kuamó turukó holóló duraalu, “Ai whirape belapaae kapala asiri doropópoló yae,” yalepó. ³⁵ Atéró, kale whirapepaae duraalu, “Israel fake whirape-ó, diñé ai whirapepaae eraai kisipa mutu betere ala hapale kilitaróló ini, tuḡpi tekeyae. ³⁶ Ti noa betené dumitei, i ere alamó ḡ wisiyóló kisipa saalopó. Take bitiré wale alimó, whi betá Teudasné duraalu, ḡta ḡale whi meipó. Tḡteróló kaae tanópoló sóró daaló betere whipó depa, mepaae 400 whirape ḡtamo toune walepó. Téyaletei, bóe dale sukamó atimané ḡtei dupa, ama bóe belerḡle fele whirape dapo dapo yalepó. Téturaalu, ama yaai kisipa muale ala alu yalepó. ³⁷ Atéyale kḡlipaae *Gavman* whirapené so whi doi siré kwḡyale sukamó Kaleli whikó Judasné i ala yalepó. Mepaae whirape hosaa diriróló ḡairaté kwḡyóló duraalu, ‘ḡ *Gavman*-tamo bóe deḡ faalopó. Atéró atima dóló torokó faróló, atima betale sirimó dañé tḡteróló kaae tawaalopó,’ yalepó. Téyaletei, *Gavman* whiné kale seké ḡtei delemó, atima whirape botokó dapo dapo yalepó. ³⁸ Atérapa, mió i du betere alamókélé yḡlo kisipa mole fo betá diapaae i dapa, wosae. I whirapepaae me ala eréni, ḡale fópóló dotḡyae. Atimané take nalopaae yaai dere alamó kisipa mutu, mió ai du betere alatamo mo whiné kisipa mole ala yaai depa, ti doyóló haepaae derepaalopó. ³⁹ Téni, i dere alatamo Tale Kótó tuamó kaayóló wapa, ti diaaḡ atima dere ala sesé enénipó. Ai alatamo depa, ti Kótótamotei bóe du beterapóló diñétei kḡae kolóló kisipa yaalopó,” yalepó.

⁴⁰ Kale sekéné dere fo mepaae whirapené wosóló, téyaalopóló kisipa mualepó. Atima ai fo yóló kḡlipaae kale *apospel* whirape momó bepaae holae yóló, halika tikiné fokosoi ala yalepó. Atétu beteró, atimapaee fo mulóló duraalu, “Yesuné doimó diñé fo momó kae yó

melaqse,” yóló fópóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, kale *apospel* wh̄rape atima ai wh̄rape betere tiki taaróló felepó. Atéró atimasisi duraalu, “Yesuné doimó d̄a halika tikiné fokosó sóró susupu erateré alakélé, hale serateré alakélé, erópóló Kótóné amatei, d̄a dos̄aae sóró beteralepó. Ama ai ala eró betereiteita, sekei alarape d̄ané mo s̄umó belenépa erapóló,” atima hekesené sukuté felepó. ⁴² Atéró, atima betere dok̄o momateré be belamókélé, be dok̄o dok̄okélé, Yesu Keriso ̄a etei kaae wh̄póló so wh̄paae hākeamó kale fo wisi hāle yó maté fu betalepó.

6

W̄ikeró wh̄rape sóró beterafe fo

¹ Atéyale sukamó, Talepaae tué tirateré wh̄rape mo dekéró faketé felepó. Até duraalu, aimó betó mole Krik fo bole Juda wh̄rapené Hibru fo bole Juda wh̄rapepaae ̄la taleturaalu, wisiyóló ̄li dumipóló alale su betalepó. Atéró duraalu, dīa Hibru fo bole wulia sorapemó betere dok̄o fea nokole ̄la s̄umó ̄liróló móturaalu, d̄a Krik be fo bole wulia sorapemó meni dere-a, noatepa de yalepó. ² Atétepa, kale 12 *apospel* wh̄rapené mepaae Keriso so wh̄rape feapaae tour̄ale ape yóló touró betepa duraalu, “Nokole ̄la tale yóló ̄lirateré kutó diaai, Kótóné fo yó materé ala sisópaae erateretei wisinipó. ³ Térapa, norape-ó, dīa tuamó betó mole wh̄rapekó fopeyóló, D̄ei Kepe Wisi fāanu fosó fosó kisipa mole w̄ikeró wh̄rapekó sóró beterae. Atétepata, ti ai kutó atimané t̄eteróló kaae tawópóló atimané naase tuamó mualaopó. ⁴ Atéróló d̄ané diyaaire kutóta, ti so wh̄i tao suraalu moma dere ala yóo, Tale Kótóné fo yó melateré ala yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁵ Atéró ai wh̄rapené dere fo so wh̄i feané wosóló mo wisirapóló kisipa mualepó. Atéró so wh̄i feané fopeyóló, Stipen sóró beteralepó. Ai sek̄eta, D̄ei Kepe Wisi fāanu tué tiki tiró betere wh̄pó. Atéró sóró beterafe wh̄rape ti etérópó. Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, Antiok be wh̄ikó Nikolas atima atéró sóró beteralepó. Nikolas ̄ta Juda wh̄i meitei,

Juda wh̄rapené dere ala s̄ya fu betere wh̄pó. ⁶ Téró, kale so wh̄iné ai wh̄rape dapesó fóló *apospel* wh̄rapené naase tuamó mulalepó. Atétepa, ai wh̄rapené atima tikimó naase mulóló Talepaae moma eralepó.

⁷ Ai ala yale tikimó, Kótóné fo hae kwia feapaae yó melaté fóló fakeralepó. Jerusalem be hulua tuamó Talepaae tué tiki tirateré wh̄rape mo ti fake duraalu, so wh̄imó momarateré wh̄rape atimakélé, mo fea tué feteyóló tiróturaalu, kale fo wisi wosóló Yesupaae kisipa tirateré aomó betalepó.

Stipen tawóló fo tek̄ale fo

⁸ Téró, kale sek̄e Stipen Kótóné ama k̄olené sukutu hāle tao sere alaró Talené fotok̄otamo ̄a tuamó fāanepó. Téturaalu, mo doasi kelemei alaró sira yaai dere alatamo so wh̄i fea kuamó erótu betalepó. ⁹ Atétu betepa, mepaae wh̄rape Stipen-tamo bóe dóló fopaae butu, ̄a só derateré fo yalepó. Ai wh̄rape atimané fo wosetere be doita, wae sóró kutó dirateré wh̄i betere ala taaróló atima k̄oleaané hāle betó mole wh̄rapené fo wosetere bepó doi mulapó. Ai wh̄rape atima wale tikita, Sairin be hulua wh̄ikélé, Aleksandria be hulua wh̄ikélé, Silisia hae kwiamó betó mole wh̄rapekélé, Esia hae kwiamó betó mole wh̄rapekélé, atérópó. Ai fakerape atimané be hulua kae kaetei, Juda fakepó. ¹⁰ Atéyaletei, Stipen-ta D̄ei Kepe Wisi fāanu fosó fosó yóló du betere fomó, u wh̄rapené dowi kisipa mutu du betere foné atimané ̄a só deraairetei mo s̄unipó.

¹¹ Atéteremó, Stipen só deraaire tu kikituraalu, atimasisi kemei mepaae wh̄rapetamo fo dokóló etei kaae kapala fo yaalopa siépe yalepó. “Ai wh̄iné Kótókélé, Moses-né ere fokélé, doka doka yóló bóe duraalu, faletere fo depa, d̄ané wosalepó yae,” yóló, s̄e yalepó.

¹² Atéró, so wh̄ipaaekélé, Moses-né as̄ere fo yó materé wh̄rapepaaekélé, wh̄i disirapepaaekélé, Stipen-tamo fopaae buópóló, sesemerateré fo deté kw̄eyalepó. Atéró, kale wh̄i Stipen tawóló só fóló fo tokóló tale dere wh̄rapené naase tuamó mulalepó. ¹³ Atéró daaló bitu, kale kapala fo yóló só

deraai kisipa mutu betere wh̄irapené duraalu, “I sek̄énéta suka fea kale yóló muló betere fokélé faleyoó, Kótóné ama kae t̄enó betere moma dere bekélé doróló doka doka yoó, deté kotapó. ¹⁴ Téturaalu, etei kaae fokélé depa d̄ané wosalepó. Nasaret wh̄ikó Yesuné i be fisikóló doróo, Moses-né as̄ere mara mole fo d̄apaae matepa, d̄ané sya fu betere alakélé doróo, yaalopó depa, d̄ané wosalepó,” yalepó.

¹⁵ Téró, ai wóló betó mole fo tokóló taletere wh̄irapené kale sek̄é Stipen kikéyóló kaae tawalemó, ama kelepaa *ensel*-rapené kelepaa kaae daalepó.

7

Stipen-né fo tokóló taletere wh̄irapepaae yale fo

¹ Téró, so wh̄imó momaraterere topo wh̄iné Stipen-paae woseturaalu, “Atimané ya só deraairaalu ai du betere fo-a mo de?” yalepó.

² Ti fo depa, Stipen-né atimapaae tokóló mótu duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, ai fo yaó dīapaae i dapa wosae. Mo take d̄ané aya Abraham a Haran hae kwiapaae faai Mesopotemia hae kwiamó h̄ale betepa, kae d̄e f̄ane Kótó Abraham betere sókó weipakalepó. ³ Atéró, Abraham-paae duraalu,

‘Yāta, naao be wh̄i so wh̄iró naao turuku betamo taaróló, yaó yāpaae yó melaire hae kwiapaae fae,’ yalepó.

⁴ Ai fo depa, ama turuku be Kaldia wh̄irape betere hae taaróló, Haran be huluapaae torókó felepó. Atéró fóló betepa, aimó kale wh̄i Abraham-né alima sinalepó. Atéyale k̄ilipaae Kótóné Abraham a dapesó wóló mió dīa ai betó mole hae kwiamó beterelepó. ⁵ Kótóné Abraham-mó i hae kwia melaalopó yóló mulaletei, ai alimó hae kwia mekó menipó. Kutó diyaaire s̄u mo sawakélé menipó. Atéyale alimó Abraham a naalekélé bitinipatei Kótóné apaae duraalu, yāró naao deté faaire naaletamoné i hae kwia saalopóló dirii fo yóló munélipakalepó. ⁶ Kótóné Abraham-paae duraalu, ‘Naao detere naalené deté fole naalerape atima fea kae fakené hae kwiamó wale wh̄i s̄u

betaalo ai ape. Atéró betepa, ai hae talerapené atima wae sóró kutó diraterere so wh̄i beterelepó, doasi depe tukó wei alaró susupui alatamo deté fu betepa, 400 ba fo kemeyaalo ai ape. ⁷ Atépa, Israel fake wae sóró beterele be hulua wh̄iné topo wh̄irape yaó dowi kwia melóló yaó i so wh̄i momó dapesó woló beterelepó. Kótó āta, d̄a t̄eteróló kaae tare Talepóló aomó dua sukóló betaalopó. ⁸ Naao detere naalené detere naalerape tiki sekāe tukóló sirirae. Atétepa, ti yaó dīamó eraaire ala h̄asókó feni, mo eraalopóló dirii fo yóló mulótu eraterere siripó,’ yalepó. Atéró, Abraham-né Aisak deyalepó. Aisak deyóló be d̄e 8-ró kemetepa, ama naalemané tiki sekāe tukóló siriralepó. Téró, Aisak-né Jekop deyalepó. Jekop-né ti d̄ané ayarape deyóló fake firale 12 wh̄irape deyalepó.

⁹ Jekop naalemarapené noma deke naale Josep-né dere alamó dei tūé muturaalu, atimané a Isip wh̄irapené wae sóró kutó diraterere wh̄i beterelepó dotonóló *moni* salepó. Téyalet̄ei, Josep-paae wuatere sekei ala fea Kótóné tao sua du betalepó. ¹⁰ Téró, Josep a Isip hae kwia t̄eteróló kaae tare topo wh̄i Fero beterepaae sókó fóló beterelepó. Atéró betepa, Fero-né Josepené dere ala kilitu, apaae h̄ekese yópóló, Kótóné mo donoi ala wisi erótu betalepó. Atépa kilituraalu, Fero-né Isip hae kwiaró doasi topo wh̄iné wisi wisi berapetamo Josep-né t̄eteróló kaae tanópóló, sóró beterelepó,” yalepó.

¹¹ “Atéyale alimó ɔla sóku aluyóló doakale wote ali walepó. Atéturaalu Isip hae kwiamókélé, Kanan hae kwiamókélé, d̄ané ayarape atima naaire ɔla mo meipó. ¹² Atéró betalemó, d̄ané ayarape deyale wh̄i Jekop-né Isip bemó mepaae nokole ɔla muó mulapó dere fo wosóló, ama naalemarape dotonalepó. Ti aita, folosóro kaae suraalu felepó. ¹³ Atéró momó felemó ti Josep-né ama nomarapepaae a i ape, yóló yó melalepó. Atétepa, kale t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄i Fero-né Josepené alimaró nomarapetamo tūé yalepó. ¹⁴ Téró, Josep-né ama alimapaae yó fótu duraalu, ‘Yākélé naao fake so wh̄ikélé, dīa fea ai hae kwia taaróló, ipaae torokóló

ape,' yalepó. Tétepa, 75 so whi ai be torokóló walepó. ¹⁵ Jekop atéro bitiré fóló, a Isip bemó sukalepó. Téró, ama naale-marapekélé, mo fea aimótóró sukalepó. ¹⁶ Atétepa, atimané tiki betá só fóló, Sekem hae kwiamó mole kapo dolomó douraleta, dua yalepó. Ai hae tikita take Abraham-né Hamor naalemarapetamo *moniné* dupuyale haepó," yalepó.

¹⁷ "Até deté wóló, take Kótóné Abraham-tamo yóló mulale fo dokonaaire be de feleketepa, atimané deyale naale senaale Isip bemó mo hale ɔla kaae fake yalepó. ¹⁸ Téró, take betale topo whi Fero-ró Josep-tamo sukalepó. Atéyale kilipaae ai sirimó betale topo whi Fero-né Josep-né a ai topo whi beterale ala tué iniruraalu kale Israel fake so whi wisiyóló kaae tanipó. ¹⁹ Atéruraalu, ai topo whiné Israel fake so whitamó doakale bóe duraalu, Israel so-rapené naale detepa, sukópóló bela tómó wapelatamo mulaleta dua yaai, atima fo dokóló mulalepó."

²⁰ "Atétu betere tuá dolomó, Moses deyalepó. Ai naaleta, Kótóné keletómó mo kae naale wisipó. Hamaró alimatamoné ai naale sóró betepa, wélié sore kemeyalepó.

²¹ Téró, hamaró alimatamoné wapela turó só fóló mulalepó. Atéro mupa, kale topo whi Fero senaalemané whaayaai salepó. ²² Téró mepaae doasi tué mole Isip whirapené Moses tué tiki fosó fosó yópóló, mepaae alarape yó melaté felepó. Téró, ama dere fokélé, mo fosó fosó yóo, dere alakélé mo fotokó buóló yóo, yaaire whi doayalepó," erapó.

²³ "Moses doayóló bitiré fóló, ba fo whi siki tamo kemeyóló a ama Israel so whirape noa ala du beteréro kele felepó.

²⁴ Atéro fóló kelalemó, kale Isip whi betané Israel whi betá doló susupurótu betepa, kelalepó. Atétu betepa, ama fake whitamó até ekeséro seséturaalu, Isip whi mo ti dalepó. ²⁵ Moses-né ama etei kisipa mualepó. Israel fake so whi atimapaee doasi sekei ala erótu betepa, ama fake so whi tao sópóló Kótóné a dotonélirapóló kisipa yaalo nisi yalemó, Israel so whiné atei kisipa sinipó. ²⁶ Téró, kale dere kaae mo hika momómo fóló

kelalemó, Israel whi atimaamosisitei hõle su betepa, ama filiyóló duraalu, 'Diaamo Israel faketamotei noatepa hõle su bitu de yalepó.'

²⁷ Ti fo yalemó, doasi fotokó buóló me whi tetéroto betere whiné Moses te daalótu duraalu, 'Ya datamo fo tokóló taleraterere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló né sóró beteralee? ²⁸ Naaó dó kale Isip whi du yale kaae, ekélé atéro daai walee?' yalepó. ²⁹ Ai fo woseturaalu, Moses a ai Isip hae kwia taaróló, Midian haepaae botokó felepó. Téró, a ai bemó wale whi bitu, so dokóló naale tamo deyalepó.

³⁰ "Atéro ba fo whi siki tamo kemeyóló betepa, whikélé bitire Sainai hasi fosó felekemó *ensel* a beterepaae ni sesaapemó si mi sokóló ai dolomó sókó walepó. ³¹ Atétere ala kolóló, Moses a noa ala duterópóló kisipa teketu betalepó. Atéro, mo ti diriyóló kelaairaaalu, kale ni sesaape ere felekepaae taae felemó, ai si mi dolomóte, Talené apaae i fo yalepó.

³² 'Eta, diané ayarape Abraham, Aisak, Jekop atima teteróló kaae tare Kótópó' yalepó.

Ti fo depa, ai fo dere tiki kelaai yaleteti, diri furu furu yóló wituraalu, kilini haepaae hemée deyalepó," yalepó.

³³ "Atépa Talené apaae duraalu, 'I hae tikita, Kótóné ama tukóló kae muló betere haepa, naao horó betere hó be sokóló taae falae,' yalepó.

³⁴ Térapa Moses-ó, Isip whirapené yaalo so whipaae doakale sekei ala erótu betepa wosalepó. Até du betere ala kolóló yaalo atima hale fópóló dotonale waairaaalu, yaipi Isip be huluapaae fópóló dotonaaai dapó," yalepó.

³⁵ "Moses ata atimané hó yóló, apaae ya fo tokóló taleraterere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló, né sóró beteralee? yale whipó. Ti fo yale whitei, Israel fake so whi teteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei sóró beteralee. Atéro beteraai ama *ensel*-né erale fópóló dotetepa, kale ni sesaapemó duku betere si mi dolomó fo sókó wóló Moses sóró beteralee. ³⁶ Ama ai Israel so whi Isip be taaróló alisoró wóló

beteró bituraalu, kelemei alaró so whinė kilitu sira yaaire alatamo eraté kutu betalepó. Até dere alata, kale Isip hae kwia tuamókélé, sonaai wēi kēla tuamókélé, so whi bitinire tikimó kuturaalukélé, ai alarape eraté kutu betepa, ba fo whi siki tamo kemeyalepó,” yalepó.

³⁷ “Ai Moses-nétóro Israel so whipaae duraalu, ‘Kótóné kóló whi mo ę kaaetóro doton-aalopó. Ata diakótei, sóro beteraalo ai ape,’ yalepó.

³⁸ Moses ą Israel so whıtamo whi mei tikimó dané ayarape dapesó kutu betepa, *ensel*-né Sainai hasi fosómó mo ti betaaire fo bete ąpaae matepa, amamo dąpaae maletei mió dané i sya fu betere ape.”

³⁹ “Téyaletei, dané ayarapené ama dere fo wosóló ą aqmó sinóló bitinipó. Atimané ą hırapóló faai wale tiki taaróló, Isip bepaatei momó fesaae faai kisipa mutu betalepó. ⁴⁰ Atéro, kale so whiné Eron-paae duraalu, ‘Da Isip bemó betepa, ąlisóro wale whi Moses ą neté yalerópa, da ąlisóro faaire kótórape kaekó alerae,’ yalepó.”

⁴¹ “Atéyale sukamó, *bulmakau* hupu kaae suróló kapala kótó aleyalepó. Atéro, atimané aleyóló mulale ọlapaaetei, hupu dóló momaturaalu, ai ọlané doi doasi mulóló ọla deyóló kilitu betalepó. ⁴² Ai so whi ó samó daale wéliékélé, hırerapekélé, sukakélé, atimané tale aleróló doi sóro horóló moma du beterópóló, Tale Kótóné ai so whi taaróló sisóralepó erapó. Ai fota, mo take Kótóné kóló whırapené asere fo mo hıtipó.

‘Israel fake so whırape-ó, dią so whi bitinire tikimó ⁴⁰ ba fo tuamó bituraalu, *sipsip* hupu dóló moma deté wou betaletei ępaae inipó.

⁴³ Diąné kuti be dolomó kapala kótó Molek-ró whiné aleyale kótó Repan hıretamo beteróló aqmó sukóló bituraalu, tale-ó yóló moma deté kutu ai betale ape.

Atétu betaleteiné yalo dią Babilon hae kwia taoró wae sóro beterópóló hókó faló ai betere ape,” yalepó.

⁴⁴ “Téro, dané ayarape atima so whi bitinire tikimó bituraalu, Tale Kótó ą dątamo mo beterapó kisipa muópóló, kuti

be teıpakalepó. Ai kuti beta, Kótóné Moses-paae etéro teıyae, yóló suróló yó matepa, kolóló teıpakalepó. ⁴⁵ Atéro bitiré wóló, nalo dané ayarape atimané ai kuti be beleyóló sóro waleteita, Josua-né teıteróló kaae tawóló betale alimó yalepó. Josua ą ama be whi so whıtamo betere hae kwia taaróló, me hae kwiamó betaai fupa, Kótóné ai hae talerape mo fea dóló torokó faralepó. Atéyale sukamó sóro wale momatere kuti be beleyóló só kutu beteró, Depit betale alimó sókó walepó. ⁴⁶ Tétepa, Depit-né Kótóné ą haıtere ala eratepa, dané aya Jekop-né Kótó mo ti moma dere bemó beterópóló kisipa mutu, ąmó be teınaai Kótópaae wosalepó. ⁴⁷ Téyaletei, ama naalema Solomon-né Tale Kótóné be teınalepó.

⁴⁸ Atéyaletei, ó sa taoró betere Tale ą mo whiné teıtere bemó bitimipó. Kale Kótóné kóló whiné i asere fo kaaepó.

⁴⁹⁻⁵⁰ ‘Ó saıa, yalo teıteróló doasi topo whi betere tikimó bitu, i haeta, ti yalo hó dée daaló betere tiki ai ape. Térapa, diąné noa kaae be teıyóló ę beteraai du bitu de?

Talené duraalu, ę sa nóló betere tiki mekó ere?

Ọla ọla feata, yalo aleyóló muló bitini nisi du betere?’ fo aserapó,”

⁵¹ Stipen-né duraalu, “Diąta mo dowaae fole whırapepó. Noatepa diaaọ hosaa tuamó dowi ala faanu, Kótóné fo wosaaire woselikélé kinó bitute? Diąta, diaaọ ayarape bitu yale kaaetóro iru, Deı Kepe Wisiné dere fo wosaaı deretei hıyóló mo dowaae fu beterapó. ⁵² Kótóné kóló whi me dekó diaaọ ayarapené susupui ala erénipó, fo yaaloé? Mo fea diaaọ ayarapené susupui ala erótua yalepó. Dowi alakélé inire Talené ama mo donoi Whi wisinaale waalo ai ape, yóló yó mótu betere whırapekélé, diąné ayarapené dua ipakalepó. Atétua yale kaae, miókélé dowi ala inire whi wisinaale eleké deyóló dópóló, diaaọ sesemeralepó. ⁵³ Talené tukóló muló betere fo *ensel*-rapené diąpaae yó matepa wosaletei, diaaọ ai fo tukóló sisópaae eralepó,” yalepó.

Stipen kapo duné siriyóló dale fo

⁵⁴ Ai fo dere woseturaalu, kale ai fo tokóló taleraterere Juda wh̄rape atima mo dei fopaae buturaalu, sereke hale yalepó. ⁵⁵ Téyaletēi, Stipen ̄ Dēi Kepe Wisi f̄aturaalu, s̄apaae kese horalemó, Tale ̄ tuamó ere d̄eró Yesutamo Kótóné turu naase d̄emó daapa kelalepó. ⁵⁶ Atépa duraalu, “Kelae! Hepen be t̄u tukw̄e fóló, Wh̄iné Naalema Kótóné turu naase d̄emó daapa mió ȳalo kelerapó,” yalepó.

⁵⁷ Atétepa, atimané ai dere fo wosaalo meipóló, naasené wos̄eli kinóló fo fake yóló ̄ daale tikipaae mo hapale tour̄ale walepó. ⁵⁸ Atéró, Stipen naasemó sēj sóró be tipi āpaae taae deróló kapo duné siróló daai kaae salepó. Até yaaipatei, ama i ala depa kelalepóló yale wh̄rape atimané f̄loi kutirape sorokóló, bet̄a kokopei wh̄iné kaae tanópóló, ama hó betemó mulaleta yalepó. Ai wh̄iné ama doita, Sol-pó.

⁵⁹ Atimané Stipen ̄ kapo duné siritēpa, ama Talepaae momatu duraalu, “Tale Yesu-ó, ȳalo kepe bete bet̄a naao dape sae,” yalepó. ⁶⁰ Atéró, ̄ bukitiri teyaró bit̄i doropóló fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, i dere alamó naao atimané dowi ala kwia aluróló kemerae,” yalepó. Ai fo yóló kale wh̄i ̄ mo ti sinalepó. Atétere alata, Sol ̄kélé aimó daalu, wisirapa téyae du betalepó.

8

Keriso so wh̄i susupu sóró dapo dapo yale fo

¹ Atéyale sukamó, Jerusalem bemó betó mole Keriso so wh̄ipaae doa susupu sere ala eralepó. Atei ala depa, Talepaae tué tiki tiró betere Keriso so wh̄i Judia hae kwiaró Samaria hae kwiatamopaae dapo dapo yóló felepó. Atétepa, kale *apospel* wh̄rape atima bet̄a Jerusalem bemó betó molepó. ² Téró, mepaae Kótóné ala eró tare wh̄rapené Stipen douróló, doasi dekené sini moló-u du betalepó. ³ Téyaletēi, Sol-né Keriso so wh̄i doraté kw̄yaaairaalu, kaae salepó. Tétu, be dok̄o ̄ kw̄yóló, Keriso so wh̄i fea s̄iyóló *dipula* beter̄aleta du betalepó.

Filip Samaria haepaae fóló yale ala

⁴ Atéró dapo dapo yóló fele so wh̄i fóló betó mole tikimó, mió wosetere kisi fo wisi so wh̄ipaae yó mótu betalepó. ⁵ Filip Samaria hae kwiamó t̄ene be huluapaae doropóló, so wh̄ipaae Yesu Kerisota, Kótóné i haemó betó mole so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló sóró beteró betere wh̄ipóló yó mótu betalepó. ⁶ Aimó wóló touró betere so wh̄i feané Filip-né yale foró erale kemei alarapetamo kilitu, ama dere fo wisiyóló wosaairaalu, atima fea wos̄eli muló beterepó. ⁷ Atétu, so wh̄i tuamó tep̄yóló betale dowi keperape sókó furaalu, keteré yóló sókó fua yalepó. Hó naase dore so wh̄iró tiki d̄amu yóló momaare so wh̄itamo wisirótua yalepó. ⁸ Atétere ala kilituraalu, ai be huluamó betó mole so wh̄i atima mo h̄ekesené sukutu betalepó.

Isi wh̄i Saimon-paae yale fo

⁹ Téró, ai be huluamó wh̄i bet̄a Saimon beterepó. Ba fo doasimó ai seké ̄ isi wh̄i bitu, du betere alamó Samaria so wh̄i feané sira dua yalepó. Atéteremó ̄ mo doasi seké wh̄ipóló bopé fake du beterepó. ¹⁰ Atétepa, mepaae doasi doi mole wh̄irapekélé, doi munire wh̄irapekélé, mo fea wóló ama dere fo wosóló ̄ dukirótu betalepó. Atétu duraalu, “I wh̄ita, Kótóné doasi bole fotok̄o kaae bulapó,” du betalepó. ¹¹ Téró, mo take ̄ isi wh̄i bitiré wouraalu, du betale ala kolóló, siratu betaletēiné so wh̄i fea ai alatei sya felepó. ¹² Téyaletēi, Filip-né atimapaae Kótóné t̄eteróló betere āmó mole alaró Yesu Kerisoné ere alatamo etérópóló yó melótu betalepó. Ama atéró yó matere fo wosóló so wh̄i fea kisipa feteyóló Talepaae wapa, Filip-né atima Yesuné doimó w̄ei tópurótua yalepó. ¹³ Kale wh̄i Saimon ̄kélé, tué tiki feteyóló Talepaae wapa, Filip-né ̄ w̄ei tópuralepó. Téró, Filip kotere tiki dok̄o fea Saimon atimaamo wusuró kuturaalu, me ala yaairémó dere kelemei alaró sira yaaire alatamo Filip-né eratepa kilitu, Saimon-né sira dua yalepó.

¹⁴ Jerusalem bemó betere *apospel* wh̄rapené Samaria so wh̄i Talené fo wosalepó dere wosetu atimané Pitaró Jon-tamo dot̄eyalepó. ¹⁵ Téró, kale seké tamo fóló, ai Samaria hae kwiamó t̄ene be

huluamó Talepaae kisipa tiki tiró betere so whi Dēi Kepe Wisi sōpóló momaralepó. ¹⁶ Ti noa betené meipó. Dēi Kepe Wisi atima tuapaae tepeyóló bitī waai teópatei, Yesu Kerisoné doimó atima wēi maaté tōpuralepó. ¹⁷ Atépa, Pitaró Jon-tamoné ai so whi tikimó naase mulalemó, Dēi Kepe Wisi atima tiki tuapaae bitī dorowalepó.

¹⁸ Saimon-né kale *apospel* whi tamoné so whiné tikimó naase mulalemó, Dēi Kepe Wisi bitī wale ala kolóló, atimaamomó *moni* melaai i fo yalepó. ¹⁹ “Diaamoné dere ala kaae yalokélé, mepaae so whi Dēi Kepe Wisi sōpóló naase mulaai dapa, epaae ai alakó eraasepóló dapó,” yalepó. ²⁰ Ti fo depa, Pitané apaae duraalu, “Naao *moni* yātamo wusuró kēlaa yóló alu yópóló, yae. Ti noatepae, naao kisipané Kótóné kōlené sukuturaalu, hāle matere ɔla *moniné* dupu dere aɔrapóló de? yalepó. ²¹ Yā dātamo Talené ama kutó dirópóló sóró betero bitinireteiné. Kótóné keletómó naao hosaa tuamó wisi kisipa munipó. ²² Térapa, dowi ala taaróló Talepaae kisipa feteyae. Atétepa, ti Kótóné naao hosaa tuamó muale dowi kisipamó kwia melaai yaletēi, hāle aluraalopó. ²³ Ti naao hosaa tuamó dowi kisipa fāayóló mupa, yālo kelerapó. Atéruraalu, dowi alanéte i yā dokóló wae sóró betero beteropó,” yalepó.

²⁴ Ti fo depa Saimon-né apaae duraalu, “Ti naao epaae ai yale fo mo yaosórópa, naaotei emó momarae,” yalepó.

²⁵ Atéro, Pitaró Jon-tamoné kelené mo kelale alaró Talené fotamo yó mótu betero, momó Jerusalem bepaae fesaae faai felepó. Atéro, furaalu, ai Samaria hae kwiamó tēne be hulua tū felekemó tē mole berapemó kale fo wisi yó melaté felepó.

Filip-ró Itiopia whitamóné yale fo

²⁶ Atéro eté yalepó. Talené ama *ensel*-né Filip-paae duraalu, “Yāta, Jerusalem be taaróló Kasa be huluapaae derepaai *saoti* fakeró kōpu kaae fale hae tikimó fole tū sya fae,” yalepó. ²⁷ Téro, Filip ā ai tumó fu betalemó, betā Etiopia whikó nóluku soki whi mo umó wapa kelalepó. Ai whi āta, Etiopia hae kwia tēteróló kaae tare topo so Kandas-né *moniró* mepaae néli ɔlatamo kaae tanópóló sóró betero betere doasi

whipó. ²⁸ Ai seké āta, Jerusalem bepaae Talepaae moma ene fi fesaae wou, ama *hos* hupuné sīyóló sóró kotere ɔla tómó betero Kótóné kōló whi Aisaiané asere fo dosaaté wou betalepó. ²⁹ Atéro dosaaté wou betepa, Talené Dēi Kepené Filip-paae duraalu, “Yā mo hapale fóló kale whi betero wou betere *hos* hupuné sīyóló só fole ɔlatamo hokolaa yóló betamó faai fae,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Filip ā mo hapale fóló, kale whitamó betamó titi yóló fu betalepó. Atéro wosalemó, Aisaiané asere fo kale whiné dosaaté fu betepa, Filip-né apaae woseturaalu, “Naao ai dosaaté fu betere foné bete naao kisipare?” yalepó.

³¹ Ti depa kale whiné Filip-paae tokó mótu duraalu, “Mené epaae yó menitepa, ti netéro tué saaloé?” yalepó. Ti fo yóló kale whiné Filip-paae ātamo bitī holae depa, ā titiyóló bitī holalepó.

³² Kale Etiopiané whiné dosaaté wale kōló whi Aisaiané asere fo i ape.

“Āta, *sipsip* hupu daai duóló ɔlisóró fu dere kaae yalepó. Téro, me kale *sip-sip* hupu male niki tikitepa, keteré initere kaae ama kōló mo nomalepó.

³³ Apaae doakale hale seróló susupuratere alakélé fo tokóló taletere alakélé ini, hāle só deratere ala betā yalepó.

Ā naale senaale nalopaae yaai dere ala kolóló né yó melaaloé?

Ti atimané ā i haemó betaosóró kisipa mutu, mo ti dalepó,” yalepó.

³⁴ Téro kale Etiopia whiné Filip-paae woseturaalu, “I asere kōló whiné ere fo amó erépé whi me kaemó ere?” yalepó.

³⁵ Tétepa, Filip-né Aisaiané ai asere fomótóró kaae sóró Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó maté felepó.

³⁶ Atéro, atimaamo fu beteremó tū tuamó wēi ke belepa kolóló, kale sekéné Filip-paae duraalu, “Wēi ke wisinaale ti belerapa kelae. I wēi kemó ē tōpuratere dore?” yalepó. ³⁸ Ai fo yóló, kale sekéné ama *hos* hupu néli tare whipaae keiróló daayae yalepó. Atéro daapa, atimaamo wusuró ai kale wēi ke dolopaae doropóló daalu, Filip-né kale seké wēi tōpuralepó.

³⁹ Atéro, atimaamo hae taopaae taae

holalemó, mo ai fapotóro Talené ama Deı Kepe Wisiné Filip tokó sóro felepó. Atéro, kale Etiopia whiné Filip momó kae kilinipó. Tétepa, kale seké  tumó fu bituraalu, hekesené sukuté felepó. ⁴⁰ Téyaletēi, kale Filip kélé, kele linameróló dapesó wale ala kilinipatei, Asotas bemó sókó felepó. Atéro sókó fóló, ai tų demó tų mole be huluarapemó, so whıpaae mió wosetere kisi fo wisi yó melaté felepó. Atéro, yó melaté fóló, Sesaria be huluamó sókó felepó.

9

Sol dowi ala deté kutu beterepó yale fo

¹ Ai ala du betere tuamó, Sol-né Talené ala eró tare whırape atima daalopóló wiratere fo hle yó tarepó. Damaskus be huluapaae faai, so whımó Talepaae momaratere topo whı beterepaae felepó. ² Atéro duraalu, “ Damaskus be hulua-paae faai dapa, diné u bemó betere Juda fakené fo wosetere be kaae tare whırapené  mo whı nisiyasóró *fas* mekó aseyóló lae. Ai *fas*-mó i kaae fo yae. Aimó Yesu Kerisoné ala sya fole so whıkó betepa, ti i Jerusalem-paae *dipula* sóro wópóló, paae sóro fae yóló asey yae,” yalepó. ³ Atéro, Sol  Damaskus be felekepaae sókó faai deremó, ó hepen-mó Talené de hapale sókó wóló  daale tiki mo fea deyo felepó. ⁴ Téteremó  haepaae deraapisa fóló mupa, samó fo yóló duraalu, “Sol! Sol! Naao  noatapa doróló supuraté kutu bitu de?” yalepó.

⁵ Tétepa, Sol-né duraalu, “Tale-ó, ya né de?” depa Yesuné duraalu, “ta, naao doróló susupuraté kutu betere whı Yesupó,” yalepó. ⁶ “Térapa, ya turukó holóló Damaskus be huluapaae fae. Aimó betepa, ti whı mené naao yaaire ala yapaae yó melaalopa, ama dere fo naao sya fóló yae,” yalepó.

⁷ Ai ala deremó, Sol-tamo wale whırape atima fokélé tekeni, hokomó sókó finé daae mulu, dere fomaaté wosalepó. Téyaletēi, ai fo dere whiné kelepaa atima kilinipó. ⁸ Téró, Sol  turukó holóló kele fisae horóló kele kele yalemó me lakélé koló feni, kele dilikiyalepó. Atépa, tamo wale whırapené  naasemó tawóló lisóró fóló,

Damaskus bemó sókó felepó. ⁹ Atéro, be de soremó kele dilikiyóló bitu, lakélé, weıkélé néni, hle betalepó.

¹⁰ Atéro betepa, ai bemó Yesuné ala eró tare whı bet Ananias beterepó. Ai whiné noke naró dere kaaené Talené paae duraalu, “Ananias-ó!” depa, ama duraalu, “Tale-ó maé,  i betere ape,” yalepó.

¹¹ Tétepa, Talené ai kale whıpaae duraalu, “Mo donoi tųpóló doi mole tų seraa fóló, Judas-né bemó sókó fae. Atéro Tarsus whı Sol momó betere? yóló wosae.  ai bemó bituraalu, paae moma ai du betere ape. ¹² Atérapa, ama noke naró dere kaaené i ala depa, kelalepó. Bet whı Ananias  beterepaae wóló ama tikimó naase mulale wapa, ama kele wisi yaairetei kolóló, ai betere ape,” yalepó.

¹³ Ti fo depa, Ananias-né duraalu, “Tale-ó, mepaae so whiné paae i fo ene wu-atepa, wosalepó. Ai seké ta, Jerusalem bemó naao kae betero betere so whı doróló mo doakale dowi ala erótu betere whıpó yalepó. ¹⁴ Mió ipaae wóló betereiteikélé hle meipó. Jerusalem be huluamó du betere ala kaae, i be huluamókélé, naao doi yóló momatu betere so whırape *dipula* saai so whımó momaratere topo whiné ai ala yaai fae yóló, *fas* matepa sóro walepó,” yalepó.

¹⁵ Tétepatei, Talené Ananias-paae duraalu, “Ai whıta, ai ala du betale whıtei, mió yao ala yó taruraalu, yao kutó diraté fópóló sóro beteratapa, fae. Ti ta, take nalopaae Juda meire fake so whıpaaekélé, doasi tetéroóló kaae tare topo whırapepaaekélé, Israel so whıpaaekélé, yao doi eraté kutu betaaire whı ai ape. ¹⁶  até deté kutu betepa, yao doimó  mo doasi dele sóro susupui ala saalopóló, yao paae yó melaalopó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa, Ananias  fóló, Talené paae yó male bepaae felepó. Atéro sókó fóló, kale seké betere be dolopaae holóló Sol-né tikimó naase mulóló duraalu, “Yao no Sol-ó, Tale Yesu Keriso ya i Damaskus bepaae wai wapa, tų tuamó sókó walepó. Atéyale sekéné naao ai dilikire kele momó wisiróló la la kolóo, Deı Kepe Wisi ya tiki tuapaae bitı wóló fanóo yópóló, ama

ę ya beterepaae dotonatepa wóló i daale ape,” yalepó. ¹⁸ Ai fo deteretamotóró, kale whiné kele dolomó ya fumi kaae ęla sókó dorowóló ama kele momó wisiyalepó. Atéró wisi depa, ę węi tópuralepó. ¹⁹ Atéró ę ęla nóló ama fotokę momó bune walepó. Sol ę Yesuné ala erótu betere whırapetamo ai Damaskus bemó mepaae be dęrape betalepó.

Sol-né Damaskus beró Jerusalem beta-momó yale ala

²⁰ Ai be dęmótóró kaae sóró, Juda whırapené fo wosetere berapemó Yesu Keriso ę mo Kótóné Naalemapó yóló, so whıpaae haķeamó yó mótu betalepó. ²¹ Atétepa, so whı feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whıta, take ó Jerusalem bemó Yesupaae tuę tiki tiróló betó mole so whıpaae doakale susupui ala eraté kutu betale whı meié? ę ipaae waletaita, i bemó betó mole Keriso so whıpaae doasi dowi seķei ala eróló, so whımó momaratere topo whıpaae *dipula* sóró male faai wale whı meié?” yalepó. ²² Téyaletai, Sol-né Talené fo eratere ala mo ti fake deté fóló mo fosó fosóre whı betalepó. Atéru, Damaskus bemó betó mole Juda so whıpaae Yesuta, so whı tęteróló kaae tanópoló sóró betero betere Kerisopóló yó matepa, so whiné mo dono dapóló kisipa yalepó.

²³ Atéró, yó melaté fóló mepaae be dęrape kemetepa, Juda whırapené Sol daai kisipa mutu, atima betapaae tourale wóló atimasisi kikitai fo dukutu betalepó. ²⁴ Atéyaletai, atimané ę daai du betere ala ama kisipa yalepó. Dilikitamokélé, dętamokélé, ai be bopéró betere tipı tu sókó wale tiki dokę ę daai, melaa yóló bitıta dua yalepó. ²⁵ Ai fo woseturaalu, kale mepaae Sol-né dere fo wosóló sya fu betere whırapené ę tao suraalu, ai be bopéró betere tipı dolo sokóló dilikitamo yomó deyóló halikané duwóló deralepó. ²⁶ Téró, Sol ę Jerusalem bepaee holóló bituraalu, aimó mepaae Yesuné ala erótu betere whırapetamo touyóló betaai yaletai, atima ę kelaşsóró wiyalepó. Atima wi yaletaita, ę Yesuné ala eratere whıpóló kisipa tiréni yaletainépó. ²⁷ Atétu betepa, Banabas-né

kale whı Pol *aposeł* whırape beterepaae dapesó fóló daaló bitu, i sekęta Damaskus bepaee faai fu betepa tu tuamó, Tale wóló daapa, ama kelené mo kilipakalepó. Téró, aimó Talené ępaae fo ipakalepó. Ai fo yóló Damaskus bemó bituraalu, ę mo wikélé ini, halaainé Yesu Kerisoné doimó fo yó mótu bitipakalepó. ²⁸ Atéró, Sol ę atimatamo betamó bituraalu, ai Jerusalem be huluamó so whıpaae Talené fo wikélé ini, mo halaainé Yesuné doimó yó maté kutu betalepó. Atéteremó, whı mené ę sesékélé inipó. ²⁹ Téró, Sol-né Krik be fo bole Juda so whıpaae Yesu ęta, mo Kótóné Naalemapóló kisipa yópoló, fo tokótamo du betaletai, mepaae Juda fake whırapené Sol daairaalu du betalepó. ³⁰ Ai fo woseturaalu, Keriso norapené Sol daşsóró tao suraalu, Sesaria bepaee dapesó dorowóló, Tarsus bepaee fıpoló dotonalepó.

³¹ Atéró, Judia hae kwiamókélé, Kaleli hae kwiamókélé, Samaria hae kwiamókélé, Keriso so whıtamo bóe dóló susupui ala erótu betaletai, mió i alimó hainé sukóló dua betó molepó. Talené Dęi Kepe Wisiné atima fotokşróló ketekę bulatepa, Yesupaae tuę tiki tiratere so whı mo ti fake deté felepó. Atéró, Kótó ęta, mo doa fotokę bole Talepóló wi kisipa mutu, hemée deyóló mo dua betó molepó.

Pitané Enias-ró Dokas-tamo wisirale fo

³² Téró Pita ę mepaae Kótóné kae betero betere so whı betó mole be hulua dokę fea keleté fóló Lida be huluamó betó mole Keriso so whıtamokélé ekei fo yóló betaai felepó. ³³ ę atéró wóló, ai bemó betę whı ama doi Enias betepa kelalepó. Ai sekę ęta, tiki dęamuyóló haķe fıyótóró mupa, 8-ró ba fo kemeyale whıpó. ³⁴ Atéró mupa, Pitané kale whıpaae duraalu, “Enias-ó, Tale Yesu Kerisoné ę mió ai wisiratapa, turukó holae. Téró naao beseķe tukóló bopeyóló tupaae mulae,” yalepó. Téyalemó, kale whı ę mo hapale téti turukó holóló daane holalepó. ³⁵ Atéró, ai kale Lida be huluamó betó mole so whıró Saron be huluamó betó mole so whıtamóné tiki sinóló dęamure whı Enias wisiratere ala kilituraalu, Talepaae kisipa tiki tirótua yalepó.

³⁶ Téró, Jopa bemó Talené ala eratere sokó betá ama doi Tabitapó. Krik foné ai doi Dorkas doi mulapó. Ai so áta, betere dokó fea hekesené sinóló yaala sókó fóló wisi ala erótu, yolealere so whimó ọla ọla hẹle tao sóró matere ala faane so wisi-naalepó. ³⁷ Atétu betale sukamó, kale so ẹ heponé sukalepó. Atéró sukutepa, mepaae sorapené ama tiki fokóló kutiné bopeyóló siki be kepaae mulale holalepó. ³⁸ Ai be Jopata, Lida be felekemó erapó. Atéreteiné Talené ala eratere whirapené Pita Lida bemó betera depa woseturaalu, atimakó whi tamo fópóló doteyalepó. Atéró fóló Pitapaae duraalu, “No-ó yata, mió mo damotamotóro hapale faai dapesene walepó,” yalepó.

³⁹ Tétepa, Pita ẹ atimaamotamo fóló, Jopa bemó sókó fóló, kale so sukóló mole siki be kepaae dapesó horalepó. Atéró aimó betó mole wulia sorape Pita daalepaae wóló moló-u yóló duraalu, “Ita, ai sukale so ẹ sukai bituraalu, male doasi deróló sókó fatere fọloi kutiró mepaae deratere kutirapetamo i ape yóló,” yó malepó.

⁴⁰ Tétepa, Pitané ai sorape belapaae hokónóló ẹ bukutiri teyaró bituraalu, moma yalepó. Atéró moma yóló ẹ kale so molepaae fetée wóló duraalu, “Tapita-ó, ya turukó holae,” depa kale so kele fisaae horóló, Pita kaae taru turukó holóló biti holalepó. ⁴¹ Atéró betepa, Pitané kale soné naasemó tao sóró turukó horóló daalalepó. Atéró kale wulia soraperó Keriso so whitamopaae kepaayale so i ape yóló yó malepó. ⁴² Pitané kale mo ti sinóló mole sotei, momó kepaaróló beteralepó dere fo kulu kulu só kweyóló fakeratepa, Jopa be huluamó betó mole so whi mo feané wosalepó. Até yalepó dere fo woseturaalu, so whi mo fea Talepaae feteyóló kiswa tiki tirótua yalepó. ⁴³ Téró, Pita ẹ Saimon-tamo mepaae be derape betalepó. Saimon-ta, hupu sekaené mepaae ọla ọla ale yaairaaalu, bé bé yópóló weimó fokotu betere whipó.

10

Konilias-né Pitapaae ape yale fo

¹ Atéyale sukamó, Sesaria whikó ama doi Konilias beterepó. Áta, ai be huluamó 100 Rom diki tare whirape kaae tare topo whipó. Ai diki tare whirapeta, Itali hae kwiaró walepó. ² Konilias-ró ama naale senaaletamokélé, somakélé, atima mo fea Talené ala yó taruraalu, Kótó aomó sukóló beterepó. Atéru, yoleale yóló betó mole so whimó, betere dokó fea ọla ọla hẹle matere alaró, moma dere alatamo yó tarepó. ³ Atéró betá sukamó, kuluka 3 kilok ẹ ama be dolomó betepa, noke naró dere kaaené Kótóné *ensel* sókó wóló daane wapa, ama mo diriyóló kelalepó. Atéru apaae duraalu, “Konilias-ó,” yalepó.

⁴ Atéró dere fo woseturaalu, kale whi ẹ witamo *ensel* daalepaae kese faróló duraalu, “Tale-ó, maé?” yalepó.

Tétepa, *ensel*-né apaae duraalu, “Naao moma dere alaró yoleale yóló betó mole so whimó hamoko yóló hẹle matere alatamo Kótóné kilituraalu, kokóné sukunapó. Atei ala dereteiné ya tuẹ keteréni, ama kiswa yó tarapó. ⁵ Térapa Konilias-ó, Jopa bemó whi betá ai betere ape. Ai whiné ama doita, Saimon-tei Pitapó du beteralepó. Térapa, ai whi Jopa bepaae dape sene fópóló, diakó mepaae whi dotonae. ⁶ Áta ama yakoma Saimon-tamo ai betere ape. Ai Saimon-ta, hupu sekaené to ó mepaae ọla ọla aleyaairaaalu bé yópóló, wei fokotere whipó. Ama beta wei fókumó ai tene ape,” yalepó.

⁷ Apaae ai fo yóló, kale *ensel* fupa Konilias-né ama bemó kutó diratere whi tamo yóo, Kótóné ala eró tare ama diki tare whirapekó betá yóo, yóló ape yalepó. ⁸ Téró betepa, atimapaae kale *ensel*-né apaae yale fo fea yóló, Jopa bepaae fópóló dotonalepó.

Pitané noke kaaené kelale ala

⁹ Atéró tumó fiyóló, hika be detepa, atima Jopa be huluapaae sókó faai feleke deretamo eté ipakalepó. Pita ẹ Jopa bemó 12 kilok sukakelemó moma yaairaaalu, kelekele dere siki bepaae holóló beterepó.

¹⁰ Atétepa, yakoma Saimon-ró somatamo aqró bemó naaire ọla donoróló muló betepa, ẹ siki bepaae holóló moma du betaalemó, ẹ wote yalepó. Atépa, noke naró

dere kaaené i ala depa kelalepó. ¹¹ Ó hepen be tu tukwę fóló doasi deĭ kuti kaae ęła douřó kwia dokę dorokę fóló amatei dorowou betepa kelalepó. ¹² Ai dorowale kuti kaae ęła dolomó i haemó niki daani ke detere ęlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole ęlarapekélé, mo fea ai kuti dolomó betó mupa kelalepó. ¹³ Atépa, ó șamó fo yóló duraalu, “Pita-ó, ya turukó holóló ai betó mole ęła dóló nae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, mo deretei mo take naao daęaae, ‘Ai ęła naęse,’ yóló muló betepa ę werapó,” yalepó.

¹⁵ Ti fo depa, kale dere kaae momó aęaae duraalu, “Kótóné yaęaae wisirapa nae dere ęła, ę werapó ekesé. Sóró nó betę yae,” yalepó.

¹⁶ Aęaae ai fo dere alata, sore félimó yóló mo ai fapotóřó kale kuti ó hepen-ęaae momó sóró holalepó.

¹⁷ Pitané aęaae i yó male ala noa betené yalerópóló kisipa teketu betalepó. Atétu betepa, Konilias-né dotonale whęrape wóló, Saimon-né be momó tęnerópóló keketé wóló, be boperó betere tipi tu sókó walemó daae molepó. ¹⁸ Atima atéřó daalu, fo tekeróló duraalu, kale Saimon-tei Pitapó du betere whękó imó betere yóló wosalepó.

¹⁹ Pita ai yale alané bete kisipa haę teketu betepa, Deĭ Kepe Wisiné aęaae duraalu, “Saimon-ó, whęrape sorené ya keketé ai kutu betere ape. ²⁰ Téřapa, ya turukó holóló aęřó beęaae dereęae. Ai whęrapené yaęaae atimatamo faalopó depa me kisipa muni, atima yało dotonalepa fó betę yae,” yalepó.

²¹ Téřó, Pita a doropóló kale whęrapeęaae duraalu, “Diaaę ai keketé kutu betere whęta, ę i ape. Téřapa dię noatepa waleé?” yalepó.

²² Ti fo depa atimané duraalu, “Daęa, kale diki tare whęrapené topo whę Konilias-né dotonatepa walepó. Ai whę aęa, dowi alakélé enei Kótóné ala erótu betepa, Juda so whę mo feané whę wisipóló doi sóró horótu beteraęó. Tépa, mo kae betere *ensel*-né aęaae duraalu, ya ama beęaae wóló, naao dere fokó wosaaipa

dape sene fae depa, walepó,” yalepó. ²³ Ti fo depa, Pitané atima beęaae dapesó fóló fiyalepó. Atéřó, hęka be deęepa, kale whęrapetamo Pitakélé, meęaae Jopa bemó betó mole Keriso whęrapekélé fea felepó.

²⁴ Atima atéřó, tu tuamó diki betę fiyóló, hęka Sesaria bemó sókó felepó. Téyaalemó Konilias-né fake whęrapekélé, ama fulumu whęrapekélé, mo fea touróló Pita dapesó wópóló kaae tawóló beterepó. ²⁵ Pita atéřó sókó wapa, Konilias-né a doasi whępa kil-itu, ama hó aęmó bukutiri tęyaró bię derepelepó. ²⁶ Atéęepa, Pitané kale whę tao sóró turukó horóló duraalu, “Turukó hola. Daęa wusuróta mo whępó,” yalepó.

²⁷ Téřó, Pitaró Konilias-tamo fo deté fóló be tuęaae kelalemó, so whę mo fea touró beterepó. ²⁸ Atéřó betó mupa Pitané duraalu, “Daęa Juda fake dię Juda meire fake so whętamo betamó fo yóló ó ęła nokole ala yaęse eretei dię feané ai kisipa ere ape. Téřetei, mió Kótóné eęaae i ala yó malepó. Daęa Juda fake so whęne kae kae fake so whęęaae i ala dorapó, i ala wisirapóló eratere fo yaęse yóló eęaae yalepó. Atéyaletiné mió ę diętamo betamó beaai ape dere fo wosóló hęrapó enénipó. ²⁹ Kótóné eęaae ai fo yaletiné naao ę dape sene wópóló dotonale whęrapeęaae faalomeipó ini, atima dere fo betę wosóló i daale ape. Téřapa, naao ę noatepa dape sene wópóló dotonaleé?” yalepó.

³⁰ Ti fo depa, Konilias-né aęaae duraalu, “Douřó be deę kemeyaai haę bitu, kuluka 3 *kilok* suka kelemó ę yało be dolomó moma du betalepó. Atétu betepa, mo deĭ kuti deréli *ensel* mo hapale sókó wóló yało hosaa tuamó daane walepó. ³¹ Atéřó daalu eęaae duraalu, ‘Konilias-ó, naao hamoko yóló, yolealere so whę tao sóró haę matere alaró moma dere alatamota, Kótóné ama keletómó mo donoi ala dapóló kisipa mutapó. ³² Téřapa, Konilias-ó, whę betané ama doi Saimon-tei, Pitapó du betere whę Jopa bemó ama yakoma Saimon-tamo beteraęa, dape sene fae. Ama yakoma Saimonta, hupu sekaęné meęaae ęła ęlarape aleyaairaalu, bé yópóló węimó fokotere whę ai ape. Ama beta, ti węi fókumó ai tęne ape,’ yalepó. ³³ *Ensel*-né eęaae ai fo depa,

ai whīrapené ya dape sene wópóló, yalo atima hapale dotonalepó. Atétepa, ya atimatamo waletiné mo kée dapó. Ti Talené keletómó da fea wóló i betó moletei, Talené yapaae yae yale fo wisi naao dapaae depa wosaai dapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Pitané fo kaae sóró Konilias-paae duraalu, “E Jopa bemó betepa, Talené epaae yó male alané bete mió yalo tué yalepó. Tale Kótó ata, mepaae whī tao sóró wisi kisipa mulótu, mepaae whīmo dowi kisipa mulatere Tale meipó. Ata, da mo feapaae betā alatóro erótua yaaire kisipa mulapó. ³⁵ I hae kwia dokó feamó betó mole so whī Kótó aomó sukóló bitu, ama yae dere ala betā erópóló tu wisi donorótu betere so whīta, ti Kótóné ama dape saalopó. ³⁶ I fota, Kótóné da Israel so whīpaae yalepó. Ama kale mió wosetere kisi fo wisi etéro yó melalepó. Da Kótótamo dua beterópóló Yesu Kerisoné ama yale alané da hosaa muni deyóló beteró beterapó. Ti ata, i haemó betóló fale so whī mo feané Talepó. ³⁷ Jon-né so whī wei tópuraaalopó, fo yó male kilipaae Kaleli haemó kaae sóró Yesu Kerisoné fo yó melaté fóló, Judia haemó sókó waleteti diā feané kisiparapó. ³⁸ Kótóné Deī Kepe Wisi Nasaret whīkó Yesu tuamó beteróló, so whī fea tetéroló kaae tawópóló ama doasi fotokókélé bulóló sóró beteralepó. Atéro, hae kwia dokó feamó kuturaalu wisi ala eróo, dowi kepe tepeyóló betere so whīkélé wisiróo yópóló, Kótó atamo betamó kutu betalepó.

³⁹ Dāta, Israel so whī betere tikiró Jerusalem betamomó bitu, ama erale alarape dané kelené kelaleteti yó maté kutu beterapó. Ata, atimané filipaaró betere ni tómó oleróló dalepó. ⁴⁰ Téyaleteti, a sinóló dou dolomó sore sukamó mupa, Kótóné kepaaró beterapó. Atéro kepaayóló betereiteita, mepaae so whīné kolópóló yalepó. ⁴¹ Atéro bitu, sókó wua dere alata, so whī feané keletómó ini, Kótóné ama sorokó su yóló beteró betere so whīrape beterepaae maaté sókó wua yalepó. Ti ai sókó su yóló beteró betere whīrapetamo bituraalu, qlaró weitamó nukua yale whīrapeta, ti dapó. ⁴² Téró, take ama

dapaae i fo ene fae yalepó. ‘Kale mió wosetere kisi fo wisi yó móturaalu, eta Kótóné diā sukale so whītamokélé ó betó mole so whītamokélé, fo tokóló talerópóló, sóró daaló beterapó yóló yó melale fae,’ yalepó. ⁴³ Take Kótóné kóló whīrape dokó feané mepaae so whī de apaae kisipa tiki tiró betepa, atétere so whīné dowi ala kwia ama kemeróló aluraalopó erapó,” yalepó.

⁴⁴ Téró, Pitané ama fo hale du betepatei, Deī Kepe Wisi dorowóló ama dere fo wosetu betere so whīné tiki tuamó bitū dorowalepó. ⁴⁵ Até dere ala Jopa bemó Yesupaae tué tiki tiró bitu tiki sekaē tikire Juda whīrapené kelalepó. Tétu, Juda meire fakepaaetei, Deī Kepe Wisi matapóló sira du betalepó. ⁴⁶ Ti noa betené mei, atimané kae kae be fo yóló Kótóné doi hale sóró horótu betepa wosalepó.

Até dere ala kolóló, Pitané i fo yalepó. ⁴⁷ “Take da Juda fake so whī Deī Kepe Wisi su yale kaae, mió atimakélé ai sale ape. Atéro atima wei tópuratepa né sesé yaaló?” yalepó. ⁴⁸ Atéro, ai so whīpaae duraalu, “Diā fea Yesu Kerisoné doimó wei tópuraaalopa ape,” yóló tópurótua yalepó. Atéyale kilipaae Pitapaae woseturaalu, “Mepaae be dekó ya datamo betóló fenére?” yalepó.

11

Pitané ama du betere ala hakearale fo

¹ Juda meire fake so whīrapekélé, Kótóné fo wosóló kisipa tiralepó deté kotere fo Judia hae kwiamó betó mole aposel whīraperó Keriso norapetamoné wosalepó. ² Atéro Pita a Jerusalem bepaae holalemó, mepaae tiki sekaē tikiru Talepaae tué tiróló betere whīrapené Pita foné sóró i fo yalepó. ³ “Yāta tiki sekaē tikinire fakené bemó bitu, qlaró weitamó nuku betalepó. Aita fo mole alatei naao erapó,” yalepó.

⁴⁻⁵ Tétepa, Pitané atimapaae duraalu, “E Jopa bemó betepa erale ala mo fea deté wóló Sesaria bemó betepa yale alapaae sókó waalopa diā fea wosae. E doasi be hulua Jopamó momatu betaalemó, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó. Doasi bukutere kuti kaae ó samó douro kwia

dokọ dorokọ fóló amatei hãle dorowóló ẹ betere tikimó muni dorowalepó. ⁶ Atétepa kelalemó, i haemó betó mole niki meire ke detere ọlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole ọlaraperó syaae ọlarapetamokélé, mo fea betó mupa kelalepó. ⁷ Atépa, ó sãmó fo yóló duraalu, ‘Pita-ó, yà turukó holóló ai ọlarape fea dóló nae,’ yalepó.

⁸ Ai fo depa yàlo duraalu, ‘Tale-ó, ai ọlarape yàlo nókélé inireteiné ai ala mo enénipó.’ yalepó.

⁹ Ti fo yalemó, kale dere kaae momó fo yóló duraalu, ‘Tale Kótóné nae dere ọlatei, werapó ekese. Talené wisipa nópóló muló betere ọla ti nae,’ yalepó. ¹⁰ Atei kaae fo sore félimó yóló, kale ọlarape fea momó ó hepen-paae s̄iyóló s̄oró holalepó,” yalepó.

¹¹ “Atéteretamo, Konilias-né Sesaria bemó ẹ beterepaae dotonale wh̄irape sore wóló, ẹ betere be belamó daaipakalepó. ¹² Atéparaalu, D̄ei Kepe Wisiné ẹpaae duraalu, ‘Yà ai wh̄irapetamo faaloé yóló kisipa tekeni, atimatamo fae,’ yalepó. Atétepa, i daae mole aporó norape ẹtamo fóló kale wh̄i Konilias-né be dolopaae d̄a fea holalepó. ¹³ D̄a atéró beteremó, Konilias-né d̄apaae i fo yalepó. Ā ama be dolomó momatu beteremó, *ensel* ā beterepaae s̄ókó wóló duraalu, ‘Dīkó mepaae wh̄irape Jopa bepaae Saimon-tei Pitapó du betere wh̄i ai beterapa dape sene fae. ¹⁴ Ama dīapaae dere foné ȳaró naao naale senaaletamokélé, naao fake so wh̄ikélé, naao be wh̄i so wh̄ikélé, dī aluyaṣs̄oró tao saalopóló,’ *ensel*-né ẹpaae depa, ama ẹpaae yalepó.

¹⁵ Ai fo epa, ẹ wóló yàlo fo kaae s̄oró du betalemó, D̄ei Kepe Wisi atima tūapaae bit̄i walepó. Aita, me kae kisi ala ini, mo take kaae suraalu, d̄a Juda so wh̄ipaae erótu yale kaaetóró atimapaekélé eralepó. ¹⁶ Ai ala kolóló, Yesuné yale fo kisipa mualepó. Yesuné d̄apaae duraalu, ‘W̄ei tópuratere wh̄ikó Jon-né amata, ti dīa w̄ei hãle maaté tópuraletei nalota kale D̄ei Kepe Wisitamo tópuraaopó ere fo mopó.’ ¹⁷ Térapa, i ala bet̄a wisiyóló kisipa muae. Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratepa, D̄ei Kepe Wisi d̄amó hãle mótu yale kaae Kótóné atimapaekélé,

ai melale ape. Tétepatei, ẹ Kótó kaae betepapakó atei ala ekese yóló sesé yaaloé? Atei ala mo enénipó,” yalepó.

¹⁸ Téró, kale be wh̄iné Pitané dere fo wosetu, atimané ā foné saletei taaralepó. Atéró Talené doi hale horótu duraalu, “Kótóné Juda meire fake so wh̄ikélé, h̄oko betere ala taaróló, kepaayóló mo ti be-taaire bete s̄ópóló ai menélirapó,” yalepó.

Antiok so wh̄i kisipa feteyale fo

¹⁹ Stipen dale sukamó su betale susupui alamó dapo dapo yóló fele wh̄irapekó mepaae Fonisia hae kwiapaaekélé, w̄einé bopéró daaló betere Saiprus hae kwia-paaekélé, Antiok be huluapaaekélé, Juda fake so wh̄ipaaekélé, kale fo wisi yó maté kutu betalepó. ²⁰ Téyaletei, mepaae dapo dapo yóló fele Saiprus be hulua wh̄iró Sairin wh̄irapetamo Antiok be huluamó betó mole Juda meire so wh̄ipaae Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó. ²¹ Téró, kale wh̄irape Talené atima fotok̄ratepa, so wh̄i mo feané du betere dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló wou betalepó.

²² Atétu beterapó dere fo Jerusalem bemó betó mole Keriso so wh̄iné wosalepó. Atéró woseturaalu, ai so wh̄iné Banabas ā Antiok bepaae f̄ópóló dotonalepó. ²³ Téró, ā Antiok bemó s̄ókó fóló, aimó betó mole Keriso so wh̄ipaae Kótóné ama k̄olené sukutu hãle tao sere ala atima tūamó mupa kelalepó. Atépa, Banabas h̄ajné sukuturaalu, Kótóné ere ala dīa tūamó hãle muó tanópóló yae yóló, fotok̄ bulóló ma fo yalepó. ²⁴ Banabas-ta, D̄ei Kepe Wisiró tūé tiki tiratere alatamo f̄ane wh̄i wisi naalepó. Téruraalu, mo turó so wh̄i Yesu Kerisopaae tūé tiki tiralepó.

²⁵ Atétu betéró, Banabas ā Tarsus bepaae Sol kekene faai felepó. ²⁶ Atéró, kale wh̄i ā fóló Sol kekóló dape s̄oró atimaamo wusuró Antiok bepaae momó walepó. Wóló ba fo bet̄a atimaamo ai Keriso so wh̄itamo bituraalu, Kótóné fo so wh̄i mo feapaae yó mótu betalepó.

²⁷ Atéyale sukamó, mepaae Kótóné k̄oló wh̄irape atima Jerusalem be taaróló, Antiok bepaae dorowalepó. ²⁸ Ai wh̄irapekó bet̄a wh̄iné doi Akabas-pó. Ai wh̄i ā

Dei Kepe Wisiné fotokoratepa, turukó holóló duraalu, “Rom *Gavman*-né teteróló kaae tare hae kwia feapaae doakale dowi wote ali waalo ai ape,” du betalepó. Ai alata, kale Rom *Gavman* whi Kaladiasné teteróló kaae tare alimó weipakalepó. ²⁹ Atéró, Yesuné yó matere whirapené Judia hae kwiamó betó mole Keriso so whi tuapaae wale doasi sekei alamó kisipa mutu, ai so whi tao saai atima fo dokalepó. Atéró duraalu, dané tare *moni* sutóróti deraalopóló, deraleta du betalepó. ³⁰ Atimané atétu betaleta, Judia hae kwiamó betó mole Keriso norape hale tao sóró, Jerusalem be huluamó betó mole whi disirapepaae male fópóló, Banabas-ró Sol-tamo sóró beteralepó.

12

Kin Herot-né Jems dóló Pita dipula beterale fo

¹ Atétu betere alimó *Kin Herot-né* mepaae Keriso whipaae doakale susupui ala eróló ama diki tare whirapepaae *dipula* beteraleta yae yóló mulalepó. ² Atéró, Jon-né noma Jems atima doakale bóe dele sepakené depa tikalepó. ³ Kale *Kin Herot-né Jems* delemó Juda so whi hekesené sinitu betalepó. Atétere ala kilituraalu, ama diki tare whirapepaae Pitakélé, *dipula* beteraai, dape sené fae depa, fóló tawalepó. Atétere alata, kale fopei *bred* o bulayóló nokole alimó yalepó. ⁴ Atéró Pita tawóló sóró fóló, so whi feané keletómó fo tokóló taleyaairaaalu, diki tare whirapené naase tuapaae sóró beteralepó. Téró, ai diki tare whirape atima fake douro aleyóló betero beterepó. Téró, Herot-né yóló mulóturaalu, kale bosené fele be de kemetepa, ti dané Pita a dópóló fo tokóló taleyaalopó yalepó.

⁵ Pita atéró *dipula* betero betepa, Keriso so whiné Kótóné Pita tao sópóló, momatere ala hale yótóro tarepó.

Pita dipula betepa, ensel-né sokale fo

⁶ Téró, kale *Kin Herot-né* hika be detepa, so whi feané keletómó fo tokóló taleyaai diki tare whi uté betóo, ité betóo, ere tuamó Pita *sein* képiné dokóló beteralepó. Atéró betepa, ai tu sóró walemó diki tare whiné

kaae tawóló daalepó. ⁷ Tépa, Talené ama hepen bemó kutó diratere *ensel* wóló, dené Pita betero betere *dipula* be dolo deyó felepó. Atéró kale *ensel* sókó wóló, Pita-né hulúmó haróló duraalu, “Pita-ó, mo hapale turukó holae,” deremó Pitané naasemó sere *sein* képi whaalóyóló haletei teraae derepelepó.

⁸ Atétepa, kale *ensel-né* Pitapaae duraalu, “Nao hó beró kutitamo hapale sae,” depa, salepó. Atéró, “Nao tómó bukutere kutikélé, bukóló e sya ape,” yalepó. ⁹ Pita a atéró, ai *dipula* be taaróló *ensel* fole tiki sya furaalu, ita apaae *ensel-né* dapóló kisipa muni, noke naró dere nisi yalepó. ¹⁰ Atimaamo atéró furaalu, mo folosóro kaae tawóló daaló betere diki tare whi dekeróló tuamó daale diki tare whikélé, kale dere kaae dekeróló sókó felepó. Atéró furaalu, kale be hulua bopéro betere tipi tumó doakale *aiyon kapa* fakené aleyóló kinó betere tukélé, ama haletei, tukwe fóló mupa, atimaamo belapaae sókó felepó. Téró, atimaamo ai tu dapo topaae derepelemó, kale *ensel* Pita taaróló, aimótei alu yó deyalepó.

¹¹ Téró, Pitané *ensel-né* apaae erale alarape fea kisipa yóló duraalu, “Mió yalo kisiparapó. Ita, noke naró dere nisi yalemó motei irapó. Kale *Kin Herot-ró* Juda so whitamo atima hekesené sukuturaalu, epaae eraaire ala mo eraosóropóló, Talené ama *ensel-né* e tao sene ai weirapó,” yalepó.

¹² Kale *ensel-né* apaae erale ala mo diriyóló tué muturaalu, Mariané bepaae felepó. Mariata, Jon-tei, me doi Mark-né hamapó. Téyalemó, so whi mo fea betapaae touróló bitu, momatu betere sókó felepó. ¹³ Téró, Pita a wóló bela tu aqro daalu kokopóro tu betepa, ai bemó kutó diratere so seimale Roda tu tukiyaaai walepó. ¹⁴ Téyalemó, kale senaalené Pitané fo nakome wosóló haitu, tu hapale tukuni, fesaae folo bemó betó mole so whipaae kale Pita wóló a belamó daalapó fo ene felepó.

¹⁵ Ai fo deremó, kale so whiné Roda-paae duraalu, “Ti senaale ya topo doyóló keyaa fu de?” yalepó. Ai fo depa, kale senaalekó

duraalu, “Meipó. Pita mo wóló até belaró daale ape,” yalepó. Tétepa, kale so whinė duraalu, “Motamo epa, ti ą kaae tare *ensel*-né tao su yalepa kelae,” yalepó.

¹⁶ Atima ai fo du betepa, Pita daalu tu hąle kokopórótu betalepó. Atétu betepa, nalo kale so whı atima fóló tų tukjóló kelalemó, Pita wóló daapa kilita sókó furaalu, siratu betalepó. ¹⁷ Tétepa, Pitané ama naasenétei yóló duraalu, atimapaee fo taalae yalepó. Téro atimapaee Talené ą *dipula* bemó betepa, tao sóró dape só wale ala fea yó melalepó. Atétu betero, ai so whıpaee duraalu, “I fota, Jems-ró mepaae Keriso norapetamopaae yó melae,” yóló ą metikipaae faai felepó.

¹⁸ Atéro hıka Pita ą kemei fi sisópaae eté yalepó. Kale diki tare whırape atima wóló kelalemó, Pita bitinipa, ą neyóló sókó felerópóló, atima mo doakale fo tiki kęlaaratu betalepó. ¹⁹ Atépa, kale doasi topo whı Herot-né ama diki tare whırapepaae duraalu, mo dekéro keketé kweyae depa, kekęletei ą kilinipó. Tétepa, ama diki tare whırapepaae Pita *dipula* betepa kaae tawóló daalale diki tare whırapetamo fo tokóló kemetepa, mo ti sinópóló dae yóló mulalepó.

Kin Herot ama yale alamó ą dóló sukunale fo

²⁰ Até du betero, suka memó Herot ą Judia hae kwia taaróló Sesaria hae kwia-paae doropóló, aimó mepaae be dęrape betalepó.

Ti *Kin* Herot-né Tair be hulua so whıró Saidon be hulua so whıtamopaae doakale fopaae bualepó. Atépa, atima touróló betamó bituraalu, i fo du betalepó. “Doasi topo whı *kin*-ó, dąné yątamo fo sawa yaai dapa, naao be dę mekó tukóló mulaaló?” depa kale sekéné duraalu, “Ti wisirapa téyaalopó” yalepó. Ti fo depa, kale so whinė *kin*-né kutó diratere whıké betą Blastaspaae woseturaalu, “Naao dą tao suraalu doasi whı *kin*-tamo naamei fokó yaaló?” depa kale sekéné téyaalopó, yalepó. Atima atéro touróló betamó bituraalu, kale doasi topo whı *kin*-paae duraalu, “Doasi topo whı-ó, dątamo bóe dele ala taaróló dua

wisiyóló betaalopó. Ti noatepae, kale *kin*-né tęteróló kaae tare hae kwiamó nokole ęla wó mupa, dupu du betereitei tikaşóró kisipa muturaalu,” ai fo du betalepó.

²¹ Atéro, atimané kale tukóló mulale be dę wapa, Herot ą *Kin*-né kuti wisinaale deróló so whı touróló betere tikimó sókó felepó. Atéro doasi topo whı betere *sea*-mó bituraalu, so whıpaee fo du betalepó. ²² So whı feané ama dere fomó doi hale sóró horóturaalu, “Ama dere fota, kótóné fo kaae dapóló,” dukirótu betalepó. ²³ Téteremó, ai fapotóróti Talené *ensel* wóló kale sekéné Talené doi sóró horéniteremó ą dóló ama tiki mokené turukó nóló mo ti sukunalepó.

²⁴ Atéturaalu, Tale Kótóné fo ai be felekemó betó mole so whı feané wosóló fakeraté felepó.

²⁵ Banabas-ró Sol-tamoné so whı tao saai sóró wale *moni* melóló Jerusalem taaróló momó furaalu, Jon-ró Mak-tamo dape sóró Antiok bepaae fesaae felepó.

13

Banabas-ró Pol-tamo Talené kutó dirópóló doteyale fo

¹ Atéro, Antiok bemó betere Keriso so whı kuamó Kótóné kóló whırapero yó matere whırapetamo betó molepó. Ai whırape atimané doita Banabas, Simeon-tei, me doi Niser, Sairin be hulua whıké Lusias, kale *Kin* Herot-tamo betamó doayale whı Manain, Sol, atima atéro betó molepó. ² Téro kale Keriso so whı Tale aomó dua bitu, Talené doi sóró horótu betalepó. Atéturaalu, ęlakélé weyóló betepa, Dęi Kepe Wisiné atimapaee duraalu, “Yąlo tukóló muló betere kutó Banabas-ró Sol-tamoné dirópólópa, atimaamo sóró beterae,” yalepó. ³ Atima atéro, ęla weyóló hąle bituraalu, moma deté fele kılıpaae, kale whıtamo tikimó naase mulóló, fópóló dotonalepó.

⁴ Sol-ró Banabas-tamo Dęi Kepe Wisiné dotonatepa, Selusia bepaae doropóló, aimó atimaamo weı nukumó weıné bopóló daaló betere hae kwia Saiprus-paae felepó.

⁵ Atimaamo atéro ai hae kwiamó tęne be Salamis bemó sókó fóló bituraalu, Juda whırapené fo wosetere berapemó so whıpaee Kótóné mió wosetere kisi fo wisi

yó melótu betalepó. Téró, Jon me doi Mark-kélé, atimaamo tao sóró kutó diyaai atima fea fóló betalepó.

⁶ Atéro, atima ai weiné bopéro daaló betere hae kwia tuámó kutu beteró Papos be huluamó sókó felepó. Aimó Juda whíkó isi whítei, Kótóné kóló whípó du betere seké Bar-Jisas beterepó. Atimaamo ai kale sekétamo Papos bemó hokolaa yalepó. ⁷ Kale isi whi Ba-Jisas, *Gavman* whi Sersias Polas sisó supuróló, atamo kutu betere whípó. Ai *Gavman* whíta, tué tiki wisi mulu, Banabas-ró Sol-tamopaae Kótóné fokó a wosaaipa, yó melaai ape yalepó. ⁸ Atéyaletei, kale isi whiné Banabas-ró Sol-tamoné yó matere fo *Gavman* whiné wosóló kisipa tiki tiraşsóró, kae kae fotei du betalepó. Elimas doita, Krik be foné isi whípó. ⁹ Téró Sol akélé, ama take mole doi Sol taaróló, Pol doi mulalepó. Téró, Pol Deı Kepe Wisiné fotokoratepa, Elimas kikéyóló kaae taaru duraalu, “Yaıta, mo dowi kepené naalemapó. ¹⁰ Naaota, donoi alaró wisi alatamo bóe ai du betere ape. Yaıta, mo dilikitere alaró kapala fotamo faanuraalu, Tale Kótóné donoi alaró donoi fotamo naao ai wérótu betere ape. ¹¹ Naao ai ala deremó, Talené ya deké supu, mió mepaae sawa be demó naao kele diliki yaalopó. Atéro bituraalu, sukané dekélé, naao kelaalomeipó,” yalepó.

Téyaletamotóró, ó samó diliki a tuapaae deróló kale sekéné kele dilikiralepó. Atétepa, a naase tawóló alısó faaire whíkó daaléro sisité kweyalepó. ¹² Kale ai *Gavman* whiné até dere ala kilituraalu, sirayóló a kisipa tiki tiralepó. Ti noatepae, Talené ama fo yó matere ala mopóló kisipa mutu yalepó.

¹³ Até du beteró, Pol-ró ama fulumu whırapetamo ai Papos be taaróló weı nukumó Pampilia hae kwia tuámó tene be hulua Perka-paae felepó. Atétepa, Jon-tei Mark-pó du betere whı a atimaamo taaróló Jerusalem bepaae fesaae felepó. ¹⁴ Atéro, atimaamo ai Perka be taaróló Pisidia hae kwiamó tene Antiok be huluamó sókó felepó. Atéro fóló bituraalu, şa nóló betere sukamó atimaamo Juda whırapené fo wosetere be dolopaae holóló betalepó.

¹⁵ Atimaamo atéro beteremó, kale Mosesné aşere foró Kótóné kóló whırapetamoné aşere fo dosşatu betalepó. Atéyale kılipaae kale ai fo wosetere be kaae tare whırapené atimaamo faleyóló duraalu, “No tamo-ó, diaamoné so whı hıratere fokó enére?” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Pol a turukó holóló fo yaai kaae su naase horóló duraalu, “Israel whırapero diı Juda meire fake so whıtamo-ó, Kótópaae witu, naameyóló a aomó betó mole so whıpaae yaıo i dere fo wosae. ¹⁷ Mo take daı Israel fakené Kótóné dané ayarape deté faaire whırape amatei sóró beteraté walepó. Atima atéro Isip bemó betepa, Talené atima so whı doasi fake firalepó. Ai ala epa, Kótóné mo Taoró mole fotokoneıei ai Isip hae tale dóló ama so whı fasó sóró dapesó weipakalepó. ¹⁸ Atéro, so whı bitinire tikimó kutu bitu, atimané kisipa mole ala yaairaalu, dowaae fu betepa, Kótó apaae feteyóló wópóló kaae tawóló bitiré felepó. Até yalemókélé, feteyóló wénitepa, hıle kaae tarepó. Atétepa, ba fo whı siki tamo keme ipakalepó. ¹⁹ Téró, Tale Kótóné atima beteraaire Kanan hae kwia hıle muni, weıkeró fakené tetéroóló kaae tapa dóló tokó faaróló, ai hae kwia Israel fake so whımó mo ti malepó. ²⁰ Isip hae kwia-paae fele ba fomó kaae sóró wóló, weıkeró doasi be hulua doló torokó fale ba fomó sókó wouraalu, 450 ba fo kemeyalepó. Ai alarape deté wóló kılipaae Kótóné kale Israel whiné bóe topo whı sóró daalaté weipakalepó. Até deté wóló, Kótóné kóló whı Samuel betale alimó sókó walepó.

²¹ Atéro, Kótópaae atima kaae tawaaire topo whíkó sóró beterae yóló wosetu betalepó. Tétepa, Kótóné Benjamin fake whíkó Kisya naalema Sol topo whı *Kin* sóró beteralepó. Ai whı doasi *Kin* betepa, ba fo whı siki tamo kemeyalepó. ²² Téyaletei, nalo Kótóné Sol taaróló a betale sirimó Depit topo whı *Kin* sóró beteralepó. Kótóné Depit kaae kelalemó, a whı wisinaalepa, i fo yalepó. ‘Jesi naalema Depit-ta, mo whı wisinaalepó. Aıta, yaıo kisipa kaae muluraalu, yaıo erae, dere ala mo fea ama erótu betaalopó,’ yalepó.

²³ Yesuta, Depit-né deyale fake whikó betané deyalepó. Atéyale Yesu a Kótóné Israel fake so whi mo ti aluyaqsóro tao saaire whi diá beterepaae dotonaalopóló muló betere fo mo eróturaalu, ai dotonó betere ape. ²⁴ Mo take Yesuné ama kutó kaae sóro diyaai epatei, folosóro Jon-pi wóló, Israel so whi feapaae Kótóné fo tué yópóló yó mótu betalepó. Atéro yó mótu duraalu, 'Diáné du betere dowi ala taaróló kiswa tiki fetepa, ti yalo diá wéi tópuraaopóló,' du betalepó. ²⁵ Téró, Jon-né ama diyale kutó kemeraairaalu, i fo yalepó. 'Diaaḡ tuéné ḡta, kale waalopó du betale whi nisi yaḡse. ḡta, diaaḡ kaae tawóló betere whi meipa, i fo betá wosae. Ḃta, yalo kilipaae waalo ai ape. Ti ḡta, a kaae whi wisi bitinireteiné ama hó bené kékikélé yalo teraayaaire mo sunipó.'

²⁶ Yalo norape-ó, diáta Abraham-né deyóló fakerale naaleraperó Kótópaae wituraalu, a aḡmó sukóló betere Juda meire fake so whiné deyóló fakerale so whitamó da fea aluyaqsóro dapesó faalopó, ere fo Kótóné mo ai eró betere ape. ²⁷ Jerusalem bemó betó mole so whiró atimané topo whirapetamoné Yesuta, da aluyaqsóro tao saaire whipó tué munipó. Téró, Kótóné koló whirapené aḡmó ere fo *fula* dokḡ fea dosatú bitutei wosóló kiswa munipó. Kale aḡmó ere fotei dokonóturaalu, atimané a mo ti sukópóló dae yóló só deralepó. ²⁸ Atimané Yesu daai kiswa mutu, a tuamó me dowi ala kwiakó muléro tale yaleteti, me ala mupa kilinipó. Atépatei, atimané Pailat-paae duraalu, 'A sinópóló dae,' yóló seḡtu betalepó. ²⁹ Ai alarape yóló kemetepa, kale aḡmó ere fo mo dokonóturaalu, filipaa ni tómó olepa, tokóló dourale felepó. ³⁰ Téyaleteti, Kótóné a dou dolomó mupa kepaaralepó. ³¹ Atéro kepaayóló bitu, take betale Kaleli be taaróló, Jerusalem bepaae atamo wale whirapené a kepaayóló betere ala kelalepó. Atéyale ala kelale whirapené da Juda fake so whipaae yó mótu beterapó.

³² Kótóné dané ayarapepaae duraalu, yalo diamó take i ala eraalopóló mulale fo wisi dané diapaae mió i yó matapa wosae. ³³ Mo take Kótóné dané nouter-

erapepaae duraalu, 'Diakélé diaaḡ deté faaire naale senaalekélé, atima aluyaqsóro tao saalopóló muló beterepó,' Ai fo dokonóturaalu, Kótóné Yesu ai kepaaró betere ape. Ti ai yóló muló betere fota, *buk Sam sapta* 2-mó aḡrapó. Kótóné duraalu, 'Yata, yalo naalepó. Mió ḡ naao aya alée felepó,' erapó.

³⁴ Atéro, Yesuné tiki dou dolomó kḡlaa yópóló taaréni, kepaaró beterapó. Atéyaalopóló, mo take aḡmó erapó. Ai fo i ape.

'Yalo Depit-paae haḡle melaalopóló, kae muló betere ḡla ama ere fo dokonóturaalu, yaḡmó mo melaalopóló,' erapó.

³⁵ Ai fo kaaeteti, Sam-mó duraalu, 'Naaota, kale dowi alakélé, inire whi wisiné tiki haḡle dou dolomó kḡlaa yópóló kaae tawaalo meipó, fo aḡyóló muló beterapó,' erapó.

³⁶ Ti noatepaae, Depit doasi so whi kuamó Talené kutó dité fu beteró sukale whitei, sinitepa atimané alimarapetamo betamó douróló ama tiki ai kḡlaa yale ape. ³⁷ Depit-ta até yaleteti, ama Naale wisinaale, ti Kótóné dou dolomó mupa kḡlaa yópóló kaae tani, ama kepaaralepó.

³⁸ Térapa norape-ó, dané i yó matere fo wisi mo wisiyóló wosóló kiswa tiki tirae. Ai whiné dané dowi alamó saai yale kwia ama tokóló taae faralepó. ³⁹ Kale Moses-né aḡre foné dané dowi ala tokóló kemeróló, whi wisi beteranipó. Téretei, Yesuné da kepaayóló betaaire fo wisi yó materetei wosóló kiswa fetetepa, ti dané dowi alamó kwia saairetei tokóló kemeraalopó. ⁴⁰ Kótóné koló whirapené i ala yaalo ai ape yale fo diapaae eraqsóro, mo wisiyóló kaae tawae. Ai fo i ape.

⁴¹ 'Diá faletere whirapené i dere fo wosae. Yalo ai depa kolóló sira deté fu beteró deté fu beteró, sinituraalu aluyae. Yalo doasi ala yaalopóló me whinékéle diapaae depa, wosóló tué tiki tiraalo meipó,' fo aḡyóló muló beterapó,' yalepó.

⁴² Ai fo du beteró Pol-ró Banabas-tamo ai fo wosetere be taaróló faaitepa, kale be whi so whiné duraalu, "Diaamo momó kale fo wisikó uté waaire *fula*-mó yó

melale waasepólópó,” yalepó. ⁴³ Atima ai fo wosetere be taaróló, belapaae sókó felepó. Téró, Banabas-ró Pol-tamo fupa Juda so whíró Juda meire fake so whítei, Juda so whíné dere ala yó tare so whítamo kale whítamo sya wapa, atimaamoné duraalu, “Dià Kótóné kolené sukuturaalu, hãle matere ala tuãmó betó tawópóló yae,” du betalepó.

⁴⁴ Téró, me *fula*-mó fo wosetere be demó ai be huluamó betó mole so whi Kótóné fo wisi wosaairaaalu, wóló betó molepó. ⁴⁵ Atétepa, atimaamoné yó mótu betere fo wosó tawóló betó mupa, mepaae Juda whirapené kolóló, atimané dere fo wosaai ai ala uq̄sóró wisi uq̄póló dei kisipa muraalu, Pol-ró Banabas-tamoné dere fo teteróló, kae kae fo du betalepó.

⁴⁶ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo né halaainé duraalu, “Kótóné fo dāmoné diāpaae yó melaai yalemó, diā wosetere h̄ yalepó. Tétepa, mió dāmoné diā sisó eróló, Juda meire fake so whi betó molepaae i kale fo wisi yó melaairaaalu fulapó. Ti aita h̄le mei, diā Kótóné mo ti betere ala sere h̄re aq̄rapó. ⁴⁷ Talené dāmpaae i ala yae yóló mulalepó.

‘I hae kwia feamó betó mole Juda meire fake so whi diliki tuãmó betepa derópóló yało diā sóró beteralepó.

Ai dené hae kwia dok̄o feamó betó mole so whi aluyaq̄sóró tao sene fae erapó,’ yalepó.

⁴⁸ Kale ai Juda meire fake so whi atima ai fo woseturaalu, mo doakale h̄ainé sinóló, Talené fo hale sóró horótu betalepó. Talené ama taketi mo ti betere bete saalopóló muló betere so whi feané ai fo wosetu āpaae tuē tiki tiralepó.

⁴⁹ Tétu, Talené fo wosóló hae kwia feapaae fakeralepó. ⁵⁰ Atétepa, Juda whirapené topo whirapepaaekélé, mepaae Juda meire fake sorapekó Kótópaae winé sukóló betó mole doi mole sorapepaaekélé, Pol-ró Banabas-tamo fopaae buópóló, sesemeraté kwęyalepó. Até deté kwęyóló atimaamo ai be hulua tuãmó beteretei, taaróló h̄kó faralepó. ⁵¹ Atétepa, faairaaalu diaaq̄ dere dowi alamó dāmo i fole ape yóló, atimaamoné hó bemó

ere hae terepeyóló Ikoniam bepaae felepó. ⁵² Téró, furaalu Talené ala eró tare whi tamo tuãmó D̄ei Kepe Wisi faanuraalu, mo doa h̄kesené sukuté fu betalepó.

14

Pol-ró Banabas-tamo Ikoniam-mó Kótóné fo yó maletēi

¹ Téró, Ikoniam bemó Pol-ró Banabas-tamo dua dere kaae, Juda whirapené fo wosetere be dolopaae holalepó. Téró, atimaamoné mo wisiyóló yó matere foné, Juda so whíró Juda meire fake so whítamo hosaamó suraaalu, mo dekéró so whi kisipa tiralepó. ² Téyaletēi, kisipa tiki tirénire Juda so whíné ai dere fo h̄ yóló, mepaae h̄le betó mole Juda meire fake so whíné Keriso so whítamo fopaae buópóló sesemeralepó. ³ Atétepatei, Pol-ró Banabas-tamoné woseni, faleyóló Talené fo betā halaainé daalu, f̄lo sukamó yó maté fu betalepó. Atéró, yó mótu betepa, Kótóné ama kolené sukuturaalu, h̄le tao sere fo wisi kapala fo nisi yaq̄sóró, kolóló sira yaaitere alaró kelemei alatamo erópóló, Talené atimaamopaae mo surapó. ⁴ Ai be huluamó betó mole so whi bukótamo yóló, mepaae Juda whirapetamo muóo, mepaae ti Yesuné fo yó matere *aposel* whirapetamo muóo, yalepó. ⁵ Atéró k̄lipaae, Juda so whikélé mepaae Juda meire so whikélé, mepaae topo whirapekélé, betāpaae touró bitu, Pol-ró Banabas-tamo kane duné siriyóló daalopó yóló fo deyalepó. ⁶ Até yaai yaletēi, kale whi tamo daalopó dere fo woseturaalu, ai be taaróló Likonia hae kwiamó t̄ene be Listra be huluaró Derbe be hluuatamomó kutu betalepó. ⁷ Atéró, Kótóné ama mió wosetere kisi fo wisi yó maté kwęyalepó.

Pol-ró Banabas-tamo Listra bemó fo yó maletēi

⁸ Téró, Listra be huluamó betā whi hamané depemótei h̄leke dowi beterepó. Atéru, ā mo sawa turukókélé feni, betere tikimótóro h̄le betó tarepó. ⁹⁻¹⁰ Atéturaalu, Pol-né yó matere fo mopóló wosó tarepó.

Pol-né ai whi kikéró kaae tawalemó, ama kisipa tiki tiró betere alané ā s̄mó wisiranérapóló kisipa mutu āpaae duraalu, “Ya

turukó holóló, naao dore hõleke donoyóló daayae,” yalepó. Tétepa, kale whì turukó holóló kweyaai kaae salepó.

¹¹ Ai so whìné Pol-né yale ala kolóló Likonia be foné “Haió, ita, mo kótó tamotei dorowóló mo whì alée fóló dā tuamó i betere ape,” yalepó. ¹² Atéró atima kisipané Banabas-ta, ti atimané kótó Susi nisiyóló, ai doi mulóo, Pol-ta fo dere whì betepa, atimané fo fosó fosó dere kótó Hermes nisiyóló, kótó Hermes doi mulóo, yalepó. ¹³ Atéró, atimané kótó Susipaae moma dere beta, doasi be tū aupalo demó tēnepó. Ai moma dere be kaae tare whìkélé, mo so whìkélé, atima mo fea wóló Pol-ró Banabas-tamopaae hupu dóló momaraairaaluu, wā *bulmakau* hupuraperó ne fuané aleyóló depa dere meleketamo sóró, ai be hulua bopéró betere tipi tū serekemó sókó walepó.

¹⁴ Até du betere fo Pol-ró Banabas-tamoné wosóló ai ala yaqsóró sesé duraalu, atimaamoné deró betere kuti bisayalepó. Atéró bisayóló sururu yóló fóló, kale be whì so whì wó mole kua dolomó fo fake yóló duraalu, “Diñané aita noa ala du bitu de? ¹⁵ Dāmo Kótó mei, dā fea betā tiki daale whì i ape. Dānota, kale mió wosetere kisi fo wisi diāpaae yó melaaairaaluu, sóró wale whì tamo i ape. Tétepa, ai betekélé munire kapala kótópaae hupu dóló moma dere ala taaróló, mo ti betere Kótó, haekélé, sākélé, wēi kēlakélé, ere ɔla ɔlakélé, fea aleyóló muló betere Kótópaae betā kisipa tiki tiróló betae. ¹⁶ Mo take bitiré wale ba fo dokō hae kwia feamó betó mole so whìné kisipa mutere ala yaai dowāae fu betepa, Talené atimapaee até ekesé yóló sesé ini, atimané tuē mole ala yópóló taalalepó. ¹⁷ Téyaletēi, Kótóné amatei ā mo beterapóló kisipa muópóló, diā tao sóró wisi ala eróturaalu, dāmó hali alikélé suka alikélé, ba fo alikélé, fea Talené alótu beterapó. Ti até dere alata, diā hajné sukóló beterópóló Kótóné ama eratapó,” yalepó. ¹⁸ Atimaamoné ai be whì so whìpaae atēi ala wisinipa ekesé yóló sesé yaletēi, mo dowāae felepó. Téturaalu, felekemó atimaamopaae hupu dóló momaraai yalepó.

¹⁹ Téró, mepaae Fisiria hae kwiamó tēne

Antiok beró Ikoniam betamomó betó mole Juda whìrape atima fea Listra be hulua-paae tourāle walepó. Atéró touró bituraalu, Pol-ró Banabas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo yalepó. Atéró, kapo duné siriyóló daletikimó, Pol mo ti sinale nisiyóló kale sekērapené ama tiki sīyóló sóró, ai be hulua bopéró betere tipi tū aqpaee taae deralepó. ²⁰ Atéró mupa, Talepaae kisipa tiró betere whìrape bopéróló daae mupa, kale sekē ā turukó holalepó. Atéró, ā dale bepaaetei momó felepó. Téró, ai hīka ti Banabas atimaamo Derbe bepaae faai felepó.

Pol-ró Banabas-tamo Siria hae kwiamó tēne Antiok bepaae fesaae fele fo

²¹ Atimaamo ai be hulua mió Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melale tikimó, so whì mo dekéró Talepaae kisipa tiralepó. ²² Até du beteró nalo atimaamo momó Listra be huluamókélé, Ikoniam be huluamókélé, Antiok be huluamókélé, Talepaae kisipa tiró betere so whì atima ere alatóró yó tanópóló, ketekéró fotokotamo bulatere fo yó melaté felepó. Atéró, yó mótu duraalu, “Diñané kisipa tiki diriyóló bitu, Tale Kótóné tēteróló daale aqpaee sókó faaitēpa, ti doasi sekēi ala tuamókélé bitiré fu betaalopó,” yalepó. ²³ Téró, Pol-ró Banabas-tamo mepaae be hulua dokō Keriso so whì kaae tanópóló, Keriso dirire whì disirape sóró beterótua deté kweyalepó. Atétua yóló, atima ɔla weyóló bituraalu, Talepaae kisipa tiró betere so whìmó atimané tuē tiki tiratere alamó Talené atima wisiyóló kaae tanópóló momaralepó. ²⁴ Atimaamo ai so whìmó momaróló, Pisidia hae kwia tuamó fóló, momó kale Pampilia haemó sókó walepó. ²⁵ Aimó atimaamo Perka be hulua so whìpaae Talené mió wosetere kisi fo wisi yó melóló, Itali bepaae felepó.

²⁶ Ai wēi fókumó tēne Atelia bemó atimaamo wēi nukumó Antiok bepaae walepó. Ai bemóta, take atimaamo Talené kutó dirópóló Keriso so whìné Kótópaae momaróló sóró beteralepó. Atéró, Kótóné ama kōleturaalu, tao sóró dirae yale kutó diyóló kemeróló, kale bepaae momó fesaae walepó. ²⁷ Atimaamo atéró fóló bituraalu, kale Keriso so whì mo fea touróló betó

mupa, Kótóné atimaamo fotokoratepa erale alarape fea yó melalepó. Atéro yó melótu duraalu, Juda meire fake so whiné Kótópaae kisipa tirópóló, Kótóné amatei tu tukiyóló mulalepó yalepó. ²⁸ Ai forape yóló, Yesuné ala eró tare so whítamo doa fọlo sukamó bitiré felepó.

15

Jerusalem bemó tourale fo

¹ Mepaae Judia hae kwiamó betó mole whirape Antiok bepaae dorowóló, ai bemó betere Keriso norapepaae etei fo yó mótu betalepó. “Diá Moses-né asere fo aqomó bituraalu, diaaọ tiki sekaę tikini depa, ti Kótóné diá mo ti aluyaqsóro tao saalo meipó,” du betalepó. ² Kale whirapené ai fo du betepa, Pol-ró Banabas-tamoné ai whirapetamo mo doasi fo tokótamo yóló atei kaae fo yó makesé yóló foné u só derótu i só derótu du betalepó. Até du beteró, Antiok Keriso so whiné Pol-ró Banabas-tamo yóo, mepaae tuę tiki tiró betere Keriso whirape yóo, yóló Jerusalem bepaae dotęyaae sóro beteralepó. Ti aita, Kótóné ama *apospel* whiraperó whi disirapetamopaae i du betere fo moé? yóló wosene fópóló yalepó. ³ Téró, Keriso so whiné atima dotonatepa furaalu, Fonisia hae kwiaró Samaria hae kwiatamomó i fo yó melaté felepó. “Kale Juda meire fake so whi atimata, Talepaae tuę tiki feteyóló betó mulapó,” deté fu betalepó. Ai fo dere woseturaalu, ai be huluamó betó mole Keriso norape atima hainé sukutu betalepó. ⁴ Téró, atima Jerusalem be huluamó sókó felemó, kale *apospel* whirapekélé whi disirapekélé, Keriso so whikélé, atima mo wisiyóló dape salepó. Téró, Pol-ró Banabas-tamoné Kótóné atimaamo fotokoratepa erale alarape fea atimapaee yó melalepó.

⁵ Téyaletei, mepaae Farisi fakekó Talepaae kisipa tiró betere Keriso whirape turukó holóló duraalu, “Ti ai Juda meire fake so whi Moses-né asere fo aqomó sukóló betóo, atimané tiki sekaę tukóo, yópóló yae,” yalepó.

⁶ Atétepa, kale *apospel* whiraperó whi disirapetamo fea ai fo donoraai betapaae

tourale walepó. ⁷ Atima ai forape du beteró kemetepa, Pita turukó holóló duraalu, “Norape-ó, kale Juda meire fake so whi Kótóné ama kisi fo wisi yało kólóné eratepa, wosóló tuę tiki tirópóló, mo taketi Kótóné da tuamó ę sókó sóro beteraletei diaaọ kisiparapó. ⁸ So whi feané tuę tiki tuamó mole ala keletere Kótóné Juda meire fake so whi dape sere ala yó móturaalu, Deį Kepe Wisi da melale kaaetóro atimakélé malepó. ⁹ Ama dapaae kae ala eróo, atimapaee kae ala eróo, ini, atima tuę tiki tiratere alanétei, atimané hosaa tuamó mole dowi ala tokóló taae faróló wisiralepó. ¹⁰ Térapa, diaaọ Kótó surémóló kaae kelaairaalu, ai Keriso so whiné hulúmó sekeį ala noatepa belerótu de? Mo take dané ayarapénékélé, danékélé, atei kaae sekeį ala beleyaaire mo sunipó. ¹¹ Dané atei kaae fo mo enénipó. Tale Yesuné ama kólené sukuturaalu, aluyaqsóro hałe tao sere alané da tao su dere kaae, atimakélé atétóro dapó,” yalepó.

¹² Téró ai touró betere so whi fea fo tekeni, Banabas-ró Pol-tamoné dere fo wosaai, dua betó molepó. Atéro betó mupa, Kótóné atimaamopaae kae kae kelemei alaró me ala yaai deremó eratere alatamo Juda meire fake so whi kuamó eraté kweyale fo yó mótu betalepó. ¹³ Atimaamoné ai fo yóló kemetepa, Jems ą turukó holóló duraalu, “Norape-ó, yało i dere fo wosae. ¹⁴ Folosóro kaae su, Kótóné ama kólené sukuturaalu, Juda meire fake so whi ama fake beteraai kisipa mutu, ere ala take Simeontei me doi Pitané dapaae yalepó. ¹⁵ Take Kótóné ama kóló whirapénékélé ai tuę muturaalu, i fo aseýóló muló beterapó.

¹⁶ I ala yóló kemetepa, Depit-né teyale be fisikó fóló moletei, ę wóló yało momó teyaalopó. Mepaae kęlaa yóló doyale ọla ọlarapekélé fea yało aleyóló mulaalopó.

¹⁷⁻¹⁸ Fisikóló momó teyaalopó dere fota, ti Juda meire fake so whiró mepaae dosani tukó fale so whítamo Talepaae wópóló teyaalopóló erapó. Ti noatepaae, ai ala eraalopóló ere Tal-ené ama fo dokonótu ai ere ape.

¹⁹ Téréne yało kisipané kale ai Juda meire fake so whi Kótópaae tué tiki tiratepatei, dané atimapaee doasi sekei ala eraalo meipó. ²⁰ Atei ala ini, atima etei kaae ma fotei aseýóló dotęyaalopa sae. ‘Kapala kótópaae moma yóló detere hupu ó na naqse. Mené so ó whi ọlémi nokole alakélé, hupu ó na depamó képi duwóló sukuteretei nokole alakélé, na ó hupu samea nokole alakélé, mo yaqse,’ yaalopó. ²¹ Ti noa betené dumipó. I fota, mo taketi Moses-né asere fo atima betere be huluarapemó yó melaté waleteti, feané tuęrapó,” yalepó.

²² Atéro, *apospel* whiraperó Keriso whi disirapetamokélé, mo Keriso so whikélé, fea betapaae touróló, atimakó whi tamo Antiok bepaae dotonaaí sóró beteraai tale yalepó. Téro, kale so whiné Pol-ró Banabas-tamo atima fea fópóló Judas me doi Barsabas-ró Sailas-tamo sóró beteralepó. Ai whi tamota, ai bemó betó mole Keriso so whi dapesó fu betere whi tamopó. ²³ Téro, ai dotęyaaire whirapené só fópóló, i fo aseýalepó.

“Dą *apospel* whiró whi disirapetamota, diaaọ norape i ape. Dą feané dią Antiok bemó Talepaae kisipa tiró betere Juda meire fake norapepaaekélé, Siria hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, Silisia hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, mo doa kọleó, dapó.

²⁴ I dere fota, dąkó mepaae whirape dią beterepaae wóló yale foné diaaọ kisipa seke yalepó depa, dané wosalepó. Ti ai whirapeta, dą Keriso so whiné dottoréni, atima koleyaané dią beterepaae wóló, atimané kisipa mole fo ai ere ape.

²⁵ Norape-ó, até dere alamó dą fea betapaae touróló bitu, dąkótei, whi tamo sóró beteroó, dané hosaa mole no Banabas-ró Pol-tamo yóo, yóló dią beterepaae ai dotonatere ape.

²⁶ Ti ai whi tamota, dané Tale Yesu Kerisoné fo yó melaté kotepa atimaamo daqsóró wini, halaainé Kótóné kutó diraté kotere whi tamopó.

²⁷ Tęrapa norape-ó, dané aseýale fo kaaetóró Judas-ró Sailas-tamoné

kólónékélé yó melaalopa wosae.

²⁸ Dané tuęnékélé, Dęi Kepe Wisinékélé, i ala kolóló mo wisirapóló kisipa moleteiné i fo betą dapa, wosae.

²⁹ Kapala kótópaae momatere hupu ó nakélé, Hupu ó na sameakélé, na ó hupu depamó képi duwóló sinitereteikélé, mené so nópu nokole alakélé, mo yaqse. Atei alarape initepa, mo wisirapó. Dią fea mo doa kọleó,” dapó.

³⁰ Téro, kale dotęyale whirape Antiok bemó sókó fóló, ai kale Keriso so whi mo fea betapaae touróló betó mupa, kale *fas* malepó. ³¹ Atéro, ai bemó betó mole Keriso so whiné ai *fas*-mó aseýale foné atima hosaa diriralepó. ³² Judas-ró Sailas-tamokélé, Kótóné kóló whi tamo ereteiné Keriso so whi fotokoróló keteke bulatere fo mo dekéro yalepó. ³³ Atétu beteroó, atimaamo aimó betó mole Keriso so whitamo mepaae be dęrape betalepó. Atéro, momó atimaamo dotonale Keriso so whi beterepaae fópóló dotonaaí duraalu, “Kótóné diaamo hosaa muni deýóló dua betere ala erópóló yae,” yóló dotonalepó. ³⁵ Atętepa, Pol-ró Banabas-tamo Antiok bemó bitu, atimaamonékélé mepaae whirapenekélé, so whipaae Talené fo yó melóo, Keriso so whipaae Yesuné dere ala etérópóló yó melóo du betalepó.

Pol-ró Banabas-tamo tekeyóló fele fo

³⁶ Atétu beteroó, nalo me sukamó Pol-né Banabas-paae duraalu, “Dąmo take folosóró Talené fo yó maté kweýale be huluarapepaae dané no nerape netéro beteroó keleté kweyaai faalopó,” yalepó.

³⁷⁻³⁸ Atéro, Banabas-né Jon me doi Mark-kélé, atimaamotamo faai yaleteti, Pol-né ą faalo meipó yalepó. Ti noatepae, take folosóró Pampilia bemó Talené kutó diraalopó yalemó, ą hýyóló atimaamo taaróló fesaae feleteinépó. ³⁹ Atimaamo atéro dóroi du beteroó tekeyóló Banabas-né Jon-tei, me doi Mark dape sóró weiné bopéro daaló betere hae kwia Saiprus-paae weí nukumó faai felepó. ⁴⁰ Tętepa, Pol-né ątamo faaitere whi Sailas dape sóró atimaamo faaitepa, Keriso norapené duraalu, “Talené kọlené sukutu, hąle tao sere alané diaamo wisiyóló kaae tanópóló

yae,” yóló dotonalepó. ⁴¹ Téro, atimaamo Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamo tuamó Kótóné betapaae touróló betó mole Keriso so whi fotokó bulaté felepó.

16

Timoti Pol-tamo fele fo

¹ Pol a Derbe be huluapaae fóló nalo Listra be huluamó sókó felemó, ai bemó Yesuné ala eró tare whi betá ama doi Timoti beterepó. Ama hamata, Juda fakekó Talepaae kisipa tiró betere sotei, alimata Krik fake whipó. ² Ai Listra be huluamó betó mole Keriso noraperó Ikoniam be huluamó betó mole norapetamoné Timotita, Keriso whi wisinaalepóló dukirótu beterepó. ³ Pol-né Timotikélé atamo kweyaai tué muturaalu, Timotiné tiki sekaé tukópóló yalepó. Ti aita hale mei, Timotiné alimata Krik fake whipóló ai be hulua so whi feané kisipareteiné Juda fake dée nalaqsóro yalepó. ⁴ Atima atéro, ai be huluarape dokó kuturaalu, Jerusalem bemó betó mole whi disiraperó *aposel* whirapetamoné Keriso so whiné wosóló, aomó beteropóló aseyaale fo dosayóló yó melaté felepó. ⁵ Atéro yó matere fo woseturaalu, ai be hulua dokómó betó mole Keriso so whi Talené alamó fotokó bualepó. Até dere kilituraalu, mepaae hale betó mole so whi atima Talepaae kisipa tiraleta yaletiné be detere dokó Keriso so whi fakeraté fu betalepó.

Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whi kelale fo

⁶ Pol-ró ama fulumu whirapetamo Esia hae kwiapaae kale fo wisi yó melaté faqsóro Dēi Kepe Wisiné sesé depa taaróló, Frisia hae kwiaró Kalesia hae kwiatamomó maaté yó maté felepó. ⁷ Atéro, atima Misia hae kwiaró Bitinia hae kwiatamo dalemó sókó wóló, Bitinia hae kwiapaae faai yaletēi, Yesuné ama dotonale Dēi Kepe Wisiné aipaae faose yóló sesé yalepó. ⁸ Atétepa, atima Misia hae kwia dekeróló Troas bepaee derepelepó. ⁹ Atéro, dikitamo Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whikó wóló kema yóló turaalu, “Dā Masedonia hae kwiamó betó mole so whi tao sene ape,” yalepó. ¹⁰ Até dere

ala kolóló, mo ai fapotóróti dā turukó horóló, kale Masedonia hae kwiapaae faairaalu, ọla ọla sisóló mulalepó. Ti noatepaae, Kótóné mió wosetere kisi fo wisi Masedonia so whipaae yó melale fópóló, dā dotetapóló kisipa mualepó.

Lidia Kótópaae kisipa tirale fo

¹¹ Atéro, dā faairaalu Troas bemó wēi nuku sóro Samotres bepaee fóló, aimó fiyalepó. Téro ai hika ti dā Neapolis bepaee felepó. ¹² Neapolis be hulua taaróló Filipai be huluamó sókó felepó. Ai be hulua, kale Rom *Gavman*-né doasi topo be ereteiné Masedonia hae kwia tuamó doi mulapó. Dā ai bemó betepa, mepaae be detere kemeyalepó.

¹³ Sāa nóló fo wosetere be demó, dā ai be hulua bopéro betere tipi tūpaae sókó fóló derepelepó. Atéro, tipi aoró fole wēi fókumó, Juda fake so whiné momaneta dere tiki kelaai felemó, mepaae sorapekélé, wóló betó mupa kelalepó. Atépa, dā doropóló, Kótóné fo yó melaairaalu kaae salepó. ¹⁴ Téro, ai yó matere fo wosetu betere sókó betané doi Lidiapó. Ai so a Taiyatira be whi soné sonaai kuti mepaae so whitamo dotonóló *moni* su beterepó. Ai so Lidia ata, Kótó aomó naameyóló dua bitu, Talené doi sóro horótu beterepó. Atére so Pol-né yó mótu betere fo wosópóló, Kótónétei ama hosaa feterepó. ¹⁵ Atéro, kale sokélé, atamo betámó betere ama fake so whikélé, atima fea wēi tópuralepó. Atéyale kilipaae kale soné dapaae duraalu, “Diaa tuenétamo e Talepaae kisipa tiró beterepó depa, ti diā sawa be demó etamo betaalopa ape,” yóló dirii fo depa dā ama dere fo wosóló felepó.

Pol-ró Sailas-tamo dipula betere fo

¹⁶ Me sukamó dā momaneta dere tikipaae felemó, tumó betá wae sóro kutó diratere so seimale hokolaa yalepó. Ai sota, dowi kepené fotokoratepa nalopaae yaaire ala kolóló i ala mo yaalopó dere fo mo dokonateremó doasi *moni* sóro a tetéroló kaae tare whirapepaae maleta dua yalepó. ¹⁷ Ai so seimalené Pol-sépi dā sya wou fo fake yóló duraalu, “I whirape atimata, Mo ó Taoró daale

Kótóné kutó diratere wh̄rapepó. Atimata dīa mo ti aluyaqsóro tao saaire ala wisi i ape, yóló dīapaae yó matere wh̄rapepó,” yalepó. ¹⁸ Be d̄etere dok̄o kale soné kale fo kaaetóro du betepa, Pol ̄a h̄ótepa fetée wóló dowi kepe foné sóro duraalu, “Yesu Kerisoné doimó dapa, ya ai senaale tūamó beteretei taaróló sókó fae,” yalepó. Mo ai fo deretamotóro dowi kepe kale senaale taaróló sókó felepó.

¹⁹ Até dere ala kale senaale talerapené kilitu, atima take du betale kaae *moni* saai dere tū tikalepó kisipa mualepó. Téturaalu, Pol-ró Sailas-tamopaae doasi fopaae buóló atimaamo naasemó et̄e sóro tawalepó. ²⁰ Atéro, atima sóro beteró betere wh̄rapetamo fo tek̄airaaalu, so wh̄ ̄la dotonótua dere tikipaae felepó. Atéro Rom *Gavman*-né fo tokóló taleyópóló sóro beteró betere wh̄rapené keletómó daalóló duraalu, “Atimaamota, Juda wh̄inétei dané be hulua dorópóló disirótu beterapó. ²¹ Atimaamonéta, d̄a Rom *Gavman*-né yaq̄se yóló fo muló betere fo tukóló i ala yae yóló yó mótu beterapó,” yalepó.

²² Téró, kale senaale talerapené dere alamó so wh̄ mo fea atimatamo muni folo, Pol-ró Sailas-tamo só deratere fo du betalepó. Até du betepa, kale fo tokóló tale dere wh̄rapené susupuratere wh̄rapepaae atimaamoné kuti sokóló biyané fokosói ala yae yalepó. Ti fo depa, atimaamoné deró betere kuti sorokóló taae faróló fokosoi ala yalepó. ²³ Ai ala du beteró, *dipula* be kaae tare wh̄iné naase tūapaae mulóló, ̄apaae mo dirii fo yóló duraalu, “I wh̄ tamo botokó faqsóro mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó. ²⁴ Téró, kale sek̄éné yale fo wosóló, ̄a wituraalu kale wh̄ tamo mo be ke tū dolopaae beterafelepó. Atéro, atimaamo botokó faqsóro ni fake dolopaae h̄leke tamo deróló dulalepó

²⁵ Atéro bitu, mo dikitamo 12 *kilok* Pol-ró Sailas-tamo Kótópaae wole fo dere alaró momatamo deté fu betalepó. Atétu betepa, mepaae *dipula* bemó betó mole wh̄rapené wosó tarepó. ²⁶ Téyalemó, mo doakale wii bao wóló be tao sóro worerale tikimó, ai *dipula* be tuk̄élé, h̄letei turukw̄e fóló wh̄rape dulótua yale *sein* k̄epirapekélé, fea

whaaló yóló h̄ale teraae felepó. ²⁷ Atépa, kale *dipula* be kaae tare d̄iki tare wh̄ turukó holóló kelalemó, *dipula* be tū mo fea turukw̄e fóló mupa kelalepó. Atépa kilitu, ai wh̄rape mo fea dapo dapo yóló fele nisi yóló ama sepakené ̄atei ama daai yalepó. ²⁸ Até depa, Pol-né fo fake yóló duraalu, “Naaotei ya doraai kisipa muaq̄se. D̄ata, botokó feni, mo fea i betó mole ape,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, kale diki tare wh̄iné mepaae wh̄rapepaae s̄a sóro ape yóló *dipula* be dolopaae fóló kelalemó, u ere alamó ̄a Pol-ró Sailas-tamo betere aqmó deraapisa fóló muni dere felepó. ³⁰ Atéro, kale wh̄ tamo dapesó fóló belamó daalo bitu, “Doa wh̄ tamo-ó, ̄e aluyaqsóro tao sópóló, noa alakó yaaloé?” yalepó.

³¹ Ti fo depa kale wh̄ tamoné ̄apaae tokó mótu duraalu, “Ya Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki feteyóló tiratepata, ti Kótóné yak̄élé, naao fake so wh̄kélé, mo fea aluyaqsóro tao saalo ai ape,” yalepó. ³² Atéro atimaamoné Talené fo ̄apaaekélé, ama bemó betó mole so wh̄ feapaaekélé, yó melalepó. ³³ Téró, mo ai dilikitamotóro kale wh̄ atimaamo daale tikimó dowaléyale tiki w̄ei fokoralepó. Atéro mo t̄etitóro kale wh̄ ̄akélé, ama naale senaale sokélé, mo fea w̄ei t̄ópuralepó.

³⁴ Atéro, kale wh̄iné Pol-ró Sailas-tamo ama bepaae dapesó fóló, ̄la melalepó. Téturaalu, kale sek̄e ̄akélé, ama naale senaalekélé, somakélé, atima fea Tale Kótópaae kisipa tiki tiróló bituraalu, h̄ainé sukóló h̄ekese du betalepó. ³⁵ Téró, h̄ika be d̄etepa, kale fo tokóló tale dere wh̄rapené diki tare wh̄rapepaae duraalu, “Kale *dipula* be kaae tare wh̄ipaae ai kale wh̄ tamo f̄ópólópa, dot̄eyae,” fo ene f̄ópóló dotonalepó. ³⁶ Atéro wóló ai fo depa, kale *dipula* be kaae tare wh̄iné Pol-ró Sailas-tamopaae duraalu, “Kale fo tokóló tale dere wh̄rapené diaamopaae dua wisiyóló fae yó ̄ló beterapa, diaamo fae,” yalepó.

³⁷ Ti fo yalet̄ei Pol-né ai wh̄rapepaae duraalu, “D̄amo kikit̄i sókó daaróló mo faalo meipó. Ti noa betené mei, d̄amokélé Rom faketao touróló doi betamó mole wh̄itei, diaā d̄amotamo fo tokóló wisiyóló taleni,

hakeamó so whiné keletómó dāmo hāle hōko doló sameatamo *dipula* beteralepó. Até yaletēi dāmapāae kikitī sókó daalóló fae dere wisirapóló de? Ai ala wisinipa, mo atimatóro wóló dāmo sokotēpa wisirapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, kale diki tare whirape fóló, topo whirapepāae ene felepó. Ai fo woseturaalu, atima kisipané Pol-ró Sailas-tamo kae fake nisi yaletēi, Rom fakētamo touró beterapó depa, woseturaalu atima wiyalepó. ³⁹ Atéro atimané Pol-ró Sailas-tamopāae dua naamei fo yóló duraalu, “Di-aamo hāle fópóló *dipula* sokotapa, i be hulua taaróló dua faasepe,” yalepó. ⁴⁰ Atétepa, Pol-ró Salasitamo *dipula* be taaróló Lidiané bepāae felepó. Atéro fóló kelalemó, aimó Yesu Kerisopāae kisipa tiki tiró betere hamomarape touró betēpa kelalepó. Atépa atimaamoné atimāpāae Talené ala tuāmó diriyóló betērópóló, ketekē bulatere fō du betēró atimaamo felepó.

17

Pol-ró Sailas-tamo daai yale fo

¹ Pol-sépi atima Ampipolis be huluaró Apolonia be huluatamomó bosenóló, Tesalonaika be huluamó sókó felepó. Ai be huluamó Juda fake so whiné fo wosetere be tēnepó. ²⁻³ Téró, ai fo wosetere bemó Pol-né ama dua dere kae *fula* soremó maaté ā fóló Kótóné fo dosāyóló duraalu, Keriso susupu sóró sukāletēi momó kepāa yalepó fo ašémó eretei mo dokonóturaalu, ai yale ape. Ai fo yóló duraalu, yało diāpāae du betere whi Yesuta, me kae meī, Kótóné so whi tēteróló kae tanópóló sóró betēró betere Kerisomó dapó du betalepó. ⁴ Mepāae mo turó Kótó aqmó sukóló betó mole Krik fo bole so whi Pol-ró Sailas-tamoné dere fo mopóló kisipa mutu, atimaamotamo muni felepó. Até yale kae, mepāae doi mole sorapekélé, mepāae tóróti Juda so whikélé ai alatóro yalepó.

⁵ Tétepa, Juda whirape dei tué murturaalu, so whi ọla dotonóló duputua dere tikimó, mepāae dowi ala du betere whirape dosāyóló dape siré kwēyóló bōe dóló hōle sópóló sesemeratere fo yalepó.

Atéro ai whirapené kale whi tamo so whi feané keletómó sīyóló só faai, kisipa mutu Jeson-né be bopéróló duraalu, “Pol-ró Sailas-tamo aimó betēpa ipāae tōē derae,” yalepó. ⁶⁻⁷ Ti fo yalemó, kale sekē tamo kilinitepa, Jeson-ró mepāae Keriso norapetamo sīyóló só fóló ai be hulua kae tare topo whirape beteremó betērale felepó. Atéro betēró betēpa, so whiné fo fake yóló duraalu, “I hae kwia feamó kuturaalu, so whiné betere ala doraté kutu betere whirape mió imó wóló betēpa, Jeson-né dape sóró firó beterapó. Téró, dāné topo whi Sisané muló betere fo tukóló, tēteróló daale topo whi me Yesupó du beterapó,” yalepó. ⁸ Ai fo dere woseturaalu, mo so whikélé, doasi topo whirapekélé, atima fea ai dere fo bete kóló kóló duraalu, kae kae sekēi kisipa mualepó. ⁹ Atéro, kale topo whirapené Jeson-sēpipāae duraalu, diā dotēyaalopa *moniné* dupu yae depa, atima fópóló dupu yalepó.

Beria bemó yale ala

¹⁰ Téró, até yale dikitamo kale Keriso norapené Pol-ró Sailas-tamo Beria bepāae fópóló dotonalepó. Atéro atimaamo ai bemó sókó fóló Juda whirapené fo wosetere bepāae felepó. ¹¹ Beria whirape atimané dere alata, Tesalonaika whirapené dere ala kae ini, atimata mo kisipa mulu wisi ala dua yalepó. Beria whirapenéta, Pol-ró Sailas-tamoné yó mótu betere fo wosóló mo doasi hēkesetamo ketekē buóló i ala dua yalepó. Atimaamoné yó mótu betere fo dono démóló kae kelaai, betere dokó Kótóné fo mole ašē keletétóro fu betalepó. ¹² Téró, kale Krik fo bole whiraperó Juda so whirapetamo mo turó Talepāae tuē tiralepó. Mepāae doi mole Krik sorapekélé, téyalepó. ¹³ Téró, Tesalonaika bemó betó mole Juda whiné Pol-né Kótóné fo Beria bemó yó mótu beterapó dere fo woseturaalu, atima Beria bepāae felepó. Atéro, fóló Beria so whiné Pol-ró Sailas-tamopāae fopāae buópóló sesemeratere fo du betalepó. ¹⁴ Atei fo wosetu, mo ai fapotóro mepāae Keriso norapené Pol wēi fóku seseke fópóló dotonalepó. Téyaleteī, Sailas-ró

Timoti-tamo ai Beria bemó beterepó. ¹⁵ Atépa, Beria whiné Pol dapesó fóló, Atenis bemó doteyóló atima momó fesaae faaitapa, Pol-né Sailas-ró Timoti-tamopaae a beterepaae hapale ape yae yalepó.

Pol Atenis bemó betale fo

¹⁶ Téró, Pol ai Atenis bemó kale whıtamo kaae taru, ai be huluamó whiné aleale kapala kótórape hãle ɔla kaae yó mupa kilitu, ama kisipa tiki mo doasi seke yalepó. ¹⁷ Até dere ala kilitu, a Juda whiné fo wosetere bepaae fóló bituraalu, mepaae Juda so whıró mepaae Kótópaae winé sukutu, dua betó mole Krik so whıtamo atima ai alamó fo kelaaraleta du betalepó. Téturaalu, mepaae aimó touróló ɔla dotonótu betere so whıtamonékélé be de dere dokó fo kelaaraleta du betalepó. ¹⁸ Ai be huluamó, doasi kisipare fake tamo Epikurian fakeró Stoik faketamo beterepó. Atépa, Pol-né kale mió wosetere kisi foné Yesu a mo ti sukãletei momó kepaayóló beterepóló yó melóo, a paae kisipa tiki tiratere so whı a kepaatu yale kaae kepaayaalopóló yó melóo, du betalepó. Atéró yó matepa, ai kale fake tamoné atamo fo tokóló só deraai kaae salepó. Ai fakerapekó mepaaené duraalu, hoko fo du betere whiné noa fokó yaai du bitu derópó yalepó. Mepaaené duraalu i whinéta da kisipa inire kótóné fo eraai derópó yalepó. ¹⁹ Tétu beteró, kale Areopakus fake tourãleta dere tikipaae atimané Pol dapesó fóló beteró bitu, a paae woseturaalu, naao so whıpaae ai yó maté kutu betere kisi fo damale kisipa yaaipa yae. ²⁰ Naao dere fota mo wosókélé ini, kisi fo depa dapa, ai foné bete dapaae hãkearóló yó melaasepé yalepó. ²¹ Atenis be whıró mepaae be torókóló wóló betó mole whırapetamo atima suka fea mepaaekélé feni, mo hãle betó taru atimané kae kisi ala yaairaalu dere fokélé yóo, wosókélé yóo, du beterepó.

²² Atépa kale Areopakus whırape tourãleta dere tikimó, whırape betere kuamó Pol a disó holóló duraalu, “Ti Atenis be hulua whı-ó, diãta, betere dokó mo wisiyóló moma yó tare whı betepa, yaalo kelalepó. ²³ Diã betó mole tuãmó e kuturaalu kelalemó, diaaɔ moma dere

kapo fakemó etei kaae fo aseýóló muló beterepó. ‘Ita, dané kisipa inire Kótópaae moma dere kane fakepó,’ erepó. Ti diaaɔ a derópóló kóló kóló irutei, a aomó dua bitu, momatere Kótó diãpaae i yó matapa wosae.

²⁴ Ai Kótóta, i haeró haemó yó mole ɔla ɔlatamo fea ama alerapó. Ata ó sãrú i haetamoné Tale bitu, ɔla ɔla fea ama teteróló kaae tarapó. Térené ata, mo whiné naasené teterere moma dere bemó bitinipó. ²⁵ Kótóta Tale beterepa, a mepaae ɔla ɔla yaɔtapa, dané tao sóró manére? Da so whı beteró betere foró fea ɔla ɔlatamo damó hãle mótu beterepó. ²⁶ Mo take betã whinétei, i hae kwia feamó betó mole so whı deteyóló fake firópóló Talené ai whı aleyalepó. Téturaalu, atima betaaire hae kwiarapekélé, atima betaaire ba fo alikélé, mo fea amatei tukóló muló beterepó. ²⁷ Kótóné atéretei hãle ini, so whiné a kekóló kolópóló kisipa muturaalu erapó. So whiné a kelaai ketekẽ butupa, ti mo kelaalo ai ape. Ata da so whı betere tiki saletópaae bitini, da fea betere felekemó ai betere ape. ²⁸ Ti noatepaae, da betere beteta a tuãmótóró muluraalu, ama da fotokó eratepa beterepó. Diã mepaae fo dolãterere whırapené duraalu, ‘Daãta, ama naale senaale beterepó.’ fo aseýóló muló beterepó.

²⁹ Téreteiné, whiné naasené aleyóló muló betere *kold kapané ó silpa kapané ó* kaporapené aleale ɔlapaaetei, noatepa kótópó du bitu de? Ti Kótóta, whiné kisipa fosó fosóre alané aleyóló muló betere ɔla kaae aonipó. ³⁰ Take betale alimó mokɔleyaa yóló bitu du betale alamó, Kótóné kwia tokó menipó. Atétu betaletei mió Kótóné mo doakale fotokó fo yóló mulóturaalu, hae kwiamó beteró fale so whı mo feané du betere dowi ala taaróló, tuẽ tiki feteyóló betae fo erapó. ³¹ Ti noatepa meipó. Betã sukamó Kótóné ama sóró daaló betere whiné so whı mo feané yale ala mo dono tale yópóló ai be de ama tukóló kae muló beterepó. Até yaairaalu, a hãle whı nisi yaqsóro so whı feané kisipa yópóló a mo ti sukãletei momó kepaaróló beterepó,” yalepó.

³² A kepaayóló beterapó dere fo wose-turaalu, mepaae so whinė faleyóló kae kae fo yaletēi, mepaae so whinė duraalu, “Naao ai dere fota, me be demó diriyóló wosaalopó,” yalepó. ³³ Ai fo depa, Pol ą fo tale dere tiki taaróló felepó. ³⁴ Betą betą whı Pol-né yó matere fo mopóló wosóló tuę tiki tiralepó. Atima kuamó kale Areopakus whıkó Dionisius-ró betą so Damaris-tamokélé, Pol sya wóló, Talepaae tuę tiki tiralepó. Mepaae so whıkélé tuę feteyóló tiralepó.

18

Korin bemó yale ala

¹ Atéró kılıpaae, Pol Atenis be hulua taaróló, Korin be huluapaae felepó. ²⁻³ Téró, aimó Juda whıkó Pontus bemó deyale whı Akuila betepa kelalepó. Ai sekęta mo dóti Rom *Gavman*-né doasi whı Kaladias-né Juda fake terekenatepa ą ama soma Prisila-tamo, Itali hae kwia taaróló walepó. Atępa, Pol ą ai soró whıtamo beterepaae felepó. Akuilaró soma Prisila-tamo be tętere kuti dokotere soró whıtamo betepa, Pol ąkélé ai kutó kisipa ereteiné atima fea betámó bitu, ai kutó diyaaı yalepó. ⁴ Atéró, Pol ą fo wosaae tukóló muló betere be de dokę fea Juda whırapené fo wosetere bepaae fóló, Juda so whıró Krik so whıtamo fea betąpaae touróló bitua yalepó. Atéró bitu Talené alamó fo tiki kęlaaróló, Pol-né ama dere ala sya wópóló kisipa muturaalu, Talené ala hąkearótu betalepó. ⁵ Téró, Sailas-ró Timoti-tamo Masedonia hae kwia taaróló Korin bepaae wapa, Pol ą kae kae kutó taaróló, Kótóné fo yó matere ala betą yó tawalepó. Pol-né Juda fake so whıpaae etei fo yó mótu betalepó. “Yesuta mo hąle whı mei, Kótóné so whı fea tęteróló kae tanópóló, sóró daaló betere whıpó,” du betalepó. ⁶ Téyaletēi, Juda whırapené Pol-né yó matere fo atima kae foné tęteróló ą doka doka yóló eratere fotei du betalepó. Atętepa, Pol ą turukó holóló ama kuti terepetu duraalu, “Diaaę dowi ala tokóló aluraaire fo wisi depatei, dią wosetere hę dapó. Take dią doasi sekęi ala supa ti ai yąlo mei, diaaę yale alanętei dią alu yaalo

ai ape. Térené mió ę Juda meire fake so whı beterepaae kale fo wisi yó male fulapó” yalepó.

⁷ Téró, Pol ai fo wosetere be taaróló ai felekemó betere whı Titius Jastus-né bepaae felepó. Ai sekęta, Kótópaae doasi wituraalu, aęmó dua sukóló betere whıpó. ⁸ Téró, Juda fakené fo wosetere be kaae tare topo whı Krispas-kélé, ama somakélé, naale senaalekélé, atima fea Yesupaae tuę tiki feteyóló tiralepó. Ai sekęné mepaae Korin bemó betere so whıpaae Talené fo yó male tikimó atima mo fea tuę tiki feteyóló tiratepa, węi tópurótua yalepó.

⁹ Betą dikitamo nokoné dere kaae Talené Pol-paae duraalu, “Yą wiyóló dua hąle betaęse. Halaainé daalu, kale fo wisi yó matere ala hąle yó tawae. ¹⁰ Ti noatepae, ęta yątamo betámó betereteiné me whinė yąpaae me dowi ala eróló doraalo meipó. Ai be huluaamóta, ępaae kisipa tiki feteyóló tiraaire so whı betereteiné atima feata yąlo so whıpó,” yalepó. ¹¹ Talené ąpaae ai fo depa, Pol ai bemó Kótóné fo yó mótu betepa, ba fo betą kemeyóló me ba foné wélié apo miró kemeyalepó.

¹² Kaliota Akaia hae kwia tęteróló kaae tanópóló Rom *Gavman*-né sóró daaló betere whıpó. Ama atéró kaae tapa, kale Juda so whı mo fea touróló Pol-tamo fopaae buturaalu fo tokóló só deraai dapesó wóló beterepó. ¹³ Atéró, daapa Pol só deraai Kaliopaae duraalu, “I whinėta so whıpaae Kótópaae momaturaalu, etéró yae yó mótu, kale ašemó ere fo tukóló kópaae fópóló dere fotei du beterapó,” yalepó.

¹⁴ Atei fo depa, Pol-né atimapaae tokó matere fo yaai yalemó, Kalioné Juda so whıpaae duraalu, “Ti i whinė *Gavman*-né muló betere fo tikitere ala ó mepaae sawa hąsóké fole ala uąsóró, ti diąné dere fo wosóló fo tokóló tale uąpó. ¹⁵ Téretei, diąné ępaae wosene wouraalu, hąle fomó ó doi deremó maatępó dereteita, dią diąsisitei tale yae. Atei alamó yąlo diąné dere fo taleyóló eraalo meipó,” yalepó. ¹⁶ Ti fo yóló, atima ai fo teketerēi bemó beteretei belapaae hókó faralepó. ¹⁷ Ai kale fo tokóló

taletere be belamótei kale so whinė fo wosetere be kaae tare whi Sostenes tawóló fokosói ala yalepó. Atétepa, kale kaae tare whi Kalioné ai dere alamó fo mekéle ini, hale ɔla nisiyalepó.

Akuila, Prisila, Apolos-sépi atimané yale ala

¹⁸ Pol a Akuila-sépi somapiti atima ai Korin bemó be ɔrape dekéro betalepó. Take ama Tale Kótópaae yóló mulótu duraalu, yalo topo niki mió folo hapale tikaalo meipóló mulalepó. Atéro yóló mulale be ɔ kemetepa, ama topo niki Kenkria bemó tikalepó. Atéro atima faai furaalu, Keriso no nerapepaae kóleó yóló Akuila-ró Prisila-tamokélé atima fea wei nukumó Siria hae kwiapaae faai felepó. ¹⁹ Atéro, atima Efesus bemó sókó fóló, ai bemó Prisila-ró Akuila-tamo betepa taaróló, Pol a maaté Juda fakené fo wosetere bepaae fóló, Juda whirapetamo Talené ala etérópóló du betalepó. ²⁰ Ai fo woseturaalu, kale so whiné apaae ya ɔtamó betaalopó depatei, a fulapó yalepó. ²¹ Atéro, a faai Juda so whipaae kóleó yóló duraalu, “Me sukamó Kótóné e ɔia beterepaae wópóló te mulatepa, ti momó fesaae wonérapó,” yalepó. Ai fo yóló kale seké Efesus be taaróló wei nukumó felepó. ²² Téyóló, Sesaria bemó sókó fóló ai be taaróló, Jerusalem bepaae holóló Keriso so whipaae kóleó deté Antiok bepaae derepelepó.

²³ Ai bemó mepaae be ɔrape betero, nalo Antiok be taaróló, Kalesia hae kwiaró Frisia hae kwiatamomó te mole be hulua dokó feapaae felepó. Atéro kuturaalu, Yesuné ala du betere so whirape diri yóló beteroópóló keteké bulatere fo deté kweyalepó.

²⁴ Pol a até deté kutu betepa, betá Juda whikó Aleksandria bemó deyale whi Apolos Efesus bemó sókó walepó. Ai sekéta, *skul* yóló kisipare whi betereiteiné Talené asemó ere fo mo wisiyóló kisi-parapó. ²⁵ Apolos take mené Talené ala etérópóló apaae yó matepa, kiswa iruraalu yó mótu betalepó. Ata, Jonné wei tópuratere alamaaté kiswa epatei, Yesuné yale ala mo doakale keteké buóló

so whipaae mo donotóro yó mótu betalepó. ²⁶ Téro, a Juda whirapené fo wosetere bepaae fóló mo halaainé kaae sóro yó matere fo Akuila-ró soma Prisila-tamoné wosalepó. Atétu, mepaae fo bete apaae mo wisiyóló yó melaairaaalu, atimaamoné bepaae dape salepó. Atéro bituraalu, Kótóné fo bete tokóló yó mótu betalepó.

²⁷ Atétu betero, nalo Apolos Akaia hae kwiapaae faai depa, Efesus Keriso so whiné a keteké bulatere fo, Akaia Keriso so whiné a mo wisiyóló dape sópóló, fea fo aseyaalepó. Atéro, ai ase sóro wei nukumó fóló malemó, tué tiki tiró betere so whiné a mo wisiyóló dape salepó. Aimó bituraalu, Kótóné kolené sukutu tao supa, apaae tué tiki tiratere so whi Apolos-né doasi tao sere ala du betalepó. ²⁸ Apolos-né Yesuta hale whi mei, Kótóné so whi teteroóló kaae tare whipóló tué yópóló, Juda so whi feané keletómó Kótóné asemó ere fo yó mótu betalepó. Atéro yó mótu duraalu, “Yesuta, ɔ fea teteroóló kaae tanópóló, Kótóné sóro betero betere whipó,” yalepó. Atéro, yó male foné Juda whirapené yó matere fo teteraalepó.

19

Pol Efesus bemó Kótóné fo yó maletai

¹ Atéro, Apolos a Korin bemó betepa, Pol a du sorokó mole haemó fu betero Efesus bemó sókó felepó. Aimó, mepaae Talené ala erótu betere whirape betó mupa ke-lalepó. ² Atépa atimapaae duraalu, “Diá Yesupaae tué tiki tirale sukamó, ɔi Kepe Wisi saleé?” yóló wosalepó. Tétepa apaae tokó mótu duraalu, “Meipó. ɔ ai ɔi Kepe Wisi beteroópóló fokélé wosenipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Pol-né atimapaae momó woseturaalu, “Ti ɔia noa kaae ala yóló wei tópualeé?” depa atimané duraalu, “ɔta, Jonné wei tópurale kaae yóló tópuralepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Pol-né duraalu, “Jonné wei tópurale alata, dowi ala taaróló kiswa feteyóló wale so whi tópurótua erapó. Atéro, wei tópurótu duraalu, ‘E wale kilipaae betá seké whi waalopa, diaaɔ dowi ala taaróló, ai whipaae kiswa tirae. Ti ai whiné doita, Yesu ai ape,’ ”

yalepó. ⁵ Atima fea ai fo wosóló, Tale Yesuné doimó wẹi tópualepó. ⁶⁻⁷ Atéró, Pol-né atima tikimó naase mulalemó, kale Dẹi Kepe Wisi atima tuapaae bitị wóló fotokoratepa, kae kae be foné yóo, Kótóné kóló whịrapené dere fo kaae yóo, du betalepó. Ai wẹi tópurale whịrape touróturaalu, 12-rópó.

⁸ Téró, Pol ẹ Juda fakené fo wosetere bepaae fóló mo halaaíné daalu yó mótu betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéró, ai be whị so whịpaae Kótóné tẹteróló daale aomó mole ala mopóló kisipa muópóló, diriiné wisiyóló yó mótu betalepó. ⁹ Téyaletei, mepaae so whị Pol-né yó matere fo wosaalomeipóló dowaae furaalu, haķeamó Yesu Kerisoné ala eratere fotamo bóe dóló faletu betalepó. Até depa, ai fo wosetere be taaróló Yesuné ala eratere whịrape maaté dapesó fóló, Tiranus-né doasi be dolomó, betere dokọ fea kale fo wisi bete tokóló ķęlaarótu betalepó. ¹⁰ Atétere alata, ba fo tamo tuamó bituraalu, du betalepó. Atéró, yó mótu betale tikimó Esia hae kwia tuamó betó mole Juda so whịkélé, Juda meire fake so whịkélé, mo fea Tale Kótóné fo wosalepó.

¹¹ Kótóné Pol fotokoratepa, mo kae kae kelemei alarape erótu betalepó. ¹² Até dere ala kilituraalu, mepaae kisi daale so whịró dowi keperape tepeyóló betó mole so whịrapetamo wisirópóló kisipa mutu, kaanaterere kutiró fosono heleķetere kuti kwiatamo só fóló, Pol-né tikimó wolaa yó seneta yalepó. Atéró, ai kuti só fóló kale hepo daale so whịró dowi kepe betere so whịtamóné tikimó olaa dua depa, hepo wisi yóo, dowi keperapekélé sókó fóo, dua yalepó.

¹³ Atéró, mepaae Juda whịrape atimanékélé, kale dowi keperape tepeyóló betó mole whịrapepaae duraalu, “Pol-né yó mótu betere whị Yesuné doimó yalo yapaae dapa, ya whị tuamó beteretei, taaróló sókó fae,” dua yalepó. ¹⁴ Téró, Kale Juda whịkó so whịmó Talepaae momaraterere topo whị Skipané naalerape wẹikeró beterepó. Ai naalerape atimanékélé, atei kaae ala du betalepó. ¹⁵ Ai ala du betalemó, betą sukamó i ala

yalepó. Kale whịné tiki tuamó tepeyóló betere dowi kepené atimapaee tokọ mótu duraalu, “Yesuró, Pol-tamota, yalo tuęrapa, dią deé?” yalepó. ¹⁶ Ai fo yóló, kale dowi kepe tepeyóló betere whị kale naalerape tikipaae tuwó horóló, dekei ala yalepó. Atéró mo ti dóló sininóló, kale wẹikeró whịrape atima kutikélé fea sorokóló taae fatepa, sameatamo belapaae tiki daapi haķe sókó fóló, botokó dapo dapo yalepó.

¹⁷ Até yalepó dere fo kale Efesus bemó betó mole Juda so whịró Krik so whịtamóné wosetu, atima winé sukóló Tale Yesuné doi hale sóró horótu betalepó. ¹⁸ Até deremó, mepaae mo deķeró so whị Yesupaae kisipa tiki tiróturaalu, atimané take du betale dowi alarape so whị feané keletómó Talepaae yó mótu betalepó. ¹⁹ Téturaalu, atimané kale hupu sekaemó isi whịrapené dere ala aseýóló muló betere *buk*-rapemó mole ala sya fu betere whịrape atimakélé, mo fea wóló, ai *buk*-rape sóró wóló so whị feané keletómó si biliraleta du betalepó. Ai *buk*-rape dupuyale *moni* dokọ sóró, 50,000 *silpa kapa moni* né dupuyalepó. ²⁰ Ai alarape yóló, so whị fea Talené fo wosóló fakeróturaalu, hae kwia feapaae ama fo doasi fotokọ mo suralepó.

²¹ Atéyale ķilipaae Pol ẹ Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamo tuamó teýóló Jerusalem bepaae faai yalepó. Atéró, fóló nalo ti ą u Rom be huluapaae faai kisipa mualepó. ²² Téró, Pol tao sóró kutó ditere whị tamo Timotiró Erastus-tamo Masedonia hae kwiapaae fópóló dotonalepó. Atéró Pol ama wotoró Esia hae kwia tuamó sawa sukamó kutu beterepó.

Efesus bemó Talené ala eratere whịtamo bóe dale fo

²³ Atéyale sukamó, mepaae mo so whịrapené Tale Yesu Kerisoné ala eratere so whịtamo dei kisipa mutu, kae kae eratere fo yóló bóe daai kaae salepó. ²⁴ Ai be huluamó *silpa kapa* né ọla ọla aleterere whịné doi Demitrias beterepó. Ai Efesus be huluamó kapala kótó Atemis-paae moma dere be doasi tẹnapó. Kale whị Demitrias-ró mepaae mo betą kaae kutó

ditere wh̄rapetamoné *silpa kapa*-nétei, kapala kótó so Atemis s̄uróló, belek̄aatiki aleyóló mepaae mo so wh̄tamo dotonóló doasi *moni* sua yalepó. ²⁵ Kale wh̄ Demitrias-né ama dere ala kaae du betere wh̄rapekélé, mepaae bet̄a kutónétei, kae kae kutó ditere wh̄rapekélé, tour̄ale ape yóló duraalu, “Norape-ó, ðané doasi *moni* sere alata, ti i Atemis kótó s̄uróló aletere ɔlané seretei diaaɔ ai kisipa ere ape. ²⁶ Kale wh̄ Pol-né i so wh̄ mo fea k̄opaae f̄ópóló kisipa mutu, mo dere nisiyóló wos̄ópóló i fo yalepó. Wh̄iné naasené aletere kótórapeta, mo kótó meipó yale fo diaaɔ wos̄oo, ðiané kolóo, ai yale ape. Ai fota, ða Efesus be hulua so wh̄paae maaté ini, Esia hae kwia tuamó betó mole so wh̄ feané ai wosalepó. ²⁷ Pol-né ai dere foné ða *moni* sere kutómó maaté dumitei ðané fo wosetere bekélé, doasi kótó Atemis sokélé, so wh̄ feané bete muni h̄ale ɔla aɔróló dorópóló dapó. Take Esia hae kwiamó betó mole so wh̄inékéle, i hae kwia feamó betóló fale so wh̄inékéle, ðané kótó so Atemis aɔmó sukóló bitu, ɔpaae bet̄a momatua yaleteti, mió Pol-né dere foné ðané kótó soné doi doróló folokole eraai dapó,” yalepó.

²⁸ Atéró dere fo woseturaalu, so wh̄ fea mo dowi fopaae buóló fo fakeyóló duraalu, “ða Efesus be hulua wh̄iné kótó so Atemis-ta doasi fotok̄o bole kótó wisinaalepó,” yalepó. ²⁹ Téró ai be huluamó betó mole so wh̄iné dei tué mutu mo doakale fo whaa du betalepó. Atéró Masedonia be hulua wh̄ tamo Kaius-ró Aristarkus-tamo Talené fo eratere Pol-tamo wóló betepa, wh̄rape fea fóló kale wh̄tamo s̄iyóló só walepó. ³⁰ Atéró kale wh̄ tamo tawóló daaló betere tikipaae Pol akélé faai yaleteti, mepaae Yesuné ala eró tare norapené sesé yalepó. ³¹ Ai maaté mei, mepaae Esia hae kwiamó doasiné kuto derópóló sóro betero betere Pol-né ama fulumu wh̄rapené ɔpaae so wh̄ touró betere tuɔpaae faɔse yalepó.

³² Atéró touró betere so wh̄ atima ai wóló betere bete atima kisipa ini, k̄óló k̄ólóiné betó molepó. Atéró betó muluraalu, mepaaené dere fo kae, mepaaené fo kae du betalepó. ³³ Atétu betepa, Juda

wh̄rapené Aleksanda-paae naao diriyóló fo ene fae yóló teté fóló so wh̄ touró betere tikimó daar̄ale felepó. Atéró fo yaairaaalu, ama naase horaleteti so wh̄iné kisiparutei ɔta bóe dele ala kaaraterere wh̄ nisi yalepó. ³⁴ Téyaleteti, nalo atimané ɔ kelalemó Juda wh̄pa kisipa kilitu, fo fakeyóló duraalu, “ðané Efesus be hulua so wh̄iné doasi fotok̄o bole topo kótó so Atemis-póló,” h̄ale detétóró fu betepa, suka kele tamo kemeyalepó.

³⁵ Atétu betero, bet̄a *Gavman*-né as̄etere kutó dirópóló betero betere wh̄, so wh̄ kuamó turukó holóló duraalu, “Ti Efesus so wh̄-ó, Efesus be hulua so wh̄iné kótó so Atemis-ró ama momatere betamo tet̄eróló kaae taterere alata, ti i be hulua so wh̄iné eretei, hae kwiamó betó mole so wh̄ mo feané kisiparapó. Ai kótó Atemis so s̄uróló aleale kane faketa, ó hepen-mó i bepaae dorowale ala kisipa inié? ³⁶ Ti aita, mené kapalapóló doraaire ala meipa, ða so wh̄rape bóe dóló h̄le sere ala hapale kilitaróló ini, dua betae. ³⁷ ðiané ai dapesó wóló daaló betere wh̄ tamota, ðané momatere bemó mole ɔla ɔla ɔlémi sóro ó kótó so Atemis doratere fokélé inipatei, diaaɔ h̄ale dapesó wóló daaló ai betere ape. ³⁸ Demitrias-ró ama bet̄a kutó ditere wh̄rapetamoné mepaae wh̄ só deraai kisipa mutepa, ti *Gavman*-né fo tokóló talerópóló sóro betero betere wh̄rape ai betó mole ape. Ti *Gavman* wh̄rapeta, ai ala yópóló sóro daaló beteraapó. ³⁹ Motamo fo mekó yaai kisipa mutepa, ti ðané tukóló muló betere be ðemó yaalopó. Ti noatepae, ðané yóló mulale fo s̄ya furaalu, ai ala yaalopó. ⁴⁰ Atei kaae doasi bóe dóló foya dere alamó *Gavman* wh̄rapené ðapaae doasi sekei ala eraalopó. Atétere alamó *Gavman*-né mo doasi fo mupatei, ðané tukóló ai du betere ape. Atimané ðapaae ai fo noa betené du bitu de? depa, ðané yaaire fo meipó,” yalepó. ⁴¹ Kale ai *Gavman*-né kutó diratere wh̄iné ai fo yóló kemetepa, atimapaee fae yalepó.

20

Pol Masedonia hae kwiaró Krik hae

kwiatamopaae fele fo

¹ Téró, kale so whi fo tiki whaa du betaletai kemetepa, Pol-né Yesuné ala erótu betere whirape tao sóró fotokọ bulóló diri eratere fo yalepó. Atéro atimapaee kọleó yóló, ą Masedonia hae kwiapaae felepó. ² ą ai hae kwia tuámó Keriso so whi ketekę bulóló fotokoraterere fo dekeró yó melaté fóló nalo kemene furaalu, Kirik hae kwiapaae sókó felepó. ³ ą ai bemó betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéyóló nalo ti ą wei nukumó Siria haepaae faai yaletai, kale Juda whirapené ą daalopó dere fo woseturaalu, taaróló momó Masedonia hae kwiapaae hae tumó faai yalepó. ⁴ Atéro faairaalu, Beria whikó Pirus naalema Sopatakélé, Tesalonaika whi tamó Aristarkus-ró Sekundus-tamokélé, Derbe whikó Kaius-kélé, Timotikélé, Esia hae kwiaró wale whitamo Tikikas-ró Tropimus-tamokélé, atima atéro felepó. ⁵ Téró, ai kale whirape atimapi fóló, Troas bemó Pol-sépi ą kaae tawóló beterepó. ⁶ Atéro ą Juda whirape atimané mara mole ala sya furaalu, fopei *bred* o bula yóló ọla detere be de kemetepa, wei nuku sóró Filipai be taaróló, Troas bemó mepaae whirapetamo hokolaa yaai furaalu, nuku tómó aporó diki fité felepó. Téró, ą fea touyóló Troas bemó weikeró be de betalepó.

Troas bemó Yutikus kepaarale fo

⁷ Atéro *fula* kaae sere be demó, ą so whi fea ọla naairaalu betapaae touróló betó mupa, Pol-né ai so whipaae fo yó maté fu betepatei, be mo ti dikiralepó. Hika be detepa ą ai be taaróló me bepaae faai kisipa muturaalu, dilikitamokélé hale yó maté fu betalepó. ⁸ ą touróló fo yó mótu betere siki be kemó, sa hale ọla kaae wolée molepó. ⁹ Aimó betą kokopei whi ama doi Yutikus-ta, de sókó wópóló muló betere tumó bituraalu, Pol-né yó mótu betere fo wosó tarepó. Pol-né ama yó matere fo mo fọlo sįyóló yó maté fu betepa, kale sekę noke kęlené sukutu betalepó. Atéturaalu, kale whi dukó fóló, biliyó salepó. Atéro biliyó saleteita, tamó be ke teraae horóló, sore be kemó yalepó. Téró kale whi biliyó sóró mupa ą doropóló

kelalemó, sukóló molepó. ¹⁰ Atépa, Pol ą doropóló Yutikus-né bopé tómó deraapisa fóló mulu, ama naasené apuó sóró duraalu, “Turukó holaaitei kapala asiri ai firapa whaalia ekesé,” yalepó. ¹¹ Téró, Pol ó siki be kepaee momó holóló atima *bred* o kolokóló ąliyóló nalepó. Atéro, kale sekéné fo momó yó maté fu betero, be detepa hika ą felepó. ¹² Kale kokopei whi Yutikus momó kepaayóló betepa, whirapené bepaae dapesó fóló atima hosaa muni deyóló hajyóló betalepó.

Pol ą faairaalu Efesus Keriso whi disirapepaae kọleó yale fo

¹³ Atéro mepaae whirape ąpi folosóró wei nukumó Asosi bepaae faai felepó. Pol-né ąpaae atéro fae yóló, ątamó Asosi bemó hokolaa yaairaalu, ą hae tumó felepó. ¹⁴ ą tamó ai Asosi bemó hokolaa yóló ą nukupaae dape sóró, Mitilini bepaae felepó. ¹⁵ Téró ą aimó fiyóló, hika ti wei nukumó weiné bopéro daaló betere hae Kios dekeróló felepó. Téró diki me nuku tómó fiyóló ai hika ti ą tuámó tukóló fóló Samos hae felekemó epa de dekeróló felepó. Téró, diki mekelé kale dere kaae nuku tómó fiyóló, ai hika ti ą Miletus bemó sókó felepó. ¹⁶ Atéro Pol ą Esia hae kwiamó kutu betepa suka kele kemeyaqsóró, Jerusalem bemó *Pentikos* be demó dere ala kelaai ą ai Efesus be bosenóló mo hapale faai kisipa mualepó.

¹⁷ Atéro ą Miletus bemó sókó fóló bituraalu, Efesus Keriso whi disirapepaae ą beterepaae tourale ape, yó faralepó. ¹⁸ Atima atéro dorowóló betó mupa, atimapaee duraalu, “Ęta, Esia hae kwiamó folosóró sókó wale sukamó kaae sóró wóló, diątamó betąmó bitu yale alarape feata, ti dią feané kisiparapó. ¹⁹ Ęta, so whi aomó dua sukóló bituraalu, Tale Kótóné ama kutó betą mo ketekę buóló, wole kaapetamo du betalepó. Atéteremó, Juda whirapené ę daairaalu kemei fo dokotu betaletaita, ai alané ę noa kaae whi betereró sų sóró kaae kilitu yalepó. ²⁰ Atépatei, Kótóné dią tao saaire fo wisi yalo hiréni, ę mo haķeamó daalukélé, diąné be dokọ dokokélé, Talené fo dią tuę yópóló yó mótua yaletai, dią feané kisipa

ai ere ape. ²¹ Juda so whīpaaekélé, Kirik so whīpaaekélé, diāné du betere dowi ala taaróló, Tale Yesupaae kisipa tiróló mo dua betae yóló hākearóló ai yó male ape.

²² Térāpa, mió kale Dēi Kepe Wisiné Jerusalem bepaae seýóló dapesó fóló betepa, epaae noa alakó eraaloró ę tuénipó. ²³ Be hulua dokọ fea fo yó maté kotopa, kale Dēi Kepe Wisiné epaae duraalu, sekei alaró *dipula* beteratere alatamo yapaae eraalo ai ape yale fo betā yālo kisiparapó. ²⁴ Atérené, ę sukaqsóró yālo tó tikimó wiyaalo meipó. Tale Yesuné epaae dirae yóló male kutó betā diróturaalu, so whīpaae Kótóné dāpaae yaala sókó furaalu, hāle tao sere fo wisi betā yó maté fóló tukóló muló betere dālemó sókó faai dapó.

²⁵ Mió yālo kisipa fatepa, Kótóné tēteróló daale aqmó mole ala diā tuę yópóló yālo yó matepa, wosetu betale whīrape diaaę yālo kelepaa momó kae kelaalo meipó. ²⁶ Térené yālo diāpaae hākearóló i dere ape. Mió i alimó diā tuāmó whī me dené i fo wisi taaróló dowi ala ene fupa, ti aita, epaae kwia muni diaaętei ai ape. ²⁷ Ti Kótóné ama yaai kisipa mole ala mekó hiréni, mo turó yālo diāpaae ai yó melale ape. ²⁸ Diāta, Kótóné ama Dēi Kepe Wisiné ama *sipsip* hupu wisiyóló kaae tanópóló sóró ai beteró betepa, ai hupurape wisiyóló kaae taru, diākelé mo wisiyóló kaae tawae. Yesuné ama sameané dupure Kótóné so whī betā mo dua wisiyóló kaae tawae. ²⁹ I dere fota noa betené dumipó. ę fole sisópaae dowi bete haęrape diā tuāpaae wóló, Kótóné *sipsip* hupurape dóló nale waalo ai ape. ³⁰ Diākó mepaae whīné kale Yesuné ala eró tare whīrape dei nópóló er- atere alané, kale mo fo wisi kópaae wéróló, diā ālisóró kae tūpaae faraalo ai ape. ³¹ Até yaqsóró, diā mo wisiyóló kaae tawae. Atei ala yaairemó diā kisipa muló beterópóló ba fo sore ę diātamo bituraalu ai yale ape. Dętamokélé, dikitamokélé, yó maté fu bitu woletamo du betalepó.

³² Téró mióta, diā Talené ama kolené sukuturaalu, hāle tao sere alané diā wisiyóló tao sópóló i dere ape. Ai fonétei, diaaę kisipa tiratere ala fotokqróló, Kótóné

ama wisi wisi ęla diā ama kae sóró beteró betere so whīmó ai mótu betere ape. ³³ Yālo diāné *silpa kapa ó kold kapa ó* kutikélé senée yóló au nokole ala inipó. ³⁴ Yālo fotokqonétei kutó diyóló, yālo yāyare ęla ęlakélé, ó yālo fulumu whīrapemókélé mótua yaletēi diaaę ai tuęre ape. ³⁵ Yālo ai dua yale alata, ęla ęla fea dāné naasenétei depe tukó wei ala yóló sirapóló, diaaę kolópóló ai yale ape. Até duraalu, mepaae atimanétei kutó diyóló nénire so whī tao sóró hāle melae. Ti noatepae, Tale Yesuné duraalu, ‘Ola ęla hāle tao sóró matere whīné hāi kisipatamo matere alané matepa sere whīné dere hękese tēteró betepapó’ ere fo kisipa muae,” yalepó.

³⁶ Téró, Pol-né ai fo yóló kīlipaae atima bukutiri teýaró bituraalu, ama moma yalepó. ³⁷ Atéró ę faaitēpa, kale so whī feané Pol apuó taruraalu kóló tukó nóló wole du betalepó. ³⁸ Atétepa, kale sekéné duraalu, yālo kelepaa diaaę momó kae kelaalo meipó yale fo kisipa mutu, atima doasi dekené sinitu wole du betalepó. Atétu beteró, atimané ę dapesó fóló, wēi nukumó beteralēpó.

21

Pol Jerusalem-paae fele fo

¹ Téró, dā atimapaee kęleó yóló atima taaróló wēi nukupaae bitī fóló wēiné bopéróló daaló betere hae Kos felekemó sesekę felepó. Téró furaalu, wēi tómó diki betā fiyóló, hīka Rodes hae wēiné bopéróló daaló betere tiki felekemó sesekę fóló, Patara bepaae sókó felepó. ² Aimó betā wēi nuku Fonisia hae kwiapaae faai fupa, dā ai nukumó bitī holóló felepó. ³ Atéró dā furaalu, wēiné bopéróló daaló betere hae kwia Saiprus hae fę naase fakeró epa kele falaté fóló, Siria hae kwiamó tēne Tair bemó sókó felepó. Ai Tair beta, take dāné i nukuné sóró wale ęla ęla sorokóló mulaai yale be huluapó. ⁴ Téró, ai bemó mepaae Yesuné ala eró tare whīrape betepa, dā atimatamo wēikeró be dę betalepó. Atéró betepa, ai bemó betó mole whīrape atima Dēi Kepe Wisiné fotokqratēpa, Pol-paae duraalu, yā Jerusalem bepaae faęse yóló

seséyalepó. ⁵ Tétu beteró, aimó betaai yale be dɛrape kemetepa da ai be taaróló faai felepó. Atéró faai fupa, kale Yesuné ala eraterere wh̄irape atimané somarape naale senaalekélé, mo fea dɛtamo doropóló w̄ei fóku atika tómó bukutiri teyaró bituraalu, Talepaae moma yalepó. ⁶ Atétu beteró da faairaalu k̄leó yóló da fea aputu beteró da w̄ei nukumó bit̄i hotopa, atima momó bepaae fesaae felepó.

⁷ Da atéró ai Tair be taaróló fóló, Tolemais bemó sókó felepó. Ai bemó betó mole Keriso norapepaaekélé k̄leó yóló, be dɛ bet̄a atimatamo betalepó. ⁸ Atéró, h̄ika da ai be taaróló Sesaria be huluamó sókó felepó. Ai bemó, take atimané so wh̄i ɔla taleróló melópóló betereale w̄eikeró wh̄ikó bet̄a Filip beterepó. Ai sek̄eta, kale mió woseteré kisi fo wisikélé yó matere wh̄i betepa, da ɛtamo fiyalepó. ⁹ Ai sek̄éné ama doūró senaale seimalerape fea Kótóné fo eraterere k̄lóló sorape betó molepó.

¹⁰ Da ai bemó mepaae be dɛrape dekéró betepa, Kótóné ama k̄lóló wh̄iné doi Akabas Judia hae kwiaró dorowalepó. ¹¹ Ai wh̄i da beterepaae wóló daalu Pol-né to tao sóró kale sek̄éné ama naaseró hótamo dokóló duraalu, “Talené D̄ei Kepe Wisiné i fo dapó. ‘I to taleta, Jerusalem bemó betere Juda wh̄irapené tawóló i ala kaae yóló, Juda meire fakené naase tuamó mulaalo ai ape,’ ” yalepó.

¹² Ai fo depa woseturaalu, danékélé, mepaae ai be wh̄i so wh̄iné kélé, Polpaae Jerusalem bepaae holaɔse yóló sesé yalepó. ¹³ Téyalemó ama dapaae duraalu, “Diāné noatepa atei kaae alamó woleu yóló yālo hosaa supuréli ala dute? Ẽta, susupuróló *dipula* betereale ala maaté erópóló Talené ɛ sóró betenénipó. Ẽ sukutere alakélé yópóló sóró beteró betereleiné yālo Tale Yesu Kerisoné doimó Jerusalem bemó suk̄aii dapó,” yalepó ¹⁴ Dané ɔ Jerusalem-paae faɔsóró sesé yalemó, ama dané dere fo woseni, fo kae depa taaróló duraalu, “Ti wisirapa Talené ama yaai tué mole ala bet̄a yópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Atéyale k̄lipaae dané ɔla ɔla sisóló Jerusalem bepaae holalepó. ¹⁶ Tétepa,

mepaae Yesuné ala eraterere Sesaria wh̄irape da fea touyóló atimané da Nasonné bepaae dapesó felepó. Nason-ta, Saiprus be hulua wh̄ikó mo taketi Talepaae kisipa tiki tiróló betere wh̄ipó.

Pol Jerusalem bemó sókó wale fo

¹⁷ Atéró da Jerusalem bemó sókó holalemó, Keriso norapené da h̄kesetamo mo wisiyóló dape salepó. ¹⁸ Atéró, fiyóló h̄ika Pol-kélé, da mepaaekélé, Jerusalem bepaae Jems k̄le felemó, ɔ mepaae Keriso wh̄i disirapetamo beterepó. ¹⁹ Atépa, Polné atimapaae k̄leó fo yóló Kótóné ɔ fotok̄ratepa, amamo Juda meire fake so wh̄ipaae erale ala mo fea yalepó.

²⁰ Tétepa, kale wh̄irapené Tale Kótóné doi hale sóró horótu ɔpaae duraalu, “No-ó, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere Juda so wh̄ita, mo h̄ale ɔla kaae i betere ape. Ai so wh̄ita, Moses-né as̄ere fokélé eraai mo doakale ketek̄e bulapó. ²¹ Térapa, mepaae i betó mole Juda wh̄irapepaae metikipaae wale wh̄irapené i fo du beterepó. ‘Polné Juda meire fake so wh̄i kuamó betó mole Juda so wh̄ipaae Moses-né as̄ere foné diaaɔ naalerape tiki sekaɛ tikaere taalae yóo, ayarapené mara mole alakélé, sya faɔse yóo,’ deté kutu beterepó depa wosalepó. ²² Térapa, ai alarape mo dere ala nisi yaɔsórópa, da noa ala yaaloé? Atimané ya ipaae wóló beterepó dere fo mo wosaalo ai ape. ²³ Atérapa, dané tué mole fo bet̄a i dapa wosae. Da i betere doūró wh̄irape atima Tale Kótópaae dirii malo yóló atimané topo niki tikaalo meipóló muló beterepó. ²⁴ Ai wh̄irapetamo yākélé touyóló fóló atimané Juda so wh̄iné keletómó, yaai dere ala yópóló naaotei atima dupu erae. Atéró atimané topo niki tukóló momatere be dolopaae fupa, ti wisirapó yaalopó. Ai ala depa atimané kilituraalu, i wh̄ita, kale tukóló muló betere fo tikitere wh̄i meipó yaalopó. Téturaalu, naao yalepó dere fomó atima fopaae butu betere ala kapala airapó kisipa muaalopó. Tétu yāta, Moses-né as̄ere fo aɔmó sukóló bituraalu, ai fo tikitere wh̄i meipó yaalopó. ²⁵ Téretei me fo i ape. Yesupaae kisipa tiki tiró betere Juda meire fake so wh̄i dané fo muló betere ɔla naɔsóró, i fo

aseyóló faralepó. Kapala kótópaae moma yaai dele hupu ó na, ó sameakélé, depamó képi duwóló sukunatare hupu ó nakélé, mené so qlémi nokole alakélé mo yaqse yalepó. Ai forape feata, da fo dokóló beta tué muóló atimapaee aseyóló faralepó,” yalepó. ²⁶ Téró, fiyóló hika Pol-sépi atima douro whirape momatare be dolopaae faairaalu, folosóro dua dere alarape yalepó. Atéro fokotere alarape feata, kale tukóló mulale be demótóro kemeyaalopóló ali male felepó. Atéro tukóló mulale be de sókó wapa, atimamó kale momatare be kaae tare whirapené *sipsip* hupu daalopó yóló mulalepó.

²⁷ Téró, kale weikeró be de felekemó kemeyaa deremó, Esia hae kwiamó betó mole Juda so whiné Pol momatare be belamó daapa kelalepó. Atépa, ai whirapené Pol tao taru, mepaae so whi sesemeratare fo yalepó. ²⁸ Atétu, fo fake yóló duraalu, “Israel fake so whi-ó, da tao sae. I whinéta, hae kwia feamó betó mole so whipaae yó matere foné da Israel so whitamokélé, Moses-né asere fotamokélé, dané momatare betamokélé, fopaae buópóló bóe delaté kotapó. Téturaalu, dané mo dowi alakélé, inire be wisi Kirik whirapekélé, ai dapesó wóló daae mole ape. Até dere alané i be doróló folokole ai eratare ape,” yalepó. ²⁹ Atimané ai fo yaletaitea, Efesus whikó Tropimus Pol-tamo ai be huluamó daapa kelaletiné Pol-né ai momatare bepaae dapesó fele nisiyóló yalepó.

³⁰ Atéro, fopaae fo doasi depa, Jerusalem so whiné woseturaalu, fea sururu yóló wóló betapaae touróló bóe duraalu, fo tiki whaa du betalepó. Atétu beteró, Pol a moma dere be dolomó betepa, siyóló só wóló ai be bopéro betere tipi belapaae hokó derólós tu kinalépó. ³¹ Atéro daapa, atimané Pol daai Jerusalem-mó doasi bóe duraalu, fo whaa du betereitei Rom *Gavman*-né diki tare whirapené topo whiné wosalepó. ³² Téturaalu, kale sekéné ama diki tare whiraperó mepaae topo whirapetamo atima sururu yóló, ai whaa du beterepaae dorowalepó. Téteremó, ai bóe du betale so whiné doasiró ama diki tare whirapetamo wale ala kilitu, Pol du

betaletei, taalalepó.

³³ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whi Pol daale felekepaae fóló duraalu, *sein* képi tamoné ama naase tamo dokae yóló ai so whipaae woseturaalu, i whi a deé? Ama noa alakó depa yaleé yóló wosalepó. ³⁴ Ai fo deremó, mepaae so whiné dere fo kae yóo, mepaae whirapené dere fo kae yóo yóló, doasi fo tiki whaa yalepó. Atétere foné diki tare whirapené toponé Pol só deratare fo bete wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale topo whiné diki tare whirapepaae duraalu, Pol diki tare whirape touróló betere tikipaae dapesó fae yalepó. ³⁵ Téró, Pol diki tare whirapené be hola tó dóló hutu betepa, so whi feané a daairaalu keteke butu betalepó. Atétepa, diki tare whirapené topo whiné ama diki tare whirapepaae Pol beleyóló sóro holae yalepó. ³⁶ Atétepa, mo turó so whi sya fu bitu, doasi fo fake yóló duraalu, “A mo ti sukópóló dae,” deté fu betalepó.

Pol-né so whipaae yale fo.

³⁷ Diki tare whirapené Pol atimané be dolopaae sóro faaitépa, ama diki tare whiné topo whipaae duraalu, “Yalo yatamo me fokó enére?” yalepó. Ti fo depa, kale whiné apaae woseturaalu, “Ya Krik fo bole whié? ³⁸ Yata, mepaae kemeyale be demó 4,000 whirape alísó fóló, so whi bitinire tikimó *Gavman* whitamó bóe daale Isip whi meié?” yalepó.

³⁹ Ti fo depa, Pol-né apaae duraalu, “Eta, Juda fake whi doasi doi mole be hulua Silisia hae kwiamó tene Tarsus be whikópó. Tétepa, ai so whipaae yalo fo yaai dapa, naao noa kisipa mute?” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa, topo whiné Pol-paae yae yalepó. Tétepa, a disó horóló be hola tómó daalu, naase horóló Hibru whirapené du betere foné yalepó.

22

¹ Téró ama atimapaee duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, diaaq kisipané eta dowi ala du betere whi nisi yaqsóro, yalo diapaae hakeamó i dapa wosae,” yalepó.

² Téró, Pol-né Hibru whirapené du betere be foné deremó, fo tekeni dua betó molepó. Tépa, kale sekéné atimapaee i fo yalepó.

³ “Eta, Juda wh̄itei ę deyale beta, ti Silisia hae kwiamó ęene be hulua Tarsuspó. Téyaletei, ę holóló i Jerusalem bemó doayalepó. Atéro betepa, kale doi mole yó matere wh̄i Kamaliel-né ę skul yó malepó. Ama ę atéro yó móturaalu, kale Moses-né asere foró ęané ayarapené mara mole alatamo mo wisiyóló yó matepa, ęalo mo diriyóló kisipa salepó. Atéyale be ęemó, Kótóné ala eraai mió diaaę ai bole ketekę kaae ęalokélé yalepó. ⁴ Ę até du bitu, Yesu Keriso sya fu betere sokélé wh̄ikélé susupuróló mo ti sukópóló daairaalu doakale sekei ala eróló *dipulakélé* beteraleta du betalepó. ⁵ ęalo yale alata, ai so wh̄imó momaraterere topo wh̄iró fo tokóló taleraterere wh̄irapetamoné kisipareteiné atima ęalo dere fo woseturaalu, mo dapó enérapó. Ai wh̄irapené ę Damaskus bemó betó mole nomarapepaae asę sóró fae depa, ęalo sóró felepó. Ti ai asęta, Damaskus bemó betó mole Keriso so wh̄i tawóló Jerusalem bemó susupuróló *dipula* beteraai sóró waaire tų mulópóló yalepó.

⁶ Ę atéró fu betalemó, 12 kilok felekemó saai depa Damaskus bepaae sóró faai deremó, sãmó ę doasi dorowóló ęalo tiki husiralepó. ⁷ Até dereteiné ę haepaae dóló taae deróló mupa, ai ę tuãmó fo fakeyóló duraalu, ‘Sol! Sol! Nao ę noatepa, susupuraté kutu bitu de?’ yalepó.

⁸ Tétepa ęalo duraalu, ‘Tale-ó, ęa né de?’ yalemó, ama ępaae duraalu, ‘Ęta, Nasaret wh̄ikó nao susupurótu betere wh̄i Yesu i ape,’ yalepó. ⁹ Tétepa, ętamo wale ęalo fulumu wh̄irapené ai ę kelaletei, ępaae dere fo bete atimané diriyóló wosenipó.

¹⁰ Atétepa ęalo ępaae woseturaalu, ‘Tale-ó, mió ęalo noa alakó yaró de?’ depa, Talené ępaae duraalu, ‘Turukó holóló Damaskus bepaae fae. Fóló, aimó nao yaaire ala ęalo tukóló muló betereitei, betę wh̄iné ępaae yó melaalo ai ape,’ yalepó. ¹¹ Ai ęené ęalo kele dilikiraletuiné tų fenitepa, ęalo fulumu wh̄irapené ę naase tawóló ęlisóró Damaskus bepaae felepó.

¹² Ai be huluamó wh̄i betané doi Ananias ę beterepaae walepó. Ai sekęta, Moses-né asere fo mo wisiyóló tuęru eró tare wh̄i

betepa, Damaskus bemó betó mole Juda so wh̄iné ę mo doasi kisipa dotoróę fale wh̄i wisipó du beterepó. ¹³ Ai sekę ę fire felekemó daane wóló duraalu, ‘No Sol-ó, nao keke fisęae horóló kelae,’ yalemó, mo ai fapotóró ęalo keke momó wisiyalepó.

¹⁴ Téró, ama ępaae duraalu, ‘ęané ayarapené Kótóné tuę mole ala nao tuę yópóló ęa sóró ai daalale ape. Dowi ala betękélé, inire wh̄i kolóo, ama kolómó sókó wale fokélé, wosóo, yópóló ęa ai sóró daalale ape. ¹⁵ Naaota, ama yó matepa kelale alaró wosale fotamo so wh̄i feapaae yó maté kweyópóló erapó. ¹⁶ Térapa, ęa noatepa hęle bitu de? Yesu Kerisoné doimó nao dowi ala kwia kemerópóló węi tópuuai turukó horóló ępaae kema yae,’ yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Atéró ę Jerusalem be huluapaae wale be ęemó fo wosetere bepaae fóló moma du betalemó noke kaaené Tale kelalepó. Atéró ama ępaae duraalu, ‘ęa hapale turukó horóló Jerusalem be taaróló fae. Ti noatepae, i Jerusalem bemó atimapaee Yesuné ala etérópóló yó materetei atimanémo wisiyóló wosaalo meipó,’ yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, ęalo ępaae duraalu, ‘Tale-ó, ti mo deretei, ai be hulua so wh̄i atima feané ęalo yale ala kolóló kisiparapó. Ę atimané fo wosetere be dokę feamó ępaae kisipa tiki tiróló betó mole Keriso so wh̄i susupuróló, *dipula* beteraleta yaletei atimané mo kisiparapó. ²⁰ Nao ala etérópóló hękeamó yó mótu betere wh̄i wisi Stipen dale sukamó, ękélé daalu ę dilapó depa ęalo duraalu, ‘Téyae,’ yalepó. Ai wh̄irapené Stipen duraalu, atimané tómó bukóló kotere kutirape ę daale tikimó sorokóló mulatepa kaae tawóló daayale wh̄i ętórótípó,’ yalepó.

²¹ Téyalemó, Talené ama ępaae duraalu, ‘ęalo ęa Juda meire fake so wh̄i betó mole be huluarape saletópaae dotonatapa fae,’ yalepó.

Pol ę Rom Gavman-tamo doi mole wh̄ipó yale fo

²² Kale so wh̄i Pol-né dere fo woseté feletei, Juda meire fake so wh̄ipaaekélé, yó male fae dere fo woseturaalu, fo fake yóló i fo yalepó. ‘Atei kaae wh̄i imó ętamo betaalo meipa, dóló alurae,’ yalepó.

²³ Atéturaalu, atimané tó mó bukó mole kutirape sókó mulóló dokómu buó sóró ópaae fesekeké horóló fo fake du betalepó.

²⁴ Atétepa, kale diki tare wh̄rapené topo wh̄iné duraalu, “Doai so wh̄iné fō tiki whaa du betere noatepa déró, ai seké diki tare wh̄irape beterepaae dapesó holóló, halika tikiné fokosoi ala yóló dae. Téturaalu, i dere fo bete noa betené déró apaae wosae,” yalepó. ²⁵ Tétepa, kale wh̄rapené Pol naasemó bulaakó sóró daaló bitu, halika tikiné fokosoi ala yaai yalepó. Atétepa, Pol-né ai diki tare wh̄rapené topo wh̄ipaae duraalu, “Rom *Gavman*-né so wh̄i tuamó doi mole wh̄i fo tokóló tale inipatei, fokosói ala yóló dae fo ere?” yalepó.

²⁶ Ti fo depa, kale diki tare wh̄rapené topo wh̄iné a kaae tare topo wh̄ipaae i fo yalepóló ene felepó. Atéro duraalu, “I wh̄ita, Rom *Gavman*-né fake so wh̄itamó betamó doi mole wh̄ipatei du beterepa, naao yaai dere ala kisipa faróló yae,” yalepó.

²⁷ Tétepa kale doasi topo wh̄i wóló Pol-paae woseturaalu, “Ya Rom wh̄ié,” depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale topo wh̄iné duraalu, “Ya lo doi Rom fake so wh̄itamó touróló mu-laairaalu, doakale *moni*-né dupu yalepó,” yalepó. Ai fo depa Pol-né tokó mótu duraalu, “Ya ta atéretei, e ti Tarsus bemó deyaletiné Rom wh̄i beterepó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, woseturaalu, a daai yale wh̄irape mo hapale hikili fóló tumó daane felepó. Kale doasi topo wh̄iné Pol a ta, Rom fake so wh̄i tuamó doi mole wh̄itei *sein* képiné dokirapóló a witu yalepó.

Juda wh̄rapené Pol-tamo fo tekale fo

³⁰ Téro, hika be detepa, kale diki tare wh̄rapené topo wh̄iné Pol daai du betere fo tale yaairaalu, a *dipula* beteraletei sokóló so wh̄imó momaratere wh̄rapené topo wh̄iraperó, fo tokóló taletere wh̄irapetamo tourale ape yalepó. Atéro wóló betó mupa, Pol dapesó fóló atima betó mole tuamó daalalepó.

23

¹ Atéro, Pol-né kale fo tokóló taletere wh̄irape kaae taru duraalu, “Ya lo norape-

ó, e take bitiré waletai ya lo Kótóné keletómó wisiyóló bitiré wouraalu, ama erae dere ala fea eraté walepó. Atéturaalu, mió ya lo hosaamó me seké muni, mo dua muni deyóló beterepó,” yalepó. ² Pol-né ai fo depa, so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄i Ananias-né Pol-tamo felekemó daae mole wh̄irapepaae duraalu, “Ai seké folópu derakae,” yalepó. ³ Ti fo depa, Pol-né apaae duraalu, “Ni bolópaae kelaa epatei, tó sekaené wisire nisi dere wh̄i naao dere alamó, Kótóné ya tei deké saalopó. Kale asemó yóló muló betere fo sya furaalu, etamo fo tokóló taleyaai bitutei naao kolónétei mepaae wh̄ipaae e daae dere foné, kale yóló muló betere fo naotei ai tikitere ape,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, mepaae a felekemó daae mole wh̄rapené duraalu, “Ya winié? Naao ai dere foné so wh̄imó momaratere topo wh̄i faletapó,” yalepó.

⁵ Ti fo depa Pol-né duraalu, “Ya lo norape-ó, a so wh̄imó momaratere topo wh̄i betere e tuénipó. Ti noatepa mei, asemó i fo erapó. Di a kaae tare doasi topo wh̄ipaae me dowi fo yaqse, yóló fo moletai ya lo tuérápó,” yalepó.

⁶ Ai fo tokóló taletere wh̄irape mepaae Sadyusi fake yóo, mepaae Farisi fake yóo, yóló beterepóló ama kisiparu, Pol-né fo fake yóló duraalu, “Ya lo norape-ó, ya lo apata Farisi wh̄i eru ekélé Farisi wh̄ipó. E fo teketeremó sóró i daalo betereitea, sukale wh̄i momó kepaayaalopó ere fomó kisipa tiki tiróló e hajné sukutu betepa, atimané etamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó. ⁷ Ai fo depa woseturaalu, kale Farisi wh̄iraperó Sadyusi wh̄irapetamo arale sóró atima tuamó tekétamo yalepó. ⁸ Ti noa betené mei, kale Sadyusi wh̄rapenéta, sukutere wh̄i momó kepaayaalo meipóló kisipa mulu, *ensel*-raperó keperapetamokélé bitinipóló kisipa mulapó. Tépa tei, Farisi wh̄rapenéta, sukutere wh̄i momó kepaayaalopó dere fo mopóló kisipa yóo, *ensel*-rapekélé beterepóló kisipa yóo, keperapekélé beterepóló kisipa yóo, erapó.

⁹ Até du betepa, Moses-né asere fo yó matere Farisi wh̄irape atima turukó holóló

fo fakeyóló duraalu, “I whi tikimó me dowi alakélé, munipatei, dané a hale noatepa só deróló, daai du bitu de? Ama dere alaró dere fotamota, ti *ensel*-né ó kepené yae depa démólópó,” yalepó. ¹⁰ Ai fo du beteró so whi tuamó bukótamo yóló bóe du bituraalu, Pol dóló sej sej yóló ama tiki turukée fóló munépa, kale topo whiné kilitu, Pol-mó whaalia doasi yalepó. Atéru, kale sekéné ama diki tare whirapepaae diaaḡ fotokótamo doropóló, Pol dapesó atima betere bepaae beterale fae yalepó.

¹¹ Atéyale dikitamo, Tale Pol beterepaae wóló duraalu, “Pol-ó, até dere alamó ya wi ini, diri yólótei daayae. Atéro bitu, yaḡo ala etérópóló so whi feapaae Jerusalem be huluamó erótu yale kaae, Rom be huluamókélé, mo erale fae,” yalepó.

Pol daai deyatei fo

¹² Téró, ai hika mepaae Juda whirape atima betapaae tourale wóló, Pol tawóló daairaalu kikiti fo deyalepó. Atéro duraalu, dané Pol a daai hale betepa, da ḡlaró weitamó naalo meipó. Motamo dané a mo ti dóló aluratepata, ti ḡla naalopóló mo dirii malo yóló mulalepó. ¹³ Atéro, Pol daai fo dokale whirape touróturaalu, whi siki tamo tómó mepaae whirapekélépó. ¹⁴ Ai whirape atima fóló, so whimó momaraterere topo whiró whi disi disirapetamopaae i fo yalepó. “Da fo deyóló dirii malo yóló duraalu, dané Pol dupa ti ḡlaró weitamó naai, mió a hale betepa ti weyóló betaalopó fo yóló mulalepó. ¹⁵ Térapa mió diané kélé, fo tokóló taleraterere whirape feanékélé, diki tare whirapené topo whi dilikóló i fo yó falae. Pol-né yale fo bete da mo wisiyóló wosenireteiné da mo diri yóló wosaaipa, dapesó dere ape fo yó falae. Atéteremó a dorowapa, ti tu tuamó melaa yóló daaipó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo du betepa, Pol-né ama nema naalemané wosóló diki tare whirapené bepaae fóló Pol-paae duraalu, “Yaḡa, atimané tumó melaa muóló daaipó fo ai du betere ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa, Pol-né diki tare whirape kaae tare whikó betapaae duraalu, “I naalené diané topo whitamó fo yaai dapa, a dapesó fae,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, kale whiné kale naale topo whi beterepaae dapesó fóló duraalu, “Kale *dipula* betere whi Pol-né i naale yaḡtamo yaaire fo mulapa dapesó fae depa, i wale ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, topo whiné kale naale naasemó tao sóró tu depaae dapesó fóló, kale naalepaae woseturaalu, “Naao epaae noa fo yaai waleé?” yalepó.

²⁰ Ti fo depa kale naalené duraalu, “Juda whirapené yaḡpaae i fo yaalo ai ape. Pol-né dere fo bete mo diriyóló wosaaipa, a fo tokóló taletere bepaae dó dapesó dere ape depa, aita mo mei, tumó melaa yóló Pol daai kapala fo ai dere ape. ²¹ Whi siki tamo kemeyóló mepaae tómó beleróló whirapené a daai tumó melaa muaai du beterapó. Téyaairaalu, ai whirape atima Pol dóló ti ḡlaró weitamó naairaalu, mió hale weyóló beterapó yalepó. Atéyaairaalu, atimané yaḡpaae wosetere fomó naao noa fokó deró kelaai wosó tawóló ai betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa kale topo whiné kale naale dotonaa, apaae fo mulóló duraalu, “Naao epaae etei fo yalepóló mepaae so whipaae mo yaḡse,” yalepó.

Pol Sisareapaae dipula só fele fo

²³ Ti fo depa, kale topo whiné ama aḡmó bitu mepaae diki tare whirape kaae tare whirapekó tamopaae ape yóló duraalu, “Diaamo fóló 200 diki tare whirape tale yóló sóró beteróo, *hos* hupu tómó beteró faaire 70 diki tare whirape sóró beteróo, bóe dele wuti tawóló faaire 200 diki tare whirape sóró beteróo, dilikitamo 9 *kilok* Sesaria bepaae faai donoróló fae. ²⁴ Atéro faairaalu, Pol betóló faaire *hos* hupukókélé, tale yóló beterae. Atéro diḡ furaalu, tu tuamó Pol mo wisiyóló kaae taté fae. Atéro dapesó fóló, *Gavman* whi Feliks beteremó sókó fae,” yalepó.

²⁵ Atéro diki tare whiné topo whiné *fas*-mó i fo aseyaalepó.

²⁶ “Ḳta, Kaladias Lisias-né doasi *Gavman* topo whiné Feliks yaḡpaae i dere ape. Yaḡ mo doa kḡleó.

²⁷ Juda whirapené i whi tawóló daaitepa, e yaḡo diki tare whirapetamo doropóló kelalemó, a Rom fake so

whıtamo doi mole whıpa kilituraalu, dané atimané naase tuamó betepa fasó salepó.

²⁸ Atéro daai depa, noa betené déro yalo wosaairaaalu, Juda fake atimané fo tokóló taleraterere whırape beterepaae dapesó felepó.

²⁹ Téyaletei, Juda whırapené fo tokóló taletere tikimó  sukópóló daaire betekélé, ó *dipula* beteraaire betekélé yalo kilinitepa dapesó felepó. Juda whırapené muló betere fo tikitu betepa dapó dere fo bet yalo wosalepó.

³⁰ Ai fomótei, atimané  daairaaalu kikitı fo deyóló tu tuamó melaa muaai dere fo yalo woseturaalu, ya beterepaae ai dotonaterere ape. Térapa, atimané  só deraterere fo naao keletómókélé yópóló, ya beterepaae ai dotonaterere ape,” yalepó.

³¹ Kale topo whıné yale fotóro diki tare whırapené sya fóló dikitamotei Pol dapesó Antipatris bemó sókó felepó. ³² Aimó fiyóló hıka, mepaae diki tare whırape ti bepaae momó fesaayóló wapa, kale *hos* hupurape tómó betero fele whırape bet ti Pol dapesó Sesaria bemó sókó felepó.

³³ Téro, kale diki tare whırape *Gavman* topo whı betere Sesaria be huluamó sókó felepó. Atéro, kale *fas*-kélé, melóo, Pol-kélé, kale topo whıné naase tuamó mulóo yalepó. ³⁴ Tétepa, kale whıné *fas* dosayóló Pol-paae woseturaalu, “Ya mé hae kwiamó wale whıé?” yalepó. Ti fo depa Pol-né paae tokó mótu duraalu, “Éta, Silisia hae kwiaró wale whıkópó,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, kale whıné duraalu, “Ti wisirapa, ya só deraai dere whırapené keletómó naao fo bete wosaai atima ipaae wópólópó,” yalepó. Ai fo yóló ama diki tare whırapepaae duraalu “Pol kale Herotné doi mole doasi be wisinaalemó betero kaae tawae,” yalepó.

24

Pol Feliks-né keletómó fo tekle fo

¹ Téro aporó be de kemetepa, so whımó momaraterere whırapené topo whı Ananiasró whı disirapetamo yóo, me atima tao sóró fo tekenaterere whı Tertulus yóo, yóló atima Sesaria bepaae derepelepó. Atima

atéro, kale *Gavman* doasi whıpaae Pol só deraai dere fo yalepó. ² Atéro Pol-paae ape yóló wóló daapa, atimané fo eraterere whı Tertulus turukó holóló Feliks-né keletómó Pol só deróló dere fo etéro yalepó. “Doa whı-ó, naao tetéro kaae tare aomó da me ala ini, hosaa muni deyóló mo dua wisiyóló hıtamo beterepó. Ti noatepae, take da i hae kwia feamó betó mole so whı hoko betaleteti, naao da betere ala wisi eraleteiné mió da fea mo dua wisiyóló i betó mole ape. ³ Téro, be hulua feapaaekélé, atimané dere ala feakélé, naao da wisiyóló betero pólo tao sóró betero betereitei tueru, yapaae mo doa kée yóló dukirótu beterepó. ⁴ Ya fóturu yaosóro dané yatamo doa fo yaai dumitei, i fo sawa bet dapa wosae.

⁵ Ai whınéta, i hae kwia feamó betó mole Juda so whı kuamó bóe dópóló fopaae bulaté kutu beterepó. Atétu, atima kae Nasaret fakepó. Téro Pol ta, ai fake so whı kuamó doasi topo whı bituraalu, atima lısı fu beterepó. ⁶ Téturaalu, ama dané moma dere be doraairaaalu wapa, dané  tawalepó. ⁸ Dané tamo fo tokóló taleyaai dere beteta, naao ai whıpaae mo wisiyóló wosetepa, ti fo fea amatei depa naao kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁹ Até yóló, Pol só deraterere Juda so whıné Tertulus-né dere fo mopó yópóló duraalu, “Ai dere fo feata, mo dapó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, kale *Gavman* topo whıné Pol-paae naasené yóló paae naao fo yae depa, Pol-né duraalu. “Naao i hae kwia feamó betó mole so whıtamo fo tokóló taletu betepa, doasi ba fo keme yaletei, yalo kisiparapó. Térené, mió atimané  só deraterere fo tokó móturaalu, naao keletómó  feléi kisipatamo yaai dapó.

¹¹  Jerusalem bepaae Talepaae moma yaairaaalu fele be demó, kaae sóró mió imó sókó wouraalu, ¹² be de i kemetere ape. Yalo i dere fo mo dépé kapala dutéro naao mo hkemó kelenérapó. ¹² Mió  só deraai du betere Juda so whıné  me whıtamo moma dere bemó ó fo wosetere bemó ó bela tuamó ó metikimókélé, me whıtamo fopaae fo depa, kolóló dumipó.

¹³ Mió atimané tamo fopaae buló só deraai fo tokóló taleyaai deretei, i betené

dapóló fo wisi mekó depa naao wosaalo meipó. ¹⁴ Atérené ęta, ęané ayarapené Kótó aomó dua bitu, Yesu Kerisoné ala sya i fu beterapó. Atéruraalu Moses-né asęere foró Kótóné kóló whırapené ere fotamo aomó sukóló bituraalu, mopóló kisipa tiróló sya fu beterapó. ¹⁵ Ai betó mole whırapené take waaire alimó Kótóné atimapaee eraaire wisi alamó hainé sukóló biture kaae ękélé mo betą kaae alatóró yóló beterapó. Ti noatepae, wisi ala dere so whıkéle, dowi ala du betere so whıkéle, Kótóné ama kepaaraalopó ereteinépó. ¹⁶ Atéreteiné, suka fea mo whıné kele tómókélé, Kótóné kele tómókélé, hosaa tuamó me sekę muni, haķeamó mo donoyóló dua i fu betere ape.

¹⁷ Be hulua dokọ fea ę atéro kutu betepa, mepaae ba forape keme deté felepó. Atéro momó ę Jerusalem bepaee wouta, *moni* sóró yolealere so whı tao sóró melóo, Talepaae haķe melatere alakélé yóo, yaairaalu walepó. ¹⁸ Yaķo ai alarape yóló ę moma dere be dolopaae faai yaķeteita, kale momaratere be kaae tare whıné ę fopeyóló duraalu, ‘Ya me ala munıpa fae,’ depa faai yalepó. ę mepaae so whırapetamo touyóló betere alakélé, so whı bóe delatere alakélé depa, atimané kilinipó. ¹⁹ Téretei, Esia hae kwiaró wale Juda whırapené ę só deraai kisipa mutu yaķeteiné, atima ipaae wóló naao keletómó ę só deróluasóró ti mo wisi wuapó. ²⁰ Esia hae kwiaró wale Juda whırape ętamo fo tokóló taleyóló só deraai wenitepata, ti i daae mole whırapené yaķo yale dowi ala etérópóló déró kelaai atimapaee wosae. ²¹ Atéyale sukamó ę turukó holóló daalu fo fakeyóló duraalu, Kótóné sukutere whı momó kepaaraalopóló kisipa tirateremó atimané ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

²² Yesuné tu wisipaae fole ala Feliks-né mo diriyóló kisipa eruraalu, Juda so whıpaae duraalu “Doasi topo whı Lisias ę ipaae dorowapata, ti ękélé, ę fea betamó bituraalu taleyaalopó,” yalepó. ²³ Feliks-né betą diki tare whırape kaae tare whıpaae duraalu, “Pol wisiyóló kaae tarutei ę bemó tu kinóló beteréni ama fulumu whırapené mepaae ya ęare ęla ęlakó male wapa

téyópóló yae,” yalepó.

²⁴ Téro mepaae be ęrape kemetepa, Feliks ama soma Drusilatamo walepó. Drusilata Juda fake sokó ama omatamo atéro wóló bituraalu, diki tare whırapepaae Pol dape sene fae depa, dape sene felepó. Atéro wóló bitu, Pol-né Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere ala etérópóló yó matepa, kale sekéro somatamoné wosetu betalepó. ²⁵ Pol-né atimamopaae Yesuné alamó mo dono yóló fole ala wisiró, tó tikiné dere ala fea dua wisiyóló kaae tatere alatomokélé, take nalopaae betą sukamó Kótóné ęané dere ala fea taleyaaire be ę waalopóló dere fokélé du betalepó. Feliks-né ai dere fo woseturaalu, ę witepa Pol-paae duraalu, “Mió suķa fae. Take nalopaae me ęmó tę mutepa, ti yaķo ęapaae ape yaalopó,” yalepó. ²⁶ Feliks-né Pol-né dere fo wosaai eķeķe yóló hęķese yaķeteita, haķe mei, Pol-né *monikó* melópóló kisipa muturaalu, ama dere fo wosetua, momómo *dipula* beteręleta dua du betalepó.

²⁷ Atéro, ba fo tamo kemeyóló kılıpaae Porsius Festus Feliks betale sirimó sóró beteralepó. Tétepa, Feliks-né Pol *dipula* haķe beterópóló taaralepó. Aita noa betené ini, kale Juda so whıné tuę tiki felé eraai kisipa muturaalu, betepa taaralepó.

25

Pol Festus-né keletómó fo tekęle fo

¹ Téro, kale whı Festus-né ama teteróló kaae tawaaire hae kwia tuamó tęne be Sesaria bemó sókó wóló, be ę sore kemetepa ai be taaróló Jerusalem bepaee holalepó. ² ę atéro fóló beteremó, so whımó Talepaae momaratere topo whıraperó Juda topo whırapetamoné Festus-paae Pol só deraai fo fea yalepó. ³ Ti fo yóló ępaae woseturaalu “Naao ęa feléi kisipa muaire alakó eróturaalu, ai whı i Jerusalem bepaee wópóló, dotonaasepe,” yalepó. Atimané atéro yale fota, Pol Jerusalem bepaee hotepa tumó melaa yóló daai kisipa mutu yalepó. ⁴ Tétepa kale topo whı Festus-né atimapaee duraalu, “Pol ę Sesaria *dipula* bemó me ala yaķsóró kaae tawóló beterapó. ękélé, imó sawa betóló momó Sesaria bepaee faai asiri

horalepó. ⁵ Térapa, diaaḡ kisipané ai whi tuamó me dowi alakó mupa, ti diḡ be kaae tare whirape ḡtamo Sesaria bepaae fópóló dotonaasepe. Atétepa, ti atimané ama yale ala haḡearatepa, ti aimó fo tokóló tale yaalopó,” yalepó.

⁶ Festus ḡ Jerusalem bemó 8 ó 10-ró be derape kemetepa ti ḡ Sesaria bepaae derepelepó. Atéro hika be deḡtepa, kale whi fo tokóló taleraterere bemó bituraalu, Pol dape só ape, yóló fo tokóló tale yaai yalepó. ⁷ Tétepa, Pol dapesó wóló daapa, Jerusalem beró dorowale Juda whirape atima Pol daalepaae bopéḡale wóló daae molepó. Atépa, atimané ḡtamo fo tokóló taleraterere fo betekélé meipatei, kae kae só deróló dere dowi forape dekéro hḡko du betalepó.

⁸ Tétepa, Pol-né atimapaee i fo yalepó. “Yaḡo atima Juda whirapené muló betere fo tukóló, ó atimané moma dere bekélé, ó teḡteróló kaae tare *Gavman* whi Sisané fo muló betere alakélé, doraterere ala mo inipó,” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Festus-né Juda so whiné kisipa felé yópóló kisipa mutu, Pol-paae duraalu, “Fo tokóló taleterere ala yaḡo ó Jerusalem bemó yaalopa, ya ópaae honére?” yalepó

¹⁰ Ai fo depa, Pol-né ḡpaae duraalu, “Ḣ i betere fo teḡterere beta, Sisané fo teḡterere bepó. Térené fo teḡterere ala imótóro depa ti surapó. Ai Juda fake whirapepaae yaḡo me dowi alakélé eréniretei naao mo kisi-parapó. ¹¹ Ḣ tuamótamo me dowi ala kwia mupa, ti ḡ yaḡo yale alamó kwia mótu, sinaaipa, dópóló yae. Téretei, mepaae Juda whiné bete meipatei haḡe ḡ só deraai depata, ti mepaae whiné Juda fakené heḡesere ala eraai ḡ mené naase tuamó mulaairetei Rom *Gavman*-né ai tu munipó. Térené Rom *Gavman* Sisané yaḡo fo tokóló taleyópóló Sisa doi dapó,” yalepó.

¹² Atétepa, kale whi Festus ḡ tao su mepaae kisipa matere whirapetamopi fo betamó yóló duraalu, “Sisané naao fo wosópólópó yóló kisipa mutupata, ti Sisa beterepaae faasepóló doteyaalopó,” yalepó.

Festus-né Agripapaae Pol-né yale fo du betaletei

¹³ Ai ala yóló mepaae be deḡ kemetepa, *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamo Sesaria bepaae wóló, Festus ḡ doasi whi sóro betero betereiteiné ḡpaae mo kée yóló ekéi fo wisi yaai felepó. ¹⁴ Atimaamo Sesaria bemó be derape dekéro bituraalu, Festus-né Pol-né yale alarape fea yó mótu betalepó. Atéro duraalu, “I whiḡta, mo take Feliks-né *dipula* beteraleteitóro haḡe betepa taaló beterapó. ¹⁵ Take ḡ Jerusalem bemó betere sukamó so whimó momaraterere topo whiro Juda whirape teḡteróló kaae tare whi disirapetamo ḡ beterepaae wóló, Pol só deraaire fo ene walepó. Atéro duraalu, ama yale alamó kwia mótu só derae yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, yaḡo atimapaee duraalu, daḡ Rom fakené fo tokóló tale inipatei, haḡe susupuraterere ala hḡko dumipó. Térapa, diḡ mepaae whiné ḡtamo fo tokóló tale-turaalu, dané keletómó diaaḡ só deraterere fokélé, ama yale fokélé, depa wosaalopó,” yalepó. ¹⁷ “Atéro kale whirape daḡ fea wóló, ai hikatóro fo teḡterere bepaae fóló, atimapaee Pol dapesó ape yalepó. ¹⁸ Téró, Pol só deraai wóló betó mole whirape wóló, i whi etei kaae dowi ala depa dapóló bete mole fokó yaalo nisi yalemó inipó.

¹⁹ Atétepa, atimané Kótópaae moma dere ala kae yóo, Pol-né kale sukale whi Yesu momó kepaayóló beterapó yóló dere fo kae yóo, dere fomó dóroi yóló dere fo-maaté wosalepó. ²⁰ Atétepa, ai fo bete wisiyóló kekalemó, tu me munipa, yaḡo Pol-paae ya só deraterere fo Jerusalem bemó fo tokóló wosaalopa, ya ópaae holaaloé? yóló wosalepó. ²¹ Téyalemó ama duraalu, Sisané fo tokóló tale erópóló depa, ḡ Sisa beterepaae dotonaairaaalu weḡi nuku kaae tawóló i betero betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale *Kin* Agripané duraalu, “Ḣkélé ama dere fo betekó wosaai dapó,” yalepó. Ti fo depa Festus-né duraalu, “Dó hika be deḡtepa ama dere fo bete naao wosaasepe,” yalepó.

Pol Agripané keletómó daayale fo

²³ Atéro hika be deḡtepa, Agriparó Bernais-tamo *kin*-né kuti deróló walepó.

Atéro wapa, kale *Gavman*-né sóró daaló betere topo wh̄iraperó ai be hulua kaae tare doasi wh̄irapetamo atima fea wóló touratere bepaae derepelepó. Atéro betepa, Festus-né diki tare wh̄irapené doasipaae Pol dape sene fae depa, dapesó wóló daalepó. ²⁴ Téro, Festus-né duraalu, “Doa *Kin* Agripa-ó doasi wh̄irapetamo-ó, diané i wh̄i kela. Juda so wh̄i feanékélé, Jerusalem be hulua so wh̄inékélé, i be wh̄i so wh̄inékélé, ai wh̄itamo fopaae buturaalu, epaae fo tokóló taleyóló só deraai du betere wh̄i ai ape. Tétu, atima fo fakeyóló epaae duraalu, ai wh̄i momó beterópóló meipa mo ti dóló alurae du betere wh̄i ai ape. ²⁵ Yalo kisipa fatepa, i wh̄i tuámó a sukópóló daaire betekélé, mo meipó. Téretei amatei, Sisané ama fo wosóló taleyópóló yaletiné yalo a Rom *Gavman* Sisa beterepaae dotonai yalepó. ²⁶ Té yaairaa, dané doasi topo wh̄ipaae etérápóló ase yaai dere dowi ala kwia mekó yalo kilinipó. Tépatéi, yalo hale noa fo ase yaaloé? Téreteiné, doa wh̄i Agripa yaata, ti doasi tetéroló daale topo wh̄ipa, naaotei fo bete donoróló wisiratere fo wosaai dapó. ²⁷ Ti noatepae, ama yale alarape fea asemó eróló sóró fupata, ti wisirapó. Aténi, *dipula* wh̄i *Gavman* wh̄i beterepaae hale hoko dotonaterere ala tu munipó,” yalepó.

26

¹ Ai fo du beteró kemetepa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naa yale alarape fea naaotei yae,” depa, ama naase horóló atimané a só deratere mo nisi yaqsóro, kaae sóró yalepó.

² “Doasi *Kin* Agripa-ó, ai Juda wh̄irapené e só deratere fo yalo me dowi alakó yalemó dere nisi yaqsóro, naao keletómó e hekesetamo atima dere fo tokó melaaí dapó. ³ Ti noatepae, yaata da Juda so wh̄iné mara mole alakélé, atimané dóroi du betere fokélé, naao mo wisiyóló kisi-parapó. Téreteiné, yalo i dere fo betá naao wosaasepóló dapó.

⁴ E mo take ketemó yalo turuku bemó bituraalu, yale alaró Jerusalem be hulua bituraalu yale alarapetamokélé, mió i deté kutu betere alarapekélé, mo fea

Juda wh̄irape atima kisi-parapó. ⁵ Ti eta mió kisi wale wh̄i mei, take bituraalu yale alarape fea atimané tué ereteiné yalo noa alakó depa, atimané kilitikimó ti atimané enérápó. Kale Farisi wh̄irapeta, Kótóné ala eraai mo doakale keteke bole fakerapetamo titiyóló betá kutó yale wh̄i e i ape. ⁶ Take Kótóné dané ayarapepaae etei ala mo eraalopóló ere fo yalo mopóló kisipa tiratere alamó atimané mió etamo fo tokóló só deraai ai du betere ape. ⁷ Kale da 12 Israel fakerape dokopaae, Tale Kótóné i ala eraalopó yóló mulale fo mo dokonatapa kelaai haítamó beterapó. Tétu, detamokélé, dikitamokélé, betere dokó fea Kótóné dirae ere kutó betá dirótu beterapó. Agripa-ó, ai ala du beteremó ai Juda so wh̄iné etamo haletei fopaae buló só deraai dapó yalepó. ⁸ Sukutere wh̄i Kótóné ama momó kepaaróló beteratapó dere fomó, dia noatepa sira du bitu de?

⁹ Take yalokélé, ai Nasaret wh̄ikó Yesu Kerisoné doimó du betere ala taalópóló sesé dere ala yaairaa, yalo tuéné mo wisi ala nisiyóló e mo doakale keteke buale wh̄ipó. ¹⁰ Yalokélé ai kaae kisipa mutu, Jerusalem bemókélé, atei alatóro yalepó. So wh̄imó momaratere topo wh̄irapené Keriso so wh̄i sóró *dipula* beteraleta yae depa, ai ala dua yalepó. Téturaalu, mepaae so wh̄i mo ti daairaa epaae wosetepa, yalo “Téyaalopa sae,” dua yalepó. ¹¹ Be de dere dokó e Keriso so wh̄i Juda wh̄iné fo wosetere berape dokó yóló, betó mole so wh̄i tawóló sóró susupu eraairaa, beteraleta dua yalepó. Atéturaalu, atimané Talepaae dowi fo yópóló, doakale dowi susupui ala erótua yóló, e doasi fopaae butu, botokó fóló kae hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé sya kweyóló susupurótua yalepó.

¹² Yalo até dere alamó so wh̄imó momaratere topo wh̄irapené yalo dere ala wisirapóló atimané e sóró daalóló Damaskus bepaae dotonalepó. ¹³ *Kin* Agripa-ó, atimané e atéro dotonatepa fu betalemó, tu tuámó 12 *kilok* sukakelemó samó mo ama kae dené ekélé, yalo fulumu wh̄irapekélé, da fea daale tiki deralepó. Ti ai deta, sukané dekélé ai kaae meipó.

14 Ai ðenétei, ða fea dóló beseké yóló haemó muó molemó, betā foné Erameike fo yóló duraalu, ‘Sol! Sol! naao noatepa ę susupuraté kutu bitu de? Naao ai dere alata, kale *bulmakao* hupu hōkōtere whi dōsuyóló nuku dere kae, naao dere alané yaṭei, susupu saalo ai ape,’ yalepó.

15 Tétepa yało ąpaae woseturaalu, ‘Tale-ó, ya né de?’ depa, Talené ępaae duraalu, ‘Ēta, naao susupuraté kutu betere whi Yesupó. 16 Térapa ya turukó holóló, naao hōleke donoyóló daane holae. Mió ę ya beterepaae wóló i daaleteita, ya yało kutó diratere whi bitu, naao keletere ala yó maté kweyópoló sóró beterałe walepó. Téturaalu, nalo yało ąpaae me ala yó melaalopó. 17 Atétu, ya naao fake so whinékélé, Juda meire fake so whinékélé, ya ðaqsóró ę yaṭamo wusuró betaalopó. 18 Yało ąpaae ai eratere alata, ya fóló kale kele dikire so whi kele fisāae faraalopó. Téturaalu, atima diliki tuamó betereitei taaróló ðe tuąpaae waalopó. Atima kale Satan-né tēteróló kaae tareitei taaróló, Kótó beterepaae wapa, ti atimané dowi ala yało tokóló kemeraalopó. Até depata, ti ai so whi ępaae tuę tiki tiróló betó mole so whi kuamó, betamó beteraalopó,’ yalepó.

19 Térapa, *Kin* Agripa-ó, i dere forape feata, yało ó hepen bemó noke naró dere kaaené depa kelale ala taaréni, hałe tuę yó tareiteiné yało i fo tukóló me ala enénipó. 20 Ai alarape fea, mo folosóró Damaskus be hulua so whiapaepi yó melóló nalota, ti i Jerusalem bemó betó mole so whiapaee yó melale walepó. Téturaalu, Judia hae kwiapaeeekélé, Juda meire so whi betere hae kwiapaeeekélé, mo fea Kótóné fo tuę yópoló yó melaté kweyalepó. Dowi ala fea taaróló, tuę tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa ti tó tikimó dere nisi yaqsóró, mo ala ðapó yópoló, naao dere alané haķearae. 21 Yało ai fo yó matere betené Juda whirape wóló moma dere be dolomó ę tawóló daai yalepó. 22 Téyaletēi, Kótóné ę tao sere ala take kaae sale be ðemó deté waletēi, mió i daale tuamókélé ai alatóro hałe yó tapa i daale ape. Atéreteiné, mió ðiā doasi doi mole whiraperó doi munire whirapetamo betó mole tuamó yało kelale ala i yó mótu

betereteita, me kae kisi fo meipó. Mo take Moses-ró Kótóné kóló whirapetamoné i ala yaalopó ere fo mo dokōnútu erale ala i yó mótu betere ape. 23 Ai whirapené ere fo i ape. Tēteróló kaae tanópoló sóró daaló betere whi Keriso doakale dele sóró mo ti sukāalotei, momó kepaayóló betaalopó. A atéro kepaayóló bitu, Kótóné ða tao saaire fota, diliki tuamó ðe erótu betere kaae ama Juda so whiró Juda meire fake so whitamopaae yó mótu betaalopóló erapó. Ai ere fota, mió i yó mótu betere ape,” yalepó.

24 Pol-né ai fo deremó Festus-né ama du betere fo tēteróló fo fake yóló duraalu, “Pol-ó, naao ai du betere fota, ya doakale *skul* du betale tikimó naao topo ðoturaalu ai dere ape,” yalepó.

25 Ti fo depa, Pol-né ąpaae tokó mótu duraalu, “Doa whi Festus-ó, ę topo doyóló dumi, mo bete mole fotóro yało i dere ape.

26 Kale *Kin* Agripané i du betere foraperó dere alatamo bete mo fea ama diriyóló kisiparapó. Atérené wi yóló ini, mo halainé ąpaae du beteraapó. Ti noatepae, ai ala feata hiyóló yaaire ala meipóló kisipa mutu ðapó. 27 *Kin* Agripa-ó, kale Kótóné kóló whirapené ere fo naao dosāayóló mopó yóló tuę tiki tiróló beteraapóló yało mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

28 Ai fo depa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao ai dere foné miótitoró yało tuę tiki hapale feteyóló Keriso whi beteraaloé?” yalepó.

29 Ti fo depa Pol-né ąpaae duraalu, “Miótitoró kisipa feteyóló Keriso whi betaai ðepakélé, me be ðemó betaai ðepakélé, ti me ọla meipó. Téreteiné yało i dere fota, ąpaae maaté dumi, mepaae ai daai mole so whi feapaeeekélé, ę betere kaae beteraapóló kisipa mutu, Talepaae moma du beteraapó. Tépaitei ę i ere kaae *sein* képiné dokōtere ala betā erópoló moma erótumipó,” yalepó.

30 Pol-né ai fo deremó kale *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamokélé, kale *Gavman* whiné sóró betero betere whikélé, atimatamo betó mole so whikélé, fea turukó holóló belapaae felepó. 31 Atima atéro belapaae tóę fóló daae muluraalu atimasisi

fo tiki kɛlaaróló duraalu, “I whi sukópóló daaire ala ó *dipula* beteraaire ala betekélé munipó,” yalepó.

³² Téró, Agripané Festus-paae duraalu, “Ai whiné amatamo Sisané doi yóló ama fo talerópólópó uameisóró, ti mióti fópóló yało dotonóluapó,” yalepó.

27

Pol weı nukumó Rom bepaae fele fo

¹ Atimané da Itali hae kwiapaae weı nukumó fópóló, taleyóló tukóló muló betepa, Pol-tamo mepaae *dipula* whırapekélé, diki tare whırape kaae tare whiné naase tuamó mulóló doteyaai yalepó. Ai kaae tare whı Julias-ta, Sisané ama kae beteró betere diki tare whı doi mole fakekópó. ² Téró, da fóló Adramitium be whiné nukutei Esia hae kwiamó weı fóku seseke kotere nuku duló betepa, da sóró felepó. Ai nukumó Masedonia hae kwiamó tene be Tesalonaika be hulua whıkó Aristarkus-kélé, datamo felepó.

³ Da atéro fóló weı tómó fiyóló hıka Saidon bemó sókó felepó. Ai bemó nuku daaróló Julias tuę wisi muturaalu, Pol ama fulumu whırape betere tikipaae a yaııare ılakó melópóló kweııae yóló dotonalepó.

⁴ Téró, da ai Saidon be hulua taaróló felemó, da faaire tikiró doakale besé tiki wouraalu faai dere sunıpa, Saıprus hae kwia fakeró weı fanoko seseke besé wale tiki kınaté felepó. ⁵ Téró, da Silisia beró Pampilia betamomó mole weı kela tuamó tukóló fóló, Lısa hae kwiamó tene be Maira bemó sókó walepó. ⁶ Téró da ai bemó sókó fóló, kale diki tare whırape kaae tare whiné Aleksandria be huluamó Itali be huluapaae faaire nuku duló betepa ke-lalepó. Atépa, da ai nukumó beteró felepó.

⁷ Téró, da beséne dere alamó dua wóputé fu betepatei, be derape dekéro kemeyalepó. Até deté furaalu, Nıdus be kese faté felemó doasi besé tıkiné fenénıpa, depaae bolokó felepó. Atéro, weıne bopéro daaló betere hae kwia Krit tuamó weı fókumó tene Salmone bemó sókó felepó. ⁸ Téró da mo doasi besé tıkiné fenénıpa, hae duné kınaté mo dua wóputé weı fanoko seseke fu be-talepó. Téró Lasea be felekemó betı weı

sukóló mulale fale tiki wisınaale doi mole nuku dulótua dere tikimó sókó felepó.

⁹ Atéro, wóputé fu betepatei, be derape dekéro hıle kemeyalepó. Téró, kale Juda whırapené ıla weyóló betere be de kemene folepaae, beséro sosóli alıtamo felekemó waai yalepó. Atei kaae be demó weı tómó nukutamo kotere ala mo wisınıpóló kısıpa mutu, Pol-né nuku só kotere whırapepaae i fo yalepó. ¹⁰ “Ti be whı-ó, da mió doai sosólırú besé alıtamo tuamó fupata, ti dakélé, i nukukélé ıla ılakélé, mo fea tuı tikimó aluyaalópó,” yalepó. ¹¹ Ti fo yaletı, kale diki tare whırape kaae tare whiné nuku taleró nuku só kotere whıtamoné dere fo woseturaalu, Pol-né dere fo sısópaae eralepó. ¹² Kale ai weı sukóló mulale fale tikimó da sosóli ali kemeyópóló kaae tawóló betaai yaletı sosólıné betenénıpa, fo tiki kɛlaaróló tale yalepó. Atéro mo turó whırapené duraalu, ai hae tikimóteı me be hulua Finıks-mó betaai faalópó depa felepó. Ti ai weı nuku durıleta dere tiki Krit haeta, *saot-ró west-tamo upaae ene fúo, norti-ró west-tamo ıpaae ene wúo epa tuamó erapó.*

Doasi besé tikiró hali tikitamo wale fo

¹³ Atıma atéro uté *saot-ró fakeró* maaté sawa béı besé wapa, kale nuku duló betere halıka teraayóló atıma Krit weı fóku seseke faairaalu felepó. ¹⁴ Téró atıma mo tu-paae fenıpatei, hası bosenóló weı tómópaae dorowale doakale fotokı besé tıkiné doi *norti-ıst* besé sókó wouraalu kale nuku tao sóró feteraai yalepó. ¹⁵ Ai besé tıkiné nuku tao sóró weı kulu tuıpaae taae fatepa, besé walepaaeteı, ıalesumó hıné sukılepó. Atétepa, ama kıleaané sóró fópólópó nuku bısiki tao diliki yóló hıle betó mupa, beséne amateı sóró fu be-talepó. ¹⁶ Téró, beséneteı sóró fóló weıne bopéroló daaló betere hae kwia Kaodamó sókó felepó. Atéro ai hae tıkiné kale besé kınóló fanokomó seseke furaalu, kale belekımamale nuku doasi nukumó du-laairaalu wolopeté felepó. ¹⁷ Téıale tikimó beséro hali tikitamo wouraalu, fotokıne fenénıpa kale nuku sóró doasi nuku tómó beleralepó. Atéro halıka tıkiné atıma betere doasi nuku tekée faısró, ó kwıaró

a kwiatamomó s̄iyóló dokóo, tuamókélé s̄iyóló dokóo, yalepó. Aita nuku hapale h̄oko furaalu, atikamó dée tane fóló atima doraqsóro wituraalu yalepó. Kale w̄ei tómó ama k̄oleaané f̄ópóló nuku kēiraté fole kuti kwia w̄eipaae deróló duralepó. Ai w̄ei kulu tuamó tukure halepané doita, Sirtis-pó. ¹⁸ Téró, fiyóló hikakélé doakale besé tikiró w̄ei asyatamoné d̄a felekemó sóro deratepa, nuku fé ȳópóló ai muó mole ̄la ̄la sóro w̄eipaae kaae sóro teraayalepó. ¹⁹ Sore eratere be demó d̄a mo felekemó alunépa, kale nuku kotere ̄la ̄latei tao suyóló w̄eipaae teraayalepó. ²⁰ Atéru, sukakekélé h̄orekélé mo sawa keleni, besé tiki bet̄a h̄ale wómaaté tapatei be derape dekéro kemeyalepó. Atétepa, d̄a betaaire kisipa mei, mo sukaaire kisipa bet̄a muóló betó molepó. ²¹ Atére alamó kale be wh̄irape atima bitiré wale dok̄o ̄lakélé n̄eni, wote siri betó molepó. Atéru, Pol turukó holóló duraalu “Ti be wh̄i-ó, take yālo Krit hae kwia taaróló faalo meipó yale fo diaāq wosuqsóro, ti d̄a etei kaae sek̄e sóo, diaāq ̄la ̄lakélé w̄eipaae teraa yóo, wuā meipó. ²² Téretei mió yālo dīapaae mo dapó. D̄a i betó mole wh̄ikó w̄eimó aluyaalo meipa, bet̄a kisipa muóló faalopa sae. I nuku bet̄a w̄ei tuamó doyaalopa d̄a wi dere ala ini, hosaa diriyóló betae. ²³ ̄ Tale Kótóné ama kutó dirópóló sóro betero betere wh̄ireteiné, take dilikitamo hepen bemó kutó diratere *ensel* ̄ felekemó daane walepó. ²⁴ Atéro, ̄paae i fo yalepó. ‘Pol-ó, yā wi yāqse. Kótóné k̄olené sukutere ala yātamo mulu, Sisané keletómó daalu fo tokóló tale inipatei, yāró ai nukumó betere wh̄irapetamo alu yaalo meipó,’ yalepó. ²⁵ Térapa, ti be wh̄i-ó, dīa i w̄einé dere alamó wiyóló diri furu furu yāqse. Tale Kótóné ama kutó diratere *ensel*-né ̄paae yale fo motóro eraalopóló kisipa mutu, yālo hosaa muni deyóló h̄ainé sukóló i betere ape. ²⁶ Téyaalotei, i nuku bet̄a ti w̄einé bopéróló daaló betere hae kwia felekemó tukure halepamó dene fóló doyaalo ai ape,” yalepó.

W̄ei nuku doyale fo

²⁷ Téró, d̄a Adriatik doasi w̄ei k̄ela tuamó fu betepatei, 14 be derape kemeyalepó.

Ai 14 be d̄e dilikitamo 12 *kilok* kale nuku só kotere wh̄irapené tuéné mió kale w̄einé bopéróló daaló betere hae kwia paae felekemó sókó faai dapó kisipa mualepó. ²⁸ Atei kisipa mutu, halepa feleke déro kelaai sawa sek̄e ̄la deralepó. Téyalemó, w̄ei dolopaae doropóló hae olaane derepele d̄ale dok̄o salemó 37 *mita* epa kelalepó. Atéro sawa fóló tumó kale dere kaae momó deróló salemó 27 *mita* epa kelalepó. ²⁹ Atéteremó, kale nuku hapale furaalu, w̄ei dolomó daae mole kapomó dene folo d̄a felekemó doranépa witu, sek̄e ̄larape nuku salemó douro duwóló deralepó. Atéro, furaalu, be hapale d̄eyópóló moma deté fu betalepó. ³⁰ Kale nuku só kotere wh̄irapené w̄einé atima sóro aluraqsóro botokó faaire t̄u keketu i ala yalepó. Atimané mepaae wh̄irape dilikóló atima faai kale sek̄e ̄larape nuku topomó duróló deratapóló, belek̄amale nukuné halika teraatu betalepó. ³¹ Téyaleteti, Pol-né kale diki tare wh̄irapené topo wh̄iro ama diki tare wh̄irapetamopaae duraalu, “Ai wh̄irape atimatamo i nuku tuamó bitini depata, ti d̄a fea w̄einé dóló aluraalopó,” yalepó. ³² Atétepa, kale diki tare wh̄irapené nuku belek̄a tiki duló betere képi w̄ei dolopaae turukóló taae deralepó.

³³ Téró be d̄eteretamo Pol-né ai wh̄irapepaae duraalu, “Dīa *fula* tamo tuá w̄einé dere alamó aso sókó fóló bitu, ̄la sawakélé olaa yóló bitinipó. ³⁴ Atéyaleteiné mió yālo dīapaae ̄la nae yóló s̄e dere fo i dere ape. Dīa wotené sukaqsóro fotok̄o buópóló ̄la dekéro nae. Dīata, w̄einé mo bet̄a wh̄ikókélé aluréni, wisiyóló dua sókó fóló betaalo ai ape,” yalepó. ³⁵ Ai fo yóló k̄ilipaae *bred* o bula sóro taru atimané keletómó Tale Kótópaae mo k̄ee yóló kolokó daalu yóló, ̄ kaae sóro nalepó. ³⁶ Atétere ala kilitu, wh̄irape fea hosaa muni deyóló h̄ajtamo atimakélé sóro nalepó. ³⁷ D̄a ai nukumó betale wh̄irape dok̄o suraalu, 276 wh̄irapepó. ³⁸ Atima ̄la nóló kemeróló kelalemó, kale nuku sek̄e epa fé ȳópóló *whit* o yorape w̄eipaae sóro teraayalepó.

³⁹ Atéro folo, h̄ika be d̄etepa, bet̄a hae kwia epa kelaleteti ai hae tiki atima wisiyóló kisipa inipó. Atéro ai hae kwia ere

tikipaae kese faralemó, wēi sukóló mulale fale atika wisinaale keletepa aimó nuku dakerale faalopó yalepó. ⁴⁰ Atéyaairaaalu, kale sekei ɔlarape duló betere halika tikirape turukóló wēi dolopaae taae deralepó. Téró kale nuku só kotere ni fake dokore halika tikikélé teraayalepó. Kale nuku beséné sóró fópóló duló betere kuti kwiarapekélé, teraayóló mulaletei, momó ó nuku kwia fójro woloralepó. Atéró, atima wēi fóku atika tópaae sókó faai felepó. ⁴¹ Téyalemó, kale nuku furaalu, wēi tuamó sokore halepamó deyóló kaae saletikimó tokóló faaitere mo sunipó. Atépa doasi wēi asyané, kale nuku sale mo terekeyóló taae falepó.

⁴² Atétepa, kale diki tare whirapené *dipula* whirape botokó wēi alaee faqsóro mo fea dóló aluraai tué mualepó. ⁴³ Té yaai yaletēi, atima kaae tare whiné Pol sinaqsóro kisipa mutu, diki tare whirapené yaai yale ala sesé yóló taalalepó. Atéró, kaae tare whiné duraalu, diā mepaae wēi alaee fole kisipare whirapeta, ti wēi alaee fae yalepó. ⁴⁴ Mepaae wēi alaee fole ketere whirapeta, ti ai nuku terekée fele ni fake halake dolomó bulóló alaee fua yae depa, atima fea ai fotóro sya fóló, wisiyóló sókó felepó.

28

Pol Malta haemó betere fo

¹ Dá sókó fele wēi fókuta, wēiné bopéro daaló betere hae Maltapó. ² Ai Malta so whiné dá mo wisiyóló dape sóró simó beterelepó. Aita, doasi sosóli ali tuā dolomó hali nale tikimó sosóliné dá sukutepa, simó tiki dirirótu betalepó. ³ Pol ai felekemó yó mole si detāame betāpaae yóló simó bilirótu beterelepó, whi tukó nokole wuli male si detāame dolomó buóli si supumó sókó wóló Pol-né naasemó tukó naalepó. ⁴ Atétepa, kale ai be tale so whiné wuliné Pol-né naasemó fō yó tapa kolóló, atimasisitei duraalu, “Ai whita, whi dilé kotere whi erurapó. Atétereteiné dowi ala dere kwia tokó matere kótóné ā wēiné dóló aluréni, taaróló mió imó wuliné ai dele ape,” yalepó. ⁵ Tépa, kale whiné ama naase fépo yalemó, kale wuli male si dolopaae

taaere dere felepó. Até yaletēi, Pol ā naase tópuóló dotopo dere alakélé inipó. ⁶ Téró, ai daae mole so whiné Pol-né naase dotopo yóló tóputere ala ó dukó fóló sukutere ala kelaai kaae tawóló daapatei, suka kele doasi keme yalepó. Kale seké me alakélé initere ala kilitu, atima kisipa tiki momó feteyóló duraalu, i whita kótóteipó yalepó.

⁷ Téró, Malta hae tēteróló kaae tare topo whi Puplias-né ama hae ai wēi fóku felekemó erepó. Ai sekéné dá ama bepaae mo dua wisiyóló dape sóró kaae tawalepó. Atéró, ātamo betepa be de sore kemeyalepó. ⁸ Dá atéró beterelepó, kale sekéné alima topo supu dere kisiró diasatamoné sukóló mupa, Pol-né ā kele fóló momaróló naase mulalemó, kale whi wisiyalepó. ⁹ Até dere ala kilitu, ai bemó kisi daayóló muó mole so whi mo fea Pol beterepaae wóló betó mupa, ama wisirótua yalepó. ¹⁰ Atétere ala kilitu, ai so whiné dá dukiróló doasi whi aɔralepó. Téró, dá ai be taaróló faaitēpa, dá yayare ɔla ɔla fea atima melalepó.

Pol Rom bemó sókó fele fo

¹¹ Dá ai bemó wélié sore beterelepó faairaaalu, nuku kekālepó. Téyalemó Aleksandria whirapené nuku sosóli ali ereteiné hale muló betepa, dá ai nukumó bitī felepó. Ai nuku kwiamó, betā be demó deale kótó naale tamo Kastaró Poluks-tamo suróló aleale aso dakeró beterelepó. ¹² Téró dá Malta taaróló fóló, me wēiné bopéro daalo betere haemó tēne Sirakus be huluamó sókó fóló, aimó be de sore daayalepó. ¹³ Atéró, dá ai be hulua taaróló fóló, Resium be huluamó sókó felepó. Aimó fiyóló hika ti dá u *saot* fakeró besé wapa, taaróló fóló tu tuamó fiyalepó. Atéró fóló, Puteoli be huluamó sókó felepó. ¹⁴ Téró wēi nuku taaróló mepaae Keriso norapené dá dape sóró atimatamo be de wēikeró betalepó. Dá atéró beterelepó, nalo ti mo hae tumó fóló Rom be huluamó sókó faai felepó. ¹⁵ Téyalemó, Rom bemó betó mole Keriso no nerapené dá wou beterelepó dere fo woseturaalu, mepaae so whi atima dātamo hokola yaai ɔla dotonóló dupu dere tiki Apiuspaae walepó. Mepaae uké wale whirape

fiyópóló be sore tẽnó betere tikimó hokolaane walepó. Atéyaa mo umó wapa Pol-né atima kilitu, Talepaae mo kée yóló haj yalepó. ¹⁶ Téró da Rom bemó sókó fóló, *Gavman* whjné Pol ą ama wotoró kae bemó beteróló diki tare whj betą ą kaae tawóló beterepó.

Pol ą diki tare whjné kaae tapatei Talené fo yó maletai

¹⁷ Téró be de sore kemetepa, Pol-né Juda topo whjrapepaae tourale ape yóló betó mupa duraalu, “Norape-ó, yalo so whjpaee dowi ala mekó eréni yóo, dané ayarapené mara mole alakélé, doréni yóo epatei, atimané ę Jerusalem bemó hale tawóló *dipula* beterópóló, Rom *Gavman*-né naase tuamó i muló betere ape. ¹⁸ Téró, Rom *Gavman* whjné fo tokóló taleralemó, ę doló sukunaai dere dowi ala kwia mekó munipa, fópóló dotonaai yalepó. ¹⁹ Téyaletei, Juda whjrapené meipa *dipula* beterae dere fomó, yalo ti wisirapa Sisané yalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi yalepó. Yalo atéyale alata, yalo so whjamo fo tokóló atima só deraai kisipa mutu ini, atimané ę haletei *dipula* beterae depa yalepó. ²⁰ Ai fo hakearóló diapaee yaairaaalu, ape yalepó. ę *sein* képiné i dokóló muló betereitea, kale Israel fake so whj Kótóné tao saalopóló hajtamo betere ala mo dokonale betené ę *sein* képiné dokóló i betere ape,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, kale whjrapené ąpaae duraalu, “Mepaae Judia hae kwiaró wale norapené naao i dowi ala yalepó yóló, dąpaae *fas* asę yóló ąlatere ala ó kólóné ene wale alakélé inipó. ²² Atépatei, dané mió naao kisipa mole fo betą wosaai dapó. Ti noa betené dumi, be hulua feamó betóló fale so whjné duraalu, da i fake tuamó bukótamo yóló kae biłi fale so whj dorapó depa dané wosetu beterapó,” yalepó. ²³ Ai fo kęlaaraai, atima momó touraaire be de tukóló mulalepó. Ai kale tukóló mulale be de sókó wapa, take folosóró wale whjrapetamo mepaae kae wale tikimó, so whj mo fea hale ąla kaae Pol betere bepaae wóló touralepó. Atéró betó mupa, Pol-né Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole ala etérapóló yó mótu, Moses-né asęre foró Kótóné kóló

whjrapetamoné ere fotamo yó mótu be-talepó. Téró ai fo mo dokonóturaalu, Yesu mo ai wale ape yóló hikati kaae soró yó maletai be dikiralepó. ²⁴ Ai fo woseturaalu, mepaae so whj Talepaae tuę tiki feteyóló tiraletai, mepaae tuę fetenipó.

²⁵ Atéturaalu, atimasisitei kae kae kisipa muóló foné u só derótu i só derótu du betepa, Pol-né fo kemerótu i fo yalepó. “Dei Kepe Wisiné diané ayarapepaae Kótóné ama fo wisi yó móturaalu, Kótóné ama kóló whj Aisaiané kólómó mo fo erapó.

²⁶ ‘Yą fóló, yalo so whjpaee i fo yae.

Take diaaę yalo fo wosaalotei foné bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Take diaaę yalo dere ala mo kelené kelaalotei, ai alané bete diaaę kisipa yaalomeipó.

²⁷ I so whjné hosaa hapólu eru, atimané woséliné wosaaireteikélé, mo hapólurapó.

Atima kelené bete wisiyóló kelaqsóró kele hukunó beterapó.

Atimané woséliné wosenalemó, bete wisi wisiyóló wosóo, atimané tuę tekeyóló bete kisipa duraalu, ępaae feteyóló wapa, yalo wisiróo yaqsóró hapóluró beterapó,’ erapó.

²⁸ Térapa, i ala betą diané tuę muópóló dapa wosae. Kótóné ama mo doasi tao sere alata, kale Juda meire fake so whj beterepaae dotonó betereitei diaaę kisipa yae. Térené take ai so whjné wosóló tuę muaalopó,” yalepó. Atimané Pol-né ai dere fo woseturaalu, atima ą taaróló faai yalepó.

³⁰ Ba fo tamo tuamó Pol ą betere be amatei, dupu deté fóló beterepó. Atétu, ą beterepaae wua dere so whj mo fea wisiyóló dape sóró ekei fo dua yalepó.

³¹ Téturaalu, Kótóné teteróló daale aqmó mole alaró Tale Yesu Kerisotamoné ala etéropóló diriyóló halaainé daalu yó mótu beterepó. Ama atéró yó mótu betepa, whj mené sesé dere ala inipó.

Rom

¹ I așeta, Yesu Kerisoné kutó diratere whi Pol-né dapó. Kótóné ama fo wisi yó maté kwęyópóló, ą beterepaae ape yóló, ę *apotel* whi sóró beteralépó. ² Yesu Keriso ą waai teópatei, Kótóné kóló whirapené so whi tao saaire fo wisi waalopóló, yóló mulalé fo ama kae muló betere *bukmó* așeyóló mulélipakalépó. Ai fota me kae mei, Kótóné ama naalemamó erapó. ³⁻⁴ ą mo tiki daaleteita, ti Depit-né deté wale whiné deyaletiné erapó. Mo kae beterótu betere Deį Kepe Wisiné ą Kótóné Naalema mo doasi fotokę bole whipóló so whi feané kisipa yópóló hąkearaletéita, ą sukąletei momó kepaayale alané eralépó. ą me kae mei, da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisotórótípó. ⁵ Yesuné ama doi doasi muópóló, Kótóné ąpaae matepa amamo hamokoróló ąpaae *apotel* kutó melalépó. Atéyaletéita, Juda meire fake so whi fea Yesu Keriso beterepaae wóló, ąpaae kisipa tiki tiróló ama fo aómó sukóló beterópóló, ai fo yó maté kwęyae yóló, da sóró beteralépó. ⁶ Diąkélé Yesu Kerisoné ą beterepaae ape yóló, ama fake so whitamó touró betereiteiné mo ama so whitóró beteralépó.

Pol Rom-paae faai yale fo

⁷ ąło i dere așeta, Rom bemó betó mole Kótóné yaala sókó furaalu ą beterepaae ape yóló, sóró kae beteró betere so whipaae dapó. Térapa, ąané Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią feapaae erópóló yae.

⁸ ąło folosóró dere fo i ape. Dią Talepaae tuę tiki tiró beteralépóló, i hae kwiamó betó mole so whiné deté fupa ąło wosalépó. Dią fea atéró betepa, ę Yesu Keriso tuąmó bitu, ę teteróló kaae tare Kótópaae mo kée du beteralépó. ⁹ Kótóné ala eróturaalu, ąło hosaa tuąmó doasi ketekę buóló, ama naalemané fo wisi so whi feané wosópóló i yó mótu betere ape. Ai Kótóné keletómó, betere dokę ąło dią kisipa keteréni, diąmó moma hąle eró taretei ama mo kisiparapó. ¹⁰ Atéró moma deté wou betereitei, mió

mo dokonóturaalu ę dią beterepaae wópóló, Kótóné ama tu aleraai kisipa mupa, ti ai ala mo erópóló du beteralépó.

¹¹ Deį Kepe Wisiné ę tuąpaae hamokoróló erale ala wisi dią fotokę buóló beterópóló, ąłomo dią melaai ę dią beterepaae mo wonée du beteralépó. ¹² ę dią beterepaae wonée du betereiteita, hąle meipó. Diaą Talepaae kisipa tiki tiró betere alané ę ketekę bulóo, ąło kisipa tiki tiró betere alané diąkélé ketekę bulóo yaai kisipa mutu waai dapó. ¹³ Ne norape-ó, ąło i dere fo diąné kisipa yaasepóló diriyóló wosae. ę mepaae Juda meire fake tuąpaae fóló, Kótóné ala eróló du olerótu yale kaae, dią tuąpaaekélé ai ala eraai kisipa mutu wonée du betereitei mepaae alané sesé deté wóló, miókélé ai alatóró hąle du beteralépó.

¹⁴ ęta, Krik fo bole whiró kae be fo bole whitamokélé, *skul* yóló doasi kisipa sere whiró *skul* ini mo hąle betere whitamopaaekélé i fo wisi yó matere ala Talené ępaae dirae yóló melale kutó ereteiné taaréni, feapaae mo eraai doasi ketekę bulapó. ¹⁵ Atére betené, dią Rom bemó betó mole so whipaaekélé kale fo wisi yó matere ala ę wini, halaainé yó melaai mo doasi ketekę bulapó.

¹⁶ Ti ai fo wisi tuąmóta, Kótóné ama fotokę boleteiné ai fo wosóló tuę tiki tiró betere so whi fea aluyaqsóró, tao saaire fopóló kisipa mutu, ę wini halaainé yó mótu beteralépó. Ai fo wisi folosóró Juda fake so whipaae yó melóló, nalo ti Juda meire fake so whipaae i yó mótu betere ape. ¹⁷ I fo wisinéta, Kótóné keletómó mo donoi so whi beteralere ala i ape yóló, hąkearóló yó mótu beteralépó. Ti ai donoi alata, kaae sóró deté fóló kemene folepaaekélé me alané sumitei, kisipa tiki tiratere alané betą sua dapó. Ti aita, așémó ere fo kaaepó. “Mo donoi so whita, kisipa tiratere alanétóró bitiré faalópó,” erapó.

Kótó fopaae butu erótu betere ala

¹⁸ Tépatei, i haemó betó mole so whiné Kótó betere kisiparutei, bitini nisiyóló ama fo wosaalo hóróló, kae kae du betere dowi alané kale bete mole mo fo wisi aluróló husirótu beteralépó. Atétu betepa Kótó hepen bemó bitu, ai dowi alatamo fopaae

boletei so whi feané kolópóló, hakearótu beterapó. ¹⁹ Ti ama ai fopaae butere alata hale mei, Kótó a etei kaae Tale beterapóló so whiné kisipa yópóló, amatei a hakearóló yó mótu betalepó. ²⁰ Mo take Kótóné i haeró yó mole ɔla ɔlatamo kaarale alimó kaae sóró bitiré wale so whinékéle, mió i alimó betó mole so whinékéle, Kótó a tuámó ere ala kelené kelenénipó. Tépatéi, ama aleyóló muló betere ɔla ɔla kilituraalu, i ere ɔla ɔla feata, mo ti betere Kótóné doasi fotokóné alerapóló kisiparapó. Atére betené fo tokótamo yóló taletere alimó, Kótópaae ya betere kisipa iniru yalepóló, ama kisipa felératere fokélé mo yaalomeipó.

²¹ Ti noatepae, Kótó atimané kisipa irutei, Talepóló ama doi doasi muópóló hale horatere ala ó mo kée dere fokélé dua inipó. Téturaalu, atimané mole tué tikikélé okoko iru, hosaakélé mo tóru yóló diliki yó falepó. ²² Ti atimanétei ɔata, tué tiki fosó fosó yóló dotoróɛ fale whirape beterapó du betepatei, atima okokoi whi alée fóló beterepó. ²³ Atéru, sukókélé ini, ama kae ere de wisinaale faane Kótó betepatei, kelené kilinipóló taalóturaalu, kelené keletere ɔla ɔlatei, Kótó suróló whiné naasené aletua yalepó. Ti ai aletua dere ɔlata, whi ó ba, na, hupu, wuli, aita sukutua dere ɔlarapetei suróló aleóló aso daaróló, atimané Kótópóló momatua yalepó.

²⁴ Atétu betale betené atima hosaa tuámó ekele yóló du betere dowi ala mo ti fakeyóló so ó whi hamomatamotei nópu nokole ala du betepa, Kótóné sesé ini, mo ti deté fu beterópóló taaralepó. Atétepa, hale deté fu betale mo sonaalei dowi alané atima tikitei folokoleróló, u dorale i dorale du betalepó. ²⁵ Atéturaalu, Kótóné mo fo wisi taaróló, kapala fotei tao tawalepó. ɔla ɔla fea aleyóló muló betere Tale betepatei a aomó sukóló bitini, ama aleyóló muló betere ɔla suka, kósupó, hupu, na, hasi, ni atimané talepóló aomó sukóló bitu, ai ɔla ɔlané hekesere ala eróló momatu betalepó. Ai ɔla ɔla feata, Kótóné aleóló muló bettereteiné ama doi betá hale sóró horóló, mo kée fo du betenérápó.

²⁶ Atima atei ala hale du betepa, mepaae mo sonaalei dowi alakélé ekele yóló

hale deté fu beterópóló, Kótóné seséni taaralepó. Sorape atima whitamó dere ala taaróló, so hamomatamotei dowi ala du betalepó. ²⁷ Soné ai dere ala kaae, whirapénékéle sotamo dere ala taaróló, whi hamomatamotei yaaire dowi ala atimané hosaa tuámó si kaae dukuraalu, ekele yóló du betalepó. Whiné yópóló Kótóné muló betere donoi tu mupatei taaróló, whi hamomatamotei sonaalei ala du betaleteimó, Kótóné matere dowi kwia atimané tikimótóro su betalepó.

²⁸ Ai ala tómó, Kótó a etei kaae Tale beterapó tué ini, hale ɔla nisyóló taae faraletéiné atima mo okokoi tué mulóló, ené inire ala hoko deté fu beterópóló taaralepó. ²⁹ Atétepa, du betale dowi ala atima tuámó faayóló suraletei i ape. Donoi ala ini, hoko dere alakélé, so nópu nokole alakélé, ɔla ɔla mo dekeró senée dere alakélé, mepaae dere sonaalei dowi alakélé, hale yó tarepó. Téturaalu, mepaae whiné mole wisi wisi ɔla ó du betere alakó enée yóló dei tué mutereteikélé, whi dele alakélé, hɔle sere alakélé, whi dilikitere alakélé, me whipaae dei kisipa mutere alakélé, betere dokó hale yó tarepó. ³⁰ Tétu me whi kikiti eratere fokélé, mo hakeamó yóló sininatere fokélé, Kótó hóróló bóe dele alakélé, fo wosóló aomó bitini, dowaae fole alakélé, nene duraalu bopé faketeré alakélé, me whiné amatei a doi sóró horatere alakélé, hale du beterapó. Aita atimané tuénétei kae kae dowi ala kaaróo, hama alimané dere fokélé woseni dowaae fóo, duraalu dapo. ³¹ Tétu, wisi tué mutere alakélé, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, kólené sukutere alakélé, atima tuámó mo munipó. ³² Kótóné ama mo donotóro taleturaalu, atei kaae ala du betere so whita, mo ti sukópóló dae ere fo atimané tué irutei, dowi ala hale yó tawóo, atei kaae ala du betepa mepaae whiné kilitu, ai alata mo wisirapa yae yóo du beterapó.

2

Kótóné fo tokóló mo donotóro taletere ala

¹ Atérapa, diá mepaae so whiné du betere ala taleyóló só derótu betere so whi-ó, fo

tokóló taletere sukamó diã høsóko faai kisipa mutu, me fo tokõ matere alakélé mo yaalomeipó. Ti noatepae, atima du betere ala kaae diaaõkélé du bettereteiné, atima só deróturaalu diãkélé ai só derótu betere ape. ² Ai ala du betere so whĩa, Kótóné høle høko taleyóló só deréni, atimané mo yale ala Kótóné mo donotóró taletu betteretei ðané kisiparapó. ³ Diã mo whĩné mené dere ala taleyóló só derótu betere-a, atimané ai dere ala kaae diaaõkélé du betepa, Kótóné mo donotóró taletere tuãmó diãkélé høsóko faalopóló de? ⁴ Meta, Tale a mo wisi alatóró erótu betere Kótó bitu, diã høsóko fóló dowi ala depa kwia hapale tokõ meni yóo, diã tũ wisipaae fõpóló kaae taté fõo, du betere ala diã kisipani, høle õla kaae aõróló faletu betere? Aãa wisi alamaaté erótu betere Tale ereteiné, diã dowi ala taaróló tũ wisipaae fõpóló, kaae taté fu betere ala diaaõ kisipa ini airapó?

⁵ Tépatéi diaaõ hosaa taru, dowaae fóló dowi ala høle yó taremó Kótó a fopaae butu, kwia melaaire ala diaaõtei betapaae yóló muté ai hutu betere ape. Atéró kwia matere alata, ama mo donoyóló taletere ala høkearaterere be ðemó yaalopó. ⁶ Kótóné asemó i fo erapó.

“Betã betã so whĩa atimané yale alamó Kótóné kwia mo donotóró melatepa saalopó,” erapó.

⁷ Mepaae so whĩné wisi alatóró høle yó taru, Kótóné ama kae ere ðe wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, aãamo betãmó betó tawaaire alakélé, senée yóló wõputu betere so whĩpaae Kótóné mo ti betere bete melaalo ai ape. ⁸ Téretei, mepaae so whĩa kale mo fo wisi wosóló aõmó bitini, atimatei høkese yaaire dowi ala sya fóló, du betere so whĩtamo Kótó a fopaae butu, kwia melaalo ai ape. ⁹ Atéturaalu, dowi alatóró du betere so whĩa fea dei fomaake kisipa muõpóló, Kótóné sekõi ala folosóró Juda fake so whĩpaae eróo, nalo ti Juda meire fakepaae eróo, yaalopó. ¹⁰ Téyaalotei, wisi ala du betere so whĩpaae ti Kótóné ama kae ere ðe wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé melaalopó. Ai alata,

folosóró Juda fake so whĩpaae melóló, nalo ti Juda meire fakepaae melaalo ai ape. ¹¹ Ti noatepae, Kótó aãa me fake so whĩpaae wisi ala eróo, me fakepaaemo dowi ala eróo dumi, mo betã kaae alatóró erótua dapó.

¹² Mepaae so whĩa Kótóné ama tukóló muló betere fo tuẽ inipatei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fo høle mupatei, Talené atima só deróló mo ti aluraalopó. Atétere kaae, mepaae so whĩa fea Kótóné ama tukóló muló betere fo tuẽ irutei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fonétei só deraalo ai ape. ¹³ Ti noatepae, Kótóné ama tukóló muló betere fo høle wosetu betere so whĩpaae mo donoi so whĩpó yaalomeitei, sya fóló erótu betere so whĩpaae ti mo donoi so whĩpó enérapó. ¹⁴ I dere fota mo dapó. Juda meire fake so whĩpaae kale tukóló muló betere fo mené dosãayóló yó meni, atima kõleaanétei ita wisi alapó, ita dowi alapóló tuẽpa, ti Kótóné ama tukóló muló betere foné eraaire ala atimané hosaa tuãmó asẽretei høkearatapó. ¹⁵ Atéturaalu, atimané me dowi ala depa, ti hosaa tuãmó atimatei só deróo, me sukamó yale ala tuẽnétei talerãlemó, me ala yale kisipa munitepa, ti atima só derénipó kisipa muóo, dua dapó. Atétere alané Kótóné i ala yae, i ala yaõse ere fo atima hosaa tuãmó asẽretei høkearatapó. ¹⁶ Ti ai alata, Kótóné so whĩa feané hosaa tuãmó hiróló mole alarape taletere be ðemótóró Kótóné Yesu Kerisopaae tale yae depa, amamo tale yaalopó. Kale fo wisi yãlo yó móturaalu me fo kae dumi, ai fotóró yó mótu betterapó.

Kótóné tukóló muló betere fo Juda fake atimanékélé tikitua dapó

¹⁷ Térapa, diã Juda fake so whĩa-ó, yãlo i dere fo mo wosae. Diaaõ kisipané diãta, Juda fake bitu, kale tukóló muló betere fopaae tuẽ tiki tiróló, Kótótamo fulumu yóló betãmó betere so whĩpóló bopé faketu bitu de? ¹⁸ Kale tukóló muló betere fo tuãmó mo bete mole foró doasi kisipare alatamo diaaõ diriyóló kisipa sóró, Kótóné ama yaai kisipa mole ala betekélé sũmó tuẽruraalu, kae kae ala fea taleyóló, mo bete alata i ape du betere? ¹⁹⁻²⁰ Ti diã feata, Kótóné

tukóló muló betere fo tuámó bete mole alarape fea bulapóló kisipa mutu, kele dilikire whirape alísóró fóló tu yó melóo, diliki tuámó betere so whi demó beteropóló deróo, okokoi kisipa mole so whi donoraterere ala yóo, keteirape yó matere whi betóo erapó du bitu de? ²¹ Ti diané ai yó mótu betere fo-a, diaaokélé sya fóló du bituraalu de? Diané mepaae so whi ma duraalu, qlémi naqse du betere-a, diakélé qlémi nukumié? ²² Diaa q mepaae so whi ma fo duraalu, nópu naqse du betere-a, diakélé nópu nukumipóló de? Di q kapala kótópaae moma yaai aleale q la hórótu betere so whi-ó du betere-a, di q momatere bemó muó mole q la qlémi sinituraalu de? ²³ Di q kale tukóló muló betere fo tuérapóló bopé faketu betere so whi-ó, diaa q ai ere fotei tukóló, Kótóné doi folokoleróló dorótumié? ²⁴ Diaa q du betere alata, asemó i ere fo kaaepó.

“Diaa q du betere alané Juda meire fake so whi tuámó Kótóné doi wisi mo ti doró betera pó,” erapó.

²⁵ Kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu bitutamo, tiki seka q tukóló sirótu betepa, ti bete mulapó. Téni, kale tukóló muló betere fo sya feni tikitu betepa, ti tiki seka q tikinire whi a qrapó. ²⁶ Téretei, mepaae tiki seka q tikinire whiné kale tukóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa, ti tiki seka q tikire whiné dere ala kaae yaalo meipóló de? ²⁷ Atérapa, di q tiki seka q tukóo, kale tukóló muló betere fokélé tué yóo irutei, ai fo tikitu betepa, ti tiki seka q tikinirutei kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere whirapené di q só deraalo ai ape.

²⁸ Mepaae Juda fake whi ha le tó tikiné maaté da ta, Juda fakepó du betepa, ti ai whi a mo Juda fake whi meipó. Ti mo tó tiki seka q tikitu betere alata, me bete munipó. ²⁹ Mepaae whi detamo ama hosaa tuámó Juda whi betepa, ti a mo Juda whi ai ape. Asemó ere fo maaté sya fóló mo siriró betepa, aita bete ala meipó. De i Kepe Wisiné hosaa tuámó siriró betere whi ta, mo siri eró betera pó. Atei kaae whi doi sóró horatere alata mo whiné dumi, kótóné beta q sóró horótu betera pó. Kótóné beta

q sóró horótu betera pó.

3

Mepaae alané Kótóné eró tare wisi ala aluranénipó

¹ Térapa, Juda fake kolósu, Juda meire fake kolósu depa, noa wisi alané Juda meire teraae fale? Ó atima tiki seka q tikitere ala tuámó noa ke wisikó bule? ² Aita mo kae kae ala fea atimapaee meló betere teiné teraae falapó. Ti folosóro meló betere topo ala i ape. Kótóné mo ama fotóro atimapaee wisiyóló kaae tawae yóló, melóló atima sóró betera le pó.

³ Ti mepaae Juda fake so whi a paae tué tiki tirénitere betené noa ala yaaloé? Ai dere alané Kótóné ama so whi paae eró tare wisi ala doróló alurané? ⁴ Mo meipó. So whi feané dere ala taletepa, kapala fo bu patei, Kótó a beta mo fotóro bulapó. Aita, asemó i ere fo kaaepó.

“Naao dere fokélé mo donotóro yóo, fo tokóló taletere alakélé, naao kisipa mole ala sya furaalu mo donotóro dapó yóo, yópóló yae,” erapó.

⁵ Dané hoko du betere dowi alané Kótóné mo donoi ala so whiné kolópóló ha kearatepa, dané noa fo enére? Dané du betere alamó Kótó a fopaae buturaalu kwia matepa, hoko ala dapó yaaloé? Ti atei kaae mutere tué ta, mo whiné mole tuépóló i dere ape. ⁶ Kótó a ta, hoko ala dumipó. Atei kaae ala wu asóro, ti i haemó betó mole so whi featamo netéro fo tokóló tale ua é? ⁷ Mepaae so ó whiné etei kaae fo enérapó. “Ya lo kapala ala du betepa, ti Kótóné ama bete mole alaró mo kae ere de wisinaaletamo ha kearóló, mo ti fakerótu betera pó. Até tu betepatei, noatepamo Kótóné e dowi ala dere whipóló, só derótu betere?” enérapó. ⁸ I dere fotamo mopa, ti etei kaae fo enérapó. “Wisi ala sóró wópóló, da dowi ala dekéro yaalopa sae!” Dané atei kaae hoko fo du betera póló, mepaae so whiné da doi doróló erótu betera pó. Mepaae whiné kélé atei fo deté fupa wosalepó. Talené atei kaae so whi só derótu betere alata, mo donopó.

Donoi whi mo beta kélé bitinipó

⁹ Térapa, atei kaae dere forape wosetu-raalu, da noa kisipa munére? Kótóné da Juda fake wisiyóló kilituraalu, Juda meire fake siwiyóló tao sumipóló kisipa mute? Ai ala mo dumipó. Da Juda fakekélé, Juda meire fakekélé, fea betá alatóró ereteiné dowi alané dokóló muló beterapó. ¹⁰ Aita, asemó ere fo kaaepó.

“Donoi ala dere whi mo betákokélé bitinipó.

¹¹ Mo betá whinékélé etei kaae Kótó beterapó kisipa muóo, mo betá whinékélé Kótó kelaai dapóló keteké buóló kekóo, mo dumipó.

¹² So whi mo fea tu wisi taaróló kópaae fóló, atima feané du betere ala bete muni, mo ti doyo falapó.

Wisi ala dere whi mo betákokélé bitinipó. Mo meipó,”

¹³ “Atimané du betere fota, whi dou tukitepa dei kela sókó woutere kaae yoo, atimané dere fokélé whi dilikóló kapala fotóro yoo, atimané kolómó du betere fokélé, whi tukó nóló sukunaterere dowi fe bole wuliné whi dóló sukunótu dere kaae, yoo du beterapó,”

¹⁴ “Atimané me whi yóló sininóló só deratere foró, whi hakesaraterere fotamo atima tuamó fanuraalu, hale yótóro tarapó,”

¹⁵⁻¹⁷ “Atima whi daai keteké buóló kekepatamo furaalu, bekélé, ɔla ɔlakélé fea doroo, so whikélé susupuróo yóló fi tikimó, nalo wale whiné atima kaketu betepa kelaalo ai ape. Atéturaalu, hosaa muni deyóló mo dua betere ala atima mo kisiapanipó.”

¹⁸ “Ai so whi atimané du betere alamó, Kótóné kwia melaalopóló witere alakélé mo dumipó,” erapó.

¹⁹ Kale tukóló muló betere fota, hale whirapepaae dumitei, ai fo aqmó sukóló betere so whipaae dapóló kisipa mutapó. Atére betené i haemó betó mole so whi feané yale ala betákelé hasókó feni, mo donotóro taletere sukamó, dané yale dowi alamó dapaae wosetepa, me fokó hiréni, mo dono dapó fo betá enérapó.

Téturaalu, mo betá whinékélé atei ala inipóló, Kótópaee me tokó matere fokélé mo enénipó. ²⁰ Atéreteiné Kótóné mo betá whipaaekélé, yata kale tukóló muló betere fo wisiyóló erótu betaletéiné donoi ala du betale whipó fo mo yaalomeipó. Ti ai tukóló muló betere fonéta, da fea dowi ala dere so whitóro beterapó kisipa muópóló, dapaae hakearóló yó mótu beterapó.

Tuétiki tiratere alané donoi so whi beter-atapó

²¹ Tépatéi, Kótóné tukóló muló betere fo mupatei, mió ama so whi donoratere ala hakearó betepa kelerapó. Ai ala yaalopóló, kale tukóló muló betere foró koló whirapetamoné asemó erapó. ²²⁻²⁴ Ti Juda fake ó kae fakekélé me ala kae inipó. Da fea dowi ala yó tareteiné Kótóné ama ere de wisinaale mo yayarapó. Atépatéi, da fea Kótóné hamokoróló hale tao sere alané donoi so whi beteralepó. Ai tao sere alata, Yesu Kerisoné ama betere bete melóló, da dupuró beterapó. ²⁵ Ti Kótóné Yesu sukópóló meló betere alata, so whitamo fopaae bole ala kemeróturaalu erapó. A atéro sukale ala mopóló tué tiki tiratere so whitamo Kótóné fopaae butere ala momó kae yaosóro, mo ti kemeró beterapó. Ai ala ereteita hale mei, ama donoi ala so whi feané kolópóló, hakearóturaalu yalepó. Ti noatepae, take bitiré wale so whiné du betale dowi alamó, kwia hapale tokó meni, dua kaae taté fu betalepó. ²⁶ Ama ai ala yaleteita, mió i alimó betere so whiné ama donoyóló taletere ala kilitu, a mo donoi Tale betoo, Yesupaae kisipa tiratere so whi donoratere Tale betoo ere ala kisipa yópóló hakearalepó.

²⁷ Térapa, so whi feané hale bopé fake dere alata, noa wisi ala yale tikimó bopé fake yaaloé? Noa ala sya feleteiné bopé faketerere ala hepée faraleé? Aita, Kótóné tukóló muló betere fo sya fele alané ini, Kótópaee betá tué tiki tiraletéiné yalepó. ²⁸ Ti noatepae, dané kutirimó muló bitu eró tare mo bete mole ala betá i ape. Kótóné mepaae so whipaae dia donoi so whipó dere fota, kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu beteremó dumipó. Tétumitei, Kótó apaae kisipa tiki tiratere

alamó betá ðapaae mo donoi so whípó enérapó. ²⁹ Ti Kótóta, Juda fake so whi maaté teteróló kaae taru, Juda meire fake so whi kaae tanipóló kisipa mute? Meipó. Ata, Juda meire fake so whikélé fea teteróló kaae tare Kótó beterapó. ³⁰ Ti noatepae, tiki sekaę tikire whiró tikinire whıtamo wusuró betá kaae tuę tiki tiró betepa kilitu, atima fea ama so whi beterópóló, ai betá Kótónétóró donoróló, beterótu beterapó. ³¹ Tuę tiki tirae yóló ðané yó mótu betere foné Kótóné tukóló muló betere fo bete munire ęla aęrótu betere? Mo meipó. Ti ai tukóló muló betere fokélé mo bete mulapóló, ðané du beterapó.

4

Abraham kisipa tiró betepa donoi whípó erapó

¹ I yale fomó, ða Juda fakené noutere Abraham-paae Kótóné noa ala eratepa ama kolóló kisipa salepóló ðané noa fo yaaloé? ² Motamo Abraham-né du betale wisi ala kolóló, Kótóné apaae mo donoi whípó uasóró, ti a bopé faketera ala uapó. Tépaitei, whi betanékelé Kótóné keletómó bopé fake dere ala mo enénipó. ³ Ti *buk*-mó noa fo aseýóló muló betere?

“Kótóné Abraham-paae i ala eraalopóló mulale fo wosóló, ama mopóló tuę tiki tirale ala Kótóné kilituraalu, apaae me alakélé muni, mo donoi whípó” erapó.

⁴ Betá whi mené kutó dirateremó matere duputa, kęleyóló hęle mótumitei, ama diale kutómó matapó. ⁵ Ti mo whinéta ai ala dua deretei, me whiné apaae mo donoi whípó yópóló kisipa mutu, me wisi ala ini, dowi ala dere so whi donoterere Kótópaae tuę tiki tiratere kilitu, ai whiné ama dowi ala kwia tokóló aluróló, mo donoi whípó dua ðapó. ⁶ I dere fo kaae, Depit-nékélé asęrapó. Me whiné ama ditere kutó kolóló dumi, Kótóné mo donoi whípó dere fo wosetu, a hainé sukutu beterapó. Ai ere fo i ape.

⁷ “Mepaae whiné Kótóné fo tikitu beteremó, melaai yale kwia hęle kemeróo, atimané mepaae dowi alakélé Talené ama husuróo, ere

whırapeta, mo hainé sukutu beterapó.

⁸ Mepaae whiné ama yale dowi alamó Talené kwia mo melókelé yaalomeipó, dere fo wosetere whi a hainé sukutu beterapó,” erapó.

⁹ Mepaae whi Talené wisiralepóló hainé sukutere alata, tiki sekaę tikire whıpaee maaté eróturaalu, tikinire whıpaee er-anénipóló kisipa mute? Mo meipó. Ai fake tamo wusurópaae betá kaae alatóró eraalo ai ape. Ti ðané noa fo yó maté waleé? Abraham-né Talepaae tuę tiki tiratapa kilituraalu, apaae me alakélé muni, mo donoi whıpó yalepó. ¹⁰ Apaae ai fo eretei-a, tiki sekaę tikire whi betepa yalepé, tikaai hęle betepa yaleé? Aita, tiki sekaę tukóló betepa ini, tikaai yalepó. ¹¹ Mo take Abraham a tiki sekaę tikaai paitei, Kótópaae tuę tiki tiró betere kilitu, apaae mo donoi whıpó erapó. Até itikimó, nalo ama tiki sekaę tukóló sirirélipakalepó. Aita, a mo donoi whıpó ere fo mo erapó yópóló, ðale muló beterapó. Abraham a ai ala ereteiné mepaae tiki sekaę tikinirutei Kótópaae tuę tiki tiró betere so whiné aya beterapó. A atéreteita hęle meipó. Atimané tuę tiki tiró betere ala Kótóné kilitu, mo donoi so whıpó yópóló erapó. ¹² Ti Abraham ata, tiki sekaę tikire whırapené ayakélé beterapó. Ai ala maaté mei, a tiki sekaę tikaai paitei, tuę tiki tirale ala sya fu betere so whiné ayakélé beterapó.

¹³ Kótóné Abraham-paae duraalu, “Yaró naao naalené deté faaire naaletamomó i hae tiki mo turó melaalopóló,” yóló munélipakalepó. Ai alata, Kótóné tukóló mulale fo sya fóló eraleteiné sini, Talepaae tuę tiki tiratapa donoi whıpó yale alané salepó. ¹⁴ Ti noatepae, tukóló muló betere fopaae kisipa tiratere so whiné ama eraalopó yóló mulale ęlatamo supa, ti tuę tiki tiratere ala ke buni yóo, Talené ama eraalopó yóló muló betere fokélé bete muni yóo, ere aęratapó. ¹⁵ Ti noatepae, mepaae so whiné kale tukóló muló betere fo sya fu bitutei, tukóló dowi ala depa, Kótó a fopaae buturaalu, kwia mótua ðapó. Ai tukóló muló betere fo kisipa inire whırapené ai fo tikitepa, ti kale fo tikitapó fo dumipó.

¹⁶ Atérapa, Kótóné ama eraalopó yóló mulale fo dokonóló eratere alata, Kótó apaae kisipa tiratere so whiné ama hamokoróló hãle tao sere ala sópóló mótua dapó. Ti ama eraalopó yóló mulale fo dokonóturaalu, Abraham-né deté faaire naale senaalepaae erópóló yalepó. Ti Abraham-né naale senaaleta de maaté? Aita, kale tukóló muló betere fo kaae tawae yóló, melale fakepaae maaté eraalomeitei, Abraham-né tué tiki tirale ala sya fu betere so whipaaekélé eraalopó. Ti ata, da tué tiki tiró betere so whiné ayapó. ¹⁷ Aita, i asere fo kaaepó. “Yalo ya haemó betóló fale kae kae tiki daae mole so whi feané aya beteratapó,” Ti ata, ama kisipa tirale Kótóné keletómó dané aya beterapó. Ai Kótóta, sukãle so whi momó kepaaróo, me ala yaai teópatei, mo erapó dere Tale betóo erapó.

¹⁸ Kótóné Abraham-paae eraalopó yale ala eraaire aqpa meitei, mo eraalopóló Talepaae kisipa tiki tiraletéiné, kae kae tiki daale so whiné aya alée felepó. Ti ai alata, Talené apaae duraalu, “Ó sapaae kese horóló hõre dosayayae. Naa deté faaire naale senaaleta, ai ere ala kaaetóro yaalopó,” yale fo mo dokonalepó. ¹⁹⁻²⁰ Abraham a 100 ba fo betóló kemeyaletéiné mo ti otere yóo, soma Serakélé sere yóo erepó. Atéru, naale senaale deyaaire fotokõ mo buni, atimaamo otereró seretamo betere ala diriyóló tuépatei, Talené apaae eraalopó yale fo mo eraalopé neyaalorópóló béyóló haepaae derepéni, mo eraalopóló keteke buóló tué tiki mo ti tiró bitu, Kótóné doi hale horótu betalepó. ²¹ Aita hãle mei, Kótóné eraalopó yóló mulale fo ama fotokõné mo sumó eranérapóló kisipa mutu, ama tué tiki tiratere ala mo ti fotokõ bualepó. ²² Atéreteiné Kótóné apaae “Ya mo donoi whi aleróló beteratapó,” erapó. ²³⁻²⁴ Atéro donoi whipó ere fota, Abraham a maaté tao sóro wisirótu initei, da nalo betaaire so whikélé wisirótu erapó. Da tetéroló kaae tare whi Yesu a mo ti sukãletei, momó kepaaróló beterale Kótópaae da feané tué tiki tiratapa, ti dapaaekélé donoi so whipó yaalo ai ape. ²⁵ Ti dané dowi ala tokóló

aluraai Kótóné naalema dõpóló melóo, da me dowi alakélé muni, mo donoi so whipó yaairaalu, a momó kepaaróló beteróo erapó.

5

Hosaa muni deyóló hajiné sukãaire ala

¹ Atéreteiné da Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betepa, Kótóné dapaae me alakélé muni, mo donoi so whipó erapó. Atérené mió da tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané dãro Kótótamo bóe du betaletei kemeróló, hosaa muni deyóló dua beterapó. ² Da Yesupaae tué tiki tiró betepa, Kótóné hamokoróló hãle tao sere ala dapaae erópóló, ama da dapesó fóló, ai ala tuãmó sóro beteró beterapó. Tépa, da Kótóné ama kae ere de wisinaale tuãmó betaalopóló kisipa mutu, mo kée yóló hajtamo kaae tawóló i betere ape. ³ Nalo dapaae ai eraaitere ala maaté kelaai dumi, mió dapaae i erótu betere sekei ala tuãmó bitukélé, mo kée yóló hajtu beterapó. Ti ai sekei alané da haepaae só deréni, hãle beletétóro fu betere alanéte i hajtere ala kaarótu beterapó. ⁴ Atétere alané Talené ala eratere whi wisi beterótu beterapó. Atéro whi wisi bitu, take nalopaae Kótóné wisi ala eratapa kelaalopóló, dere haj kaaratapó. ⁵ Take nalopaae wisi ala kelaalopóló hajtamo kaae taté fu betaletei, sinipóló fomo kisipa muaalo meipó. Ti noatapa, Kótóné ama yaala sókó fole ala dané hosaa tuapaae tepeyóló fanalepó. Kótóné ama ai yaala sókó fole ala dané tué dere teita, ama damó melale De i Kepe Wisiné eralepó.

⁶ I dere fo wosae. Da Kótó tuéniru, dowi ala du betere so whi me ala yaaire fotokõ bunipa, da tao saairaalu mo dono be demótóro Yesu Keriso sukãlepó. ⁷ Mepaae whi de mo donoi whi tao saai dapóló sukutere ala suka fea yó tani, beta beta sukamó maaté depa keletapó. Atétere kaae, mo donoi whi wisinaale tao saai dapóló, mepaae whi sukãairete i mo hapólurapó. ⁸ Tépaitei, Kótóné ama dapaae yaala sókó fole ala etéro hãkearóló yó matapó. Dané dowi ala hãle yó tapa, ai

yó tare dowi ala tokóló aluraairaalu, Yesu Keriso sukálepó.

⁹ A sukuturaalu, sókó fele sameané dā donoi so whi betero betereiteiné take nalo Kótó a fopaae butu matere kwia dāné saqsóró, ama tao saaire ala yaalomeipóló de? Mo tao senérapó. ¹⁰ Take dāta Kótóné ama bóe whi betereitei, ama naalema sukuturaalu bóe firóló, betámó betero betera. Mió a kepaayóló betereiteiné dākéle mo ti beteroipóló, ama ai ero betere alané mo yaalomeipóló de? ¹¹ I fota, take nalo yaaire alamó maaté dumitei, mió dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané dāró Kótótamo bóe fiyóló, betámó bitu, mo kée yóló hajné sukutu betera.

Adam-né ere ala tuámó sukó, Yesuné ere tuámó kepaayóo erapó

¹² Térapa, betā whiné yale alané i haepaae dowi ala wópóló tu tukiyalepó. Atéyale dowi alané sukutere ala kaaróló, so whi fea sukuté fu betalepó. Ti noatepae, so whi fea dowi alatóro du betaiteiné. ¹³ Kale tukóló muló betere fo sókó waaiteópa, ti dowi alapi i haemó moipakalepó. Ai tukóló muló betere fo sókó waaipa, so whiné du betere dowi ala Kótóné fea taleyóló dosāanipó. ¹⁴ Atépatéi, Adam betale alimó kaae sóró so whi sukuté wóló, Moses betale alimó betere so whikéle fea sukutere alané teteróló kaae taru, hale sukutétoró fu betalepó. Ti Kótóné yóló mulale fo Adam-né tukóló ere dowi ala kaae, ai so whiné initei, atimakéle mepaae dowi ala hale deté fu betepa, sukutétoró fu betalepó. Ti Adam-né yale alata, nalo waaire whi betāné yaaire alatóro suróló erapó.

¹⁵ Tépatéi, Talené hale matere ala kolósu, ama fo tukóló yale dowi ala kolósu depa, mo betā kaae meipó. Téyaleitei, Kótóné hamokoróló tao sere alaró betā whi Yesu Kerisoné hamokoróló hale matere wisi alatamo, so whi feapaae mo turó suralepó. Atéyale alané folosóro yale ala mo teraae falapó. ¹⁶ Kale yale fo momó dapó. Kótóné hale matepa sere alaró betā whiné yale dowi alamó sere sekei alatamo betā kaae meipó. Betā whiné yale dowi alamóitei, so whi fea taleyóló só deralepó. Atépatéi,

so whi feané fo tukóló yale dowi ala mo dekéro yó tapa, Kótóné hale matere alané so whi feapaae diā me alakéle muni, mo donoi so whipóló betero betera. ¹⁷ Ti noatepae, betā whiné fo tukóló yale alamó sukutere ala ai whi tuámó sókó walepó. Atéyaleiteiné so whi feapaae sukutere ala tokó melóló, ai alané so whi fea teteróló kaae tarepó. Kótóné hamokoróló tao sere alaró hale matere donoi doitamo sere so whita, ti betā whi Yesu Keriso tuámó mo ti betere bete sóró teteróló kaae taté fu betaalopó. Atétu sukutere alané teteróló kaae tareitei, mo ti bosené falapó.

¹⁸ Atére betené betā whiné fo tukóló yale dowi alamó kwia móturaalu, so whi fea só deró betera. Atépatéi, me whiné ti fo wosóló mo betā donoi ala wisinaale ereiteiné so whi feapaae me ala muni, mo donoi so whipóló, mo ti betere bete mótu betera. ¹⁹ Ti noatepae, kale yaose yóló mulale fo betā whiné tukóló yale dowi alamó, so whi fea dowi ala yale whitoró alée felepó. Atére kaae, betā whiné fo wosóló sya fele alané so whi fea me alakéle muni, mo donoi so whi beteraalopó.

²⁰ Kale fo tukóló du betale dowi ala mo ti fakeyópóló, Talené ama mepaae folosóro melale fotamo touróló, kale tukóló muló betere fokéle melalepó. Téyalemó, dowi ala mo ti faketepe, ai ala aluraai Kótóné hale hamokoróló tao sere alakéle mo ti fakeralepó. ²¹ Aita hale meipó. So whi fea dowi alané teteróló kaae tapa sukuté fu yale kaae, mió dā teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné hamokoróló hale tao sere alané teteróló kaae taru, dāpaae me alakéle muni, mo donoi so whipóló, mo ti betere bete mótu betaai erapó.

6

Dā dowi alamó sukóló, Yesu tuámó momó kepaayóló betera

¹ Térapa, mió dāné noa fo yaaloé? Kótóné ama hamokoróló hale tao sere ala mo ti fake yópólópa, dā dowi ala hale yó tawae fo enére? ² Ai fo mo enénipó. Ti taketa dā dowi ala tuámó mo sukóló molepó. Atéreiteiné ai ala tuámó dā momó kae netéro bitiré

faaloé? ³ Ti da fea weï tópuale alata, Yesu Keriso tuapaae doropóló, a sukale ala tuamó tópualepóló kisipa mutumié? ⁴ Ti da atéro weï tópuale alata, atamo betamó sukóló a tuamó douralepó. Ti hale meipó. Alimané mo kae ere de wisinaale tuamó bole fotokone Yesu Keriso kepaarótu yale kaae, dakélé kisi betere bete sóró atamo betamó bitiré faairaalu yalepó.

⁵ Ti Yesu sukutu yale kaae dakélé, atamo sukutepa ti a momó kepaatu yale kaae, da feakélé kepaayóló betaalopó. ⁶ Ti noatepae, ai upulé ala du betale whita, atamo filipaa ni tómó oleróló daletei dané kisiparapó. Atéyale beteta, dowi alané da momó tetéroló kaae tawaosóró, tó tikiné dowi ala yaai bole fotokó kemerópóló, atamo sukalepó. ⁷ Ti noatepae, mepaae sukutere whi ti dowi alané momó kae dokóló muni, teraae fóló hale beteraapó.

⁸ Ti mió da Yesu Kerisotamo betamó sukunapóló kisipa mutepa, ti atamo betamó betaalopóló kisipa tiki tiró beteraapó. ⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso a sukóló kepaayóló betereitei, momó kae sukalamomeipó. Sukutere alané a tetéroló kaae tawaaire sunire ala dané kisiparapó. ¹⁰ A sukale beteta, dowi alamó apaae erótu betale sekei ala mo ti kemeraairaalu, beta felitóró sukaleitei a momó kae sukalamomeipó. Atéro mió a betereiteita, Kótóné ala eraairaalu, beteraapó.

¹¹ A atétu yale kaae, dowi alané dia tetéroló kaae tawaaleitei, mo ti kemeróló diakélé sukó, Yesu Keriso tuamó bituraalu, Kótótamo mo betamó betóo, erapóló kutirimó muló betae. ¹² Térapa, diaa mo tó tikiné ekeleyóló yae dere ala sya furaaalu, du betere dowi alané dia tetéroló kaae tawaosóró yae. ¹³ Diaa hó naase, ó tiki fea, tó tikiné ekeleyóló du betere dowi alapaae mulaose. Ti diaa, mo sukale whitei momó kepaayóló beteraapa, beta whiné ama fosói to ó sepake me whiné kutó diyópóló mótu dere kaae, Kótóné ama eraai kisipa mole donoi ala wisinaale erópóló, diaa hó naase, ó tikikélé mo turó Kótópaae melae. ¹⁴ Ti mióta, dia kale tukóló muló betere foné tetéroló kaae tare aomó bitini, Kótóné hale hamokoróló tao

sere alané tetéroló kaae tare aomó beteraapó. Téreteiné dowi alané dia momó kae tetéroló kaae tanénipó.

Take dowi alané wae sóró betereitei, mió donoi alané kutó diratere whi beteraapó

¹⁵ Térapa, mió dané noa fo yaaloé? Daa, kale tukóló muló betere foné kaae tare aomó bitini, Kótóné hamokoróló hale tao sere alané kaae tare aomó beteraapa, dowi alatóro deté fu betaalopó fo enére? Mo meipó. ¹⁶ Ya me tetéroló kaae tare whi beterepaae fóló, ama dirae dere kutó naa dirótu betepa, ti ya ai whiné wae sóró kutó diratere whi beteraapóló kisipa muae. Yatamo dowi alané wae sóró kutó diratere whi betepa, ti ai alatóro deté fóló, sukutere alapaae sókó faalopó. Yatamo Talené fo aomó bitu, ai mo ala wisi sya fóló erótu betepa, ti donoi ala dere whi betaalopó. ¹⁷ Take dia dowi alané tetéroló kaae tapa, ai dowi alané kutó deratere so whi betalepó. Atépa, diaapaae kale fo wisi yó móturaalu, i fonéta dia kaae tawaalopa, aomó betae yóló yó maletei diané wosalepó. Ai fo wisi diaa hosaa tuamó muló bitu, keteké buóló erótu betereiteimó yalo Kótópaae mo kée enérapó. ¹⁸ Taketa, dia dowi alané dokóló muló betereitei, teraae faróló mió donoi alané wae sóró kutó diratere so whi ai betere ape.

¹⁹ Dia mo i hae whi bituraalu, yalo i yó mótu betere mo bete mole fo wisi dia diriyóló tué yaaire sunireiteiné kisipa yaasepóló, mo whiné dere alapaae dó faróló i dapa wosae. Taketa, diané hó naase dowi alapaae mulóló, ai alané wae sóró kutó diratere so whi bitu, dowi alatóro mo ti fakeraté fu betalepó. Atétu yale kaae, mió diané hó naase ó tiki fea Kótópaae hale menóló, ama donoi alané wae sóró kutó diratere so whi betae. Atétepa, ti Kótóné mo kae so whi beteraté fenérapó. ²⁰ Take dia dowi alané wae sóró kutó dirótu betale sukamó, donoi alané tetéroló kaae tare tuamó bitipó. ²¹ Mió i betere alimó haleturaalu, take diané du betale ala kisipa fatepa, take yale ala tuamó me noa wisi alakó bupa kelere? Take ai deté wale alané duputa, ti sukutere ala kaaró ai betere ape. ²² Taketa, dowi alané dia

dokóló muló beteretei teraae faróló, mió Kótóné ama kutó dirópóló wae sóró beteró betere so whi beterapó. Atéro Kótóné ama kae ere wisi ala tuámó bitiré fole duta, mo ti betó tawaaire bete sóró betaalopó. ²³ Ti noatepae, dowi alané ama kutó diratere so whipaae matere duputa, sukutere alapó. Tépateti, da teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné mo ti betó tawaaire bete hamokoróló hale mótu beterapó.

7

So whitamó dokóló betere alapaae dó faróló dere fo

¹ Norape-ó, yalo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo kisipare whirapepaae dapó. Whi sukuni betepa, ti kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aqomó beterapó ere fo diaaq kisiparapó. ² Betá suróló dere fo i ape. Whiné dokore so ama oma sukuni hale betepa, me whitamó dokaairetei fo mulapó. Ama omatamo sukóló wulia berteremó, me whiné dokotepa ti fo munipó. ³ Whiné dokore sotamo oma betepatei taaróló whi me kaetamo fupa, so whi feané ai so nópu nukulapó dua dapó. Tépateti, oma sukítikimó wulia me whitamó dokotepa, ti nópu nokole sopó enénipó. Ti noatepae, whiné dokore ala kemeyalepó.

⁴ Térapa norape-ó, soró whitamó dokoterepaae dó faróló yale fo bete i ape. Da Yesu Keriso tuámó betepa, a mo ti dóló sukunóturaalu, dakélé atamo sukalepó. Ti aita hale meipó. Folosóro kale tukóló muló betere foné dokaleteti mo ti kemeróló, sukóló momó kepaayóló betere whiné da dokóló, ni du wisi oletu dere kaae, da tuámó wisi ala epa kilituraalu, Kótóné ama doi doasi mulópóló erapó. ⁵ Take da tó tikiné teteróló kaae tawale alimó, kale tukóló muló betere fonétei tó tikiné ekéletere ala mo ti fakeyópóló, sesemeralepó. Atéro sesemeratepa du betale alané da tuapaae olerale duta, ti sukutere alapó. ⁶ Take tukóló muló betere foné da dokóló bitu, Talené ala eróturaalu, kale aseýóló muló betere fo maaté sya fóló erótu betalepó. Take até dua yale alata, da sukuturaalu mo ti kemeralapó. Mió

kisi alata, ti Deji Kepe Wisiné da fotoko bulatepa, Talené ama ala erótu beterapó.

Dowi alané da só deraai wóputu betere ala

⁷ Térapa, mió dané noa fo yaaloé? Kale tukóló muló betere fo-a, dowi alapó enére? Mo meipó. Ai tukóló muló betere foné epaae dowi ala i ape yóló yó melóluameisóro, ti dowi ala kisipa uameipó. Ti tukóló muló betere foné mené qla senée yóló au naqse fo uameisóro, ti au nokoleteti dowi alapóló tué muameipó. ⁸ Ti ai tukóló muló betere foné tē mulatepa, dowi ala e tuapaae sókó wóló, kae kae wisi wisi qla senée yóló au nokole ala kaaralepó. Ai fo sókó waaipa, ti dowi ala sukóló mulu, so whipaae me ala eraaire fotokq mo bunipó. ⁹ Kale tukóló muló betere fo sókó waaipa, e mo beterepó. Tépateti, kale yaqse yóló muló betere fo sókó wóló, dowi ala sukóló mupatei, kepaaróló beteraletiné e dóló sukunalepó. ¹⁰ Kale yaqse yóló muló betere foné mo ti betere bete melaalo nisi yalemó, sukutere alatei epaae eralepó. ¹¹ Kale yaqse yóló muló betere foné mulale temó dowi ala e tuapaae sókó wóló, fotei dowi alané nópulu kaae tao sóro e dilikóló dolóló sukunalepó. ¹² Atérené kale tukóló muló betere fota, me dowi alatamo hoseké ini yóo, kale yaqse ó yae ere fokélé doni, mo donoi ala wisipóló Kótóné ama kae tukóló mulóo erapó.

¹³ Ti kale tukóló muló betere fo wisi-a, sukutere ala alée fóló e dóló sukunaleé? Mo meipó. Ténitei, dowi ala yalo tué yópóló, dowi alané kale wisi tao sóro, e tuámó sukutere ala kaaralepó. Atétu dowi alata, mo dowi qlapóló so whiné kisipa yópóló, kale yaqse yóló muló betere foné hakearatapó.

¹⁴ Kale tukóló muló betere fota, Kótó a mo kepetóro bituraalu, amatei tukóló muló beterapóló, dané kisiparapó. Tépateti, e mo hae whi betereteiné dowi alané wae sóro kutó diratere whi i betero betere ape. ¹⁵ Yalo du betere ala yalotei kisipanipó. Ti noatepae, enére wisi alamo yalo dumi, yaalo hore alatei hoko du beterapó. ¹⁶ Ti yaalo hore ala yalo du betereteiné kale tukóló muló betere fo kolósu, yalo

du betere ala kolósu depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. ¹⁷ Ti ai alata, yałotei kekeme nóló dumi, dowi ala ę tuámó moleteiné du beterapó. ¹⁸ Atéru, wisi ala mo betakélé ę tuámó munipóló kisipa mutapó. Wisi ala ę tuámó munipó dere fota, yało mo tó tikimó wisi ala munipóló dapó. Ti noatepae, yało kisipané wisi ala enépatei, yaaire mo sunipó. ¹⁹ Yało yaai kisipa mole wisi alamó dumi, yaalo hóre dowi alatei yało hąle yó tarapó. ²⁰ Téturaalu, yaalo hóre alatei du betepa, ti yało kekeme nóló dumi, ę tuámó mole dowi alané du beterapó.

²¹ Ti yało du betere ala tuámó i ala epa kolóló kisiparapó. Yało wisi ala yaai kisipa mutere sukamó, dowi alakélé ę tuámó mupa kelerapó. ²² Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere fo kilituraalu, yało tuę tiki tuámó mo kée yóló hękesetu beterapó. ²³ Atépatei, yało hó naase, tiki tuámó dowi alané ama kisipa mole ala erótu betepa kelerapó. Ai alané yało tuę tiki tuámó donoí alatamo bóe du beterapó. Atéturaalu, yało hó naase, tiki tuámó yó tare dowi alané ę dokóló *dipula* kaae, beteró beterapó. ²⁴ Yało tikita, dowi alané i turukée fole ape! Yało mo tó tikiné ę sukutere alapaee sįyóló só foletei, né tao saaloé? ²⁵ Ti da tęteróló kaae tare whį Yesu Keriso tuámó bitu, Kótóné ępaee erótu betere alamó mo kée du beterapó.

Atétu betepatei, yało tuę tiki tuámó ti ę Kótóné tukóló muló betere foné wae sóró kutó diratere whį betóo, tó tikita ti yało yó tare dowi alané wae sóró kutó diratere whį betóo erapó.

8

Deį Kepe Wisiné mo ti betere bete mótu beterapó

¹ Térapa, mió Yesu Keriso tuámó betere so whį Kótóné fo tokóló só deratere ala mo yaalomeipó. ² Ti noatepae, dowi alaró sukutere alatamo fotokóné ę dokó muló beterepó. Atéretei, Yesu Keriso tuámó betepa, mo ti betere bete matere Deį Kepe Wisi fotokóné ę teraae faróló, hąle beteralepó. ³ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné da tao saai yaletei, mo tó tikiné dere ala tuámó betereteiné tao saaire

sunipó. Atépa, Kótóné ama naalematóró dowi ala du betale whį aųyóló sukópóló dotęyalepó. Aita hąle mei, so whinė yale dowi alamó melaai yale kwia tokóló aluraai yalepó. A atéro sukuturaalu, tó tikimó mole dowi ala ama só deróo, ai dowi alamó melaai yale kwiakélé ama tikimóteí sóró aluróo yalepó. ⁴ Atéro só deraletei hąle meipó. Tó tikiné yae dere ala sya feni, Deį Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whį da tuąpaae kale tukóló muló betere foné eraai du betale donoí ala eróló mo surópóló yalepó. Ai ala eró betere so whį da, ti dané tó tikiné yae dere ala dumi, Deį Kepe Wisiné yae dere alatóró du beterapó.

⁵ Tó tikiné yae dere alatóró sya fu betere so whį atimané kisipa tikikélé, ti tó tikiné hękesere alapaetóró muló beterapó. Tépatei, Deį Kepe Wisiné yae dere ala du betere so whį atimané tuę tikikélé, ti Deį Kepené yaai hękesere alapaetóró muló beterapó. ⁶ Tó tikiné yaaitere ala maaté kisipa mutu betere so whįta, sukutere ala tuámó beterapó. Tépatei, Deį Kepe Wisiné yae dere ala tuę mutu betere so whį ti Kótótamo bóe fióló mo ti betere bete sóró hosaa muni deyóló mo dua beterapó. ⁷ Ti noatepae, tó tikiné ekęlere ala yaai kisipa mutu betepa, ti Kótótamo bóe du beterapó. Atétere alané Kótóné tukóló muló betere fo aųmó bitini yóo, ai fo eraaire fotokókélé buni yóo, erapó. ⁸ Tó tikiné yae dere ala sya fu betere so whinė Kótó hękese yaaire ala mo eranénipó.

⁹ Tépatei, Kótóné Deį Kepe Wisi dia tuámó betepa, tó tikiné yae dere ala sya fóló ini, Deį Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló du beterapó. Mepaae whį de tuámó Yesu Kerisoné Deį Kepe Wisi bitinipa, ti Yesu Kerisoné so whį meipó. ¹⁰ Naao mo tikita, dowi alané dóló sukunóo, naao kepe beteta, ti Kótóné donoratere alané kepaaróló beteróo, erapó. ¹¹ Yesu Keriso kepaaróló beterae sekéné melale Deį Kepe Wisi dia tuámó betepa, Kótóné Naalema kepaarótu yale kaae, ai Kepepaae dia kepaaróló beterae depa, diaaų mo tó tikikélé kepaaróló, mo ti beterópóló yaalopó.

¹² Térapa norape-ó, Kótóné da tao sóró

eró betere wisi alamó ðanémo aþaae tokó melaaire kwia mulapó. Atéreteiné ðané tó tikiné ekẹlere alané noa alakó ðapaae eró betepa, ðanémo ama erae dere ala sya fóló eraaloé? Até mo enénipó. ¹³ Ti noatepae, tó tikiné yae dere ala sya fupa, ti ðiā mo sukāalopó. Tépatēi, Ðēi Kepe Wisi fotokḡné ðiā tao supa, ti ðiāné tó tikiné yaaire dowi ala ðiaaḡ doló suku-natepa, ti ðiā mo betaalopó. ¹⁴ Ti noatepae, Kótóné Ðēi Kepe Wisiné aḡisóró fu betere so whīta, ti Kótóné ama naale senaaletóró beterapó. ¹⁵ Ti ðiā matepa sale Kepeta, momó wae sóró kutó diratere whī beteróló, wiratere Kepe meni, Kótóné ama naale senaaletóró aleróló beterótu betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné ða tao sóró i fo yae depa, ðané fo fakeyóló, “A-pa-ó! Aya-ó!” du beterapó. ¹⁶ Ai Ðēi Kepe Wisi ðané kepetamo touyóló betamó bitu, ðata Kótóné ama naale senaaletóró beterapó du beterapó. ¹⁷ Mió ðatamo ama naale senaaletóró aleróló beterótu betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné ða tao sóró i fo yae depa, ðané fo fakeyóló, “A-pa-ó! Aya-ó!” du beterapó. ¹⁶ Ai Ðēi Kepe Wisi ðané kepetamo touyóló betamó bitu, ðata Kótóné ama naale senaaletóró beterapó du beterapó. ¹⁷ Mió ðatamo ama naale senaaletóró aleróló beterótu betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné ða tao sóró i fo yae depa, ðané fo fakeyóló, “A-pa-ó! Aya-ó!” du beterapó.

Kótóné ere ðe wisinaale tuamó betaalopóló haḡtu betere ala

¹⁸ Kótóné mo kae ere ala wisinaale ða tuāpaae haḡearóló, eratere ala kelaai ðapóló kisipa mutu, mió ðapaae i erótu betere seḡei ala mo sawa ọla alerótu beterapó. ¹⁹ Aleyóló muló betere ọla ọla feané Kótóné ama naale senaaletóró i ape yóló haḡearatere kelaai ðapóló, haḡtamo bitu, keke keke du beterapó. ²⁰ Kótóné aleóló muló betere ọla ọla fea fomaakei ala tuamó beteralepó. Ai alata, atima kisipanétei ini, ai ala tuamó beterale sekéné ama kisipa mole ala sya fóló erapó. ²¹ Atéru, Kótóné aleyóló muló betere ọla ọla fea doróló aluraai mió dokóló mulapó. Atéretei, take Kótóné ama naale senaaletóró dokoretei teraayóló ama kae ere ðe tuamó feléyóló betere ala atimakélé saalopóló kisipa mutu, haḡtamo kae tawóló beterapó.

²² Kótóné aleyóló muló betere ọla ọla fea touyóló so naale saai sisó nóló kaketu dere kaae, take keké nale alimó kaae sóró deté waletei, mió i betere alimókélé kaketere ala haḡe yó taretei ðané kisiparapó. ²³ Ama aleyóló muló betere mo ọla maaté mei, ða tuamókélé, Ðēi Kepe Wisi betereteiné dele doasi sóró kaketu beterapó. Ti aita haḡe mei, Ðēi Kepe Wisita folosóró ọlumétere ọla iki nukutere kaae erapó. Atéreteiné ða Kótóné naale senaaletóró aleróló dape saaire be ðe hapale analée yóló kaae taté fu beterapó. Ai be ðemó Talené ða dupu yaletéiné i daale tiki taaróló, kae tiki wisi saalopóló haḡe tamo kaketu beterapó. ²⁴ Ti Kótóné ama ða tao sóró wisiróló beteró betere beteta, take nalopaae eraaire wisi ala kelaalopóló kisipa mutu, haḡesetamo kaae taté fu beterópóló tao salepó. Atépatēi, mepaae whīné wisi alatamo kelené kolóló tuépa, ti ai ala ama sóró tareteiné kelené dere fo momó kae enénipó. ²⁵ Tépatēi, mepaae ala mió ðané sóró tani, take nalo saalopóló kisipa mutu, kaae taté fu betere ala hōni, haḡe bitiré fu betaalopó.

²⁶ Atétu betere kaae, moma yaaire fotokḡ buni béruraalu, ðané hosaa tuamó ere ala kolóné enénipa Ðēi Kepe Wisiné ða tao suraalu, aḡkélé deletamo ketekẹ buóló, Kótópaae momarótu beterapó. ²⁷ Atétu betepa, ðané hosaa tuamó ere ala taletu betere Kótóné Ðēi Kepe Wisiné mole kisipakélé kolóló mo tuérapó. Ti noatepae, kale Ðēi Kepe Wisiné Kótóné yaai kisipa mole alatóró sya furaalu, ama kae beteró betere so whī tao sóró Talepaae momarótu beterapó.

Kae kae seḡei alané ða doraḡsóró, Kótóné fotokḡné tẹteró beterapó

²⁸ Ti noatepae, Kótópaae yaala sókó fu betere so whīpaae kae kae ala erótu betere tuamó Kótóné atima tao saai wisi ala erótu beteretei ðané kisiparapó. Ti ai so whīta, ama kisipa mole ala eraai a beterepaae ape yalepó. ²⁹ Ti noatepae, mo taketitei ama kisipare so whīta, Naalema biture kaaetóró beterópóló, amatei atima wisiraté faai ðapóló, tukóló mulélipakalepó. Atéreteita haḡe mei, ama ne nomarape kuamó a topo naale beterópóló erapó.

³⁰ Mo taketitei ama kisipané ʔa beterepaae wópólópó yóló sóró beteriale so whítóró ʔa beterepaae ape yalepó. Atéyale so whípaae me alakélé muni, mo donoi so whípóló beterialepó. Atéró sóró beteriale so whi tuʔapaae ti ama kae ere de wisinaale eróló mo ti suró beterapó.

³¹ Atérapa, ama ai eró betere doasi alamó, mió ɖané noa fo yaaloé? Ti Kótó ʔta, ɖapaae me ala eraʔsóró tao sere seké beterapa, né ɖatamo bóe dóló só deraaloé? ³² Kótóné ama naalema mepaae whiné ɖaʔsóró sesé dere ala ini, ɖa fea tao saairaalu, ʔpaae eraaire ala erópóló, atimané naase tuʔamó mulalepó. ɖa tao suraalu ama naalema melale kaae, ɖané mepaae ʔʔʔtere alakélé ama hamokoróló tao sóró hʔle melaalomeipóló kisipa mute? Meipó. Ama mo melaalopó. ³³ Kótóné ama so whípóló sókó sóró kae beteró betereitei, né atimatamo fo tokóló só derané? Ti Kótónétóró mo donoi so whípó du beterapó. ³⁴ Ti atimata, me alakélé muni, mo donoi so whípóló Kótónéitei sóró beteró beterapa, né só deraaloé? Yesu Keriso ʔa mo ti sukʔletei, Kótóné momó kepaaróló fea ala teteróló betere tiki, ama turu naase ɖemó beterialepó. Aimó bituraalu, ɖa só deratere ala ʔaʔsóró, tao saaire fo Alima Kótópaae du beterapó. ³⁵ Yesu Kerisoné ɖapaae yaala sókó furaalu, eratere wisi ala mo eraʔsóró, né sesénére? Me sekéi alané ó hosaa tuʔamó mole sekéi alané ó Yesuné doimó betepa sere susupui alané ó ʔla sóku alutere alimó wote dere alané ó kuti meiyóló tiki hʔle betere alané ó mepaae ɖa dóló sukunatere kae kae ʔla ʔlané ó whi mo ti dóló sukunatere alanékélé sesénénipó. Mo meipó. ³⁶ I fo kaae ašemókélé erapó.

“Tale-ó, ɖa naao ala erótu beteremó, ɖapaae ɖiʔ daalopó dere fo betere dokʔ fea hʔle yó tarapó.

Ti ɖata, *sipsip* hupurape daai halikané kaae duló beterapóló,” erapó.

³⁷ Ai dosʔayale alarapené ɖa mo ti doratere ala enénipó. Mo bóe dóló be torokʔ falatu dere kaae, ai alarape ɖané teteróló teraae faaire alata, ɖapaae yaala sókó furaalu wisi ala erale whi Yesu Kerisoné yale ala

tuʔamó bitu, ti mo sumó enérápó. ³⁸⁻³⁹ ʔʔlo i dere fota, mo ɖapóló tué tiki tiraaire fopa wosae. Sukutere alané ó betere alanékélé, *ensel-rapené* ó dowi keperapénékélé, mió i betere alimó du betere alané ó take waaire alimó yaaire alanékélé, kae kae fotokʔ bole keperapené ó sʔ taoró betere ʔlarapénékélé, mo apaae derepale dolomó betó mole ʔlaró Kótóné aleóló muló betere ʔla ʔla featamoné, Kótóné ama yaala sókó fale ala, ɖa teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuʔapaae tepeyóló, amamo ɖapaae yaala sókó furaalu, wisi ala mo eraʔsóró, ai dosʔayale alarapené seséyaaire mo sunipó.

9

Kótóné ama mole kisipatóró sya fóló dere ala

¹⁻² ʔʔlo i dere fota kapala mei, ʔ Yesu Keriso tuʔamó bitu, mo ɖapó. ʔ dekené sukuturaalu, ʔʔlo hosaa tuʔamó delei ala hʔle yó tareitei, ɖe Kepe Wisiné kolóló mo ɖapó du beterapó. ³ ʔʔlo no nerape Israel fake so whi atima ʔ betere kaae wisiyóló beterópóló tao suraalu, ʔ Yesu Kerisotamo betʔmó betere ala tekeyóló kae beteratepa ti wisirapóló kisipa mutapó. ⁴ Ti ai Israel fake so whi Kótóné dape sóró ama naale senaale beteróo, ama kae ere ala wisinaale atimané kolópóló yó melóo, Kótóné ama so whípóló atimatamo mo dirii fo dokóló mulaté wóo, ama tukóló muló betere fokélé atimapaae melóo, momatere bemó Talené doimó mepaae alarape erótu betae yóo, ama wisi ala atimapaae mo eraalopóló, yóló mulaté wóo erapó. ⁵ Ti atimata, Israel fake kaarale whi rapené deté wale so whípó. Ai fake sonéta, so whi teteróló kaae tawaaire whi Yesu Keriso mo whi tiki daai dealepó. Ti Yesu ʔta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó beterapa, ama mole doi wisinaale mo ti muó tanópóló, sóró horótu betae. Mo kée! Teyópóló yae.

⁶ Kótóné atimapaae i ala eraalopó ere fo hʔsóko felepóló kisipa mute? Mo meipó. Ti noatepae, kale whi Israel-né deyale naalerape fea betó moletei, atima Israel faketóró bitinipó. ⁷ Abraham-né deale naale senaale betó moletei, fea ama doi mole naale senaletóró bitini, mepaae ti ama doi munire naale senaale beterapó.

Aşemó i fo mulapó. Kótóné Abraham-paae duraalu,
 “Aisak-né deyaaire naale senaale maaté ti mo naao naale senaale ai ape,” erapó.

⁸ Ai ere fo bete i ape. Abraham-né ama naale tamo dealetei, mo whiné naale senaale detere ala sya fóló deale naaleta, ti ama naale meipó. Kótóné Abraham-paae eraalopó yale fo dokonóturaalu deale naaleta, ti Kótóné ama doi mole naale senaalepó erapó. ⁹ Ti Kótóné ama mo eraalopó yóló mulale fo i ape.

“E momó fesaae wouraaluta, mió yalo i tukóló mulatere be demótóro Sera a naale mo sóro betepa kelaalopó,” fo ipakalepó.

¹⁰ Ai maaté mei, Rebekanékélé dané noutere Aisak-tamo betá be demó naale tamo deipakalepó. ¹¹⁻¹² Ai kale naale tamo betá be demó deyaaipatei, atimaamoné me wisi ala ó dowi ala initei, Kótóné ama mole kisipa sya furaalu, sókó su yóló kae beteraaire ala mo ti muó tanópóló, kale sopaae i fo ipakalepó.

“Naao topo naaleta, deke naalené kutó diratere whi betaalo ai ape,”

Ti Kótóné ama so whipóló sóro beteratere alata, whiné dere ala kolóló dumitei, Talené ama kisipa mole alatóro sya fóló dua dapó. ¹³ Ai fo kaaetóro aşemókélé erapó.

“Yalo hosaa mo turó Jekop-paae muluraalu, Iso yalo hekeseni hóralebó.”

¹⁴ Atérapa, mió dané noa fo yaaloé? Kótó ata, whiné du betere ala donoyóló tale dumi, hoko taletere Kótópóló kisipa mute? Mo meipó. ¹⁵ Ti Kótóné Moses-paae i fo erapó.

“Yalo tao saai kisipa mole whitóro kuleturaalu tao saalopó. Ti kuletere alata, yalo kisipa mole whipaaetóro dua dapó,”

¹⁶ Ti Kótóné tao sóro erótu betere alata, whiné mole kisipa ó keteké buóló ditere kutó kilituraalu dumitei, Kótó a tuámó ere kuletere alané tao sóro erótua dapó. ¹⁷ Kale aşeyóló mole Kótóné fo tuámó topo whi Feropaae i fo erapó.

“Naao du betere ala tuámó yalo bole fotokó hakearatepa, i hae kwiamó betó

mole so whi feané kolóló, yalo doi sóro horópóló, Isip hae naao tetéroló kaae tawae yóló ya topo whi sóro betero beteraapó,” erapó.

¹⁸ Ti Kótóné ama kőleaané kőleturaalu tao sere whi tao sóo, mepaae so whi hosaa taróló dowaae fole ala eraai depa, ti mo dowaae falóo, du beteraapó.

¹⁹ Diakó betá whiné epaae etei kaae fo enérapó. “Ai fotamo mo epa, Kótóné dané yale dowi alamó da só deratere ala, noatepa du betere? Ti atétepa ama kisipa mole ala yaşóro, mené sesé yaairetei mo şunipó,” ²⁰ Ti ya noa kaae whi bitu, Kótópaae bi kaatere fo dute? Kale doka haenétei wuti aletu betere whipaae “Naao noatepa e etéro hoko aleyaleé?” fo enére?

²¹ Kale wuti aletere whiné ama betá hae bula kaayóló mo ęla deyaaire wuti aleyóo, mepaae hale hoko ęla deyaairetei aleyóo dua dapó. Ti ama ęla ereteiné ama kisi-pané alenére ęlatóro şumó alenérapó.

²² Atétere kaae, Kótó a fopaae buturaalu ama doraai taketi bukóló kae beteraale so whi kwia melaaai kisipa mualepó. A atéro fopaae butu, kwia matere alaró fotokotamo so whi feané kolópóló hapale hakearóló ini, dua kaae taté fu betere alamó dané noa fo yaaloé? ²³ Aita hale mei, Kótóné ama kae ere de wisinaale tuámó faane wisi wisi ala ama kőletu tao saaire so whiné tuę yópóló ere alamó dané noa fo yaaloé? Ai so whita, Kótóné ama kae ere de tuámó beteroópóló, taketi tukóló muló beteraapó. ²⁴ Atére so whita me kae mei, datórotipó. Ti da Juda fake maaté a beterepaae ape ini, Juda meire fake so whikélé a beterepaae ape erapó. ²⁵ Yalo i dere fo kaae, Hosea buk-mókélé Kótóné ama i fo erapó.

“Mepaae yalo so whi mei, kae fake so whipaae yalo so whipó yóo, take hosaa muni yale sopaaetei yalo hosaa mole sopó yóo, yaalo ai ape.”

²⁶ Atére kaae,

“Atima yalo so whi meipó yale tikimótei dia mo ti betere Kótóné naale senaalepó yaalo ai ape.”

²⁷ Aisaiané Israel so whimó kisipa mutu, fo fakeyóló i fo erapó.

“Israel fake so whi mo hale ɔla kaae betó mupatei, betá betá so whi ti aluyaqsóro tao saalo ai ape.

²⁸ Ti noatepae, Talené i haemó betó mole so whiné yale dowi alamó kwia melaairetei hasókó feni, hapale tétitóro mo turó melaalo ai ape.”

²⁹ Ti i bope yale ala Israel so whipaae eraai teópatei, mo take Aisaianékélé aseýoló muló beterapó.

“Hepen bemó betó mole bóe dele *enselrape* teteróló kaae tare Talené dā tao sóro, ama naale senaale beteróluameisóro, ti dā Sodom beró Komora betamo doróló wópu mulótu yale kaae uapó,” erapó.

Isarael fake so whi Talepaae kisipa tirénire ala

³⁰ Atérapa, mió dané noa fo yaaloé? Juda meire fake so whi atimapaee Kótóné mo donoi so whipó yópóló, me wisi alakélé initei, Kótópaae betá kisipa tiki tiratere ala kilituraalu, mo donoi so whipó erapó.

³¹ Téyaletei, Israel fake so whiné kale tukóló muló betere foné erae dere ala eratepa kilitu, mo donoi so whipó yópóló, keteké buóló du betaletei, donoi so whipó yaaire dālemó sókó fenipó. ³² Ti noatepae, atima tué tiki tiratere ala ini, kale tukóló muló betere fo sya fupa saalopóló kisipa mutu wóputu betaleteiné sini ipakalepó. Ti atimatei kale kotóo sóro dée nalatere kane fakemó kotóo sóro dée nukua yalepó. ³³ Ti atima ai ere alata, i asemó mole fo kaaetóro erapó.

“Kotóo sóro dée nalatere kane fake Saion haemó yalotei i mulatapa kelae. Ai kane fakemó so whi kotóo sóro dée nukua yaalopó.

Mepaae so whi dené ai seképaee kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

10

¹ No nerape-ó, Israel fake so whi aluyaqsóro yalo hosaamó suraalu, Kótóné tao sópóló momarótu beterapó. ² Ti noatepae, atima Kótóné ala eraai keteké boletei yalo kelené diriyóló kolóló mo kisiparapó. Tépateti, ai bole ketekéta, ama

fo bete wosóló diriyóló tué iru meitei hale du beterapó. ³ Ti noatepae, Kótóné hale matere donoi ala atima tuéniru, atima dere wisi alamó Kótóné mo donoi so whipó yópóló kisipa mutu, wóputu betalepó. Téturaalu, Kótóné donoi so whipóló beterótu betere aomó sukóló bitini, dowaae fu betalepó. ⁴ Ti kale tukóló muló betere foné eraai yale ala fea mo dokonóló, Yesu Kerisoné amatóro eróló kemeralepó. Atére alata, mepaae so whi de apaae kisipa tiki tiratepa, Kótóné me alakélé muni, mo donoi so whipó yópóló erapó.

⁵ Kótóné mo donoi ala dere so whipó yópóló, kale tukóló muló betere fo erótu beteremó Moses-né i fo erapó.

“Me whinétamo kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, ti ai foné erae dere ala fea hotowaró sya fóló erótu beterópóló yae,” erapó.

⁶ Tépateti, tué tiki tiratere so whipaae me alakélé muni, mo donoi so whipó dere fo i ape. “Diaaɔ hosaa tuámó etei kaae kisipa muaqsé. ‘Demaaté hepen-paae faaloé?’ ” dere fota, Yesu Keriso i haemó beterópóló dapesó dorowonére? ⁷ Me fo i ape. “Demaaté mo apaae derepaaloé?” dere fota, Yesu Keriso sukóló moletei i haemó beterópóló, mé whi hae dolopaae doropóló dapesó honére? ⁸ Até enénipa, Kótóné noa fo aseýoló muló betere? “Kale mo fo ya betere tikimó ai mole ape. Ai fota, naao kólómókélé buóo, naao hosaa tuámókélé muóo, ai ere ape.” Ti ai fota, me kae mei, dané diapaae Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiróló betae yóló yó mótu betere fotórotipó. ⁹ Ti ai bete mole fo i ape. Mepaae whipaae naao kólónétei, “Yesu aɔta, dā teteróló kaae tare Talepó,” yóo, a mo ti sukaletei Kótóné momó kepaaró beterapóló kisipa tiki tiróo depa, ti so whi aluyaqsóro ama tao saalopó. ¹⁰ Ti noatepae, naao hosaa tuámó apaae kisipa tiki tiróo, me alakélé muni, mo donoi whipó yóo, naao kólónékélé a etei kaae Tale beterapó dere fo wosetu, ama ya aluyaqsóro tao sóo yaalo ai ape. ¹¹ Ai dere fo kaaetóro asemókélé erapó.

“Mepaae whi de apaae tué tiki tiró betepa, atére whi haleróló só deraalomeipó.”

¹² Ti noatepae, Juda fake so whikélé, Juda meire fake so whikélé, teteróló kaae tare Tale mo betatóró bitu, me fake tao suraalu me fakemo sisópaae erótumipó. Mepaae so whiné apaae Tale-ó, ę tao sae depa, ti wisi ala faane Talené hamokoróló tao sóró wisi eraalo ai ape. ¹³ Ti noatapae,

“Mepaae so whi dené ąta, etei kaae Tale beterapóló kisipa mutu, ‘Tale-ó, ę tao sae,’ depa, ti atétere so whi mo fea aluyaosóró ama tao saalopó.”

¹⁴ Mepaae so whi atima kisipa tiró bitinire Talepaae Tale-ó, ę tao sae fo netéró yaaloé? Me whiné ąta, etei kaae Tale beterapóló yó matere fo wosenitepa, apaae nétéró kisipa tiki tiraaloé? Ai fo wisi yó matere whi meitepa, ti atima nétéró wosaaloé? ¹⁵ Kale fo wisi yó melale fópóló mené dotonéni depa, ti atimanémo ai fo netéró yó melaaloé? Ai fo kaaetóró asemó erapó.

“Kale fo wisi yó maté kotere whirape dore tikikélé hōni, koteretei kilitu mo kokōné sukutapó.”

¹⁶ Tépatēi, mepaae Israel fake so whiné kale fo wisi wosóta dua yaletēi, ai fo aqmó sukóló bitinipó. Ti Aisaiané i fo aseyóló muló beterapó.

“Tale-ó, dané yó male fo némaaté wosóló tuę tiki tiraleé?” erapó.

¹⁷ Atépatēi, kale fo wisi yó matepa wosetere alané ti tuę tiki tiratere ala kaaratapó. Ai fo wisita, Yesu Kerisoné me whipaae yó melae dere fotóró yó matepa so whi feané wosenérapó. ¹⁸ Tépatēi, ętao diapaae wosetere fo i ape. Ai yó male fo atimané wosenié? Mei, mo wosipakalepó. I ere fo kisipa muae.

“Ai kale fo hae kwiamó betó mole so whi feané wosópóló deté kwealepó.

Ai fo wosóló, atimanémo i hae kwia feamó betere so whipaae yó maté kweóló mo suralepó,” erapó.

¹⁹ Kale yale kaae diapaae momó wosetere fo i ape. Israel fake so whiné kale fo wisi wosóló kisipa inié? Folosóró Moses-né asemó Kótóné i fo erapó.

“Mo doi munire so whipaaetei ętao wisi ala eratepa kilituraalu, ętao erólúa

alatei atimapaae eratapóló diaao dei tuę muaalo ai ape.

Dię fopaae buópóló, ętao fo tuęnire so whipaae wisi ala eraalopó,” erapó.

²⁰ Aisaia ę halaaainé daalu i fo erapó.

“Ę kelaai kekenitere so whinétei ę kolóló tuę yalepó.

Ę kisipa yaaitapóló yó ętao fo ini yale so whipaaetei ę etei kaae Kótó beterapóló yó malepó,”

²¹ Tépatēi, Kótóné Israel fake so whimó kisipa mutu, ama i fo erapó.

“Betere dokō fea atima ętao dere fo wosóló aqmó bitini, dowęae fu betere so whi ętao dape saairaalu, naase bukó tapatei, atimané ętao dere fo woseni, mo ti dowęae fu beterapó,” erapó.

11

Kótóné mepaae toróti Israel fake so whi kōleyalepó

¹ Atérapa, ętao diapaae wosetere fo i ape. Kótóné ama so whi hōróló mo ti taaraleé? Mo meipó. Ti ękélé Israel fake i betere ape. Ęta, Abraham-né deale naalené deté wale whi Benjamin fakené deale whipó. ² Atima teó deyaaipatei, mo taketi Kótóné ama kisipa yale so whi hōróló mo ti taarénipó. Ti Elaijané yale ala asemó moletei kisipa muae. Kótóné Israel fake só deróló kwia melópóló kisipa mutu, Elaijané i fo erapó.

³ “Tale-ó, naao fo eratere kóló whirape atimané dóo, ętao moma yaai aleóló muló betere kane fakekélé fisikóló taae falóo yalepó.

Téturaalu, ę betę hęsókó fóló betepa, mió atimané ękélé dóló aluraai du beterapó,”

⁴ Ai fo depa, Kótóné Elaijapaae noa fo ipakaleé?

“Kapala kótó Baal-paae bukutiri teęró tale-ó yóló, moma initere 7000 whikélé atimané daosóró ępaaetóró moma yópóló, ętao atima tao sóró kae beteralepó,” erapó.

⁵ Take ai ala ere kaae, mió i alimókélé Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, hamokoróló hęle tao sere alané mepaae toróti so whi amatei sókó sóró kae beteró

beterapó. ⁶ Ti ama so whi atéro kae betera le alata, Kótóné ama hamokoróló hãle tao sere alané erapó. Ti aita, whiné dere wisi ala kolóló inipó. Motamo wisi ala deremó uşóró, ti Kótóné ama hamokoróló tao sere ala hãle ɔla aɔ uşó.

⁷ Atérapa, mió noa ala ere? Israel fake so whiné saai dapóló ketekę buóló kekitu betale ɔla sinipó. Téyaletai, Kótóné ama so whipóló sókó suyóló kae betera le so whiné maaté salepó. Mepaae so whiné hosaa ti Talené amatei taralepó. ⁸ Atére ala aşemó erapó.

“Atimané kisipa tikikélé, Kótóné mo ti keyóróló okokoróo, kelenékélé me ɔla kelaşóró dilikiróo, wosélinékélé dere fo wosaşóró mo ti kinóo yaletai, mió i alimókélé ai alatóró hãle erapó,”

⁹ Depit-nékélé i fo aşerapó.

“Atimané ɔla nokole alata, atima daaitere he alée fóo, kotóo sóró dée nalatere kane fake alée fóo duraalu, atimatei só deróló kwia melópoló yae.

¹⁰ Atima kelenékélé me ɔla kelaşóró kele mo ti dilikiróló, atimané sekę beyóló furaalu, sisó mo ti kaae wale nisi deretei hãle yó tanópoló yae,” erapó.

Hãle botokore ni, dalo nitamo olekeyale fo

¹¹ Térapa, yało dişpaae i dere fo wosae. Atima atéro dée naletei mo ti muó tawaleé? Mo meipó. Téni, atima dowi ala maaté du betepa, Kótóné tao sere ala Juda meire fake so whipaae erótu beterapó. Israel fake so whiné ai ala kilituraalu, atimapaee eróluş alatei kae fake so whipaae eralepóló, atima kisipa sópóló Kótónétei eralepó. ¹² Juda fake so whi atima Talené fo wosetere hóyóló dowi ala du betaletainé, Kótóné ama wisi wisi ala i haemó betó mole so whipaae erótu beterapó. Ai erótu betere ala Juda fake so whipaae melaai yaletai, Juda meire fake so whipaae malepó. Ai Juda fake so whi mo turó Talepaae momó fesaae waletaimó, i haemó betó mole so whipaae waaire wisi wisi alata, take folosóró erale wisi ala bosenóló, mo dekeró faşayóló saalo ai ape.

¹³ Diş Juda meire fake so whipaae i dere fo wosae. Eta, diş tuşmó Talené fo erópoló aposel whi sóró beteró betere teiné, ama ala yało dişpaae eróló fakerótu beterapó.

¹⁴ Aita hãle mei, yało fake so whiné diş tuşmó du betere wisi ala kaae, dąkélé enée dere so whi mepaae Talené tao sópóló kisipa mutu, ketekętamo erótu beterapó.

¹⁵ Ti noatepae, Talené Juda fake so whi kapala hóróló sisópaae eraletainé, i haemó betó mole so whi Kótótamo bóe fiyóló betamó beterapó. Ai ala mo epa, ti atima dape sere be demó sukóló mole so whi kepaarótu dere kaae eraalomeipóló de?

¹⁶ Ti folosóró bulatere *flawa* o kaae sóró kwia Talepaae matepa, ai matere kwia Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, mepaae hãle mulaleteikélé fea amapóló kae muló beterapó. Atétu dere kaae, ni bete Talepaae matepa, Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, ni tetejkélé kae ai muló betere ape.

¹⁷ Ti dişta, mo dalo *Olip* ni tej mei, hãle botokore *Olip* ni tej tukó sóró mo dalo *Olip* ni tetejrapetamo daalópoló, mepaae tetejrape tukó faróló, taşemó olekeyalepó. Ti ai olekeyale ni tej horatere feşta, kale bete daale *Olip* tikimó kaaróló mótua dapó. ¹⁸ Atérapa, diş olekeyale tetejrapené mepaae hãle ere tetejrape teşeróló bopé fakeyaşse. Diştamo bopé faketeşpa, ti yało i dere fo wosóló kisipa muae. Bete diriyóló daalópoló diş tetejrapené fotokoró bitini, tetejrape daalópoló, betené fotokoró beterapó. ¹⁹ Ti me whiné etei fo enérapó. “Eş etéro olekeyóló daalópoló, mo tetejrape tukó faralepó,” ²⁰ Aita mo deretei, atima tuş tiki tiréni yaletainé Kótóné tukó faróló, diaaş kisipa tiki tiró betere alané diş olekeyóló daalapó. Atérapa, me whi teşeróló bopé faketeşere ala ini, winé sukutu Kótó aşmó betae. ²¹ Ti noatepae, Kótóné ama dalo ni tetejrape kşle duraalu bokş sóró taaréni, mo tukó faralepó. Atéyale kaae, dişkélé tukó faraalomeipóló de?

²² Ti Kótó aşta, kşleturaalu taosóró wisi ala eróo, dowi ala deremó deteraayóló kwia matere alakélé yóo dapóló kisipa muae. Yesupaae kisipa tiki tiréni, haepaae derepele so whipaae Kótóné dowi kwia

melóo, diã apaee kisipa tiró betepa ama kolené sukutu tao sóo yaalopó. Atérapa, diã ama tao sere ala taaróló feni, ai wisi ala tuãmó hãle betó tawae. Aténitepa, ti Kótóné diãkélé tukóló taae faraalopó. ²³ Ti ai kale tukó farale tetejrape atima tué tiki tiréni, dowãae fu betere ala taaróló, momó kisipa feteyóló apaee tué tiki tiratepa, ti kale tukó farale tãlemó Kótóné momó sumó olekenérapó. ²⁴ Ti noatepae diãta, hãle botokore *Olip* ni tetej tukó sóró, dãlo *Olip* ni tãlemó olekeyaaitere ala mo hapólupatei olekerapó. Kale mo dãlo *Olip* ni tei tukó farale tãlemó momó olekeyaaitere hapólu ini, ama mo sumó olekenérapó.

Kótóné Isarael so whi tao saalopóló yale fo

²⁵ Norape-ó, diã bopé faketuraalu mepaae so whi só deraosóró, kinóló mole ala diaaõ kisipa yaasepóló, hãkearóló i dapa wosae. Talené mepaae Israel fake so whi atima hosaa mo ti tãró betere ala hãle epa, ti mepaae Juda meire fake so whi Talené ama dãle muló betereitei fea sumótóró a beterepaae wapa, atima hosaa tãretei Talené momó feteraalopó. ²⁶ Atéturaalu, Israel fake mepaae turó aluyaosóró tao saalo ai ape. Ai fo kaae asemó erapó.

“Tao saaire whi Saion be taaróló wouraalu, Jekop fake so whiné Kótó sisópaae erale ala kemeraalopó.

²⁷ Atima aluyaosóró yãlo tao saalopóló muló betere dirii fo i ape.

Atimané dowi ala yãló tokóló aluraalopó,” erapó.

²⁸ Juda fake so whi atima kale fo wisi hóróló sisópaae eratereteiné diãtamo bõe du beteraapó. Atima Juda fake so whiné kale wosetere fo wisitamo atéró bõe du betepatei, Kótóné ama so whipóló sorokó su yóló kae betero betereiteiné ama hosaa mole naale senaalepóló, yaala sókó fu beteraapó. Ti aita, take noumatererapepaae i ala mo eraalopó yóló mulale fo sya furaalu du beteraapó. ²⁹ Ti noatepae, Kótóné ama so whipaae hãle matere ala ama tué feteyóló momó tokó sóo, ama kutó diraa ape depa wale so whipaae, diã fae yóló hõkonatere alakélé yóo dumipó.

³⁰ Juda meire fake so whi diã take betale alimó Kótóné fo aomó sukóló bitini, ama fo tikitu betalepó. Tétu betaleteti, mió Juda fake so whi Kótóné fo aomó sukóló bitini, dowãae fóló du betale alané Kótóné diã kolené sukutu tao saaire tu mulalepó.

³¹ Atére kaae, mió Kótóné diã kolené sukutu tao sale alané take atimakélé kõletu tao sópóló, mió Kótóné fo tukóló dowãae fu beteraapó. ³² Atéró dowãae fu betepa, Kótóné kolené sukutu atima mo fea tao saairaalu, fo tukóló dowi ala du betere tuãmó beteraapó kisipa muópóló, so whi fea ai ala tuãmó sóró beteraalepó.

Kótóné doi sóró horatere ala

³³ Kótóné dotoróe fóló mole tué tiki betero fea ala bete tuére alatamo ama kaepó.

Téruraalu òla òla fea tale dere alaró ama du betere alatamo né taleyóló kisipa yaaié?

³⁴ “Talené ama mole kisipa turó né kisipa ere?

Kótóné ama du betere ala wisiyóló yópóló né yó maleé?

³⁵ Mé whiné Kótóné apaee momó tokó melópóló, me òlakó melaleé?” erapó.

³⁶ Ti noatepae, Talené so whikélé, yó mole òla òlakélé mo fea amatóró kaaró beteraapó. Ai òla òla fea ama fotokóné teteróló kaae tapa yó mulapó. Betere òlanékélé, ere òlanékélé ama kisipa mole alatóró erópóló erapó. Atérapa, ai sekéné ama doasi doi hãle muó tanópóló yae. Mo kée! téyópóló yae.

12

Dané betere bete turó Kótópaae hãle matere ala

¹ Térapa norape-ó, Kótóné dã kolené sukutu tao sóró erótu betere wisi ala kilitu, hupu ó na simó sukúlaa daaróló Talepaae mótu dere kaae, diã mo bitutei, diaaõ hó, naase, tué tikikélé, hosaakélé fea Talepaae hãle melaasepóló i dere ape. Atétepata, Talené ala erótu mo kae so whi beterepa, ama kolóló hekeseyóló senérapó. Ti aita, Talené diãpaae hãle eró betere alamó kisipa

mutu, ama doimó mo donotóro dirótu betere kutó ai ape. ² Tétu, i haemó betó mole so whiné du betere ala diñé tokóló ini, take muale dowi kisipa taaróló, mió wisi kisipa muóló betae. Atétepa, ti Talené kisi whi aleróló beteraalo ai ape. Atéro bitu, kae kae ala fea diñétei taleyóló ita, Talené ama yaai kisipa mole alapóló kaae kolóló, tué yaalopó. Kótóné kisipa mole alata, mo ala wisinaale, da mo whiné eratepa, ti a mo heseke yaalo ai ape. Ama kisipa mole ala mepaae yañani, mo sumótóro mulapó.

³ Ti noatepae, Talené hamokoróló epaae melale kutó diróturaalu, diñ feapaae i dere ma fo wosae. Kótóné apaae kisipa tiki tiratere ala yópóló, diñ feamó betá betá yóló aliró beterapó. Atérapa, dere ala fea yałotóro sumó enérapóló, me whi só deróló bopé fakeni, Talené ya tuapaae suratepa i kutó sumó dinérapóló kisipa muae. ⁴ Da so whi fea mo betá tikitóro daalapó. Ai betá tikimó hó naase, kae kae tiki fea daaletei, ai tikirape feané betá kaae alatóro dumi, kae kae ala dua dapó. ⁵ Atéru ere kaae, da fea Yesu Keriso tuamó mo betá tikitóro daayóló beterapó. Da Keriso so whi fea olekeyóló betá tikitóro daaleteiné no netóro beterapó. ⁶ Da feané Kótóné ala erópóló, amatei hale hamokoróló kae kae kutórape dokoralepó. Mepaae whi Kótóné kóló whi bitu, Talené fo i ape yóló yó matepa, ama tué tiki tiró betere bete mole fo donotóro sya fóló erótu beterópóló yae. ⁷ Talené kutó diratere so whirape bipi yaqsóro, tao sere kutó meló betepa, ti ai kutótóro dirótu betae. Mepaae so whipaae Kótóné fo yó matere ala meló betepa, ti so whipaae yó matere alatóro du betae. ⁸ Mepaae so whipaaetamo Talené ala erótu beteretei taaréni, yó tanópóló keteké bulatere ala meló betepa, ti keteké bulatere fotóro du betae. Mepaae so whipaae so whi tao sóro hale matere ala yópóló meló betepa, ti nalo kwia saai dapóló kisipa muóló meni, hale sae yóló meló betá yae. Mepaae so whipaae so whi tetéroló kaae taru alisóro fole ala meló betepa, ti kisipa ai alapaaetóro mulóló, mo hotowaró kaae tawae. Mepaae so whipaaetamo so whi

kolené sukutu tao sere ala meló betepa, ti kutiri teraae fóló, hañtamo tao sere ala du beterópóló yae.

Ne nepaae yaala sókó furaalu mo alatóro erótu betae

⁹ No nepaae hale tó tikiné maaté yaala sókó feni, hosaa tuamó mo alatóro muluraalu, yaala sókó fu betae. Atétu, dowi ala mo ti sisópaae eróló, wisi ala betá botokó sóro tawae. ¹⁰ Diaağ no nepaae yaala sókó fóló, u tao su i tao su dere ala hale yó tawae. Naao no hamomané wisi ala du betepa, naao doi haepaae deróló ama doi sóro horóló, a dukirótu betae. ¹¹ Talené ala erateretei, dekeyóló hōni, Deñ Kepe Wisiné diaağ kepe bete tuamó keteké bulatepa, diaağ ama ala erótu beteretei si kaae hale dó tanópóló yae. ¹² Take nalo Talené dapaae wisi ala mo eraalopóló kisipa mutu, sekeñ ala wapakélé me ɔla meipóló hale belée taru, hañé sukóló momatere ala betá suka fea yó tawae. ¹³ Kótóné ama kae betéro betere so whi mepaae ɔla ɔla yañatepa, naao moletei bukóló hale melae. Mepaae uké wale so whi naao bepaae wisi kisipatamo dape sóro ɔla melóló firae.

¹⁴ Mepaae so whiné diapaae kae kae sekeñ ala eratepa, Talepaae atima dorae fo ini, tao sae yóló wisiratere fotei yae. ¹⁵ Hañé sukutu, mo kée du betere so whitamo diakélé hañtere ala yóo, dekené sukutu moló du betere so whitamo diakélé moló yóo, du betae. ¹⁶ Diaağ no netamo betá kisipa muóló dua betóo, bopé fake dere ala ini, doi muni sókó deyóló betó mole so whitamo fulumuyóló betámó betóo dere ala hō yağse. Naaotei ya fea ala fea tuére whipóló, naao kisipanétei mepaae so whi só deratere ala mo yağse.

¹⁷ Mepaae whiné diapaae me dowi ala eratepa, apaae momó tokó matere ala ini, so whi feané keletómó mo wisi ala maaté erótu betae. ¹⁸ So whi featamo mo betá kisipatóro muóló, naao hosaa muni deyóló betere ala enépa, ti naao dere ala mo dua bituraalu du betae. ¹⁹ Norape-ó, menétamo diapaae sekeñ ala eratepa, kwia tokó matere ala ini, Kótó a fopaae buturaalu, ai kwia ama melópóló taalae. Ti noatepae, Talené ašemó i fo erapó.

“Mepaae wh̄inetamo dowi ala eratepa, ti kwia tok̄o matere kutóta yālopó,” erapó.

²⁰ Atérapa, kwia tok̄o meni,

“Naao bóe wh̄itamo wotetepa, ti ɔla melóo, w̄ei nokolepa, ti w̄ei melóo yae.

Ti naao ɔpaae ai eratere wisi alané ama hosaamó saalopó.

Atérop eratere ala ti ama topomó si kelerape hupó kaae horóló muaalopó,” erapó.

²¹ Dowi alané yā só deraɔsóró hotowaró kaae taru, wisi alanétei dowi ala t̄eteróló alurópóló yae.

13

T̄eteróló kaae tare wh̄irape aɔmó betae

¹ So wh̄i fea t̄eteróló kaae tare *Gavman* wh̄irapené dere fo wosóló, dīa fea atima aɔmó sukóló betó muae. Ti noatepae, ai wh̄irape fea atérop so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló, mo wh̄iné sóropó beteréni, Kótónétei ai t̄eteróló kaae tare kutó melóo, ai wh̄irapekélé sóropó beteróo erapó. ² Atépatei, mepaae wh̄itamo ai t̄eteróló kaae tare wh̄irape aɔmó bitini, bóe du betepa, ti ai wh̄irapetamo maaté dumitei, Kótóné eró betere alatomokélé bóe dilapó. Atérop bóe dele alamó atima só deróló dowi kwia melaalopó. ³ Ti noatepae, mepaae donoi ala du betere wh̄irapeta, kale t̄eteróló kaae tare wh̄irape kolóló wi dumitei, fo tukóló dowi ala du betere wh̄irape ti witua dapó. Kale t̄eteróló kaae tare wh̄irape kolóló dīa wini, halaainé betaai kisipa mutepa, ti wisi ala du betae. Atétepa, ti atimané yā wh̄i wisipóló dukiraalo ai ape. ⁴ Ti atima, Kótóné kutó diratere wh̄i bitu, dīa wisiyóló beterópóló, wisi ala erótu betere wh̄irapepó. Tépatei, dīa dowi ala du betepa, ti mo wi yae. Ti noatepae, ama ai tawóló kutu betere sepake h̄ale tarapóló kisipa mute? Ti ɔta, Kótóné kutó diratere wh̄i bitu, dowi ala dere so wh̄itamo fopaae buóló kwia matere ala yópóló, Kótónétei ɔ sóropó beteróo beterapó. ⁵ Térapa, dā so wh̄i fea kale t̄eteróló kaae tare *Gavman* wh̄irape aɔmó betae dereteita, i betené dapó. Naao mo dere alamó kwia melóo, naao iniyale alamókélé hosaa tuamó mole

kisipanétei dīa só deróo yaɔsóró, atima aɔmó betenérápó.

⁶ Me i alamókélé dīa wituraalu, *takis moni* mótua dapó. So wh̄i t̄eteróló kaae tare *Gavman* wh̄irapeta, Kótóné kutó diratere wh̄irape bitu, betere dok̄o fea so wh̄i t̄eteróló kaae tare alatóro deté fu beterapó. ⁷ Mepaae doasi doi mole wh̄irapepaae eraaire ala mupa, ti feané mo erae. Ai alarape i ape. Atimané dīapaae *takis moni* etéro ɔlae depa, ai s̄utoró melóo, mepaae tómo beleróló ɔlae depakélé melóo, mepaae ala t̄eteróló kaae tare wh̄i betepa, ti ai wh̄i kolóló witu, ɔ aɔmó betóo, mepaae t̄eteróló kaae tare wh̄i doasi doi mupa, ti ai wh̄i mo doasi doi muópóló hale horóo du betae.

ɔ waaire be dē felekerapa, ne nopaae yaala sókó fu betae

⁸ Mepaae wh̄iné nalo tok̄o melaai dapóló sale ɔla kwia mupa, ti ai kwia h̄ale muó tawaɔsóró hapale tok̄o melae. Ti yaala sókó fole ala beta kwia tok̄o melóló kemeraire ala meipa, ne notamo yaala sókó fole ala h̄ale yó tawae. Ti noatepae, mepaae wh̄iné ama be wh̄i so wh̄ipaae yaala sókó fole ala du betepa, ti kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo ai dokonatere ape. ⁹ Kale tukóló muló betere forape i ape. “Nópu nokole ala yaɔse, Wh̄i dóló sukunaɔse, Qlémi naɔse, Mené ɔla sené yóló au naɔse,” erapó.

Mepaae tukóló muló betere forape fea husiró betere mo topo ala i ape.

“Naaotei yā yaala sókó fu dere kaae, so wh̄i feapaae atérop yaala sókó fu betae.”

¹⁰ Mepaae wh̄iné ama ne nopaae yaala sókó furaalu, wisi ala eratepa, ti atima doratere ala mo yaalomeipó. Atérop yaala sókó fole ala du betepa, ti kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo turó dokonat-apó.

¹¹ Mió i bitu du betere ala bete diriyóló kisiparu, yaala sókó fole ala du betae. Ti noa betené dumi, dā Talepaae kisipa tirale be demó kaae sóropó bitiré wóló, mió dā tao sóropó dape saaire be dē mo felekemó sókó walapó. Térapa, noke firetei turukó horóló kele diriyóló betae. ¹² Mió kale be dē sókó wouraalu, diliki mo felekemó

kemeraai dapó. Térapa, diliki tuámó bitu du betere ala tu depaae mulóló, bóe daai wase dakorótu dere kaae, kale de tuámó mole ala wisi diané bopémó dakeró betae. ¹³ Dá de tuámó kisipa wisi muóló betere so whiné dere ala kaaetóro du betae. Diá so whi fea fo dokóló dowi wēi nokole alaró so nópu nokole alatamokélé, so ó whi nópu nokole alaró kae kae sonalei alata-mokélé, hōle sere alaró dei tué muóló alale sere alatamokélé momókó yaose. ¹⁴ Ai dosayale dowi alarapekélé, mepaae naao tó tikiné ekēlere alakélé netéro yaaloé yóló tué teketu bitini, dá teteróló kaae tare whi Yesu Keriso betá kuti kaae deróló betae.

14

Kisipa tiró betere ala dirire whiró fotokó buni bére whitamó

¹ Kótóné i ala yae ó yaose fo hakearóló inipa, me whiné ama kisipa tiró betere ala béruraalu, ama tuéné etei kaae ala dopa yaalomeipó dere kilitu, taleyóló só deraose. Tēni, mo nopóló dape sae. ² Me whi ama kisipa tiki tiró betere alané fea ọla sūmó nenérapóló nóo, me whiné ama kisipa tiki tiratere ala fotokó buni béruraalu, kutómó bilitere mo ọla maaté nóo, dua dapó. ³ Fea ọla nokole whiné kutómó bilitere ọla maaté nokole whitamó dei kisipa mutu, ą eróló belei aoraose. Atétu dere kaae, fea ọla nēnitere whiné fea ọla nokole whikélé só deraose. Ti noatepae, ai whita, Kótóné ama naalepóló dape sóro beteró beterapó. ⁴ Ya noa kaae whi bitu, me whiné kutó diratere whi só deróló taletere ala du bitute? Ai whi ą teteróló kaae tare whinétóro taleyóló ą só deróo, só deréni yóo, enérapó. Ti noatepae, me whiné ą só deratere ala yaalomeitei, diriyóló beterópóló Talené betá fotokó bu-latere ala enérapó.

⁵ Mepaae whiné betá be de Talené ama dale muló beterapóló kisipa muóo, me whiné mepaae be dekélé fea betá kaaepóló kisipa muóo du beterapó. Diá betá betá so whiné noa kaae be de mo dono be depóló kisipa mutepa, ti ai kisipatóro sya fenérapó. ⁶ Me whiné betá be de mo doasi be depóló kisipa mutepa, ti ą teteróló

kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu dapó. Mepaae whi hupu, na, ba, nukupa, ti ą teteróló kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu, mo kée yóló nukulapó. Mepaae nēni were whikélé Kótópaaetóro kisipa mutu, mo kée yóló we dapó. ⁷ Ti noatepae, dakó mo betá whikélé ama kisipa mole ala yaai dapóló ama kōlenétei betóo, betá whi sukutepakélé, ama kōlenétei sukóo dumipó. ⁸ Dá betere alakélé, sukutere alakélé, ti Talené ama kele tómotóro erapó. Térapa, dá hāle betepa ó sukutepakélé, Talené ama so whitóro beterapó.

⁹ Ti Yesu Keriso ą sukóló momó kepaayóló betereitea, ti betere so whiró sukale so whitamó teteróló kaae tare Tale betaairaaalu, erapó. ¹⁰ Ȧta, atere Tale beterapa, naao noné dere ala ó mole tué tiki taleyóló, dorapóló noatepa só derótu betere? Ó diá mepaae so whinékélé diaaọ no nené ere ala kolóló, diata, ę kaae mei beleipóló só derótu bitute? Ti noatepae, dané du betere ala Kótóné tale yópóló, dá fea ą beterepaae betá betá yóló fóló, daaneta yaalopó. ¹¹ I fo aseýóló muló beterapó.

“Ȧta mo Tale bitu, yało i dere fo haşókó feni, mo yaaitere fotóro diapaae dapa wosae.

So whi mo fea ę beterepaae wóló bukutiri tearó bitu, yaata etei kaae Tale beterapó fo mo yaalo ai ape,” erapó.

¹² Atéturaalu, dá so whi dokó feané du be-tale ala Kótóné taletepa, dané yale alarape ama keletómó daalu, danétei dosayóló eneta yaalopó.

¹³ Téyaalopa, dané ne noné dere ala taleyóló u só derale i só derale du betereitei mo taalae. Tēni, naao du betere alanétei naao no nené tué doróló dée nalaşóro, naao dere ala ti tué tekeyóló yae. ¹⁴ Ti ęta, Tale Yesu Keriso tuámó bitu, fea ọla naairetei fo muni, featóro nenérapóló yało mo diriyóló kisiparapó. Tépatēi, mepaae whi ama kisipané mepaae ọla doreteiné naalomeipó depa, ti ai whi ą were ọla mo nenénipó. ¹⁵ Yesu Keriso sukóló tao sale no hamoma naao ọla nokole alané doraşóro yae. Mepaae naao no ne were ọla noko-

leteiné atima tué tiki doróló sekeratepa, ti ya tuámó yaala sókó fole ala mo munipó. ¹⁶ Naa mo wisi ala depatei, me whiné naao dere ala kolóló ą dée nukupa, ti naao ą dée nanalepóló ya eratere fo yaqsóro, naao dere ala kisipa tekeyóló yae. ¹⁷ Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare tuámó, ọla nokole alaró *wain* wei nokole alatamo doasi bete munipó. Tépatei, Dei Kepe Wisiné ą tuapaae erótu betere mo donoi alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, hajiné sukutere alakélé, i alarape feata, ti doasi bete mulapó. ¹⁸ Atéreteiné mepaae whi dené Yesu Kerisoné ala eróturaalu, i dosaaté wale alarapetamo du betepa, ti Kótókélé hekesse yóo, mo so whinékelé wisi ala dapóló ya dukiróo yaalopó.

¹⁹ Térapa, diaaọ mepaae du betere alané hosaa muni deyóló mo dua betere ala epa, ti ą feané Talené ala eraté fóló, mo dirii whi betaaire ala betą ketekę buóló eróló fakeraalopa siépe. ²⁰ Kótóné so whi tuapaae erótu betere ala mepaae ọla nokole alané doraqsóro yae. Nokole ọla fea doni, nenérapó. Tépatei, naao ọla nokole alané mepaae were whi dée nalatepa dorapó. ²¹ Hupu, na, ba, *wain* wei nokole ala ó mepaae dere alanékélé, naao no dée nenérapóló kisipa mutepa ti taalae.

²² Térapa, ọla nokole ala, ó wetere ala, ó kae kae be demó me ala yaqsóro ąale mole alakélé, me noa kaae ala naao mopóló kisipa tiki tiró betepa, ti yaró Kótótamo tuámó betą erópóló yae. Mepaae whiné wisirapóló kisipa muóló dere alanétei ą só derénipó depa, Kótóné wisiró betepapóló hajiné sukutu betepapóló. ²³ Tépatei, mepaae whi de tué tamo mulu, Talepaae tué tiki tiró betere ala sya furaalu, wisirapó kisipa muni hoko nukupa, ti ai whi dowi ala dapó. Ti ąané du betere ala fea tué tiki tiró betere alatóro sya fóló initepa, ti dowi ala dapó.

15

¹ ą tué tiki tiratere ala fotokọ bole so whiné ą kisipa felé yaaire ala maaté ini, mepaae tué tiki tiró betere ala bére so whiné ené inire ala tao sóro eratepa mo wisirapó. ² ą dokọ feané ne no hamoma

hekesse yópóló, wisi ala eraté fu betenérápó. Atétepa, ti ama tué tiki tiró betere ala mo fotokọ buturaalu, ą dirii whi bitiré faalopó. ³ Ti noatepae, Yesu Kerisonékélé amatei ą kisipa felé yaaire ala ini, ąpaae wisi ala eróturaalu ą sekei ala salepóló asemó erapó. “Mepaae so whiné ya faleyóló dowi fo du betaleteita, mo epaaetóro eralepó,” erapó.

⁴ Ti noatepae, take aseýóló muló betere fo feata hale ini, ąané dosayóló kisipa sópóló erapó. Aita Talené ala eró taruraalu, ama asere foné matere ketekę ą tuámó boleteiné take ąpaae wisi ala eraalopóló hajiné sukutu betepapóló.

⁵ Térapa, hale yó tare alaró ketekętamó matere Kótóné ą Yesu Keriso sya fu betepa, ą fea mo betą kisipatóro muóló betere ala erópóló yae. ⁶ Até iruraalu, ą feané hosaa tuámó betą kisipatóro muóo, betą fotóro yóo deremó, ą teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale horaalopó.

⁷ Atérapa, Kótóné doi hale horaairaaalu, ą teteróló kaae tare whi Kerisoné ą dape su yale kaae, diaaokélé mepaae no ne hamoma wisiyóló dape sae. ⁸ Ti noatepae yało i dere fota, kale Juda fake kaarale noumatererapepaae yóló mulale fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama ere fo so whiné mopóló diriyóló kisipa yópóló, Yesu Keriso ą Juda fake so whiné kutó diratere whi alée felepó. ⁹ Ti Yesuné ai ere alata, Kótóné atima Juda meire fake so whi kolené sukutu tao salepóló, ama doi doasi mulópóló erapó. I dere fo kaae asemókelé erapó.

“Atéreteiné ę Juda meire fake tuámó bitu, yało naao doi doasi mulóo, naao doimó wole fo wisi wisi yóo, du betaalo ai ape.”

¹⁰ Ai fo kaae me i ape.

“Juda meire fake so whi-ó, ąakélé ama so whitamó touyóló hajiné sukutu betae.”

¹¹ Kale fo kaae me i ape.

“ą Juda meire fake so whi-ó, i haemó betó mole so whi featamó Talené doi hale sóro horatere wole forape du betae.”

¹² Ai fo kaae Aisaianékélé erapó.

“Jesi betemó kaayóló sókó holaaitere whiné i hae kwia feamó betó mole so whi teteróló kaae tawaalopó.

Atépa, Juda meire fake so whi atimapaee take ama wisi ala eraalopóló haj kisipa mutu, apaae tué tiki tiróló betaalopó,” erapó.

¹³ Take dapaae wisi ala eraalopó du betere Kótópaae diané tué tiki tiró betepa, ti ama hosaa muni deyóló dua betere alaró hajné sukutere alatamo diapaae eróló mo surópóló yae. Atéturaalu, kale Deji Kepe Wisiné diá fotokoratepa, take nalopaae Kótóné dapaae wisi ala eratepa kelaalopóló dere haj mo ti fayóló suturaalu, feleyóló fópóló yae.

Pol Juda meire fakepaae Talené fo yó male feletei

¹⁴ Yalo norape-ó, diá tuámó wisi ala fayóo, mo fo bete turó diaaọ kisipa yóo, kisipa tikikélé mo fosó fosó yóo ere ala yalo kisiparapó. Téru, diasisi keteké bulóturaalu, ma fo u du, i du dere alakélé mo enérapóló kisipa mutapó. ¹⁵ Mepaae doasi bete mole forape diaaọ kisipa epatei, mo ti diriyóló tué yaasepóló, ẹ halaainé diapaae momó ai aseyale ape. Ti noatepa meipó. Ẹ Juda meire fake so whi kuamó, Yesu Kerisoné kutó diratere whi bitu, ama fo wisi yó maté kweyópóló ai kutó Kótóné hamokoróló epaae hale melóló ẹ sóró beteralépó. ¹⁶ Até ereteita, mo so whimó Talepaae momaratere whirapené kelaa wisi wópóló simó sukulaa dalótu dere kaae, Kótóné kale fo wisi Juda meire fake so whipaae yalo erótu beterapó. Aita hale mei, ai fo wisi wosóló sya fupa, ti Deji Kepe Wisiné atima wisiróló kae beteratere ala Kótóné kilitu, ita hale matere ọla wisipó yópóló kisipa mutu, du beterapó. ¹⁷ Ẹ Yesu Keriso tuámó bitu, Kótóné ama so whipaae i erótu betere mo bete mole kutópóló dukiróló hale horótu beterapó. ¹⁸ Mepaae yalo initere ala diapaae yaalomeitei, Juda meire fake so whi Kótóné fo aomó sukóló beterópóló, teteróló kaae tare whi Kerisoné ẹ fotokoratepa, yalo foró yale alatamo diapaae i dere ape. ¹⁹ Kale Deji Kepe Wisiné ẹ fotokoratepa, kae kae kelemei alaró doasi sira yaaire alatamo

eróturaalu, Jerusalem bemó kaae sóró yó maté fóló, Ilirikum hae kwiamó sókó felepó. Téturaalu, Kerisoné fo wisinaale mo turó yó maté kweyalepó. ²⁰ Mo take yalo enée yóló muté wale kisipa i ape. So whi teteróló kaae tare whi Keriso tué inire be huluapaae kale fo wisi yó maté kweyaaai yalepó. Atéyaleteita, hale mei, me whiné diyale kutó kwia kemeróló ditu dere kaae, yaaire hôtepa yalepó. ²¹ I dere fo kaae asemókélé erapó.

“Ata etei kaae whipóló mené yó matepa kilini yale so whinétei ọ kolóo, etei kaae whipó depa woseni yale so whiné ama fo wosóló ọ kisipa yóo yaalo ai ape.”

²² Ẹ taketitei diá beterepaae waai yalemó, ai alarapené bi bi duraalu wénipó.

Pol Rom-paae faai tale yaleteti

²³⁻²⁴ Tépateti, i hae kwiamó tẹ mole be hulua dokọ fea Talené fo yó maté kweyóló sureteiné mió me kutó diyaaire tẹ munipa, ba fo dokọ fea yalo diá kele wonée du betalepó. Téyaletei, mió me kutó diyaaire tẹ munipa, Spen hae kwiapaae faai wouraalu, diá keleté waai kisipa mutapó. Ti ẹ diá beterepaae sókó wóló, mepaae be de diatamo ekei yóló beteró, nalo ẹ faaire tikipaae fupa, mepaae yayare ọlarape diané tao saasepóló dapó. ²⁵ Até yaa waairaalu, mió Jerusalem bemó Kótóné kae beteró betere so whipi tao sene fulapó. ²⁶ Ti noatepae, Jerusalem bemó Kótóné kae beteró betere so whi kuamó, mepaae yolealere so whi hale tao suraalu, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiata-momó Kótóné ama kaae beteró betere so whi atima kisipanétei hekesetamo *moni* deraleta yalepó. ²⁷ Atéro atima wisi kisipatamo deraleta yale *monita*, take folosóro Juda fakené atimapaee erale wisi ala kwia mulapó. Ti ai kwiata, folosóro Juda fakené Juda meire fake so whi atimané kepe tuapaae Talené wisi ala eralepó. Atéyale alamó, Juda fakepaae momó tokó móturaalu, atimamo tao sóró yayare ọla matepa, mo wisirapó. ²⁸ Aita, epaae diyae yale kutó ereteiné atima haitamo ai *moni* sere ala kolóló, ẹ Spen hae kwiapaae faai wouraalu diá keleté

waalopó. Ti ai *monita*, folosóro doteyale *apospel* whirapené ditere kutómó oleyale du ai ape. ²⁹ Ẹ dià beterepaae wale sukamó, so whi teteróló kaae tare whi Kerisoné eraterere wisi ala ẹ tuámó faayóló mo sұratepa, diàpaae eraai waalopóló kisipa mutapó.

³⁰ Térapa, no nerape-ó, dà teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó betere alaró Ɖei Kepe Wisiné matere yaala sókó fole alatamo ẹ tuámó moleteiné diàpaae setere fo dapó. Ti noatepaae, yalo yaaire ala yaosóro sekei alané sesétu beterapa, diàkélé ẹtamo ai seke tuámó bitu, Kótóné ẹ tao sópóló momatu betae. ³¹⁻³² Ti emó momaraaitere ala i ape. Judia fake Kótóné fo woseni hale betó mole whirapené ẹ daosóro momaróo, Jerusalem bemó kae beteró betere so whi tao sóró melaaire *moni* atima wisi tuétamo sópóló momaróo du betae. Téturaalu, Kótóné ama kisipané ẹtamo dià beterepaae wópóló depa, ti wóló, dà fea ekei yóló s̄aa wisi nóló beterópóló, momatu betae. ³³ Térapa, hosaa muni deyóló mo dua betere ala mótu betere Kótó dià featamo beterópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae!

16

Pol-né ama fulumu whirapepaae kọléó yale fo

¹⁻² Kenkria be huluamó betó mole Keriso so whiné kutó diraterere so ɗané ne Fibi-ta, mó so wisipó. Atérapa, Kótóné kae beteró betere so whiné mepaae so whi mo wisiyóló dape su dere kaae yóló, akélé Tale tuámó betere sopa, mo wisiyóló dape sae yóló i dere ape. Atéturaalu, ą me ala ó me ọlakó yaya depa, ti diaaọ ą tao sae. Ti noatepaae, ąta so whi fea tao suraalu, ẹkélé mo wisiyóló tao su betere sopó.

³ Yesu Kerisoné doimó ẹtamo betámó kutó diraterere so Pirisilaró oma Akuilata-mopaae kọléó yae. ⁴ Ti atimaamo mené ɗelépatei witere ala ini, halaainé ẹ tao su betalepó. Atéteremó, yalokélé mepaae Juda meire fake Keriso so whinékélé, atimaamoné yale alamó Talepaae mo kée du beterapó.

⁵ Atimaamoné bemó touraleta du betere Keriso so whipaaekélé kọléó yae. Yalo hosaa mole no Epainetus-paaekélé kọléó yae. Ti ąta, Esia hae kwiamó betó mole so whi Yesu Kerisoné doimó Keriso betaaipa, folosóro ąpi Keriso betale whipó.

⁶ Dià tao saai kisipa mutu, depe tukó wei kutó diale so Mariapaae kọléó yae.

⁷ Ẹ fake whi ẹ yale kaae, *dipula* beterale seké Adronikus-ró ama soma Junias-tamopaae kọléó yae. Ti atimaamota, ẹ Yesu Keriso tuámó betaaipa folosóro Keriso bitu, kale *apospel* whirape betere tuámó mo doasi ɗoi mole soró whitamopó.

⁸ Tale tuámó bitu, yalo mo hosaa mole no Ampliatus-paae kọléó yae.

⁹ Dà Yesu Keriso tuámó bituraalu, beta kutó ditere whi Urabanus-ró yalo mo hosaa mole no Stakis-tamopaae kọléó yae.

¹⁰ Yesu Keriso tuámó betepa, kaae kolóló whi wisipó du betale seké Apelesipaae kọléó yae. Aristobulus-né be whi so whipaaekélé kọléó yae.

¹¹ Yalo fake whi Herodion-paae kọléó yae. Narsisus-né bemó betó mole mepaae Tale tuámó betere so whipaae maaté kọléó yae.

¹² Tale tuámó bitu, mo depe tukó wei kutó ditu betale so tamo Tipaenaró Triposa-tamopaae kọléó yae. Me yalo mo hosaa mole ne Tale tuámó bitu, mo doasi depe tukó wei kutó ditu betale so Persis-paaekélé kọléó yae.

¹³ Tale tuámó betepa, sókó sóró kae beró betere whi Rufus-ró hamata-mopaae kọléó yae. Ti ama hamata, yalo hae kaae bitu, ẹ tao su betale sopó.

¹⁴ Asinkritus, Flekon, Hermes, Patrobas, Hermas-sépi, atimatamo betó mole mepaae norapepaaekélé kọléó yae.

¹⁵ Filolokus, Julia, Nereus-ró ama nematamokélé, Olimpas-kélé, atimatamo betere Talené kae beteró betere so whi feapaaekélé kọléó yae.

¹⁶ Kótóné ama kae beteró betere so whi bitu, kọléó yóló apuóló, diąsisitei kóló u tukó nuku, i tukó nuku du betae. I bemó

betó mole Keriso fake so wh̄inékélé dīa feapaae k̄leó i dere ape.

¹⁷ No nerape-ó, dīapaae yó male mo bete mole fo wisi mupatei, mepaae kae kae h̄oko fo yó matere wh̄irapené dīa betámó betereitei tekeróló, diaāq du betere wisi ala taaróló, dīa dée nalāsóró, tika kae bitu, ai wh̄irape mo hotowaró kaae tawae. ¹⁸ Ti noatepae, atei ala du betere wh̄irapeta, dā t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné kutó diréni, atimané yaaire ala maaté ek̄leyóló du beterāpó. Atéru, mo bete mole fo diriyóló tūn̄ire so wh̄i dilikóló hāle mulóturaalu, mo felei foró dukiratere fotamo du betere wh̄irapené dīa k̄opaae falāsóró wisiyóló kaae tawae. ¹⁹ Dīa fea Kótóné fo wosóló āqmó sukóló betó mulapó dere fo, i bemó betó mole so wh̄i feané wosalepó. Dīa ai ala erapóló deté fole fo yālo woseturaalu, ̄ mo doa hāiné sukutu beterāpó. Térapa, dowi ala mulapóló, só derané inire so wh̄i bitu, wisi ala bet̄a yaai, k̄isipa fosó fosóre so wh̄itóró betae.

²⁰ Mo hosaa muni deyóló dua betere ala mótu betere Kótóné Satan t̄eteróló, diaāq hó āqmó beterātere ala mo felekemó yaai dapó. Dā t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné hamokoróló hāle tao sere ala dīa tūapaae erópóló yae.

²¹ ̄tamó bet̄a kutó ditere wh̄i Timot-inékélé, yālo be wh̄i Lusias, Jeson, Sosipata, atimanékélé dīapaae k̄leó dapó.

²² I fo as̄rale wh̄i ̄ Tertius dā t̄eteróló kaae tare Tale tūamó bitu, yālo dīapaae k̄leó dapó.

²³ ̄kélé, mepaae imó betó mole Keriso so wh̄ikélé, dā fea touróló ̄la nukua dere be tale Kaius-né dīapaae k̄leó dapó. I doasi be huluamó *moni* t̄eteróló kaae tare wh̄i Erastus-ró dané no Kuartus-tamoné dīapaae k̄leó dapó.

²⁵ Yesu Kerisoné yale ala i ape yóló, mió yālo yó mótu betere fo wisi diaāq wosetu betepa, Talené ama ai fonéitei dīa diriyóló beterāpóló, fotok̄o s̄mó bulalérapó. Atére alamó ama doi doasi muópóló yae. ²⁶ Ai ala wisita, mo take bitiré wale wh̄irapené kilini, kinóló moleitei mo ti betó tare Kótóné ama fo eratere k̄lóló wh̄irapepaae i fo as̄e yae depa as̄e ipakalepó. Aita hāle meipó.

So wh̄i feané i fo dos̄ayóló k̄isipa duraalu, kinóló muale ala i haemó betó mole so wh̄i feané Yesu Kerisopaae tūē tiki tiróló ̄ āqmó bitu, ama ala eraté fu beterāpóló hāk̄earó beterāpó. ²⁷ Atére Kótó bet̄a fea ala fosó fosóre bete tale beterāpa, ama doasi doi hāle muó tanópóló, dā Yesu Keriso tūamó bitu, hale sóró horótu betae. Mo kée, téyópóló yae!

1 Korin

¹ Kótóné mole kisipa sya furaalu, Yesu Kerisoné ama fo yó male fópóló, ę *aposel* whi sóró beteraai, Talené ę beterepaae ape yale whi Pol-né dapó. Dáné no Sostenes damo wusuró bituraalu i dere ape.

² Yalo i dere asęta, Korin be hulu-amó Yesu Kerisoné sameané fokóló kae beteróló, Kótóné touró betere so whi diapaae dapó. Dię atéro beteraleteita dowi ala ini, ama mo kae ala betę erótu beterópóló, ę beterepaae ape yalepó. Aita, dię maaté mei, hae kwia dokę feamó betó mole so whikélé Yesu Kerisopaae tao sae du betere so whi dię ere kaaetóro erapó. Ti ai sekę ęta, dakélé atimakélé fea tęteróló kaae tare Talepó.

³ Dáné Aya Kótóro dę tęteróló kaae tare whi Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wale hamokoróló hęle tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dię tuapaae erópóló yae.

Talepaae mo kęe dere fo

⁴ Ti dięta, dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné hamokoróló hęle tao su betereteimó betere dokę Kótópaae yalo mo kęe du beterapó. ⁵ Ti noatepae, dię ę tuamó bitu kaekae ala erópóló, ama fo yó matere alaró ai fo bete mo diriyóló kisipatere alatamo Kótóné dię mo suró beterapó. ⁶ Ti aita hęle meipó. Dáné diapaae Yesu Kerisoné ama yale ala i ape yóló yó matere fo diaaę wosaletéiné, Talené dię tuamó mo ala eró betepa kilituraalu, ita mo bete mole fopóló kisipa mualepó. ⁷ Atéreteiné, dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso hękeamó wale kelaai dapóló, dię keteke buóló kaae taté fu beterapó. Tęturaalu, Talené ala eraairetei yęyani, kae kae ala fea erópóló Dęi Kepe Wisiné hęle matere ala dię tuapaae mo suró beterapó. ⁸ Atępa, dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso wale sukamó, dię me alakélé munire so whi beterópóló amatei dię fotokę bulaté fóló kemene fole kwiapaae sókó faalo ai ape. ⁹ Kótóné dięro ama Naale Yesu Kerisotamo fulumu yóló betę kisipa muóló beterópóló,

ę beterepaae ape yalepó. Atęyale Kótóné ama eraalopó dere ala fea hęsókó feni, motóro dokonóló erótua dapó.

Keriso so whi fake tekeyale ala

¹⁰ Norape-ó, yalo diapaae i dere fota dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuamó bitu, dię fake terekeni betę kisipa muóló mo betę alatóro du beterópóló, ama doimó yalo dię tao su ma fo i dere ape.

¹¹ Yalo no nerape-ó, dięsisi arale sóró fake teketu beterapó dere fo mepaae Koloené be whiné ene wapa wosalepó. ¹² Yalo dere foné bete i ape. Diękó mené duraalu, ęta Pol-né yó matere fo sya fulapó, mené du Apolos sya fulapó, mené du Sipas (Pita) sya fulapó, mené du so whi tęteróló kaae tare whi Keriso sya fulapó, du betere fo yalo wosalepó.

¹³ Diaaę ai du betere ala-a, dę tęteróló kaae tare whi Keriso terekeyóló kae kae fake betere? Dię tao saai Pol filipaa ni tómó olerale? Dię węi tópuraletei-a, Pol-né fake so whi beteraai yaleé? Mo mei ai ape! ¹⁴ Dię mepaae so whi węi tópuratere ala yalo ini, Krispas-ró Kaius-tamo betę tópuraleteiné mo kęe fo du beterapó. ¹⁵ Yalo mo kęe dere fo bete i ape. Dię mepaae whiné duraalu, ęta Pol-né doimó węi tópualepó dere fo yaaire tu munéni yaletéiné dapó. ¹⁶ Kisipa keteyale fo me i ape. Stepanas-ró ama fake so whitamo betę yalo węi tópuraletei, mepaae so whi yalo tópurénipóló kisipa mutapó. ¹⁷ Ti noatepae, dę tęteróló kaae tare whi Kerisoné ę dotonaletéita, so whi węi tópurópóló ini, so whi feapaae ama fo wisi yó melópóló yalepó. Ai fota, mo whiné mole fosó fosói kisipané yó mótumipó. Ti noa ala yaqsóro meipó. Mo whiné kisipané fosó fosóyóló yó matere foné, dę tęteróló kaae tare whi Keriso ę filipaa ni tómó sukóló dę tao sale foné bole doasi fotokę aluraqsóro dapó.

Kerisota Kótóné fosó fosóre kisiparó fotokętamóné betepó

¹⁸ Ti noatepae, sukóló mo ti aluyaaire so whirapéné ni tómó sukęlepó dere fo woseturaalu, bete muni hęle hęko fo nisi du beterapó. Tępatei, aluyaqsró tao sere so whi dęnéta, Kótóné ai fo doasi fotokę

bulapóló kisipa mutu beterapó. ¹⁹ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“Fosó fosóre so whiné kisipa tiki yało doróo, mepaae so whırapené doasi kisipare alakélé yało okoko eróló mo ti doróo yaalopó,” erapó.

²⁰ Da tao saai fosó fosói kisipa mole whı-a, de betere? *Skul* yóló doasi kisipa sere whı-a, de betere? Mió i alimó bitu, du betere alané bete kisipare whı-a, de betere? Mo meipó. I haemó betere whırapené mole fosó fosói kisipata, Kótóné ama yale alané keteirapené kisipa aqoróló, mo ti okokoralepó. ²¹ Ti noatepae, so whiné i haemó mole fosó fosói kisipané Kótóné ala bete kelaai kikitu beteretei, kelaqsóro Kótóné ama fosó fosóre ala sya furaalu, atimané kisipa fomaakeralepó. Atére Kótóné ama fo wisi mepaae so whiné bete muni hale hoko fopóló faletu betepatei, ai fo wosóló tué tiki tiratere so whı aluyaqsóro Kótó a wisi kisipatamo tao sua yalepó. ²² Juda fake so whiné dere fo mopóló kisipa tirópóló, kelemei alakó erae yóo, Juda mei Krik fo bole so whiné fosó fosói kisipa bete kekitua yóo du beterapó. ²³ Tépattei danéta, ti so whı tetéróló kaae tare whı Keriso filipaa ni tómó sukále fo betá yó mótu beterapó. Atéro yó matere fo woseturaalu, Juda fake so whı atima dei tué mutu aita kelemei ala wisi mei, hoko alapóló atima dée nukua yóo, Krik fo bole so whiné bete munire fopóló faletua yóo, du beterapó. ²⁴ Tépattei, Juda fake so whıkélé, Krik fo bole so whıkélé fea Kótóné a beterepaae ape yalepó. Atéyale so whiné da tetéróló kaae tare whı Keriso sukálepó dere fo woseturaalu, aıta Kótóné fotokqoró ama fosó fosói kisipatamo bole bete ai ape du beterapó. ²⁵ Ti noatepae, whiné Kótóné dere ala kilituraalu, bete muni kapala hoko alapó du betepatei, ai alané mo whırapené fosó fosóre kisipa teraae falapó. Mepaae whırapené Kótóné du betere ala kilituraalu, keteirapené dere ala kaae aqrapó du betepatei, ai alané mo whiné bole doasi fotokq teraae falapó.

²⁶ No nerape-ó, diá Talené a beterepaae ape yalettei, take diá noa kaae so whı

betepa yaleró, diaaqıteı kisipa muae. Mo so whırapené diá fea kaae kolóló, fosó fosói kisipa mole whırape ó néli whırape ó mo doasi topo whiné naale senaalerape bitinipó. ²⁷ Tépattei, i haemó mepaae doi munire alarape Kókóné tao suraalu i haemó betó mole fosó fosói kisipa mole whırapené kisipane ala sisópaae eráló haleralépó. Téturaalu, mepaae i haemó fotokq buni bére ala tao suraalu, fotokq bole ala só deróló haleralépó. ²⁸ I haemó doi munire alakélé, bete muni hale hoko du betere alakélé, mo inire alakélé fea Kótóné sorokó suraalu, mo doasi doi mole ala só deróló hale ıla aqralepó. ²⁹ Ti ai ere alata, noa ala yaqsóro meipó. So whı mo betanékelé, Kótóné ama keletómó bopé fakeyóló nene yaqsóro erapó. ³⁰ Yesu Kerisota, damó fosó fosói ala melaai, Kótóneteı a ai alané bete alée faralepó. A tuamó bole fosó fosói ala wisi i ape. Da a tuamó betepa, Kótóné donoi so whıpó yóo, ama ala erópóló sóro mo kae beteróo, dané dowi ala Yesuné sameané dupuróló da hale beteróo erapó. ³¹ Atéreteiné, i fo aseýóló muló beterapó.

“Mepaae so whı bopé fakeyóló nene yaai depa, ti Talené ama eró betere alamó betá a dukiróló bopé faketu betae,” erapó.

2

¹ Norape-ó, e diá beterepaae wóló, Kótó a etei kaae Tale beterapóló diapaae yó móturaalu, whiné wosóló feléyópóló yało fosó fosói foné ó fosó fosóre kisipané inipó. ² Ti noatepae, e diatamo betale sukamó mepaae ala yało kisipané enépattei, me ala kisipa inire whı aqyóló beterepó. Atéru, Yesu Keriso betá etei kaae whıpóló ere foró a filipaa ni tómó sukále fotamo betatóró, yó melaai kisipa mualepó. ³ E diatamo wóló betale sukamó, béyóló otalere alakélé, witere alakélé iruraalu, diri furu furutamo Talené fo yó mótu betalepó. ⁴ Talené fo wisi yó móturaalu, so whiné wosóló felérapó yópóló, yało fosó fosói kisiparó fotamoné yó menipó. Ténı, Deı Kepe Wisiné fotokqoné erótu betere ala diaaq hakeamó kolópóló, yało hale yó betá mótu betalepó. ⁵ Ti aita, diá mo whiné fosó fosóre alapaae tué tiki

tiréni, Kótóné fotokóné erótu betere alapaee betá kisipa tirópóló yalepó.

Dei Kepe Wisiné matere fosó fosói kisipa

⁶ Tépatéi, Kótóné ama bete mole mo fo wisi dá dirii kisipa mole so whípaae yó matepa woseturaalu, ita mo fosó fosói fo wisipó du beterapó. Dáné ai yó mótu betere fota, mió i alimó betere whi ó atima teteróló kaae tare topo whirapené dere fosó fosói fo kaae meipó. Ti ai whiraperó atimané du betere alatomota, mo hãle ọla kaae alée fu beterapó. ⁷ Dáné atei kaae fo mo yó meni, Kótóné kinóló mole fosó fosói fo betá yó mótu beterapó. Ti ai fota, dá Kótóné ama kae ere de tuámó beterópóló, mo take sáró haetamo kaaraaipatei, mo so whiné kelaşóró kinóló munélipakalepó. Tépatéi ai ala dapaee mo eraalopó. ⁸ Mió i alimó betó mole so whi teteróló kaae tare topo whirapené, ai kinóló mole fosó fosói ala mo kisipanipó. Ai alatamo atimané tué uşóró, ti Kótóné ama kae ere de wisinaale faane Tale ą filipaa ni tómó oleróluşameipó.

⁹ Tépatéi, i fo aseýóló muló beterapó.

“Kótóné ąpaee yaala sókó fu betere so whípaae eraaire ala ama ta leróló muló betteretei, betá whiné kelenékélé kolóo, wosélinékélé wosóo, hosaa tuámókélé mulóo mo inipó,” erapó.

¹⁰ Atépatéi, ai kinóló mole alarape dáné kolópóló, Kótóné dá tuámó beteró betere Dei Kepe Wisiné hakearalepó.

Téturaalu, so whiné hosaa tuámó mole ala taleýóló, Kótóné ama mo apaae derepale fo bete mo whiné fosó fosóre alané tué enénipa, Dei Kepe Wisinétei ai kinó betere alarape bete tokóló hakearótua dapó. ¹¹ Ti noatepae, me whiné mole tué tiki né kelere? Ai whiné ama kepené betá tuérapó. Atére kaaetóró, Kótóné mole kisipakélé me whiné tuéni, ama Kepené betá kisiparapó. ¹² Talené dá matepa sale Kepeta, i haemó betere kepe mei, Kótóné hamokoróló hãle matere ala wisi dáné kisipa yópóló, ama dotşyale Kepetóró dáné salepó. ¹³ Ti dáné i du betere fota, mo whiné yó male fosó fosóre kisipané dumitei, Kótóné Dei Kepe Wisiné dapaee yó matepa, dánémo diapaee i dere ape. Dei

Kepe Wisiné erótu betere ala yó móturaalu, ama dapaee etéro yó melae dere fotóró sya fóló, i du betere ape. ¹⁴ Kale Dei Kepe Wisi bitinire whiné, ti Kótóné Kepené yó matere fo mo dapóló wosetumipó. Ti noatepae, ai fo bete Dei Kepe Wisiné yó matepa, ti şumó kisipanérapó. Kepe Wisi bitinire whiné ai fo wisi hãle hoko fo nisiyóló, bete wisiyóló kisipanénipó. ¹⁵ Kale Dei Kepe Wisi betere whiné ti fea ala ama şumó taleýóló kisipanérapó. Tépatéi, ai Kepe Wisi betere whiné ama dere ala me whiné ą taleýóló só deranénişpó. ¹⁶ Etei kaae fo erapó.

“Mé whi Talené ama kisipa kaae muluraalu, ąpaee naao kisipa mole alarape i ape yóló, ą yó manéré?” erapó.

Tépatéi, Talené sóró beteró betere whi Kerisoné mole kisipa dá tuámókélé mulapó.

3

Kerisoné ala diriyóló tuéniru alale seretei

¹ Norape-ó, ęalo diapaee Talené fo yó móturaalu, Dei Kepe Wisi betere so whípaae yó matere fo kaae yó manépatéi, diá tó tikiné ekelere ala du bettereteiné, mo so whi kaae beterepó. Yesu Keriso tuámó keteirape kaae betepa, ai dalemótóró yó mótu betalepó. ² Diá diri ọla naaire şuni, keteirape kaae betepa, mo dirire so whimó matere ọla kaae meni, ketei matere awa kaaetóró malepó. Miókélé diá dirii ọla naaire şunipó. ³ Ti diáta, tó tikiné ekelere ala hãle yótóró tarapó. Ti noa betené ęalo i fo de? Mepaae whiné dere ala kolóló, dişisi u teterótu i teterótu yóló dei tué mutere alaró arale sere alatamo hãle yó tarapó. Tétu, diaaę tó tikiné ekelere ala sya fu betteretei mo hakearóló yó matapó. Diaaę ai du betere alata, hãle mo so whiné dere ala kaaepó. ⁴ Ti noatepae, me whiné duraalu, ę Pol-né dere fo sya fulapó, mené du, ę Apolos sya fulapó du betere-a, hãle mo whiné dere ala kaae diaaękélé dumipóló de?

⁵ Ti Apolos-a, noa whié? Ę Pol-kélé noa whié? Dámota, Talené kutó diratere

whi maaté bitu, ama fo diãpaae maletiné diã aãpaae tué tiki ai tiró betere ape. Talené amatei kutó terekeyóló whi dokò betà betà yóló matere kaae, ðamopaae malepó. ⁶ Atéreteiné, òla wae yało biliyóo, Apolos a ti òla wisiyóló holópóló wèi deróo yaletèi, ai òla wae wisiyóló horatere alata, ti Kótóné amatóro eratapó. ⁷ Ti òla wae bilitere whiró wèi derótu betere whitamota, mo hãle òla aãrapó. Òla horótu betere Kótó betà mo doasi ai ape. ⁸ Òla wae bilitere whiró wèi deratere whitamóné betà alatóro eraai kisipa mutu, kutó ditu beterapó. Atétere kutó Talené taleyóló, me whiné ama diyale kutó sutoró dupu melóo, me whiné diale kutómókélé atérótóro melóo, yaalopó. ⁹ Ti noatepae, ðamota Kótóné ama betà kutó diratere whi betepa, diãta Kótóné ama kutóro tètère betamo kaaepó.

¹⁰ Kótóné ama hamokoróló è hãle tao saleteiné, fosó fosóre whiné be tètètu dere kaae tẽyaairaalu, kaae sóro hae eleké yało deyalepó. Atéroró deyale eleké tómo me whiné be tètètu beterapó. Atéroró be tètètu whirape dokò feané hòko tẽni, mo hotowaró kaae taru tẽnerapó. ¹¹ Ti noatepae, ai tẽne be eleké taaróló, me whiné eleké kae denénipó. Ti ai be tètètu elekéta me kae mei, Yesu Kerisopaae dó faróló erapó. ¹² Mepaae whiné ai kale dere eleké tómo be tètèturaalu, *kold kapa, ó silpa kapa* ó doasi *moniné* duputere kane ó ni fake ó hãta sóku ó kape ó we ðako sórotamo tètètu betepa, ti Talené ama taletere be ðemó, whirape dokò feané diyale kutó kãae kolóló hãkearaalo ai ape. ¹³ Ti ai be tètètu whi dokò feané diyale kutó Talené ama taletere be ðemó, mé whiné diri òla sóro tẽyóo, mé whiné béi òla sóro tẽyóo eréroró siné dóló hãkearatepa, kelaalopó. ¹⁴ Mé whiné tẽale betamo siné dénitepa, ti ama diyale kutómó dupu wisi saalo ai ape. ¹⁵ Mé whiné ama tẽyale betamo siné doló kemeró betepa, ti ama diyale kutómó me dupu saalomeipó. Ti a aluyaqsóro Talené tao saalotei, ama kuti ó mepaae òla òla fea siné doló tiki hãle fu dere kaae yaalopó.

¹⁶ Diãta, Kótópaae moma dere be tẽnuraalu, Kótóné ðei Kepe Wisi diã tuãmó

ai betere kisipanié? ¹⁷ Kótópaae momatere betamo, mepaae so whiné fisikóló dorótu betepa, ti Kótóné ai so whikélé doraalopó. Ti noatepae, Kótópaae moma yópóló tẽne beta, me dowi alatamo hosekèni, mo ama alatóro erópóló kae tẽno betere momatere be ti diãtóró ai ape.

¹⁸ Diaaãtei diãta, fea ala bete kisipare so whi nisi yaõse. Mió i alimó betó mole so whiné kisipané i sekéta mo fosó fosórapó depa, ti ai whi a me ala tué inire whi kaae bitu, Talené ala betà sya fu beterópóló yae. Atétepa, ti mo fosó fosóre whi betaalo ai ape. ¹⁹ Ti noatepae, i haemó betere whirapené mole fosó fosói kisipa Kótóné kilituraalu, ita bete muni hòko alapó du beterapó. Aita, i asemó mole fo kaaepó.

“I haemó fosó fosói kisipa mole whirapené so whi dilikitu betere alané denólótu betere alamó Kótóné atimatei daalopó,” erapó.

²⁰ Ai fo kaae me i ape.

“I haemó betó mole fosó fosóre whirapené tué tikita, me bete muni hãle òla kaae aãretei Talené ama mo tuérapó,” erapó.

²¹ Tẽrapa, mo i hae whiné diãmó meló betere òla òlakélé, take nalopaae yaaitere alakélé, fea diã Yesu Keriso tuãmó betepa meló beterapa, mepaae whirape doiyóló bopé fake dere ala du betaõse. ²² Diãpaae ai meló betere òlata, Pol ó Apolos ó Sipas (Pita) ó mió i ere hae tiki ó betere alakélé, ó sukutere alakélé ó mió du betere alakélé, ó take nalopaae yaaitere alakélé fea Talené diãmó meló betereteiné ai òla òla taleta, ti diãtórótípó. ²³ Ti diãkélé, ða tètèteróló kaae tare whi Kerisoné ama so whitóro betóo, Yesu akélé Kótó aomó ama naalema betóo, erapó.

4

Dãta Kerisoné kutó diratere Aposel whi beterapó

¹ Tẽrapa, diãné ða noa kaae whi bitu déroró, i dere fo wosóló kisipa muae. Dãta, so whi tètèteróló kaae tare whi Kerisoné kutó diratere whi bitu, Kótóné kinóló mole mo fo wisi wisiyóló kaae taru, so whi feapaae hãkeamó yó mótu beterópóló ða

sóro beteralepó. ² Téró mepaae whinė, me whıpaae i kutó ó ọla wisi mo tawae depa, ti mo wisiyóló kaae tanérapó. Nalo ama diyale kutó talené kelerálemó, hoko dini mo donotóró dipa, ti mo wisirapó yaalopó. ³ Yálo ọ́sókó fóló yale ala diáné ó mepaae fo tokóló taletere whırapené taletepa, ẹ whaalia inipó. I dere fota, mo dapó. Ẹ ọ́sókó fóló du betere ala yalotei tale dumipó. ⁴ Kótóné keletómó ẹ ọ́sókó fóló yale ala yálo hosaa tuámó munipóló kisipa mutapó. Tétu, yalotei ẹ taleyóló me ọ́sókó fele ala munipó depa, ti ẹ me ala initere whıpóló dumipó. Yálo du betere alata, Talené ama betá taletu beteralepó. ⁵ Atérapa, so whinė du betere ala taleyaai Talené tukóló muló betere be de teópatei, diaaọ me whı taleyóló só deréni, Talenétóró yópóló kaae tawae. A wale sukamó so whiné diliki tuámó kinóló du betere ala ọ́kээрóló de tuámó mulóo, so whiné me ala yaairaalu hosaa tuámó kiki-iti mutu betere kisipa tikikélé ọ́kээрóo, yaalopó. Atétere sukamó, so whı feané yale wisi alamó Kótóné atima dupu betá betá yóló matepa saalopó.

⁶ Atérapa ne norape-ó, Apolos dąmoné dią tao saai kisipa mutu, yale ala fea, diąpaae ašemó ai deté wale fota, diaaọ kisipa sópóló sųróló yalepó. Ti noa betené mei, Juda fakené mara mole fo i ape.

“Talené aseyóló muló betere fota, mo whiné kisipa mole alatamo touróló yaọse,”

ere fo bete diaaọ kisipa yaasepóló, du betere alapaae dó faróló dąmoné yó malepó. Atéyale ala diáné wisiyóló kisipa depa, ti me whiné doi sóró horóo, me whiné doimo só deratere alata, bopé faketera ala yaalomeipó. ⁷ Ti noatepae, yá kolósu me whı kolósu yóló, me whı kaepó du betere-a, né kae kae yóló beterale? Naao ai sóró tare ọlata, yá mené menipóló kisipa mute? Ai ọlatamo naao sóró tarapóló kisipa mutepa, ti naaotei salepóló kisipa mutu noatepa bopé faketu betere? Téni, diáné ai mole ọla ọlata, mené diámó meló betera, bopé faketera ala mo taalae.

⁸ Diaaọ senére ọla ó enére ala fea yáyaře

nisiyalemó, dią mo sų ai ererapó! Diąta, ọla ọla fea yáyaři, mo néli whırape ai bitirapó! Dąné dią tao sini, dią tetéroló kaae tare doasi topo whırape ai bitirapó! Dią tetéroló kaae tare doasi topo whırape bituąsóró, ti dąkélé diątamo betámó tetéroló kaae tare whı bitu, ọ́kesetere ala du bituąpó! ⁹ Ti noatepae, yálo kisipané *aposel* whırape dąta, Korin bemó betó mole so whiné keletómó Kótónétei dą doi muni mo belei ọla kaae aọrapó. Ti dąta, bóené be nóló so whı feané keletómó doasi hale seróló daairaalu, dokóló muló betere aọrapó. Atére ala i haemó betó mole so whınékélé, hepen-mó betó mole *ensel*-rapenékélé, kolópóló ọ́kээрómó hale seralepó. ¹⁰ Dąta, dą tetéroló kaae tare whı Kerisoné ala erótu, kisipa okokoi whırape aọpa, diąta Keriso tuámó bitu, ama ala erótu betere fosó fosóre whırape aọrapó! Dą fotokọ buni, bére whırape betepa, dią doasi fotokọ bole whırape ai beteralepó! Dią doasi doi mole whırape betepa, dąta belei sókótei i betó mole ape! ¹¹ Take bitiré wóló, mió i betere alimókélé, ọla meiyóló wotetamo betere alakélé, wẹi nokole dere alakélé, dowi bisinaai fi kuti deróló betere alakélé, mo doasi susupu sere alakélé, dą be meiyóló hoko fité kotere alakélé, hale yó tarapó. ¹² Dą naaire ọla ó fitere bemó kisipa mutu, dąné fotokọnétei depe tukówei kutó ditu beteralepó. Mepaae whinė dą só deróló faletere fo depa, atimapaee Talené dią wisirópóló yae fo betá yóo, dąpaae doasi susupui ala eratepatei tokó meni, me ọla meipóló hale bele yóo, du beteralepó. ¹³ Mepaae whırapené dą eratere fo depa, dąné atimapaee mo naamei fo maaté dua dapó. I haemó betó mole so whiné dą kilitu, doi muni mo dowi taae fatere ọla kaae aọraté waleteti, miokélé ai alatóro hale yó tarapó.

¹⁴ Yálo i ašetu betere fota, dią hale yópóló dumitei, dią yálo mo hosaa mole naale senaale kaae betereiteini, dią kọpaae faósóró ma fo dapó. ¹⁵ Dią Kerisoné ala erótu betere tuámó, kaae tare whırape mo hale ọla kaae betó mupatei, diáné ayata dekéro bitinipó. Ti noatepae ẹta, dą tetéroló kaae tare whı Yesu tuámó bitu, ama fo

wisi yó maletéiné ę diaaę aya alée felepó. ¹⁶ Atéreteiné, diané yało dere ala kolólo surólo yaasepólo, dią ketekę bulólo ma fo i dere ape. ¹⁷ Ti noa ala yaai meipó. Yało mo yaala sókó fu betere naale Timoti ą dią beterepaae ai dotonaterere ape. Ti aita hałe mei, Tale tuąmó bitu, tuę tiki tirólo Talené ala eró tare whi wisipó. So whi teterólo kaae tare whi Yesu Keriso tuąmó bitu, yało du betere ala diaaę kisipa kete yaqsóro, ama diąpaae yaalopó. Ti be hulua dokę feamó betere Keriso so whi paae yó maté kutu betere foró yało yó matere fotamo wusuró mo betą alatóro erapó.

¹⁸ ę dią beterepaae waalomei nisiyólo, dią mepaae so whi doasi kisipare whi aoyólo bopé faketu beterapó. ¹⁹ Atétu betepatei, Talené ama kisipanétamo ę dią beterepaae wópólo depa, ti mo felekemó waalo ai ape. Atéró wóló bitu, ai bopé faketu betere whi rapené dere fo maaté wosaai mei, ai fo tuąmókélé noa kaae fotokę buléró kaae kelaai dapó. ²⁰ Ti noatepae, so whi paae Kótóné teterólo kaae tare aqmó mole ala eróturaalu, mo whiné foné maaté ini, Kótóné ama fotokęnetóro erótua dapó. ²¹ ę aipaae wouraalu, dią supuraai biyátamo waalopé, yaala sókó furaalu naameyólo mo dua apeloé? Diaaę kisipané mé alakó diąpaae eraai ape yólo kisipa mute?

5

Nópu nokole whi keriso faketamo touyólo bitini, kae beterópólo hokó falae

¹ Dią tuąmó, betą whiné ama alimané dokale sotei ą dokalepó dere fo wosalepó. Atéró ayané dokale sotei dokotere alata, mo nópu nokole alatóro ai dere ape. Ti Kótó tuę inire whinékelé atei kaae mo sonaalei ala dumipó. ² Aita dowi ala du betepatei, diaaę kisipané wisi ala dapólo bopé faketu beterapó. Ai ala deremó, dią dekené sukuturaalu, atétere whi diátamo touyólo betaqsóro, hokó faluqsóro mo wisi uapó. ³ Ti ę diátamo bitini kae betepatei, da fea tuąmó mo betą kepetóro betereiteiné ę diátamo beterapó. Ti ę kaae betóo, dią kae betóo epatei, ę aimó biture kaae, ai ala yale whi yało mo só deró beterapó.

⁴⁻⁵ Dią fea da teterólo kaae tare whi Yesuné doimó tourólo betóo, yało kepekélé diaaę kepetamo betąmó betóo, Tale Yesuné ama matere fotokę sumó buóo epa, ti ai whi ą Satan-né naase tuąmó mulae. Atétepa, ti ama tó tiki doraalotei, Tale waaire be demó, ama kepe bete tao saalo ai ape.

⁶ Ti ai whi hokó faréni, hałe betepatei wisirapólo bopé faketerere ala mo dorapó. Mo sawatamo ęla *yist*-nétei *flawa* o bula doasi tópuratere ala diaaę kisipa inié? ⁷ Diąta, kisi *flawa* o kaae ai betere ape. Térapa, *yist* bunire kisi *flawa* o kaae alée fóló betaasepólo, upulé *flawa* omó bulótua yale moi *yist* sokóló tae falae. Ti noatepae, dané yale dowi alamó Kótóné da kwia melaai yaletéi, haşókó faróló, *sipsip* hupu male Kótópaae hałe melóló sukunapó. Atéyale sekéta me kae mei, da teterólo kaae tare whi Keriso ai ape. ⁸ Atéremó, Talepaae mo kée yóló ęla deturaalu, take *flawa* omó bulale moi *yist* sokóló tae falae. Ai *yist*-ta, dowi tuę mutere alaró du betale kae kae sonaalei dowi alatamopó. Ai ala taaróló, *yist* bunire otóro deóló naalopó. Tétu, u dei tuę mulutei tó tikiné hałe sikili dere ala ini, Talené mo alatóro erótu betereiteita, ti kale *yist* bunire o kaaepó.

⁹⁻¹⁰ Take yało diąpaae folosóro asemó, nópu nokole so whi tamó fulumu yaqse yale fota, i haemó betó mole nópu nokole so whi ó ęla ęla mo dekéro senée yóló ekele du betere so whi ó me whi dilikóló ęla ęla su betere so whi ó kapala kótópaae momatu betere so whi tamó fulumu yaqse yóló inipó. Keriso so whinétei ai dosayale alarapetamo du betepa, ti atétere so whi tamó fulumu yaqse yóló yalepó. Ti i haemó betó mole mo so whi tuę mutu yało i fo uqsóro, ti mé tikikómo dowi ala munipa, aipaae biři fae fo uqé? ¹¹ Yało i dere aşıta, mepaae so whiné diąpaae ata naao Keriso nopó du bitutei, nópu nokole ala ó ęla ęla senée yóló ekele dere ala ó kapala kótópaae momatu betere ala ó whiné doi doróló eratere fo ó topo dotere wei mo dekéro nólo keyaa fole ala ó me whi dilikóló ęla ęla ęlémi sere alakélé fea du betepa, ti ai so whi tamó fulumu dere ala momókó yaqse. Tétu, betąmó ęla nokole

alakélé mo yaqse.

¹² Keriso so whi mei, belapaae hãle betere so whinë dere ala taleyóló só derae fo Talené dápaae inipó. Ti taletere alata, Keriso so whi diãsis maaté yae erapó. ¹³ Ti hãle belapaae betó mole mo so whi taletere alata, Kótóné betã enérápó. Térapa, “Diã tuãmó dowi ala hãle yó tare whi diãtamo touyóló betaqsóró kae beterópóló, hókó falae,” ere fo diaaƣ kisipa yaasepóló i dere ape.

6

Keriso no hamoma fo tokóló só deraqse

¹ Diãkó me whĩtamo mepaae ƣlamó arale supã, Kótóné kae beteró betere so whi diãsis wisiranépatẽ taaróló Kótó tuénire whĩrapené tale yópóló sóró fu betere ala wisire? ² Take nalopaae i haemó betó mole so whi feané dere ala, Kótóné kae beteró betere so whinë taleyaalopó ere fo diaaƣ kisipanié? Ti diãnéta mo i haemó betó mole so whinë dere ala diaaƣ taleyópóló, Talené yóló muló betepã, ti diã tuãmó ai du betere mo sawã alakélé tale enénipóló kisipa mute? ³ Take nalopaae *ensel*-rapené du betere ala dãné taleyaalopó ere fo diã kisipanié? Ti atei kaae doasi hapólui ala dãné sumó enérãpa, i haemó mo sawã alatei diãsis alale sóró bóe du betere ala sumó wisiranénipa de? ⁴ Térapã, Keriso so whi diã tuãmó atei kaae arale sóró bóe dupã, ti diãkó mepaae doi munire so whinëkélé sumó taleyóló donoranérãpa, atei kaae so whi sóró beterae. ⁵ Yãlo i dere fota, diã haleyópóló dapó. Talepaae tué tiki tiró betere so whi diãsis alale su betere ala taleyóló wisiraaire fosó fosói kisipa mole whikó diã tuãmó bitinipa du betere? ⁶ Diãsis atéró donórẽni, Kótópaae tué tiki tirénire so whinë keletómó mepaae no ne hamoma só deraairaalu, fo tokóló taletere *Gavman* whĩrapepaae taleyãe du ai betere ape!

⁷ Diã me dupu saai kisipa mutu, mepaae ne notamo fo tokóló só derótu betereteiné, Talené ala erateretei taaróló, mo ti haepaae derepale ala hãkearatapó. Mepaae whinë yãpaae erale sekẽi alaró kapala dilikóló nao ƣla ƣla sere alatamota,

dupu saai dapóló fo tekẽni, me ƣla meipóló taalatepa mo wisirapó. ⁸ Aténi, diãné mepaae so whi dilikóló atimané ƣla ƣla sóo, atimãpaae sekẽi ala eróo, du betereteita, diaaƣ no nepaaetei du beterapó.

⁹⁻¹⁰ Dowi ala du betere so whi Kótóné tẽteróló kaae tare tuãmó betaalomeipó ere fo diã kisipa munié? Nópu nokole so whi ó kapala kótópaae momatere so whi ó whinë dokore so ó so dokore whi kae sotamo nópu nokole so whi ó whi hamomatamo ó so hamomatamotei nópu nokole so whi ó whinë tiki dotonóló *moni* sere whi ó ƣlémi nokole so whi ó néli whi betaai wisi wisi ƣla dekéró senée dere so whi ó wẽi mo dekéró nóló keyaa fole so whi ó me whi eratere so whi ó so whi dilikóló ƣla ƣla su betere so whi feã, Kótóné tẽteróló kaae tare aƣmó betaalopó dere fo mo nisiyóló wosaqse. Aita, kapala fo dapó. ¹¹ Ai dosãayale alarãpeta, diã mepaae whinë mo du betaletei, dã tẽteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doimó fokóló kae beteróo, ama so whipóló sóró kae beteróo, me ala muni mo donoi so whi beteróo, ere alata, dã kaae tare Tale Kótóné Dẽi Kepe Wisiné erapó.

Nópu nokole dowi alamó ere fo

¹² Mepaae whinë duraalu, “Kae kae ala feã fo muni, yãlo mo sumó enérápó,” du beterapó. Tépatẽi, mepaae alané dã tao sumipó. “Kae kae ala feã yaaire fo muni, yãlo mo sumó enérápó,” du betepatei, mepaae alané ẽ tẽteróló kaae tawaqsóró, ai ƣlané wãe sóró kutó diratere whi momó kaae betaalo meipó. ¹³ Mara mole fo i ape. “Mo ƣlata, wotetepã nóo, depeta, ti ƣla naai daayóo erapó,” Tépatẽi, ƣlaró depetamo ti Kótóné doróló mo ti aluraalopó. Talené dãné tiki aleyãleteita, nópu nópóló ini, ama kisipa mole ala betã erópóló erapó. Dãné tikikélé Talené ama dupuyóló wisiró betereteiné, amatórótípó. ¹⁴ Kótóné ama doasi bole fokóné dã tẽteróló kaae tare Tale sukãletei momó kepaaróló beteralepó. A atétu yale kaae, dãkélé ama kepaaróló beteraalopó. ¹⁵ Whinë mo tikimó hó naase daalure kaae, diã touróló betere so whi feata, dã tẽteróló kaae tare whi Kerisoné tikitóro daalapóló kisipanié? Ti Kerisoné tikimó olekere so

wh̄itei, nópu nokole sotamo olekeyóló bet̄a tiki daatere ala wisire? Aita mo enéi ala meipó. ¹⁶ Mepaae wh̄iné nópu nokole sotamo fitepa, ti atimaamo mo bet̄a tikitóro alée folet̄e dīa kisipanié? Ti noatepae, i fo as̄erapó.

“Atimaamo tiki bet̄amó touratepa, ti bet̄a tikitóro alée faalopó.”

¹⁷ Tépat̄e, mepaae wh̄i de Taletamo olekeyóló bet̄amó bet̄epa, ti ai wh̄iné keperó Talené kepetamo mo bet̄a alatóro erapó.

¹⁸ Dīa nópu nokole ala tūamó bitini, ai ala sisópaae eróló botokó fae. Mepaae kae kae dowi alata, h̄ale tómó maaté deretei, nópu nokole alata, mo naao tikitei doróló folokolerótu beterapó. ¹⁹⁻²⁰ Dīané tikita, Kótóné dīa melale D̄ei Kepe Wisiné momatere be t̄enapó. Talené dīa melale D̄ei Kepe Wisi dīa tūamó beterapóló kisipa mutumié? Ti diaāo tiki taleta dīa mei, Talené mo doasi ɔlané dupurapó. At̄erapa, me noa kaae ala yaaitepa, ti Kótóné doi doasi mulatere ala bet̄a du bet̄ae.

7

Soró wh̄itamo dokotere ala tūamó ere ala

¹ Asemó diaāo ɛpaae wosale fo mió dīapaae i tokó matapa, wosae. Mepaae wh̄i so dokotere ala taaróló, h̄ale bet̄epakélé mo wisirapó. ² Tépat̄e, yālo dīa keletepa dīa betere tūamó nópu nokole ala mo turó faaneteiné, wh̄irape fea mo atimané sotamotóro betóo, sorapekélé atimané wh̄itamotóro betóo depa, ti mo wisirapó. ³ Soró wh̄itamo dokore tūamó soné tikiné h̄ekesere ala ama omanétóro eróo, wh̄iné tikiné h̄ekesere ala ti ama somanétóro eróo, du bet̄ae. ⁴ Ti soné tikita, amatóro mei, omané tiki yóo, wh̄iné tikikélé amatóro mei, somané tiki yóo, erapó. ⁵ Soró wh̄itamo dokore tūamó, wh̄i ó soné ama tikiné h̄ekesere ala yaai wosetepa, h̄oyóló sesé yāqse. At̄éni, soró wh̄itamo atimaamosisi bet̄a kisipa muóló, Talepaae moma yaairaalu, fo dokóló be d̄e tukóló mulae. At̄eró beteró, tukóló mulale be d̄e sókó wapa, kale dere kaae momó touyóló bet̄ae. Ti noatepae, diaāo tikiné h̄ekesere ala t̄eteróló kaae tawaaire fotokó buni

bépa, Satan-né dīa dée nalāsóró dapó. ⁶ Yālo i dere fota, yae yóló ere fo meitei, diaāo kisipané wisirapó depa, ti sya fóló enérapó. ⁷ Wh̄i fea so dokoni ɛ ere kaae h̄ale bet̄epa aikélé doni, wisirapóló kisipa mutapó. Tépat̄e, wh̄i dokó feapaae Talené kae kae ala meló beterapó. Me wh̄iné dere ala kae yóo, me wh̄iné dere ala kae yóo erapó.

⁸ Téró, wh̄iné dokonire soraperó so dokonire wh̄itamopaaekélé, wulia so wh̄ipaaekélé, i dere ma fo wosae. ɛ so dokoni h̄ale biture kaae, dīakélé at̄eró bet̄aai depa ti doni, mo wisirapó. ⁹ Tépat̄e, wotoró bitu ama tikiné h̄ekesere ala t̄eteróló kaae tawaaire fotokó s̄unipa, ti so wh̄itamo dokaai depa ó wh̄i so dokaai depa ti dokonérápó. Ti noatepae, ama tikiné h̄ekesetere ala yaai ama hosaa tūamó si duku dere kaae yāsóró wh̄i so dokotepa, ó so wh̄itamo fenépa doni, mo wisirapó.

¹⁰ Dokó mole so wh̄ipaae i dere fota yālo kisipané dumitei, Talené yae yóló muló betere fo i ape. Wh̄iné dokore so naao wh̄i tokó falāqse. ¹¹ Sonétamo wh̄i tokóló fupa, ai so wh̄i kaetamo dokoni h̄ale beterópóló yae. Téru, ama omatamo dowi kisipa mutu taaróló faai yalet̄e momó fesaae wóló, atimaamo yale ala fea wisiróló touyóló bet̄ae. Soné ai dere kaae, wh̄inékéle soma tekāsóró yae.

¹² Dīa mepaae so wh̄ipaae iniyale fo i dereteita, Talené yae ere fo meitei, yālo kisipa mole fo dapó. Bet̄a Keriso noné ama soma Talepaae tūé tiki tiró bitinirutei, ama omatamo betere ala wisipa, ti ai so tokó falāqse. ¹³ Sonékélé, ama wh̄i Talepaae tūé tiki tiró bitinitei sotamo betere ala wisipa, ti ai wh̄i tokóló faai kisipa muāqse. ¹⁴ Ti noatepae, tūé tiki tiró betere soné oma kisipa tiki tiró bitinipatei Talené ai so kae beteró betereteiné, ama omakélé kae beteratapó. At̄ére kaae, tūé tiki tiró betere wh̄iné somakélé Talepaae kisipa tiró bitinipatei, Talené ai wh̄i kae beteró betereteiné, sokélé kae beteró beterapó. Ai ala ūameisóró, ti dīané naale senaalekélé Talené keletómó wisiyóló bitini, h̄ale h̄oko bitūapó. Téūat̄e, atimaamo Talepaae

kisipa tiró betereiteiné, naale senaalekélé kae beteratapó.

¹⁵ Téplatei, soró wh̄tamo dokore tuámó Talepaae tué tiki tiró bitinire soné wh̄i tokóló faai dowaae fupa, ti fópóló yae. Atétepa, tué tiki tiró betere so ó wh̄i atimaamo dokonireiteiné, wh̄i ʔ so kae dokotepa ó sokélé wh̄i kaetamo fupa wisirapó. Ti noatepae, da soró wh̄tamo dokóló bitu, hosaa muni deyóló mo dua beteropóló Kótóné dapaae ape yalepó. ¹⁶ Tué tiki tiró bitinire wh̄iné dokore só, naao wh̄i mo ti aluyaqsóro tao senéretei ó tao senénireitei netéro kisipa yaaloé? Tué tiki tiró bitinire so dokore wh̄i naakélé so mo ti aluyaqsóro tao senéretei ó tao sené inireitei netéro kisipa yaaloé?

¹⁷ Téplatei, Kótóné ʔ beterepaae ape yale wh̄i fea me noa kaae ala epa, ʔpaae ape itikimó, ai alatóro erópóló yae. Ai diri ma fota, diʔpaae maaté dumitei, hae kwia dokʔ feamó betó mole Keriso so wh̄ipaaekélé du beterapó. ¹⁸ Mepaae wh̄i de tiki sekaʔ tikipa Talené ʔ beterepaae ape itikimó, ti ai alatóro erópóló, tiki sekaʔ tikinire wh̄i aqyóló betaʔse. Mepaae wh̄i de tiki sekaʔ tikinipa, ti ai alatóro erópóló yae. ¹⁹ Tiki sekaʔ tikitere alaró tikinitere alatamo me bete munipó. Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere ala betʔ doasi bete mulapó. ²⁰ Diʔ so wh̄i fea noa kaae ala du betere tuámó betepa, Kótóné ʔ beterepaae ape itikimó, ti ai ala tuámótóro h̄ale betó tawae. ²¹ Diʔ wae sóro kutó diratere so wh̄i betepa, Talené ʔ beterepaae ape itikimó, ti me ʔla meipa whaalia yaʔse. Diʔ wae sóro kutó diratere so wh̄i betere ala taaróló, mo h̄ale betaaire tu mupa, ti wisirapa, atétóro betae. ²² Ti noatepae, mepaae so wh̄i de wae sóro kutó diratere so wh̄i bitipa, ti i kisipa muae. Talené ʔ beterepaae ape yale sukamó, diʔ teraayóló h̄ale ai betero betere ape. Atére kaae, mepaae so wh̄i atima kolené h̄ale betepa, Talené ʔ beterepaae ape imó, ti Kerisoné wae sóro kutó diratere so wh̄i beterapó. ²³ Diʔta, Talené ama doasi ʔlané dupuyóló betero betepa, h̄ale mo wh̄iné wae sóro kutó diratere so wh̄i alée fóló betaʔse. ²⁴ No nerape-ó, diʔ dokʔ fea noa

kaae ala du betepa, Talené ʔ beterepaae ape tikimó, ti Kótóné ama keletómó ai ala tuámótóro h̄ale betó tawae.

²⁵ Yaʔlo i dere fota kokopei wh̄irape ó so seimale wh̄tamo dokoteremó dapó. I fota, Talené yae ere fo dumitei, ama ʔ kʔleturaalu tao sóro betero beteteiné yaʔlo dere fo mopóló diʔané wosenérapó. ²⁶ Noa betené i fo dumitei, mió i alimó kae kae wou betere sekei alamó kisipa mutu, diʔ mió ai betere kaaetóro h̄ale betepa mo wisirapóló dapó. ²⁷ Diʔ so dokopa, ti tokʔ falaai kisipa muaʔsé. So dokonipa, ti so dokaai keketu betaʔse. ²⁸ Téplatei, diʔ kokopei wh̄i so dokaai kisipa mupa, ai dowi ala dumipó. Diʔ seimale sorapekélé wh̄tamo faai depa, ti aikélé dowi ala meipó. Téplatei, mió i alimó soró wh̄tamo dokore tuámó doasi sekei ala waalopóló kisipa mutu, diʔpaae ma fo i dere ape.

²⁹⁻³¹ Norape-ó, yaʔlo i dere fota, Talené kutó diraire be de fʔlo inireiteiné dapó. Mió kaae sóro so dokore wh̄irape, so dokonire aqyóló betóo, dekené sukutu moló du betere so wh̄i ti wh̄i sukuni h̄ale betere so wh̄i aqyóló betóo, mepaae h̄ekesené sukutu betere so wh̄i h̄ekese initere so wh̄i kaae betóo, mepaae ʔla ʔla duputu betere so wh̄i ti ʔla ʔla dupu initere so wh̄i aqyóo, mepaae so wh̄i i haemó mole ʔla ʔla sóro taru, mepaae kutó ditutei ai ʔla ʔlapaae hosaa muóo, yaqsóro yae. Ti noatepae, mió dané kelené i kilitu betere haéro ʔla ʔlatamota, alu deté fu beterapó.

³² Yaʔlo diʔpaae i dere fota, diʔ Talené ala eróturaalu, mepaae alatamo bipi yóló, whaali yaqsóro dapó. So dokonire wh̄ita, Talené kisipa feléyópóló ama alatóro eraai kisipa mutu beterapó. ³³ Téretei, so dokore wh̄ita, ama soné kisipa feléyópóló i haemó mole alatóro eraaire kisipa mutu beterapó. ³⁴ Atéreteiné ama tué mo betatóro muni, tamo mulapó. Wh̄iné dokoni h̄ale biti soró seimale sotamota, Talené ama kutó diraire kisipa betʔ mulapó. Téturaalu, ama tikiró kepetamoné Talené ala betatóro eraaire keteke bulapó. Téplatei, wh̄iné dokore sota, omané kisipa feléyópóló i haemó mole ala eraaire kisipatóro mulapó. ³⁵ Yaʔlo i dere fota, diʔ so dokaqsóro

sesétu dumitei, Talené ala eróturaalu, mo betā tuētóro mulu, wisiyóló eraasepóló dapó.

³⁶ Mepaae whinėtamo ama dokaai tukóló beteró betere so seimale doasi ba fomó hāle bitiré faqsóro, dokaai kisipa mutepa, ti wisirapa dokópóló yae. Ti so dokotereteita, dowi ala meipó. ³⁷ Tépatei, me whiné ama tuéné hekesere so seimale mepaae whiné apaae dokae yóló seni, amatei hāle betaai dapóló kisipa mutepa, ti aikélé wisirapó. ³⁸ Térapa, whiné ama hekesere so seimale dokotepa, ti mo wisi ala dapó. Tépatei, mepaae whiné ama hekesere so seimale dokoni hāle betepa, ti ama ai dere alané so dokore whiné dere ala mo bosenó beterapó.

³⁹ Whiné dokore so ama oma sukuni hāle betepa, ti me whítamo fenéni omatamo hāle dokorapó. Tépatei ama oma sukutepa, ama tuéné a me whi kaetamo faaitepa, ti hāle whítamo feni, Talepaae tué tiki tiró betere whítamotóro fupa wisirapó. ⁴⁰ Tépatei, yālo kisipané hāle wulia betere sorape kolósu, folosóro whi sukutepa kae whítamo dokore sorape kolósu depa, wulia betere ala mo wisiyóló hekesetamo beterapó. Yālo i dere fota, Kótóné Deī Kepe Wisiné yó matepa dapóló kisipa mutapó.

8

Kapala kótópaae momatere ɔla nokolemó dere fo

¹ Yālo i dere fota, kapala kótópaae momayóló hāle matere ɔlamó dapó. Mepaae bete mole alarape dā feané kisipa siré waletei, mió dāné mo diriyóló kisiparapó. Fea ala fea atima tuérapó du betepatei, atima doasi whi aoyóló bopé faketu beterapó. Tépatei, yaala sókó fole alané ti so whi wisiróló, kae beteraté fu beterapó. ² Mepaaené kisipané fea ala ama bete wisiyóló tuérapó du betere whíta, mepaae ala mo diriyóló kisipanipó. Atétere whi fea ala turó kisipa yaaire teórapó. ³ Tépatei, Kótópaae yaala sókó fu betere whíta, Kótóné mo wisiyóló kisiparapó. ⁴ Térapa, kapala kótópaae momatere alamó i dapa wosae. I haemó kae kae kapala kótó suróló aleyale ɔla me bete muni yóo,

Kótóta me kae bitini, mo betatóro betó eretei, dāné mo diriyóló kisiparapó. ⁵ Ti noatepae, so whiné mepaae i haemó ere ɔla ɔla ó samó daae mole ɔla ɔla kilitu, kótórapekélé, talerapekélé, dekéro betó mulapó dua dapó. ⁶ Hāle betó mole so whiné ai fo du betepatei, dā Keriso so whinéta, Kótó me kaae mei, mo betatóro beterapóló kisiparapó. Ai Kótóta, dāné Aya bitu, i haemó yó mole ɔla ɔla fea amatóro kaaróo, dākélé ama kisipa mole ala erópóló aleyóló beteróo, erapó. Atére kaae, dā teteróló kaae tare whi me kae bitini, Yesu Keriso mo betatóro beterapó. Fea ɔla ɔlaró wisi wisi alatamo Kótóné apaae aleyae depa, amatóro aleyóo, dāné betere betekélé a tuamó muóo ereteiné, ama ala dāné hāle eraté fu beterapó.

⁷ Dānéta, ai alarape diriyóló kisiparetei, mepaae teó wale Keriso so whiné ti diriyóló kisipanipó. Atére so whi atima kapala kótópaae momatua yaleteti, ti dowi alapóló kisiparapó. Ti noatepae, atimané tué béruraalu kapala kótópaae matere ɔla nukupa, ti atimané tué tiki mo doraalopóló kisipa mulapó. ⁸ Atépatei, ai ɔla nokole alané dā Kótó betere felekepaae dapesó fumipó. ɔla néni wetere alanékélé dā doraalo meipó. Atére dere kaae, ɔla nokole alanékélé dā wisiyóló beteraalo meipó.

⁹ Tépatei, naao kisipanétamo taleyóló naaitepa ó we yaaitepa ti wisirapó. Tétutei, naao tué sya fóló du betere alané mepaae tué tiki dirini, bére so whi dée nalaqsóro mo hotowaró kaae tawae. ¹⁰ Ti noatepae, ai kapala kótópaae moma dere bemó ɔla nuku betepa, mepaae tué tiki dirinire so whiné diā kisipa dirire so whi sya wóló, kapala kótópaae matere ɔla naalo wini, halaainé nukupa atima dée nalaalomeipóló kisipa mute? ¹¹ Diā fea ala tuérapó du betereteiné, kale kisipa dirinire notei dorótu beterapó. Ti ai so whíta, dā teteróló kaae tare whi Keriso sukuturaalu tao sale no nepó. ¹² Atéro du betere dowi alané, tué tiki bére no nepaae sekei ala eróló dorótu beterapó. Atéturaalu, dā teteróló kaae tare whi Kerisopaaekélé dowi ala erótu beterapó. ¹³ Yālo atéro, ɔla nokole alanétamo no nerape dée nanóló

dowi ala depa, ti ę hupu ó na momó kae naalomeipó. Ti noa yaqsóró mei, yało dere alané atima dée nalaqsórópó.

9

Mo keriso so whinė Aposel whırape tao senérapó

¹ Dıaaq kisipané mepaae dere alarapené ę dokóló muni teraae fóló bituraalu, yało enére ala fea sumó enénipóló de? Dıané ęta, Talené dotęyale *apospel* whı bitinipóló kisipa mute? Dą tetéróló kae tare whı Yesu yało kilinipó ere? ę Tale tuamó bitu, diyale kutómó botokale ęlata, ti dıatóró ai betere kisipanié? ² Mepaae so whiné ę kilituraalu, atima tao sópóló Kótóné dotęyale *apospel* whıpóló kisipa mutumipó. Tépatı, ę dıa tuamó bitu yało diyale kutó kilitu, i sekęta *apospel* whı mo hıtipó enérapó. Ti noatepae, Talené ama fo yało dıapaae mo wisiyóló yó maletıiné, dıa tuamó ai olere du wisinaale dıaaqteı kęae kolóló, ita, Talené *apospel*-né yale alané erale dıalepóló kisipanérapó.

³ Yało dere ala taleyóló ę só deraai du betere whırapené dere fo mo nisi yaqsóró, dıapaae dapa wosae. ⁴ Ti dą *apospel* whırapeta, Talené ama kutó dı-rane fae yóló dotęyalepó. Atéreteiné dıané naaire ęlaró węıtamo mené dą tao sóró matepa dore? ⁵ Mepaae *apospel* whırape ó, Talené nomarape ó Sipas-sépi atımané dere kaae, dıamokélé Talepaae tuę tiki tiró betere so dokóló, sotamo wusuró Talené ala eraté kotere dore? ⁶ Mepaae *apospel* whırape atıma kutó dıni hıle betepa, Banabas dıamo Talené kutó dıróturaalu, mo naaitere ęla kutókélé dıamoné maaté sumó dıinérapóló kisipa mute? Talené kutó dı-raterere so whı feanétóró dıinérapó.

⁷ Bóe dele *ami* whırape atımané nokole ęlaró bóe dele ęla ęlatamo atımanéteı dupu dua de? Mepaae whiné ama kutómó biliyale *wain* kępi du ęlumétepa sóró nukumié? Mepaae whı atıma whaaterere *meme* hupuné awı tepeyóló nukumié? ⁸ Yało i deté wale fota, mo whiné mole kisipa sya fóló dapóló de? Ti yało ai deté wale fo kaae, kale tukóló muló betere fonékélé, dumıé? ⁹ Ti noatepae, Moses-né kale tukóló muló

betere fo asęre tuamókélé i fo kaaetóró erapó.

“Kale *bulmakau* hupuné *whıt* o du teıya deté kuturaalu, mepaae sorokóta dereteı ę nópóló, kulumu faaraęse,”

Ti Kótóné ai ere fo-a, mo *bulmakau* hupumó kisipa mutu yaleé? Mo meipó. ¹⁰ Ai fota, dą tao saai kisipa mutu erapó. Ti noatepae, kutó sóró ęla wae bilitere whıró ęla ęlumétepa sere whıtamo nalo bukóló saai kisipa mutu, atımaamo wusuró depe tukó wei ala du beterapó. ¹¹ Mepaae whiné ęla wae bilitu dere kaae, dą dıa tuamó bitu, dıaaq kepe bete tao sóró wisiraterere ala du betalepó. Atére kaae, mo kutómó ęla ęlumétepa sóró me whıtamo bukutu dere kaae, dą wote yaqsóró mo ęla dıaaq tao sóró matere ala dore? ¹² Talené kutó dı-raterere whırape tao sóró ęla matere alatamo donopa, ti dą tao sóró matere alakélé mo turó donorapóló kisipa mutapó. Atéro matere ęla dıané senépatı taaralepó. Aıta hıle mei, dą *moni* ó me ęla saaire kutó dıtere nisiyóló, Kerisoné ama fo wısi wosaaire tu sesęyaqsóró yalepó.

¹³ Mepaae momatere be kaae tare whırapené momatere bepaae sóró wale ęla buki atımané nukua dereteı, dıaaq kisipanié? Atétere kaae, Talepaae hıle melóló simó sukulaa dalaterere tiki kaae tare whırapenékélé, atıma nenére ęla kwiapaae nukua erapó. ¹⁴ Atétere kaaetóró, kale fo wısi yó matepa wosetere so whırapené, ai fo yó matere whırape atımané yaęare ęla ó nokole ęla tao sóró melae yóló Talené tukóló muló beterapó.

¹⁵ Tépatı, ę yaęare ęla dıaaq tao sóró melaaire donopateı, saalo meipó yalepó. Yało i asętu betere alata, dıané ę yaęare ęla melópóló dumıteı, ai fo wısi dıaaq wisiyóló wosópóló kisipa mutu, ę hııtamo yó mótu betalepó. Ai fo wısi yało dıapaae yó maletıimó dupu salepóló, mepaae whırapené ę eraterere fo yaqsóró kisipa mutu yalepó. Ti mepaae whiné yało hıle yó mótu betere ala seséturaalu, ę tao sóró *moni* ó me ęla melaqsóró ę miótiteı sukutepa wisırapóló kisipa mutapó. ¹⁶ Tépatı, Kótóné fo wısi yało yó materemó ę bopé faketerere ala enénipó. Ti

noatepae, Talené ama erae dere fo taaréni, mo yó manérapó. Ai fo wisitamo yało yó menitepa, ti epaae eraaire sekei alamó mo doasi wirapó. ¹⁷ Mepaae whiné ai fo wisi epaae yó melae yóló seni, yało kisipanétei yó mótu betepa, ti yało saaire dupu wisi mulapó. Talené epaae dirae yale kutó yało kisipané diréni, mené seteremó dirótu betepa, ti me dupu muni, hãle erae ere fo maaté sya fu beterapó. ¹⁸ Ti yało ai saalopó dere dupu-a, noa ɔlaé? Aita Talené fo wisi hãle yó materemó, tao sóró matere ɔla saaire donopatei sinipó. Tétu, Talené fo wisi feléi kisipatamo hãle yó matere alata, ti yało dupu wisi ai ape.

¹⁹ Eta, mené wae sóró kutó diratere whi bitinitei, yało kisipané enére ala betã du beterapó. So whi mo turó Yesu Kerisoné fake beterópóló kisipa mutu, yałotei e atimané wae sóró kutó diratere whi aoyóló i betere ape. ²⁰ Juda fake so whi Yesu Kerisoné fake beteraai kisipa mutu, e Juda fake betere kaaetóro betalepó. Eta, Mosesné aseýóló muló betere foné tetéroló kaae tare aomó bitini, ai fo sya fu betere so whi Yesu Kerisoné fake beteraai dapóló, e ai fo sya fu betere so whi aoyóló betalepó. ²¹ Mosesné aseýóló muló betere fo tuénire fake so whi Yesu Kerisoné fo wosóló, ama fake beterópóló, e ai fo tué inire whi aoyóló yó mótu betalepó. Yało i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo munipóló dumitei, e Kerisoné tukóló muló betere foné tetéroló kaae tare aomó beterapóló dapó. ²² Tué tiki tiró bitutei, bére so whi atima tué tiki diriyóló tiró betere so whi kaae beteraai kisipa mutu, e tué tiki bére so whi aoyalepó. E so whi tuámó bitu, atimané kae kae du betere alatóro sya fóló du betaleteita, ti so whi mo turó aluni, Talené tao sópóló kisipa mutu yalepó. ²³ Yało i du betere alata, kale fo wisi so whi feané wosóló fakeróo, ai fo wisiné erótu betere wisi wisi ala epaaekélé eratepa sóo, yaai kisipa mutu du beterapó.

²⁴ Mepaae ɔla ɔla saai whi fea sururu yóló fotei, ðãle muló betere tikimó sókó fole whiné betã dupu sua deretei, diaaɔ kisipanié? Atétu dere kaae, ɔla ɔla saairaału ketekétamo sururu yóló fu betae. ²⁵ Atei kae kae melaa dere

whirape hãle bitini, atimané tiki fotoko buópóló ɔla nokole alakélé, kae kae dere alakélé, hapólupatei, betere dokɔ sɔ sɔyóló, mo wisiyóló sya fu beterapó. Atétere whirapené su betere topo taota, sawa sukamó maaté muóló doyaalotei, ðané saalopóló i bope du betere ɔlata, dokélé ini, mo ti muó tawaalopó. ²⁶ Atérapa, mepaae whi furaalu kisipa tekeyóló feni, hãle hoko tetamo yóló fu dere kaae, Talené ala yało hoko erótumipó. Naase dele whiné naasetamo duraalu, hãle hoko tikimó dini, mo kelepaamótóro du dere kaae, e Talené ama ðãle muló betere tikimó sókó faai hãle fu beterapó. ²⁷ Atétere kaae, yało dere alakélé tikiné hekesere ala hoko yaqsóro, yało tiki yałotei hapólui ala tuapaae mulóturaalu, wae sóró kutó diratere whi kaae, tetéroló kaae tarapó. Aita, noa yaqsóro meipó. Mepaae whiné epaae duraalu Talené fota, so whipaae mo wisiyóló yó maletei, ai tuámó ya hásókó feleteiné naao doimó mulale dupu saalomeipó yaqsóro dapó.

10

Dé naqsóro Isarael fakené deté wale ala dosɔayóló kisipa muae

¹ No nerape-ó, ita noa ala yaqsóro dumipó. Ðã Juda fake firale noutererapepaae erale ala diaaɔ kisipa yaasepóló i dapa wosae. Atima fea kitikiné ɔlisóro fu betepa, ai kitikitóro sya fóló, kale doasi weí kelakélé tuámó tukóló mo hae tiki hãlepa atima tetéroló fipakalepó. ² Atima Moses-tamo touyóló kitiki aomó fóo, weí kela tuámó tukóló fóo yaleteita, atima fea Moses tuámó weí tópipakalepó. ³⁻⁴ Atima fea Talené Kepené dere ala tuámó saró dorowale mo betã ɔlatóro nóo, weíkélé mo betátóro nóo, yalepó. Ti noatepae, mo whiné kelené kelenire Kepe atimatamo kwẽalepó Ai Kepe tuámó ere kane fake dolomó sorokó wale weí nukua yalepó. Ai betere bete matere weí sorokó wale kane faketa, ti me kae mei, ðã tetéroló kaae tare whi Kerisótórotipó. ⁵ Téyaletei, atima mepaae turó so whiné dere ala Kótóné kolóló a hekesenipó. Atéyale betené atima

sisiraae fupa, so whi bitini hale kópu kaae fi tikimó hoko dourótua yalepó.

⁶ Atima atéro sisiraae feleteita, tué tiki turóné dowi ala yaai ekéle du betale alané erapó. Mió ðakélé atima yale kaae yaqsóro, tó tikiné ekélere ala ðané hosaa tuámó mulaqsóro kisipa mulatere fo i dere ape. ⁷ Mepaae so whi atima kapala kótópaae momatu yale kaae, mió diaaokélé yaqse. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Talené so whita, Kótó tuénire so whitamó touyóló bitu, kapala kótó doi sóro horóturaalu, doasi ọla deyóló nuku betalepó. Atéturaalu, atima fea sama sóro keyaa fole weikélé mo dekéro nóo, sotamo nópu nokole alaró kae kae dowi alatamo hekese yóló hoko yoo, du betalepó,”

⁸ Atima mepaae nópu nuku betale alané, betá be ðemótei 23,000 so whi sukálepó. Atima atétu betale kaae, ðakélé yaqsóro i dere ape. ⁹ Atima mepaae so whiné Tale kaae kelaai sụ saleteiné, Talené dowi wulirape dotonóló atima dóló sisiraae faralepó. Atérapa, ðanékelé Tale sụ sere ala yaqse yóló ðapó. ¹⁰ Mepaae so whi atima alisóro fole whirapetamo dokó dokó depa, Talené whi dóló kemerótu betere *ensel* dotonóló, so whi mo turó dóló kemeralepó. Atérapa, ðakélé atéyaqsóro me whitamó dokó dokó dere ala yaqse.

¹¹ Take betale so whipaae eraté wale alarape mepaae so whiné dosayóló witu-raalu kisipa sópóló, mené aseýóló muló betera. Keké nale alimó kaae sóro i ala yaalopó deté wale forape mo dokonóló, mió i kemetere alimó ðapaae mo erótu betepa kelerapó. ¹² Térapa, mepaae so whi de me dowi alané dée néni diriyóló betera dere so whi ðia, dée naqsóro, mo wisiyóló kaae tawae yóló, ðela fo i dere ape. ¹³ Dowi ala yópóló sụ sere ala ðapaae maaté dumi, i haemó betó mole so whi feapaaekélé wua ðapó. Tépatei, Kótóné so whi tao su betere ala hale yó taru, ðapaae ai erótu betere sụ sere ala mo dekéro eréni, diaaọ belenére sutoró erótu betera. Mepaae dowi ala yópóló sụ supa, ðia dée néni fotokọ buóló, ai seke beleyópóló, Kótóné ama so whi tao sere ala

hale yó tareteiné, ðia wisi tikipaae sókó faaire tu munaalopó.

Yesuné tikiró faketa mo nukuraalu, kapala kótópaae kisipa muóló detere ọlatamo touróló naqse

¹⁴ Térapa, yalo hosaa mole ne norape-ó, kapala kótópaae momatu betere ala tuámó bitini, mo tika kae betae. ¹⁵ ðia fosó fosói kisipa mole so whitamó betepa, ti yalo i dere fo taleyóló kisipa yae. ¹⁶ Talené ða wisiróturaalu, sókó farale sameatóro ða fea touyóló bitu, mo kée yóló nukua dumié? Mo betá *bred* o bulatóro terekeyóló nuku dere kaae, Kerisoné ama tikimó erale wisi wisi ala ða feané sumié? ¹⁷ Ti noatepae, ða fea mo betá o bulatóro terekeyóló nokoleteiné so whi fea mo betá tikitóro daale ala hakearóló yó matapó.

¹⁸ Israel so whiné du betale ala ðiané kisipa muae. Talepaae momaturaalu, kapo tómó biliraterere ọla mepaae so whinékelé nukua yalepó. Atéyaleteita, ai momaraterere ala Talené wisirateretei atimakélé sirapóló hakearó betere ala diaaọ kisipanié? ¹⁹ Mo whiné naasené Kótó suróló aletu betere ọlaraperó ai kapala kótópaae hale matere alatamo, mo bete mulapóló yalo ðapaae du betere? Meipó. ²⁰ Tépatei, Kótó tuénire so whiné kapala kótópaae hale matere ọlata, mo Kótópaae meni, dowi keperapepaae mótu betera. Atétere ọlatamo diaaọ nuku betepa, ti ai keperapéné du betere ala ðapaae tekaalopó. ²¹ Taletamo betá kisipa muóló, nokole weí nukuraalu, dowi keperapetamo betá kisipa muóló nokole weikélé touróló nenénipó. Talené doi sóro horótu detere ọla nóo, dowi keperapéné doi sóro horóturaalu detere ọlakélé nóo dere alata, wisini mo dorapó. ²² Ti ða ama so whi bitutei, dowi kepetamokélé fulumu du betere alata, Talené ðatamo doasi fopaae buópóló sesemerótu betera. Ti aita, Talené ama bole fotokoro ðané bole fotokotamo surapóló de?

Kisipa tiró betere so whiné yaaitere ala mené seséni, atima sumó enérapó

²³ Fea kae kae ala yaaire fo muni sumó enépatei, ai dere alarapéné so whi wisiyóló betera. Kae kae yaaire

ala feata, fo muni sumó enépatei, mepaae alané Tale tuámó bitu kisipa tiki tiratere ala wisiraté fumipó. ²⁴ Mepaae ala duraalu, diá maaté wisiyóló betaaire alamó kisipa muni, mepaae so whikélé wisiyóló beterópóló kisipa mutu, erótu betae.

²⁵ Hupu na dotonatare tikimó duputereitei naairaalu, netéyale ɔlaé yóló woseni, hoko nó betá yae. ²⁶ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“I haeró ere ɔla ɔlatamo feata, Talené amatórotipó.”

²⁷ Mepaae tué tiki tirénire so whiné diápaae ɔla naai ape depa, fóló naairaalu neté yale ɔlaé yóló woseni, hoko nó betá yae. ²⁸ Tépatéi, mepaae whiné duraalu, “Ita kapala kótópaae momayale ɔlapó,” depa ti naose. Ti ai whi á haleturaalu, ama tué tiki doyaqsóro dapó. ²⁹ Yálo i dere fota, naao kisipa sekeyóló kópaae faqsóro dumitei, yapaae ai fo yale whiné naao dere ala kilitu, á kisipa sekeyaqsóro dapó. Ti yálo kisipané yaaitere ala du betepatei, mepaae so whi atima tuéné yálo dere ala taleyóló ɛ noatepa só derótu betere? ³⁰ Mené epaae ɔla naai ape depa ai ɔla naairaalu, Talepaae mo kée yóló nuku beterapó. Atéro nukupatei, mepaae whiné yálo ɔla nokole alamó, ɛ noatepa só derótu betere?

³¹ Atérapa, diaaɔ ɔla nokole ala ó wei nokole ala ó mepaae dere alarape fea so whiné kilituraalu, Kótóné doi betá doasi muópóló yae. ³² Atéturaalu, Juda fake ó, Krik fo bole fake ó, Kótóné so whi fea dée nalaqsóro me noa kaae ala depa, ti tué tekeyóló yae. ³³ Ti yálo dere alakélé hoko dumi, so whi feané wisirapó yópóló, tué tekeyóló du beterapó. Ti noatepae, yálo du betere alata, ɛ maaté wisiyóló betaai kisipa muóló dumi, Kótóné so whi fea aluyaqsóro, wisiyóló beterópóló tao saaire ala betá du beterapó.

11

¹ Téturaalu, Yesu Kerisoné yale ala yálo suróló du bitu dere kaae, yálo dere alakélé diáné suróló yae.

Talepaae momaturaalu etéro yae yóló dere fo

² Diá Talené ala eróturaalu, dané diápaae yae yóló male alarape diaaɔ kutirimó muló, wisiyóló sya fóló erótu betereteimó, mo kée yóló yálo diá dukirótu beterapó.

³ Dá whi feané topota, so whi teteróló kaae tare whi Keriso betóo, soné topo ti whi betóo, Kerisoné ama topo ti Kótó betóo eretei, diaaɔ kisipa yaasepóló i dere ape. ⁴ Mepaae whi dené Talepaae momatere alaró Talené kóló whirapené ere fotamo yó matere sukamó, ama mo topo me ɔlané husiratépa, ti á teteróló kaae tare topotei haleratapó. ⁵ Mepaae so dené Talepaae momaturaalu, ó Talené kóló so bitu, ama fo yó matere sukamó, kutiné ó me ɔlané ama topo husirénitepa, ti á teteróló kaae tare topotei haleratapó. Ama topo husiréni hálepatei, Talepaae moma depa, ti ama topo niki sakere aɔrapó. ⁶ Mepaae so denétamo ama topo niki me ɔlané husiraalo hótépa, ti hálekeróló tikinérapó. Ama topo niki turó saketépa, ó tikinalemó á halenérápóló kisipa mutépa, ti me ɔlané husiranérápó. ⁷ Ti whita, Kótóné ama kae ere deró asotamo suróló alereteiné, momatere ala ó fo yó matere ala yaai, ama topo me ɔlané husiranénipó. Tépatéi, so betere alata, whi tao sóro hale horaairaalu erapó. ⁸ Ti noatepae, take soró whitamó kaarale sukamó, whi so tuámó kaani, sotei whi tuámó kaaró beterapó. ⁹ Atére kaae, Kótóné whi alereteita, so tao sópóló ini, soné whi tao sópóló, kisipa mutu erapó. ¹⁰ Atére alaró *ensel*-rape betere alatamomó kisipa mutu, sorape atima fea whi aqmó beterapóló kisipa yópóló, ama topo me ɔlané husiranérápó.

¹¹ Tépatéi, Tale tuámó bitu so whi meiyóló ama wotoró betóo, whikélé so meiyóló ama wotoró betóo, inipó. ¹² Ti noatepae, take sota whi tuámó sókó wóo, miómo soné deyóo whi deyóo du beterapó. Tépatéi, ai alarape feata, Tale tuámótóro kaarótu beterapó. ¹³ Yálo i dere fo wosóló diaaɔtei taleyae. Sorape atima topo me ɔlané husirénirutei, Kótópaae momatépa ai wisire? Mo meipó. ¹⁴⁻¹⁵ Whiné ama topo nikitamo fɔloratépa, ti á hale yóo, soné ama topo niki fɔloratépa, ti á dukiróo yópóló, erapó. Ti aita, ama ere alapóló

kisipa yópóló, erapó. Ti noatepae, soné fòlòlò topo nikita, ama tiki husuróló eró beterapó. ¹⁶ Mepaae whínétamo i dere fo woseni, hòróló dowaae fu betepa, ti atei kaae so whípaae dāné ó kae kae hae kwiamó betó mole Keriso fake so whínékélé me ala yaaire tū kae muni, dā feané mo betā alatóró yó tarapó.

Talené ɔla nokole alamó ere fo

¹⁷ Yalo diāpaae i ala yae, i ala yaose yóló i dere fota, diaaɔ du betere alamó wisirapóló yalo diā dukiróturaalu dumipó. Ti noatepae, diā touróló du betere alané so whi só deróló dorótu bettereteiné, mepaae dere wisi ala tēteró beterapó. ¹⁸ Yalo diāpaae folosóro dere fo i ape. Diā tourótua dere sukamó, fea betā kisipa muni, fake tekeyóló kae kae betó mulapó dere fo yalo wosalepó. Diā tuamó ai ala mo du dapóló kisipa mutapó. ¹⁹ Diā fea betā kisipa muni, me fakené dere ala kae, me fakené dere ala kae du betteretei, Kótóné kaae kolóló, i faketa mo donorapó deretei mo so whiné kolópóló hakearatapó. ²⁰ Diā fea betamó touróló bitu nokole ɔlata, Talené ama erale alamó, ama doasi doi mulóturaalu nokole aɔnipó. ²¹ Ti noatepae, diā atéro ɔla nukuraalu, so whi fea wópóló kaae tani, mepaae so whi hoko hapale nukua dapó. Diā ɔla betamó bitu mepaae whi wotené sukó, mepaae whi wēi dekéro nóló keyaa fóo, du beterapó. ²² Ti diā mo ɔlaró wēitamo naaire mo be tēnipa de? Atétu betere alané Kótóné touróló beteró betere so whi hāle ɔla aɔróo, mepaae ɔla ɔla meire so whi halerótua yóo, du beterapó. Diaaɔ ai du betere alamó, yalo diāpaae noa fo yaaloé? Aita, wisi ala dapóló yalo diā dukiranére? Mo meipó.

²³⁻²⁴ Ti noatepae, Talené epaae yó matepa yalo diāpaae yó male fotei, momó i dere ape. Tale Yesu dópóló eleké deale dikitamo *bred* o tao sóro Talepaae mo kée yóló, kolokó daalu yóló mótu duraalu, “Ita, yalo diā tao suraalu, matere tikipa diaaɔ nukuraalu, yalo yale alamó e kisipa keteréni, tué yó taru nae,” yalepó. ²⁵ Atéro ɔla nóló kemetepa, ɔla nukua yale kaaetóro wēi belere wuti tao sóro duraalu, “I wēita, yalo sókó falaaire samea Kótóné ama

so whi tao saalopóló ere kisi fo dirirótu beterapó. Térapa, diā i wēi nukua dere dokɔ yalo yale ala tué yó taruraalu, i ala hāle deté fu betae,” yalepó. ²⁶ Ti noatepae, betere dokɔ i *bred* oró wēitamo nukulétóro fu betaalopó. Atétere alané, Tale sukāle ala hakeamó yó maté fóló, a wale sukamó sókó faalopó.

²⁷ Atérapa, mepaae so whi denétamo Talené *bred* o ó wēi kisipa tekeyóló nénitepa, ti Talené ama tikiró sameatamo bete muni, hāle ɔla aɔratereteiné, dowi ala dapó. ²⁸ Ai ɔlaró wēitamo nokole alata, doasi bete mole ɔlapóló kisipa muóló, folosóro a tuamó mole ala tuénétei taleyóló nukupa, ti mo wisirapó. ²⁹ Ti noa yaosóro meipó. Mepaae whi dené ai wēiró ɔlatamo nukuraalu, Talené tikipóló kisipa muóló nēni hāle hoko nukua betepa, ti Talené a só deraaire ala amatei eratapó. ³⁰ Atétu betere alané diā tuamó mepaae so whi turó fokokɔ buni, bé yóo, mepaae mo kisi daayóo, mepaae so whi mo ti sisiraae fóo du beterapó. ³¹ Tépatei, dāné hāsókó fóló du betere ala dānétei taleyóló donoratepa, ti Talené dā só deraalomeipó. ³² Dāné du betere ala Talené ama taleyóló dā i haemó hāle betó mole so whitamo touróló só deraaqsóro, dāné du betere dowi ala taaróló tū wisipaae fópóló donoróturaalu, ama dā deké su beterapó.

³³ Atérapa, yalo ne norape-ó, Talené ɔlaró wēitamo nokole sukamó, so whi fea betamó tourāle wapa naasepóló, kaae tawae. ³⁴ Diā mepaae so whitamo wotetepa, ti mo ɔla diaaɔ bemó nóló wonérapó. Ti diā atéro fea touróló bitu, du betere ala Talené taleyóló diātei só deraaqsóro dapó. E aipaae wale sukamó, yalo i dere fo tómó mepaae diā donoratepe fokélé yaalopó.

12

Mepaae so whi tao sópóló, Deji Kepe Wisiné hāle matere ala

¹ No nerape-ó, Talené Deji Kepe Wisiné hāle matere alarape diā tuéni, koló koló yaosóro i dapa wosae. ² Diā Keriso betaai hāle betale alimó, fokélé initere kapala kótoraepaae tué tiki tirópóló, netéro

mepaae alané diã kópaae alísoró felerópó. ³ Diã ai ala ereteiné yało diãpaae i dere fo wosae. Kótóné Dêi Kepe Wisiné mepaae so whi fotokoratepa, “Yesu mo ti dorópóló yae,” fo mo enénipó. Mepaae so whi Dêi Kepe Wisiné fotokorénitepa, ti “Yesuta, ða teteróló kaae tare Talepó,” fo mo enénipó.

⁴ Talené ama ala erópóló, mo betã Dêi Kepe Wisinétei kae kae ala erópóló, so whi feapaae hałe dokorótu beterapó. ⁵ Mepaae Keriso so whiné Talené ama so whi tao saaire ala kae kae mupatei, ai alarape fea teteróló kaae tare Tale mo betãtóró beterapó. ⁶ Ai betã Kótónétóró so whi fea tuãmó kae kae alarape fea erótu beterapó.

⁷ Talené so whi mo fea wisiyóló beterópóló, Dêi Kepe Wisiné ama erótu betere kae kae wisi ala haķearóturaalu, so whi feapaae betã betã yóló dokorótu beterapó. ⁸⁻¹⁰ Betã Dêi Kepe Wisinétei, me whipaae ti mepaae Keriso so whi fosó fosóre ala yó melópóló melóo, me whipaae ti Kótóné mo bete mole fo tuę yópóló, yó melaaire ala melóo dere alata, mo betã Dêi Kepe Wisinétoró erótua dapó. Me whipaae ti Kótóné doasi kelemei ala mo eraalopóló, tuę tiki tiratere ala melóo, me whipaae kae kae kisi bete wisiratere ala melóo, me whipaae kelemei ala erópóló doasi fotokó melóo, me whipaae Kótóné ama kóló whi beteróo, me whipaae ti fea dere ala taleyóló, ita dowi kepené dapó, ita Talené Kepe Wisiné dapóló kãae kolóló tuę dere ala melóo, me whipaae ti kae kae be fo dere ala melóo, dua dapó. ¹¹ Ai dosãayale alarape feata, mo betã Kepenétóró eratapó. Tétu ama kisipané enére alatóró sya furaalu, so whi feapaae betã betã yóló dokorótu beterapó.

Betã tikimótei kae kae ðlarape daale fo

¹² Mo whiné tikimó hó naase kele mepaae kae kae ðla fea daae moletei, tikita ti mo betãtóró daalapó. Atére kaae, ða teteróló kaae tare whi Keriso a tikimó ða fea olekeyóló mo betã tikitóró daalapó. ¹³ Ti noatepae, betã Dêi Kepe Wisiné ða fea weı tópuróturaalu, Juda fake so whikélé, Krik fo bole so whikélé, wae sóró kutó diratere so whikélé, atima kolené betere so whikélé, fea mo betã tikitóró alée faralapó.

Até duraalu, so whi fea weı nokole depa betã weı nuku dere kaae, ða fea betã Dêi Kepe Wisitóró sópóló malepó.

¹⁴ Whiné mo tikimó betã ðla maaté daani, kae kae ðla fea daae mulapó. ¹⁵ Hóné duraalu, ðta naase meireteiné ai tikitamo olekenipó depa, ti hó a fesekee fóló kae daale? Téni, tikimótóró olekerapó. ¹⁶ Woséliné duraalu, ðta kele meireteiné tikitamo olekenipó depa, ti woséli a ðaae fóló, kae daale? Téni, a tikimótóró olekerapó. ¹⁷ Tiki turótamo keletóró daauasóró, ti wosetere ala netéró wuaé? Tiki turótamo wosélitóró daauasóró, ti kęlaa sere ala netéró wuaé? ¹⁸ Ti tikimó daale kele, naase, hó mepaae kae kae ere ðla fea Kótóné ama kisipané etéró eraalopó yale alatóró eró beterapó. ¹⁹ Ai ðlarape featamo betã ðlatóró daauasóró, ti tikipó fo nétéró wuaé? ²⁰ Ti hó naase, kele, kae kae ðlarape fea daae moletei, betã tikimótóró olekée mulapó.

²¹ Kelené naasepaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, e ya yaıanıpó,” fo enénipó! Toponékélé hópaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, e ya yaıanıpó,” fo enénipó! ²² Atei fo ini, ðané tikimó mepaae daae mole sawa doi munire ðlarape meitepa, ti ðané tiki mo wisiyóló betere ala enénipó. ²³ ðané tikimó daae mole mepaae kelaalo kokó inire ðlarape kokó yópóló, ðané aurótua dapó. ðané tikimó daae mole mepaae keletepa haletere ðlarapeta, ti kutiné kinótua dapó. ²⁴⁻²⁵ Mepaae keletepa hale initere ðlarape, ti ðané mo hotowayóló kinótimipó. Tépateti, Kótóné so whiné tiki aleturaalu, mepaae doi munire ðlaraperó doi mole ðlarapetamo dei kisipa mutu, bóe dóló fake tekeyaıasóró, doi munire ðlarapekélé Talené tao sóró doi muaaire ala eralepó. Tétu, tikimó daae mole ðlarape betã kisipa muóló, u tao su i tao su du beterópóló, Kótóné atéró touróló daalalepó. ²⁶ Ai ðlarape betãkótamo seķe supa, ti featóró seķe sóo, mekó doasi doi mulatere ala depa, ti mepaae ðlarapekélé fea touyóló, heķesetamo mo kée yóló haı yóo, du beterapó.

²⁷ Atétere kaae, diã fea ða teteróló kaae tare whi Kerisoné tikimótóró olekereteiné,

diã fea ama tikitóro daalopó. ²⁸ Kótóné touróló beteró betere so whi tuámó folosóro Kótóné fo erópóló, doteyale *aposel* whirape sóro beteróo, ai sisópaae Kótóné fo yó matere kóló whirape sóro beteróo, ai sisópaae yó matere whirape sóro beteróo, ai sisópaae doasi kelemei alarape eraaire so whi sóro beteróo, ai sisópaae kae kae kisi bete wisirópóló sóro beteróo, ai sisópaae mepaae kae kae ala dere tuámó bipi depa tao saaire so whi sóro beteróo, mepaae dere ala mo donotóro deté fu beterópóló sóro beteróo, ai sisópaae mepaae so whi kae kae be fo yópóló, sóro beteróo, erapó. ²⁹ Ti ai so whi featóro Kótóné doteyale *aposel* whirape betere? Atima featóro Kótóné fo eraterere kóló so whi betere? Meipó. ³⁰ Atima featóro Kótóné fo yó matere so whi betere? Atima feanétóro doasi kelemei alarape erótua de? Mepaae so whiné kisi bete wisiraterere Kótóné atima feapaaetóro melaleé? Kae kae be fo-a, atima feané du betere? Deí Kepené yó matere kae kae be fo fetere ala feané dua de? Mo meipó. ³¹ Ti so whi fea tao saaire ala betã senée yóló ekele du betae. Talené kae kae ala eraaire tũ wisi mió yãlo diãpaae i dere ape.

13

No nerapepaae hosaa muóló yaala sókó fole ala

¹ E tuámótamo so whipaae yaala sókó fole ala munirutei, Talené ala eróturaalu, mo whiné bole kae kae be fo ó *ensel*-rapené be foné du betepa, ti hãle fo whaayóló so whi wisinarótu beterapó. ² Deí Kepe Wisiné e fotokoratepa, Kótóné kóló whirapené dere foró kinó betere fotamo fea yãlo tué yóo, Kótóné bete mole fo so whipaae yó melóo, mepaae hasi fosópaae ai daae mole tiki taaróló, kaepaae daane fae yaaire tué tiki tiraterere alakélé sũmó yóo epatei, yaala sókó fole alatamo e tuámó munipa, ti e mo hãle ɔla kaaené kelerapó. ³ Yãlo mole ɔla ɔla fea yolealere so whi tao sóro melóo, Talené ala eróturaalu mepaae so whi tao saai dapóló kisipa mutu, yãlo tikikélé mené simó sukũlaa dalópóló melóo duraalutei, yaala sókó fole ala e tuámó munipa, ti Talené emó me dupu melaalomeipó.

⁴ Mepaae so whipaae yaala sókó fu betere so whita, kae kae sekei ala wapakélé, me ɔla meipóló dua beleyóo, naameyóló mo dua bitu wisi ala betã eróo, du beterapó. Yaala sókó fole whiné me whiné dere ala kilitu, ekélé etei kaae ala enée yóló dei kisipa muóo, nene yóló bopé fake yóo, doasi whipóló kisipa mutu mepaae so whi só deróo, mo enénipó. ⁵ Yaala sókó fole so whiné, mepaae so whiné inire alamó hoko haleraterere ala ini yóo, atima kisipa felé yaaire ala maaté ini yóo, fopaae butere ala hapale ini yóo, mepaaené eraterere dowi ala kwia tokó melaaire kisipa muni yóo, erapó. ⁶ Mepaae yaala sókó fu betere so whita, dowi ala tuámó hekeseni, mo bete mole ala wisimó betã mo kée yóló hekesetu beterapó. ⁷ Yaala sókó fu betere so whiné atima ne norapepaae sekei ala eraqsóro sesé yóo, Talené tao saalopóló kisipa mutu, tué tiki tiraterere ala taaréni, betere dokó hãle yó tawóo, take nalopaae Talené dapaae wisi ala eraalopóló kisipa tiróo, kae kae sekei ala wapakélé haepaae derepéni, betere dokó hãle beléetóro tawóo, du beterapó.

⁸ Kótóné kóló whi bitu, ama fo erótu betere alakélé me sukamó taalóo, kae kae du betere be fokélé kemeyóo, doasi kisipa sere alakélé kemeyóo yaalotei, yaala sókó fole ala betã mo kemekélé ini, hãle muótóro tawaalopó. ⁹⁻¹⁰ Ti noatepaae, mo bete mole fo dané tuépatei, mo turó tuéni yóo, da Kótóné kóló whi bitu, ama dapaae yó male fo danémo mepaae so whipaae mo turó yó meni yóo du beterapó. Tépatéi, mepaae alarape Talené ama mo turó eraterere alimó, mepaae eréni hãle kwia mole alarapekélé fea aluraalopó. ¹¹ E ketei kaae betale sukamó, yãlo dere fokélé keteiné fo kaae yóo, tuékélé keteiné tué kaae muóo, mepaae ala bete diriyóló tué deté fole alakélé, keteiné dere ala kaae yóo, yalepó. Téyaletei, e doa yóló whi bitu, take ketemó deté wale ala mo ti taaralepó. ¹² Mió dané i kilitu betere alata, bete diriyóló kilini, aso asore *klas*-mó kelepaa kilitu dere kaae erapó. Tépatéi, nalo kelepaa kãetamo duraalu, ti mo diriyóló kelaalopó. Mióta, mepaae ala dané

tuéretei, mepaae wisiyóló tuénipó. Talené ẹ mo turó diriyóló tuéru ere kaae, take ẏalokélé tué yaalopó.

¹³ Mió i alimó mole doasi bete alarape i ape. Tué tiki tiratere alakélé, take nalopaae Talené dápaae wisi ala eraalopóló haṣtu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, ai alarape tuámó mo doasi bete mole alata, ti yaala sókó fole alapó.

14

Talené kóló whṣné dere foró kae kae be fotamo yópóló hale matere ala

¹ Yaala sókó furaalu, Deṣ Kepe Wisiné hale matere alarape mo ketekẹ buóló su betae. Tétu Kótóné kóló whṣ bitu, ama fo yó matere alata, mo doasi topo alapa, mo wisiyóló sae. ² Ti noatepae, mepaae so whṣ dené du betere kae kae be fota, mo so whṣpaae dumitei, Kótópaaetóró du beterapó. Atéroró kinóló mole alarape ama kepe tuámó du betepatei, so whṣ feané ai dere fo wosóló bete tuéni kóló kólórapó. ³ Tépatei, mepaae Kótóné kóló so whṣné mo so whṣpaae Talené fo i ape yóló yó móturaalu, so whṣ diriyóló beterópóló fotokọ bulóo, halaaíné beterópóló ketekẹ bulóló ma fo yóo, whaalía duraalu fomaake kisipa mutere so whṣ kisipa felératere fo yóo, du beterapó. ⁴ Whṣ me dené kae kae be fo du betepa, ti atétere whṣ aṣei wisiyóló beteratere ala du beterapó. Tépatei, Kótóné kóló so whṣné, ti so whṣ feapaae Talené ere fo i ape yóló yó mótu betepa, ti Kótóné fake so whṣ fea diriyóló beterópóló tao su beterapó. ⁵ Diṣ so whṣ feané kae kae be fo depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. Tépatei, Talené kóló whṣrapené dere fo diṣ feané depa, mo wisirapó. Kótóné kóló whṣrapené yó mótu betere alané kae kae be fo du betteretei tẹteró beterapó. Tépatei, Kótóné touróló beteró betere so whṣ diriyóló beterópóló, kae kae be foné du betteretei bete mené feteyóló yó matepa wisirapó.

⁶ Térapa, no nerape-ó, ẹ aipaae wóló kae kae be foné du betepa, ti ẏalo diṣ netéroró tao saaloé? Tépatei, Kótóné mepaae kinóló mole alarape diṣpaae haṣkearóló yó matepa, ó Kótóné so whṣ mokṣeyaa yóló

betaṣsóró ere ala bete fea yó matepa, ó Kótóné kóló whṣ bitu ama fo yó matere ala ó Kótóné bete mole fo etérorópóló yó mótu betepa, ti ai alarapené diṣ mo sṣmó tao saalopó. ⁷ Wole fo duraalu, mo whṣné aleale fó wuti ó *kita* kaae ọla *harp* wisiyóló dupa, ti so whṣ feané wosóló felé yaalotei, hoko dupa, ai hale wosetere so whṣné noa wole fo du dérorópóló, kóló kóló yaalopó. ⁸ Atétere kaae, bóe daai haletua dere ukulumó wuti wisiyóló dini hoko depa, ti bóe dele whṣrape atima bóe faairaalu, netéroró siki siki yaaloé? ⁹ Diaaṣ dere alakélé ai ala kaaené kelerapó. Diṣné dere fo so whṣné kisipare foné initepa, ti ai fo bete netéroró kisipa yaaloé? Atéroró dere fota, so whṣ bitinire tikimó wotoró bitu dere fo kaae aṣrapó. ¹⁰ I haemó kae kae be fo buó molete, me fokó bete munire fo kae buni, mo fea bete mole fotóró bulapó. Ai be fo talerape atimané foné bete kisiparetei dṣ feané mo tuérapó. ¹¹ Mepaae whṣné dere be fo ẏalo wosóló bete wisiyóló sinitepa, ti be fo kae bole whṣné ẹ kae be fo bole whṣ nisi yóo, ẏalokélé ai whṣ a kae be fo bole whṣ nisi yóo, du beterapó. ¹² Ti diṣ tuámókélé atei kaae alatóró du beterapó. Deṣ Kepe Wisiné hale matere ala saai dapóló, diṣ doasi ekẹle ai du beterapa, Kótóné touróló beteró betere so whṣ diriyóló beteratere alata, doasi bete mulapa, ketekẹ buóló sae.

¹³ Atére betené, mepaae kae kae be fo du betere whṣné dere fo bete amatei feteyópóló Talepaae momarae. ¹⁴ Ti noatepae, ẏalo be fo kaené dere momata, kepené maaté du beterapó. Tépatei, ẏalo tué tikita, ti kaepaae mole aṣrapó. ¹⁵ Térapa, ẏalo noa alakó yaaloé? ẏalo moma duraalu, kepetamo yóo, ẏalo tuénékélé yóo, wole fo duraalu, ẏalo kepetamo yóo, tuénékélé yóo enérapó. ¹⁶ Naa kepetamo turóné Kótópaae mo kée yóló a hale horótu betepa, ti naao du betere fo bete wosenireteiné, “Mo kée, téyópóló yae,” fo hale netéroró yaaloé? ¹⁷ Ti naao mo kée fo du betepatei, ai foné u whṣ tao sóroró diriyóló beterótumipó.

¹⁸ Ti diṣ feané kae kae be fo du betepatei, ẏalo kae kae be fo dere alané diṣ mo teraae faleteiné Kótópaae mo kée du beterapó.

¹⁹ Tépatéi, Kótóné touróló beteró betere so whị tuámó, yálo ama fo yó móturaalu, so whịné wosóló bete kisipa yaairétóró aporó fo kwiatamo yó matepa, ti mo wisirapó. Téni, so whịné wosóló kisipa enénire 10,000 fo kukwia kae kae be foné depa, ti netéro wosóló kisipa yaaloé?

²⁰ No nerape-ó, diạ keteirapené tuẹ kaae mutu betaqse. Diạ dowi ala yaaire kisipa muni, awạ nokole naale senaale kaae aqyóló betae. Tétu, diạné mole tuẹ tikikélé, mo dirire so whịné tuẹ kaaetóró muóló betae.

²¹ Kale tukóló muló betere fo tuámó Talené i fo dapó.

“Yálo so whịpaae kae kae be fonékélé, be kaemó wale whịrapené kólónékélé i so whịpaae yaalotei, yálo dere fo bete atimané mo wosókélé yaalomeipó.”

²² Térapa, ai kae kae be fo du betere alata, tuẹ tiki tiró betere so whịné kolóló tuẹ yópóló dumitei, tuẹ tiki tirénire so whịné kilitu, ita Talené me ala yaairemó dapóló kisipa yópóló dapó. Tépatéi, Kótóné kóló whịrapené ere fo i ape yóló yó mótu betere alata, tuẹ tiki tirénire so whị tao su dumitei, tuẹ tiki tiró betere so whị tao suraalu dapó. ²³ Atéreteiné Kótóné fake so whị feané kae kae be fo du beteremó, mepaae ai be fo tuéni, kóló kólóre so whị ó tuẹ tiki tirénire so whị diạ beterepaae wóló, diaaọ du betere ala kilituraalu, diạ keyaa fole so whị aqrapó yaalomeié? ²⁴ Diạ fea Kótóné kóló so whị bitu, ama fo i ape yóló yó mótu betepa, kale mo fo bete tuẹ tiki tirénire so whị ó mepaae mo fo tuénire so whị wouraalu, so whịné dere alané ama hosaamó suraalu, ả dowi ala du betere whịpóló mutere kisipané ả só deraalópó. ²⁵ Talené ai whịné du betere ala taleyóló, ama hosaa tuámó kinóló mole ala hakearaalópó. Atéteremó, ả deraapisa fóló fió mulu, so whị feané keletómó Kótóné doi hale horóturaalu, “Kótó diạ tuámó mo ai betere ape!” yaalópó.

Talepaae mo dono tu sya fóló moma yae ere fo

²⁶ No nerape-ó, diaaọ kisipa yópóló dạné diạpaae me noa fo yaaloé? Diạ fea touróló

bitu, mepaae so ó whịné ama kisipare wole fo yóo, mepaae so ó whịné so whị feané wosóló kisipa yópóló, Talené fo yó melóo, mepaae so ó whịné kinóló mole ala Kótóné ảpaae yó matepa, amamo so whịpaae yó melóo, mepaae so whịné kae kae be fo yóo, mepaae so ó whịné kae be foné deretei bete feteyóo, depa mo wisirapó. Ti ai dosayale alarapeta, Kótóné fake so whị fotokọ buóló beteraaire alatamo epa, ti enérápó. ²⁷ Mepaae so whịné kae be foné yaaitepa, ti so whị feané dere fapo ini, sore ó tamo so whịné betạ betạ yóló enérápó. Atéro dere fo me so ó whịné bete feteyóló, so whịpaae hakearóló yó manérápó. ²⁸ Ai fo feteyaaire so ó whị bitinipa, ti Kótóné fake so whị tuámó kae kae be foné hakeamó ini, Kótópaae maaté ama kikití depa, mo wisirapó.

²⁹ Kóló whịné Kótóné ama fo Keriso so whịpaae yó matepa, ti tamo ó sore whịnépi yó melópóló yae. Atéro kemetepa, ti wosale so whịné ai fo bete kaae kolóló hotowaró talenérápó. ³⁰ Me whịné yó matere fo wosetu betere so whị tuámó Dẹi Kepe Wisiné i fo yae yóló yó matepa, ti ai fo yó mótu betere ala kapala taaróló, ai so ó whịné fo yópóló tẹ melae. ³¹ Ai so whị fea kisipa sóró fotokọ buóló beterópóló, Kótóné kóló so whịrape atima dokọ fea betạ betạ yóló Talené fo yó melanérápó. ³² Kótóné kóló so whị tuámó betere keperapené yaai kisipa mole ala mo donotóró yópóló, ai kóló so whịnétoró tẹteróló kaae tarapó.

³³⁻³⁴ Ti noatepae, Kótóné so whị tuapaae họko ala kaaréni, hosaa muni deyóló mo dua beteratere ala kaaratere Tale beterapó. Be hulua dokọ feamó Kótóné ama kae beteró betere so whịné du betere kaae, fo wosetere sukamó diạ sorape fo tekeni, mo dua betepa wisirapó. Kale tukóló muló betere foné sorape whị aqmó betae ere fo sya furaalu, mo dua betenérápó. ³⁵ Atima ai yó matere fo bete kóló kóló depa, ti bepaae fóló atima omarapepaae wosenérápó. Ti noatepae, so whị touró betere tuámó soné fo depa, ti aita donoi ala mei, mo hale dere alapó.

³⁶ Ti Kótóné fo-a, diạ tuámó keké naleé? Ó ai fo wisi ai be huluumó betere so whị

diapaae maaté yó maleé? ³⁷ Whi me dené diá tuámó ama kisipané a Kótóné fo eratere kóló whi ó Dèi Kepe Wisiné eratere kae kae ala sumó enérapó kisipa mutepa, ti yálo i asètere fo ti Talené ama diapaae yae dere fo dapóló kisipa enérapó. ³⁸ Ténì, mepaae whinétamo i asètere fo hãle òla aqróló sisópaae eratepa, ti Talené ai whikélé sisópaae eróló, hãle òla kaae aqraalopó.

³⁹ Térapa, no nerape-ó, mepaae so whipaae kae kae be foné ekesé yóló sesé yaqse. Ténì, Talené kóló so whiné yó mótu betere fota, ti mo doasi alapa, keteké buóló yó mótu beterópóló yae. ⁴⁰ Tétu, diáné mepaae noa kaae ala yaai depa hoko ini, kisipa tekeyóló mo donotóro sya fóló enérapó.

15

Yesu momó kepaayale fo

¹ No nerape-ó, yálo diapaae take yó mótu betale fo wisi diaaq kisipa keteyaqsóro momó yaai dapó. Kótóné ama fo wisita, bete mulapóló diaaq mo wisiyóló wosaleteiné, diá ai fo tómó daalu apaae tué tiki tiró beterapó. ² Ai fo wisiné diá alu yaqsóro tao su beterapó. Yálo diapaae yó male fo wisitamo hotowaró tao tapa, ti diá ai tao sere ape. Ténì depa, ti diaaq kisipa tiki tiratere ala bete munire aqratapó.

³ Talené ai fo wisi mené epaae yó matepa, aita mo doasi bete mole fopóló kisipa mutu, yálo mo diapaae yó malepó. Ai fo i ape. Kótóné asemó ere fo dokonóturaalu, dané dowi ala tokóló aluraai so whi teteróló kaae tare whi Keriso a sukalepó. ⁴ Atéro a douróló, sore be de kemetepa, kale asemó ere fo dokonóturaalu, Talené a kepaaróló beteralepó. ⁵ Atéro kepaayóló, Pitané a kolópóló yó melóo, ai kilipaae ti kale 12 yó matepa wosetere whirapepaaekélé yó melóo, yalepó. ⁶ Atéyale sisópaae 500 bosenóló mepaae tómó beleróló, betere no nerape fea touró betere tikimó, a hakeamó sókó walepó. Até yale so whi mepaae sisiraae feletei, mo turó so whi ti hãle betó mulapó. ⁷ Ai sisópaae Jems-paae yó male wóló, nalo ti Kótóné doteyale aposel

whirape feapaae yó male felepó. ⁸ Mo kemerale wouraalu, soné naale deyaaire be de teópatei, hoko be demó detu dere kaae, Yesuné a i ape yóló, epaae yó male walepó.

⁹ Ekélé Talené doteyale aposel whitei, mepaae aposel whirape betere aqomó doi muni, mo belei sokótei beterapó. Ti noatepae, Kótóné fake so whi yálo susupuróló dowi ala erótu betaletiné, e aposel whi beteraaire sunipatei, Talené e sóro beteralepó. ¹⁰ Tépatéi, Kótóné hamokoróló hãle tao saleteiné e etei kaae whi i betere ape. Ama e atéro tao sale ala hãleni, e tuapaae mo doasi ala eró beterapó. Ai ala epa kisipa mutu, yálo diale kutóné mepaae aposel whirapéné diale kutó mo bosené felepó. Ti aita, yálo fotokóné initei, Kótóné hamokoróló hãle tao sere ala e tuámó muluraalu, yalepó. ¹¹ Térapa, yálo ó atimané diapaae yó male fota, me kae meipó. Dã feané i yó mótu betere fo wisitóro mopóló diáné wosóló kisipa tiralepó.

Sukutere whi momó kepaayaire fo

¹² Dané diapaae Talené fo yó móturaalu, so whi teteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukaletei, Kótóné a kepaaró beterapóló yó male fo diáné wosalepó. Atéyaletei, diákó mepaae so whiné duraalu, sukale whi momó kepaayóló betaalomeipó dere fo-a, diáné mo fo dapóló de? ¹³ Sukutere whitamo kepaayaalomeipó kisipa mutepa, ti so whi teteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaayóló bitinipóló kisipa muae. ¹⁴ Keriso atamo kepaayóló bitinipa, ti dané yó mótu betere foró diaaq kisipa tiró betere alatamo bete muni, hãle òla kaae aqratapó. ¹⁵ Ai ala tómó, Kótó a etei kaae Tale beterapóló dané yó mótu betere fo, kapala fotei yó mótu bitirapó kisipa muae. Ti noatepae, so whi teteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukaletei, Kótóné a momó kepaaró beterapóló, dané diapaae yó mótu betalepó. Ti sukale whi momó kepaayaalomeipó fotamo mo du betepa, ti Kerisokélé Talené kepaaró bitinipó enérapó. ¹⁶ Ti noatepae, sukale whitamo kepaayóló bitinipa, ti so whi teteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaanipóló kisipa

muae. ¹⁷ Kerisotamo kepaaró bitinipa, ti diaaḡ kisipa tiki tiratere alakélé bete muniru, diaaḡ du betere dowi ala tuamó diḡ haḡe betó tarapó. ¹⁸ Keriso aḡtamo atépa, ti a tuamó betepa sukale so whikélé mo ti alurapó enérapó. ¹⁹ Nalo betaaire alimó da kepaayóló betepa, Kerisoné daḡpaae wisi ala eraalopóló haḡitu beterapó. Atépatei, mepaae so whiné mió i alimó maaté wisi ala kelaalopó dere fotamo mo du betepa, ti daḡpaae doasi seḡei ala eraaiteremó, mo doasi wirapó.

²⁰ Tépatei, so whi teteróló kaae tare whi Keriso a sukaletei Kótóné mo kepaaró beterapó. Atéreteita, sukutere so whikélé kepaayóló beterópóló, kutómó ɔla folosóro ulumétere kaae, aḡi kepaayalepó. ²¹ Ti noatepae, beta whiné yale dowi alané sukutere ala da so whi tuapaae sókó walepó. Até yale kaaetóro, beta whiné yale alané ti kepaayóló betere ala kaaratapó. ²² Ti daḡa, Adam-né kaarale fake ereteiné, da fea sukutua dapó. Atétu dere kaae, Kerisoné ama fake so whi fea ti a tuamó bettereiné kepaayóló betaalopó. ²³ Atéyaalotei, ai ala haḡe hoḡo ini, ama mole tuḡtóro sya furaalu, yaalopó. Aita, kutómó ɔla folosóro ulumétu dere kaae, Keriso aḡi kepaayóló beterapó. Atérené nalo a fesaae wale sukamó, ti ama so whikélé fea aḡe kaae kepaaróló beteraalopó. ²⁴ Téró, Kerisotamo bóe du betere topo whirapekélé, atimané teteróló kaae tare alarapekélé, atima so whikélé, atimané bole fotokokélé, fea doróló kilipaae, ti ama so whi teteróló kaae tare ala Alima Kótóné naase tuamó munaalopó. Atéteretamotóro, mo kemeyaitere be de sókó waalopó. ²⁵ Ti ama teteróló kaae tare ala haḡe deté fóló, ama bóe whi mo ti dóló kemeratere sukamó sókó faalopó. ²⁶ Atéro bóe dilé fóló, mo ti kemeróturaalu, daaire bóe whita, ti sukutere alapó. ²⁷ Ti fea ala fea Kerisoné ama teteróló kaae tanópóló, Kótóné ama naase tuamó mulalepó. Ti ai fea alapó dereteita, ama Naalené naase tuamó mulale seké Kótó a Naalemané teteróló kaae tare aḡmó bitiniretei mo haḡearapó. ²⁸ Ai ala yóló kemetepa, fea ala teteróló kaae tawae yale Kótóné ama naalema a

aḡmó beterópóló yaalopó. Ai alata, fea ala Kótóné amatóro teteróló kaae tawaa erapó.

²⁹ Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti sukutere so whi wisi bepaae fópóló kisipa mutu, mepaae whirape weḡi tópuratere ala noatepa du betere? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti weḡi tópuratere ala haḡe ɔla kaae aḡrapó. ³⁰ Sukale so whitamó kepaanitepa, ti da i kutó diyaai kae kae bóe whi betó mole tikipaae betere dokó noatepa fua wua du betere? ³¹ Yaḡo no nerape-ó, diḡ da teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuamó betepa, ama diḡ tuamó erótu betere wisi ala kilituraalu, Talepaae yaḡo mo kée yóló, e bopé faketu beterapó. Yaḡo i dere fota, mo dapó. Diḡ tao saai kisipa mutu, Talené ama fo wisi eraté kotere dokó e mo felekemó sukitei haḡsóko fua dapó. ³² E Epesus bemó whi dó nokole syaae kaae ɔla aḡre whirapené yaḡo du betere ala seséturaalu, etamo doasi bóe du betaalopó. Atéyaaleteita, i haemó mole wisi wisi ɔla saai kisipa mutu, imó ti noa ɔla wisikó senére? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fo mo depa, ti diḡané yó tare mara mole fo sya furaalu, “Dóta da sukaireteiné, mió beta ɔlaró weḡitamo mo dekéro naalopa sae!” enérapó.

³³ Mené diḡ kópaae aḡisóro faḡsóro yae. Du betere mara mole fo beta i ape.

“Wisi ala dere whirape dowi ala dere whirapetamo tamoyóló betamó kotepa, ti atimané dowi ala yapaae tokó melaalopó.”

³⁴ Diḡ topo doyóló keyaa furaalu, hoḡo du betere dowi ala mo ti taaróló, kisipa wisi muóló, take yale ala momó fesaae fóló yae. Ti noatepae, Kótó tuéni haḡe betere so whi diḡ tuamó betó moletei kilitu diḡ haleyae.

Kepaayóló kae tiki daayóló betaaire fo

³⁵ Atépatei, mené i kaae fo enérapó. “Kale sukale so whi momó netéro kepaayaaloé? Atéro noa kaae tiki daayóló waaloé?” yóló wosenérapó. ³⁶ Aita, kisipa okokoi whiné dere fo kaae aḡrapó. Ti noatepae, kutómó mo ɔla wae bilitereteimó kisipa muae. Whiné bilitere ɔla waeta, haemó kelaayóló

u tuamó bole kené ti tumu sókó hotua dapó. Haemó biliteretei kɛlaa initepa, ti tumu horaalomeipó. ³⁷ Diaaɔ ɔla wae bilituraalu, ɔla nokoleteti mo turó bilini, *whit* ó bupi ó besaɛ ke maaté bilitua dapó. ³⁸ Atéteretei ai ɔlarape huturaalu, Kótóné kisipané daalópóló yale tikitóro daatua dapó. Ai biliyale ɔlarape fea mo ama tiki daaitóro hutua dapó. ³⁹ Fea ɔlarapené daae mole tikita betɔ kaae mei, so whiné tiki ama kae daayóo, hupu ó na mepaae betó mole ɔlarapené tiki ti ama kae daayóo, bané tiki ama kae, yané tiki ama kae, yóo erapó. ⁴⁰ Samó daae mole ɔlarapené tiki ama kae, haemó ere ɔlarapené tiki ama kae yóo erapó. Samó daae mole ɔlarapené tiki mo kokɔi de wisinaale yóo, haemó yó mole ɔlarape kelaalo kokɔre ala ama kae yóo, erapó. ⁴¹ Sukané de wisinaale ama kae, wéliéné de wisinaale ama kae, hɔrerapené de wisinaale ama kae, mepaae hɔrené de mo doasi yóo, mepaae hɔrené de mo sawa yóo, erapó.

⁴² Sukutere whi momó kepaatukélé, atei kaae alatóro yaalopó. Mo tiki sukóló douratepa kɛlaa yaalotei, kepaaratereti tiki momó kae doyóló alu yaalo meipó. ⁴³ Sukuturaalu, tiki tuamó hale dere alaró doasi doi munire alatamo mupa sukóló dourateretei, momó kepaaróló betatereti ala ti mo de wisinaale tuamó beteraalopó. Sukuturaalu fotokɔ buni, bére ala tuamó sukutepa dourateretei, mo doasi fotokɔi ala tuamó kepaaraalopó. ⁴⁴ Sukutepa douratereti mo tó tikita, hae tiki ereteiné kɛlaa dua dapó.

Téretei, momó kepaatere tikita, kepené dere ala tuamó daaleteiné mo ama kaepó. I haemó mo tiki daalure kaae, take nalo kepaayóló betaaire sukamókélé, kepené ere ala tuamó mo kae tiki daayóló betaalopó. ⁴⁵ Atéreteiné ašemó i fo erapó.

“Folosóro wale whi Adam a mo whi tiki daayóló sókó walepó.”

Nalo kemerótu wale whi Adam aɛta, sukóló kepaaturaalu, ti so whi betere bete matere kepené tiki daale whi alée felepó. ⁴⁶ Kepe tiki daale whi folosóro sókó wéni, mo tiki daai whi folosóro wóló, ai kinipaae ti kepe tiki daale whi sókó walepó. ⁴⁷ Folosóro

wale whita, i haené aleale whi betaletei nalo ti hepen-mó betere whi walepó. ⁴⁸ Haené aleale whiné ama deyóló fake firale so whita, ti ama tikitóro daayóo, hepen bemó wale whiné ama deyóló fake firale so whi ti ama hepen tikitóro daayóo erapó. ⁴⁹ Da haené aleale whiné tiki daalure kaae, hepen bemó wale whiné tiki kaae daakélé daayaalopó.

⁵⁰ No nerape-ó, yaalo diapaae i dere fo wosae. Da sukutepa, ti i daale tikitamo Kótóné tetéroló kaae tare tuamó bitɔ faalomeipó. Atére kaae, da sukóló kepaayóló furaalu, dané i dorótu betere tikitamo turó feni, mo dokélé iniyaaire tiki daayóló betaalopó. ⁵¹ Kinóló mole ala yaalo diapaae haɛkearóló i dapa wosae. Da Keriso so whi mo fea sukɛalomeitei, betere whikélé sukɛle whikélé, mo fea take daale tiki taaróló, mo kae tiki daayaalopó.

⁵² Kemeróturaalu ukulumó wuti haleteretamo, dané mió i daale mo tiki taaróló, da mo fea kae tiki daane wale alata, epée fitaa du dere kaae yaalo ai ape. Ti noatepae, kale ukulumó wuti hale deretamo, sukɛle whi kepaayóló do initere tiki daayóo, da fea i daale tiki taaróló, kae tiki daayóo yaalopó. ⁵³ Ti noatepae, doyóló sukutu betere tiki tómó dokélé ini, mo ti betere tiki kuti derótu dere kaae yóo, sukutere ala sukunitere alané husuróló aluróo, yaalopó. ⁵⁴ Doyóló sukutere tiki tómó mo betere tiki kuti kaae deróo, sukutere ala sukunitere alané husuróo deretamo, ašemó i ere fo mo dokonaalopó.

“Talené ama bóe whi dóló teteraleteiné, kale sukutere alakélé ɔla kaae nó deróló aluralepó,” erapó.

⁵⁵ Me asɛre fo i ape.

“Sukutere ala-ó, so whitamó naao bóe dóló atima tetereale ala momó mule? Sukutere ala-ó, Wuliné whi detu dere kaae yóló sukunale ala-a, momó mule?” erapó.

⁵⁶ Wuliné whi tukó nóló sukunótu dere kaae, dowi alané da sukópóló dua dapó. Dowi alané da mo ti só derópóló, Kótóné tukóló, muló betere foné dowi ala fotokɔ bulótu beteraalopó. ⁵⁷ Atépatei, dowi alaró sukutere alatamoné da só deróló tetéréni, da Tale Yesu Keriso tuamó betepa, ai ala

tęterópóló, Kótóné ama dą fotokọ mo sýmó mótu beterapó. Atétereteimó, Talepaae mo kée du betenérápó.

⁵⁸ Térapa, yálo hosaa mole no nerape-ó, dią Talené ala tuámó betepa, mepaae sekęi ala ó dilikitere alané dią só deraqsóró, mo diriyóló betae. Ti noatepae, dią Tale tuámó bitu ditere kutóta hąle alu yaalomei, dupu saalopóló kisipa mutu, betere dokọ mo ketekę buóló ditu betae.

16

Kótóné so whị tao saai moni derateremó ere fo

¹ Mió i dere fota, Jerusalem bemó betó mole so whị tao saaire *moni*-mó dapó. Kalesia hae kwiamó tę mole be huluamó betó mole Keriso fake so whịpaae yae yale alarape kaae, diaaqkélé yaasepóló i dere ape. ² Fula dokọ kaae sere be demó, dią feané meteró *moni* supa, ti kwiapaae naao sere sų dąlemótóró sokósu yóló, kae mulótua yae. Ti noa yaai meipó. ę aipaae wale sukamó, *moni* derae yaqsóró kisipa mutu i dere ape. ³ ę aipaae wóló diątamo bitu, diaaq sóró beteratere whịrape Jerusalem bemó betó mole so whịné tuę yópóló, atimané sóró faaitere ase yálo eróló melaalopó. Diąné atéró hąle tao sóró matere *moni* Jerusalem bepaae sóró fópóló dotęyaalopó. ⁴ Dą talerąlemó, ępaae yąkélé atimatamo faalopó depa, ti yálo atima dapesó fenérápó.

Pol-sépiné i ala yaai kisipa mutapóló yale fo

⁵ Folosóró ę Masedonia hae kwiapaae fóló, nalo ti dią beterepaae waalopó. Ti ę momó fesaae wale alata, Masedonia hae kwia tuámó tęyóló dią beterepaae waalo ai ape. ⁶ ę dią beterepaae wóló hąleke sukamó ó sosóli ali turó aimó diątamo betaai kisipa mutepa, ti betenérápó. Atéró dią taaróló ę mepaae fupa, ti ę yąyąre ọla diąné melaasepólópó. ⁷ Ti noa betené meipó. Mió dą dią beterepaae wóló, mo sawa be demó maaté beteró fole hórápó. Téreteiné, Talené ama kisipané fọlo be demó diątamo beterópóló depa, ti ę diątamo betaai hękese dapó. ⁸ Téretei, kale *Pentikos* be demó ọla deyaaire ali sókó

waai teópa, ti ę Epesus bemó kaae tawóló betaalopó. ⁹ Ti noatepae, Talené ama doasi ke bole kutó diyaaire tę moleteiné, aimó bitu ama kutó diraalopó. Téyaalotei, ai kutó diyaqsóró sesétere whịrapekélé, dekeró betó mulapó.

¹⁰ Timoti aipaae wapa, diaaq ąpaae me sekęi ala eratepa ą wiyaaqsóró hotowayóló kaae tawae. Ti ąta, ę dere kaae Talené kutó dirótu betere whị ai ape. ¹¹ Térapa, me whịné ą dape sóró kaae tatere ala hóni, dią feané wisiyóló dape sae. Téró, ą momó fesaae waai depa, ti diaaq ąpaae hosaa muni deyóló hątamo dua fae yóló, ę beterepaae wópóló dotęyae. Timoti ą ipaae momó fesaae wouraalu, ama wotoró wéni, ę beterepaae wale Keriso norapetamo wópóló kisipa mutapó.

¹² Mió dąné no Apolos-né dere alamó i dere ape. Yálo ąpaae ai wale norapetamo dią beterepaae fae yaleteti, tę mutere sukamó waai dapóló taralepó.

¹³ Mené dią dilikóló kọpaae falaqsóró, hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, kale mo fo wisi wosóló, Talepaae kisipa tiratere ala tuámó diriyóló betae. Atéru, mené diątamo bóe dupa wini, halaainé fotokọ buóló betae. ¹⁴ Fea ala duraalu, yaala sókó fole ala tuámó bitu yae.

¹⁵ Akaia hae kwiamó betó mole so whị kuamó Stepanas-ró ama be whị so whịtamota, folosóró kisipa feteyóló Keriso betaleteti, diaaq ai kisipare ape. Ai so whịta, Kótóné kae beteró betere so whị tao saairaalu, mo doa ketekę bulapó.

¹⁶ No nerape-ó, dią atei kaae ala dere so whịró mepaae dątamo touné wóló, wisi kisipa mulu Talené kutó diratere so whịtamo aqmó dua betae yóló ma fo i dere ape. ¹⁷ Diaaq mole ọla kwiapaae ę tao sóró melaai yaleteti, Stepanas, Fotunatas, Akaikus, atimané mole ọla ę tao sóró male waletetimó, mo hękese yalepó. ¹⁸ Ti noatepae, atimané ę tao sale alané yálo kepe hękese duraalu, diaaq kepekélé hękeseyalepó. Atei kaae wisi ala dere whịrapeta, so whị feané dukiranérápó.

Kemerótu kọleó yale fo

¹⁹ Esia hae kwiamó betó mole Keriso fakerapené diąpaae kọleó i dere ape.

Akuilaró ama soma Prisila-tamonékélé, atimaamoné bepaae tourótua dere Keriso no nerapekélé Tale tuámó bitu, diapaae hosaa mo turó muóló kọleó dapó. ²⁰ Imó betó mole no nerapenékélé, diapaae kọleó dapó. Kótóné ama kae beteró betere so whiné dere ala sya fóló, diasisitei apuóló kọlọ tukó nuku betae.

²¹ Diapaae kọleó yóló i dere asęta, ę Polné mo yalo naasenétóro dapó.

²² Mepaae whi dené Talepaae yaala sókó fole ala initepa, ti ai whi Talené mokorópóló yae. Tale-ó, ya da beterepaae ape!

²³ Da tęteróló kaae tare whi Yesuné hamokoróló hęle tao sere ala diapaae erópóló yae.

²⁴ ę da tęteróló kaae tare whi Yesu tuámó bitu, yalo dię feapaae yaala sókó furaalu i dere ape. Mo kée, téyópóló yae.

2 Korin

¹ Èta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, so whì tẹteróló kaae tare whì Yesu Kerisoné kutó dirópóló dotẹyale *apose* whì Pol-né dapó.

I dere așeta dạné no Timoti dạmo wusuró bituraalu, diạ Akaia hae kwiamó Kótóné kae betero betere so whìró, ai hae kwiamó tẹne Korin bemó betere Kótóné fake so whìtamopaae dapó.

² Dạné Aya Kótóró dạm tẹteróló kaae tare Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló hẹle tao sere alaró, hosaa muni deyóló dua betere alatamo diapaae erópóló yae.

Kótóta kọleturaalu tao sóró hẹi kisipa mulatere Talepó

³ Dạm tẹteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale sóró horópóló yae. Ti ẹta, kọlené sukutere ala kaaraterere Aya bitu, sekei ala wapakélé kisipa feléróló tao su betere Kótó betera.

⁴ Dạné sekei alarape feata, ama tao sóró dạm kisipa felérotua dapó. Kótóné dapaae ai ala erótua dereteita, mepaae so whì kae kae seke tuamó betepa, Kótóné dapaae ai male kisipa felératele alané atimamo tao sópóló erapó. ⁵ Ti noatepae, Yesupaae erale doasi susupui ala feleyóló furaalu, dapaaekélé mo dekeró wou betera. Atétu, dạné sekei alakélé Yesu Kerisoné tao sóró, dạm kisipa felératele ala mo dekeró erateretei faaturaalu, feleyóló mepaae so whìpaaekélé fu betera. ⁶ Dạm sekei ala su betereita hẹle mei, diạ feleyóló betoo, aluyaşóró tao sóo, yópóló dapó. Atétu, Talené dạm tao sóró kisipa felératepa, ti diakélé feleyóló betaalopó. Dạmo Kótóné kisipa felératele ala depa, ti aita, diạ feleyóló beterópóló dapó. Dapaae wou betere susupui ala kaae, diapaaekélé wapa, ti ai eraterere feléi alané ai susupui ala hẹle belée tanópóló, diạ fotokọ bulatapó.

⁷ Diạ take mo wisiyóló betaalopóló, dạné mo diriyóló kisiparapó. Ti noatepae, dapaae wou betere susupui ala kaae, diakélé ai su betere ape. Atétere kaaetóró,

dapaae erótu betere kisipa felératele ala diakélé saalopó.

⁸ No nerape-ó, dạm Esia hae kwiamó betepa, erale sekei alarape diaaọ kisipa yaasepóló dapó. Mo doasi sekei alané dạm só deró betaleteiné, beleyaaire mo sunipó. Atéru dạm mo sukutere dajemó betera kisi mualepó. ⁹ Ita mo dapó. Dạné hosaa tuamó mo turó muale kisiyata, dạm mo sukóló mole nisi yalepó. Téyaletei, dapaae ai erale ala dạné sumó belenere nisi yaşóró, sukale so whì kepaarótu betere Kótópaae kisipa tirópóló yalepó. ¹⁰ Dạm felekemó mo ti dóló aluraletei, ama dạm tao su yale kaae, nalopaaekélé atérótóró tao saalopó. Tétu diaaokélé dạm tao sóró momarótu betepa, ti Talené dạm aluyaşóró tao sere ala hẹle yó tareteiné dạm haitamo apaae kisipa tiró betera. ¹¹ So whì feané dạm tao sóró momatu betere ala mo dokonóturaalu, Talené hamokoróló hẹle tao sereteimó dạm so whì feané apaae mo kée yaalopó.

Polo-né folosóró yaai kisipa muale ala fisikóló taarale fo

¹² Dạm i haemó betó mole so whì kuamó kutukélé, diạ Keriso so whì kuamó kutukélé, Kótó tuamó wale mo kae ere alaró tó tikiné ini, kisipa mo turóné dere alatamo dạm tuamó mupa, so whì feané kelalepó. Atéro kutu yale ala dạné kisipa faróló taletepa hoko ala ini, feané keletómó mo donoi ala yalepóló dạm haituraalu, bopé fake dapó. Atétu betaletei i haemó mole kisipa sya fóló ini, Kótóné hamokoróló hẹle tao sere ala sya furaalu yalepó. ¹³⁻¹⁴ Ti noatepae, dạné diapaae i aș dere fota, hapóluni, diaaọ dosayóló sumó kisiapanerapó. Dạné du betere ala mepaae diaaọ kisiparete, mepaae diạ kisiapanipó. Téretei, take nalopaae ti diaaọ mo turó tuẹ yaalopóló kisipa mutapó. Take dạm tẹteróló kaae tare whì Yesu wale sukamó dạné diạ kilitu, hayóló bopé fake yaaire kaae, diaaokélé dạm kilituraalu, hayóló bopé fake yaalopóló, kisipa mutu i dere ape.

¹⁵ Ai betené, ẹ mepaae faai folosóró diạ betereró waairaaalu, ọla ọla taleyóló mulalepó. Até yaleteita, yalo yó matere fo tuamó bole wisi ala diạ tamo félimó sópóló

yalepó. ¹⁶ E Masedonia hae kwiapaae furaalu, diã keleté wóo e momó fesaae woukéle diã keleté wóo, yaai yalepó. Atéro e aipaae wapa, ti diaaq e tao sóró Judia hae kwiapaae dotonaasepóló kisipa mualepó. ¹⁷ Yalo ai muale kisipata, bete munipa hoko yaleé? Ó i haemó mo whiné kisipa kaae mulu, epó téyaalopó dutei, momómo meipó du dere kaae yaleé?

¹⁸ Téní, Kótóné ama yaalopó dere ala motóro du dere kaae, dané diãpaae yó mótu betere fota, epó, dutei meipó, fo kae dumipó. ¹⁹ Ti noatepae, diã kuamó e Pol, Sailas, Timoti, da sore whirapéné Kótó Naalema Yesu Keriso i kaae whipóló, diã tuamó yó móturaalu, ama epó dutei meipó, dere fokélé erapóló diãpaae yaleé? Ai fo ini, Kótóné ama eraalopó deté wale fo fea Yesu tuamó dokonóturaalu, epó, téyaalopó fo betã deté konapó. ²⁰ Ti noatepae, Kótóné ama mo eraalopó yóló muló betere forape fea, da tetéroló kaae tare whi Keriso tuamó mo dokonóturaalu, epó, fotóro mulapó. Atéreteiné, Kótóné doi doasi mulóló, da Yesu tuamó bitu mo kée, téyópóló yae, fo dua dapó. ²¹⁻²² Dakélé, diakélé, da tetéroló kaae tare whi Keriso tuamó diriyóló beteratere alata, Kótóné amatóro dua dapó. Da Kótóné ama so whipóló sóró beterótu, topomó *wel* wei suni yóo, da mo amapóló siriróo, take dapaae wisi ala eraalopó kisipa muópóló, ama Deji Kepe Wisi dané hosaa tuamó beteróo, erapó.

²³ Kótóné keletómó yalo mo fo i dere ape. E fesaae wou ai Korin beró diã foné siré waai yaletei, dei kisipa muaqsóro taaralepó. ²⁴ Dãta, diaaq kisipa tiki tiratere ala tetéroló kaae tare doasi aoyóló bitu dumipó. Tépatéi, diã hayóló beterópóló kisipa mutu, da diãtamo kutó betãmó ditu beterapó. Ti noatepae, diaaq kisipa tiki tiratere alané betã diã mo diriyóló beteranérapó.

2

¹ E diã beterepaae waai kisipa mualetei, take yalo diã deteraayóló foné supã, diaaq hosaa tuamó seke su yale kaae, momó yaqsóro taaralepó. ² Ti noatepae, yalotamo

diã foné sóró só deróló sekei kisipa mulatapa, ti e hekese yaaitere alamo, né eraaloé? ³ Yalo diãpaae aseyaale fota, e diã beterepaae wale sukamó hekesei ala eraai yale so whinétei, epaae doasi sekei ala eraqsóro yalepó. E tuamó mole hai diaakélé saai kisipa mutu, yalo dere fo mo wosóló sya fenérapóló kisipa tiralepó. ⁴ Ti noatepae, yalo diãpaae aseturaalu, hosaa tuamó doasi dekeyóló wole dua yalepó. Ita, diã dele sóró hosaa supu yópóló dumitei, yalo diãpaae mo turó yaala sókó fole ala kisipa yópóló dapó.

Dowi ala yale whiné ama dowi ala kwia hãle kemerae yale fo

⁵ Whi me dené me whi hosaa tuamó sekei ala erélipa, ti e maaté hosaamó sópóló ini, diã feapaaekélé eralepó. Aita dowi alatei, mo ti doróló aluratere ala meipó. ⁶ So whi feané ai whi foné sóró haleraletei supã, mió momó ini taalae. ⁷ Ai whi a seke duraalu mo ti haepaae derepaqsóro ama yale dowi ala kwia tani, me ɔla meipóló kisipa keteróló, a tao sóró keteke bulóló fo wisitei yae. ⁸ Atéro diãné yaala sókó fole ala ama kisipa yópóló, apaae hãkeamó yae yóló diãpaae i dere ape. ⁹ Yalo diãpaae yae yale fo fea diaaq wisiyóló wosóló sya fuléro kaae kelaai kisipa mutu aseyaalepó. ¹⁰ Diãnétamó me whiné dowi ala kwia tani kisipa keteratapa, ti yalokélé ai whiné yale dowi ala kwia tani, hãle kemeratapó. Ai whiné me dowi alatamo itikimó, ti diã wisiyóló beterópóló tao saairaalu, yalokélé Kerisoné keletómó kemeralepó. ¹¹ I dere fota hãle mei, Satan-né dilikóló dané dere ala doraqsóro dapó. Ti dãta, hãle mokõleyaayóló bitini, Satan-né so whi doraai dilikitu betere ala dané mo kisi-parapó.

Talené ama yóló muló betere fo wisi tuamó ama kae ere de fãanapó

¹² E Troas bemó betere so whipaae da tetéroló kaae tare whi Kerisoné fo wisi yó melaai felemó, ai fo yó melópóló Talené te doasi muló betepã kelalepó. ¹³ Aimó kutó diyaaai yaletei, yalo no Taitus bitinire betené yalo hosaa muni derepéni kisipa

sekętepa, ai so whįpaae kęleó fomaaté yóló ę Masedonia hae kwiapaae felepó.

¹⁴ Tépatei da Keriso tuamó betepa, Kótóné ama bõe whį dóló tęteróló sale ęlapóló betere dokę hękeamó hękesetamo dapesó fu beterapó. Atétere alané me ęla felé kęlaa wisi woutere kaae, Kótó ę etei kaae Tale beterapóló so whį feapaae yó mótu beterapó. Atéreteimó, Kótópaae mo kée du betenérápó. ¹⁵ Kerisoné Kótópaae hęle matere ęla tuamó sókó wale kęlaata ti dapó. Ti ai kęlaata, aluyaęsóró tao sere so whįpaækélé, sukóló mo ti aluyaaire so whįpaækélé wou beterapó. ¹⁶ Da i fo yó matere whįrapeta, mo ti alu du betere so whįné kulumumó ti sini ęla kęlaa kaae wóo, aluyaęsóró Kótóné tao su betere so whįné kulumumó, ti mo betere felé kęlaa wóo, du beterapó. Atei kaae hapólui ala mé whįné sımó enére? ¹⁷ So whį feané moni saai kisipa mutu, Kótóné fo yó mótu dere kaae, dạné dumipó. Ai ala ini, Kótóné keletómó ama dotęyale whį aęyóló Keriso tuamó bitu, mo wisi kisipatamo mo fotóró yó mótu beterapó.

3

¹ Dạnétei da yó matere whįpóló duki-ratere fo momó yaai dapóló de? Ó daťa etei kaae so whįpó kisipa yópóló aseyóló matepa só fole whįrapené dere kaae dạné de? Mepaae whįrapené dere kaae, da etei kaae whįpó yópóló, ašekó eróló diąpaae yó melaai, ó diaaę da melópóló wosetere nisi de? ² Aita ti diątóró iru, dạné hosaa tuamó aseyeteiné so whį feané kolóló dosąanerápó. ³ Diąta, da tęteróló kaae tare whį Kerisoné aseyeteiné diaaę du betere ala so whįné kilituraalu, ita Pol-sépiné diale kutómó oleyale dupóló hękearatapó. Aita mo aseytere weinė ini, mo ti betó tare Kótóné Kepe Wisiné eró beterapó. Ai aseyta, mo kane fake tómó ini, so whįné hosaa tuamótóró erapó.

⁴ Ai ala erémólópóló tuę tamo muluraalu dumi, Kótóné keletómó da tęteróló kaae tare whį Kerisoné da fotokęratepa, mo ere alatóró halaainé dapó. ⁵ Ai alata, dạnétei kaayóló ipakó, dạné yalepó fo enénipó. Aita, Kótó ę tuamó ere alané da sęratepa

du beterapó. ⁶ Ti Kótóné ama kutó diratere whį bitu, ama so whį tao saalopóló mulale dirii kisi fo erópóló, ama fotokę dąpaae mo sęralepó. Ai fota, aseyé ini, Deį Kepe Wisiné eró beterapó. Ti noatepae, aseyere foné da dóló sukunateretei, Deį Kepenéta, dąmó mo ti betere bete mótu beterapó.

Kale kisi fo tuamó ama mo kae ere de wisinaale fęanapóló ere fo

⁷ Take Moses-né Kótóné ala eróturaalu, kane fake tómó aseyale fo yó malepó. Ai foné so whįpaae sukutere alatei eralepó. Ai alata, deį wisinaaletamo weipakalepó. Ai deįta, alu deté faaipatei Moses-né kelepaa deýó faleteiné, kele detęliru Israel fake so whįné ama kelepaa diriyóló kilini ipakalepó. ⁸ Mió Deį Kepe Wisiné erótu betere alatamo wale deńé take ai alatamo wale deį mo ti bosenó bitinipóló de? ⁹ Kale tukóló muló betere fo sya furaalu du betale alané, so whį fea taleyóló só deró beterepó. Ti ai alata, Talené deį wisinaaletamo weipakalepó. Téyaleteti, mo donoi so whįpó dere ala tuamó wale deńé kale folosóró wale deį mo ti bosenó beterapó. ¹⁰ Ti take alatamo wale deį kolósu, mió ere alatamo wale deį kolósu depa, mió ere alané deį mo doasi ereteiné take wale deį hęle ęla kaae aęró beterapó. ¹¹ Take mo hęleke sukamó maaté yóló alu deté fele alata, deįtamo walepó. Téyaleteti, mo ti deté fu betaaire alatamo wale deįta, mo doasipó.

¹² Take nalopaae da atei wisi ala tuamó betaalopóló kisipa mutu da wini, halaainé Talené ala i erótu betere ape. ¹³ Moses-né kelepaaamó ere deį alu deté foleteti, Israel so whįné kelaęsóró, kutiné husurótua ipakalepó. Mió dạné ai yale kaae enénipó. ¹⁴ Tépatei, take atimané kutiri hapólui ipakalepó. Atére kaae, take atimané kutiri husirale kuti miókélé hęle iru, take tukóló mulale fo dosąatepakélé, atima tuę hapólutóró yó tarapó. Ai husiró betere kutita, mené dąae faranénitei, Keriso tuamó betere alané betą dąae faranérápó. ¹⁵ Mió i alimókélé, Moses-né aseyere fo dosąatu betepatei, atima kisipa tiki hapóluru, hosaakélé hęle tare alata, kutiné kelepaa husuró betere kaae erapó. ¹⁶ Tépatei, mepaae so whį de Talepaae

kisipa feteyóló wapa, ti ai husiró betere ala kuti kaae ðaae fótu beterapó. ¹⁷ Tale ąta, mo Kepetóro beterapó. Talené ama Kepe betere tikimó me alané dokoni, teraae fóló hąle beterapó. ¹⁸ Mió kutiné kelepa a husirénire so whi ðapaae Talené ama ere ðe wisinaale erótu beterapó. Ai ðe ðané kaae tapa, ti mepaae so whiné ða tuámó ai ere ala kelenérapó. Tétu, ðąkélé Talené ama aso kaae beterópóló, ama wisiraté fu beterapó. Ti ai ðe wisi erótu betere Kepeta, Tale ątórótípó.

4

Mo haené aleale wutimó doasi ke bole ęlarape derapóló ere fo

¹ Atérené, Kótóné ama ða kęleturaalu, tao sóró melale kutó hęyóló taaréni, hąle dirótu beterapó. ² Atéturaalu, kikiti kinóló dere alakélé, enénire halei alakélé, kapala dilikitere alakélé, Kótóné fo doróló węratere alakélé, ðané mo dumipó. Ai ala ini, Talené ama mo fo yó mótu beterapóló, so whiné hosaamó sępóló, Kótóné keletómó mo hąkeamó erótu beterapó. ³ ðané i yó mótu betere fo wisitamo mepaae so whiné wosaairetei hapóluyóló husuró betepa, ti aita mo ti aluyaaire so whi ai ape. ⁴ Ti mió i alimó tęteróló kaae tare kapala kótóné Talepaae kisipa tiki tirénire so whiné ai fo wisi tuámó ere ðe wisinaale kelaşsóró, atimané kisipa hapóluróló husiralepó. Ti aita hąle mei, kale fo tuámó Kótóné aso kaae betere whi Kerisoné ere ðe wisinaale kelaşsóró erapó. ⁵ Ti noatepae, ðané i yó mótu betere fota, ðatei doi sóró horótu dumi, Yesu Keriso ą Talepóló ama doi sóró horótu beterapó. Atérené ða Yesuné ala eróturaalu, ði ą tao sóró diaaę kutó diratere whirape i betere ape. ⁶ Ti noatepae, “Diliki tuámó ðeyó fae,” yale Kótónétóro ðané hosaa tuapaae ðeralepó. Ai ðeta, ða tęteróló kaae tare whi Keriso ątóró ereteiné ðané ą kaae tapa, ti Kótóné ama ere ðe wisinaale kisipa enérapó.

⁷ Tépatei, ai bope deté wale ke bole ęlarapeta, mo haené aleyale wutirapemó deró beterapó. Ti fea ala ða tuámó kaayóló dumi, Kótóné ama fotokę ða

tuapaae suratepa dapóló, so whiné kisipa yępóló erapó. ⁸ Kotere tiki dokę sekei ala ðapaae erótu betepatei, ai alarapené ða haepaae deróló, mo ti só derótimpó. ða noa ala yaalorópóló kóló kóló epatei, ðané kisipa mo ti fomaake inipó. ⁹ Talené ala erateremó, ðapaae susupui ala erótu betepatei, Talené ða taaló bitini, tao su beterapó. Mepaae so whiné ða só deróló dorótu betepatei, mo ti dorótimpó. ¹⁰ Yesu ą kepaaróló beterale fotokę ða tuámó mupa so whi feané hąkeamó kolępóló, ą sukąle ala ðané tikimó mupa kutu beterapó. ¹¹ Ti noatepae, sukuni ða betere whirape Yesuné ala erateremó ða dóló aluranépatei, ama betere bete ðané mo tó tikimó mupa so whiné hąkeamó kolępóló, yó maté kutu beterapó. ¹² Ti Talené ala erótu betereiteiné sukutere ala ða tuámó mupatei, ði ą tuámóta, mo ti betere bete moleiteiné ði mo beterapó.

¹³ Aşemó i fo erapó.

“Talepaae kisipa tirale betené yąlo ai fo yalepó.”

Ai fo yale whi ą kisipa tiki tirótu yale kaae, ðąkélé atéru, ðiapaae i yó mótu betere ape. ¹⁴ Tale Yesu kepaarale sekéné ą kepaarótu yale kaae, ðąkélé kepaaróló ą betere tikimó ątamo touróló betámó beteraalopóló kisipa mutapó. ¹⁵ ðané ði ą tao su betere alata, ði mo wisiyóló beterópóló kisipa mutu du beterapó. Até dereteiné, Talené so whi hamokoróló hąle tao siré fóló, mo ti fakeraalopó. Atéturaalu, ai so whi atimanémo, Kótópaae mo kée dere fo dekéro yó tapa, ti mo kae ðe faane Kótóné doi doasi saalopó.

¹⁶ Atéyaalopóló kisipa mutu, ðané ditere kutó fomo duraalu taaraalomeipó. ðané mo tó tikita, do deté fu betereitei, ðané kepe tuapaae ti betere dokę kisi whi aleraté fu beterapó. ¹⁷ Ti noatepae, ðapaae erótu betere sekei alarapeta, hąleke sukamó maaté muaaireiteiné ðané şumó belenérapó. Ai sekei alarapenétei, take nalo mo ti muó tawaaire ðe wisinaale ðapaae eraalopó. Ai eraaire ala wisi kolósu, mió su betere seke kolósu depa, mo hąle ęla aęrapó. ¹⁸ Atéreteiné ðata, ðané kelené kelere ęla kaae tani, kelenire

ɔla kaae tarapó. Ti noatepae, kelené keletere ɔlata, mo haŕeke sukamó maaté muaalotei, kilinitere ɔlata, ti mo haŕe muótóró tawaalopó.

5

Dá mo ti betaaire be hepen-mó erapóló ere fo

¹ I haemó dá betere kapala furu be fisikó fupa, ti me ɔla meipó. Ti noatepae, mo ti be Kótóné damó hepen-mó tenó betera-pó. Ti ai beta, mo whiné naasené tenipó. ² Ai bepaae faai dá i haemó haŕe bitu, mo kuti derótu dere kaae, hepen bemó tené be atéro deranéé yóló doasi kisipa mutu betera-pó. ³ Ti atei kuti deratere be demó, mepaae whiné dá tiki daapi haŕepa kelaalomeipó. ⁴ Dá i haemó kapala furu bemó bitu, sekei ala beleté furaalu, i be taaróló fenéé yóló doasi kisipa mutu betera-pó. Ti dá daapi haŕe betaai kisipa muni, dá betaaire hepen beta, kuti derótu dere kaae deranéé du betera-pó. Téturaalu, mo ti betere alané sukutere ala ɔla kaae nó deróló, ama tikitóro alée faalopó. ⁵ Kótóné dá atéro aleyóló betero betereitea, ti i bope yale mo ti betaaire tiki wisi saalopóló kisipa mutu erapó. Ti aita, nalopaae eraaire ala mo turó saalopóló kisipa muópóló, Kótóné dapaae Deji Kepe Wisi melalepó.

⁶ Térené, dá i haemó mo tó tikitamo haŕe bitu, Taletamo betamó bitinipó. Atépatéi, take nalo Taletamo betamó betaaire ala dané diriyóló kisiparu whaaliani, betere dokó dané kisipa tiró betera-pó. ⁷ Dá mió i betereitea, kelené keletere ala sya furaalu ini, tué tiki tiratere ala sya foletéiné betera-pó. ⁸ Dá i daale tiki taaróló, Taletamo betamó betaaire kisipa mupatei, ai ali sókó waai teópa, dá wisi kisipatamo kaae taté fu betera-pó. Ti nalopaae ai ala mo eraalopóló kisipa mutu, dá halainé betera-póló i dere ape. ⁹ Térapa, dá i betere tikimó ó kae tikimó betepakélé, me ɔla meipó. Ti Tale a kisipa felé yaaire ala beta dané doasi keteké buóló du betenérápó. ¹⁰ Ti noatepae, dá tetéroló kaae tare whi Keriso so whi taleyaai betere tikimó betepa, dá so whi fea taleyópóló, beta beta yóló

daaneta yaalopó. Atépa, dané yale ala fea haŕeamó taleyaalopó. Atéturaalu, dá mo i tiki daayóló bitu yale wisi alamó, ti wisi dupu melóo, hoko yale alamó ti dowi dupu melóo, yaalopó.

So whiro Kótótamo bóe fióló betamó betereitea ala

¹¹ Térapa, so whi feané du betere alamó Talené kwia melaairetei hasókó feni, mo yaalopóló dá wituraalu, so whipaae dowi ala taaróló, tué tiki feteyae yóló, dotopo du betera-pó. Ti dá betere alata, Kótóné mo haŕeamó kelerapó. Atére kaae, diaaokélé dá etei kaae whi betera-póló diriyóló kisipa eranéé du betera-pó. ¹² Dané diapaae i dere fota, diaaɔ dá dukirópóló dumitei, dané du betere ala kilitu, diá hai yópóló dapó. Tétu, hosaa tuamó ere ala kilini, tó tikimó ere ala kilitu betere whirapené dá erateremó, atimapaee tokó melaaire fo i dere ape. ¹³ Dátamo topo doyóló keyaa fole whirape aɔpa, ti Kótóné ala eróturaalu dapó. Motamo wisi kisipa mole whirape aɔpa, ti diá tao saairaalu dapó. ¹⁴ Dané i du betere ala feata, Kerisoné ama yaala sókó fole ala wisiné dá keteké bulatapa dapó. Ti noatepae, so whi mo fea tao saai beta whitóro sukalepó. Téturaalu, ama so whikélé fea atamo betamó sukalepó. ¹⁵ Ti so whi fea tao saai a sukale alata, betere so whi maaté wisiyóló betaaire ala ini, atima tao saai sukóló kepaayale sekéné ama kisipa mole ala beta erópóló yalepó.

¹⁶ Atérené dá mió i alimó kaae sóro bitiré furaalu, mepaae so ó whi i haemó mole kisipa sya fóló, etei kaae so whi betera-póló dané tale dumipó. Ti taketa, dané i haemó mole kisipa sya fóló, dá tetéroló kaae tare whi Keriso atéro tale yaletéi, mió dané momó kae dumipó. ¹⁷ Térapa, mepaae so whi Keriso tuamó betepa, ti ai so whi Kótóné kisi kaaróló betero betera-pó. Atétere alata, take betale ala mo ti kemeróló, mió kisi ala tuamó ai betere ape. ¹⁸ Atéro betereitea ala feata, ti Kótó betereitea kaayóló walepó. Dá Kótótamo bóe du betaletéi, Kótóné Keriso sukópóló maleteiné bóe firóló touralepó. Atére kaae, mepaae so whikélé Kótótamo bóe fiyóló dua betere ala dapaae malepó. ¹⁹ Aita haŕe

mei, i haemó betó mole so whiné Kótótamo bóe du betepa, Kerisopaae erale alané atima yale dowi alamó Kótóné kwia melaai yaleté taaróló, bóe firalepó. Tétu, Kótóné so whítamo bóe fiyóló betámó beterate fo yó maté kweyópóló, dā sóró beteralepó. ²⁰ Atérené, mió dā Kerisoné ama fo eraterere whirape i betere ape. Diā so whi Kótónétamo bóe fiyóló touyóló betaaire fo ama diāpaae yaalopó yale kaae, “Kótótamo bóe fiyóló betae,” yóló Kerisoné doimó dāné diāpaae dirii ma fo i dere ape. ²¹ Yesu dowi ala inire whitei, Kótóné a dowi ala dere whi aoralepó. Ti aita hāle ini, dā Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ama so whi donoraaire ala dokonótu, dā mo donoi so whi aleróló beteralepó.

6

¹ Dā Kótótamo betámó ama kutó diraterere whi bitu, diāpaae Kótóné hamokoróló hāle tao sere ala eratepa, ai ala hāle ọla kaae depaae mulaqsóró, diāpaae ma fo i dere ape. ² Ti noatepae, ama i fo dapó.

“So whi yało hāle hamokoróló tao sere alimó diaaọ epaae tao sae dere fo yało mo wosóo, diā aluyaqsóró tao saai tukóló mulale be demótóró yało diā tao sóo yalepó,” erapó.

Yało diāpaae mo i dere ape. Mió i sukamóta, so whi aluyaqsóró Kótóné hamokoróló hāle tao su beterapó. Ai ala yaaire be dē me kae mei, mo miótóró i ape.

Pol doasi seke sale fo

³ Dāné so whi tao saai erótu betere ala mepaae whirapené bete muni, hoko ala nisiyóló faletu só deraqsóró, mepaae so whi Kótópaae waaire tū sesé yóló dée nalaterere ala dāné mo dumipó. ⁴ Aténi, dā Kótóné kutó diraterere whi bituraalu ditu betere kutó diaaọ kolóló, i whirapené mo donoi ala dapóló kisipa yaasepóló i dapa wosae. Ita doasi depe tukó wei kutópatei hāle diyó taruraalu, sekei alakélé, ọla ọla yayaterere alakélé, whaalia dere alakélé, wou betepatei dāné hāle belée tarapó. ⁵ Dā kotere tiki dokọ fea doasi foya dere alakélé, dóló susupuraterere alakélé, *dipula* beterate alakélé, erótua dapó. Dā nokekélé wisiyóló fini, wotetamotei doasi depe tukó

wei kutó hāle ditu beterapó. ⁶ Atétu, dā me dere dowi alatamo hoseké ini, mo donoi kisipatóró muóo, bete mole ala mo wisiyóló kisipa yóo, me whipaae setere ala ini, wisi kisipatamo naameiné mo dua kaae taté fío, du beterapó. Tétu, hosaa turóné yaala sókó fole ala yópóló, Dēi Kepe Wisiné dā fotokọ eratepa, ai ala diā so whi feapaae erótua dapó. ⁷ Kótóné fotokótamo mo fotóró duraalu, fo wisi yó mótua dapó. Tétu, Kótóné so whi donoraterere alata, bóe dele whiné turu naasené tọ tawóo, fé naasené wuti tawóo dere kaae iruraalu, ai donoi ala dāné tarapó. ⁸ Mepaae whiné dāné ditere kutó kilitu dā dukiróo, mepaae whiné ti eraterere fo yóo, dua dapó. Mepaae whiné dāné ditere kutó dorapóló mepaae so whipaae yóo, mepaae whiné ti mo wisi kutó ditu beterapó yóo, dua dapó. Dā mo ala dere whi betepatei, mepaae whiné ti dā kapala atima dilikitere whirape aorótu beterapó. ⁹ So whi feané dā kisipa epatei, dā teó kisi wale whirapepaae eraterere ala kaae dua dapó. Dā mo felekemó sukunépatei, hāle bitiré fu beterapó. Dā fokosói ala yóló susupu eraleté, mo ti dóló sukunénipó. ¹⁰ Dā dekené sukutu betepatei, betere dokọ hekese yó tarapó. Dā fea ọla ọla munire whirape betepatei, dāné du betere alané so whi fea néli whi beterótu beterapó. Dā ọla ọla munipatei, fea ọla mole whirape beterapó.

¹¹ Korin bemó betó mole no nerape-ó, diātamo dāné hosaa mo turó muluraalu, dāné mole kisipa mo fea diāpaae hakeamó ai yale ape. ¹² Dāné diāpaae yaala sókó fole ala dāné tao tani, mo turó erótu betepatei, diaaọ dapaae yaala sókó fole ala ti kinóló tao tarapó. ¹³ Diā yało naale senaale kaae betereiné, diaaokélé dapaae hosaa mo turó muóló, yaala sókó fole ala u mótu i mótu yaasepóló, yało diāpaae i dere ape.

Kisipa tiró betere so whi tirénire whítamo touyaqse ere fo

¹⁴ Diā Talepaae kisipa tiró betere so whirape kisipa tirénire so whítamo touyóló, dere ala fea betámó yaqse. Ti noatepae, donoi ala kolósu, dowi ala kolósu depa, betā ala ere? Ti demó kotere so

whĩró dilikitamo kotere so whĩtamo netéró fulumu enére? ¹⁵ Dá tẹteróló kaae tare whĩ Kerisoró dowi keperape tẹteróló kaae tare kepe Belial-tamo touyóló betá kisipa muaalóé? Tué tiki tiró betere so whĩró, tué tiki tirénire so whĩtamo betá ala ere? ¹⁶ Kótóné doi hale horóló moma dere beró kapala kótó sūróló aleale ọlarapetamo mo betá ala erapóló kisipa mute? Ti noatepae, dá Keriso so whĩta, mo ti betere Kótóné momatere be tẹnapó. Ai yale fo kaae asemó Kótóné i fo erapó.

“È atimatamo betámó bitu, atima fole tikipaae ẹkélé faalopó. Tétu, ẹ atima tẹteróló kaae tare Kótó betóo, atima ti yalo so whĩ betóo, yaalopó.”

¹⁷⁻¹⁸ Mo doasi fotokọ bole Talené i fo dapó. “Ai so whĩtamo hosekéró betteretei taaróló diá kaae betae. Atéru, mepaae naọse yóló fo mulale ọla mo olaayaọse. I dere fotamo diaaọ sya fupa, ti yalo diá dape saalopó.”

Mo doasi fotokọ bole Talené i fo dapó.

“È ti diaaọ Aya betóo, diá yalo naale senaale betóo yaalopó,” erapó.

7

¹ Hosaa mole no nerape-ó, Talené dápaae ai wisi alarape eraalopóló muló betere fo hale mulapa, kae kae dowi alané diaaọ tiki ó kepe doraọsóró, ai kaae dowi ala tuámó hosekéró bitini, tika kae betaalopa sae. Atéró Kótó kolóló wituraalu, ą aómó sukóló bitiré fóló, Talené ama mo kae ere wisi ala maaté eróló, mo ti fakeraté fu betae.

Pol hainé sukále fo

² No nerape-ó, dápaae diaaọ hosaa munire aọrapa, mióta diané dápaae hosaa mutere ala yaasepóló i dere ape. Ti noatepae, dạné mepaae so ó whĩpaae me dowi ala eréni yóo, dạné du betere alané atima mepaae so whĩ dée naaire tẹ munéni yóo, dạné dere ala diaaọ tokóló yópóló, ó diané mepaae wisi wisi ọla saai diá dilikini yóo, yalepó. ³ Yalo i dere fo diá só deraaai kisipa mutu dumipó. Yalo take yale fo kaae diápaae dạné hosaa mo turó moleteiné dá tekeni diá sukutepa ó betepa, ti dá fea betá alatóró du betenérápó. ⁴ Diaaọ yalo i dere fo wosóló, mo sya faalopóló

kisipa mutu ẹ whaalía ini, bopé fake yóló haĩtu beterapó. Kae kae sekẹ dápaae wou betepatei, diá Talepaae tué tiróló wisi ala hale yó tareteimó, ẹ haĩ yóló wisi kisipatamo Talepaae yalo mo kée du beterapó.

⁵ Dá Masedonia hae kwiapaae wóló bitu, Talené ala eratepa mepaae whĩné dạné dere ala yaọsóró tẹ fea mo seséyalepó. Atétu, mepaae whĩrapené dątamo bóe dóló hẹle sóo, dạné kepe tuapaaekélé, wituraalu whaalía yóo, yaleteiné dạné tiki saá nalóló bitinipó. ⁶ Téyaletei, Taitus dá betterepaae wale alané, fomoyóló haepaae doropole so whĩ tao sóró ketekẹ bulótu betere Kótónétei dá tao sóró haĩ dere ala eralepó. ⁷ Ai alané maaté mei, diaaọ ą tao sóró haĩ dere ala eratepa, amamo dápaae ene waleteiné dá tao sóró haĩ eralepó. Diaaọ ẹ kelené du bettereteikélé, diaaọ haşókó fóló yale alamó diané hosaamó su dekené sukutu bettereteikélé, ẹpaae erótu betere alamó diaaọ whaalía du bettereteikélé, fea dápaae ene walepó. Ai fo wosetu, ẹ tuámó haĩ dere ala mo turó faayalepó.

⁸ Yalo diápaae anale asemó ere fonétamo diá dekei kisipa moipa, yalo atei kaae fo noatepa yaleé? yóló kisipa mutumipó. Taketa atei kisipa mo mualetei, mió ẹ haĩ kisipa mutapó. ⁹ Ti ai haĩta diá deketere alamó ini, ai fo dosąturaalu diá sawa sukamó maaté hosaamó sóró dekeyaleteiné yalepó. Atéteremó diá donoi tųpaae fole kilitu, ẹ haĩ du beterapó. Ti noatepae, diané deke yale alata, dạné yale foné diá mo ti doréni, Kótóné ama kisipa mole ala eraleteiné tẹ wisipaae feletei kisipa muae. ¹⁰ Kótó tuámó kaaróló wale deke dere alané dowi ala taaróló, Talepaae kisipa fetetere ala eratapó. Atéturaalu, kisipa fetetere alané, ti aluyaọsóró tao sere ala kaaratapó. Take dekei kisipa mualetei, yalo mió kisipa fatepa, mo donoi ala ereteiné Talepaae mo kée du beterapó. Tépateti, i haemó kaarale dekei alané ti sukutere ala kaaratapó. ¹¹ Kótó tuámó wale dekei alané diá tuapaae erale alarape i ape. Kótóné ala eraai butere ketekẹkélé, me dowi ala inipatei, hale só deratere kapala fo so whĩné mó nisi yaọsóró, ketekẹ buóló haķearótu betere alakélé,

dowi alatamo fopaae butereteikélé, mené diã doraqsóro wisiyóló kele muló betere alakélé, diã dãtamo betenée du betale alakélé, so whì wisiyóló beterópóló ketekë bulótu betere alakélé, mené dowi ala deretei hãkeamó kemerópóló, donoraai bole ketekëkélé, kale deke dere alané eralepó. Yãlo ašemó yale forape diaaã dosãayóló ai fo mo wosóló sya feleteiné mió diã tuãmó yãlo foné saai dere ala muniretei hãkearalepó. ¹² Take yãlo diãpaae ašemó yale fota, dowi ala dere whimó kisipa mutu, ó ai dowi ala eratere whimó kisipa mutu inipó. Tëni, Kótóné keletómó ðané dere fo mopóló wosóló eraaire ketekë diaaãtei kisipa yópóló yalepó. ¹³ Ai alarapené ða mo tao sóro ketekë bulalepó.

Ai ketekë tómó diã feané Taitus-né ama kepe tuãpaae felératere ala eraleteiné a mo hãtamo fesaae wale ala kilitu, ðakélé mo doa hãiyalepó. ¹⁴ Yãlo diã dukirótu aãpaae yale fo motóro dokonótu, a wisiyóló dape saleteiné e hale ini, feléi kisipa mutapó. ðané diãpaae yó matere fo fea motóro du dere kaae, ðané diã dukirótu Taituspaae yale fo ama mo irapóló kisipa yalepó. ¹⁵ Taitus aipaae wapa diã winé sukutu diri furu furu yóló, naameiné diaaã a mo wisiyóló dape salepó. Take ama atéro ene wale fo diaaã mopóló kisipa mutu wosóló, sya fele ala mió ama kisipa duraalu, diãpaae yaala sókó fole ala mo ti fãatapó. ¹⁶ Yãlo i dere fo fea diaaã wosóló mo eraalopóló, yãlo kisipa tiróturaalu, e mo doa hãiné sukutapó.

8

Hãtamo hãle matere ala yópóló ketekë bulatere fo

¹ Ne norape-ó, Masedonia hae kwiamó tẽ mole be huluaamó betó mole Keriso fakerape Kótóné hamokoróló hãle tao sóro male ala diaaã kisipa yaasepóló i dere ape. ² Ti ai so whì atima kãae kelaai mepaae sekë wou betaleteti, hãkesetere ala mo turó fãayóo, mepaae òla òla ó *moni* meiyóló yoleale betóo epatei, atimamo hamokoyóló *moni* mo dekéro deralepó. ³⁻⁴ Atéro mo dekéro derãleta yaleteiné sókó faai yale ðale mo ti

bosene felepó. Aita, atima kãleaanétei Judia hae kwiamó Kótóné kae beteró betere so whì tao saai kisipa mutu, mepaae so whiné hamokoróló hãle derale *monitamo* touróló, atima mole òlakélé hãtamo deraaai kisipa mutu, melaaire tẽ mulae yóló ðãpaae dotopoi fo yalepó. Ti aita, so whì hamokoyóló hãle tao suraalu yale alapóló, yãlo diãpaae i dere ape. ⁵ ðané kisipané atima sumó enérápóló kisipa muale ala mo ti bosenóló, atimané yaai dere alakélé, òla òlakélé, betere betekélé, fea Talené naase tuãmó mulalepó. Atéro nalo ti atimakélé ðãtamo touyóló Kótóné kisipa mole ala eraai yalepó. ⁶ Atérené, Korin bemó betó mole so whì diãné ai ala yópóló, Taitus a diã beterepaae fae yóló seãyalepó. Ti aita, Taitus-né ama taketi kaae sóro diale kutó ereteiné, mió a diã beterepaae wapa, Talené hamokoróló tao sere ala diaaã eróló mo ti kemerópóló yalepó. ⁷ Tãrapa, diaaã tuẽ tiki tiratere alakélé, fo wisi yó matere alakélé, mo bete mole ala kisipa dereteikélé, mepaae ala eróturaalu, doasi ketekë bole alakélé, ðãpaae yaala sókó fu betere ala alakélé mo wisirapó. Atétere kaaetóro hamokoróló tao suraalu, atéro hãle matere alakélé mo wisiyóló yae.

⁸ Yãlo i dere fota, diãpaae i ala yae yóló dumi, Masedonia whirapené mepaae whì tao saai butere ketekë kolósu, diaaã butere ketekë kolósu yóló, diã tuãmó mo yaala sókó fole ala muluraalu, déro kãae kelaai ðapó. ⁹ Ti noatepae, ða tẽteróló kaae tare whì Yesu Kerisoné hamokoróló tao sere ala diaaã ai kisipare ape. Ti a doasi néli whì betereitei, diã tao saai kisipa mutu, yoleale whì alée feleteiné diã néli whì beteralapó.

¹⁰ Diãné yaaitere alamó kisipa mutu, diãpaae yãlo kisipa matere fo i dere ape. U kemeyale ba fomó mepaae kae kae be hulua Keriso fake so whiné *moni* deraaipa, diaaãpi folosóro deróo yalepó. ¹¹ Diaaã atéro diale kutó ketekëtamo kaae su yale kaae, miókélé ai alatóro deté fóló kemerae. Atéro melaai kisipa mutepa, ti diaaã mole sũtóró melae. ¹² Diaaã mole sũtóró wisi kisipatamo matepa, ti Tale a hãkese duraalu, ama kisipa feléyaalopó. Mepaae whiné melaaitere òla munipa, ti Talené me òlakó menipóló dei kisipa muaalo meipó.

¹³ Dāné kisipané mepaae whīrape atima ọla ọla mo dekéro muluraalu, diā sawa tėti moleteiné sekẹ tuamó beteraai dumi, fea betā alatóro yóló betaai i dere ape. ¹⁴ Mió diā ọla ọla mo dekéro moleteiné, atima yāyātere ọla diāné melóo, nalo diāmo yāyātepa atimané dekéro moletei diā melóo yópóló dapó. Atéro u tao su, i tao su depa, ti mo fea betā ala yólótóro betaalopó. ¹⁵ Atétere alata, ašemó i ere fo kaaepó.

“Mepaae mo dekéro sale whīné ọla buki muni feni, mo sūmótóro náo, mepaae mo tóroti sale whī wote ini, mo sūmó náo, yalepó,” erapó.

Taitus Korin bepaee doteyale fo

¹⁶ Yalo diā tao sópóló, ẹ ketekẹ bulale Kótóné Taitus-paaekélé ai kaae ala eró betepa, Kótópaae yalo mo kée du beterapó. ¹⁷ Atéreteiné, ẹ dāné fae depa waalo meitei, mo taketi diā beterepaae waai du betaleteiné waalopó. ¹⁸ Dāné no whī betā Taitus-tamo wópóló dotonatapó. Ai whīta, mió wosetere fo wisi erateremó, Kótóné kae beteró betere so whīné dukirótu beterapó. ¹⁹ Ai ala maaté mei, kale hāle melale *moni* sóro, dātamó Judia hae kwiamó betó mole so whīmó male fópóló, Kótóné kae beteró betere Keriso so whīné ẹ sóro betteralepó. Atéro hāle matere *monita*, Talené doi sóro horóturaalu, ai so whī tao saaire ketekẹ kolópóló kisipa mutu, dāné hotowayóló tẹteróló kaae tawaai dapó. ²⁰ So whī tao suraalu, hāle melale doasi *moni* dāpaae diaaọ hotowaró kaae tani, ọlémi serapóló mepaae whīné dā eratere fo yaqsóro kisipa mutu dapó. ²¹ Ti noa betené dumipó. Talené kele tómókélé, mo so whīné kele tómókélé, dāné du betere ala mepaae whīrapené kilitu, mo donoi ala dapó yópóló kisi mutu, hotowayóló kaae tarapó.

²² Dāné no me whīkélé atimaamotamo dotonaaai dapó. Ẹ kaae kelalemó, mepaae dāné yae dere ala fea ai sekéné mo ketekẹtamó dua yalepó. Diaaọ mo wisi ala yaalopóló kisipa mutu, ama take bole ketekẹ tómó miókélé ẹ Talené ala eraai mo doasi ketekẹ bulapó. ²³ Taitus ąta, ẹtamó titiyóló kutó betāmó diyóo, diā kuamó bitu

betā kutó diyóo, dere whī beterapó. Dāné no me whī tamota, ti Kótóné kae beteró betere so whīné sóro beteró beterapó. Mepaae so whīné ai sekẹ tamoné ditere kutó kilitu, dā tẹteróló kaae tare whī Kerisoné doi doasi hale sóro horatapó. ²⁴ Tẹrapa, Keriso fake so whī feané diaaọ yaala sókó fole ala hākeamó kolópóló, ai sore whīrapepaae mo erae. Atétepa, ti diaaọ dere alamó dāné dukurótu betere fo mopó enérapó.

9

¹ Kótóné kae beteró betere so whī tao sae yóló, deté wale fo wosóló, yaaire ketekẹ diā bunipakó, yalo diāpaae momó yaaloé. ² Ti so whī tao saai diaaọ bole ketekẹ yalo mo wisiyóló kisiparapó. Diā ai ala yaai doasi ketekẹ boleteiné take kemeyale ba fomó kaae sóro, diā dukiróturaalu, Masedonia hae kwiamó betó mole so whīpaae diā Akaia hae kwiamó betó mole so whīmó hāle melaaire *moni* deraai du beterapó fo yalo deté kwẹalepó. Ai fo woseturaalu, ai be huluamó betó mole so whī atimanékélé *moni* deraai hosaa tukalepó. ³ Diaaọ hāle matere alamó dāné diā dukirótu betere fo bete muni nisiyaqsóro, kale bope yale sore norapepi aipaae dotonatapó. Yalo atimapaee, diā donoróló betepa kelaalopó yale fo diā tuamó motóro epa kolópóló yae. ⁴ Ti noa yaqsóro dumipó. Mepaae Masedonia whīrape ẹtamó wouraalu, diā donoróló bitinipa kilitu, dāné diā dukirale fo kapala irapó deremó, dākéle diākéle mo doasi hale yaqsóro dapó. ⁵ Téyaqsóro, kale norape atimapi folosóro diā beterepaae dotonatepa wisirapóló kisipa mutapó. Ti noatepae, diaaọ hamokoróló hāle melaalopó yale *moni* deróló kemerópóló kisipa mutu i dere ape. Ai ala depa, ti sẹteremó dei kisipatamo meni, wisi kisipatamo hamokoróló hāle melaalopó.

Hāle matere alata, kutómó ọla wae dekéro bilitu dere kaae dapó

⁶ I dere fo wosóló kisipa muae. Mepaae whīné ọla wae sawa tóroti bilitepa, ti ọla sere alimókélé sawatóro saalopó. Mepaae whīné ọla wae dekéro bilitepa, ti ọla sere alimókélé mo dekéro saalopó. ⁷ So whī

dokõ beta beta setepa dei kisipatamo meni, atima kisipané meteró melaai depa, ti ai sutóró melópoló yae. Ti noatepae, hosaa tuamó hekesetamo matere whi Kótóné mo hekeserapó. ⁸ Atétu, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala diapaae suratepa, betere dokõ fea diã mepaae noa kaae wisi ala yaai depa, ti me òla yayani, mo sumó enérápó. ⁹ Asemókélé i fo kaae erapó.

“Ama wisi wisi òla yoleale yóló betó mole so whimó aliralepó.

Ama so whi tao sóró donorate alakélé kemeni, hale yótóró tarapó,” erapó.

¹⁰ Òla waeró mo nokole *bred* otamo matere Kótóné diaaõ biliyaaire òla wae fakeróo, òla ulumétepa dekéro sóo dere kaae, Kótóné so whi tao sóró donorate alané du wisikélé diaaõ mo ti fakeróo yaalo ai ape. ¹¹ Téturaalu, diaaõ kae kae ala duraalu, mepaae so whi hamokoróló tao sópóló, Talené diã mo suraalo ai ape. Diãné atéro hale matere òla ðanémo sóró kale yoleale so whimó matepa, Kótópaae atimané mo kée fo yaalopó.

¹² Kótóné so whi tao sóró diaaõ ai eraterere alata, atima yayatere òla mótua dapó. Ai maaté mei, Kótópaae doasi kée dere fokélé wei kaae faayóló felée fu beterapó. ¹³ Diaaõ atéro Talené ala eróturaalu, mepaae so whi tao sóró erótu betere ala mepaaené kilitu, ita Kerisoné fo wisi sya fóló aõmó bituraalu, hamokoróló tao sere ala ðapaaekélé, mepaae so whipaaekélé, eratepa kelae yóló, Kótóné doi hale horaalopó. ¹⁴ Kótóné hamokoróló tao sere ala diã tuapaae faanó bettereiné Talepaae momaturaalu, atimané hosaa mo turó diapaae muóló yaalopó. ¹⁵ Kótóné hamokoróló hale meló betere ala wisinaale mo whiné etérapóló bete turó tokóló enénipó. Atéreteimó, apaae mo kée fo du betae!

10

Pol Talené kutó dirateremó kae kae eraterere fo yaletai

¹ E diãtamo betamó betale sukamó, e fo koló koló yóló wire whi aõretei, kae tikimó bitu ti wini, halainé aõtu beterapóló e eraterere fo ai du betere ape. Tépatéi, Talené fo aõmó sukóló betere alaró witamo

naameiné dua betere alatamo Kerisoné epaae eratepa, e ai ala tuamó bitu, e Pol-né diapaae i yae dere fo wosóló, mo yaasepóló dapó. ² Ti e diã betterepaae wale sukamó, mepaae so whiné kisipané ða i haemó mole ala sya furaalu, Talené ala eraterere nisiyóló, ða eraterere so whi e halainé foné saõsóró, diã miótitei donoróló betae yóló i dere ape. ³ Ti noatepae, ða i haemó hale bituraalu dele bóeta, i haemó mo whiné dele bóe kaae meipó. ⁴ Ðané bóe dele òla òlakélé, mo bóe dele òla òla kaae meipó. Ðané bóe dele òla òlata, Kótóné doasi fotokõ faaneteiné Kótótamo bóe duraalu, ere dirii sa fisikóló doranérapó. ⁵ Mepaae so whiné Kótó a etei kaae Tale beterapóló kisipa yaõsóró sesé duraalu, kae kae fosó fosói foró, bete mole òla aõratere alata-moné sa kaae depa, ðané fisikóló dorótu beterapó. Téturaalu, ða tetéroló kaae tare whi Kerisoné ala eraai mole kisipa kópaae faõsóró, ðané tué tiki turó Yesuné tetéroló kaae tare aõmó mulópoló, mo hotowaró kaae tarapó. ⁶ Diã Talené fo wosóló, aõmó sukóló bitu sya fóló erótu betepa, ti mepaae ai fo wosetere hõyóló dowaae fu betere so whi fea ðané só deróló kwia melaai ða siki siki yóló betenérápó.

⁷ Diãta, mo tómó ere ala maaté kilitu beterapó. Mepaae whiné aãta, Kerisoné whi beterapó depa, ti ðakélé aõre kaae Kerisoné whitóro betteretei ama kisipa yópóló yae. ⁸ Ita, diã só deróló doraai dumitei, Keriso tuamó diriyóló betteraterere ala ðané tetéroló kaae tanópoló, Talené ðapaae melalepó. Atérené e haleni, halainé diapaae haõeamó i du betere ape. ⁹ Yalo diapaae asemó i dere fota, diã wiraterere nisi yaõse. ¹⁰ Ti noatepae, mepaae whirapené duraalu, “Ama asemó deteraai fo du betepatei, a wóló betamó bitu dere fota, ti kisipa inire whiné fo kaae hõko du beterapóló,” erótua dapó. ¹¹ Atei kaae eraterere fo dere so whiné, ða kae tikimó bitu asemó dere fo kolósu, ða aipaae wóló mo dere ala kolósu depa, me ala kae mei, mo beta alatóro epa kelaalopó.

¹² Mepaae whirape atimané ditere kutómó atimatei doi sóró horótu dere kaae ðané dumipó. Ti atimané du betere

ala atimatei taleyóló atimata, etei kaae wh̄irape betepapó du betepapó. Tétu, atimané dere ala kaae kolóló u kolósu, i kolósu du betere alata, wisi tuę muluraalu dumipó. ¹³ Atima atépatei, d̄ata mo d̄ané diale kutómótóro bopé faketu betepapó. Ti d̄ané i ditu betere kutóta, Kótóné d̄apaae diyae yale d̄alemótóro dituraalu, d̄a bopé faketu betepapó. Ai d̄ale muló betere kutó tuamó diakélé ai bole ape. ¹⁴ D̄a fo wisi yó maté kuturaalu, dīa beterepaae uameisóro, ti etei kaae bopé fake dere ala uameipó. Tépatei, Kerisoné fo wisi dīapaaekélé yó male waletéiné d̄a mo donomó bopé fake dapó. ¹⁵ D̄ané diyale kutó mupatei, kae wh̄iné diyale kutómó d̄a bopé fake dumi, mo d̄ané ditere kutómótóro bopé faketu betepapó. Ti dīané kisipa tiró betere ala faketé fupa, d̄a dīa tuamó bitu ditere kutókélé mo ti fakeraai kisipa mutu, Talepaae tuę tiróló haıtamo i betere ape. ¹⁶ Talené mió i wosetere fo wisi d̄ané erateretei dīa tuamó faketepe, ti dīa betere tiki mo utéró betó mole so wh̄ipaaekélé yó maaté kweyaai kisipa mutapó. Mené diyale kutómóte, d̄ané yalepóló h̄ale bopé fake yaqsóro, mepaae wh̄irapené yó menire tikipaae yó maté kweyaai dapó. ¹⁷ Tépatei, “Mepaae wh̄i bopé fakeyaai depa, ti Talené fotokó ̄a tuapaae s̄uraletéiné diyalepóló,” enérápó.

¹⁸ Ti me wh̄iné ama diale kutó amatei fopeyóló, ̄atei dukiratepa, bete munipó. Tépatei, Talené me wh̄iné diyale kutó taleyóló wisirapó depa, ti ai wh̄iné kutó wisi diremó dapó.

11

Aposel aqre wh̄irapené dere alata, Polné dere alatamo sunipóló yale fo

¹ Yalo du betere fota bete muni, h̄oko du betere fotei wosaasepóló i dere ape. Tépatei, ai h̄oko fo mo taketi yalo deté wou betepa, diaaę woseté walepó. ² Yalo bole ketekęta, dīa dokaai tukóló betero betere wh̄i mo ̄atamótóro fulumu yópóló, Kótóné matere ketekęné yalo dīa mo wisi yóló kaae taru, ma fo i dere ape. Me wh̄iné folokole erénire so seimale kaae

betepa, Kerisoné amatóro dokópóló kisipa mutu, yalo dīa tukóló beteralepó. ³ Tépatei, wuliné fosó fosói kisipané Ipi dilikóló dée nalatu yale kaae, dīané tuę tikikélé mené kópaae ̄alisó faqsóro yalo doasi whaalia du betepapó. Ti noa betené mei, dīa Keriso ̄atamótóro dokaai, bet̄a kisipa muóló betepapóló dapó. ⁴ Ti yalo whaalia dereteita, h̄ale meipó. D̄ané dīapaae Yesu ̄a etei kaae wh̄ipóló yó maletei, mepaae wh̄i dīa beterepaae wóló Yesuta, etei kaae wh̄i betepapóló h̄oko fo yó matepa, diaaę mopóló wosetu betepapó. Atétere kaae, take diaaę sale D̄ei Kepe Wisi betepatei, me kepe kae saalopóló de? Take d̄ané dīapaae yó male fo wisi mupatei taaróló, kisipa tiki okokore wh̄iné dere kaae, mió dīa kae yó matere kisi fo wosaai eķletu betepapó. ⁵ Ti ai wh̄irape atimata, doasi doi mole *apotel* wh̄irapépó du betepatei, atimané ę t̄eteró bitinipó. ⁶ Ti so wh̄i feapaae Talené fo yalo fosó fosó yóló yó melópóló mené ę yó menitei, bete mole fo yalo mo kisiparapó. Ai ala dīanékelé kisipa yópóló, kae kae ala fea h̄akeamó erótu betalepó.

⁷ Kótóné fo wisi yó móturaalu yalotei ę deróo, dīa tao sóro horóo, du betalepó. Tétu, yalo dīapaae *monikó* ̄alae yóló kema ini, h̄ale yó mótu betaletei-a, dīapaae dowi alakó erótu betaleé? ⁸ Aita, dīa sekę yaqsóro kisipa mutu, kae be hulua Keriso fake so wh̄iné matere *monitei* yalo ęlémi kaae sóro, ę betaaire be ó ęla dupu yóló nukuraalu, dīa tao saaire kutó bet̄a dité fu betalepó. ⁹ ę dīatamo betale sukamó dīa sekę yaqsóro, ę yaęatere ęla dīapaae ̄alae yóló wosetere fokélé inipó. ę yaęatere ęlata, Masedonia hae kwia taaróló, ętamo wale norapené tao sóro mótua yalepó. ę me ęla yaęatepatei, dīa sekę yaqsóro woseni, Talené kutó h̄ale dirótóro tawalepó. Nalopaaekélé ai alatóro enérápó. ¹⁰ Ti Kerisoné bete mole mo fo ę tuamó moleteiné dīapaae diriyóló i dere ape. ę me dupu sini, ai fo wisi h̄ale yó materemó, yalo i bopé faketera ala Akaia hae kwiamó betere wh̄irapekó betanékelé bete munire ala aqraalomeipó. ¹¹ Yalo dīapaae etei kaae dere fo-a, noa betené dapóló kisipa mute? Yalo dīapaae yaala

sókó fole ala initepa de? Meipó. Diapaae yaala sókó fole ala ę tuámó moletei, Kótóné ama mo kisiparapó. ¹² Kae fo yó matere whırapené du betere alata, so whıné atima dukirópóló dapó. Aita, ęané dere alaró atimané dere alatamo betę ala erapó yópóló, bopé fake du beterapó. Atei ala yaaire tu mulaşóró ę *moni* sini, kutó ęale diró tawaalopó.

¹³ Ti ai whırapeta, Kerisoné dotęyale mo *apospel* whırape mei, so whı dilikóló kapala kutó diratere *apospel* whırape bitutei, Kerisoné kutó diratere nisi yópóló, aętu beterapó. ¹⁴ Ai kaae alamó ę kilita sókó fenénipó. Ti noatepae, Satan ę ę tuámó betere *ensel* aętu betteretei, ęané kisiparapó. ¹⁵ Atétere kaae, ama kutó diratere whırapekélé mo donoi kutó diratere whırape aętu betere ala kilitu, ę kilita sókó fumipó. Ti atimané ai du betere alamó saaire dowi dupu ęaşókó feni, mo donotóró melaalopó.

Pol ępaae seęi ala erateremó bopé fakeyale fo

¹⁶ ęalo yale fo kaae momó dapa i wosae. Dię mepaae whıné ę kisipa okokoi whı betere nisi yaęse. Diaaętamo ę kisipa okokoi whı beterapó kisipa mutupa, ti ę bopé faketuraalu, okokoi whıné dere fo kaae, sawa i dapa wosae. ¹⁷ Fea ala ęalo şumó enęrapóló bopé faketuraalu dere fota, Talené dere fo kaae meitei, kisipa okokoi whıné dere fo kaae dapó. ¹⁸ I haemó betó mole whırapené nene yóló bopé faketera ala feané sya fóló du betepa, ti ękélé nene yóló bopé fakeyaalopó. ¹⁹ Ti fosó fosóre whı dięta, mepaae kisipa okokoi whıné du betere ala yaęşóró seséni, ęękesereteiné yópóló, kaae tarapó. ²⁰ Ti dięné mo du betere alatóró i ape. Mepaae whıné dię wae sóró kutó diratere whı beteróó, dięné wisi wisi ęla atima saai dię dilikóó, dię me ala tuęnire whı aęróló, atimané tuę mole ala eróó, atima doasi doi saai dapóló dię hepée faróló atimapi folosene fóó, atimané dię okolope deké sóó, dua dapó. Ai alarape eratepa, atimapaee atékese yóló foné sini, dię ęale betó mulapó. ²¹ Ti ęa bęreteiné atei kaae ala diępaae eranénipóló, ę ęaletu i dere ape.

Kisipa okokoi whıné dere fo kaae i dapa wosae. Mepaae whı dené ama du betere alamó ę bopé fake yaaitepa, ti ękélé bopé fakenęrapó. ²² Atima Hibru fake so whıné dere ala sya fu betere so whı betere? Atima atépa, ti ękélé Hibru whıtóró beterapó. Atima Israel hae tale betepa, ti ękélé Israel hae taletóró beterapó. Atima Abrahamné deté wale whırape betepa, ti ękélé Abrahamné deté wale whıtóró beterapó. Atima Kerisoné ala eratere whı betere? Atépa, ti ę keyaa furaalu ęoko dere fo i ape. ęalo ai kutó ditere alané atima fea mo teraae falapó. ²³ ęalo i dere fota, topo doyóló keyaa fole whıné fo kaae ęoko dapó. Atima Kerisoné kutó diratere whı betere? Atépa, ti ęalo ditere kutó kolósu, atimané ditere kutó kolósu depa, atima ęalo mo bosenó beterapó. Ti ęalo dité wale kutó atimané diyale kutótamo şuni, ę mo doasi depe tukó wei kutó ditu betalepó. Ti ęta, mo dekéro félimó *dipula* beterótua yóó, fokosoi ala yale tikimó ęalo tiki mo turukée fóó, ę mo felekemó sinitei kepaayóó dua yalepó. ępaae ai erótu betale hapólui ala kaae, atimapaee erénipó. ²⁴ Juda fakené ę aporó félimó halika kaae ęlané ęalo tikimó daletei dokę sóró touróturaalu, 39-rópó. ²⁵ Sore fapo atimané ę bięané fokosói ala yóó, betę be ęemó ti kapo duné siriyóó, sore félimó ti ę betere wei nuku fetée fóló do yóó yalepó. Tétu ę doasi wei ęęla tómó ęlaae kutu betepa, be ę betaró diki betętamo kemeyalepó. ²⁶ ę betę bemótóró bitini, be hulua dokę fiyósu deté kutu betalepó. Atéturaalu, doasi fole wei tikiné ę aluranępatei, tęyóló fua yóó, ęlémi whırapenekélé ę denępatei, atima betere tuámó fóó, mo ęalo be whınekélé ę denępatei fua yóó, Juda meire fake whınekélé ę denępatei atima tuámó bitiré fóó, doasi be huluumó bitukélé, ipumó bitukélé, doasi wei ęęla tómó fukélé, Keriso norape aęre whırapetamo bitukélé, ę mo dóló aluranępatei, bitiré fóó yalepó. ²⁷ ę kutó dituraalukélé depe tukó wei ala yóó, kutó ditétóró fu bettereteiné nokekélé fini yóó, woteró wei nokoletamo epatei, ęale fitua yóó, kutikélé ó sikélé meiyóló sosóliné sukóó dua yalepó. ²⁸ Ai alarape tómó,

Kótóné kae beteró betere Keriso fake so whi noa tumó wisi yóló betaaloé yóló, doasi whaalia duraalu, ę doasi seke beleté fu beterapó. ²⁹ Diákó me whi Talené ala eraaire fotokó meiyóló bétépa, ti ękéle bératapó. Diákó me whi dowi alapaae ęlisóró fóló dée nukupa, ti ękéle dei kisipa mutu haletapó.

³⁰ ę bopé fake yaaitamo kisipa mutepa, ti ę tuámó fotokó mei, bére ala so whi feané kolópóló, bopé faketera ala mo hakeamó yó manérapó. ³¹ Yálo i dere fota, mo kapala dumipó. Betere dokó so whi feané doi sóró hurótu betere Tale Yesuné Alima Kótóné yálo i du betere fo mo dapóló ama tuérapó. ³² ę Damaskus bemó betepa, botokó faşóró topo whi Aretasiné be kaae tanópóló, sóró beteró betere whiné ę tawópóló, ama diki tare whirape kale be bolaare dopóku tu dokó sóró beteralepó. ³³ Téyaletei, mepaae norapené ę yomó deyóló halika duóló deralepó. Atéyaleteita, ai be hulua bopére dopóku sikimó, de saai muló betere dolomó sókó faraletiné atimané ę tani, haşókó felepó.

12

Pol-né ama nokené kaae kelale ala

¹ ę i bopé faketu betere ala taaréni, hałe deté fu betenérapó. Ti bopé faketera ala tuámó me ke bunitei, Talené ępaae nokené kaae yó melale alaró kinó betere alatamo hakearaletéi betá diápaae i dapa wosae. ² Ita mió yale ala dumitei, i ala yóló betepa, 14-ró ba fo kemeyalepó. Ai ala kelale whi ę ama tiki turó fele ó, kepe maaté feleró ę tuéni, Kótóné betá kisiparapó. Ai whi ę Keriso tuámó betepa, mené ó hepen bepaae dapesó huturaalu, şakélé şa taoró ere tikikélé taaróló, mo hepen bepaaetóró dapesó holale whi yálo tuérapó. ³⁻⁴ Ti ai sekéta, mo kelaalo kokó be paae dapesó horóló beteraletéi yálo kisiparapó. A atéro huturaalu, ama mo tiki turó felepé kepe maaté feleró ę tuéni, Kótóné betá kisiparapó. Mené fo depa ai sekéné ama wosalemó, bete etérapóló mo hae whiné yókélé enénipó. Ai fo hae so whipaae uętei, yaşóró Talené doasi fo mulapó. ⁵ Atei ala ere whipóló kisipa mutu, ę bopé fake uętei, yálotéi ę bopé

fakenépa taaróló, ę hae whi bitu, yálo bére alarape betá diané kisipa yaasepóló i dere ape. ⁶ Yálo kisipanétamo bopé faketera ala yaaitepa, ti yálo mo yale alatóró dereteiné ę topo doyóló okokoi whiné dere fo kaae uęmeipó. Ti yálo yó mótu betale mo foró du betale alatamo diané kaae kolóló tué yópóló, bopé faketera ala enépatéi, ę doasi doi mole whi nisi yaşóró taalatapó.

⁷ Talené doasi kinó betere ala ępaae hakeróló yó maletéiné ę topo whi bitu bopé fake yaşóró, Satan-né dotęyale kepené dowi mu képiné kaae, ę susupurópóló Kótónétei ai tę mulalepó. ⁸ Até yaletéiné yálo tikimó doasi dele supa, Talepaae ai ala tokóló taae falae yóló sore félimó yalepó. ⁹ Téyaletei ama ępaae duraalu, “Ai sekei ala naao şumó beleyópóló, yálo hamokoróló hałe tao sere ala yá tuapaae mo şuraalopó. Ti noatepae, mo whiné enéni bére ala tuámó yálo fotokó so whi feané kolópóló, mo hakeamó erótua dapó,” yalepó. Atétereteiné Kerisoné fotokó ę tuámó hałe muó tanópóló, yálo enéni bére alapóló tué muturaalu, ę haiyóló bopé faketera ala taaréni, hałe yó tawaalopó. ¹⁰ Atéreteiné Kerisoné ala mo ti fakeraairaalu, bére ala tuámó bitukélé, mepaaené ę eraterere fo du betepakélé, doasi sekei ala tuámó bitukélé, Talené ala erótu betepa sere seke tuámókélé, doasi hapólui ala tuámó bitukélé haıtamo beterapó. Téru, mepaae bei ala tuámó bitukélé fotokó hałe bulapó.

Pol-né Korin so whi doasi whaaliatu yale fo

¹¹ Ti yálotéi ę kisipa okokoi whiné dere fo kaae yaletéita hałe mei, diaaę du betere alanétei ę ai ala dere whi aęratepa yalepó. Yálo du betere alamó diaaę ę dukiraterere fo uşóró ti mo wisi uępó. Ti noatepae, ę belei sokótei kolósu, ai doasi doi mole aposel whirape kolósu depa, atimané ę teteró bitinipó. ¹² Ti ę diá tuámó bitu, me ala yaairémó dere alarapekélé, sira yópóló eraterere alarapekélé, mo whiné enénire doasi kelemei alarapekélé, fea eró taté fu betalepó. Ai alarape kilitu, ita mo aposel whiné dapó enérapó. ¹³ Ti ę mepaae be hulua mó Kótóné touróló

beteró betere so whīpaae erale ala kolósu, diāpaae erale ala kolósu depa, me noa alakómo diāpaae eréníé? Atimapaakélé, diāpaaekélé, betā kaae alatóro erótua yalepó. Ti ę yāyātere ęla tao sae yaai yaletai, diā seke yaqsóro ini, taaralepó. Kae kae Keriso so whīpaaeta dua yaletai, diāpaae inire ala dorapó kisipa mutepa, ti diāné kwia tani, hałe kemerae.

¹⁴ Ę mió sore dakeróló diā kełe waai i du betere ape. Ę aimó wóló bitu, be ó nokole ęla diā seke melaalomeipó. Ti noatepae, diaaę me ęlakó melópóló waai dumitei, diā mo no apu aleyóló betámó betaai kisipa mutu, walapó. Ti naale senaalené hama alima tao saai dapóló mepaae ęla ęla betāpaae yóló mutumitei, hama alimané naale senaalemó ęla ęla mulatere dua dapó. ¹⁵ Atétere kaae, ę mo hękesetamo diā tao saairaalu yało ęla ęlakélé, yało betere betekélé melaalopó. Yało diāpaae mo turó yaala sókó fu betepatei, diānémo ępaae yaala sókó fole ala sawa tómó maaté dere-a, wisire? ¹⁶ Diaaę ę hękese inire aępatei, yało diāpaae me sekei ala erénipó. Tépatei, ba ó nané nale wópóló, ęla wisi mulótu dere kaae, diāné *monikó* ę melópóló kisipa mutu, yało diā dilikāle aęrapó. ¹⁷ Diā tao sępóló yało dotęyale whīrapené ó yałokélé diā dilikóló, diaaę noa wisi wisi ęlakó saleé? ¹⁸ Taitus a đané no me whītamo diā beterepaae wópóló, yało seýóló dotęyalepó. Até yale be đemó, Taitus-né diā dilikóló mepaae ęlakó saleé? Talené ala eróturaalu, đamo wusuró betā tuę muóló, betā alatóro erótua inié?

¹⁹ Ti yało diāpaae asetu betere fo diaaę dosaaté waletai-a, mené đa só đeraqsóro seséturaalu dapóló kisipa mute? Meipó. Đané i du betere fota Keriso tuámó bitu, Kótóné keletómó mo i dere ape. Đané hosaa mole no nerape-ó, đané i du betere ala feata, diā fotokę buóló beterópóló dapó. ²⁰ Ti noatepae, ę aipaae wale sukamó, diā mo wisiyóló betepa kelenée dere ala diā tuámó ini yóo, diānékélé ę tuámó epa kelenée dere ala ę tuámó inipa kelaalomólópóló, ę doasi witu beterapó. Ę diā beterepaae wóló kelenalemó, diā tuámó hęle fokélé, me whīné dere

alamó dei tuę mutere alakélé, fopaae buóló hęle sere alakélé, fake teketerere alakélé, dowi fopaae butu me whī yóló sininatere alakélé, kikiti eratere fokélé, dowāae fóló bopé faketerere alakélé, wisiyóló bitini, hęko betere alakélé, ai alarape fea diā tuámó epa kelaqsóro, ę doasi whaaliatu beterapó. ²¹ Ę diā beterepaae wale sukamó diaaę ai dere ala kilitu, ę tetéróló kaae tare Kótóné keletómó, ę momó halenérápóló wi dapó. Mo take dowi ala du betale so whīné mepaae hosekéyóló du betale dowi alakélé, nópu nokole alakélé, enénire sonaalei dowi alakélé taaréni, hałe yótóro tapa kilitu, ę deke yaqsóro whaalia duraalu dapó.

13

Diā Yesu Kerisopaae kisipa mo tiró beterémóló diaaętei kęae kelae

¹ Mió yało diā sore dakeróló kełe waai i dere ape.

“Mepaae so whīné haşókó fóló dere alarape taleturaalu, betā whīné dere fo maaté woseni, tamo ó sore whīné i ala mo depa kelalepó dere fo wosóló, ti taleyóló donoranérápó,” erapó.

²⁻³ Ę tamo dakeróló diā kełe wale sukamó, dowi ala dere so whīpaae etei kaae sekei ala eraalopóló diāpaae yalepó. Mió ę kae tikimó bitukélé betā kaae fotóro momó i dapa wosae. Kerisoné du betere fo yało mo dapóló diaaę kisipa yaasepóló, ę wouraalu take dowi ala deté wale so whīró mepaae dowi ala du betere so whītamo kwia matere ala kęleturaalu taaréni, mo melaalopó. Ti Keriso ata, diā tuámó mole dowi alarape donoraaitere ala a béni, fotokę mo turó bulapó. ⁴ Ti i dere fota, mo dapó. Keriso a fotokę buni bére whī aęyóló, atimané a filipaare ni tómó daletai, Kótóné fotokęné a mo beterapó. Atére kaae, đa fotokę buni bére whīrapetei Kótó atamo betámó bettereiné ama fotokę đa tuāpaae sęratepa, diā tao saai Talené kutó hałe diraté fu beterapó.

⁵ Diā Yesu Kerisopaae tuę tiki tiró betere ala diaaętei kęae kólóló taleyae. Aténalemó, Yesu Kerisopaae kisipa tiratere ala inipa, ti ya a tuámó bitinipóló kisipa muae. ⁶ Ti

diaaḡ da kḡae kolóló talenalemó, Yesu Kerisopaae tuḡ tiki tiró betere ala epa, ti diaaḡ mo haḡeamó kelenérapóló kisipa mutapó. ⁷ Diḡ me dowi ala yaḡsóró, Kótópaae suka fea ḡané momarótu beterapó. I dere fota, Talené da kḡae kolóló, whḡ wisipó deremó so whḡiné da dukirópóló dumitei, ḡané hoḡo dere alamó só deró betere whḡrape aḡpa, diḡta mo donoi ala wisi du betere whḡ betaasepóló dapó. ⁸ Kale bete mole mo fotamo ḡané bóe dóló me ala enéni, ai fo wisi fakeratere ala beta enérapó. ⁹ Da fotokḡ buni bépatei, diḡ mo doasi fotokḡ buóló betepa, ti da mo haḡrapó. ḡané diḡmó momarótu betere alata, diḡ haepaae derepeletei, momó Talené ala eraté furaalu, diḡ mo ti diriyóló beterópóló dapó. ¹⁰ Atére betené, ḡ diḡ beterepaae waai teópatei, yaḡo i aḡtere fo kolóló diḡsisi bitu, mepaae diḡ tuḡmó ere alarape donoraasepóló i dere ape. Ti noa yaḡsóró mei, Talené ḡpaae ama so whḡ teḡeróló kaae tawae ere fo sya furaalu, ḡ aipaae wale sukamó diḡ deteraayóló foné saḡsóró dapó. Ti Talené ḡ diḡ teḡeróló kaae tawópóló sóró beteraleteita, diḡ doróló só derópóló ini, tao sóró wisiraté fópóló yalepó.

Kemeróturaalu kḡleó yale fo

¹¹ No nerape-ó, mo kemeróturaalu diḡpaae kḡleó i dere ape. Me haḡsókó fole ala diḡ tuḡmó muni, Talené ama ala mo donoyóló erae ere ḡalemótóró sókó faasepóló, hotowaró erótu betae. Aḡemó yaḡo diḡpaae i yae dere fotóro mo wosóló, diḡ fea mo beta kisipatóro mulu, hosaa muni deyóló mo dua betó muae. Atétepa, ti yaala sókó fole alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo, matere Kótó ḡ diḡtamo betaalopó.

¹² Diḡ Kótóné mo kae beteró betere so whḡ bitu, diḡsisi yaala sókó fóló, aputu betae. ¹³ Imó ḡtamo Talené kae beteró betere so whḡ feané diḡpaae kḡleó dapó.

¹⁴ Da teḡeróló kaae tare whḡ Yesu Kerisoné hamokoróló haḡe tao sere alakélé, Kótóné yaala sókó fole alakélé, Deḡ Kepe Wisiné eratere u yó mótu i yó mótu dere alakélé, diḡ feapaae eró tanópóló yae.

Kalesia

¹ Ẹta, Kótóné ama fo yó male fópóló doteyale *aposel* whi Pol-né dià Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae aṣe i dere ape. Ẹta, mepaae whirapené dotonatepa ó mo whiné kisané kekeme nóló i kutó dine fae yóló dotonatepa wéni, Yesu Kerisoró ẹ kepaarale Alima Kótótamoné i kutó dine fae yóló dotonalepó. ² Ẹta i dere aṣeta, ẹ wotoró bitu dumi, mepaae Keriso norape ẹtamo betámó betó mole whirape da feané dià Kalesia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whipaae dapó.

³ Ẹta Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hẹle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dià tuapaae erópóló yae. ⁴ Mió i alimó mole dowi alané doasi fotokóné da so whi dokoló mulaṣóró, Yesuné ama betere bete melóló dupuraleteiné da hẹle fópóló eralepó. Aita, ẹta Aya Kótóné kisipa mole ala sya furaalu eró beterafópó. ⁵ Kótóné ama doi betẹ hale sóró horóló, doasi doi mo ti muó tanópóló yae. Mo kẹe. Teyópóló yae!

Talené kisi fo wisita, me kaae mei mo betatóró mulapóló ere fo

⁶ Yesu Kerisoné hẹle hamokoróló tao sere alané Kótó ẹ beterepaae ape yalepó. Atẹyale sekẹ taaróló, kaae kisi fo wisi wosaai hapale kisipa feteyóló fole kilituraalu, aita enei ala meitei dapóló ẹ kilita sókó fulapó. ⁷ Mepaae whirapené diapaae mió wosetere kisi fo wisi i ape yóló yó matepa, ti aita kale wosetere fo wisi mei ai ape. Aita, Yesu Kerisoné mió wosetu betere kisi fo wisi me kaae fotamo hosekéróló doróo, diaaṣe kisipakélé kópaae falóo, yaalopóló kisipa mutapó. ⁸ Ẹtanékélé, ó hepen bemó betere *ensel*-nékélé, Kótóné mió wosetere fo wisi take ẹta diapaae yó male kaae ini, kaae fotei fo wisipóló yó matepa, ti ai whi mo ti só deróló alu yaaire tikipaae fópóló yae. ⁹ Take ẹta diapaae yale fotei momó i dapa wosae. Whi me dené diaaṣe woseté wou betere kisi fo wisi kaaetóró yó meni, fo me kaae yó matepa,

ti atẹtere whi só deróló mo ti alu yaaire tikipaae fópóló yae.

¹⁰ Ẹta i du betere fo ó du betere ala mo whirapené kolóló, i whiné mo wisi ala dapóló dukirópóló dépé? Kótóné kilitu mo wisi ala dapó yópóló du betere? Mo whirapené kisipa tiki felé yaaire alatamo ẹta du bituṣóró, ti ẹ Yesu Kerisoné kutó diratere whi bituṣe meipó.

Pol aposel whi sóró beteraai Kótóné ẹ beterepaae ape yale fo

¹¹ Norape-ó, diaaṣe mo wisiyóló kisipa yaasepóló ẹta i dere fo wosae. Ẹta diapaae yó mótu betale mió wosetere kisi fo wisita, mo whiné kisanétei kaarale fo meipó. ¹² Ai fo wisita, me whiné ẹ yó matepa kisipa sóró dumitei, Yesu Kerisoné amatóró ẹpaae hẹkẹaróló yó matepa kisipa yalepó.

¹³ Ẹ take Keriso whi betaairu, Juda fakené Talepaae momatu betere ala sya fóló du betalepó, dere fo diaaṣe wosóló ai kisipare ape. Atẹtu, ẹta mo doa ketekẹ buóló du betale alata, Kótóné so whipaaekélé susupui ala eróo, Yesu Kerisoné ala wisikélé mo ti doróo du betalepó. ¹⁴ Ẹta ayarapené mara mole ala sya furaalu, Juda fakené Talepaae moma dere ala etéró yae yóló, doasi kisipare yó matere whirapené da teó whirape yó malepó. Atẹtu, betere tuámó ẹtamo betámó doayale Juda whirape fea betepatei, ẹta kisipa sale alané atima mo teraae felepó. Atẹtu, ẹta ayarapené mara mole ala mo doa ketekẹ buóló sya fu betale whi ẹ i ape. ¹⁵ Atẹtu betaletei, ẹ teó deyaai sóró kaae beteraale Kótóné, ama hẹle hamokoróló tao suraalu ẹ beterepaae ape yalepó. Tẹtu, Kótó ẹ wisi kisipatamo ama naale ẹ tuámó hẹkẹaróló yó malepó. Atẹyale sukamó, ẹpaae etei ala eralepóló me whitamó inipó. ¹⁶ Atéró betepa, Kótóné ama Naalema noa kaae whirópóló kóló kóló yaṣóró, amatei ẹ tuapaae yó malepó. Atẹ yaletẹta, Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisota, etei kaae whipóló yó maté kweyópóló kisipa mutu, eralepó. ¹⁷ Ai ala yale be demó, i kaae ala yaletẹta noa betené yalerópóló, ẹ betaai fole

sóró beterae *aposel* whirape Jerusalem bemó betó mupa kele fenipó. Aténi, epaae ai ala erale be demótóróti Arabia hae kwiapaaepi fóló, nalomo ti Damaskus bepaee fesaayóló felepó.

¹⁸ Atéró bitiré fóló, ba fo sore kemetepa, e Pita wisiyóló kisipa inireteiné kisipa yaai, Jerusalem bepaee horóló atamo betepa, 15-ró be de kemeyalepó. ¹⁹ Aimó atamo mepaae *aposel* whirape betepa kilinitei Talené noma Jems betá betepa kelalepó. ²⁰ Yalo i asetu betere fota kapala mei, Kótóné keletómó mo i dere ape. ²¹ Atéró betale kilipaae ti e Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamopaae felepó. ²² Até yale sukamó Judia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whiné e kolóló kisipanipó. ²³⁻²⁴ Ténitei, yalo i ala du betera pó dere fo maaté atimané wosipakalepó. Téturaalu ata, take da Keriso fake so whitamo bóe dóló susupui ala eróo, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere alakélé doróo du betale whitei, miómo Yesupaae kisipa tiki tiraaire fo wisi so whi feapaae yó maté kutu betera pó dere fo woseturaalu, Kótóné doi hale sóró horótu beterepó.

2

Mepaae aposel whirapené Pol wisiyóló dape sale fo

¹ E ba fo 14-ró betero kemetepa, Jerusalem be huluapaae momó horalepó. Até yale sukamó Banabas damo wusuró huturaalu, Taitus-kélé dapesóro da fea horalepó. ² E atéro feleteita, yalo koleaané feni, Kótóné yalo kisipa tiki tuapaae i ala ene fae depa felepó. Juda meire fake so whipaae yalo yó maté kutu betere mió wosetere kisi fo wisi etéro i ape yóló, yó melaai horalepó. Téyaletei, ai fo so whi feapaae yó meni, Keriso so whi betó mole tuamó doi mole whirapepaae maaté yó malepó. Atéro doi mole topo whirapepaae yó melaiteita, hale meipó. Yalo take ditu betale kutokélé, mió i ditu betere kutokélé, me bete muni nisiyóló, mepaae whirapené eratere fo yaosóro yalepó. ³ Etamo betere whi Taitus ata Juda meire fake whi betereiteiné apaae ya tiki sekae tikae yóló senipó. ⁴ Ti aita hale meipó.

Mepaae whirape kapalatei, norape aoyóló datamo bitu, Yesu Kerisoné yale alané da teraayóló feléyóló betere ala kikiti kelaai walepó. Aita, da wae sóró kutó diratere whi beteraai kisipa mutu, yalepó. ⁵ Até yaletei, atimané i ala yae yóló se du betere fo wosóló, téyaalopó dere fokélé inipó. Ti aita, noa ala yópóló kisipa mutu yaleé? Mió kale wosetere kisi fo wisi diaaq wosóló ita, mo doa bete mole fopóló dia tuamó muó tanópóló yalepó.

⁶ Jerusalem bemó doasi doi mulapó du betere whirape-ó doi munire whita, yalo me oia meipóló kisipa mualepó. Ti noa betené meipó. Kótóné ama dané tó tikimó ere ala kolóló, ita doasi doi mole whipóló doi mulatere ala dumipó. Ai whirapené yalo yó male fo wosetu mo dono dapóló, atimané me fo kae beleróló inipó. ⁷ Aténi, Juda so whipaae mió wosetere kisi fo wisi Pitané sumó yó maté konérapóló Kótónétei a sóró beteratepa, kale doasi doi mole whirapené kolóló kisipa yalepó. Até yale kaaetóro, Juda meire fake so whipaae yó maté kweyópóló, Talené e sóró beteraleteikélé atimané kolóló kisipa yalepó. ⁸ Ti Pita Juda fake so whi tuamó *aposel* whi bitu, Talené fo yó mótu betepa, ai ala tuapaae Kótóné ama fotokó bulalepó. Atétu yale kaae, Juda meire fake so tuamó *aposel* whi bitu, ama fo yó mótu betepa Kótóné e fotokó bulalepó. ⁹ Jerusalem bemó betó mole so whirapené Keriso alamó be belerapó du betere whirape Jems, Pita, Jon-sépi atimané Kótóné ama epaae melale hamokoróló hale tao sale ala kilituraalu, Banabas damoné mo donoi ala dapóló kisipa mutu wisiyóló dape salepó. Atéro damo Juda meire fake so whi tuapaae fóo, atima ti Juda fake so whi tuapaae fóo, yaairaalu da fea fo kelaaróló, wisirapóló mo betá kisipatóro mualepó. ¹⁰ Atéro, damopaae i fo betá yalepó. “Diaamo fo yó maté kuturaalu, ai be hluarapemó yoleale yóló betó mole so whi tao sere alakélé hale yó tawae,” yalepó. Ti aita, yalo keteké buóló mo taketi hale yó tare alapó.

Pol-né Pita foné sale fo

¹¹ Téró Pita Antiok be huluapaae wóló betere sukamó, ama hasókó fele ala yało aapaae teraae faróló, a foné salepó. ¹² Ti noa betené meipó. Mepaae Jemsné dotonatepa wale Juda whirape waai teópa, a Juda meire fake whirapetamo bitu, ọla nukua yalepó. Até yaleteti, kale whirape Antiok bepaae wale sukamó, Pita a Juda meire faketamo ọla betamó naletei taaróló, kae bitị felepó. Até yaleteita, kale tiki sekaę tukóló siriró betere whirapené keletómó Juda meire fake whirapetamo ọla betamó nukupa noa kisipa muaalorópóló wituraalu yalepó. ¹³ Pitané da fea Keriso fake so whi mo betą alatóró erapó du bitutei, ama yale alané fake tekeyóló Juda fake kae aqróo Juda meire fake kae aqróo eralepó. Ai hoko ala mepaae Juda fakenékélé sya felepó. Ai hoko ala fakeyóló Banabas-nékélé yalepó.

¹⁴ Mió wosetu betere bete mole fo wisi mupatei, atimané dere ala kae depa kilitu, atima feané keletómó yało Pitapaae duraalu, “Yaata Juda whitei, Juda whiné dere alatóró ini, Juda meire fake whiné dere ala kaae du beterapó. Atéyaleteimo, Juda meire fake so whipaae da Juda whiné mara mole ala sya fópóló noatepa setu betere?

¹⁵ Dąta dowi ala dere Juda meire fake whi bitini, mo Juda fake whiné mara mole ala tuamó deyale whirape bitu, i fo dané mo kisiparapó. ¹⁶ Whi me dené kale yóló muló betere fo mo wisiyóló sya fóló erótu betepa, Kótóné ai whipaae ya mo donoi whipó fo yaalo meipó. Téyaalo meitei, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere ala betą kilitu, Kótóné mo donoi whipó fo enérápó. Atére betené Kótóné dapaaekélé whi wisipó yópóló kisipa mutu, Yesu Kerisopaae betą kisipa tiki tiró beterapó. Kale yóló muló betere fopaae dané kisipa tiróló sya fumipó. Ti noatepae, kale yóló muló betere fo sya fóló erótu betere whipaae Kótóné me alakélé muni, mo donoi ala dere whipó fo yaalo meipó.

¹⁷ Da Keriso tuamó betereteiné ama dapaae mo donoi so whipó yópóló wóputé fu betere tuamó dané du betere dowi ala hakearatepa, dané noa fo yaaloé? Kerisoné dowi ala wisirapa, deté fae fo

enére? Mo meipó. ¹⁸ Kale tukóló muló betere fo aomó sukóló betere alané Kótóné keletómó, wisi ala dere whi beteraairetei mo diripa kisipa mutu, yałotei ai tu mo taaralepó. Até yaleteti, yało momómo duraalu, kale tukóló muló betere foné da wisi ala dere whi beteraalopó depata, ti Kótóné tukóló muló betere fo yałotei tikitapóló hakearatapó. ¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fo mo turó yało kisipa yaleteiné ę sukale whi aqralepó. Atéreteiné, kale sukale whi ai fo aomó momó kae netéró betaaloé? Meipó. Kótóné ama ala eróturaalu, atamo mo ti beterópóló, kale tukóló muló betere foné ę dóló suku-nalepó. ²⁰ Eta, Yesu Kerisotamo filipaa ni tómó taketi sukóló i mole ape. Atéyaleteiné ę momó kae bitini, Keriso a ę tuamó beterapó. Mió haemó i betere yało mo tikita, ti epaae yaala sókó fóló, tao suraalu ama betere bete hale melale whi Kótóné naalemapaae kisipa tiki tiró betereteiné i betere ape. ²¹ Ti Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala, yało me bete muni ọla aleróló, depaae mulanénipó. Ti noa betené i fo du meipó. Kale tukóló muló betere fonétamo da mo donoi so whi beteróluasóró, ti Yesu Kerisoné ama betere bete besekéróló, a hale sukalepó fo uapó,”

3

Yesu Kerisopaae ó tukóló muló betere fopaae diaaę tuę tiki tiró beterémóló kaae kelae

¹ Kalesia hae kwiamó betó mole kisipa okokoi so whi-ó! Mé whiné hosó foné diaaę kisipa tiki feteróló, dią mo ti okokoraleé? Yało diapaae kale fo wisi yó móturaalu, Yesu Keriso filipaa ni tómó oleralepóló yó male fo diaaę wosóló diané kelené mo kilitu yale kaae, ai kisipare ape. ² Yało diapaae wosetere fo betą i ape. Kale Deį Kepe Wisi saletei-a, tukóló muló betere fo sya fele tikimó salepé, mo fo wisi wosóló kisipa tiki tiraletiné saleé? ³ Diané kisipa tiki-a, noané mo ti okokoró betere? Kaae suta, ti kale Deį Kepe Wisiné fotokratepa kaae saletei, kemene fole kwia-paae sókó faairaaalu, mo whiné bole fotokóné sókó fenérápóló kisipa mute? ⁴ Dią

Yesu Kerisopaae tué tiki tiróló ama ala eró taremo sekei ala wapatei, me ɔla meipóló haɓe beleté fu betaleteimó saaire dupu haɓe ɔla kaae taalaai kisipa mute? Ti ai doasi sekei ala beletu betaletei bete munipa haɓe yaleé? ⁵ Kótóné ama diɓ melale Deji Kepe Wisiró kelemei ala eraleteitamoa, kale yóló muló betere fo diaaɓ sya fele betemó melalepé, kale wosetere kisi fo wisi wosóló kisipa tiratere alamó melaleé?

⁶ Kale whi Abraham-paae erale ala mo wisiyóló kisipa muae. I fo aseýóló muló beteraɓó.

“Kótóné ɓpaae yale fo mo eraalopóló kisipa tiki tirale ala kolóló, i whita me dowi ala ini, mo donoi whipó,” erapó.

⁷ Térapa, mepaae so whi de Kótóné fo wosóló ɓpaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi Abraham-né naale senaaletóro beteraɓóló kisipa muae. ⁸ Juda meire fake so whiné Talepaae kisipa tiki tirateremó, Kótóné mo donoi so whipó yaairetei, taketi asemo erapó. ɗané mió i wosetu betere fo wisitóro mo take Abraham-paae itéro ipakalepó.

“I hae kwia dokómó betó mole so whi fea ɓpaae eraaitere alané wisiraalopó,” erapó.

⁹ Atére betené mepaae so whi de Talepaae kisipa tiki tiratepa, ti kisipa tiki tiratere sekei Abraham wisirótu yale kaae, atéro kisipa tirale so whikélé Kótóné wisirótu beteraɓó.

¹⁰ Kótóné ama tukóló muló betere fo erótu betere alapaae kisipa tiki tiró bitinire so whi fea, ti Kótóné doratere ala aɓmó ai betere ape. Ti noatepa mei, Kótóné i fo aseýóló muló beteraɓó.

“Mepaae so whi detamo Kótóné *buk*-mó tukóló muló betere fo mo fea sya fóló eró tanitepa, ti Kótóné atima mo doraalopó,” erapó.

¹¹ Ti noatepae, kale asemo yóló muló betere fo i ape.

“Kótóné keletómó mo donoi so whita, ti kisipa tiki tiratere alané betɓ bitiré fu betenéraɓóló,” fo erapó.

Kótóné tukóló muló betere fo eraté fu betaleteimó, mo betɓ whipaaekélé Talené mo donoi so whipó enéniretei mo haɓkearapó.

¹² Ti Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló

erótu betere alata, ti kisipa tiki tiratere tuamó kaatumipó. Tétumitei, kale asemo i ere fo kisipa muae.

“Mepaae whitamó tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ama ai du betere ala tuamótóro ɓ beteraté faalopó,” erapó.

¹³ Kale tukóló muló betere foné doratere ala ɗapaae eraɓsóro, Keriso ɓ filipaa ni tómó sukuturaalu, ɗa tao sóro dupuralopó. Atéturaalu, doratere ala mo turó ɓpaae eralepó. Ti noatepae, asemo i fo erapó.

“Mepaae whi de ni tómó oloratepa, ti ai whi Talené mo ti mokoróló doró beteraɓó,” erapó.

¹⁴ Abraham-paae eraalopóló mulale fo mo dokonóturaalu, eratere wisi ala Juda meire fake so whinékelé sópóló kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama ɗa tao sóro dupuró beteraɓó. Atéreteita, ɗané ɓpaae kisipa tiki tiratepa, ama melaalopóló mulale Deji Kepe Wisi sópóló erapó.

Kótóné folosóro i ala eraalopó ere fo melóló, nalo ti tukóló muló betere fo male ala

¹⁵ Norape-ó, ɓalo ɗiɓpaae i du betere fo bete diriyóló kisipa yaasepóló, ɗané suka fea du betere alapaae dó faróló i dapa wosae. Mo whiné dirii fo dokóló muló betepa, nalo me whiné ai fo tokóló aluratere ala ó me kae fotamo olokeratere ala mo enénipó. ɓalo ɗiɓpaae i yaai dere fokélé atére kaaetórotipó. ¹⁶ Kótóné Abraham-ró ama deyaaire naaletamopaae i ala mo eraalopóló asemo yóló muló beteraɓó.

Kótóné ama *buk*-mó, “Naao deté faaire naaleraɓepó,” fo inipó. Ai fo uɓsóro ti whirape feapaae erapó fo uɓpó. Ai fo ini, “Naao deyaaire naalené deté faaire naalepó,” ere fota, mo betɓ whimó kisipa mutu erapó. Ai whita, Yesu Keriso ɓtórotipó. ¹⁷ ɓalo du betere foné bete i ape. Abraham-paae mo eraalopóló dirii fo dokóló muló betepa, 430 ba fo kemeyalepó.

Atéyale kɓlipaae kale tukóló muló betere fo sókó walepó. Nalo ai sókó wale foné Kótóné folosóro yale dirii fo tokóló alurótimpipó. Ai fotamo aluratepa, ti ai fo tuamó so whipaae eraalopó ere wisi alakélé aluraneraɓó. ¹⁸ I dere fota noa betené dumipó. Kótóné nalopaae eraalopó yóló

muló betere wisi ala kale tukóló mulale fo tuámó sókó wuąsóró, ti Kótóné ama eraalopó yale fo tuámó sókó wuąmeipó. Até yaletéi, Kótóné Abraham-paae eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, hamokoróló hąle melalepó.

¹⁹ Térąpa, kale tukóló muló betere fo-a, noa betené melaleé? Ai fota, so whinė du betale dowi alamó kale folosóró yale dirii fotamo touró beterałó. Ai alata, mo ti eréni, Abraham-paae eraalopó ere fo dokonóló ama deté waaire naale wópóló kaae taru erapó. Ai tukóló muló betere fota, so whi feané kisipa yópóló *ensel-rapené* Kótóró so whitamóné tuą whi paae melalepó. ²⁰ Fake tamóné tuą whinė betą fake maaté tao su me fakemo taalitimipó. Tépałéi Kótó ąta, mo betątóróti beterałó.

²¹ Kale tukóló muló betere foné Kótóné i ala mo eraalopó yóló muló betere fotamo bóe dóló sesétu betere? Mei, ai ala mo dumipó. Kale tukóló muló betere fonétamo mo ti betaaire bete melóluąsóró, ai foné me dowi ala munire so whi beterałó. ²² Téuąłéi, Kótóné *buk*-mó aseyóló muló betere foné i fo erapó. I haemó betóló fale so whi mo fea dowi alané dokóló, *dipula* bemó kaae beterałó beterełó. Aita, hąle mei, Kótóné ama so whi paae eraalopó yale ala mo dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae kisipa tiró betere so whi paae melópóló erapó.

²³ Kisipa tiki tiratere ala hąkearóló sókó waaipa, kale tukóló muló betere foné dą *dipula* kaae sóró beterałó beterełó. ²⁴ Betą whi me tikipaae fimó ama naale senaale me whinė kapala kaae tatu dere kaae, Kótóné kale tukóló muló betere foné ama so whi dą Yesu Keriso beterepaae ąlisóró fópóló, kapala asiri kaae tawae yóló sóró beterałó. Ti aita hąle meitei, dąné Yesu Kerisopaae kisipa tiróló betepa, Kótóné dą mo donoi so whi beterałó yalełó. ²⁵ Mióta, kale kisipa tiki tiratere ala sókó wóló, take kale tukóló muló betere foné dą teterałó kaae tarełéi, momó kae kaae tani, mo kemeró beterałó.

Kótóné naale senaalełó beterałó ere fo

²⁶ Dią fea Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró beterełéni Kótóné ama mo naale

senaalełó ai betere ape. ²⁷ Ti noa betené mei, so whi wéi kemó buó ditu dere kaae, dią fea Yesu Keriso tuámó wéi tópuró beterałó. Atérełéni kuti derótu dere kaae, Yesu Keriso diaą ai deró betere ape. ²⁸ Atéru, Juda fake ó Juda meire fake, wae sóró kutó diratere so whi ó dią mo hąle betere so whi ó dią fea fake teketu beterełéi me ąla meipó. Mió dią fea Yesu Keriso tuámó bitu, mo betą alatóró erapó. ²⁹ Dią Yesu Kerisoné ama so whitamóné betepa, ti dią Abraham-né deale naale senaalełó beterełéni Kótóné Abraham-paae eraalopó yóló mulélipakale fo motóró dokonóturaalu, eraaire wisi ala diąpaaekélé eraalopó.

4

¹ Yąło i du betere fo bete mo whinė dere alapaee dó faróló dapa wosae. Betą néli whinė naalema alimané teraae fele mómu ąla ąla fea muó mupatei, kale naale ą ketepa, ą kaae tare whirape aąmó bitu, ama kutó diratere whi su beterałó. ² Kale naale alimané teraae fele ąla ąla amatei teterałó kaae tawópóló tukóló mulale be dę sókó waaipa, ti alimané sóró beterałé whirapené kale ąla ąla fea kaae tawaalopó. Mepaae whinė kale naalekélé kaae tapa, ą ai whi aąmó bitiré fu betaalopó. ³ Take dą atéró ketei naale senaale kaae betale alimó, i haemó ayarapéné yó maté wale mara mole alané dą teterałó kaae taru, wae sóró kutó diratere whi beterałé wou betalełó. ⁴⁻⁵ Téyałéi, Talené ama tukóló muló betere be dę sókó wapa, ama naale i haemó betere soné deyópóló dotęyalełó. Ai naale ą kale tukóló muló betere fo aąmó betere so whi dupuraairaalu, ą ai fo aąmó sukóló betalełó. Atéyale alata, dą Kótóné ama naalerapetóró bitu, ama wisi wisi ąla sópóló kisipa mutu erapó. ⁶ Ti noa betené meipó. Dią fea Kótóné naale senaalełó betepa, ama naalema Yesu betale sirimó beteraaire Dęi Kepe Wisi dąné hosaa tuámó beterałó dotęyalełó. Ai Dęi Kepe Wisi dą tuámó beterełéni dąné kólómó Alima Kótópaae “Apa, Aya-ó” du beterałó. ⁷ Atérełéni, mió dią wae sóró kutó diratere whi momó kae bitini, mo ama naale senaalełó beterełéni Kótóné Yesupaae

eraterere wisi wisi ala, diappaekélé eraalo ai ape.

Pol-né Kalasia so whimó kisipa mutu yale fo

⁸ Kótóné ama aleyóló muló betere ɔla ɔlatei Kótópóló aomó sukóló betepa, ai ɔlarapené diɔ wae sóró kutó diraterere so whi betalepó. Atétu betale alata kapala kótó ai ape. ⁹ Taketa atéyaletei, mió diɔ mo Kótó tuérapó. Tépateti, Kótóné ama diɔ mo tuérapó. Atérapa, diɔ ai bete munire hoko alarape aomó betaai momó fesaae fute? Diɔ atimané wae sóró kutó diraterere so whi momó betaai de? ¹⁰ Ti yało i dere fota hale dumipó. Diaaɔtei mepaae be de mo doasi bete mulapóló, be derapekélé, wélirapekélé, alirapekélé, ba forapekélé, kae tukóló mulótua dapó. ¹¹ Yało diɔ tao saai dapóló doasi ketekę buóló du betale ala bete munire nisi erótu betepa, yało diamó kisipa mutu, ę mo doasi whaaliatu beterapó.

¹² Norape-ó, i dere fo wisiyóló wosae. Take diané du betere ala yało suróló du betepa, diané ępaae me sekei ala erénipó. Atéyalepa, mió diamó yało du betere ala suróló du betae. ¹³ ę me tikipaae faai yaletei hepo daayóló bitu, folosóró sukamó kale mió wosetere fo wisi yało diappae yó maletei diané ai kisipare ape. ¹⁴ ę tikimó daayale heponé diappae sekei ala eraletei, diané ę dei kelené kólóló faleterere fokélé inipó. Ai ala ini, diané ę Kótóné *ensel* aoróló mo wisiyóló dape salepó. Ó kale Yesu Keriso ą wisiyóló dapesu dere kaae, ę mo wisiyóló dape salepó. ¹⁵ Diaaɔ take du betale doasi hękesei ala mió netéyaleé? Diané ępaae doasi ɔleterere ala mulu, kele sokóló me whi matere ɔla uasóró, yało kele kisi daaleteiné diané kele sokóló ę bulóluapó. Mepaae whiné wosetepa, ti diané ępaae erale ala fea yało enérapó. ¹⁶ Mió yało diappae mo bete mole fo yó matereteiné ę diané bóe whi aorótu betere?

¹⁷ Ai whirapenáta, diɔ atimatamo touróló beteraai dapóló, doasi ketekę buóló atima mara mole alarape yae yóló sętu beterapó. Tépateti, atimané diappae ai eraai du betere alata, mo wisinipó. Ti aita,

diɔ ɔtamó betamó betereitei tekeróló, atimané dere ala sya wópóló, du beterapó. ¹⁸ Mepaae wisi ala yaai, kisipa mutu butere ketekęta, ti doni mo wisirapó. Diɔ ętamó betere sukamó maaté wisi ala eraai ketekę buni, ę alupa diąsisi bitukélé ketekę buóló, ai alatóró yó tapa, mo wisirapó. ¹⁹ Yało hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso diaaɔ betere bete tuamó sóró beteranée yóló mutere kisipané yało hosaa betemó dere suputa, sorape naale sisó nukuraalu dere dele kaae momómo dapó. ²⁰ Diaaɔ du betere ala yało wosaletiné ę sekei kisipa muóló fomo duraalu, diɔ neyóló tao saaloé du beterapó. Téreteiné yało i dere hapólui fo taaróló, ę diɔtamó betamó bitu, naameiné dua uapóló, kisipa mutapó.

Hekaró Seratamopaae dó faróló dere fo

²¹ Kale tukóló muló betere fo aomó betaai kisipa mutu betere whirape-ó, ai fo tuamó mole fo diɔ wisiyóló kisipanié? ²² Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó. Abraham-né ama naale tamo deipakalepó. Me naale ti ama kutó dirópóló wae sale soné deyóo, me naale ti ama mo soné deyóo, ipakalepó. ²³ Kale kutó diraterere soné naaleta, ti mo sorapené naale detere kaae yólótóró dealepó. Téyaletei, ama mo soné naaleta, ti mo eraalopó yóló muló betere fo dokonóturaalu deipakalepó. ²⁴ I fota take mo yale alatei, mió yało fo sale fopaae dó faróló i dapa wosae. Ai so tamota, kale dokóló mulale dirii fo tamo su sóró dapó. Me dokóló muló betere dirii fo, ti Sainai hasi fosómó kaaróló sókó walapó. Ai dirii fo so kaae bitu, wae sóró kutó diraterere naale senaale ditu beterapó. Ai suraterere sota, Hekar-pó. ²⁵ Hekar-ta, ti Arabia hae kwiamó daale Sainai hasipaae dó falatapó. Mió tene be hulua Jerusalem-ta, ti kale Sainai hasi fosó kaae bitu, ama naale senaaletamo wae sóró kutó diraterere so whitóró beterapó. ²⁶ Tépateti, me kae taoró tene Jerusalem be huluata, wae sóró kutó diraterere so whi kaae mei, mo be huluaapó. Aita, ɔa deale so ɔané haetórotipó. ²⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“Naale senaale deni, ni daale so-ó, fo fakeyóló hękesei fo du betae.

Naale sisó nélitere so hajiné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ni daapa sisópaae eró betere soné deale naale mo dekeró betóo, whítamo betere soné detere naale senaale mo teraae fóo erapó,”

²⁸ Norape-ó, diáta, kale Aisak detu yale kaae, ama eraalopó yóló mulale fo mo dokonóturaalu deyale naale senaale ai betere ape. ²⁹ Até yale sukamó mo whiné detere kaae yóló deyale naalené Dèi Kepe Wisiné fotokóné deyale naalepaae susupui ala eralepó. Até yale kaae, miókélé betá alatóró du beterapó. ³⁰ Téretei, Kótóné buk-mó noa fo aseýóló muló betere?

“Kale wae sóró kutó diratere soró ama naaletamo hòkó falae,” fo erapó.

Ti noatepae,

“Kale kutó diratere soné naaleró mo soné naaletamo alimané ọ́la ọ́la tuámó bukuraọ́sórópa, hòkó falae,” fo aseýóló muló beterapó.

³¹ Atérapa, norape-ó, dąta kale wae sóró kutó diratere soné deale naale senaale kaae bitini, mo soné deale naale senaaletóró ai betere ape.

5

Keriso tuámó me alané dokoni, feléyóló betere ala

¹ Dą mené wae sóró kutó diratere whi kaae, dokóló muló betepa, Yesu Kerisoné teraayóló hąle beteraleteita, ama kisipa mole ala erópóló erapó. Térapa, mepaae whirapené dią wae sóró kutó diratere whi beteraaitepa, ai ala tuąpaae momó kae biti feni, fotokọ́ buóló diri yóló betae.

² Ẹ́ta Pol-né dapa, yąlo i dere fo diąné mo wisiyóló wosae! Mepaae whiné diąpaae tiki sekaę tikae yóló sẹ́tere fo diaaę wosólótamo tikitepa, ti Yesu Kerisoné dią tao saaire wisi ala diaaę ai tikitere ape. ³ Kale yale fo momó i dere ape. Whi me dené ama tiki sekaę tukópóló kisipa mutepa, ti mepaae tukóló muló betere forape fea mo turó sya fóló enérápó. Mepaae ala maaté eróturaalu, mepaae alamo erénitepa, ti tų muni, ai mo dorapó.

⁴ Dią mepaae whiné kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, Kótóné me dowi ala munire so whipó yópóló kisipa mutepa,

ti Yesu Kerisotamo tekeyóló ai betere ape. Atéturaalu, Kótóné ama hamokoróló hąle tao sere ala wisikélé diaaę ai taaló betere ape. ⁵ Tépatei dąta, kale Dèi Kepe Wisiné fotokọ́ratepa, kisipa tiki tiraté fu betereteiné take nalopaae Kótóné mo donoi so whipó yópóló kisipa mutu, hẹ́kesetamo i betere ape. ⁶ Ti noatepae, Yesu Keriso tuámó bitu, tiki sekaę tukóló siriratere ala ó siri erénitere ala me bete munipó. Kótópaae kisipa tiki tiratere ala dą tuámó moletai hąkearóturaalu, mepaae no nerapepaae yaala sókó fole ala betą mo doasi bete mole ala ai ape.

⁷ Dią me ọ́la saai sururu yóló fóló, dąle muló betere tikimó sókó faai yaletai némo sesé yaleé? Atéro sesétu betere alata, mo bete mole fo diąné wosóló sya faọ́sóró, ai du betere ape. ⁸ Ti diąpaae ai dotopoi fo du betere fota, dią ą beterepaae ape yale seké meipó. ⁹ Wuliné apita, sawa ọ́latei fulukó furaalu, mo wuli tiki dorótu dere kaae, ai whirapené diąpaae yó matere foné ai du betere ape. ¹⁰ Dią me kae fo woseni, yąlo i dere fo betą wosóló sya faalopóló ẹ́ Tale tuámó bitu kisipa tiratapó. Mepaae whi de doasi doi mole whi ó doi munire whiné diaaę tuę tiki kọ́ló kọ́lórątepa, atétere whi doasi dowi kwia saalo ai ape. ¹¹ Norape-ó, yąlotamo tiki sekaę tikae fo depa, ti atimané ẹ́paae susupui ala noatepa hąle erótu betere? Yąlo atei kaae fo yó meluą́sóró, Yesu ni tó mó sukąlepóló yó matere fo wosetere hóróló sisópaae eratere ala uąmeipó. ¹² Dią kọ́paae falaai du betere whirapeta, atimané tiki sekaę tukóló siriratere ala maaté ini, mo turó tukóló taae fatepa ti mo wisirapó.

¹³ Yąlo no nerape-ó, me ọ́lané dią dokóló muló betaọ́sóró, teraae fóló hąle beterópóló, Kótóné ą beterepaae ape yalepó. Atéro teraayóló hąle beteró beterapa, diaaę tó tikiné ekełere dowi ala yaaire tẹ́ melaąse. Aténi, dią tuámó yaala sókó fole ala duraalu, u taosu i taosu dere ala betą yó tawae. ¹⁴ Kale tukóló muló betere forape mo fea i doasi fo tuámó bulapó. Ai fota i ape.

“Naaotei yą yaala sókó fu dere kaae, naao

be whi no nepaaekélé atéro yaala sókó fu betae,” erapó.

15 Ai ala ini, yuwitamo hõle suraalu u tukósu i tukósu dere kaae depata, ti atétere alané diaaõtei diã dóló kemeraõsóró, mo hotowa yóló kaae tawae.

Dëi Kepe Wisiné fotokoró betepa da beterapó ere fo

16 Térapa, yalo i dere fo wosae. Kale Dëi Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló erótu betae. Atétepa, ti diãné tó tikiné ekõle yóló yaai du betere dowi ala mo yaalomeipó.

17 Ti noatepae, ðané tó tikiné ekõle yóló du betere alané kale Dëi Kepe Wisiné eraai dere alatamo bóe du beterapó. Kale Dëi Kepe Wisiné kélé ama ala eraairaalu tó tikiné eraaire alatamo bóe du beterapó. Ai ala tamo atimaamotei bóe dupa, ti diãné tó tikiné ekõle yóló yaaitere ala mo enénipó.

18 Tépatëi, Dëi Kepe Wisiné ama erae dere alatamo naao sya fóló du betepa, ti kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aõmó ya betenipó.

19-21 Tó tikiné ekõle yóló du betere alarape so whi feané kisiparetei dosãatapa wosae. Nópu nokole alakélé, me dowi alatamo hoseké dere alakélé, enénire mo sonaalei dowi alakélé, kapala kótó ó mepaae alarapepaae kisipa tirótu betere alakélé, isi whiné du betere alakélé, mepaae so whitamo dei kisipa mutu, hamoma hõratere alakélé, hõle sere alakélé, me whiné dere ala kilitu, ekélé até enée yóló dei kisipa mutere alakélé, mo dowi fopaae butere alakélé, doasi doi mole so whipó yópóló du betere alakélé, mo turó so whi betepatei mepaae tóróti so whi fake tekeyóló betere alakélé, fake tuãmó teketerere alakélé, mepaae whiné dere wisi ala kilitu, ekélé até uapóló dei kisipa mutere alakélé, dowi wëi nóló topo dotere alakélé, so whi fea touróló bitu dowi wëi nóló du betere dowi alakélé, ai dosãayale alarapekélé, mepaae dosãani yale dowi alarapekélé, tó tikiné ekõle yóló du betere ala ai ape. Diã dowi tupaae faõsóró, yalo diãpaae take yale ma fo kaae momó i dapa wosae. I dosãayale dowi ala du betere so whi Kótóné teteróló betere ala tuãmó beterénipó.

22-23 Tépatëi, niné du wisi oletu dere kaae, Dëi Kepe Wisi so whi tuãmó bitu, i alarape erótu betepa kelaalo ai ape. Ne nopaae yaala sókó fole alakélé, hosaa tuãmó haïtu betere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, mené sekëi ala eratepatei me õla meipóló, Kótóné ama kisipa mole ala erópóló, kaae tawóló dua betere alakélé, wisi kisipa muóló kõlené sukutere alakélé, mepaae so whipaae wisi ala eratereteikélé, mepaae whiné ama eraalopó dere ala haõsókó feni, motóró eratereteikélé, naameyóló mo dua betere alakélé, whiné tó tikiné enée dere ala yaõsóró amatei a teteróló kaae tareteikélé, i dosãayale alarape mo betakókélé Kótóné ama tukóló muló betere foné yaõse yóló fo muló bitinipó. 24 Yesu Kerisoné ama dape sóró betero betere so whiné tó tikimó bole ekõleró kisipanétei senée dere alatamo alurópóló, atamo filipaa ni tómó oleró beterapó. 25 Da betere beteta, kale Dëi Kepe Wisi tóró ai ape. Térapa, atamo betãmó titiyóló furaalu, ama dere ala sya fóló yaalopa siépe. 26 Ðanétei õta, doasi doi mole whipóló bopé fake dere alakélé, me whi dowi kisipa muópóló sesemeratere alakélé, mepaae whiné mole wisi wisi õla kilituraalu, ekélé ai ala enée yóló, u só derótu i só derótu dere alakélé, i dosãayale alarape fea ðané yaõse yóló i dere ape.

6

Dowi ala dere whi tu wisipaae fópóló tao sae ere fo

1 No nerape-ó, mepaae whiné du betere dowi ala diãné kelené keletepa, Dëi Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whiné ai whiné ama dere dowi ala taaróló, wisi ala momómo yópóló dua naamei ma fo yae. Tétutei, ai alané diãkélé dée nalaairaalu su sere ala eraõsóró, hotowa yóló kaae tawae.

2 Yesu Kerisoné yae yóló muló betere fo eróturaalu, diã tuãpaae wou betere sekëi ala diãsisi u taosu i taosu du betae. 3 Me whi a me bete munipatei, ama kisipané a doasi doi mole whipó du betepa, ti a amatei dilikitu beterapó. 4 No nerape-ó, diãné ai du betere alata wisi ala dépé, dowi ala déró diaaõtei kãe kolóló taleyae. Mepaae

whirapené du betere ala kolósu naao dere ala kolósu yóló kaae kelaose. Aténi, naao ditere kutó betá kaae kolóló wisirapóló kisipa mutupa, ti ya hēkeseturaalu hajyóló betenérápó. ⁵ Ti noatepae, Talené dā betá betá so whiné diyóppóló tukóló muló betere kutó dekani, ai kutó amatóro dité fu beteróppóló yae.

⁶ Mepaae Talené fo yó matere whiné yó matere fo wosetu betere so whiné wisi wisi ọla, mepaae bukóló kale fo yó matere whi ąmo tao sóro matepa mo wisirapó.

⁷ Mené diā dilikitere ala yaqsóro yae. Mo betānékélé Kótó faletere ala mo enénipó. Ti noatepae, mepaae whiné noa ọla wae bilitepa, ti ama ai bilitere ọlatóro ọlumétepa sua dapó. ⁸ Mepaae whiné tó tikiné felé yaaitere ala sya foletiné ọla wae kaae bilipa, ti tó tikimó kaaróló mo ti doróló aluyaaitere ala saalo ai ape. Mepaae whiné Dēi Kepe Wisiné ama du betere ala wisi kolóppóló erótu betepa, ti Dēi Kepe wisiné ai whimó mo ti betó tawaaire bete melaalopó. ⁹ Dāné du betere wisi ala hýyóló taaréni, hāle detétóro fu betae. Ti noatepae, dāné du betere alatamo hāle yó tapa, ti ọla ọlumétere alimó ọla wisi su dere kaae yaalopó. ¹⁰ Térapa, so whi mo feapaae dāné wisi ala erótu tao saaire tų mupa, ti tao saalopa siépe. Téturaalu, Talepaae kisipa tiki tiróló betere so whi, ti dāné ne no mo betá faketóro bettereteiné atima wisiyóló tao senérápó.

Tiki sekāe tikitere alata doasi bete muni, Keriso sukāle ala betá ti doasi alapó

¹¹ Diāpaae i ąlatere ašeta, yało naasenétei mo doasi yóló ai erapa kelae.

¹² Tó tikimó ere ala kilitu, whi wisipóló dukiraterere fo wosaai ekele du betere whirapené diāpaae tiki sekāe tikae yóló dotopo du beterapó. Ti ai du betere alata, hāle mei, Yesu Keriso filipaaró betere ni tó mó sukālepóló yó mótu bettereimeimó, atima susupui ala eraqsóro kisipa mutu ai du betere ape. ¹³ Ai kale tiki sekāe tikire whirape atima Kótóné tukóló muló betere fo feamo betere dokọ sya fóló erótumipó. Téretei, atima ere kaae, diākélé tikimó siriratepa, atimané dere fo betá wosetapóló, atima bopé fake yaai kisipa

mutu sētu beterapó. ¹⁴ Yało dere alamó ę bopé faketuraalu, yałotei yało doi hale sóro horatere ala yaalomeipó. Aténi, dā tēteróló kaae tare whi Yesu Keriso oleró betere filipaa ni betá kisipa muóló, ita mo doasi bete mole alapóló bopé fake yaalopó. Ti i haemó yó mole ọla ọla fea ni tó mó oleróo, yało ai ọla ọlarape saai ekele yaqsóro ękélé ai ni tó mó oleróo yalepó. ¹⁵ Tiki sekāe tikitere ala, ó tikinire alata, me bete munipó. Mo bete mole alata, ti Kótóné ama kae kisi kaaró betere ala betá mo bete mulapó. ¹⁶ Ai ala wisi sya fu betere so whi feapaae Kótóné hosaa muni deóló mo dua betere alaró kolené sukóló tao sere alatamo eróppóló yae. Atére so whi, Kótóné ama naale senaale Israel fake ai ape.

¹⁷ Yało mo kemerótu dere fo i ape. Yesuné ama ala erateremó erale sirirape betá yało tikimó mulapa, mepaae whiné ę eróturaalu, dere kae kae sekei ala mo sųpa taalae.

¹⁸ No nerape-ó, dā tēteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hāle tao sere ala diāné kepe bete tuāpaae eróppóló yae. Mo kée. Teyóppóló yae!

Efesus

¹ Ëta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, Yesu Kerisoné fo erale fae yóló doteyale whi *apotel* Pol-né dapó. Yálo i dere așeta, diã Efesus be huluamó Talené kae sóró betero betere so whi Yesu Keriso tuamó bitu, ama ala eró tare so whipaae dapó. ² Dãné Aya Kótóro dã tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisotamoné hale hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diã tuapaae erópóló yae.

Keriso tuamó betepa Deji Kepe Wisiné hale mótu betere ala

³ Dã tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné dã hepen bemó naalema tuamó betepa kilitu, ama hepen be tuamó muó mole wisi wisi ala dãné kepe bete tuapaae eró betepapó. Atérapa, Kótóné ama doi betã hale sóró horótu betae. ⁴ Ti noatepae, i haeró yó mole qlatamo aleyaai teópatei, dã ama keletómó me dowi alakélé ini, mo kae so whi betéropóló, dã ama so whipóló sókó sóró Yesu Keriso tuamó beteralépó. ⁵ Atéreteita hale meipó. Dã betaaipatei dapaae yaala sókó furaalu, ama kisipané yaaire ala haşókó feni, motóro dokonóturaalu, Yesu Kerisoné yale alanétei, dã Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beteraaire ala ama taketitei tukóló munélipakalépó. ⁶ Dã atéro ama yaala sókó fale naale tuamó betepa, ama mo kae ere dẽ faane hamokoróló tao sere ala dapaae hale meló betereiteiné, ama doi betã hale sóró horótu betae. ⁷⁻⁸ Dã a tuamó betepa, Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala mo ti faaneteiné, dãné yale dowi alamó melaai yale kwia ama tokóló aluróturaalu, ama faakené dã dupuróló beteralépó. Ai ala tómó tué tiki fosó fosóre alaró fo bete diriyóló tué dere alatamo mo turó melalépó. ⁹ Atéro, ama eraai kisipa mole ala kinóló moletei, dãné kolóló tué yópóló haķeamó yó melalépó. Ai yó melale alarape mené apaae yae yóló ţeni, mo ama kisipa mole alatóro naalema Yesu Kerisoné erópóló yalépó. ¹⁰ Ai alarape teó erótu bitutei, ama eraaire ala fea eraté

fóló kemerale furaalu, ama tukóló mulale sukamótóro ó hepen bemó betó mole so whiro i haemó betó mole so whitamó fea betapaae touróló, betã topo whinétóro tetéroló kaae tapa, a aomó betéropóló eraalópó. Ai sekéta, ti Yesu Kerisotórotipó.

¹¹ Dã a tuamó betepa, ama sókó sóró kae betero betereiteita, hale meipó. Mo taketi fea ala ama mo eraalópó yóló mulaletei motóro dokonóturaalu, dã mo ama naale senaaletóro beteraai tukóló mulalépó. ¹² Atéyaleiteita hale mei, Yesu Kerisoné dapaae wisi ala eraalópóló, folosóro apaae kisipa tiro betere so whi dã mepaae so whiné kilitu, Kótóné ama kae ere dẽ wisinaale erapa kelae, yóló a dukirópóló erótu betepapó. ¹³ Diã aluyaşsóro tao saaire mo bete mole fo wisi wosetepa, Kótóné diaķélé dãtamo touróló Yesu Keriso tuamó beteralépó. Ti apaae kisipa tiki tiratepa ama so whipóló, diaaş tikimó mo dirii siri mulóturaalu, ama melaalópóló tukóló mulale Deji Kepe Wisi mo melalépó. ¹⁴ Ai Deji Kepe Wisi melaiteita, take Kótóné dapaae wisi ala mo eraalópóló kisipa muópóló melalépó. Kótóné ama dupuyale so whi mo wisiyóló betaaire tikipaae dapesó faai hale betepa, kale Deji Kepe Wisi dãtamo hale betótóro tawaalópó. Tépa, so whiné ai ere ala fea kilitu, ita Kótóné mo kae ere dẽ wisinaale erapóló, ama doi doasi mulaalópó.

Pol-né Talepaae mo kée yóló moma yale ala

¹⁵ Atére betené diã Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiro bitu, Kótóné ama kae betero betere so whipaae yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betepapó depa yálo wosalépó. ¹⁶ Atéyale sukamó kaae sóró, Talepaae mo kée yóló, yálo diãmó momaraté wou betere ala kisipa keteréni, mióķélé hale yó tarapó. ¹⁷ Yálo diãmó momarótu betere ala i ape. Dã tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné alimata, mo kae ere dẽ faane Kótó betepapó. Atére Kótóné diaaş kepe tuapaae fosó fosói ala eróo, kinó betere ala haķearóo, yópóló momatu betepapó. Aita hale mei, a etei kaae Talepóló diãné kisipa deté fópóló dapó. ¹⁸⁻¹⁹ Yálo momarótu betere ala me i ape. Kótóné ama ere dẽ

diaaḡ hosaa tuamó daale kelené kolópóló dapó. Take diaḡpaae eraalopa ape yóló bope yale ala wisi diaaḡ kelené diriyóló kolóló tué yóo, take ama de tuamó betaai dape saalopóló kisipa mutu, kae betere so whiḡta, Kótóné ama ke bole ḡla wisipóló tué yóo, da ḡpaae tué tiki tiró betere so whiḡ tao sóró eraterere mo kae bole fotokḡkélé kisipa yóo, yópóló momarótu beterepó. ²⁰ Ti ai fotokḡta, Yesu Keriso mo ti sukḡletei Kótóné ama momó kepaaróló betereale doasi fotokḡ kaae ai ape. A atéro kepaaróló, hepen be ere tikimó ama turu naase demó beterealepó. ²¹ A betereale tikita, tetereóló kaae tare alakélé, ama tetereóló kaae tare tuamó me whiḡpaae tetereóló kaae tawae yóló, sóró betereatere alakélé, doasi fotokḡ bole alakélé, doasi hae kwia tetereóló kaae tare alakélé, mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, doasi doi matere alarape fea Yesu Kerisoné ama doi mole alané tetereóló mo ti teraae falapó. ²² Fea ala feata, Kótóné Yesu Kerisoné tetereóló kaae tare aomó beterepóló eróo, ama so whiḡró atima tao sóró eraterere alatamo fea amatóro tetereóló kaae tanópóló topo whiḡ sóró betereóo yalepó. ²³ Ai so whiḡta, mo ama tikitóro daaleiteiné fea ala du betere tuḡpaaekélé, kae kae ere ala tuḡpaaekélé, ama tikimó ere alatóro faayóló suró beterepó.

2

Dḡ Yesu Kerisotamo kepaaróló betereale fo

¹ Ti take Kótóné yóló muló betere fo diaaḡ tukóló du betere dowa ala tuamó sukóló molepó. ² Take diaḡta, i haemó mole kae kae du betere ala sya fóló yóo, tó sa tuamó te mole tiki tetereóló kaae tare kepené dere ala sya fóo du beterealepó. Ai kepeta, miókélé Kótóné fo tikitu betere so whiḡ tuamó bitu, ama kisipa mole alatóro erópóló du beterepó. ³ Take dakélé fea ai ala du betere so whiḡtamo bitu, tó tikiné ekḡleyóló dowa ala yó tarepó. Atéturaalu, tó tikiné yaai hekesetere alaró mo hae whiḡné mole tuétamo maaté sya fu beterealepó. Atétu, so whiḡ mo whiḡné detu dere kaae, dakélé atereiteiné Kótó a fopaae butu melaaire

kwia senére so whiḡ beterepó. ⁴⁻⁵ Dḡné yale dowa alané da sukóló mupatei, Kótó a tuamó koléné sukutere ala mo faanuraalu, ama dḡpaae mo doasi yaala sókó faleteiné, Kótóné so whiḡ tetereóló kaae tare whiḡ Kerisotamo dakélé kepaaróló beterealepó. Até yale alata, amatei diaḡ hḡle hamokoróló tao salepó. ⁶ Dḡ atéro, Yesu Keriso tuamó betereiteiné Kótóné a kepaaróturaalu, dakélé atamo betamó kepaaróló, Kótóné ama tetereóló kaae tare tiki hepen-mó Yesu Keriso sóró betereóturaalu, dakélé atamo betamó beterealepó. ⁷ Ti aita hḡle mei, da fea Yesu Keriso tuamó betereiteiné nalo bitiré faaire alimó Kótóné dḡpaae yaala sókó furaalu, ama hḡle hamokoróló tao salepó. Ai ala tuamó mo doasi ke boletei yó maté fu betere daḡné kolóló kisipa yópóló erapó. ⁸ Ti noatepae, diaaḡ tué tiki tiró betere ala kilituraalu, Kótóné ama hḡle hamokoróló diaḡ tao salepó. Ti diaḡnétei diaḡ tao sere ala ini, Kótóné ama tao sere ala diaḡmó hḡle malepó. ⁹ Ti aita, noa betené meipó. Me whiḡné ama erale wisi alané yalepóló, bopé fake yaḡsóro yalepó. ¹⁰ Dḡ Yesu Keriso tuamó beterealepó, Kótóné ama fosó fosói kisipané da kisi whiḡ aleróló beterealepó. Atére beterealepó, Kótóné ama yaai kisipa mole ala wisi daḡné erópóló, mo taketitei taleróló munélipakalepó.

Keriso tuamó mo betḡ faketéro aleró beterealepó

¹¹ Térapa, take diaḡ Juda meire fake deóló beterealepó, tiki sekaḡ tukóló siriró beterealepó du betere whiḡrapené duraalu, daḡta tiki sekaḡ tikipatei, diaḡ tikipipóló só deróló erótu betere fo diaaḡ ai i kisipare ape. Ti tiki sekaḡ tukóló sirirótu betere alata, mo whiḡné naaseneitei erótu beterealepó. ¹² Diaḡ atéro betereale sukamó Yesu Kerisotamo betamó bitini, kae betereale ala kisipa muae. Israel hae talerapené diaḡ atimatamo toune waḡsóro sesétepa, diaḡ wale so whiḡtóro bitu, Kótóné ama so whiḡ tao suraalu, eraalopó ere ala wisi senére so whiḡ bitinipó. Diaḡ atéro bitu, take waaire be demó dḡpaae i ala wisi mo eraalopóló tuékélé muni yóo, i haemó bituraalu Kótóné da tetereóló kaae tarapó tuékélé muni yóo, eretei diaaḡ kisipa muae. ¹³ Ti taketa, diaḡ mo

tika kae betaletei, ama faʻkené dupuyóló dapesó wóló, Kótó betere felekemó Yesu Kerisotamo betamó beteralepó.

¹⁴ Ti Yesu Keriso aʻta, hosaa muni deyóló dua betere bete Tale ereteiné so whi tekeyóló fake tamo betepa, bóe amatei firóló mo beta faketóró beteralepó. Téturaalu, ai fake tamo tuamó ere satale fisikóló taae faralepó. ¹⁵ Atéró fisikaleteita, ama tikimó erale alané kale tukóló muló betere fokélé, ai fo tuamó mole forapekélé, etéró yae dere forapekélé fea tokóló aluralepó. Ama yaai kisipa mole alata ai tamo fake a tuamó mo beta whitoró aleróló, bóe mo ti firaai yalepó. ¹⁶ Ai kale beta tiki tuamó fake tamo wusuró betepa, ama filipaa ni tómó erale alané Kótótamo bóe du betaletei, touróló betamó beteroó, kale fake tamo du betale bóekélé kemeróo yalepó. ¹⁷ Atéró a wóló, di saletómó betó mole so whiró, felekemó betó mole so whitamopaae bóe dele ala taaróló, dua betae yalepó. ¹⁸ Ti noatepae, da fakeró di faketa mo fea touyóló Yesu Keriso tuamótóró bitu, Alima beterepaae sókó faaire alata, Dei Kepe Wisiné beta fotokratepa fenérápó.

¹⁹ Ti taketa di kelepaa kilini, wale so whi betaletei, mió di Kótóné so whitamo touyóló be taletóró alée fóló, mo ama naale senaale beteralepó. ²⁰ Kótóné ama naale senaale betere beta, hale hae tómó tenipó. Ai be diriyóló daalópóló, mo diri eleké biliyóló, ai tómó be tetu dere kaae, *aposel* whiraperó Kótóné ama fo eraterere kóló whirapetamo ti be iru eleké kaae deyoó, Yesu Keriso aʻta, mo doasi hulua yapo eleké kaae deyoó, erapó. ²¹ Be tetere ʻla ʻla fea hulua elekémó beleróló be diriyóló daalatu dere kaae, Talené ama yale alané da fea a tuamó touróló bitu, ama mo kae tene momatere be daalópóló teté hutu beteralepó. ²² Atétu dere kaae, diakélé fea a tuamó betereiteiné Kótó a betaaire be wisi daalópóló teté hutu beteralepó. Atéró tetere bemó Dei Kepe Wisi betereiteiné Kótó a beteralepó.

3

Pol Juda meire fake tuamó kale fo wisiyó

mótu betale ala

¹ Atéreteiné ʻta, di Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisoné fo wosópóló, erótu betepa *dipula* sóró beteroó betere whi Polné dapó.

² Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala di feané tué yópóló, epaae tetéróló kaae tawae depa, kaae tarapó dere fo diané wosetu yalepó. ³ Kótóné ama di feapaae mo eraalopó yóló mulale ala take so whi feané kolóló tuéni, kinóló moletei Kótóné epaae hakearóló yó matepa, diapaae sawa halekeróló ai aseyaalpó. ⁴ Atéyalepa, yalo i dere fo diané dosaturaalu, Kótóné ama so whi tetéróló kaae tare whi Kerisoné yale ala kinóló mole bete yalo tuéne kaae, dianékélé tué yaasepóló dapó. ⁵ Ti ai beteta, mió Dei Kepe Wisiné Kótóné ama kae beteroó betere *aposel* whiraperó Kótóné ama fo eraterere kóló whirapetamopaae yó male kaae, mo take bitiré wale whirapepaae hakearóló yó menipó. ⁶ Ti ai kinóló mole ala i ape. Juda meire fake so whiné kale mió wosetere kisi fo wisi wosóló, Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné ama Israel so whipaae melaalopóló tukóló muló betere ʻla, Juda meire fake so whinékelé sóo, di ai Juda faketa mo beta tikitóró daayóló betóo ereteiné, atimapaae eraalopóló muló betere ala diapaaekélé eratepa sóo yaalo ai ape.

⁷ Kótóné ama bole fotokó hakearóturaalu, ama hamokoróló tao sere ala epaae hale melalepó. Atéreteiné mió kale wosetere kisi fo wisi yalo yó melópóló, ʻ ama kutó diraterere whi sóró beteralepó. ⁸ Mepaae Kótóné so whi betó mupatei ʻ beta doi muni, mo belei sókóte betepa, Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala eróturaalu, epaae i kutó dirae yóló melalepó. Ai melale kutóta, Juda meire fake so whipaae Yesu Keriso tuamó mole mo doasi ke bole ala wisi turó yó melópóló ʻ sóró beteralepó. ⁹ Tétu, i haeró yó mole ʻla qlatamo kaarale Kótó tuamó, take bitiré wale alimó kilini kinó betere ala bete mió so whi feané tué yópóló, epaae kaae tawae yóló ʻ sóró beteralepó. ¹⁰ Ama yaai kisipa mole alata etérópó. Mió ama fake so whi tuamó erótu betere alané hepen ere tikimó betó mole tetéróló kaae tare

keperó fea ala teteróló kaae tanópóló male fotokotamoné Kótóné ama kae kae ere fosó fosói ala hakearatepa tué yópóló erapó. ¹¹ Atéyaleteita, mo taketi Kótóné ama eraalopóló tukóló munélipakale ala da teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuapaae erale alané dokonó betera-pó. ¹² Atéro a tuamó bituraalu, apaae kisipa tiki tiró betereiteiné Kótó beterepaae faaire tu mené sesénipa, halainé fó betá yae. ¹³ Térapa, diá tao su betere alamó epaae i erótu betere sekei alarape kilituraalu, diá fomo yóló haepaae derepaose. Ti noatepae, ama kae ere de wisinaale diané mo saaireiteiné ai sekei alarape erótu betera-pó.

Efesus so whimó mamarale fo

¹⁴⁻¹⁵ Aya Kótóné ama ai doasi wisi ala eró betereiteiné e bukutiri tearó bitu, diámó momarótu i betere ape. Ti ó hepen bemó betere naale senaaleró, i haemó betere naale senaaletamo feané Aya a betá betera-pó. ¹⁶ Atére Aya betere felekemó bukutiri tearó bitu, momatu betereitei i ape. Mo kae ere ala wisinaale a tuamó fanuraalu, diané kepe bete tuapaae ama Deji Kepe Wisiné fotokó bulópóló momarótu betera-pó. ¹⁷ Atétereiteita hale meipó. Diá apaae tué tiki tiró betepa, Yesu Keriso a diané hosaa tuamó beteropóló kisipa mutu dapó. A atéro betepa, ni feleke haepaae doropóló diriyóló daatu dere kaae, diá Kótóné ama yaala sókó fole ala tuamó beteropóló dapó. ¹⁸ Diaró Kótóné wisiróló kae betero betere so whitamó fea ama bulatere fotokóné Kerisoné dapaae doasi yaala sókó fole ala mo turó diriyóló tué yópóló dapó. ¹⁹ Ti ai yaala sókó fole bete turó da mo whiné tuénitei diaa tuénékélé, hosaa tuamókélé mo diriyóló tué duraalu asa yópóló dapó. Até duraalu, Kótó a tuamó fayóló sure kaae, diá tuamókélé fayóló surópóló momarótu betera-pó.

²⁰ Ti da tuamó ama erótu betere fotokónéitei, dané kisipané erané dere alaró moma duraalu wosetere alatamo ama sumó eranerapó. ²¹ A atei kaae whi betereiteiné, da Yesu Keriso tuamó ama fake so whi bitu, ama doi wisinaale mió i alimókélé, take betaire alimókélé, hale

sóro horaté fu beteropóló yae. Mo kée! Teyópóló yae!

4

Yesutamo olekeyóló mo betá tikitóro daale ala

¹ Eta, Talené ala erótu betereimó dip-ula beteratepa bitu, yalo diapaae ma fo i dapa wosae. Diaa du betale ala taaróló, Talené a beterepaae ape depa wóló, ama so whitóro betepa wisi ala betá erótu betae. ² Talené ama teteróló kaae tare aomó bitu bopé faketera ala ini, ama eraai kisipa mole ala erópóló, naaotei ya teteróló mo dua betae. Téturaalu, naao no netamo naameyóló dua bitu, me hasókó fole ala ó me sekei ala eratepa hapale tokó meni, mo dua kaae taté fu betae. ³ Téturaalu, kale Deji Kepe Wisiné diá Keriso so whi fea mo betá kisipatóro mulóló betero betereitei, diané doróló fake tekeyaose. Aténi, hosaa muni deyóló mo dua betere alané diá fea dokóló mo betá faketéro beteropóló yae. ⁴ Diapaae eraalopó yale wisi ala saai ape depa yale haíta, mo betá haítóro mulure kaae, da fea mo betá tikitóro daayóo, Deji Kepe wisikélé betatóro betóo erapó. ⁵ Atéru, da teteróló kaae tare Tale betatóro betepa, apaae tué tiki tiratere alakélé, ama doimó wei tóputere alakélé, mo betatóro erapó. ⁶ Da teteróló kaae tare Kótóta, betatóro betepa da fea ama naale senaale betera-pó. Atéru, fea ala amatóro teteróló kaae tawóo, mo take bitiré wale alimókélé, mió i alimókélé, take nalo waaire alimókélé, deté fu betere ala fea a tuamótóro yóo, mepaae ere ala tuamókélé atóro betóo, erapó. ⁷ Atépatei, Yesu Kerisoné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama hamokoróló hale tao sere ala da feamó dokoróló melalepó. ⁸ Atére betené Kótóné i fo aseýóló muló betera-pó.

“A kepaayóló mo opaae huturaalu, wae sóro ama kutó diratere whirape naase tamo dokóló dapesó furaalu, mepaae wisi wisi ɔla ama fake whirape aliróló melalepó,” erapó.

⁹ Ti a “Ópaae holalepó” dere fo noa betené dérópóló, diá kóló kóló yaosóro i dapa wosae. “Ópaae holalepó” dere fota, folosóro a mo haepaae derepelepó. ¹⁰ Atéro,

kepaayóló momó ópaae huturaalu, fea tiki ą́toró suróló, hepen berapekélé tẹ́teróló, mo ó taoró beterae sekę́ta me kae mei, kale hae aqpaae derepele whı́ ą́torótıpó. ¹¹ Atéturaalu, ai sekę́né amatóro i kutórape taleróló malepó. Mepaae whı́rape ama fo erale fópóló *apospel* doi melóló sóro beteroó, mepaae so whı́ Kótóné ama fo eraterer kóló whı́ sóro beteroó, mepaae so whı́ ti Kótóné fo wosenire so whı́ yó melópóló sóro beteroó, mepaae ti Kótóné so whı́ tẹ́teróló kaae tare *pasta* whı́ sóro beteroó, mepaae ti kale fo wisi yó matere whı́ sóro beteroó, erapó. ¹² Atéyaletaitea, Kótóné ama so whı́né mepaae so whı́paae eraaire wisi ala etéro yae yóló yó maté fu beteroópóló, yalepó. Atétere alané ama so whı́ Kerisoné tikitóro daayóló mo dirii so whı́ beteraté fenérapó. ¹³ Atétu, da fea Talepaae tuę tiki tiró betóo, Kótóné naalema etei kaae whı́póló bete mole fo diriyóló kisipa yóo duraalu, mo betą́ fake alée fóló mo dirii so whı́ betaalopó. Atéro bitiré furaalu, Keriso ą́ me ala yą́yą́ni mo turó faane whı́ wisinaale biture kaae, dańkélé até yaalopó.

¹⁴ Atéro dirire whı́ betereiteimó, ketairapené dere ala kaae da momó kae yaalo meipó. Beséro wẹ́i asyatamoné ni tiki upaae só fu, ipaae só wou dere kaae, u fo wosene i fo wosene yaalomeipó. Ti mepaae whı́rapené dowi ala yaai mole kisipa u tuą́paae hiró bitu, hałe tómo so whı́ dilikóló, kae kae yó matere fomó kisipa tiraalo meipó. ¹⁵ Aténi, yaala sókó fóló mo bete mole fotóro duraalu, da tẹ́teróló kaae tare Topo whı́ Yesu Keriso tuą́mó doaté horóló, dané kae kae dere alakélé, fea ama dere alatamotóro sų́yaalopó. ¹⁶ ą́ atéro betereiteiné, ą́ tuą́mó bole fotokóné whı́né tiki feleke diritamó olekere kaae, da fea mo betą́ tikitóro daayóló beteraapó. Atéru, Talené dańpaae diyae yale kutó dirótu betepa, ti da yaala sókó fole tuą́mó doa deté faalopó.

Talené deńé deyóló beteroó betere naale senaale kaae betere ala

¹⁷ Térapa, da fea Tale tuą́mó bituraalu, yało i dere ma fo sya fóló mo erae. Kótóné fo woseni hałe betere so whı́ atima wisi ala yaaire kisipa muniru hoko betere kaae,

dią́kélé ai ala momó kae yaqse. ¹⁸ Atima hosaa taruraalu, wisi tuękélé munireiteiné tikikélé dilikiyóló Kótóné mo ti betere ala tuą́mó bitini, tika kae beteraapó. ¹⁹ Atéro, dowi alané hosaa tóruró betereiteiné, atima dere dowi ala taalaaire kisipa muni, tó tikiné feléyóló yaaire ala betą́ hałe yó tarapó. Ai ala tómo mepaae kae kae sonalei alakélé hałe yó taté fu beteraapó. ²⁰ Tépaitei, dią́ Yesu Keriso kisipa deté waletaitea, atimané du betale ala sya fóló yale tikimó inipó. ²¹ Yesu Kerisoné mo bete mole fotóro mené depa diaaq wosóo, ą́ tuą́mó betepa mené dią́paae yó melóo, yale fo dią́né wosetu yalepó.

²² Take dią́né du betale alamó tuę mutuuraalu, atimané dią́paae yó malepó. Tó tikiné dią́ dilikitepa ekeleyóló du betale alané diaaq kę́laaretei tiki derą́akele kuti kaae sokóló taae falae. ²³⁻²⁴ Téturaalu, diaaq tuę tiki kae muóló, kisi kuti derótu dere kaae, kisi whı́ derae. Ti ai kisi whı́ta, Kótó tuą́mó mo donoi alaró kae ere deń wisinaaletamo fańanure kaae yóló beteroópóló, kaaró beteraapó.

²⁵ Atérapa, ai du betere kapala alarape mo ti taaróló, diaaq be whı́ so whı́paae dią́ dokọ feané mo alatóro erótu betae. Ti noatepae, hóró naasetamo tikimó botokó wóló, betą́ tikitóro daalure kaae, da Keriso so whı́ fea touróturaalu, mo betą́ tikitóro beteraapó. ²⁶ “Ya fopaae buturaalu, dowi ala yaqse,” Nao me whı́tamo atéro butere fopaae hałe bupatei, be deń hałe kemeyaqsóro yae. ²⁷ Téturaalu, diaaq betere ala tuą́paae Satan-né ama tuę mole ala eraqsóro tẹ́ mularqse. ²⁸ Mepaae qlémi nuku betale whı́rape ai ala mo taaróló, atima naasenétóro kutó kae dióló ọ́la nópóló yae. Atéro ditere kutómó botokotere ọ́la mepaae yańyń dere so whı́mó melópóló yae.

²⁹ Dią́né dere foné mepaae whı́ doraqsóro nao dere fo woseturaalu, ą́ tuą́mó mole seke ó yańyńe ala wisiraaire fo betą́tóro yae. Dią́ńetamo ai ala depa, ti ai fo wosetere so whı́kélé tao senérapó. ³⁰ Take Kótóné dią́ dupuróló beteroó betereiteita, ópaae dapesó holaalopóló tuę muópóló, me ọ́la seperótu dere kaae, Kótóné dią́ ama so whı́póló dańe mulóturaalu, ama

Dęi Kepe Wisi dią tuąmó beteroó beteraó. Atęrapa, diąné du betere alané Dęi Kepe Wisi dekené sukutu seke yaosóro yae. ³¹ Tęni, dei fomaake kisipa mutere alakélę, hapale fopaae buturaalu dere alakélę, mo haęle fopaae butere alakélę, hoęle suraalu fo faketere alakélę, eratere fokélę, mepaae so whępaae kae kae dei kisipa mutere alakélę, fea taalae. ³² Tęturaalu, wisi tuę betę muóló, wisi alatoró eróo, koęlené sukutu u tao su i tao su yóo, du betae. Atęturaalu, dią Yesu Keriso tuąmó betepa, Kótónę diaaq yale dowi ala kwia kemerótu yale kaae, diąpaae dowi ala eratere whinę kwiakélę haęle kemerae.

5

¹ Dąta, Aya Kótónę ama hosaa turó muóló, yaala sókó fale naale senaale betereiné ama dere alatoró dąné suróló enęrapó. ² Ti noatepae, felę keęlaa wisi Kótó beterepaae fópóló simó sukulaa dalatu dere kaae, Yesu Kerisonę dąpaae yaala furaalu, ama betere bete haęle melóló sukalepó. Atęreteiné dą yaala sókó fole ala tuąmó bitu, dąné ne nopaaekélę atéro yaala sókó fu betenęrapó.

³ Tętu, dią Keriso fake so whę tuąmó nópu nokole ala ó, mepaae hoęko alatamo hosekéróló du betere ala ó me ęla wisi dekéro senęe yóló, ekeęle dere ala mo yaose. Ti noatepae, ai alarapeta, Kótónę ama kae beteroó betere so whinę yaaire ala meipó. ⁴ Ai dosąayale alarape mepaae i ape. Nópu naai kisipa mutu, haęle mulatere alakélę, tuę tekeyóló ini, haęle hoęko dere fokélę, so whę tekanóló dọ nalatere fokélę, momókó yaose. Ti noatepae, aita dąné enęnire alapa, Kótópaae mo kęe fo betę du betae. ⁵ I fota, mo dapa diriyóló wosae. Nópu nokole so whękélę, kae kae dowi ala hosekéro du betere so whękélę, nęli whę be-tairaalu wisi wisi ęla dekéro senęe dere so whękélę, Yesu Kerisoró Kótótamonę tęteróló kaae tare aomó mole wisi wisi ala mo saalomeipó. Ai dosąayale alarape yó tare so whęta, Kótó aomó sukóló bitu, ama doi hale sóró horęni, ai alarape aomó betó moleteiné, ai ęla ęlarape ti atimanę Kótó aleró beteraó. ⁶ Tęrapa, mepaae whinę bete muni haęle fo duraalu, dią dilikaosóro yae.

Ti noatepae, atei kaae ala deremó, Kótó ą fopaae buturaalu, ama fo tukóló ai ala du betere so whępaae kwia mótu beteraó. ⁷ Tęrapa, diąkélę atimanę ai du betere ala yaosóro betamó touyóló bitu, mepaae dere ala momókó yaose.

⁸ Ti taketa, dią diliki tuąmó betaletei, taaróló mió Talenę ama ere dę tuąmó ai beteraó, ai dęné deyóló beteroó betere naale senaaletóro betae. ⁹ Ti noatepae, wisi ninę du wisi oletu dere kaae, dą dę tuąmó betepa, ti ai dęné du olerótu betaalo ai ape. Kae kae wisi ala eratereteikélę, me ala muni, mo donotóro dere alakélę, kapala fo mei motóro dere fokélę, fea ti dęné dutóro ai ape. ¹⁰ Tęturaalu, diąné dere alamó Kótó ą heęese yaaire ala démóló, diaaqętei kaae kolóló tuę yae. ¹¹ Tętu, diliki tuąmó betere so whęrapenę du betere alata, du wisi oletumipa atima beterepaae feni, atimanę kikiti hiróló du betere alatei so whę feanę kolóló tuę yópóló haęearae. ¹² Ti noatepae, Kótónę fo tikitu betere so whę tuąmó kikiti hiróló du betere ala menę teraatepa haletóro yaalopó. ¹³ Tętu betepatei, ai hiróló du betere ala fea dęné haęearatepa, so whinę kelenęrapó. ¹⁴ Ti dęnéta, fea ęla fea kolópóló dęrótu beteraó. Atęre betenę i fo dapó.

“Dią noke fire so whęrape-ó, dią sukóló moletei kepaayóló betepa, ti Yesu Kerisonę diąpaae dęraalo ai ape,” dua dapó.

¹⁵ Tęrapa, dią kisipa okokore whę kaae hoęko bitini, kisipa dotoróę fóló mole whę biture kaae, mo hotowaró betae. ¹⁶ Mió dąta, dowi ala du betere alimó i beteraó, Kótónę ama wisi ala eraaire tę mupa, ti ai be dę dokę fea eratę fu betae. ¹⁷ Atęturaalu, kisipa tiki okoko yóló hoęko bitini, Talenę ama kisipa mole ala betę kaae kolóló tuę muae. ¹⁸ Topo doyaai kisipa mutu *wain* węi mo dekéro naose. Atéro topo doturaalu, so whę feanę keletómó kae kae sonaalei dowi ala kaaratapó. Atei ala ini, Dęi Kepe Wisi dią tuąmó fańópóló yae. ¹⁹ Atéro bituraalu, Kótónę *buk*-mó aseýóló muló betere wole fokélę yóo, mió betere so whę feanę tuęre wole fokélę yóo, mepaae so whępaae Dęi Kepe Wisinę yó matere wole fokélę

yóo duraalu, u yó mótu i mótu du betae. Atéro, dere wole fo diaaḡ kólónékélé, mo hosaa tuamókélé haıtamo Talepaae feléi wole fo du betae. ²⁰ Betere dokḡ fea du betere alamó, ḡa teteróló kaae tare whı́ Yesu Kerisoné doimó Alima Kótópaae mo kée! du betae. ²¹ Ti Yesu Keriso aıa, doasi doi mole whı́ beterapóló wituraalu, diąsisi me whı́ aḡmó bitu dere fo u wosetu i wosetu du betae.

Dokore so whı́paae dere ma fo

²² Térapa, whı́né dokore sorape-ó, dią ḡa teteróló kaae tare Tale aḡmó sukóló biture kaae, diaaḡ whı́ aḡmó betae. ²³ Ti noatepae, Yesu Kerisoné ama fake so whı́ta, ama tikitóro betepa, a topo bituraalu, atima aluyaḡsóró tao su betere whı́ biture kaae, whı́ ama soné topo beterapó. ²⁴ Atérapa, Yesu Kerisoné ama fake so whı́ a aḡmó sukóló biture kaae, whı́né dokore sorape dią fea ala duraalu, diaaḡ whı́ aḡmó bitu depa mo wisirapó.

²⁵ Dią so dokore whı́rape-ó, Yesu Kerisoné ama fake so whı́paae yaala sókó furaalu, ama betere bete mótu yale kaae, diąné sopaae yaala sókó fóló, wisi ala erótu betae. ²⁶ A atéro sukaleiteita haıe mei, ama dokaaire so ama fonétei weı tópuróló fokale tikimó me dowi alakélé muni, mo kae so beteralepó. ²⁷ Atétu, ama so me dowi alakélé muni, ama ere ḡené kelaalo mo kokḡre so beterópóló du beterapó. ²⁸ Atére kaae, so dokore whı́rape diąné tiki wisiyóló kaae taru dere kaae, diąné so wisiyóló kaae taruraalu, yaala sókó fu betae. Mepaae whı́né somapaae yaala sókó fóló, wisi alatamo erótu betepa, ti amatei a yaala sókó fu beterapó. ²⁹ Whı́ betanékélé ama tiki hóróló bõe dele ala dumi, wotetepa ḡla nóo, me ala yaḡsóró amatei hotowayóló kaae tawóo dere ala so whı́ feané du beterapó. Atétu dere kaae, Yesu Kerisoné fake so whı́ amatóro mo wisiyóló kaae tarapó. ³⁰ Ti noatepae, ḡata ama tikitóro betereteiné ama wisiyóló kaae tarapó. ³¹ Atére betené i fo aseḡyóló muló beterapó.

“Whı́né ama hama alima taaróló sotamo dokotepa, ti atimaamo mo betā tikítóro daayóló betaalopó,” erapó.

³² I dere fo beteta tómó muni, mo apaae derepalapó. Tépatei, ḡalo i dere fo Yesu Kerisoró ama fake so whı́tamo tué mutu-raalu dapó.

³³ Ti mo deretei, dią so dokore whı́ fea diaaḡteı diąné tiki yaala sókó fu dere kaae, diąné sokélé wisiyóló kaae taru yaala sókó fóo, sorape diąkélé diaaḡ whı́ aḡmó bitu, wisi ala eróo du betae.

6

Hae ayaró naale senaaletamopaae dere ma fo

¹ Naale senaale-ó, dią Talené ere fo sya fóló diaaḡ hae ayané dere fo mo betā wosóló erótu betae. Ti aıta mo dono ala dapó. ² Diaaḡ hae aya wisi doi mulópóló, diąné wisi alatóro du betae. Ai tukóló muló betere forape kaae sóro dosaaté wapa, Talené diąpaae wisi ala eraalopó ere foró tukóló muló betere fotamo sūru folosóro mulapó. ³ Diąné hae aya aḡmó betae yóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa, “Ti dią i haemó foıo sukamó bitiré fóló, mo wisi alatóro deté fu betaalopó,” erapó.

⁴ Dią naale senaale ali-ó, diaaḡ naale senaale atima fopaae buópóló hasekaıai ala eraḡse. Aténi, atima Talené fo tuamó doayóló naale senaale wisi beterópóló, ama fo etéro eraalopóló, ma fotamo dua yó maté fu betae.

Teteróló kaae tare whı́raperó wae sóro kutó diratere whı́rapetamopaae ere fo

⁵ Dią wae sóro kutó diratere whı́rape-ó, dią Yesu Kerisoné dere fo wosóló, a aḡmó biture kaae, i haemó dią teteróló kaae tare whı́rape kilitu wiyóló aḡmó betae. Atétu, atimané yae dere fo wosóló wisi kisipatamo erótu betae. ⁶ Atétu, dią wae sóro kaae tare whı́rapené dią whı́ wisipóló dukirópóló, atimané keletómó maaté kutó hatepaa yóló dini, atima alupakélé ó betepakélé, betā alatóro yae. Ti Yesu Kerisoné wae sóro kutó diratere whı́ kaae bitu, Kótóné ama kisipa mole ala eróturaalu, diaaḡ hosaa tuamó ketekḡ buóló dirótu betae. ⁷ Atéturaalu, ita mo whı́né kutópóló tué muni, Talené kutópóló tué mutu, diaaḡ hosaa turóné ketekḡtamo dirótu betae. ⁸ Ti

noatepae, wae sóró kutó diratere whi ó hãle mo betere whi noa kaae wisi ala ó wisi kutó dirélimó, ti alamó Talené dupu melaalopó ere fo diaaḡ wosóló ai kisipare ape.

⁹ Tęteróló kaae tare whirape diãkélé, atimapaee i yae dere ala kaaetóro duraalu, diaaḡ kutó diratere whirapepaae mo wisi ala erae. Atimapaee diã i kutó wisiyóló dirénitepa, diãpaae i kaae sekei ala eraalopó wiréli fo yaḡse. Atimakélé diãkélé, fea tęteróló kaae tare Tale ó hepen bemó beteretei, diaaḡ ai kisipare ape. Ti ai sekęta, mepaae so whipaae wisi ala eróo, mepaae so whipaaemo hḡko ala eróo dere Tale bitini, mo betã kaae alatóro eratere Talepó.

Kótóné dãmó matere boé dele ęla waseró sepaketamo tawae

¹⁰ Yaḡo mo kemeróturaalu dere fo i ape. Diã Tale tuãmó bitu, ama bole fotokḡ sóró betae. ¹¹ Satan-né ama yaai kisipa mole dowi ala eraḡsóro seséturaalu, bóe dópóló Kótóné matere ęla ęla taaréni, mo fea deróló siki siki yóló daayae. ¹² Ti ai bóe dele alata, mo wutiró dikitamo sóró mo so whıtamo bóe dae yóló dumipó. Dãné bóe dele alata, i haemó diliki tuãmó dere ala tęteróló kaae tare topo keperapeta-mokélé, atima doasiné i ala yae yóló, sóró beteró betere keperapetamokélé, kae kae fotokḡ bole keperapetamokélé bóe dóo, tó sã tuãmó hepen kaae ere tikimó betó mulu, dowi ala eraai doasi fotokḡ butu betere keperapetamokélé, bóe dóo du beterapóló dapó. ¹³ Térapa, bóe whinė dowi ala eraaire be de wapa, diã daale tiki taaróló botokó feni, bóe whinė yaḡe diã tikimó sene waḡsóro sesé yaaire ęla ęla fea, Kótóné diãmó melaletei deróló betae. Atéru, bóe whi wópóló siki siki yóló, kaae tawóló daayae. ¹⁴ Atéro fotokḡ buóló daalu, mo fo ti to kaae sóo, bóe whiné yaḡe bopémó saḡsóro, bóe wase dakerótu dere kaae, Kótóné dã melale donoi ala bopémó dakeróo, Talené ala eraḡle faairaalu, kale kisi fo wisi hḡleke be kaae horóo, mo so whiró Kótótamo bóe firóló, hosaa muni deyóló mo dua beteratere fo wisi dãné hosaa tuãmó mulóo epa, diã siki siki yóló betenérápó.

¹⁵⁻¹⁶ Ai alarapetamo touróturaalu i alakélé yae. Dowi kepené dã siritu betere si dokole yaḡené dã tikimó saḡsóro sesé dere bóe waseta, tuę tiki tiratere alapa, ai ala wase kaae fosókó tawóló daayae. ¹⁷ Kótóné dã aluyaḡsóro tao sere alata, bóe daai derótua dere topo tao kaae deróo, kale Deı Kepe Wisiné fosóratere sepake tawóló daayóo yae. Ai sepaketa, ti Kótóné ama fo wisipó. ¹⁸ Atéruraalu, kale Deı Kepe Wisiné diã fotokḡratepa, betere dokḡ fea kae kae dere alapaaekélé, kae kae wale sekei alamókélé, Kótópaae i ala erae yóló momakélé yó tawae. Atei kaae dere moma kutirimó mulóló tuę yó taru, diã noke keḡle ini, kele diriyóló bituraalu, Kótóné kae beteró betere so whikélé fea tao sópóló momaratere ala hãle yó tawae. ¹⁹ Atétu, kale fo wisi yaḡo yó melaaire sukamó Talené ama fo bete ępaae yó melópóló emókélé momarae. Atétepa, ti ę halaainé daalu, kale fo wisi yó matereteiné Kótóné ama hiróló mole ala hãkearaalopó. ²⁰ Ai fo wisi yó melópóló sóró beteró betere whıteı, atima ę sein képiné dokóló *dipula* beteró beterapó. Ti aita, ępaae dirae yóló melale kutó ereteiné ę wikélé ini, halaainé daalu yó melaai dapa, emó momarótu betae.

Kemeróturaalu kḡleó dere fo

²¹ Yaḡo mo hosaa mole no Tikikasta, Talené ala erótu betere whi wisipó. Amata, yaḡo du betere alaró ę betere alatamo etérapóló, diãpaae depa wosóló tuę yaasepóló, ă diã beterepaae ai dotonaterere ape. ²² Ti ă dotęyaai dere beteta, dã betere ala diãné kisipa yóo, diã keteke buópóló, ama fotokḡratere fo yóo, yópóló dotonaai dapó.

²³ Diã ai be huluamó betó mole no nerape-ó, dã tęteróló kaae tare whi Yesu Kerisoró Alima Kótótamo tuãmó kaayóló wale hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, tuę tiki tiratere tuãmó kaayóló wale yaala sókó fole alakélé, diã feapaae erópóló yae. ²⁴ Dã tęteróló kaae tare whi Yesu Kerisopaae yaala sókó fole ala yó tare so whi feapaae Kótóné hãle hamokoróló tao sere ala erópóló yae.

Filipai

¹ I dere așeta, Yesuné kutó diratere whi Pol-ró Timotitamóné diã Filipai be huluamó Tale Yesu Kerisoné kae betero betere so whirapepaaekélé, Keriso so whi teteróló kaae tare whirapepaaekélé, mepaae Keriso fake so whi sekei ala depa taosu betere whirapepaaekélé, dapa wosae.

² Dãné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuãmó kaaróló wou betere hãle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diãpaae erótu beteropóló yae.

Mo kée yóló Talepaae momayale fo

³⁻⁴ Yãlo diã tuę yó taruraalu, ę teteróló kaae tare Kótópaae mo kée yóló moma yó tare dokę ę hekesené sukutu, diã feamó momarótu beterao. ⁵ Ti noatepae, take ę diã beterepaae sókó wóló Yesuné mió wosetere kisi fo wisi diãtamo fea betãmó titiyóló bitu, yó maté fu betepa diaaę ę tao siré wóló miókélé ai alatóró yó tapa, mo kée yóló hãiné sukutu beterao. ⁶ Diã tuãpaae ai erótu betere wisi ala kaarale sekênétei mo ti eraté fóló tuãmó taaréni, Yesu Keriso wale sukamó sókó fóló kemeraalopóló, yãlo mo diriyóló tuęrapó.

⁷ Diã fea yãlo hosaa tuãmó muluraalu, diaaę du betere ala kolóló ę hekesené sukutu betere alata doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noa betené meipó. Ę *sein* kėpiné dokóló *dipula* bitukélé ó belapaae mo kuturaalukélé, Kótóné mió wosetere fo wisi hãle fo nisiyóló só deróló aluyaqsóró, mo diriyóló tuę muópóló momó du momó du yó tapakélé, Kótóné ama hãle hamokoróló tao sere ala diã feané ępaaekélé eróo, yãlokélé diãpaae eróo, du betere ala hãle yó tarapó. Ti atéro titiyóló bitu du betere ala kilituraalu, ę hekesené sukutapó. ⁸ Yesu Kerisoné yaala sókó fu betere ala ę tuãmó muluraalu, diãtamo betenée yóló hosaamó su beterao. Até enée yóló mutere kisipa Kótóné kolóló ama mopó enérapó.

⁹ Yãlo diãmó momatu betere bete i ape. Kótóné ama ere alata, tómó mole nisi

yaqsóró, ę betemó kaaróló wale ala wisinaale mo turó kisipa duraalu, diaaę yaala sókó fu betere ala mo ti fakeraté fópóló momarótu beterao.

¹⁰ Diã até deté fu bituraalu, kae kae yaaire alarape mupatei, mo bete mole ala tuę yópóló momarótu beterao. Ai du betere alata, me alatamo hosekėni, mo wisi alamaaté yó taté fóló, Yesu Keriso wale sukamó me alakélé muni, mo donore so whi beterao yópóló, momarótu beterao.

¹¹ Yesu Keriso tuãmó kaaróló sókó wale ala wisi nokole ęla ke bulure kaae, diã tuãmó mo donoi ala wisi atéro buóló fãapa so whi feané kilitu, Kótóné ama kae ere de wisinaale mulapóló ama doi hale horaalopó.

Pol dipula beterale alané Talené fo yó melairetei fakeralepó

¹² Térapa norape-ó, ępaae erale alané Kótóné mió wosetere fo wisi kejrėni, mo ti fakeraté fu betaleteti diaaę tuę yaasepóló i dapa wosae. ¹³ Ę Yesu Kerisoné fo erótu betale alamó, atimané ę *sein* kėpiné dokóló *dipula* beteraleteti, topo whi bitua dere be wisimó betó mole diki tare whiraperó mo whirape featamoné kolóló kisipa yalepó. ¹⁴ Talené ala tuãmó betó mole mepaae norapené ę *sein* kėpiné dokóló *dipula* beterale ala kolóló, atima wiyóló taarėni, halaainé bituraalu, Kótóné fo eraai doasi keteę butu beterao.

¹⁵ Tėtu betepatei, mepaae whirapené dei tuę muóló alale suraalu, Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló yó mótu betóo, mepaaené ti mo wisi tuętóró muóló yó melóo du betereitea, mo dapó. ¹⁶ Ai wisi tuę mulu yó mótu betere whirapené kale mió wosetere fo wisi eraairaalu, ę *dipula* betero beterao tuęru, yaala sókó fóló yó mótu beterao. ¹⁷ Tėtu betepatei, kale dei tuę mutere whirapené hosaa tuãmó atima doi sóró horaaire kisipa mulu, Yesu Kerisoné ala eratere aoyóló yó mótu beterao. Ti aita hãle mei, ę *sein* kėpiné dokóló *dipula* betepa, ępaae sekei ala eraalo nisiyóló, du beterao. ¹⁸ Tépatei kapala ala depakélé, ó mo dere alakélé ó kae kae ala depakélé, aita me ęlameipa, mo doasi topo ala betã i ape. Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló so whi feapaae yó mótu

betere alata, mo doasi bete mulapó. Atétu betere alamó ę hajné sukutu beteretei taaréni, mo ęale yótóro tawaalopó.

¹⁹ Ti noatepae, diané moma yó tare alaró Yesu Kerisoné dotęyale Deį Kepe wisitamoné tao sóro erótu betereteimó, ępaae erale ala fea deté wóló kemene wouraaalu, ti ę *dipula* beteretei taaróló, ęale fópóló sokaalopóló kisipa mutapó. ²⁰ Ę betepa ó sukutepakélé Talené ha-laaratepa halenipó. Aténi, take bitiré wou yale kaae, mió ęalo tikimó erótu betere ala so whinė kilitu, Yesu Kerisoné doi hale sóro horateretei kelené kisipa mutu beterapó. ²¹ Ti noatepae, ęalo kisipané ę betere beteta, ti Yesu Keriso atórotipó. Ę sukutepakélé me ęlameipóló mo kée yaalopó. Mió i hajtu betere ala bosenóló mo doa hajné sukutu betaalopóló kisipa mutu, mo kée du beterapó. ²² Ę etéró ęale bitirétamo fu betepa, ti ęalo i ditu betere kutó mo du oleraalo ai ape. Ti etei kisipa motei, tu tamo moleteiné mé tuępaae faaloró ę mo diriyóló tuęnipó. ²³ Atéró mutere kisipané ęalo tiki tuęmó tekéetamo dapó. Tépateti, ęalo kisipané mo doasi alata, ę sukóló fóló Yesu Kerisotamo betepa, ti mo wisirapó kisipa mutapó. ²⁴ Ténépateti, ęalo dię ęayęare ala tao saairaalu, ę diętamo betere ala doni, mo wisirapó. ²⁵ Ę sukuni, dię featamo betámó bitiré faaireteiné dię hajné sukuturaalu, diaaę tuę tiki tiratere alakélé mo diri deté faalopóló kisipa mutapó. ²⁶ Atéturaalu, ę diętamo betámó betereteiné, ę kilitu Yesu Kerisoné yale ala wisimó ę dukiróturaalu hajtere ala dię tuęmó mo ti faęyaalopó.

²⁷ Me noa alakó ępaae eratepakélé diaaę ai du betere ala taaréni Yesu Kerisoné mió wosetere fo wisi sya fóló eratere whítóro betae. Atépa, diaaę ę alupa yale ala ó ę dię beterepaae wapakélé keleralemó me ala kae ini, mo betę alatóro epa ke-laalopó. Dię fea betę kisipa muóló diriyóló betóo, dię mo betę whi kaaetóro bitu, Talepaae tuę tiki tiratere ala etérópóló yó melóo, du beteretei ęalo kisipa yaalopó. ²⁸ Atéru, diętamo bóe du betere whirapené diaępaae kae kae sekeį alarape eratepakélé więyalomeipó. Atétere ala atimané kilitu,

Kótóné da mo ti doróo, atima aluyaęsóró tao sóo, yaairemó dere fareyópupóló atima kisipa yaalopó. ²⁹ Ti noatepae, Kerisoné ala eróturaalu, ępaae tuę tiki tiratere ala maaté yópóló ini, ama doimó doasi sekeį alakélé sópóló melalepó. ³⁰ Ti ę Kótóné ala erótu beteremótei, ępaae kae kae sekeį ala eraletei diaaę kelalepó. Miókélé betę kaae seketóro su beterapó dere fo diaaę ai wosetere ape. Diaępaaekélé atei alatóro erótu beterapó.

2

Kerisoné ama yale ala suęróló enęrapóló ere fo

¹⁻² Dię Yesu Kerisotamo touyóló betámó betereteiné ketekę bulatere ala eróo, ama yaala sókó fole alané da haj kisipa mulóo, Deį Kepe Wisi da fea tuęmó betereteiné mo betę alatóro eróo, kęlené sukutu naameyóló mo dua betóo epa, ti ę mo doa haj yópóló, i ala yaasepóló dapó. Dię fea Talené ala eróturaalu kae kae tuę muni, dere alakélé yaala sókó fole alakélé, ketekę bole alakélé, mo betę alatóro yaasepóló dapó. ³ Diaaę me ala duraalu, ętóróti doasi whi betaai dapóló kisipa mutu, u tęterótu i tęterótu dere ala ó me bete munipatei ę betę mo whi wisi beterapóló kisipa muaęsé. Téni, naaotei ę tęteróló dua bitu, mepaae so whi dukiróló atima aęmó beterapó kisipa muae. ⁴ Diaaę séle séle dere alamaaté kisipa muóló kaae tani, dięné dere ala wisiyóló kaae taru dere kaae, mepaae so whikélé tao sóro atima kisipa mole alakélé wisiyóló kaae tawae.

⁵ Diaaę hosaa tuęmó mole kisipata, Yesu Kerisoné kisipa kaaetóro muóló betae.

⁶⁻⁷ Ti ata, ama ere ala kae mei mo take betere Kótó bitu, ama ere alakélé Kótótamo betę ala eretei, atéró bitirétóro fu betaaitapóló kisipa muni, amatei ę belei alée fóló, mo kutó diratere whi su betalepó.

Atéró betepa, mo so whinė ę kilitu-raalu, mo whipóló kisipa mualepó. Atéró ama dere ala fea amatei ę haepaae deróló beterepó.

⁸ Atéru, Kótóné fo aęmó sukóló bitiré fóló sukutere alapaee sókó felepó.

À atéro sukuturaalukélé mo whi sukutu dere kaae ini, atimané aḡaae kisipa tiki mo fomaakei ala eróló, filipaaró betere ni tómó sukálepó.

⁹ Amatei a atéro derale betené, Kótóné a tao sóró fea ala fea ama teteróló kaae tanópóló beteróturaalu, kae kae doasi doirape mupatei, ama doi doasi Tale mulalepó.

¹⁰⁻¹¹ Até yale betené mené Yesuné doi depa, hepen bemó betó mole *ensel*-nékélé i haemó betó mole so whinékélé, i hae aḡró betó mole so whinékélé, ama doi woseturaalu, bukutiri tearó bitu, Yesu Keriso aḡa Talepó yaalopó. Téturaalu, Alima Kótóné ama ere ala wisinaale haḡeamó mulaalo ai ape.

Diḡ tuḡmó ḡorené deḡ kaae deḡó falópóló yae

¹² Térapa, yaḡo mo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné ama diḡ tuḡpaae eraai kisipa mole ala wisi ai erótu betere ape. Diḡ etamo betámó bitu, diaaḡ yaḡo dere fo wosóló eraté wale kaae, mió e alupa diḡsisi bitukélé, Kótópaae wiyóló a aḡmó sukóló bitu, diḡ aluyaḡsóró tao sere ala du wisi oleyópóló eraté fu betae. ¹³ Ti noatepae, Kótóné kisipa mole ala sya furaalu, ama fo wosóló eraaire kisipa wisiró keteketamo amatei diḡ tuḡpaae mo surótu beterapó.

¹⁴ Diḡ Talené ala eróturaalu, mené dere ala kilitu ḡoko dapóló eraterere foró fonétei u só derótu i só derótu dere alatamo momókó yaḡse. ¹⁵⁻¹⁶ Ti aita ḡale mei, me alatamo hosekényi mo wisi ala maaté du betere so whi betepa kilitu, Kótóné naale senaale beterapó yópóló i dere ape. Diḡ atéro betepa, mió i alimó betó mole so whi wuliné tuḡ kaae kotereteiné atima dere alakélé mo sonaalérapó. Diḡ atei kaae so whi tuḡmó bitu, mo ti betaaire fo wisi so whi feané wosópóló haḡeamó yó mótu betepa, ti diḡ ó samó daae mole ḡore deḡu ere kaae, atima tuḡmó deḡótu betenérápó. Atépa, ti Yesu Keriso wale sukamó, e bopé fakeyóló halaa yaaire beteta, ti diḡ tuḡmó yaḡo diale kutó ḡale ini, du wisi olerapó yópóló kisipa mutu dapó. ¹⁷ Atépatei, diaaḡ tué tiki mo ti tiró bitu Kótóné ala eraté fópóló, Talené fo diḡpaae eraté felepó.

Atéyale alata, *wain* weḡi felé ḡalaa Talené ḡulumupaae fópóló sipaae sunée falótu dere kaae, yaḡo betere bete diḡ tao suraalu sukutepa ti me ḡla mei, diḡtamo ḡainé sukóló mo kée yaalo ai ape. ¹⁸ Atérapa, diḡkélé e dere kaae ḡainé sukutu mo kée du betenérápó.

Timotiró Epararataitas-tamo dotonaa i yale fo

¹⁹ Tépatei, daḡ teteróló kaae tare whi Yesuné kisipanétamo Timoti diḡ beterepaae wópóló epa, ti a ḡapale wópóló doteyaa i kisipa mutapó. Ti aḡa, diaaḡ du betere ala kolóló epaae ene wapa wosetu, e ḡainé sukḡai dapó. ²⁰ Ti Timoti aḡa, diḡ mo wisiyóló beterópóló kisipa mutu betere whipó. Ama kisipa kaae mole whi mekókélé etamo imó bitinipó. ²¹ Ti noatepae, i betó mole so whi feata, Yesu Kerisoné ala eraai kisipa muni, mo atimané yaaitere alamaaté kisipa mutu beterapó. ²² Téretei, Timotiné ama du betere ala diaaḡ ḡaae kolóló kisiparapó. Ti aḡa, betḡ naale ama alimatamo kutó betámó ditu betere kaae, daḡmo wusuró Talené mió wosetere fo wisi keteké buóló erótu beterapó. ²³ Atérené epaae eraaire alapi kolóló, ḡilipaaeta ti a diḡ beterepaae hapale téti doteyaa i kisipa mutapó. ²⁴ Téró, ekélé Talepaae tué tiki tiróló bitu, diḡ beterepaae mo hapale waai kisipa mutapó.

²⁵ Atéyaaitei, yaḡo no Epararataitas diḡ beterepaae fesaae wópóló, mo dotonaa i kisipa mutapó. Ti aḡa mo whi mei, daḡmo betḡ kutó ditere whi bitu, Talené alamó bóe daai etamo titi du betere seképo. Ti aḡa, e seké yaḡsóró, mepaae yaḡḡare alarape tao sene wópóló diaaḡ e beterepaae doteyale whi wisinaale ai ape. ²⁶ Ti ama diḡ fea kelenée kisipa mupatei, diaaḡ Epararataitas aḡ kisiné sukóló mulapó yale fo wosaletéiné ama tué seḡeyalepó. ²⁷ Ti aita mopó. A mo felekemó sukḡai yaletéi, Kótóné ḡolené sukuturaalu tao sale alata, aḡaae maaté erénitei, e deḡené sukutere ala dekaaporóló muaḡsóró Kótóné ekélé ḡolené sukutu, a tao sóró kepaaraletéiné mo kée dapó. ²⁸ Atéreteiné, a mo miótitei diḡ beterepaae wópóló doteyaa i airaalu, kisipa

mutapó. Ti haḷe mei, diaaḷ a kolóló haḷné sukó, ẹkélé whaalia du betteretei sawa feléyóló betóo, yaai dapó. ²⁹ A wapata, diḷ Talené ala tuamó haḷné sukutu bitu, kọleó yóló a mo wisiyóló dape sae. Atéturaalu, atei kaae whi doasi doi muópóló hale sóró horae. ³⁰ Ti noatepae, Yesu Kerisoné ala eraai wóputu bituraalu, a mo felekemó sukai yalepó. Ti noa betené meipó. Diaaḷ ẹ tao senépatei, tao saaire tu meipa, ama ẹ tao sene wóló, ama betere betemó kisipa muni, sukutepakélé me ọla meipóló ẹ tao sere ala beta du betalepó.

3

Tó tikiné dere alamó dané kisipa tirótumipó ere fo

¹ Yaḷo norape-ó, kemeróturaalu dere fo i ape. Tale tuamó bituraalu, haḷné sukutu betae. Take yaḷo aseyaale fo kaae momó i dereteita, sekenipó. Me alané diḷ só deraḷsóró seséturaalu i dere ape. Ai haḷrapené diḷ tukó naḷsóró mo hotowayóló kaae tawae.

² Ti atimata, dowi alamaaté haḷe yó taruraalu, whiné tikimótei siri eróló, tiki dorótu betere whirapepó. ³ Ti noatepae, take Kótóné ama so whipóló tiki sekaḷ tukóló sirirótu yale kaae, mió ḷakélé ama so whipóló siriró beterapó. Da atéro betere so whi Kótóné Deḷ Kepe Wisiné fotokratepa, a aḷmó sukóló bituraalu, doa Tale-ó yóló hale sóró horótu beterapó. Ti ḷata, me ala ó me whi kolóló bopé fake dumitei, da tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné doi hale sóró horóturaalu, ama ere alamó da bopé faketu beterapó. Atétu, i haemó ayarapéné kae kae mara mole alaró tó tikimó du betere alatamo mupatei, ai alarape mo bete mulapóló dané tuḷ tiki tirótumipó.

⁴ Ẹ atei kaae tó tikimó bopé fake yaaire bete doasi mulapó. Mepaae whi dené ama du betere alarape bete mulapóló kisipa tiki tiratepa, ti yaḷo i haemó dere alanétei atimané du betere ala fea mo teraae felénérapó. ⁵ Ti ẹta, hoko deale whi mei, yaḷo haené deóló bitiré wóló, bokó wale be de sókó wapa, ti yaḷo tikimó siriralepó. Ẹta, be kae whi mei, mo Hibru be fo bole

Israel whikó Benjamin fakepó. Ẹta, da Hibru so whiné ayarapéné mara mole ala taaréni, mo wisiyóló sya fu betterepó. Atéro bitu, Kótóné yóló muló betere fo dosayóló bete mo wisiyóló sya fu betaleteiné ẹ beta Farisi whi beterapó. ⁶ Atéturaalu, me kae kisi alané dané ayarapéné du betale ala aluraḷsóró, mo ketekḷ buóló Keriso fake so whitamó bóe dóló susupurótu betalepó. Atéturaalu, Kótóné tukóló muló betere fo yaḷo eraté fu betepa so whiné kilitu, me ala haḷsókó fele whipó fo epaae mo inipó.

⁷ Atétu betale whitei, take yaḷo doi muale alarape taaróló mió Yesu Kerisoné ala sya fóló eróturaalu, ai alarape fea haḷe ọla aḷralepó. ⁸ Ai alamaaté meitei, ẹ tetéroló kaae tare whi Tale Yesu Keriso ẹta, mo bete mole alané Talepóló, a tuḷ yaaitere ala doasi ketekḷ buóló deté furaalu, mepaae ọla ọla fea bete muni, mo haḷe taae fatere ọla kaaené kelerapó. Ti Yesu Keriso a yaḷo Talepóló sóró beteróturaalu, yaḷo tare ọla ọla fea taaróló, mo ti kisipa keteralepó. ⁹ Kale tukóló muló betere fo sya fóló yaḷo erótu betaleteimó, Talené epaae donoi whipó yópóló kisipa tirótumipó. Téní, Yesu Keriso tuamó bitu apaae tuḷ tiki tiratere kilitu, Kótóné epaae donoi whipó erané yóló doasi kisipa mutapó. Ti ai donoi alata, Yesu Kerisopaae tuḷ tiki tiratere betené Kótó tuamó wou beterapó. ¹⁰ Yaḷo hosaa tuamó Yesu Keriso mo diriyóló kisipa yaai dapó. Atéru, a sukóló momó kepaayale fotokḷ kisipa yóo, ama tikimó sale kae kae sekeḷ ala epaaekélé eratepa sóo, a mo dowi hale sóró sukutu yale kaae, ẹkélé atéro sukai tuḷ mutereteiné Talené ẹ mo surópóló kisipa mutapó. ¹¹ Téró, a momó kepaayóló mo ti betere bete su yale kaae, ẹkélé atéro momó kepaayóló mo ti betaaire bete saalopóló kisipa mutu dapó.

Dḷe molemó sókó faai sururu yóló fole ala

¹² Ti Talené ama epaae eraai tukóló mulale alarape fea mió sóró tani, teórapó. Kótóné yaḷo du betere alakélé wisirótu betteretei mo ti wisiréni, teópó. Yesu Kerisoné ẹ tuapaae eraaire ala mupa, ama ẹ tawóló dape salepó. Até yaleteiné, ama ai eraaire ala haḷe muaḷsóró ẹ dekaýóló

håle bitini, ai ala saairaalu doasi ketekę butu beterapó. ¹³⁻¹⁴ Norape-ó, yålo ai saai du betere alata, mo turó sóró tanipóló kisipa mutapó. Tépatei, yålo du betere ala betå i ape. Take deté wale alarape kisipa keteróló, tukóló muló betere dålemó sókó faairaalu, ketekętamo folepaaetóró fu beterapó. Aita håle mei, ę Yesu Keriso tuåmó betepa, Kótóné ępaae hepen bemó mole ala wisi saai ape eretei saairaalu, muló betere dålemó sókó faai ketekę buóló fu beterapó.

¹⁵ Talené ala mo diriyóló tuęre so whi dą fea, atei kisipatóró muóló betae. Diąkó mepaae whinė yålo i du betere fo tuåmó me fokó håsókó falapóló kisipa mutepa, ti atére alakélé diaaę kisipa yópóló, Kótóné hąkearaalopó. ¹⁶ Atéyaaipa kaae taru, dąné kisipa sere dålemótóró erótu betaalopa sae. ¹⁷ Norape-ó, mepaae whirapené yålo du betere ala kolóló sya wou betere kaae, diąkélé atétóró yae. Dąné yó matere fo wosóló sya fu betere so whiné dere ala kolóló tuę muae. ¹⁸ Ti noatepae, take yålo diąpaae yó maté wou betale fo kaae, miókélé diąpaae momó woletamo i dere ape. Mepaae so whiné dere alané Yesu Keriso dóló olerale nitamo bóe du beterapó. ¹⁹ Ti ai whirape atima ai ala deté fóló, mo ti aluyaaire tikipaae sókó faalopó. Atima tęteróló kaae tare kótóta, ti ęla naai eķelere ala ai ape. Atima haleni, mo sonaalei alatei, bete mulapóló bopé faketu beterapó. Atimané kisipa tikikélé haemó mole alapaae mutu beterapó. ²⁰ Tétu betepatei, dąné turuku beta hepen ereteiné so whi aluyaąsóró tao saaire Tale Yesu Keriso ą hepen be taaróló i haepaae wópóló, dą faairaalu ketekę buóló kaae tawóló beterapó. ²¹ Ti ai sekę tuåmóta, fea ala ama tęteróló kaae tawaaire fotokę mo turó bulapó. Dą i haemó mo whiné daale tiki taaróló, ama mo kae daale dęi tiki wisinaale kaae daalópóló eraalopó.

4

¹ Yålo hosaa mole no nerape-ó, diąpaae yaala sókó fóló mulu yålo dią mo kelené du beterapó. Ti diąta, sururu yóló fóló, filosóró fole whiné topo tao suraalu, hąiné

sukutu dere kaae, diaaę du betere ala kolóló ę mo hąiné sukutapó. Atéyaaalopa, yålo diąpaae ai yale fotóró sya furaalu, Tale tuåmó mo diriyóló atérótóró betae.

Alale sere alamó yale ma fo

² Yålo ne Yuodiaró Sinteketamo-ó, di-aamosisitei u tęterótu i tęterótu dere ala taaróló, Tale tuåmó mo betå kisipatóró muóló betaeyóló diaamopaae mo dirii ma fo i dere ape. ³ Atimaamota atęrapa, seķei ala ętamo wusuró beletu betere whi no kamale-ó, yålo yąpaae ai so tamo mo wisiyóló tao sae yóló i dere ape. Atimaamota, Klemen-kélé, mepaae ętamo betå kutó ditero so whikélé, dą fea Talené mió wosetere fo wisi eraairaalu, betåmó bóe beleråle fu dere kaae yale so tamopó. Ai so whiné doita, mo ti betó tare *buk*-mó asęrapó.

⁴ Betere dokę fea dią Tale tuåmó bituraalu, hąiné sukutu betae. Momó dapa wosae, hąiné sukutere ala håle yó tawae. ⁵ Tale felekemó ai betęrapa, so whi feapaae diaaę mo dua naameyóló du betere ala erótu betae. ⁶ Dią mepaae ęla ó alarape netéro yaaloé? yóló whaalia du betaąse. Tęni, diaaę yąyątu betere ala fea Kótóné erópóló, ąpaae yó móturaalu mo kée yóló, moma dere ala betå yó tawae. ⁷ Atętere betené dią Yesu Keriso tuåmó betepa, me alané diaaę hosaaró tuę tiki-tamo doraąsóró Kótóné hosaa muni deyóló dua betere alanętei, dią tipi yóló kaae tawaalopó. Ai hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale mo doasi sikipaae horeteiné fea so whiné tuę yaaire mo sųnipó.

⁸ Norape-ó, mo kemerótu i dere fo wosae. Mo ala dereteikélé, wisi kisipa maaté mole so whiné dere alakélé, mo donoi alakélé, me alatamo hoseké inire alakélé, kelaalo mo kokęi alakélé, so whiné kolóló dukiraaire alakélé, ai dosąayale alarape talerålemó, naao yaai dere alatamo betå kaae epa, ti kelaalo mo kokęreteiné dukiraaire alapóló kisipa mutepa, ai ala erótu betae. ⁹ Yålo diąpaae yó matepa wosale fo ó ašemó yale fo ó yålo håle eķei depa wosaletei, ó yålo mo du betere ala kelené kelaleteikélé fea sya fóló erótu betae. Até

depa, ti hosaa muni deóló mo dua betere ala matere Kótó diätamo betaalo ai ape.

Håle tao sóró matere alamó mo kée dere fo

¹⁰ Take diaaḡ ę kḡleturaalu, tao sere ala deté waletēi sawa taaróló bitiré wóló, momó tao sereteiné mo kée yóló ę Tale tuámó bitu, haíné sukutapó. Ti ita mo dapó. Take diaaḡ ę tao suḡtei, tao saaire tu me munipa tao sinipó. ¹¹ I dere fota, ę me ɔla yaḡatepa dumitei, mepaae kae kae sekei alarape wapakélé me ɔla meipóló, hepée taae faróló bitiré wou betaletēiné mió ę kisipa sóró asarapóló dapó. ¹² Atéró ɔla ɔla sümó mupa betere alakélé yało kisipa yóo, yaḡare tuámó betere alakélé, kisipa yóo erapó. ɔla sümó nukulé fío, munipa hałe bitiré fío, kae kae felei ala ó sekei ala wapakélé, faleyóló betaaire kisipa saleteiné mo sümó hałe betenérápó. ¹³ Ti ę fotokḡ mótu betere seké tuámó bituraalu, ai dosḡayale alarape fea yało mo sümó enérápó.

¹⁴ Tépaitei, ępaae wou betale sekei alarape diaaḡ kolóló hosaamó suraalu, da feané tikimó eratapóló kisipa muóló ę tao su betale alata, mo wisirapó. ¹⁵ Ti ai alamaaté mei, ę Masedonia hae kwia taaróló diḡ Filipai bemó betó mole so whi beterepaae wua yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó. Atéyale sukamó, mepaae be hulua Keriso fake so whiné ę tao sóró u mótu i mótu dere ala ini, diḡané maaté ę tao su betale ala diaaḡ ai kisipare ape. ¹⁶ Ti noatepae, ę Tesalonaika bemó betepa yaḡa du betale ɔla ɔla diaaḡ ę tao sóró dotonótua yó tarepó. ¹⁷ Ti i dere fota, diḡané ęmó me ɔlakó melópóló dumitei, diaaḡ take saaire dupumó kisipa mutu dapó. ¹⁸ Diaaḡ Epararataitas-paae ęmó melale fae yale ɔla ɔla fea yało sümó saleteiné mió mo dekéro mulapó. Aita ęmó maletēi, Talepaae hałe móturaalu simó bilitepa felé kɛlaa hotere kaae depa, Kótó a felé kisipa mutu beterapó. ¹⁹ Yesu Keriso tuámó Kótóné ama kae ere de wisinaale faane wisi wisi ɔla mo turó mulapó. Atére wisi ɔla ę tetéróló kaae tare Kótóné diḡ yaḡaretei fea mo sümó melaalopó.

²⁰ Daḡé Aya Kótó aḡa, ama kae ere de wisinaale tuámó betereiteiné ama doi doasi mulatere ala kemekélé ini, mo ti muó tanópóló yae. Mo kée.

Mo kemeróturaalu kḡleó yale fo

²¹ Yesu Keriso tuámó kae betéro betere so whipaae kḡleó yae. ętamo betámó betó mole Keriso ne norapenekélé diḡpaae kḡleó dapó. ²² Kótóné ala erópóló ama kae betéro betere so whiné diḡpaae kḡleó deretei, so whi fea tetéróló kaae tare doasi topo whi Sisané bemó betere so whinéta, mo doa kḡleó dapó.

²³ Térapa, Tale Yesu Kerisoné hałe hamokoróló tao sere ala diḡané kepe bete tuḡpaae erópóló yae. Mo kée.

Kolosi

1-2 E Pol-ta, Yesu Kerisoné ala eraḷe fópóló, Kótóné ama tuénétei, *aposel* whi sóró beteralepó. I dere aṣeta, ḍané no Timoti ḍamo wusuró bitu, ḍiḷ Kolosi bemó betó mole no nerapepaae ḍapó. ḍiḷ Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné ama so whipóló kae betero betereiteiné diaaḷ ama ala haḷe eró tarapó. ḍané Aya Kótóné hamokoróló haḷe tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo ḍiḷpaae erópóló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yaleteti

³ ḍa ṭeteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótópaae momaturaalu, ḍiḷ keteréni kisipa haḷe yó taru, Kótópaae mo kée du beteralepó. ⁴ Ti noatepae, ḍiḷ Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné kae betero betere so whipaae yaala sókó fu beteralepó dere fo ḍané wosalepó. ⁵ Diaaḷ tué tiki tiratere alaró yaala sókó fole alatamo haḷe dumitei, take nalopaae eraaire wisi ala hepen bemó mulapóló kisipa mutu du beteralepó. Ti ai eraalopó dere alata, mené ḍiḷpaae bete mole fo i ape yóló yó male fo wisi wosale betené kisipa yalepó. ⁶ Take mené kale fo wisi ḍiḷpaae yó matepa wosaleiteiné, Kótóné bete mole mo fo tuamó bole ama haḷe hamokoróló tao sere ala mo turó diaaḷ kisipa yalepó. Atéyale sukamó kaae sóró, ai fo ḍiḷ tuamó fakeraté fóló du wisi oleté walepó. Atére kaae i hae kwia feamó betó mole so whi tuamókélé ai fo wisi du oleyóló fakerótu beteralepó. ⁷ Ai fo wisita, Epapras-né ḍiḷpaae yó matepa wosalepó. Ai seké aṭa, ḍa beta kutó diratere hosaa mole no bitu, ḍané ḍiḷ tao saalopó yale kaae, Kerisoné ala wisiyóló eró taru, ama ḍiḷ taosu beteralepó. ⁸ Téru, kale ḍe Kepe Wisiné ḍiḷ tuapaae eratere yaala sókó fole ala ḍiḷnémo mepaae so whipaae erótu beteralepó fo ḍapaae ene walepó.

⁹ Atére betené, diaaḷ du betere ala ḍané wosale be ḍemó kaae saletei, miókélé ḍiamó moma dere ala haḷe eró tarapó. Kótóné ḍe Kepe Wisiné diaaḷ kepe bete

tuapaae mo bete mole fo diriyóló kisipa dere alaró ama kisipa mole ala eraaire fosó fosói kisipatamo ḍiḷ tuapaae mo ti surópóló, momarótu beteralepó. ¹⁰ Ti ḍané momatu betere alata, ḍiḷ Talené ama so whi sutóro beterolepó du beteralepó. ḍiḷ ate so whi bitu, diaaḷ du betere alakélé fea ama kisipa feléyaaire ala eraalopó. Tétu, kae kae wisi ala deremó du wisi oleyóo, Tale a etei kaae Kótópóló kisipa deté fóo yaalopó. ¹¹ ḍiḷ Talené ala eraai hōni, haḷe eraté fóló wisi kisipatamo dua kaae taté fópóló, Talené ama kae ere ala tuamó bole fotokōné ḍiḷ suraalopó. ¹² ḍiḷ Ayané ṭeteróló kaae tare aomó mole ḍe wisi-naale tuamó, Kótóné kae betero betere so whimó ama muló betere ḷa wisi ḍiakélé atimatamo betamó bitu sópóló, Ayané ḍiḷ suratepa haḷtamo apaae mo kée yaalopó. ¹³ Dowi kisipatamo hōko ṭeteróló kaae tare diliki tuamó ḍa betepa, Kótóné tao sóró ama hosaa mole naalené ṭeteróló kaae tare aomó beterolepó ḍape salepó. ¹⁴ ḍa a tuamó atéro betereiteiné dowi alané ḍa dokóló mupa, ama dupuróló haḷe fópóló eralepó. Atétu, ḍané dowi alamó saai yale kwia fea ama haḷe kemeró beteralepó.

Yesu Kerisoné ama ere alané mepaae whi ó ere ala fea bosené falapó

¹⁵ Yesu Kerisota, mo whiné kelené kilinire Kótóné a ere ala kolópóló haḷkearó betere asotóro beteralepó. Téru, ḷa ḷa fea aleyaaipatei, a mo taketi haḷe bitu, fea ala ama ṭeteróló a topo whi beteralepó. ¹⁶ I haemókélé, ó hepen bemókélé yó mole ḷa ḷa mo fea Kótóné Yesu Keriso tuamótóro kaarélipakalepó. ḍané kelené kelere ḷa ḷakélé, kelenire ḷa ḷakélé, ṭeteróló kaae tare doasi topo keperapekélé, atimané ṭeteróló kaae tare alarapekélé, atima aomó bitu, mepaae ala ṭeteróló kaae tare keperapekélé mepaae kutó ṭeteróló kaae tare whirapekélé fea amatóro alipakalepó. Aleyóló muló betere ḷa ḷa fea Kótóné apaae aleyae yóló ama naase tuamó mulatepa alipakalepó. Ti ai ḷa ḷa fea aleyóló muló betereiteita, Yesu Kerisoné ama kisipa mole alatóro erópóló erapó. ¹⁷ Fea ḷa fea aleyaaipatei, a mo taketi haḷe bitipakalepó. Aleyóló muló betere

ɔlakélé, betó mole ɔlakélé fea a tuámó yó moletei, atima dokɔ feané yaai dere ala du beterapó. ¹⁸ Yesu Keriso a topo bitu, da Keriso fake so whi ama tikitóro betepa, ama tetéroló kae tarapó. Ti folosóro a sukóló momó kepaareteiné dakélé a yale kaaetóro yaalo ai ape. Atéreteiné mió a fea ala fea tetéroló folosóro fale topo whi beterapó. ¹⁹ Ti noatepae, Kótóné ama ere ala mo turó a tuámó faanópóló wisi kisipatamo eralepó. ²⁰ Atéturaalu, Kótóné Yesu Keriso tuámó erale alané hepen bemókélé ó i haemókélé fea alatamo touyóló betámó wisiyóló beterópóló, ama naalema filipaa ni tómó sókó fararale sameané bóe firalepó.

²¹ Take diá Kótótamo betámó bitini kae bitu, diaaɔ du betale dowi alané tué tuámótei Kótótamo bóe du betalepó. ²² Tépatéi, mió Keriso a mo whi tiki daayóló sukáleteiné bóe firóló diá Kótótamo betámó beteralepó. Ti aita, Kótóné keletómó me alakélé muni, mo kae so whi betóo, hasókó felepóló só deraaire bete munire so whi betóo, yópóló yalepó. ²³ Ti Take diaaɔ woseté wou betale fo wisipaae kisipa tiró beteretei taaréni, miókélé ai fo tuámó diriyóló bitu, nalopaae mo wisi ala kelaalopóló haítamo kae taté bu betepa, ti Talené keletómó ama kae beteró betere so whi ai ape. Ai fo wisita, mepaaené diápaae yó matepa wosóo, Kótóné i hae kwia dokómó beteró betere so whi feapaae yó maté kweyóo, Ɛ Pol-kélé ai fo yó melópóló kutó diratere whi sóro beteróo yalepó.

Pol a so whi tao saaire kutó dirótu betale ala

²⁴ Yesu Kerisoné so whita ama tikitóro betepa, atima tao saairaalu, ama tikimó doasi seké salepó. Ama tikimó ai sale sekéi ala kwia daaletei, mo ti kemeraairaalu, mió yalokélé diápaae kale fo wisi yó mótu beteremó, mepaae whirapené epaae sekéi ala eraleteimó mo kée du beterapó. ²⁵ Ɛta, Kótóné ama so whi tao sóro kutó diratere whi bitu, ama bete mole fo mo turó diápaae yó melópóló, Talené Ɛ sóro beteralepó. ²⁶ Ai fota, mo taketi bitiré wale so whiné kelaqsóro kinóló moletei, mió Kótóné kae beteró betere so whiné

kolópóló haíkearó beterapó. ²⁷ Juda meire fake so whi tuámó kae beteró betere so whipaae ai kinóló mole ala, de faanu ke wisi bulapóló tué yópóló Kótóné ama kisi-paneitei haíkearalepó. Ai ke bole wisi ɔlata, diá tuámó betere whi Yesu Keriso ai ape. Ai seké diá tuámó betereteiné, take nalopaae wisi de tuámó betaalopóló haítamo beterapó.

²⁸ Diá fea Yesu Keriso tuámó me ala hasókó feni, mo donore so whi betepa, Kótóné keletómó yó melaai kisipa mutu, Yesu a etei kae whipóló dané yó mótu beterapó. Tétu, diaaɔ du betere hoko ala taaróló wisi tupaee fae yóló ma fo yóo, Kótóné matere fosó fosói kisipatamo ama bete mole fo etéropóló yó melóo, du beterapó. ²⁹ Ai ala yaalopóló kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama kutó ketekétamo depe tukówei ala i du betere ape.

2

¹ Diá Kolosi bemó betó mole Keriso so whikélé, Laodisia bemó betó mole so whikélé, yalo kelepaa kilinire no nerapekélé, Talené tao sópóló kisipa mutu, Ɛ depe tukówei ala du beteretei diaaɔ kisipa yaasepóló i dere ape. ²⁻³ Yalo yaai kisipa mutere ala i ape. Atima haepaae derepéni, yaala sókó fole alané atima fea dokóló, mo beta tuétóro mulu, keteké buóló beterópóló dapó. Aita hale mei, mo bete mole fo sóro taru, Kótóné ama hiró betere ala wisi mo turó tué yópóló du beterapó. Ai hiró betere ala haíkearale whita, me kae mei, Keriso atórotipó. Kótóné fosó fosói kisiparó bete mole ala wisitamo a tuámó kinóló mulapó. ⁴ Yalo diápaae i dere fota, mepaae whiné diá dilikituraalu, kisipa tiki tiranére fo depa mo nisiyóló sya faqsóro dapó. ⁵ Ti noatepae, Ɛta diátamo betámó bitini, tika kae bitutei diá kisipa keteréni, yalo hosaa tuámó tué hale yó tarapó. Yesu Kerisopaae diaaɔ tué tiki mo ti diriyóló tiratere alakélé, mepaae du betere alakélé hoko ini, donotóro du beterapó dere fo yalo woseturaalu, mo kée yóló Ɛ haíné sukutu beterapó.

Data mo hae whiné dere ala sya fumi, Yesu Kerisotamo betámó beterapó

⁶ Take diaaꝓ Yesu Keriso diꝓ tɛtɛróló kaae tare Tale beterótu yale kaae, mió ama fo wosóló ɔ tuámó bitu, ama erae dere alatóró sya fóló erótu betae. ⁷ Atétepa, ti diaaꝓ betere bete mo turó Yesu Keriso tuꝓpaae muló betteretei ni feleke haepaae durupu dere kaae yaalopó. Diꝓ ɔ tuámó atéró bitu, take mepaae whɛrapené diꝓpaae yó melale mo fo bete tué yó taru, ɔpaae tué tiki tiratere ala mo ti faketé fóló, mo dirii whɛ betenérápó. Talené diꝓpaae ai erale alarapemó kisipa mutu, mo kée dere fo dekeró yó tawae.

⁸ I haemó doasi kisipa mole whɛrapené mepaae bete munire fotei, bete mole fo aꝓróló diꝓ dilikóló mo fo wisi taaróló, kapala fo du betere tuámó atimatamo betteraai wae saꝓsóró hotowaró kaae tawae. Ti atei kaae fota, Yesu Keriso tuámó kaayóló dumitei, mo whɛné tuére alaró i haemó tɛtɛróló kaae tare fotokꝓ bole kepetamoné kaarótu beterápó.

⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso ɔ mo whɛ tikitóró daalutei, mo Kótótóró bettereteiné, Kótóné ere ala ɔ tuámó mo sɛrúó betterápó. ¹⁰ Atépa, diꝓkélé Yesu Keriso tuámó bettereteiné mepaae ala yaꝓani, ama ere ala diꝓ tuámó faꝓanóló mo sɛrúó betterápó. Atéru, ó sɛrúó i haetamo tuámó betere mepaae tɛtɛróló kaae tare keperaperó doasi doi mole keperapetamokélé, fea ama tɛtɛróló kaae taru, ɔ topo whɛ betterápó. ¹¹ Mo take bitiré wale Juda fake whɛné mo tiki sekaꝓ tukóló sirirótu yale kaae, diꝓ Yesu Keriso tuꝓpaae bitɛ wale sukamó ama so whɛpóló siriró betterápó. Ti ai sirita, mo whɛné naasené eréni, Keriso ɔ filipaa ni tómó sukɛleteiné ɗané tó tikimó bole ekɛlere ala tukóló taae faralepó. ¹² Diꝓ wɛi tópualeitea, Yesu Kerisotamo betámó douralepó. Yesu Keriso ɔ mo ti sukɛletei momó kepaaróló betterale Kótópaae diꝓné tué tiki tiró bettereteiné, diꝓkélé kisi betere bete sꝓpóló ɔtamó betámó kepaaróló betteró betterápó.

¹³ Diꝓné tó tikiné ekɛlere ala tukóló taae falaai haꝓe muóo, take dowi ala du betóo, yale betené diꝓ sukóló molepó. Tépa, Kótóné diꝓkélé Yesu Kerisotamo betámó kepaaróló betteróturaalu, ɗané dowi alamó

saai yale kwia mo fea ama tokóló aluralepó. ¹⁴ ɗané yale dowi alamó ɗa só deraaai ɗapóló kwia betɔpaaeróló muté huturaalu ɗeꝓle dukɛ Kótóné Yesu Keriso filipaa ni tómó oleróturaalu mo ti doróló aluralepó. ¹⁵ Atéyaleteiné kale tɛtɛróló kaae tare keperaperó doasi doi mole topo keperapetamoné tare bóe dele ɔla ɔla Kótóné fasó salepó. Atéró Yesu Keriso filipaa ni tómó sukuturaalu so whɛ feané keletómó atima só deróló mo doasi haleralepó.

¹⁶ Atérapa, mepaae whɛné diꝓ só deraaairaaalu, nokole ɔla ó wɛi ó tukóló mole be ɗe ó kisi wélié sókó wapa ɔla deteremó ó kutó diyaꝓsóró tukóló muló betere be ɗɛkélé, wisiyóló sya fumipóló só deratere fo momókó wosaꝓse. ¹⁷ Ti ai dosɔayale alarapeta mo ala mei, Kótóné ɗapaae eraaire wisi alané aso maaté erélipakalepó. Mo bete mole ɔlata, ti Yesu Kerisopó. ¹⁸ Mepaae so whɛ tuámó bopé faketera ala bulutei, naameyóló dua betere aꝓ yóo, *ensel*-rape aꝓmó bitu, atima doi sóró horóo, du betterápó. Térapa, diꝓ Talené muló betere ɔla wisi saasepóló, atei ala ekɛle yóló du betere so whɛ momókó sya faꝓse. Atei kaae so whɛ atima i doasi ala kelalepóló, fɔlo sɛyóló deté fu betterápó. Atima tuékélé ɗe Kepe Wisiné meni, hɔko bete munire kae kae dowi kisipa maaté faaturaalu, bopé faketu betterápó. ¹⁹ Yesu Keriso ɔta, tikiné topo betepatei, atima atétu betere alané ɔtamó betámó olekenipó. ɗata ama tiki bitu, ai topomó bole fotokꝓné tiki turó diriyóló daalópóló olekeratere feleke diriró betterápó. Atépa, ai tiki doatere alata Kótóné amatei erótu betterápó.

²⁰⁻²¹ Diꝓ i haemó mara mole alarape tɛtɛróló kaae tare keperapené dere fo sya fóló du betaletei, Yesu Kerisotamo betámó sukɛle alané mo ti kemeró betterápó. Téreteiné mió diꝓ ai ala tuámó betepapakó, “I ɔla naꝓse! ó I ɔla tawaꝓse! ó i ɔla olaa yaꝓse!” yóló ere fo aꝓmó bitu, sya fóló eraaloé? Mo meipó. ²² Ti noatepae, mo whɛné tuénétei i ala yaꝓse ó i ɔla naꝓse yóló yó mótu betere fota, bete muni mo aluyaalopó. ²³ Atei kaae ala du betere so whɛ atima kisipa mole ala

sya fóló, Tale aqomó etéro betaalopóló yó melóo, bopé fake du bitutei naameyóló dua betere aqyóo, atima tikimó felé dere ala ini, mo hapólui ala maaté yóo, du beterapó. Atére alata, fosó fosó ere fo aq̄patei, d̄a hae wh̄iné dowi ala yaai ek̄elere ala sesé yaaire fotok̄o mo bunipó.

3

Kerisotamo kepaayóló bettereteiné tu wisi sya fae ere fo

¹ Dīāta, Yesu Kerisotamo bet̄amó kepaayóló betterapa, diaāq̄ hosaa mo turó ó hepen be tūamó mole alapaaetóro muló bitu, kisipa yó tawae. Tī aimóta, Yesu Keriso ̄a Kótóné turu naase eró betere fakeró beterapó. ² I haemó mole alapaae kisipa muni, ó hepen bemó mole alapaae maaté kisipa mutu betae. ³ Ti noatepae, Yesu Keriso suk̄ale sukamó dīakélé ̄atamo sukóló, mió diaāq̄ betere bete Yesu Kerisotamo Kótó betere tūamó kinóló mulapó. ⁴ Dīā betere bete Yesu Keriso ama ere d̄e wisinaaletamo sókó wale sukamó, dīakélé ai d̄e tūamó betepa so wh̄i feané kelaalo ai ape.

⁵ Térapa, d̄a so wh̄iné tó tikiné i haemó mole alarape yaai ek̄elere ala mo ti dóló alurae. Aita, so nópu nokole alakélé, sonaalei dowi alatamo hosekétere alakélé, me ̄la senée yóló au nokole alakélé, dowi kisipa mutere alakélé momókó yaq̄se. I haemó mole wisi wisi ̄la senée yóló ek̄letere alata, kapala kótópaae moma dere aq̄rapó. ⁶ So wh̄iné ai alatamo h̄ale du betepa, tī Kótóné fopaae buturaalu dowi kwia melaalopó. ⁷ Take dīā mo hae wh̄i doi muóló betale sukamóta, ai dos̄ayale alarape sya fóló du betalepó. ⁸ Téyalet̄ei mióta, ai du betale dowi alarape der̄akele kuti sokóló taae fót̄u dere kaae, mo ti taae falae. Ai alarape i ape. Fopaae butere alakélé, fopaae buturaalu me wh̄ipaae eratere dowi alakélé, dei kisipa mutu me wh̄ipaae eratere sek̄ei alakélé, me wh̄i eróló doi doratere alakélé, dowi teka fokélé, mo taalae. ⁹⁻¹⁰ Téturaalu, dīā take daayóló betale tikiró yale alatamo sókóló taae faróló, mo bete mole fo tūe siré furaalu, kisi wh̄i aleraté fu beterapó. Ai

kisi wh̄i kaarale sek̄éné asotóro betterapa, dīasisi kapala fo yaq̄se. ¹¹ D̄a mió i betere kisi ala tūamó mepaae wh̄i Juda fake betepa ó Juda meire fake betepakélé, me ̄la meipó. Mepaae wh̄i tiki sek̄ā tukóló siriró betepa ó siriró bitinipakélé, me ̄la meipó. Krik be fo buni, kae hae kwiamó wale wh̄i ó me ̄la kisipani, mo belei sókó deyóló betere wh̄ikélé, kutó dirópóló wae sóro betteró betere wh̄ikélé, ó wae sini mo h̄ale betere wh̄ikélé, me ̄la meipó. Mo doasi bete mole alata me kae mei, d̄a fea tūamó betere wh̄i Yesu Keriso ̄atóro ai ape.

¹² Atépa, Kótóné dīā yaala sókó furaalu, mo kae so wh̄i betterópóló sókó su erapó. Térapa, mepaae so wh̄ipaae yaala sókó fu k̄lené sukutere alakélé, mo wisi ala maaté eratereteikélé, deróló mo dua betere alakélé, ama enére ala taaróló, naame yóló mo dua betere alakélé, fopaae butere ala hapale ini, sek̄ei ala h̄ale beleyóló kaae taté fu bettereteikélé, ai dos̄ayale alarape feata, kuti derótu dere kaae yóló betae. ¹³ Mepaae wh̄i h̄asókó fóló dere alamó sek̄e kisipa muóló, foné hapale só deratere ala ini, me ̄la meipóló kisipa keteróló, sek̄etei beleté fu betae. Ti noatepae, Talené diaāq̄ dowi ala fea me ̄la meipóló kemerótu yale kaae, mepaae wh̄iné dīapaae me kwia muló betepa, me ̄la meipóló h̄ale kemerae. ¹⁴ Ai alarape fea t̄eteró betere doasi bete mole ala i ape. Kutiné tiki turó husirótu dere kaae, ne nopaae k̄lené sukóló yaala sókó fole ala bet̄a h̄ale yó tawae. Ti ai yaala sókó fole alanéta, kale dos̄até wale wisi alarape fea touróló dokorapó. Atére alané d̄a fea wisi kisipa muóló betterópóló, mo ti suró beterapó.

¹⁵ Atéru, Yesu Kerisoné mótu betere hosaa muni deyóló mo dua betere alané diaāq̄ hosaa tūamó mole kae kae ala fea taleyóló t̄eteróló kaae tanópóló yae. Ti noatepae, Talené dīā fea ̄a betterepaae ape yóló, mo bet̄a tikitóro daaróló betteró beterapó. Atére alata, diaāq̄ mole kisipakélé mo bet̄atóro muóló betterópóló erapó. Térapa, diaāq̄ hosaa tūamó Talepaae mo kée dere ala suka fea h̄ale yó tawae. ¹⁶ So wh̄i bemó suka fea bitu dere kaae, Yesu Kerisoné ama fo diaāq̄ hosaa tūamó mo ti muóló

surópóló yae. Atéru, Talené ala eraairaalu, mo wisi kisipatóró muóló, u yó mótu i yó mótu dere alakélé, tų wisi sya foletai haşókó fóló dée naaitere tųpaae faşsóró, ma fo u du i du dere alakélé hałe yó tawae. Tétu, Kótópaae wole fo duraalu, ama *bukmó* aseyóló muló betere wole fokélé yóo, mió i alimó du betere wole fokélé yóo, mepaae so whıpaee Deı Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo duraalu, haıtamo diaağ hosaa turóné Kótópaae mo kée du betae. ¹⁷ Atétu, diaağ mepaae dere ala ó dere fokélé fea da teteróló kaae tare whı Yesu Kerisoné doi doasi mulóturaalu, ai sekéné ama doimó Aya Kótópaae mo kée du betae.

Keriso so whı atima naale senaaletamo wisiyóló betae yóló dere ma fo

¹⁸ Diğ whıné dokore sorape-ó, diaağ dere ala mo Talené so whıné dere ala kaaetóró yaasepóló, diaağ whırapené dere fo wosóló aqmó betae.

¹⁹ Diğ so dokore whırape-ó, diaağ sorapepaae hapólui ala ó deteraai fo ini, yaala sókó fole alatóró yó tawae.

²⁰ Diğ naale senaale-ó, diaağ hae ayané dere fo wosóló aqmó betae. Atétere ala Talené kilituraalu, a hekesetu beterapó.

²¹ Naale senaale alimarape-ó, diaağ naale senaale atima fomaake kisipa muaşsóró hasekaai ala erağse.

²² Kutó dirópóló wae sere whırape-ó, i haemó diğ teteróló kaae tare whırape aqmó bitu, atimané erae dere ala fea erótu betae. Atimané kisipa tiki felé yópóló, atima keletómó maaté kutó hatepaa yóló ini, betepa ó alupakélé, betğ alatóró yó tawae. Atimané diğpaae dirae dere kutó diróturaalu, wisi kisipa betğtóró muóló, Talepaae witamo dirótu betae. ²³⁻²⁴ Diğ teteróló kaae tare whıta mo whıtei, yało i ditu betere kutómó Talené dupu wisi melaalopóló, wisi kisipatamo ketekę buóló dirótu betae. Ti naao ai ditere kutóta, ya teteróló kaae tare whı Yesu Kerisoné kutópóló kisipa muae. ²⁵ Téretei, Talené keletómó diaağ me dowi alatamo depa, ti ai alamó mo dowi duputóró tokó melaalo ai ape. Ti noatepae, Kótóné taleturaalu, mepaae whırape tao sóo,

mepaae whırapemo só deróo ini, mo betğ kaae alatóró eraalopó.

4

¹ Wae sóró kutó diratere whı teteróló kaae tare whırape-ó, diğkélé teteróló kaae tare doasi hepen bemó beterapóló kisipa mutu, Kótóné donoi ala eróturaalu, diaağ wae sóró kutó diratere whırape atimakélé, diğ kaae mo whıtóró beterapa, wisi alatóró erótua yae.

Mepaae dere alarape hotowaró duraalu moma yae dere fo

² Diaağ momaturaalu, noke keleiné ini, kele diriyóló bitu, hosaa tuamó Talepaae mo kée yóló betere dokę fea moma dere ala hałe yó tawae. ³ Téturaalu, Tale Kótóné ama kinóló mole fo so whı feapaae yó melaaire tų tukıyópóló, dağpaaekélé moma dere ala hałe yó tawae. Ti ai kinóló mole foné, Yesu Kerisoné diğ Juda meire fake so whıkéle tao saalopó. Atéyaaire fo wisi yó maté kutu betepa, atimané e *dipula* sóró i betero betere ape. ⁴ Talené fo yało yó matepa, so whı feané wosóló bete mo wisiyóló kisipa yaaire fotóró yó melópóló momarótu betae. ⁵ Keriso meiyóló, hałe belapaae betere so whıtamo diaağ mepaae ala duraalu, Talené matere wisi kisipatamo ama ala eraaire be de mepaae hałe kemeraşsóró, ama alatóró erótu betae. ⁶ Atéturaalu, mepaae mo so whıtamo diaağ dere fokélé, Talené hamokoróló tao sere ala mo fağayóló şuru, naao ai dere fo atima feané wosetepa, kó felé kaae dapó yópóló yae. Atéturaalu, mepaae so whıné diğpaae kae kae wosetere fo depa, tokó melaaire fo kóló kóló ini, mo donotóró tokó melaalopó.

Mo kemeróturaalu kğleó dere fo

⁷ Yało mo hosaa mole no Tikikas-né e betere ala etérapóló diğpaae yaalo ai ape. Ti ađa, eđamo Talené kutó diratere whı wisinaale betepa, diğ beterepaae wópóló dotęyaai dapó. ⁸ A atéro wouraalu, dağé du betere alakélé diğpaae yóo, diğ fotokę bulatere alakélé yóo, yópóló dotonatapó. ⁹ Diaağ be whıkó dağé mo hosaa mole no Onesimas-kélé, Talené kutó diratere whı wisinaale Tikikas-tamo wópóló dotęyaai

dapó. Dəné imó du betere ala fea ti atimaamoné diəpaae yaalo ai ape.

¹⁰ Ətamo betəmə *dipula* betere whi Aristarkus-né diəpaae kəleó dapó. Banabas-né belema Mark-nékélé diəpaae kəleó dapó. Ai sekəmə kisipa mutu yəlo take diəpaae yale fo diaaə kisiparapa, ə wisiyólo dape sae. ¹¹ Də tətəroló kaae tare whi Yesuné yakoma Yesu doi mupatei, Jastus-pó du betere whinékélé diəpaae kəleó dapó. Talené tətəroló kaae tare tuəmə mole ala erótu betere whirape kuamó ətamo kutó ditere Juda fake whirapekó sore betə betərapó. Aita Mark, Jastus, Aristarkus atimané yəlo kisipa felérotu betaləpó. ¹² Diə be whikó Yesu Kerisoné kutó diratere whi Epapras-né diəpaae kəleó dapó. Betere dokə ama diəmə momatu betereitei i ape. Kótóné diə fotokə bulóo, ama diəpaae eraaire ala turó erólo sūróo, Kótóné ama kisipa mole ala mo turó diaaə tué yóo yópólo, ketekə buólo momarótu betərapó. ¹³ Yəlo diəpaae mo i dere ape. Ai sekənə diəməkélé, Laodisia beró Hierapolis be huluatamomó betó mole Keriso so whipaaekélé, me sekəi ala eraəsró, ama hosaamó suraalu kutó ditu betərapó. ¹⁴ Dəné hosaa mole no *Dokta* whi Luk-ró Demas-tamoné diəpaae kəleó dapó. ¹⁵ Laodisia bemó betó mole dəné Keriso ne nopaaekélé, kale so Nimparó ama bemó tourólo bitua dere Keriso so whitamopaaekélé, yəlo kəleó dapó yae.

¹⁶ Yəlo i dotonatere asə diaaə dosəayólo kemetepa, ti Laodisia Keriso so whinékélé dosəayópólo melae. Yəlo atimapaee dotonale asə diaaəkélé dosəayae.

¹⁷ Artipus-paae Talené yəpaae dirae yale kutó dirólo, mo ti kemerae yae.

¹⁸ Əta, Pol-né dapó. Yəlo diəpaae kəleó yólo i asətəre fota, mo yəlo naasenétóro ai erapa kelae. Ə *sein* képiné dokólo *dipula* betereitei kisipa keteréni, kisipatóro həle yó tawae. Kótóné həle hamokorólo tao sere ala diə tuəmə mulópólo yae.

1 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol-né dapó. Sailas-ró, Timotitamokélé dą fea betamó bituraalu, dią Tesalonaika be huluamó betó mole Keriso so whıpaae i dapa wosae. Dią Keriso fake Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamoné ala tuamó betepa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala wisinaaleró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dią tuamó mulópóló yae.

Tesalonaika so whı Talepaae tuę tiki tiró betepa, Pol-né mo kée yale fo

² Dią fea dąné kutiri tuamó muó taru, mo kée yóló Talepaae moma dere ala haęe yó tarapó. ³ Atéroró, Aya Kótóné keletómó moma yó tare alata, diaaę kisipa tiki tiró betere alané kaarale kutórapekélé, kolené sukóló yaala sókó fole alané kaarale depe tukó wei alakélé, take nalo waaire sukamó, Tale Yesu Keriso tuamó wisi ala mupa kelaalopóló kisipa mutu, hókélé ini, haęe eró tare alamókélé, mo kée yóló Talepaae moma du beterapó.

⁴⁻⁵ Kótóné yaala sókó fu betere norape-ó, Talené dią fopeyóló sókó suyóló beteró betteretei, dąné tuęrapó. Ti noatepae, mió wosetere kisi fo wisi dąné diąpaae Kótóné fotokótamo yó matepa diąné woseturaalu, haęe tó tikiné maaté wosetere ala inipó. Mo bete mole fopóló Deį Kepe Wisi dią tuamó faayóló sųreteiné diaaę hosaa betemó salepó. Dią wisiyóló beterópóló kisipa mutu, dą diątamo betaletei diąné ai kisipare ape. ⁶ Atéturaalu, dąpaaekélé, Talepaaekélé, dua yale dowi sekeį ala kaae, diąpaaekélé erótua yalepó. Atétepatei, me ęla meipóló hepée taae faróló, Deį Kepe Wisiné matere haętere ala mulu, kale fo wisi mo wisiyóló wosetu betalepó. ⁷ Atére ala Masedonia hae kwiaró Akaiia hae kwiatamomó Yesupaae kisipa tiróló beterapó dere fo wosetu, atimakélé, atéroró betaai dapóló kisipa mualepó. ⁸ Talené ama fo wisi, dią betere tikimó kaayóló, Masedonia hae kwiaró Akaiia hae kwiatamopaaekélé yó melaté fóló fakeralepó. Atéturaalu, dią Tale Kótópaae kisipa tiki tiró beterapó dere fo hae kwia feamó betó mole so

whıné wosalepó. Atéyaleteiné dąné me kae enénipó. ⁹ Ti noatepae, ai be huluamó betó mole so whı diaaę dą wisiyóló dape sale ala atimanétei mepaae so whıpaae yalepó. Dią kapala kótóné ala erótu betaletei taaróló, ti betere Kótóné ala eraai walepó. ¹⁰ Atéru, ama kepaaróló hepen-mó beteró betere Naale wópóló kaae tawóló beterapó dere fokélé so whı feané wosalepó. Ti ai sekę Aęa, Kótóné fopaae buturaalu kwia melaaire ala dąpaae eraęsóró, tao su betere whı Yesupó.

2

Pol Tesalonaika be huluamó fo yó maté kwęale fo

¹ Norape-ó, take dą diątamo sawa haęleke sukamó bitu, eraai wale ala haęsókó feni, mo eraletei diaaę ai kisipare ape. ² Take diaaę bepaae waai, Filipai be huluamó betepa erale sekeį alaró, halerale alatamo diąné kisiparapó. Tépatei, dąné Aya Kótóné dą tao su betepa, halaainé diąpaae ama fo wisi yó mótu betalepó. Ai ala du beteremó, mepaae whırapené dą daai ketekę butepatei, wiyóló taaréni, haęe yó matere ala betą du betalepó. ³ Ti noatepae, dąné diąpaae du betere bete mole fota, hoko ala tuamó kaayóló ini, mopóló diaaę sya faasepóló dapó. I foné dią dilikóló me ęla saai ó dią doraaire kisipa muluraalu dumi, motóro i dere ape. ⁴ Téni, Kótóné ama fo wisi yó melópóló, dą ama fopeyóló sóró beteró betepa, ama fo wisi dąné diąpaae i yó mótu betere ape. Dąné i du betere ala, mo whırapené kilitu, wisi ala dapóló dą dukirópóló dumitei, dąné hosaa tuamó mole ala kaae keletere Kótóné kolóló, wisirapó yópóló du beterapó. ⁵ Dąné diąpaae Kótóné fo yó móturaalu, diąné me ęla ęla saai dapóló fonétei dią haęe mulóló, dilikiniyale ala diaaękélé kisipa yóo, Kótónékélé kisipa yóo erapó. Ti noatepae, dąné du betere ala feata, Kótóné ama kele tómótóro du beterapó. ⁶ Ti dąné i du betere alata, diaaę ó mepaae whırapenékélé wosóló dą dukirópóló dumipó. Ti dąta, Kerisoné ama sóró beteró betere yó matere whırape bituraalu, dą fiyaaire be ó naaitere ęla

diapaae tao sae yaalopóló yaletēi, diā seke yaosóró kisipa mutu taaralepó.

⁷ Téturaalu, betā soné ama naale senaale awā nópóló dua bitu dere kaae, dā diātamo naameiné dua beterepó. ⁸ Dāné diā yaala sókó fole ala mo turó mulu, Kótóné kisi fo wisi yó matere ala maaté ini, diā tao saai wisi kisipatamo dāné betere betekélé malepó. Ti noatepae, diā dāné hosaa mo turó mole ne no alée feleteinépó. ⁹ Norape-ó, dā diātamo bituraalu yale alarape fea kisipa muae. Kótóné fo wisi yó mótu bitu, mepaae dāné naaire ọ́la ó be diapaae maaté seke eraalomeipóló kisipa mutu, dētamokélé, dikitamokélé, dānétei doasi depe tukó wei ala du betaletēi diaaọ ai kisipare ape.

¹⁰ Tétu, diā kisipa tiki tiró betere so whi tuamó dā betale ala diānekélé Kótónékélé, kolóló ai kisipare ape. Kótóné ama sóró kae beteró betere whirapené dere ala yóo, mo donoi ala maaté dere whirape betóo, me dowi alakélé munire whi betóo, erepó. ¹¹ Ti noatepae, whi betāné ama naale senaale kaae tatu dere kaae, dāné diā dokọ fea atéro kaae taté fu betaletépó. ¹² Até yaletēi diā Kótóné ama tēteróló kaae tare alaró ama kae ere ala wisitamo tuamó betaai ape yalepó. Atéru, ai sekéné mo ama so whi sọ beterópóló kisipa mutu, dāné diā fotokoróló ketekę bulatere fo yóo, sekei alané só deraosóró haıratere fo yóo, duraaalu, sętere ala du betaletépó.

¹³ Téturaalu, miókélé Kótópaae mo kée yó tare alata, noa betené meipó. Dāné diapaae yó matepa, wosetu betale fota, mo whiné fo yó matapóló kisipa muni, Kótóné ama fotoró yó matapóló hosaamó salepó. Ai fota, diā tuę tiki tiró betere so whi tuamó muluraalu, ai fonétei Kótóné ama kisipa mole erótu beterapó. ¹⁴ Norape-ó, Judia haemó Yesu Keriso tuamó betere Kótóné fake so whipaae erale sekei alamó kisipa muae. Ti atimapaae ai erale susupui alata, atima Juda fakenétei eralepó. Atétu yale kaae, diaaọ be whinétei, diapaaekélé ai alatóró eralepó. ¹⁵ Ti ai Juda whirapénéta, Tale Yesu Keriso dóo, Kótóné ama kóló whirapekélé dóló kemeróo, dąkélé i fo wisi atimapaae yó melaosóró hokó falóo

yalepó. Juda fake mei, kae fake so whi mo ti aluyaosóró Kótóné tao sópóló dāné atimapaae kale fo wisi yó mótu betepatei, atimané sesétu betaletépó. Atétere alané so whi featamo bóe dóo, Kótókélé fopaae bulóo, yalepó. ¹⁶ Atéturaalu, atimané ai du betere dowi ala mo ti muté hutu betepa, Kótóné fopaae buóló kwia melaai doasi ketekę butu betale ala kemerale wouraalu mo ai melale ape.

Pol ą Tesalonaika so whi kęle fenée du betaletēi

¹⁷ Tęrapa norape-ó, dāta diātamo betāmó betaai yalemó, bóe dóló foya yaletēiné dā kae betóo, diā kae betóo, ai ere ape. Tęretei, dāné diā kisipa keteró bitini, haıle kisipa yó tarapó. Tęruraalu, dāné diā kelenée yóló kisipa mutu, diā beterepaae waaire tų kikitu betale supó. ¹⁸ Ti noatepae, dā diā beterepaae waii dapóló ę Pol-né tų dekéro kikitu betaletēi, Satan-né dā waaire tų sesýyalepó. ¹⁹⁻²⁰ Ti noatepae, take waaire alimó wisi ala kelaai dapóló haıné sukutere beteta, me ọ́la kae mei, diātórótípó. Tale Yesu ą waaire sukamó dā fea ątamo betāmó betó muluraalu, noa ala epa kilitu dā haıné sukóló bopé fake yaaloé? Ti atéro haıné sukóló bopé fake yaaitere alata, diātóró kilitu, doasi doi sóró haıné sukąalopó. Atéro, mepaae ọ́la wisi saairaalu whi fea sururu yóló foletēi, betā folosóró sókó fole whiné topo tao sóró hękesené sinitu bopé faketu dere kaae, dānekélé diā kilitu atei kaae ala yóló, mo kée yaalo ai ape.

3

¹ Téro dā Atenis be huluamó betó mulu, diā netéro beterérópóló, dā whaaliatu betaletépó. Tétu, dąsisi taleyóló dāmo i Atenis bemó bituraalu, Timoti diā beterepaae ai dotęyale ape. ² Dāné no Timoti ąta, Yesu Kerisoné mió i wosetere kisi fo wisi so whipaae eróló fakeraté fópóló, dātamo betāmó bituraalu, Kótóné kutó diratere whipó. Ti ai sekę diā beterepaae dotonatereteita, haıle meipó. Diaaọ kisipa tiki tiróló betereitei, mió ai wou betere sekei alarapené haepaae só deraosóró ą diātamo bitu, diā fotokọ bulatere ala yópóló ai dotonale ape. ³ Mió dā feapaae

i erótu betere sekei alarape, mené ðapaae eratepa, beleyópóló Talenétei tukóló muló betteretei diaaḡ mo kisiparapó. ⁴ Ti i dere fota kapala mei, ða take ðiḡtamo bituraalu, doasi sekei ala mo waalopóló ðiḡpaae inié? Ai yale fo motóró dokonóturaalu yale alata, diaaḡ mo wisiyóló tuérapó. ⁵ Atétere betemó, ðiané kisipa tiki tiró betere ala netéreró, ai sekéné keḡe wópóló ai dotonale ape. Ti noatepae, kópaae fópóló dée nalatere sekéné ðiḡ dée nanóló, ðané ðiḡpaae erale alarape haḡe besekeróló doralemóló whaaliatepa keḡe wópóló kale seké ai dotonale ape.

Timotiné ene wale fo wosetu, Talepaae mo yaletei

⁶ Téyaletei, Timoti momó ða betterepaae fesaae wóló i betere ape. Atéro ama ðiḡ betere alaró, ðiané tué tiki tiróló yaala sókó fole alatamo du beterapó ene wale fo wosetu, ðané mo kée du beterapó. Ai seké ḡ mo miótóró ða betterepaae sókó wóló i fo yalepó. Betere dokḡ fea ðiané ða tué yó taru, wisi kisipa muóló betóo, ðané ðiḡ keḡe wolée du betere kaae, diaaḡkélé ða keḡe fenée du beterapóló ðapaae ene wóo, yalepó. ⁷ Norape-ó, ðiḡ atétu beterapó dere fo wosaletiné ða imó bituraalu, kae kae susupui alaró, sekei alatamo wou betepatei, diaaḡ kisipa tiki tiró beterapó, dere fo woseturaalu, ðané hosaa muni deyóló, mo kée fo du beterapó. ⁸ Ti noatepae, ðiḡ Talené ala tuámó mo diriyóló bitiré waletei, miókélé haḡe betótóró tarapó, dere fo woseturaalu, mo kée yóló ðakélé haḡiné sukutu beterapó. ⁹ ða Kótóné keletómó bituraalu, ðiané du betere ala kolóló haḡiné sukutere ala mo turó faḡanapó. Atére alamó, Kótópaae mo kée dere fo yaairetei sunipó. Ti noatepae, haḡiné sukutere ala ða tuámó mo suró beterapó. ¹⁰ Diaaḡ tué tiki tiró betere tuámó, mepaae yaḡare alarape ðiḡ tao sóró yó male waai, dikitamokélé ðetamokélé ðané mo dirii moma yó tarapó.

¹¹ Térapa, mió ða ðiḡ betterepaae waaire tuḡa, ðané Aya Kótóró Tale Yesutamóné alerópóló yae. ¹² ðané ðiḡpaae yaala sókó fu dere kaae, diaaḡ yaala sókó fole alakélé, mo ti faḡayóló weḡ feleyóló futere

kaae yópóló, ðiḡsisitei u yó mótu i yó mótu du betae. Téturaalu, mepaae so whḡpaae yaala sókó fole alakélé Talené amatóró erópóló yae. ¹³ Tale Yesuró ama kae beteró betere whḡrapetamo wale sukamó, ðané Aya Kótóné keletómó me ala munipa kilitu, mo ama kae betere so whḡpóló, Kótóné amatei diaaḡ hosaa dirirópóló yae.

4

Kótóné ða betere ala kilitu, ḡ hekeseyópóló etéro betae yóló dere ma fo

¹ Norape-ó, ðané ðiḡpaae kemeróturaalu dere fo i ape. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, etéro betae yóló take ðané ðiḡpaae yó mótu betalepó. Ai yale fo mo dapóló diaaḡ wosóló eraté ai wou betere ape. ða fea Tale Yesu tuámó bitu, ai du betere alatóró fakerae yóló, mió ðané ðiḡ ketekḡ bulatere fo i dere ape. ² Ti noa betené meipó. Tale Yesuné fea ala amatóró sumó tḡteróló kaae taru, ðapaae erae depa, ðanémo ðiḡpaae i ala yae yóló, yó mótu betale forape diaaḡ ai tuére ape.

³ Atéreteiné, ðiḡ fea dowi ala mo betakélé muni, mo kae so whḡ beterópóló Kótóné ama kisipa mutu beterapó. Térené, whḡiné so ḡlémi nokole alakélé, soné whḡ ḡlémi nokole alakélé, ðiḡpaae yaḡse yóló dapó. ⁴ Térapa, ðiané kisipa tiki séle séle wisiyóló tḡteróló kaae tare ala mo so whḡnékélé, Kótónékélé kilituraalu, mo kae beteró betere so whḡ beterapóló dukirópóló ðiané tó tiki diaaḡtei wisiyóló kaae tawae. ⁵ Kótó tuéni, mo haḡe betere so whḡiné, au nóló ḡlémi naairaalu ekeḡe dere ala kaae yaḡse. ⁶ Ti atéro ḡlémi nuku betere alata, me whḡiné kelaalomeipóló kinóló naao no ḡlémi nó matere ala mo yaḡse. Atei dowi ala deremó, Talené doasi kwia melaalopó. Téyaḡsóró, atei kaae ala momókó yaḡse yóló, take ðané ðiḡ kisipa mulóló ma fo ai yale ape. ⁷ Ti noatepae, wisi alaró dowi alatamo hosekéyóló beterópóló Kótóné ða ḡ betterepaae ape fo ini, mo ama kae so whḡ beterópóló ape yalepó. ⁸ Térapa, whḡ me denétamo i du betere ma fo woseni nisiyóló hḡrótu betepa, ti mo whḡiné dere fo hḡrótumitei, ðiḡ Deḡ Kepe Wisi mótu betere Kótóné fotei hḡrótu beterapó.

⁹ Téró, diaaḡ mo notamo dere kaae hekesené sinóló yaala sókó fu betere ala yópóló, Kótónétei yó male ala diḡné kisi-parapó. Atérené ḡané diḡpaae me noa fo kae aṣe yaalomeipó. ¹⁰ Ti aita, mo dapó. Masedonia hae kwiamó betó mole Keriso norapepaae diaaḡ yaala sókó fu beterapó. Tépatéi, ai ala mo ti fakerae yóló ḡané diḡ ketekḡ bulatere fo i dere ape.

¹¹⁻¹² Diaaḡ betere dokḡ du betere ala fea mo ḡale betere whḡrapené kilituraalu, atimané i du betere alata, mo wisirapó fo yópóló yae. Diaaḡ yaḡatu betere ḡla me whḡné melópólópó yóló dekaýóló ḡale bitini, diḡ mo dua bitu kae depe tukó wei ala du betae. ḡané diḡpaae yae yóló, yó male alatóróti sya fóló mené yaaire alamó kisipa muni, diaaḡ yaaire ala betḡ kisipa muóló du betae.

Tale wouraalu yaaire alamó ere fo

¹³ Norape-ó, sukḡle so whḡ atima neté yaalorópó yóló, kḡló kḡló du betaḡsóró, diḡpaae i dapa wosae. Take waaire alimó mo wisi ala kelaalopó yóló kisipa muóló, ḡainé sukutu betae. Mo so whḡ ai ala kisipa muniru, doa deḡené sini molótu dere kaae, diaaḡkélé yaḡsóró kisipa mutu dapó. Ti atimané wole dere alata, ama kaepó. ¹⁴ Yesu mo ti sukḡletei, momó kepaayóló beterapó dere fo ḡané woseturaalu, tuḡ tiki tiró beterapó. Atéreteiné, mepaae Yesuné ala tuḡmó betepa, sukutere so whḡkélé, Yesutamo betḡmó Kótóné dapesó waalopó ere fomó ḡa kisipa tiki tiró beterapó. ¹⁵ Talené ḡapaae i ala eraalopóló ere fo ḡanémo diḡpaae i dapa wosae. Tale waaire be ḡe teópatei, sinale so whḡ taaróló, ḡa sukuni ḡale betó mole so whḡrapepi folosóró faalomeipó. ¹⁶ Ti noatepae, Tale ḡtóróti ó hepen be taaróló dorowouraalu, i ala yae yóló fo fakeyóló yóo, doasi topo *ensel*-né fo yóo, Kótóné ukulumó wuti haletere ala yóo, yaalopó. Ai ala deremó, Keriso beteró sinale so whḡipi turukó holaalo ai ape. ¹⁷ Atéyale sisópaae ti ḡa sukuni ḡale betó mole so whḡ tokḡ sóró, ṣako tuḡmó atima sinale so whḡtamo hokolaayóló, fea touyóló huturaalu, ḡale tó tuḡmómo Taletamo hokolaa yaalopó. Atéroló holóló, suka fea ḡa Taletamo betḡmó

mo titóroló betó tawaalopó. ¹⁸ Atéyaaalopa, i dere foné, diḡ fotokḡ butere ala yópóló diḡsisitei u yó mótu i yó mótu du betae.

5

¹⁻² Térapa, norape-ó, waaire ali ó be ḡerape diḡné kisipa inipapakó, ḡané diḡpaae aṣeyaalomeipó. Ti noatepae, Tale waaire be ḡeta, dikitamo ḡlémi nokole whḡ woutere kaae yóló waairetei, diaaḡ mo diriyóló ai tuḡre ape. ³ Mo so whḡné duraaalu, “ḡapaae me ala eraalomei, mo dua beterapó,” fo du betepatei, betḡ soné naale saai, sisó nukutere kaae, atimapaekélé eraalopó. Téturaalu, be ḡla ḡla doratere ala mo hapale tétitóroló sókó wóló, kilita eraalo ai ape. Atéyaaire alata, mo ḡasókó faalomeipó.

⁴ Téyaaalotei, norape-ó, diḡ diliki dolomó mokḡleyaayóló betepapakó, ḡlémi nokole whḡ sókó walemó me whḡ kilita sókó fu dere kaae, diḡ atéroló kilita sókó faalomeipó. ⁵ Diḡ feata, ḡeró sukutamó tuḡmó betó mole so whḡ ai betere ape. ḡata, dikitamo ó diliki dolomó betere so whḡ meipó. ⁶ Térapa, ḡa mepaae noke fire whḡ kaae fió muni, kele diriyóló betere so whḡtóró bitu, ḡanétei ḡa betere bete mo hotowaró kaae tanérapó. ⁷ Ti noatepae, atima dikitamo noke fitere so whḡta, ti fitua yóo, topo dotere weḡ nokole so whḡkélé dilikitamo nóló topo doýóló ḡoko bitua yóo, dapó. ⁸ ḡata, ḡetamo betere so whḡpa, ḡa betere bete ḡanétei hotowayóló kaae tawóló bitiépe. Téruuraalu, bóe daai kuti wase su dere kaae, kisipa tiki tiró betere alaró yaala sókó fole alatamo atéroló sóró betaalopó. Talené ḡa aluyaḡsóró tao saaire alamó tuḡ muturaalu ḡainé sukutere alata, bóe daai ḡeratere dirii topo tao kaae deróló betenérapó. ⁹ Ti noatepae, ḡa so whḡta, Kótó ḡa fopaae buturaalu, kwia melóló susupu eraai dapóló, sóró beterénitei, Tale Yesu Keriso tuḡmó betepa, tao sóró wisir-aaí kisipa mutu sóró beteralepó. ¹⁰ ḡa tao saai ḡa sukḡleteita, ḡa mo betere so whḡ ó sukḡle so whḡkélé fea ḡtamo betḡmó beterópóló kisipa mutu, yalepó. ¹¹ Térapa, mió diḡné ai du betere alatóró ḡale yó taruraalu, diḡ Talené ala tuḡmó mo dirii Keriso

so whi betaasepóló, dişisi u tao su i tao su yóló, ketekę bulatere alakélé mo ti deté fu betae.

Mo kemeróturaalu i alarape yae yóló dere ma fo

¹² Norape-ó, Talené ala tuámó bitu, dią tetéróló kaae taruraalu, depe tukó wei kutó ditu betere whirapené dere ma fo wosóló, atima aómó sukóló betae yóló i dere ape. ¹³ Térapa, atima ai kutó ditu betereteimó, dią yaala sókó furaalu, atimané doi sóró horótu betae. Atéru, diaaę no netamo hosaa muni deyóló dua betó muae. ¹⁴ Norape-ó, mepaae kutó dini, dekaýóló haęe betere so whipaae dirii ma fo yóo, haşókó fole ala yaşsóró witu, fo tekeni kekóló fi betere so whi tao sóró ketekę bulóo, fotokę buni, bére so whi tao sóo, yae. Tétu, mepaae so whi haşókó fole ala depa, hapale foné só deréni, dua kaae taté fóo, mepaae dere ala so whi feapaae eróo dua yae. ¹⁵ Téturaalu, mepaae so whiné yaęaae me dowi ala eratepa, naaomo aęaae tokó matere ala momókó yaęse. Téni, suka fea dişisitei wisi ala yó taru, u tao su i tao su dere ala, mepaae haęe betó mole so whipaaekélé eraté fu betae.

¹⁶⁻¹⁸ Kae kae noa kaae ala dią tuęaae eratepakélé taaréni, haęiné sukutere alakélé, momatere alakélé, Talepaae mo kée dere fokélé haęe yó tawae. Ti noatepae, Kótóné ama kisipané dią fea Yesu Keriso tuámó bitu, ai alarape yópóló kisipa mulapó.

¹⁹⁻²⁰ Kale Deį Kepe Wisiné dó tare si surukó faréni yóo, Kótóné kóló whirapené so whipaae yó matere fo bete munire ęla aęróló faleýóo du betaęse. ²¹ Ai dere fo fea wisirémóló kęae kolóló, taleýóló mo bete mole fo maaté wosóló eró tawae. ²² Ai du betere kae kae dowi alané dią só de- raşsórópa, hotowayóló kaae taruraalu, woleýóló betae.

²³ Tétu, hosaa muni deyóló dua betere ala eratere Tale Kótóné amatei, diaaę betere ala mo turó wisiróló, mo kae betere so whi beterópóló yae. Ti atétere alata, diaaę kepekélé, asoró mo tikitamokélé, mo turó me dowi alatamo hosekéni, mo donoi so whi bitiré fóló, da tetéróló kaae tare whi Yesu Keriso wale alimó sókó fópóló

yae. ²⁴ Diąpaae ape du betere sekéné ama diámó eraalopó du betere ala haşókó feni, mo eraalo ai ape.

²⁵⁻²⁶ No nerape-ó, Talené da tao sópóló, momatere ala du betae. Aimó betó mole no nerapepaae kęleó duraalu, dowi ala mo betakélé munire so whiné apuóló kóló tukó nokole ala du betae. ²⁷ I aęeta, ai be hu- luamó betó mole Keriso no nerape feané wosópóló, doşayae yóló Talené keletómó, yaęo diąpaae i dere ape.

²⁸ Da tetéróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló haęe tao sere ala wisi dią tuámó mulópóló yae.

2 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol, Sailas, Timotikélę dę fea betamó bituraalu, dęné aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné yó tare ala tuamó betere Tesalonaika Keriso so whıpaae dapó.

² Dęné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wou betere hęle hamokoróló tao sere ala wisiró, hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dię tuamó muó tawópóló yae.

Talené eratere alamó Kótópaae mo kée yóló moma dere fo

³ Norape-ó, dęné diamó tuę muturaalu Kótópaae betere dokę fea mo kée du betere fota, mo donopó. Ti noatepae, diaaę kisipa tiki tiróló betere alaró dięsisi yaala sókó fóló hękesené sukutere alatamo mo ti fakeraté fu betereteinépó. ⁴ Térapa, dię tuępaae kae kae susupui alaró seķę alarapetamo erótu betepatei, dię hýyóló dekani, Kótóné ala hęle eró taru kisipa tiki tiraté fu betere ala kilitu, dę Kótóné Keriso fake so whı betó mole tuamó kuturaalu, diaaę du betere ala atimapaee yó melóló dukirótu beterapó.

⁵ Dię tuamó ai erótu betere ala Kótóné taleyóló dowi alamókélę, wisi alamókélę, kwia materetei mo donorapóló kisipa mutapó. Atéró, taleręlemó dię Kótóné ama tęteróló kaae tare aomó mo sumó betenére so whıpóló kisipa muaalopó. Ti Kótóné ama tęteróló kaae tare aomó betaaireteimó dię doasi seķę ala su beterapó. ⁶ Kótó ęta, fo tokótamo yóló taletere ala hęsókókélę feni, mo donotóróti taleyóló dupu mótu betere Talepó. Mepaae whırapenę diępaae me seķę ala eratepa, ti diępaae ai eratere ala kaae, Kótóné amamo atimapaee kélę tokę melaalopó. ⁷ Téyaalotei, diępaae mió ai erótu betere seķę ala siré fu betaęsóró, Kótóné seséyóló feléi ala eraalopó. Dępaaekélę ai kaae alatóróti eraalopó. Ti ai alata, Tale Yesu hepen be taaróló dorowouraalu, hęle duku betere simiró ama doakale fotokę bole *ensel*-rapetamo hękeamó dorowale

sukamó so whı feané kelaalo ai ape. ⁸ Kótó ę mo beterapóló tuę muni, dę tęteróló kaae tare Tale Yesuné mió wosetere fo wisi wosóló sya fóló erénitere so whıta, ti Kótóné dowi dupu melaalo ai ape. ⁹ Atétere so whıné saaitere duputa, kemekélę ini mo sótóró tawaaire dupu suraalu, mo ti doraalo ai ape. Ti ai so whıta, Tale betere felekemó bitu, ama ere dę wisinaale tuamó bole fotokę doasi kelaęsóró, atima kae beterópóló hokó faraalopó. ¹⁰ Ti ai alata, metéli yaaloé? ę waaire be demótóró yaalopó. Ai be demó ama kae beteró betere so whı tuamó ama ere ala wisinaale hękearaalopó. Téturaalu, ępaae kisipa tiki tiraté wou betale so whıné Tale kilitu, ę dukiróló sira yaalo ai ape. Dęné diępaae yó male bete mole fo wosóló, tuę tiraté waletenę diękélę ai so whıtamo touyóló betaalopó.

¹¹ Ai alarape mo yaalopóló kisipa mutu, dię Kótóné ę beterepaae ape ere so whı sýtóró beterópóló, betere dokę dęné moma yó tarapó. Téturaalu, diaaę tuę tiki tiró betere betenę kaarale mo du betere alaró, yaai kisipa mole ala wisitamo Kótóné ama fotokęné dię suratepa, dięné mo erópóló momarótu beterapó. ¹² I du betere momata, dę tęteróló kaae tare Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere ala sya furaalu, ama dię tuamó erótu betere ala kilitu, dę kaae tare whı Yesuné doi hale horóo, diękélę ę tuamó bitu, ama ere ala wisi hękearóo, yópóló dapó.

2

Kótótamo bóe du betere whı waalopóló ere fo

¹ Norape-ó, dę tęteróló kaae tare Tale Yesu Keriso wóló betepa, dę ę beteremó touróló betaaire alamó kisipa mutu i dapa, wosae. ² Mepaae whıné diępaae duraalu, “Pol sépinę așemó Tale waaire be dę take ai wale ape,” dere fo wosóló mo dere nisiyóló tuę tiki tiraęse. Atei kaae fo dęné așemókélę ó mo kęlónékélę inipó. Aita, Kótóné ama kęló whıpóló kapala dilikitere whırapenę dere fopa, whaalıa yóló, diri furu furu yaęse. ³ Mepaae whıné kae kae dere alaró kapala dilikóló dere fotamo

wosóló mo dapóló sya faqse. Ti noatepae, atéyaaire be de waaí teópatei, i haemó betó mole so whiné Tale aqomó betereitei hóróló, bóe dele ala du betaalopó. Kótóné ama yóló muló betere fo aqomó bitini, tikitu betere whíta, mió kinóló betereitei, take mo haqeamó betepa kelaalopó. Atétere whi doraai tukóló muló betere alata, mo hasókó feni, motóróti eraalo ai ape. ⁴ Ai whiné, i haemó betó mole so whiné Kótó-ó yóló momatu betere alatamo bóe dóló, ama doitei sóró horaalopó. Téturaalu, a Kótóné momatere bemó amatei a sóró beteróló duraalu, eta Kótótóró htipó yaalopó.

⁵ E diatamo betamó bituraalu, i alarape eraalo ai ape yóló du betale fo diaaq kisipanié? ⁶ Ti ai kale whi so whi feané keletómó sókó waqsóró, mené a sesétu betereitea, diaaq ai tuére ape. Ti atétu betereitei hale mei, take ama tukóló muló betere be demótóróti haqearatepa kolópóló du beterapó. ⁷ Ti noatepae, kale yóló muló betere fo tikitu betere fotokqta, mió hale yó tareitei haqeamó ini, kinóló du beterapó. Até deté fu betepatei, a waqsóró mené sesétere ala yó tarapó. Ai sesétu betere sekéta, take nalo mené a tokq saalopó. A tokq saai teópa, ti ama ai sesétu betere alatóró hale yó tawaalopó. ⁸ Atétu betepa, Kótóné kale yóló muló betere fo faletu betere seké haqearóló sókó wapa, Tale Yesu wouraalu kóló momunéitei, dóló hepée taae falóo, ama tikimó yóló wale kokqi alané a mo ti doróo yaalopó. ⁹ Téturaalu, kale yóló muló betere fo faletu betere seké wouraalu, Satan-né du betere ala kaaetóróti yóló waalopó. Kapala dilikóló dere alamóitei so whiné mo dapóló kisipa tirópóló, kae kae kelemei alarapekélé eróo, Kótónéitei eratapóló kisipa muópóló eratere alakélé eróo, so whi feané kolóló sira yaaitere alakélé eróo, yaalo ai ape. ¹⁰ Téturaalu, ai sekéné ama kae kae dowi alané, sukóló mo ti aluyaaire so whi, dilikóló kópaae faraalopó. Atéro aluyaaí dereteita, atima aluyaqsóró tao saaire mo bete mole fo woseni hóraleteinépó. ¹¹ Atétere betené atima kale kapala fotei mo nisyópóló, Kótóné doasi fotokqi dilikitere ala doton-

aalopó. ¹² Atétepa, dowi ala mo ekele yóló duraalu, mo bete mole fo wosóló tué tiki tirénire so whi fea só deraalopó.

Talené ala tuamó diriyóló betae yóló dere fo

¹³ Tépatéi, Talené ama hosaa mole norape-ó, betere dokq fea dané diamó kisipa muturaalu, Kótópaae mo kée du betere fota doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noatepae, take kaae sale sukamóitei diá Kótóné ama so whipóló sókó sóró kae betero beterapó. Téruraalu, me dowi alatamo hoseké yaqsóró kale Deí Kepe Wisinéitei, diá tao sóró kae betero, diaaq mo fo bete wosóló kisipa tiróo, du betereiteiné Kótóné diá aluyaqsóró tao su beterapó. ¹⁴ Diá ai ala tuamó beterópóló, mió i wosetu betere fo wisinéitei a beterepaae ape yalepó. Atéro yale fota, hale mei, da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné ama doasi ere de tuamó beterópóló yalepó. ¹⁵ Térapa norape-ó, tué tiki diriyóló bituraalu, dané diapaae yó male fo kolóné ó asemó yaletéi kisipa keteréni, mo wisiyóló wosóló tuéruraalu erótu betae.

¹⁶ Da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoró Aya Kótótamoné dapaae yaala sókó fu beterapó. Téturaalu, ama hamokoróló hale tao sere alanéitei, da fomóné sukóló haepaae derepaqsóró, tué tiki dirirateré ala mo ti eró tawóo, take nalo waaire alimó wisi ala tuamó betaalopóló kisipa mutu, hosaa muni deyóló hajné sukóló beterópóló eróo dere alata, Talené amatei erópóló yae. ¹⁷ Ti ai seké tamóné diá keteké bulóló fotokqratepa, wisi alaró wisi fotamo betere dokq fea yó tanópóló yae.

3

Pol-sépi atimamó momarae yale fo

¹ Norape-ó, yalo kemeróturaalu dere fo diapaae i dapa wosae. Da diatamo bitu, Talené fo mo bete mulapóló, hale betere so whiné wosóló mo hapale fakeraté fu yale kaae, da i betere bemókélé ai alatóró du beterópóló, dapaae momarótu betae. ² Téturaalu, dei tué mulu dowi ala du betere whirapené dapaae me sekéi ala eraqsóró

momatu betae. Ti noatepae, mepaae so whi tuę tiki tiro bitinipó. ³ Tépatēi, Talené ama du betere wisi ala hāle yó taru, dowi ala erótu betere sekéné diā doraqsóro, diā ama seséyóló fotokó bu-laalopó. ⁴ Dā Talepaae tuę tiki tiro bitu, diāpaae erae dere fo diaaę wosóló mió erótu betere kaae, nalokélé hāle deté fu betenérápóló kisipa mutapó. ⁵ Diaaę hosaa ó kisipa kae alapaae muaqsóro, Kótóné ama yaala sókó fóló mole tuāmótóro muluraalu, Yesu Kerisopaae wou betale sekei ala ama beleté fu betale kaae, diaaękélé ai alatóro deté fu betepa, Talenētei bete mole ala i ape yóló, yó mótu beterópóló yae.

Dekayóló hāle betaęse yóló dere ma fo

⁶ Norape-ó, Tale Yesu Kerisoné doimó dāné diāpaae i ala yae yóló i mulatere ape. Dāné diāpaae yó mótu betale fotamo, mepaae Keriso norapené wosóló sya fóló eréni, deka yóló hāle betó mole whirapetamo touyóló bitini, atima kae beterópóló diā kae betae. ⁷ Ti noatepae, dāné i du betere ala diaaę kolóló suróló du betepa, ti ai ala doni, donorapóló diaaętei ai tuęre ape. Ti dā diātamo betale sukamó dekaýóló hāle bitu, mepaae whirapené ęla hāle nukuani, dupuyóló nukua du betalepó. ⁸ Até yaletēita, dāné naaitere ęlamó diā sekeyaqsóro, dikitamokélé dętamokélé, dāné naaitere ęlamó kisipa mutu depe tukó wei ala du betalepó. ⁹ Dāné até dua yaletēita, diaaę dā taosóro matere ęla nenépatēi, dāné dere ala diaaę kolóló sya fópóló kisipa mutu yalepó. ¹⁰ Ti dā diātamo betale sukamó, diāpaae i ala yae yóló, etei dirii ma fo yalepó. “Mepaae whitamo kutó dini, dekaýóló hāle betepa, ti atétere whimó naaitere ęlakó melaęse,” fo ai yale ape.

¹¹ Diākó mepaae whirape kutó dini hāle bitutei, kutó ditu betere nisiyópóló dakeró beterapó dere fo dāné wosalepó. ¹² Atei kaae so whipaae dā Tale Yesu Keriso tuāmó bitu, i ala yae yóló seį fo i dere ape. Hāle hoko betere ala taaróló, tamoyóló bitu, diaaę ęla nokole sutóro kutókélé atéro diyae. ¹³ Térapa, mió diā depe tukó wei kutó ditu betere norape-ó, diaaę ai du betere ala wisi taaréni, ai alatóro yó tawae.

¹⁴ Mepaae whi denétamo dāné i ašemó ere fo sya fóló erénitepata, ti atétere whiné noa alakó déró kelaasepóló mo wisiyóló kaae tawae. Ti noatepae, ama dere alamó atóro hale yópólópa, atamo betámó betere ala ó kotere alakélé ini, ę ama kae beterópóló diā kae betae. ¹⁵ Tétutei, ępaae diaaę bóe whipaae eratere ala kaae ini, diaaę notóro beterópóló, atei ala ekesé yóló ępaae dirii ma fotei yae.

Mo kemerótu kęleó yale fo

¹⁶ Téró yālo kemeróturaalu dere fo i ape. Betere dokó fea diaaę noa alakó yaaitepa, ti hosaa muni deyóló dua betere bete Talené diāpaae eróturaalu, Tale diā featamo betámó betó tawópóló yae.

¹⁷ Ita, Yālo naasenētei aseýóló diāpaae kęleó dere fota, ę Pol-né dapó. Yālo be hulua dokó feapaae faletua dere ase diāaę kilituraalu, ita Pol-né naasené erapóló tuę muópóló dapó. Itei kaae naase daapa kilitu, ętóro hitipóló kisipa yae.

¹⁸ Térapa, dāné Tale Yesu Kerisoné ama hāle hamokoróló tao sere ala wisinaale diā featamo mulópóló yae.

1 Timoti

¹ Ẹta ɗa aluyaqsóro tao sale Kótóro ɗa take mo wisiyóló betaaire bete Tale Yesu Kerisotamoné kale fo wisi erale fae yóló doteyale whi Pol-né i ase dere ape.

² Ti i dere fota, Yesu Kerisoné ala tuámó beterópóló, yalo deyóló beteró betere naale Timotipaae dapa, ɗané Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wó tare hale hamokoróló eratere alakélé, kolené sukóló tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, yapaee erópóló yae.

Tukóló muló betere fo yó matere whirapené dere fo wosaqse yale fo

³ Ẹ Masedonia hae kwiapaae faairaalu, yapaee i ala yae yóló setu betale fo kaae momó dapa wosae. Mepaae whirapené kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu betteretei foné sóro sesé du betaasepóló, ya Epesus be taaróló feni, aimótóro betae dere fota hale meipó. ⁴ Mepaae dolaa fo ó noutererapené doi mole alarape wosaairaalu ketekę butu betaqsóro sesé du betaasepóló, dapó. Ai alarapénéta, Kótóné so whi mo beta kisipa muóló betteréni, kae kae kisipa muóló betere ala kaarótu betterapó. Atétere alané Kótóné erae dere ala erótumitei, mo kisipa tiki tiratere alané beta Kótóné kutó dirótu betterapó. ⁵ Yalo yapaee i alarape yae yóló se dere fota, noa ala yaasepóló dumipó. ɗa fea yaala sókó fole alatóroti du betaai dapó. Ti ai yaala sókó fole ala kaaraterere betterape i ape. Hosaa tuámó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóroti muóo, mepaae yale dowi alarape hakeamó yó melóló mo wisi kisipa beta muóo, tuę tiki tiratere alakélé tó mó ini, mo ti tiróo, du bettereteiné yaala sókó fole ala kaarótu betterapó. ⁶ Mepaae whirapeta bete muleire fo wosaairaalu, i bete mole fo wisi taaróló ai fele ape. ⁷ Ti ai whirape atimata, Kótóné kale yóló muló betere fo yó matere whi betaaitapó du betteretei, atimané yó mótu betere foró ai fo betetamo atima wisiyóló tuę irumeitei, hale foné maaté mo diriyóló kisiparapó du betterapó.

⁸ Ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fo mepaae whiné mo donoyóló erótu betepa, ti doni mo wisirapó. ⁹⁻¹¹ Ti Kótóné ama i ala yae yóló muló betere fota, mo donoyóló fole whirapené dosayópóló tukóló muló bitinitei, Kótóné yóló muló betere fo tukóló dowi alarape du betere whirapené dosayópóló tukóló muló betteretei ɗané kisiparapó. Ti ai whirapené du betere alarape i ape. Yaqse yóló muló betere fo tikitere alakélé, tetéroló kaae tare whirape aqmó bitini hóraterere alakélé kótó bitinipóló ama ala eraalo hóratereteikélé, mo sonaalei dowi ala du bettereteikélé, wisi ala ini, dowi alatóro hale yó tareteikélé, kótóné fo wosetere alaró apaae momatere alatamo initereteikélé, hae aya ó mo so whi dóló sukunaterere alakélé sotamo, nópu nokole alakélé, so ó whi hamomatamotei nópu nokele alakélé, kutó diratere whi betteraai dotonóló duputere alakélé, kapala fo dere alakélé, me whipaae i ala eraalopó yólóteitei mo erényi, dilikitere alakélé, mepaae kae kae dere alarapénékélé, Kótóné fo wisitamo bóe dóló só derótu betere ala mo dorapó. Mepaae whirapené yó mótu betere foró kale mió wosetu betere fo wisitamo beta alatóro epa mo wisirapó. Ti ai fota, mo wisi alamaaté erótu betere Kótóné epaae naao wisiyóló kaae taru, so whipaae yó melale fae yalepó.

Talené Pol hamokoróló tao suraalu erale ala

¹² Ẹ fotokọ bulale seké ɗané Tale Yesu Kerisoné ama kutó dirótóro tawaalopóló kisipa mutu, ę fopeyóló sóro betteró bettereteiné, yalo mo kée du betterapó. ¹³ Take ęta, Kótóné doi doróló faletere whi betóo, ama so whi dóló susupuratere alakélé yóo, hapale fopaae buóló hõle fo dere whi betóo epatei, Talené kolené sukuturaalu ę tao salepó. Ti noatepae, ę apaae kisipa tiki tirényi yaletéiné kóló kóló iru, ai alarape hõko du betalepó. ¹⁴ ɗa tetéroló kaae tare Talené hale hamokoróló tao sere ala wisinaale epaae mo dekéro eró tawóo, ai alatamo touróturaalu Yesu Keriso tuámó kaayóló wou betere kisipa tiki tiratere alaró yaala sókó fu betere alatamokélé, epaae eróo du betalepó.

¹⁵ I fota, so whi feané wosóló mo bete mole fo dapóló tuę tiki tiraaire fopa, wosae. Yesu Keriso i haepaae waletaita, dowi ala du betere so whi aluyaqsóró tao saai walepó. Yalo du betale dowi alané mepaae so whiné du betale dowi ala teteróló mo doasi dowi ala du betalepó. ¹⁶ Atéyale betené take yalo du betale dowi alamó Yesu Kerisoné ama ę kwia matere ala folo hapale ini, kolené sukuturaalu kaae taté fóló, nalo tao salepó. Ti até yale beteta, hãle meipó. Take nalo Talepaae tuę tiki tiróló, mo ti betó tawaaire bete saaire so whiné ępaae erale ala tuę muturaalu Taleta, atei kaae Tale beteraóló tuę muópóló eralepó. ¹⁷ Térapa, ę teteróló kaae tare mo doasi topo whita sukókélé ini yóo, whi betané kélé mo kilini yóo, iruraalu, mo ti hãle betó tare Kótó betatóró beteraapa, mo ama kae ere ala wisinaale eraté furaalu, ama doi doasi doi mulópóló yae. Mo kée! Téyópóló yae.

¹⁸ Yalo hosaa mole naale Timoti-ó, Kótóné mepaae whirapepaae yó matepa atimanémo, yã tuę muóló yale fo kaae mió yalokélé yãpaae i ašemó dere fo wisiyóló dosayóló kisiparu sya fae. Naaotamo ai fo wisiyóló sya fóló eró tapata, ti dané bóe whitamó bóe wisiyóló dóo, tuę tiki tiratere alakélé yó tawóo, naao tiki tuãpaae me hãsó kó fole alakélé muni yóo, yaalo ai ape. ¹⁹ Mepaae whirapeta, ai alarape sya fóló eréni, hõratereteiné kale wëi nuku fetée fóló dotu dere kaae, atimané tuę tiki tiraté fu betale alakélé haepaae derepelepó. ²⁰ Atéyale whirapekó whi tamó Haimeneasiró Aleksandatamo beteraóló. Ai sekëtamóné du betere alané Kótóné doi wisinaale doratere ala hãle deté fu betaqsóró, yalotei Satan-né naase tuãpaae mulalepó. Ti atéyaleiteita hãle meipó. Atimaamo sekëi ala suraalu, atimaamonétei yale alamó dapóló kisipa feteyóló, Kótópaae wópóló eralepó.

2

Talené doi sóró horatere ala etéro yae yóló yó male fo

¹⁻² I haemó betó mole so whi feamó momaróturaalu, teteróló betere topo

whirapemókélé, atimané mepaae alarape teteróló kaae tanópóló sóró betero betere whirapemókélé momarótu betae. Atéro momaróturaalu, Kótópaae me alakó erae yóló wosetere fokélé yóo, mepaae so whi Kótóné tao sópóló momaratere alakélé yóo, Talepaae mo kée dere fokélé yóo, du betaasepóló dapó. Ti noa ala yópóló dumipó. ę Kótóné mo ama kae betero betere so whi bituraalu, ama ala erótu betepa mepaae whirapené bóe dóló sesetere ala yaqsóró, mo dua beteraóló momatu betae. ³ Ti atéro momatu betere alata doni, mo wisipa ę aluyaqsóró tao su betere Kótóné kolóló, donoi ala du beteraóló kisipa mutapó. ⁴⁻⁶ Ti Kótóné amata, so whi feané mo fo bete wisiyóló tuępa, aluyaqsóró tao saai du betere ape. Ti noatepae, Kótóta betatóró bituraalu, Kótóró so whitamó tuãmó betere whi Yesu Keriso ęta, mo whitóró beteraóló. So whi feané kilituraalu ita Kótónépó yópóló, kale tukóló mulale be demótóró so whi fea sukóló aluyaqsóró tao suraalu, ama betere betené duputamoróló sukalepó. ⁷ Atére ala bete yó melópóló, Kótóné ę sóró betero beteraóló. I du betere fota, kapala mei mo fo dapó. Juda fake mei, kae fake so whipaae kale doasi topo whiné fo i ape yóló yó matere *aposo*lo whi betóo, Kótóné kutó dirane fae yóló dotonatepa ama kutó diratere whi betóo, kale mo fo betekélé so whi feané wosóló kisipa tiki tirópóló yó matere whi betóo erópóló, Kótónétei ę sóró beteralepó.

⁸⁻¹⁰ Yalo i dere ma fota, ę whirapené Talepaae momaturaalu, momatere bemómaaté ini, kae kae hõko tikimókélé du betae. Atéturaalu, fopaae buóló hõle sere ala ini, mo ama kae betero betere so whi bitu, naase horóló Talepaae momatu beteraóló dapó. I dere ma fo kaae ę sorapepaaekélé dapa wosae. ę Tale aqmó sukóló bitu, ama doi hale sóró horóló momatu ai beteraapa, diaaę tó tikimó deraai doasi *moniné* duputere kuti ó meleke ó au yaaire *kold kapané* aleale ęla ęla ó mepaae topo niki dokotere ęla ęlapaae doasi kisipa muaqsé. ę Kótóné fo wosetere sukamó ó momayaairaalu, whiné au nópóló deratere kuti deréni,

Talené ala sya fu betere sorapené kuti derótu dere kaae yóló deratepata, ti mo so whi feané kolóló mo donoi kuti deró beterapóló kisipa muaalopó. Diaaḡ tó tiki maaté auraa kisipa muni, tó tikiné dere wisi alané tiki tuḡpaaekélé aurótu betae. Ai ala epa Kótóné kilitu, kelaalo mo kokḡrapó yópoló yae.

¹¹⁻¹² Diḡtamo betó mole Keriso sorapené Talené ala tuḡ yaai dere alata, ti kaae tare whi aḡmó sukóló hipa fi dua beterópóló yae. Mepaae sorapené whi yó matere ala ó whi tḡteróló kaae tatere ala ini yóo, whiné dere fokélé tikini yóo yóló, whirape aḡmó sukóló mo dua beterópóló yae. ¹³ Ti noa betené meipó. Folosóró Kótóné Adam-pi aleyóló nalo so Ipi alipakalepó. ¹⁴ Wuliné soró whitamó dilikale sukamó whi Adam dilikinitei, kale so Ipi dilikipakalepó. Tétepa kale soné mo dere nisiyóló, wosóló sya feleteiné dowi ala ipakalepó. ¹⁵ Atépatei, sorape atimata mo kisipa tiki tiratere ala yóo, yaala sókó fole alakélé yóo, ama mo kae betero betere sorape bituraalu, mo donoi alakélé deté fu betóo iru, naale senaale deté fu betepakélé Talené atima aluyaḡsóró tao saalopó.

3

Tḡteróló kaae tare whi disiró dikon whirapetamomó dere fo

¹ I dere fota, mo tuḡ tiki tiróló betaaire fopa wosae. Mepaae whi detamo Kótóné so whi tḡteróló kaae tawaaire whi betaai kisipa mutupata, ti ai whiné mo kutó wisinaalepóló diyaai tuḡ mutu dapó. ²⁻³ Kótóné so whi tḡteróló kaae tawaaire whi sóró beteraaitepata, ti i alarape sya fóló du betere whi sóró beteranérapó. So whi feané keletómó me alakélé ini, mo wisiyóló dua betóo, betḡ sotóró dokóló betóo, topo doyóló keyaa fópóló, *wain* weḡ mo dekéro nélitere whi betóo, mepaae ala yaairaa hapale ini, tḡteróló mo dua kisipa tekeyóló yóo, so whi feané kolóló wisi ala dere whi beterapó yópoló dua betóo, uké wale so whi wisiyóló dape sóró firatere whi betóo, Kótóné fo yó melaai fosó fosóre whi betóo, topo dotere weḡ nóló keyaa fenitere whi betóo, fopaae buóló

hḡle sere ala hapale ini, mo dua naame yóló betere whi betóo, me whitamó fonétei u só derótu i só derótu yóló dokó dokó ini, mo dua betóo, *monimó* ekḡle yóló hosaa fake initere whi betóo epa, ti atére whi sóró beterae. ⁴⁻⁵ Atéro bituraalu, ama so naale senaale mo wisiyóló tḡteróló kaae tapa, naale senaalenékélé alimané dere fo wosóló mo dua bitu, ama alimané doi sóró horaaitere alamaaté du betepa, ti atei kaae whi mo sḡmó sóró beteranérapó. Mepaae whiné tamó ama so naale senaale wisiyóló tḡteróló kaae tawaaire kisipa initepa, ti Kótóné so whikélé netéro wisiyóló kaae tawaaloé? ⁶ Teó wale Keriso whitei so whi kaae tanópóló sóró beteraḡse. Ti noatepa meipó. Atei kaae whiné kaae taru ḡ so whi tḡteróló kaae tare doasi whipóló, bopé faketu betepa, Kótóné fo tokḡtamo yóló Satan só deróló kwia materetei atétere whi ḡkélé saḡsóró dapó. Téyaḡsóró, belapaae hḡle betere so whitamokélé mo dua bitu, wisi ala du betepa, ti ai whiné so whi kaae tanópóló sóró beterae. Ti noa ala yaḡsóró dumipó. Ama yale dowi alamó, ḡ haleturaalu Satan-né hemó daḡsóró dapó. ⁷⁻⁹ *Dikon* whirape sóró beteraai depata, ti u kale whirape du betere kaae, atimané dere ala so whi feané kolóló i whita mo wisirapó depa, ti ai whi *dikon* sóró beteranérapó. Kapala fo dekaaporóló ini yóo, topo dotere *wain* weḡ dekéro nokole alakélé ini yóo, kapala mepaae whirape dilikóló *moni* sere ala ini yóo, hosaa tuḡmó me ala muni tuḡ tiki tiróló bitu, take kinóló muale bete mole fo diriyóló yó tare whi sḡmó sóró beteranérapó. ¹⁰ Atéro sóró beteraai, ama dere alapi kḡae kelerḡlemótamo, ama ditere kutó ó dere ala ḡsókó fóló me dowi ala initepa, ti Kótóné ki diyópóló sóró beterae. ¹¹ Atére kaae, kale *dikon* whirapené somarapekélé mo so whiné kilituraalu ita, mo so wisipó yópoló yae. Atimané mepaae so whi eratere fo ini yóo, *wain* weḡ mo dekéro néni mo tóroti nóo, fea ala duraalukélé hḡko ini, mo wisiyóló yó tawóo, du betere so beterópóló yae.

¹²⁻¹³ Diḡnétamo whi betḡkó *dikon* sóró beteraai depa, ti so betḡtóró dokóo, ama naale senaalekélé, ḡtamo betḡmó betere so whikélé, mo wisiyóló tḡteróló kaae tawóo

epa, ti atei kaae whi sumó sóró beter-
anérapó. Ai sóró beteratere whirapené
kutó mo wisiyóló dité fu betere kilituraalu,
i whirapeta mo wisi ala du beterapóló doi
sóró horateremó wikélé ini, halaatere ala
mo ti fakeraté fóló asane furaalu, Yesu
Kerisopaae kisipa tiró betere whirape be-
taalo ai ape.

¹⁴⁻¹⁵ Ēta felekemó dīa beterepaae
waa i kisipa mutupatei, ē waaire tu
mepaae alané sesépa, dīa fea hoko bitini,
mo wisiyóló Kótóné naale senaaretóro
beterópóló i āsetu betere ape. Kótóné so
whi fea ti bet̄a bemó betere su ai betere
ape. Atéro touróló betere so whita, mo
ti betó tare Kótóné kale mo fo wisi h̄ale
muaqsóro, be mo diriyóló daalópóló hulua
elekéro iru elekétamo kaae, ai dere ape.
¹⁶ I dere bete mole fota, so whi feané mo
diriyóló tūere fopa wosae. Kótóné ama mo
doa ere ala wisinaale h̄ale tómó mole kwia
maaté dané kisiparetei, kinóló mole bete
turó netéro kisipa yaaloé?

Ti ā mo so whiné kolópóló mo whi tiki
daayóló wóo,
so whiné ā kilitu mo whimaaté nisi
yaqsóro,
Kótótóro beterapó yópóló D̄ei Kepe Wis-
inétei eróo,
ensel-rapénékélé ā mo kolóo,
kae kae tiki daae mole so whinékélé ā
kisipa yópóló yó maté kw̄eyóo,
hae kwia feamó betóló fale so whiné ama
dere fo wosóló kisipa tiki tiróo,
Kótóné ama kae ere d̄e tuamó beteraai
dapesó holóo, erapó.

4

Timotipaae i ala yaeró yale ma fo

¹ Kale D̄ei Kepe Wisiné h̄akeamó yó
mótu betere fo i dapa wosae. Kemeyaaire
sukamó mepaae so whirape Kótópaae tūe
tiki tiró betteretei taaróló, kapala dilikitere
keperapené i fo yae yóló yó mótu betere
whirapené dere fo wosóló sya faalo ai ape.

² Ai fo yó mótu betere whirapeta, kapala
fo bole whirapetei, Talené fo yó matere
whirape aqrapó. Atéro yó mótu betere
whirapeta, atimané deté fu betere dowi
alané haletere ala ó witere ala ini, atima

hosaa mo tóruyóló h̄ale ̄la nisiró beter-
apó. ³ Atimané mo so whipaae so dokotere
alakélé yaqse yóo, mepaae nokole ̄lakélé
naqse yóo du beterapó. Ti ai naqse yóló
sesétu betere ̄lata, mo fo bete tūeruraalu
Kótópaae tūe tiki tiróló betere so whiné mo
kée yóló nópóló Kótónétei ai ̄la ̄la aleyóló
muló beterapó. ⁴ Ti noatepa meipó. Kótóné
aleyóló muló betere ̄la feata, dorapóló
taa faréni, mo wisirapóló Talepaae mo
kée yóló nenérapó. ⁵ Ti noatepa meipó.
Kótóné fo dos̄ayóló tūeruraalu moma yó
tareteiné fea ̄la Talené wisiróló, ama kae
tukóló muló beterapó.

⁶ Ti yāta, tūe tiki tiraaire fo wisi mepaae
whirapené yó matepa wosóló, ai fo wisi
tuamó doayalepó. Téyaletiné yālo yāpaae
kale yale forape Kereso no nerapené
wosópóló yó mótu betepa, ti yā Yesu
Kerisoné Kutó diratere whi wisi betaalo
ai ape. ⁷ Térapa, Kótóné ala aluraairaalu,
mepaae bete munire kae kae dol̄aa foró,
so disirapené bete munire fotamo du
betepa, mo nisiyóló sya faqse. Téní,
Kótóné ala wisinaale bet̄a yā tūapaae
erópóló, naaotei fotok̄o bulatere alatóro
yó tawae. ⁸ Ti noatepae, h̄ale tó tiki fotok̄o
buópóló deté fu betere alata, ti sawa h̄aleke
sukamómaaté yóló kemeyaalotei, Kótóné
ama ere ala wisi yā tuamó moletéiné kae
kae ala yā tūapaae eratepa, ai eratere ala
tūapaaekélé, wisi alatóro erótu beterapó.
Ti mió d̄a i haemó betere alimó mo ti
betere bete sóró tawóo, take nalo waaire al-
imókélé wisi alatóro mupa kolóo yaalopó.

⁹ Yālo yāpaae i dere fota, so whi feané
wosóló mopóló tūe tiki tirópóló dapó. Take
waaire alimó dané mo wisi ala wisi ke-
laalopóló kisipa mutu, mo ti betó tare
Kótópaae kisipa tiratapó. ¹⁰ Ti āta, so whi
fea aluyaqsóro tao saaire Kótó bettereteiné
mo apaae tūe tiki tiró betere so whirape
bet̄a tao su beterapó. Atétu betere alamó
tūe muturaalu, d̄a ketek̄e buóló depe tukó
wei ala i du betere ape.

¹¹ Yālo i yó melale forape so whi feané
wosóló deté fu beterópóló yó mótu betae.
¹² Mepaae whirapené yā teó kokopei
whipóló kisipa mutu, naao yó mótu betere
fo wosaalomeipóló faleyaqsóro, naao du

betere fokélé, betere alakélé, yaala sóko fu betere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, me dowi alatamo hosekéni, mo kae betere ala Keriso so whi feané kolóló, mo wisirapóló naao du betere ala sya wóló du beteropóló yae. ¹³ E ya beterepaae waai teópatei, mepaae kae kae alarape fea naao taaróló, Kótóné asemó yóló muló betere fo betá so whi feané wosópóló hakeamó dosayáo, so whi deokayóló haepaae derepaqsóro keteké bulatere fokélé yó melóo, Kótóné bete mole fo i ape yóló, yó matere alakélé taaréni mo yó tawae. ¹⁴ Atétu bitu, kale Keriso so whi tetéroló kaae tanópóló sóro betero betere whirapené naao tikimó naase mulóló momarótu betepa, Kótóné me whipaae i fo yae depa yale sukamó, Deji Kepe Wisiné wisi ɔla wisi yamó hale melalepó.

¹⁵ So whi feané naao ai du betere wisi ala wisi fakeraté fu betereitei kolóló, mo wisirapó yópóló kisipa keteréni, ai alapaetóro keteké buóló erótu betae. ¹⁶ Téturaalu, naao betere alaró yó mótu betere fotamo mo hotowayóló kaae taru, naao ai yó tare ala deokayóló taaréni, hale yótóro tawae. Ai alatamo yó tapa, ti yakélé, naao yó mótu betere so whikélé aluyaqsóro, tao saalopó.

5

Whi disiraperó wulia sorapetamo, wae sóro kutó diratere whirapekélé feapaae i ala yae yale fo

¹ Yata teó whipa, ma fo duraalu mepaae whi disirape foné sóro deteraainé ini, mo naao ayapaae dere ma fo kaae dua yae. ² Teó kokopei whirapepaaekélé, naao no apupaae eratere ala kaaetóro eróo, mepaae so disipaaekélé mo naao haepaae dere ala kaae eróo, teó seimale sorapepaaekélé, mo naao ne apupaae dere ala kaaetóro eróo duraalu, mo wisi kisipa betá muóló erótu betae.

³ Naale senaale mei, mo doasi yayatu betere wulia sorape keteréni mo wisiyóló tao sua yae. ⁴ Tétu betá wulia soné ama naale senaale ó ama naale senaalené deale naale senaale betepata, ti ai naale senaalené Kótóné ala eróturaalu, atimané hama alima kaae tatu yale kaae, atimané

auma serekélé atéro kaae tapa, ti Kótóné mo wisirapó kisipa muaalopó. ⁵ Tereitei, mepaae wulia so tao saaire so whi bitini, mo yayatu bitutei Kótópaae tué tiki tiróló, take nalo betaaire alimó wisi ala wisi ke-laalopóló kaae tawóló bitu, dilikitamokélé, detamokélé, Kótópaae tao sae yóló moma yó tarapó. ⁶ Tétu betepatei, mepaae wulia so ama tó tikiné ekelere alamaaté du betepata, ti ai so a mo betepatei sukune whi aorapó. ⁷ I ala yae yóló du betere forapekélé, mo so whi feané wosóló sya fópóló yae. Ti noa yópóló dumipó. Mepaae Keriso so whiné wisi ala dumipóló eratere fo yaqsóro dapó. ⁸ Mepaae whirapenétamo ama kili whi so tao sóro kaae tani yóo, ama soró naale senaaletamokélé wisiyóló kaae tani yóo depa, ti atétere whiné Kótópaae tué tiki tiró betere ala amatei faleyóló, i wisi ala inipóló dere fo yaosóro, mo whirapené du betere alakélé teteraasepóló dapó.

⁹ Diá Keriso so whiné mepaae wulia betere sorape ɔla ɔla yayatepa, tao saaire fo i dapa wosae. Daaq mepaae wulia sorape tao saairaaalu, doi mole tikimó betá wulia so 60 ba fotamo kemenipa, ti kale sorapené doi mole tikimó touróló mullaqse. ¹⁰ Motamo ama oma aqmótóro bitu, wisi ala erótu betale doi mole so betepa, ti ai soné doi asenérápó. Ti ai erótu betale wisi alarapeta etéropó. Naale senaale wisiyóló kaae taté fu betale alakélé, uké wale whirape wisiyóló dape su betale alakélé, mepaae sorapené naale senaalené di dasutu dere kaae, Kótóné so whi tao sóro erótu betale wisi alakélé, mepaae kae kae sekétere so whi tao suayale alakélé, kae kae du betere wisi alatamo touróló du betepata, ti atei kaae wulia soné doi asenérápó.

¹¹ Tétu, mepaae wulia betere teó sorapené doi mepaae doi mole wulia sorapetamo touróló mullaqse. Ti noa yaqsóro dumipó. Atima Yesu Kerisoné kutó diraalopóló yóló mulale fo tetéroló, nalomo whi kaetamo furaalu, tikaqsóro dapó. ¹² Atéro whitamo furaalu, folosóro yóló mulale fo tikale betené dowi dupu saqsóropó. ¹³ Ti ai alamaaté meitei, atima kutokélé dini, deokayóló hale bitu, mené

bepe bitiré kotere alamaaté dua dapó. Atéro hoko bitiré kuturaalu, kutó ditere nisi yópóló dere alakélé, mepaae so whi eraterere fokélé, mo enénire fokélé hoko deté kutu beterapó. ¹⁴ Mepaae wulia betere teó sorapepaaekélé, ma fo i dapa wosae. Me whiné diá dokóló naale senaale deyóló diané be ó nokole ɔla ó mepaae ɔlarapekélé wisiyóló kaae tapa, dané bóe whi Satan-né dā Keriso fake so whi faleyóló só deraaire tū muaqsóro yae. ¹⁵ Mepaae wulia sorapeta, ti kale tū wisi taaróló Satan-né ala eraairaaalu, ai tū ai sya fele ape.

¹⁶ Mepaae kisipa tiki tiró betere soné ama kekelé sotamo atima tuámó betepa, ti ai soné atei wulia so mo wisiyóló kaae tanérapó. Ti noayaqsóro meipó. Kale Keriso so whirape atima mepaae kekelé meire wulia sorape tao suraalu, kekelé betere wulia sorapetamo bipi yaqsóro, kekelé betó mole wulia sorapeta, ti atima kekelénétóro tao sua yópóló yae.

¹⁷ Fo meta i ape. Kale Keriso so whi teteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whirape atima Kótóné so whi mo wisiyóló dapesó fu betepata, ti atima doi mulatere ala mo ti tó mó beleróló mo doa doi mulópóló yae. Atépatei, mepaae teteróló kaae tare whirape atimané diyópóló tukóló muló betere kutóta, ti Kótóné fo yó mótu betere alaró Keriso whi keteke bulatere fotamo eró tare whirape, ti mo doa doi mulópóló hale sóro horótu betae.

¹⁸ Ti noatepae, i aseýóló muló betere fo tué muae. Kale *bulmakau* hupurapené whiti ne ó *bali* ne ke whiné naairetei sókó fópóló, teiya teiya duraalu mepaae ke naqsórópóló kulumu faaraqse. Ai dere fo kaae me i ape. Kutó diratere whiné ama diale kutómó dupu sópóló melae fo aseýóló muló beterapó. ¹⁹ Térapa, me fo i ape. Beta whiné duraalu, kale teteróló kaae tare whiné i dowi ala depa kelalepó, dere fo wosaqse. Motamo, tamo ó sore whiné kelalepó depa, ti ai kale dowi ala yale whi so whi feané keletómó foné sae. ²⁰ Ti noa yópóló meipó. Mepaae whirapekélé ai dere ala kolóló wiyópólópó.

²¹ Yalo i dosayayale alarape yae yóló yapaae du betere fo hasókó feni, mo eró

taruraalu naao hosaa mole so whipaaemo wisi ala eróo, mepaae so whipaae kae ala eróo yaqse. Tétu, mené dere fo bete wisinipatei taleturaalu, atimané take du betale alamó kisipa mutu, miókélé i ala mo du yalepóló tao sere ala ó só deratere ala momókó yaqse. Ti i dere fota, Kótóné kele tó mókélé, Yesu Kerisoné kele tó mókélé, ama kae sóro beteró betere *ensel*-rapené kele tó mókélé, yalo yapaae i ala mo yae yóló i mulatere ape.

²² Mepaae whi Kótóné so whi teteróló kaae tanópóló sóro beteraai depata, ti hapale hoko sóro beteréni, ama betere alapi kaae kolóló, sawa kaae taté fae. Téramémó, ama dere alatamo mo wisipa, ti ama tikimó naase mulóló sóro beterae. Mepaae whirape dowi ala du betepa, naotamo ai ala ekesé yóló sesétere fo initepata, ti yakélé ai dowi ala kwia ai sere ape. Téyaqsóro, naao du betere wisi ala me dowi alatamo hosekényi, mo wisi alamaaté du betere whi betae.

²³ Téruraalu, ya suka fea daló tare kae kae kisiró depe tuámó daale kisi betetamo wisiyópóló, mo weimaaté néni *wain* weikélé sawa téti nukua yae.

²⁴ Mepaae so whi atimané hakeamó du betere dowi alata, so whi feané kolóló tuérapó. Atéreteiné ai du betere dowi alamó fo tokótamo yóló kwia saaire be de teópatei, atima só deró beterapóló, so whi feané kolóló tuérapó. Mepaae so whi atimané kinóló deté fu betere dowi ala take fo tokótamo yóló taletere sukamó hakearatepa kelaalopó. ²⁵ Atétere kaae, mepaae hakeamó deté fu betere wisi alakélé, ti so whi feané kelerapó. Mepaae kikititi deté fu betere wisi alarapekélé ti so whi feané keletómó hiranénipó.

6

¹ Kutó dirópóló wae sóro beteró betere whirape feapaae dere fo i ape. Kótóné doiró dané yó mótu betere fotamo mepaae so whiné faleyóló doka doka yaqsóro, ai whirape atima wae sóro dupuyale whi aqmó sukóló bitu, kutó mo wisióló diraté fu beterópóló yae. ² Mepaae wae sale whi talerapeta, ti Keriso whirapepó. Ai whirapeta, kale wae sale whirape atimané

nopóló kisipa muóló, atima aomó betere hýyóló deka kutó dini, mo doa ketekę buóló dirópóló yae. Ti noatepa meipó. Atima ai ditu betere kutómó botokotere ọlata, ti Kótópaae kisipa tiki tiróló betere Keriso no apunétóró naalo ai ape. Térapa, i yae yóló du betere fo yó móturaalu, mo dirii ma fo du betae.

Moni-mó hosaa muaqse yóló ere fo

³ Mepaae whırapenétamo kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepata, ti ai whıné Tale Yesu Kerisoné yó matere fo wisiró Kótóné ala i ape yóló yó matere fotamo sya fumipó. Ti ai whıné ama dere alata, wisirapóló bopé faketu betereine betá alakókélé mo kisipanipó. Ama nomarapetamo betá tuę muóló bitini, mo sawa fomótei doasi fo nisyóló dóroi du betere alaró u teterótu i teterótu dere alatamo du betereine ama kisipa tiki wisini, mo dorapó. ⁴ Atéturaalu, mepaae whıné dere ala kolóló ẹkélé até ené yóló dei kisipa mutereteikélé, kae kae ọlamó alale suraalu hęle sere alakélé, me whı dei tuę muópóló kae kae eratere fokélé, me whıné me dowi ala depa kilinitei, yalemolópóló haleti eratere fokélé, dua dapó. ⁵ Ti ai alarape du betere whırapeta, mo foné bete sawakélé atima tuamó muni, mo dowi kisipatóró muluraalu atimasisitei hęle fomaaté yó tarapó. Téturaalu, Kótóné ala erateretei doasi *moni* sere tu mole nisyóló du beterapó.

⁶ Tépatei, Kótóné ala erótu bitu mepaae ọla ọla mo dekéro saaitapóló kisipa muni, téti suraalu, ita Talené matere ọla supóló supata, ti mo doasi ala ai ape. ⁷ Ti noatepae, da haené depemó betero i haepaae wouraalu mo betá ọlakélé tawóló wénitu dere kaae, da i hae taaróló fukélé me ọla tawóló faalomeipó. ⁸ Téyaalopa, da mió bituraalukélé nokole ọlaró deraaire kutitamo téti mupata, ti mo kée yóló wisi tuę muóló betenérápó. ⁹ Mepaae so whınétamo ę doasi *moni* sóró néli whı betenée yóló kisipa mutupata, ti dowi alamó dée nópóló su sere alané kisipa okokoróló ọlisóró fulapó. Téturaalu, na hemó duku dere kaae dowi alané atima dóló sukunótua dapó. Atéro doasi *monimó*

ekęle yóló néli whı betenée du betere alanétei kae kae hęko alaró dowi alatamo kaaróló, so whı doakale hapisaa sélimó durupu dere kaae, dowi alané atima betere bete mo ti doróló só derótu beterapó. ¹⁰ Ti noatepae, kae kae du betere dowi alata, ti doasi *monikó* senée yóló ekęle du betere alané kaarótu beterapó. Mepaae so whı doasi *moni* saaitapóló ketekę buturaalu, Kótópaae kisipa tiki tiratere ala taaróló kópaae ai fu betere ape. Ti aita, atimané yale alanétei betere bete mo doróló dei fomaake kisipa mutu beterapó.

Pol-né Timoti fotokọ bulóturaalu yale fo

¹¹ Kótóné ala erótu betere whı wisi-ó, ai du betere alarapené ya doraqsóró botokó fóló i alarape sya fu betae. Me dowi alakélé muni, mo donoyóló fole alakélé, Kótóné ala wisitóró eraté fu betere alakélé, tuę tiki tiróló bitu naao no netamo yaala sókó fu betere alakélé, me sekę ala wapatei me ọla meipóló fotokọ buóló Kótóné alatóró eró taru, naameyóló mo dua betae. ¹² Atéro Kótópaae kisipa tiki tiróló bitu, ama ala erótu betere mó bóe whıné ai wisi alatamo bóe dupata, ti fotokọ buóló du betae. So whı feané keletómó naao duraalu, Kótópaae tuę tiki tiróló beterapó yale sukamó Kótóné, ya mo ti betere bete tuapaae bitı ape, yalepó. Téyalepa, ai ti betere bete mo diriyóló tao tapatei fóló, kemene fole kwiamó sókó faasepóló dapó. ¹³⁻¹⁴ Fea kae kae betere ọlaró ere ọlatamo betere bete mótu betere Kótóné kele tómkélé, Pontias Pailat betere felekemó halaaíné daalu, mo donoi fomaaté yale sekę Yesu Kerisoné kele tómkélé, i ala yae yóló mulatere fo haşókó fole ala ó dowi ala yalepóló só deratere alakélé ini, mo hotowayóló eraté fu betero, da teteróló kaae tare Tale Yesu Keriso wale sukamó sókó faasepóló, yało yapaae mo dirii ma fo i yóló mulatere ape. ¹⁵ Tale waaire be dęta, mené ali tanitei, Kótóné ama tukóló muló betere be demótóró waalopó. Fea ala feata, ti amatóró teteróló kaae taru, mo wisi alamaaté faanuraalu i haemó betó mole doasi topo whırapero mepaae ọla ọla teteróló kaae tare talerapetamo teteró betere Taleta ątórótípó. ¹⁶ A betá

mo kaayólókélé ó kemekélé ini, mo ti betó tare Kótó beterapó. A ama kae ere de tuamó betepa, mo whi betakélé, a betere felekepaae fenénipó. Mo whi betané kolókélé inireteiné miókélé a kelenénipó. Ai seké atóro dukiróló, mo doasi fotokó bole doi kemekélé ini, mo hale muó taté fu beterópóló yae. Mo kée! Térópóló yae.

¹⁷ I haemó doasi *moni* tare néli whirapené i ala yópóló, ma fo i yóló mulatere ape. Atimané ai tare doasi *monimó* bopé faketuraalu, take nalo ai *moniné* atima tao saalopóló kisipa mutu betaqsóro yae. Ti noatepae, ai *monita*, ti muó tawaaire ɔlapakó kisipa tiki tiraalomeipó. ɔla ɔla fea mótu betere beteta, ti Kótótóro beterapó. Ai Kótóné hamokoróló damó ɔla ɔla fea sumó mótu beterapó. Atéro matere ɔla ɔla suraalu, mo kée yóló da hajiné sukóló só tarapó. Tétu beterapa, take nalo waaire alimó dapaae mo wisi ala eraalopóló kisipa mutu, apaae beta kisipa tiki tiróló beterópóló yae. ¹⁸ Atimapaee dia doasi *moni* tare néli whi biture kaae, diaaɔ du betere wisi alamaaté dia tuamó faanu néli whi beterópóló yae. Atéro bitu, diaaɔ tare ɔla ɔla bukóló mepaae yayare so whimó hamokoróló hale mótua yae. ¹⁹ Atétu betere alanétei, take waaire alimó mo diriyóló beterópóló, doasi bete muaaire wisi wisi ɔla muté muté horaalo ai ape. Téyaalopa, atima mo ti betere bete mo diriyóló taru du beterópóló, i ala yae yóló yó mótu betae.

²⁰ Timoti-ó, ya melale ɔla wisi me alané ó me whiné doraqsóropa, hotowayóló kaae tawae. Me bete munire hale hoko fotei, so whiné mo bete mole fo nisyópóló kisipa tiraaire fo depa, aita Kótóné bete mole fotamo bóe dilapa, kisipa keteróló sisópaae erae. ²¹ Mepaae whirapené ai fo mo dere nisyóló Kótópaae tué tiki tiróló betereitei taaróló ai fele ape. Térapa, yalo mo hosaa mole no-ó, Talené hale hamokoróló tao sere ala ya tuamó muó tanópóló yae.

2 Timoti

1-2 I dere așeta, Kótóné ama tuęre ala sya furaalu, dotonale *apotel* whi Pol-né dapó. Yało hosaa mole naale Timoti ya paae Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wou betere kolené sukuturaalu hałe tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, ya tuamó muó tanópóló yae.

Talené fo aqmó sukóló bitu erótu betae ere fo

³ Yało ayarape deale whirape me dowi ala ini, tuę wisi muluraalu, Kótóné ama ala eraté wale kaae, mió yałokélé Yesu Keriso tuamó mo ti betere bete mulapóló kisipa mutu, ę ama kutó i dirótu betere ape.

Tétu dętamokélé, dikitamokélé, ya kisipa keteréni, momatóró yó taruraalu, Talepaae mo kée dapó. ⁴ Naao kelemó dorowou betere wole kaapemó kisipa mutu, ę haíné sukai ya kełe wolée i du betere ape. ⁵ Yało tuę mutupa naao tuę tiki tiratere alata, tómó ini, folosóro naao ausere Lois-ró naao hae Yunis-tamo tuamó iru yale kaae, mió ya tuamókélé mo atérapóló kisipa mutapó. ⁶ Atérapa, naao tikimó yało naase mulale sukamó Kótóné yapaae melale ala mo hałe muaqsóropa, si mi holópóló flitu dere kaae, mo doa keteke buóló erótu betaasepóló, ma fo i dapa wosae. ⁷ Ti noatepae, Kótóné da melale kepe beteta, wiratere kepe ménitei, da mo halaaiyóló, yaala sókó fole ala yóo, da tuamó kae kae mole kisipa tiki haşókó fóló dowi ala yaqsóro, mo wisiyóló teteróló kaae tawóo yópóló, fotokó bole kepe wisi melalepó.

⁸ Térapa, so whi feané keletómó da teteróló kaae tare Talené ala etérópóló yó móturaalu, halaaíné erótu betae. Ama ala erótu betepa, *dipula* bemó betero betere whi ę kilitukélé hale yaqse. Téní, kale mió i wosetu betere fo wisi yó mótu betepa, ę su betere sekę kaae mené yapaaekélé eratepa, belée tawae. Ti ai sere sekęta, Kótóné damopaae mótu betere fotokó tuamó betepa, ti şumó belenérápó. ⁹ Ti ai sekéné amatei da aluyaqsóro tao sóro

ama kae betero betere so whi betero pólo ę beterepaae ape yaletaita, ti dané me wisi ala dere kolóló initei, Kótóné ama mo eraalopó yóló muló betere ala sya furaalu, hałe hamokoróló tao salepó. Da atéro Yesu Keriso tuamó betepa melale hałe hamokoróló tao sere alata, i haeró şatamo aleyaaipatei meló beterapó. ¹⁰ Ai alata, da tao sere whi Yesu Keriso wale sukamó haķeamó eratepa, so whi feané kelalepó. Ti ai sekénéta, sukutere ala ama sóro mo ti aluróo, mo ti betó tawaaire ala dę tuamó mupa so whiné kolóo yópóló, mió i wosetere kisi fo wisi yó mótu betereiné haķearalepó. ¹¹ Mió i wosetu betere kisi fo wisi kae kae be huluamó betó mole so whiné wosópóló Kótóné fo i ape yóló yó melóo, bete mole fokélé yó melóo yópóló, amatei ę dotęyaaairaaalu sóro beteralépó. ¹² Atétu betere alamó ę sekę su betepatei, wiyóló haletere alakélé dumipó. Ti noatepae, ę tuę tiki tiróló betere sekęta, yało mo diriyóló tuęrapó. Atéru, mo hotowayóló kaae tawae yale ala mió i betere alimókélé amatei kaae taté fóló, take kemene fole sukamókélé ama mo şumó kaae tanérápóló kisipa mutapó.

¹³ Yało yó matepa wosale fo mo diriyóló tuę mulu, naao yó mótukélé ai fo kaaetóroti yó mótu betae. Atéro yó móturaalu, Yesu Keriso tuamó bitu, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, yó tawae. ¹⁴ Mené yapaae wisiyóló kaae tawae yóló melale ęla wisi me ala yaqsóro da tuamó betere Deį Kepe Wisiné ya fotokóratepa, mo hotowayóló kaae tawae.

¹⁵ Esia hae kwiamó betó mole whirape feané ę taaróló fupa, Fikelus-ró Hermosenes-tamokélé ę taaróló feletei naao ai tuęre ape.

¹⁶ Onesiporus-ró ama be whitamopaae Talené kolené sukóló tao sere ala erópóló yae. Ti noatepae, ę *sein* képiné dokóló *dipula* bemó betepa kilitu, atima wiyóló hale ini, wisi ala eraté fu betepa, ę kisipa feléyóló betalepó. ¹⁷ A Rom be huluapaae wóló, ę momó betero pólo kelaai kikitu wikélé ó hókélé ini, mo keteke buóló keketé kutu betero nalo ę kelalepó. ¹⁸ Take Tale waaire be demó ama kolené sukóló tao saaire ala wisinaale apaae erópóló yae.

Damo Epesus bemó betepa, ama ę tao suraalu, kae kae ala eraletei naao ai tuęre ape.

2

1-2 Térapa, Yalo naale-ó, Yesu Kerisoné hęle hamokoróló tao sere ala tuamó fotokọ buóló betae. Atéro bitu, so whi feané keletómó yalo yó mótu betepa wosale fo naao mepaae mo wisi ala yó tare whirapepaae i kale fo wisi mo wisiyóló kaae tawae yóló sóró beterae. Ti ai whirapeta, hęle whirape meitei, mo so whipaae Kótóné fo yó melaai mo sęre whirapetóró sóró beterae. ³ Dęta, Yesu Kerisoné sóró betero betere diki tare whi wisirape sę betepa, sekei ala wapakélé me ęla meipa, damo betamó titiyóló bitu, hęle belée tawae. I haemó betó mole diki tare whirapené dere ala tuę muae. ⁴ Atima tęteróló kaae tare whinė kisipa tiki feléraaire alatóró yó taru, mo so whinė kae kae du betere alatamo hosekéyóló dumipó. ⁵ Atétu dere kaae, mepaae whirape sururu yóló furaalu, i yae yóló muló betere fo wisiyóló sya fenitepata, ti kale folosóró fole whirapené derótua dere topo tao saalomeipó. ⁶ Kutó dituraalu, depe tukó wei ala du betere whinėta, folosóró ęlumé dere ęla amapi senęrapó. ⁷ Yalo i dere fo bete wosóló, noa fo betené dérópóló kisipa tekeyae. Atétepata, ti ai forapené bete Talené yępaae yó melaalopó.

⁸ Yalo i yó mótu betere kisi fo wisita, kale Depit-né deté wale whi Yesu Keriso sukóló momó kepaayóló beteraóló du betere fo mo diriyóló wosóló, kisipa muae. ⁹ Ai fo erótu betere mó, ę mo dowi ala yale whi kaae *sein* képiné dokóló *dipula* bitu, mo seke su beteraóló. Téretei Kótóné fota *sein* képiné dokóló munipó. ¹⁰ Atęrapa, Kótóné sorokó su yóló kae betero betere so whirapeta, Yesu Kerisoné tao sóró mo ti betó tawaaire dę tuamó beteraóló kisipa mutu, ę kae kae sekei ala sótóró tarapó.

¹¹ I dere fota, mopóló kisipa tiraaire fopa wosae.

Dę ętamo sukutepa, ti dę momó kepaayóló ętamo betamó betaalopó.

¹² Mió i betere alimó dępaae sekei ala wapakélé, hepée taae faróló fupa,

ti take nalo waaire alimókélé, fea ala fea ama kaae tare kaae, dękélé ętamo betamó bitu, tęteróló kaae tawaalopó.

Dęnéta mo ę tuęnipó depa, ti amakélé dępaae diękélé ę tuęnipó fo yaalo ai ape.

¹³ Dęnéta mo ama ala erótu betereitei hęyóló taalatepa, ti ama dęné dere kaae yaalomeitei, ama yó tare ala hęle yótóró tawaalopó.

Ti noatepae, ama ere ala amatei doróló me kae ala enęnipó. Ama du betere ala wisitóró hęle yó tarapó.

Kótóné ama kutó diratere whi wisipó yępóló kutó wisiyóló dirae ere fo

¹⁴ Kótóné fo wisi erótu betere so whirapené kisipa keteraęsóró yó maté fu betae. Tętu, hęle mo sawa fomótei doasi bete mole fo nisiyóló alale sóró u só derótu i só derótu yaęsóró, Kótóné keletómó mo dirii ma fo du betae. Ti noatepae, atei bete munire fo wosetere whirapené kisipa tiki dorótu beteraóló. ¹⁵ Naao Kótóné kutó ditu betereitei, hęko dirateremó haleyaęsóró, mo bete mole fo wisi donotóró yó mótu betae. Atętepa, Kótóné naao ai ditu betere kutó wisiyóló kęae kolóló mo whi wisipóló dukiratere fo yępóló, mo doa keteke buóló erótu betae. ¹⁶ Kótó sisópaae eróló, hęle hęko forape wosaaitapóló faęse. Ti noatepa meipó. Atei fo du betere so whita Kótó kisipa keteróló sisópaae mulóló mo ti aluraté faalo ai ape. ¹⁷ Ai whirapené yó matere fota, dowi humu fakeyóló kęlaaté furaalu, whinė tiki turó dorótu dere kaae, so whi feané kisipa tiki mo ti doraalo ai ape. ¹⁸ Ai fo yó mótu betere whirapekó Haimeniasisró Piletus-tamo kale mo fo wisi taaróló ai fele ape. Ti atimaamoné etei fo du beteraóló. Dę Keriso so whita, take kepaayóló betereitei, momómo kae kepaayaalomeipó du beteraóló. Atętere foné mepaae so whinė tuę tiki tiró betere ala mo dorótu beteraóló. ¹⁹ Tétepatei, Kótóné mo ti muó tawaaire bete tukóló muló betere kapo fake tó mótei i fo aseyóló muló beteraóló.

“Talené ama naale senaaleta, ti amatóró tuęrapó.”

Fo me i ape.

“Talené ama ala erótu betere so whi feata, ti ama so whipa, dowi ala mo taaróló kae betae.”

²⁰⁻²¹ Beta néli whiné ama doakale tene be dolomó, *kold kaparó silpa kapatamoné* aleale wisi wisi ɔla muóo, mepaae mo ni fakeró haetamoné aleale ɔla ɔlakélé muóo, erapó. Atére ɔla ɔla mepaae mo wisi kutó maaté diyaairaalu bukóló kae mulóo, mepaae ɔla ɔla, ti hale hoko kutó diyai saaitapóló kae mulóo, dua dapó. Mepaae whi dené hale bete munire ala sisópaae mulóló, me alakélé munipa, ti mepaae kae kae wisi ala ai whiné sumó eranérapóló kisipa mutu, Talené taleyóló kae beteró beteratapó.

²² Teó so whiné ekele yóló du betere dowi ala yapaaekélé eraqsóro, mo hotowayóló kaae tawae. Atéro, Kótóné so whi atima hosaa tuámó mo wisi kisipa beta mulu, Talepaae momatu betere so whitamó yakélé betámó bitu, mo donoi alamaaté yó tawóo, tué tiki tiratere alakélé yóo, yaala sókó fóló hosaa muni deyóló dua betóo iru, keteké buóló eraté fu betae. ²³ Topo doyóló okokoi kisipa mole whirapené u só derótu i só derótu dere kaae momókó yaose. Ti noatepae, atétere alané hōle sere ala kaarótu beteretei naao ai tuére ape. ²⁴ Ti atei kaae ala Talené kutó diratere whiné dere ala meipa, mo yaose. Téní, so whi featamo mo dua naameyóló bitu, Kótóné fo wisi beta yó melatere fosó fosóre whi betae. Menétamo yapaae dowi ala eratepa, apaae kwia tokó melaai kisipa muni, mo donoi ala beta erótu betae. ²⁵ Kótóné kutó diratere whirapetamo bōe du betere whirapepaae Kótóné fo wisi mo dua naameyóló yó mótu betae. Ti ai bōe du betere alata, hale meipó. Satan-né ama kisipa mole ala erópóló, atima ama hemó ai daló betere ape. Atérapa, ai yó matere fo wisi woseté furaalu, Kótóné atima kisipa tiki feterópóló dua yó mótu betae. ²⁶ Atéro feteratepa, mo foné bete diriyóló tuéturaalu momómo kisipa wisi muóló, Satan-né hemó doló mualetei sokóló hale fópóló eraalopó.

3

Kemetere be demó Kótó hōróló bōe daaitere ala

¹⁻⁵ I dere fo mo diriyóló wosae. Kemeyaaitere alimó mo dowi sekei ala wapa so whi feané i alarape du betaalo ai ape. Atimatei atima yaala sókó fole ala yóo, monimó ekele dere ala yóo, bopé fake dere ala yóo, amatei a hale horatere ala yóo, dowi teka fo yóo, atimané hae aya aomó sukóló bitini yóo, mené wisi ala eratepatei mo kée dere fo ini yóo, Kótóné ama kae beteró betere so whi bitini yóo, mepaae so whipaae yaala sókó fole ala ini yóo, me whitamó hōle saletei hapale kemeraaire tué muni, dowaae fole ala yóo, eratere fo yóo, atimané ekelere ala tetéreni yóo, kōle dere alakélé ini, susupuratere alamaaté eróo, me whipaae wisi ala eraai tué muni yóo, mo no apu nisirutei eleké deyóló dóo, yaaitere ala kisipa tekeyóló ini hōko yóo, mené kolóló dukirópóló nene dere ala yóo, tó tikiné yaaitere ala ekele yóló duraalu, Kótópaae yaala sókó fole ala ini yóo, atima Kótóné ala eratere whirape aqrutei ai ala eraaire fotokō meitepa, atimanétei hōyóló taaralepó. Atei ala du betere so whitamó fulumu yóló bitini tika kae betae.

⁶ Ai ala du betere whirapené wisi ala yaai tué munire sorapené bepaae kikití dua sókó fóló kale sorapené kisipa tiki doróló i ala yae yóló yó mótu beterapó. Ti ai sorape atima du betere dowi alané atima só deróló atimané kisipa tikikélé beséné ni upaae só fua ipaae só wua dere kaae, kae kae dowi ala yaai ekele yóló du beterapó. ⁷ Atimané kale fo wisi saalopóló su betepatei mo foné bete wisiyóló kisipa mutumipó. ⁸ Take Moses-né Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepatei, Janes-ró Jamperes-tamoné ai fotamo bōe du bitu yale kaae, ai whirapénékélé mo fotamo bōe du bitu, dowi ala yaaire kisipatoró fāanuraalu, Talepaae tué tiki tiró betaaire ala sunipa, Kótóné atima taaralepó. ⁹ Kale u whi tamopaae yale kaae, ai whirapené hōko ala du betere bete so whi feané kolópóló hakearatepa fōlo sukamó deté fu betaalomeipó.

Pol-né Timotipaae i ala yae yóló ketekę bulale fo

¹⁰⁻¹¹ Tépatei, yało yó mótu betere fokélé, ę betere alakélé, yało yaai tuę mutere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, seķę beleté fu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, seķę ala wapatei hepée taae faróló hałe yó tare alakélé, susupui ala erótu betepakélé, kae kae su betere seķę alakélé, ę Antiok beró Ikoniam betamomó betepakélé, Listra bemó betepakélé, ępaae kae kae susupui ala erótu betaletei, fea naao ai tuęre ape. Ai alarapené ę só de-raqsóró Talené ę tao salepó. ¹² I fota mo dapó. Mepaae whı detamo Yesu Keriso tuamó bitu, Kótóné ala eraai kisipa muóló erótu betepatei mo whırapené atimapaee seķę ala erótu betaalopó. ¹³ Ai ala erótu betere whıraperó mepaae wisi ala du betere nisi dere whırapetamo atimatei dilikitu yale kaae, atimané mo so whıkéle dilikitu beterapó. Atimané atéro du betere dowi ala mo ti faketuraalu, atima mo do-raalopó. ¹⁴⁻¹⁵ Atimata ai ala du betepatei, yața kaepa, yaþpaae ai fo yó melale so whırape naao tuęru atimané yó melale fo tuętóró yó tawae. Kótóné mo ama kae aseýóló muló betere fota, ya mo ketemó bitu woseté waletai naao mo tuęrapó. Ti ya Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiraté fu bettereiné aluyaqsóró ai fonétei mo tao saaire bete wisiyóló tuę yópóló, yó melanérapó. ¹⁶ Kótóné asemó yóló muló betere fo feata, ama bole fomo sókó far-aleteiné eró beterapó. Ti aita noa ala yópóló meipó. Kótóné ala eraterere whıné kae kae wisi ala erótu beterópóló kisipa mutu, yóló muló beterapó. ¹⁷ Tétu, ai fonétei mo so whıpaae yó matere ala yóo, dowi ala depa foné sere ala yóo, me hoko ala depa donoterere ala yóo, Kótóné ama donoi alamaaté mo sumó wisiyóló eraté fóo enérapó.

4

¹ Kótóné kele tómókélé, da betere so whıró sukale so whıtamo fo tokótamo yóló tale yaaire whı Yesu Kerisoné kele tómókélé, ę waaire be deřó ama teđeróló betere alatomomó tuę muturaalu, yało yaþpaae i ala yae yóló dirii fo i dere ape.

Kale fo wisinaaleta so whı feané wosópóló i ape yóló yó mótu betae. ² Ai fo yó melaai tukóló muló betere be demókélé, ó mo hałe be demókélé, naao yó melaaire fo ali ali yaqsóró taleyóló kisipa muóló betae. Atétu, mepaae whırapené hasókó fupa donoterere alakélé yóo, me dowi ala depa taalae yóló, foné sóró ketekę bulatere fotei yóo du betae. Atéro yó matere fo wisiyóló sya fenitepa, foné sóró hapale só deréni, dua kaae taté fu bitu, kale bete mole fo betę mo hotowayóló yó mótu betae. ³ Ti noatepae, mepaae whıné kale mo bete mole fo wisi yó mótu betepatei, so whıné wosetere hıraaire ali waalo ai ape. Ai fo wisi wosetere hıróló, atimané yaai kisipa mole ala sya furaalu, diąné yó mótu betere fo wosaalo hıróló atima wosęliné eķęle yóló wosetu betere fo wosaaitapóló, atei kaae fo yó matere whırapepaae ape depa, atima fea wóló touraalopó. ⁴ Ti mo bete mole fo wisi atima wosetere hıróló sisópaae eróló, bete munire dolęa fo wosaairaaluu eķęle yaalopó. ⁵ Ai alata mo du betaalotei, yaþpaae kae kae ala wapa, furu furu ini, kisipa diri iruraalu halaaiyóló betae. Mepaae seķę ala wapakélé belée taruraalu, kale mió wosetere fo wisi betę yó mótu bitu, Kótóné yaþpaae erae yóló muló betere ala fea taaréni eró tawae.

⁶ Ti noatepae, mo so whıné Talepaae momaturaalu, kale *wain* wei momatere kapo fake tómó sunée derótu dere kaae, yało betere bete mió i kemeratere ape. Ti ę i hae taaróló faaire be de mió i sókó waaitere ape. Kale bóe dale alakélé yało mo wisiyóló dóo, sururu yóló fóló sókó fópóló muló betere dalemó sókó fóo, Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere alakélé hałe yó tawóo yalepó. ⁷⁻⁸ Téyaletiné mió yało doimó muló betere topo tao mulapó. Ti aita hałe topo tao meitei, da feané yale alamó fo tokótamo yóló mo donotóro taletere Talené ita, mo donoi ala du betere whı i ape yóló melaaire topo taopó. Ti aita, yałomaaté saalomeitei, Tale waaire be de sókó wópóló kaae taté fu betale so whı feané saalopó.

Pol-né Timotipaae hapale ape yale fo

⁹⁻¹² Fo me i ape. Ya ę beterepaae hapale waasepólópó. Ti noatepae, Demas ą i haemó du betere alamó hosaa mutu-raalu, ę taaróló Tesalonaika bepaae ai fele ape. Tétu, Kresens-kélé Kalesia bepaae fóo, Taitus-kélé Dalmesia bepaae fóo depa, Luk betą ętamo i betere ape. Ti Mark ąta, ę Tal-ené kutó diratepa tao su betere whi wisipa, ya wou ą dapesó ape. Tikikas ąta Epesus bepaae fópóló, yało dotęyalepó. ¹³ Tétu, yało bukutere kuti Troas bemó yało no Karpus-tamo mupa walepa, ya wou sóró ape. Yało bopeyóló mulale asętere sókurape sóró wou, kale hupu sekaęné aleale asętere sókurapekélé ai mulapa, taaróló wéni, mo sóró ape.

¹⁴ Kapa diriné ọla ọla aletu betere whi Aleksandané doasi bóe dóló ępaae sekei ala eralepó. Atéyale kwiata, ąpaae Tal-enétei tokó melaalopó. ¹⁵ Ai sekéné ąané yó mótu betere fotamo doasi bóe dalepa, yałtamokélé bóe dóló me dowi ala eraqsóró mo hotowayóló kae tawae.

¹⁶ Ętamo fo tokótamo yóló só deraai kaae sóró taleyale sukamó me whiné ę tao sere fo yaai ani, atima feané ę taaróló felepó. Atimané atei ala yale kwia Tal-ené alurópóló yae. ¹⁷ Tépatei, Tale ętamo betámó daalu fotokọ sýmó bulaleteita, kale fo wisi yało mo diriyóló eratepa Juda fake mei, kae fake so whi feané wosópóló eralepó. Téteremó, atimané ę mo felekemó dóló aluraletei, Talené tao salepó. ¹⁸ Mepaae whirapené kae kae dowi ala ępaae eraqsóró, Talené ę tao sóró ama tęteróló betere hepen bemó ere ala wisi tuámó beterópóló, mo wisiyóló dapesó fóló beteraalopó. Ama doi betą mo doasi doi muó taté fópóló yae. Mo kée! Téyópóló yae.

Mo kemerótu kọleó yale fo

¹⁹ Prisila-ró oma Akuila-tamopaaekélé, Onesiporus-ró ama kekelé so whitamopaaekélé kọleó yae. ²⁰ Erastus Korin bemó betóo, Tropimus ą Miletus bemó heponé sukóló muóo epa taaróló walepó. ²¹ Yałta, sosóli ali waaipatei, ipaae hapale waasepóló dapó. Yupulus-nékélé, Pudens-nékélé, Linus-nékélé, Klodianékélé, mepaae Keriso norape feanékelé, yałpaae kọleó dapó.

²² Térapa, Tale naao kepe bete tuámó bitu, ama hałe hamokoróló tao sere ala ya tuámó surópóló yae.

Taitus

¹ Ẹ Kótóné kutó diratere whi bitu, Yesu Kerisoné dotẹyale *apospel* whi Pol-né dapó. Atéro dotẹyaleteita haḷe mei, Kótóné ama sorokó su yóló betero betere so whiné Talepaae tuẹ tiki tiróo, kale bete mole fo tuẹ yóo, yópóló ẹ dotẹyalepó. Ai bete mole mo fo wisi diriyóló kisiparu, tuẹ tiki tiróló Talené ala eraté fu betera-pó. ² Ti tuẹ tiki tiratere alaró mo bete mole fo diriyóló kisipare alatomota, take nalopaae mo wisi ala tuamó betaalopóló, mutere tuẹ tómó belerapó. Ti ai alata, kapala fo mo sawakélé eneitere Kótóné saró haetamo kaaraai teópa, mo taketitei yóló munélipakalepó. ³ Dá aluyaqsóro tao su betere Kótóné ama fo wisi ẹpaae mo wisiyóló kaae taru, so whipaae yó male fae depa, yaḷo yó maletéiné Kótóné ama mo eraalopóló tukóló muló betere be demótóro ama yóló mulale fo haḷearalepó.

⁴ Taitus-ó, yaḷo i dere aṣeta, damo wusuró mo betá fotóro wosóló Talepaae tuẹ tiki tiró betere alakélé betá ala ereteiné ya yaḷo hosaa mo turó mole naalepa i dere ape. Dáné aya Kótóro dá tao sóro wisiró betere whi Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deóló dua betere alatamo ya tuapaae erópóló yae.

Atimané diyaaí yale kutórape kemerópóló Tatus Krit-mó beterafe fo

⁵ Ẹ faairaalú, ya weiné bopéro daaló betere hae Krit-mó betero fele bete i ape. Mepaae diyóló kemeréni, kwia mupa taarale kutórape naao donoróló diyóló kemeróo, ai hae kwiamó tẹ mole be huluamó betere Keriso so whi teteróló kaae tawaaire whi disirape sóro beterafé kweyóo, yópóló taaróló felepó. ⁶ So whi teteróló kaae tawaaire whi disi sóro beterafe, i ala ere whi sóro beterafe. Me dowi ala yalepóló só derénitere whi betóo, sokélé mo betatóro dokóo, ama naale senaalekéle Talepaae tuẹ tiki tiró betóo, mepaae so whiné ama naale senaale hama alima aomó bitini dowaae fóló, atimané tó tiki felé yaaire ala du betepa, só deratere

fo ini yóo, dere whi sóro beterafe. ⁷ Atéro beterafe whi, Kótóné ama dirae yale kutó teteróló kaae tareteiné mepaae whiné me dowi ala yalepóló só deratere fo ó mepaae whiné dere fo woseni dowaae furaalu, ama kisipa mole alatóro sya fole whi ó hapale fopaae butere whi ó *wain* weí mo dekéro nokole whi ó hapale fopaae buturaalu hoḷe sere whi ó doasi *moni* saai ekeleru, kapala ala du betepa, ti atétere whi beteranénipó. ⁸ Ai dosayayale alarape ini, uké whi wisiyóló dape sóo, wisi ala maaté yaai ekéle yóo, ama tikiné ekelere ala ini, ẹ amatei teteróló kaae tawóo, ama dere ala fea mo donotóro yóo, Talené ama ala erópóló, kae betero betere whi betóo, yaaitere alarape taleyóló mo bete mole alatóro yó tare whi betóo epa, ti so whi teteróló kaae tanópóló, sóro beterafe. ⁹ Térapa, kale bete mole mo fo mené yapaae yó melaletéi diriyóló tuẹru, mepaae so whi keteké bulóo, ai fotamo bóe du betere so whi donoróo, enére whitóro sóro beterafe.

¹⁰ Ti haḷe hoḷo whi sóro beterafe dere fota, ti i betené dapó. Kale mo fo wisitamo bóe du betere whirapekéle, bete muni haḷe hoḷo fo du betere whirapekéle, kapala fo yóló so whi dilikitu betere whirapekéle fea betó mole tuamó tiki sekaḷe tikae du betere whirape mo dekéro betó moleteiné dapó. ¹¹ Atimané du betere alata, enénire fotei ai yó mótu betere ape. Aita haḷe dumi, kapala so whi dilikóló *moni* saai du beterafé. Atéro yó mótu betere foné betá whiné ama soró naale senaaleta-mokélé, ama fake whikélé, atima fea betá be dolomó betó moletei ai dorótu betere ape. Atétu betere ala momó kae yaqsóro, mo taalae yóló foné sae. ¹² Ti ai Krit haemó betó mole whirape atimané fo eratere kóló whi betané i fo erapó. “Weiné bopéro daaló betere Kiriti haemó betó mole so whi fea kapala fo buóo, hupu haoné dere kaae, dowi ala haḷeamó hoḷo yóo, dekeyóló bitu ọla maaté dekéro naai ekéle yóo, du beterafé,” ¹³⁻¹⁴ Atimané fo eratere kóló whiné i alarape du betepa ke-lalepó dere fota ti mo dapó. Térapa, Taitus-ó, naao teteróló kaae tare so whi atimané tuẹ tiki mo diriyóló tirópóló, Juda fake so

whiné dolāa foró kale mo bete mole fo hōrale whīrapené i ala yae dere fotamo wosaqsóró, mo deteraa yóló atima foné sóró ma yae. ¹⁵ Mepaae wisi tuétóró mole whī atimané dere alaró dere fotamokélé, mo wisiyóló du beterapó. Téretei, mepaae whī tué tiki tiró bitiniru, atimané hosaa tuámó dowi kisipa mupa, ti ama dere foró dere alatomokélé wisini, mo turó dorapó. Ti i dere fota, mo dapó. Atimané tué tikiró hosaa tuámó mole alatomota, wuliné api fulukó fóló ɔla wisi dorótu dere kaae, dowi alané atima mo ti doró beterapó. ¹⁶ Ti Kótó tuérapó du betepatei, atimané dere alané ti Kótó tuénipóló hakeamó yó matapó. Atima mo sonaalei ala du betere so whī betóo, dere fokélé woseni, tikóo du bitu, wisi ala yaaire mo sunipó.

2

Sere otere ó teó so whīpaae Talené bete mole fo etéro yó manérapóló ere fo

¹ Naao fo yó móturaalu, kae kae fotamo touróló yó meni, Kótóné mo bete mole fotoró erótu betae. ² Atéro yó móturaalu, mepaae hāle Keriso maaté betere whī disirape atimané dere ala sawa tétitóró yóo, nokole ɔlakélé kisipa tekeyóló tétitóró nóo, so whiné atima dere ala kilituraalu, mo donoi ala dapóló doi mulóo, atimané mepaae ala yaai fopaae hapale buni, hotowaró kaae taru, tué tekeyóló yóo, Talepaae tué tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, Talené ala taaréni, hāle yó tare alakélé mo diriyóló kisiparu, erótu betere whítóró beterópóló, ma fo yae.

³ Até dere kaae, so disirapepaaekélé, atimané dere ala Talené so whiné dere alatóró du beterópóló yae. Téturaalu, so whī eratere fo ó *wain* wēi dekéro naai ekēle ini, mo wisi fo maaté yó mótu beterópóló ma yae. ⁴ Téturaalu, ai so disirapénemo mepaae teó sorape atimané whīró naale senaaletamopaae yaala sókó fole ala du beterópóló, etéro yae yóló yó manérapó. ⁵ Atimané me ala yaai fopaae butere ala hapale ini, hotowaró kaae taru, tué tekeyóló mo wisi alatóró yóo, bemó ɔla bilitere alakélé, naale senaale kaae tatere alakélé, be kaae tatere alakélé, mo kelaalo kokoi

alaró hosaa tuámó me kisipa muni, mo wisi kisipa betā muóló, atimané whī aomó beterópóló ma fo yae. Ama fo yae deretei hāle meipó. Atimané du betere ala mepaae so whiné kilituraalu, Kótóné fo bete muni nisiyóló doka doka yóló faleyaqsóró dapó.

⁶ Whī disiró so disitamopaae yale fo kaae, teó whīpaaekélé atimané mepaae ala yaai tué tekeyóló hotowaró yópóló, ma fo yae. ⁷ Naao du betere wisi ala so whiné kolóló, atimané tokóló yópóló, yó mótu folosóró naapi yae. Atéro, naao yó matere fomo kae yóo, dere alakélé kae yóo ini, mo betā alatóró erópóló yae. Téturaalu, i ala tómo mole ala kaae aoréni, mo bete mole alapóló tué muóló yó mótu betae. ⁸ Atétepa, ti naao yó matere fo atimané wosaalomeipóló, mené só deratere ala enénipó. Ti noa yaqsóró du meipó. Yātamo bóe du betere whīrapené dā hāsókó fole ala initepa kilitu, atimané yale fomó atimatei hale yópóló dapó.

⁹⁻¹⁰ Atéturaalu, wae sóró kutó diratere so whīrapepaaekélé atima teteróló kaae tare whī aomó bitu, atimané tué tiki felé yópóló kutó wisiyóló dirae yóló ma fo du betae. Kutó diratere whīrapené atima teteróló kaae tare whiné dere fo woseni dowāe fóo, atimané mepaae ɔla ɔlakélé ɔlémi sóo yaqsóró yae. Aténi, atima teteróló kaae tare whīrapené me ɔla ɔlémi nokole ala ini yóo, erae dere alakélé mo wisiyóló eróo depa kilituraalu, kutó diratere whī wisipóló tué muaalopó. Atéro atimané mepaae alarape duraalu, i dere ma fo sya fóló eratepa, ama fo woseturaalu, ama fo wisita mo bete mulapóló, Tale dukirópóló dapó.

¹¹ Ti noatepae, so whī aluyaqsóró Kótóné ama hamokoróló tao sere ala mió i alimó betere so whī feané kolópóló hakearó beterapó. ¹² Kótó bitini nisi yóló du betere alaró i haemó ekēleyóló du betere alatamo yae yóló setepa, ai ala mo yaalo meipó yóo, mió i betere alimó mepaae ala yaai kisipa tekeyóló yóo, mepaae dere alakélé mo donotóró yóo, Kótóné ama ala hāle eró tawóo yópóló, ai fo wisinétei dāpaae yó mótu beterapó. ¹³ Dā noa wisi ala kelaai hēkesetamo kaae tawóló betere? Dā tao sere whī Yesu Keriso āta, dā teteróló

kaae tare doasi Kótó beterapóló, ama kae ere de wisinaaletamo wale ala kelaairaaalu, da haıtamo kaae tawóló i betere ape. ¹⁴ Da dowi alané dokóló muló betepa, ai sekéné ama betere betené da dupuróló a sukaleteita, hale meipó. Da dowi ala mo sawakélé muni, mo ama so whıtóro bitu, mo wisi alamaaté ekęle yóló deté fu beterópóló, erapó.

¹⁵ Atérapa, ai dosayayale alarapetamo naao yó mótu betepa, ti mo wisirapó. So whıne mepaae hoko alarape taalae yóló foné sóo, du betere wisi ala taaréni keteke bulóo yae. Ti yaıta, Talenétei ama ala erópóló, sóro betero beterapa, mepaae so whıne ya belei aleróló só deratepa, ai dere fo woseni, ai bete mole fo yó matere ala beta du betae.

3

Mo wisi ala beta erótu betae ere fo

¹⁻² So whı tetéroló kaae tare *Gavman* whırapero mepaae ala kaae tanópóló sóro betero betere whırapetamo aomó betae yóló Kótóné so whıpaae ma fo yae.

Atéturaalu, atima kale tetéroló kaae tare whırapené yae dere ala sya fóló eróo, mepaae wisi ala keteke buóo, me whı eraterere fokélé ini yóo, mepaae so whıtamo naameyóló mo dua betóo, me whı hamomané kisipa seke yaqsóro dere ala kisipa tekeyóló yóo, bopé fake ini, deróló dua betóo erópóló ma fo du betae.

³ Take betale alimó dakélé kisipa okoko yóló hoko bitu, ai fo wisi wosóló aomó bitini, dowaae fóló du betale alané da dilikitu betalepó. Atétepa, dané tó tikiné ekęle du betale alaró kae kae du betale feléi alatamoné da dokóló wae sóro kutó diratere whı betero beterepó. Dané no nené dere ala kilitu, dakélé ai ala ené yóló dei kisipa muturaalu, dané atima hóróo, atimanékélé da hóróo, deté fu betalepó. ⁴ Tépatéi, da tetéroló kaae tare Kótóné ama ere wisi alaró yaala sóro fole alatamo hakearale sukamótóroıti, da aluyaqsóro ama tao salepó. ⁵ Ti ama da tao saleteita, dané me donoi ala depa kolóló initei, a koléné sukutu tao sere bete bitu, tao salepó. Téturaalu, Talené ama fokóló

da ama naale senaale deyóló beteroo, Deı Kepe Wisiné kisi whı aleróló beteroo erapó. ⁶ Talené ai Deı Kepe Wisita, da so whı fea tao sere whı Yesu Keriso tuamó betepa, Talené dapaee mo turó suniyalepó. ⁷ Atére alata, Talené ama hamokoróló tao sóro, mo donoi so whıpó ereteiné da ai mo ti betere bete sóro taru, ama wisi wisi ala Yesumó matere kaaetóro damókélé matepa saalopóló haıtamo kaae taté fu beterópóló erapó. ⁸ Ai fota, mo bete mulapóló tuę tiki tiraaire fopa, mió Kótópaae tuę tiki tiro betere so whıkéle keteke buóló mo wisi alatóro du beterópóló, ai fo naao mo diriyóló tuęru, donotóro yó mótu betepa, mo wisirapó. Ti ai dosaaté wale alarape feata, wisi alatóro ereteiné so whı fea tao sóro wisiranérapó.

⁹ Tépatéi, kisipa okokoi whırapené dóroi duraalu hale hoko dere fokélé, da deyaairaaalu deté wale noutererape dosaaté wou betale alakélé, Moses-né yóló muló betere fomó alale sere alaró hõle sere alatamoné dere fo mo wosaqse. Ai alarapené, so whı tao sóro wisiraaire bete mo munipó. ¹⁰ Diı beta kisipa muóló betere ala mepaae whıne tekeratepa, taalae yóló foné sae. Atéro foné senaalemó, naao dere fo wosenitepa, kale yale kaae momó foné sae. Ténalemókélé mo ti wosenitepa, momó kae ini, ama enére ala deté fu beterópóló mo ti taalae. ¹¹ Atétere whıta, dowi ala a tuamó faanuraalu, dowaae fóló du betere alané amatei a ai só derótu betere ape.

Mo kemeróturaalu Pol-né Taitus-paae ape yale fo

¹² Artemas ó Tikikas yaıo ya beterepaae ai dotonatapa, atamo ya betere mó sóro wapa, ti ya damo Nikapolis be hulua mó hokolaa yaalopa fae. Ti mió i waaire sosóli alita, damo ai bemó betepa kemeyópóló faai kisipa mutapó. ¹³ Fo tokótamo depa tao sóro fo eraterere whı Senas-ró Apolostamo uké furaalu sóro faaire mepaae ęla ęlakó yayatepa, ti atimaamo tao sóro melae yóló i dere ape. ¹⁴ Yaıtamo aimó betere da Keriso fake so whı atima betere dokó nokole ęla ó mepaae so whı tao saaire ęla ęla yayani, mo sumó mulópóló, kutó keteke buóló diae yóló ma fo du betae.

¹⁵ Imó ẹtamo betó mole so whiné yapaae kọleó dapó. Talepaae kisipa tiki tiró bitu, dapaae yaala sókó fu betere so whipaae kọleó yae. Tẹrapa, Talené hamokoróló tao sere ala diẹ feapaae erópóló yae.

Filimon

¹ Ẹta, Yesu Kerisoné ala yó mótu beteremótei, *dipula* beteró betere whi Pol, dané no Timoti dāmo wusuró bitu dapó. Ita, dā fea betā kutó ditere whi Filimon-paae dapó.

²⁻³ Dāné ne Apiapaaekélé, dā Kótóné alamó betāmó bóe beleraterere whi Artipus-paaekélé, Filimon naao bepaae tourāle wua du betere Keriso so whi feapaaekélé, dané Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hāle hamokoróló tao sere ala wisiró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diā tuāmó mulópoló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yale fo

⁴⁻⁵ Ẹ tēteróló kaae tare Kótópaae momaterere sukamó yā kisipa yó taru, Talepaae mo kée fo du beterapó. Ti noatepa meipó. So whi feané yāta, Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betóo, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whi feapaaekélé yaala sókó fóo, du beterapó deté fole fo yālo wosetereteiné dapó. ⁶ Naao tué tiki tiraterere ala mepaae so whipaae yó materetei atima tuāmó mo du oleyópoló yālo yā momarótu beterapó. Atétu, Keriso tuāmó mole wisi wisi ala fea dané sóró tarapóló mo diriyóló tué yaalopó. ⁷ No-ó, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whipaae naao wisi ala erótu betaleteiné, atimané kisipa felérótua yalepó. Naao atéro yaala sókó fole alané yālo hosaa diriróló, ẹ mo doa hāiné sukunótua yalepó.

Pol-né Onesimas wisiyóló dape sópóló yale fo

⁸⁻¹⁰ Téyalepóló, dāmo Keriso tuāmó bituraalu, yālo yāpaae i ala yae yóló ha-laainé enépatei, taaróló yaala sókó fole ala betené yāpaae dua woseratapó. Ẹta Pol-né dapó. Ẹ otere yóló bitiré fóo, miókélé Yesu Kerisoné ala erótu beteremó *dipula* sóró beteró betóo iruraalu, yālo naale Onesimas-mó kisipa mutu woseratapó. Ẹta, mo dirii képiné dokóló *dipula* betepa, ą yālo naale aleyóló beterepó. ¹¹ Take bitiré wouraaalu, ama yā fasóló naao erae dere ala fea ama wisiyóló eréni,

hāle hōko beterepó. Atéyaletei, mió dāmo wusuróné dere fo wosóló, dāmo aomó sukóló bituraalu, erae dere ala fea ama sumó eranérapó.

¹² Ti ąta, mo yālo hosaa mole naaletei, yā beterepaae wópóló momó dotonatapó. ¹³ Yesuné fo wisi yó mótu betalemó, *dipula* bemó dirii képiné dokóló beteró betepa, naao ẹ tao su betere kaae, yā betere sirimó ą bituraalu, ẹ tao sópóló ętamo betaai kisipa mualeti taaróló yā beterepaae dotonatapó. ¹⁴ Atéro ą ętamo bituątei, naao ai ala yae dere fo woseniruraalu, ą yālo tanénipó. Naao ąpaae eraaire ala yālo yā sęateremó ini, naao kọleaané ąpaae hosaa muóló wisi ala eraasepóló, naao naase tuą i mulaterere ape. ¹⁵ Kale seké ą yātamo betaleti, yā taaróló kae biti fele beteta, ti take yātamo betāmó mo titóro beterópóló, kapala asiri kae beterótu yalepó. ¹⁶ I sekęta naao kutó diraterere whi betepatei, ai tó mó mió naao hosaa turó mole nopóló wisiyóló dape sae. Ti noatepaae, ąta mo whikélé betóo, Keriso nokélé betóo ereteiné ą mo yālo hosaa mole notóro beterapó. Téreteiné naao ą kilituraalu, ąpaae hosaa mo turó mulaalo ai ape.

¹⁷ Atérené naaotamo dāmo Kótóné alamó betā kutó ditere whipóló kisipa mutupa, ti naao ẹ wisiyóló dape saai yale sų ą wisiyóló dape sae. ¹⁸ I sekénétamo me dowi ala ó naao ọlakó ọlémi sale kwia mupa, ti yāloitei tokó melaalopa, ẹpaae yae. ¹⁹ Ẹta, Pol-né mo yālo naasenétei i asę dapa kelae. Ai kale kwia yāloitei melaalo ai ape. Ti yā betere beteta, naaotei tué muae. Yālo yāpaae erale ala eróluąmeisóro, ti yā atéro bituąmeipó. Atéyale alané yāpaae kwia mupa hākearóló uątei, me ọla meipóló taalatapó. ²⁰ No-ó, dāmo wusuró Talené ala tuāmó bituraalu, yālo enée yóló mutere kisipa mió naaomo ẹpaae eraasepólópó. Atétepa, ti dāmo Yesu Keriso tuāmó bitu, yālo kisipa tiki felératerere ala yaalo ai ape. ²¹ Yālo dere fo naao mo wosóló eraalopóló kisipa muturaalu, yāpaae i asęterere ape. Ti noatepa meipó. Yālo i eraasepé dere fo naao mo wosóló eróturaalu, naaomo tó mó beleróló eraalopóló kisipa mutapó.

²² Téró, fo meta i ape. Ẽta waalopa, fiyaaire tiki betá donoróló mulae. Ti noatepae, naao Talepaae momayale ala Kótóné wosóló, take dāmo wusuró betámó bitu yale kaae, miókélé atéro betámó betaai kisipa mutapó.

²³ Yesu Kerisoné ala erótu betepa, ẹtamo betámó *dipula* sóró beteró betere whị Epapras-nékélé yāpaae kọleó dapó.

²⁴ Ẽtamo betá kutó ditere whịrape Mark, Aristarkus, Demas, Luk ai whịrape atimanékélé diāpaae kọleó fo i dere ape.

²⁵ Tale Yesu Kerisoné ama hāle hamokoróló tao sere ala wisinaale, naao kepe bete tuámó mulópóló yae.

Hibru

Whinė Naalemané ensel-rape teteró beterapó

¹ Mo take bitiré wouraalu, Kótóné fo kae kae tumó, ama kóló whirapepaae mo dekéro félimó depa, atimanémo da Juda fakené noutererapepaae dua ipakalepó. ² Téyaletei, mió i kemeratere alimó, ti Kótóné dere fo ama Naalemané dapaae yalepó. Ti fea ɔla ɔla ai naalené amatóro sɔpóló yóo, sɔro haetamo ó ere ɔla ɔlakélé fea ama aleyópoló, Kótóné ai sekéné naase tuamó mulóo, yalepó. ³ Kótóné ama mo kae ere de wisinaale ai naale tuamó deyó faletei, mo so whi feané kolópoló hakearó beterapó. So whiné ai naale kilitu, ama alima ere alatóro erapóló tuénérápó. Samó ó i haemó betere ɔla ó ere ɔla feané du betere ala hale deté fu beterópoló, ai naalené doasi fotokɔ bole foné hale eratétóro fu beterapó. So whi feané dowi ala fokóló kemetepa, a hepen-paae fóló, wisi wisi ala fea teteróló betere Doasi betere turu naase demó betalepó. ⁴ Atéturaalu, Kótóné a mulale doiné *ensel-rape* mulale doi teteró biture kaae, a soro beterale alanékélé, *ensel-rape* soro beterale ala mo bosenóló teraae falapó.

⁵ Ti noatepae, Kótóné i fo erapó.

“Yata, yalo Naale betoo, e mió naao Aya alée fío, i dere ape.”

Me fo ipó.

“E ama Alima betoo, a yalo Naale betoo yaalopó,” ere fo-a, mé *ensel-paae* yaleé?

⁶ Téró ai fo kaae, Kótóné ama topo naale betá i haepaae dapesó wouraalu, i fo dapó.

“Kótóné *ensel-rape* fea a aomó sukóló bitu, ama doi betá hale soro horótu betae,” erapó.

⁷ Tépatei, Talené ama *ensel-rapemó* tué muraalu, i fo dapó.

“*Ensel-rape* ama fo erale fópóló, besé tiki alée faloo, ama kutó diratere whirape simi alée faloo dua dapó,” erapó.

⁸ Tépatei, kale Naalemamó tué mutu i fo erapó.

“Kótóo, naao so whi teteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yó tawoo, naao so whi teteróló kaae tawaaire alakélé, mo donoi alané kaae tawoo yaalopó.

⁹ Naao hosaa mo donoi alapaae muoo, dowi ala ya mo hoyoo yalepó.

Atéyaleteiné, ya teteróló kaae tare Kótónétóro ya mo taoró beteróturaalu, naao fulumu whirape ti ya aomó beterópoló, hai faane *wel* wei naao topomó suniyóló, ya soro beteralepó,” erapó.

¹⁰ Tétu, ama i fokélé dapó.

“Tale-ó, mo take keké nale alimó bete kaayóló fótuku mulóturaalu, haeró satamo naao naasenétóro alerapó.

¹¹ Ai aleyóló muló betere ɔla feata, doyóló aluyaalotei, ya ti hale betó tarapó.

Ai ɔla ɔla feata, deróló sókó fatere kuti derakele yóló turukó fu dere kaae, doyóló mo ti kemeyaalopó.

¹² Whiné deró betere derakele kuti sokóló ó me ɔla bopetu dere kaae, mió i ere soro haetamo naao bopée soro, kuti kisi kae derótu dere kaae, kisi soro haetamo aleyóló mulaalopó.

Téyaalotei, yata ai ere kaaetóro hale betó taru, bitiré faaire ba fo mo kemekélé yaalo meipó,” erapó.

¹³ Me fo i ape.

“Naao bóe whirape fea yalo dóló teteróló, naao hó aomó beteraaire be de sókó wópóló, ya yalo turu naase eró betere tikimó kaae tawóló betae,”

ere fo-a, Kótóné mé *ensel-paae* yaleé?

¹⁴ Ti *ensel-rape* feata, Kótóné kutó diróturaalu, mo ti betaaire so whi tao sene fae yóló, doteyale keperape meié?

2

Wisiyóló kaae taru, kale fo wisi wosae ere fo

¹ Térapa, da feané wosale mo bete mole fo keteróló, da kópaae faosóro ai fo kutiri mulóló, mo hotowaró kaae tawaalopóló i dere ape. ² Ti noatepae, mo take Talené ama fo so whipaae yó melale fae yóló, *ensel-rapepaae* melalepó. Me whinétamo

ai fo tikitepa, ó sya feni hõratepa, ti ai whĩpaae dowi kwia mo donotóró mótua yalepó. ³ Mió ðané kélétamo Talené doasi tao sere ala keteróló, hãle ɔla kaae aɔratepa, ti ðakélé netéró hãsó kó faaloé? Ti ai doasi tao sere alata, Talené amatóró folosóró so whĩpaae yalepó. Ai fo wosale so whĩ atimanémo, mopóló ðapaae diriyóló yó melalepó. ⁴ Ai whĩrapené yó matere fo mopóló tué tiki tirópóló, atimané yó male fotamo touróló kótóné, me ala yaairemó eraterere alarapekélé, kolóló siraterere alarapekélé, kae kae kelemei alarapekélé fea eralepó. Atéturaalu, Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló, Ðei Kepe Wisiné hãle matere alakélé atimamó dokõróló mo sũralepó.

Yesu ɔ ama no nerape kaae alée fele fo

⁵ Take nalopaae ða bitĩ faalopóló i bopetu betere tikita, *ensel*-rapepaae tẽteróló kaae tawae inipó. ⁶ Tépateti, Talené fo asere tuámó whĩ mené etei kaae fo erapó.

“Mo whĩ-a, noa kaae doasi bete mupa ɔpaae kisipa mutu betere?”

Whĩné naalemakélé hosaa muóló kaae tare-a, ɔ noa doi mole whĩ betepa de?

⁷⁻⁸ Naao ɔ i haemó beteralesukamó, *ensel*-rape aomó beterpóló yalepó.

Téyaletei, doasi doi mole alaró, mo kae ere ðe wisinaaletamo ɔpaae eróló, ɔ sóró horalepó.

Téturaalu, fea ala amatóró tẽteróló kaae tawópóló, naaotei eralepó,” erapó.

Kótóné ai alarape fea ama tẽteróló kaae tare aomó mulaletei, mo betakókélé hãle munipó. Atére ala mió ðané kelené kilinipó. ⁹ Tépateti, Yesupaae eró betere ala kisipa muae. Taketa, Talené *ensel*-rape aomó mo sawa sukamó beteraletei, ama tikimó susupu sóró sukãle betené, mió Talené ɔ topo whĩ beterpóturaalu, doasi doi mutere alaró mo kae ere ðe wisinaaletamo ɔpaae eró betepa kelerapó. Aita, Kótóné hamokoróló hãle tao sere ala ðapaae eróturaalu, sukutere ala ðapaae waqsóró, mo turó ama tikimótóró serapó.

¹⁰ Kótó ɔta fea ala bete tale bitu, fea ɔla ɔlané ama kisipa mole alatóró erópóló,

aleyóló muló beterpó. Atére sekéné ama mo dekéró betó mole naale senaale aluni, mo kae ere ðe tuapaae ɔlisóró faaire whĩ Yesu ɔ mené dóló sukunópóló yalepó. ɔ atéro seke siré fóló, asane feleteiné so whĩ tao saai mo sũre topo whĩ beterpó. Ti Kótóné ɔpaae ai eró betere ala fea ðané kilituraalu, mo dono ala erapóló kisipa mutapó. ¹¹ Me alatamo hosekényi, Talené ama kae betero betere so whĩró atima fokóló kae beteralesekétamo, Kótóné mo beta faketóró aleró beteralesiné Yesuné atimapaee no nerape-ó yaaire ɔ hale dumipó. ¹² Ama i fo dapó.

“Yalo no nerapené naao doi tué yópóló, yalo hãkeamó yóo, touró betere so whĩ feané keletómó naao doi sóró horóturaalu, wole fokélé yóo yaalopó,” erapó.

¹³ Me dere fo i ape.

“Yalo ɔpaae tué tiki tiraalopó,” erapó.

Ai fo kaae ama momó dapó.

“Èkélé, Kótóné ama ɔpaae melale naale senaalekélé, ða fea i betere ape,” erapó.

¹⁴ Ti Kótóné ɔpaae kaae tawae yóló melale naale senaaleta, mo hae whĩtóró beteralesiné, ɔkélé atima daale mo tikitóró alée felepó. Aita hãle mei, sukutere fotokõ bete tale Satan doraai yalepó. ¹⁵ Tétu, sukaqsóró witere alané wae sóró dokóló muló betere so whĩ ɔ sukuturaalu, teraayóló hãle fópóló eralepó. ¹⁶ Ti ama ai ere doasi alata, *ensel*-rape tao saai ini, Abraham-né deté fele naale senaale tao saai yalepó. ¹⁷ Atére betené Yesu ɔ Talené ala eróturaalu, so whĩ kolené sukóló, tao sóró momaraterere topo whĩ bitu, so whĩné du betale dowi alamó, Kótóné atima kwia melaqsóró sesé yaairaalu, ɔ ama no nerapené daale tikitóró alée felepó. ¹⁸ Ti noatepae, sũ sere alaró kae kae susupui alatamo siré fóló mo asareteiné, mepaae so whĩ dowi ala yópóló sũ sere sukamó, atima dée naqsóró ama mo sũmó tao senérapó.

3

Yesuné Moses tẽteró beterpó ere fo

¹ Térapa, dowi ala fokóló kae betero betere no nerape-ó, ðakélé ðiakélé Kótóné hepen bepaee faai ape yóló mo beta kaae

fotoró erapa, diñé tué tiki mo turó Yesu-paaetóro muló betae. Ti ąta, Kótóné ama fo yó melópóló dotęyale whi betóo, dąmó momaratero topo whi betóo erapóló dąné i du betere ape. ² Moses-né Kótóné ama fake so whi mo wisiyóló kaae taru yale kaae, Yesunékélé ą sóro beterale sekéné ąpaae erae yale ala fea mo turó eraté fu betalepó. ³ Betą be tętere whiné be wisinaale tępa, so whiné ai be siratua dapó. Tępatei, ai be tęyale whi dukiratero foné be wisinaale tęnapóló, siratero ala tęteró beterapó. Atétu dere kaae, Yesuné doasi doi mole alané Moses-né doi muale ala, mo bosene falapó. ⁴ Be fea tęnetei ama kęleaané daani, whiné tęyóló mulótua erapó. Atére kaae, ęla ęla fea Kótóné amatóro aleyóló muló beterapó. ⁵ Ti Moses ą Kótóné kutó diratero whi bitu, Talené so whi mo wisiyóló kaae taté fu bitipakalepó. Tétu, ama du betere alata, take nalopaae Talené mo eraalopóló, ama hąkearóló yó mótu bitipakalepó. ⁶ Téyaletei, Keriso ą Kótóné naalematóro bitu, Talené ama fake so whi fea mo hotowayóló kaae taté fu beterapó. Atétu, take nalo waaire be dęmó Talené dąpaae wisi ala eraalopóló, haıtamo kaae taru, halaainé ama ala hąle eró tapa, ti dą Kótóné ama fake so whıtóro beterapóló kisipa muae.

Kisipa tirénire so whıpaae wisiyóló kaae tawae ere fo

⁷⁻⁸ Atéreteiné Dęi Kepe Wisiné i fo dapó.

“Whi bitini hąle kópu kaae fi tikimó, Kótóné diaaę noutererape su sóro kaae ke-lalemó, ama dere fo woseni, dowąae fóló hosaa tą ipakalepó.

Atéyale kaae, mió diaaękélé ama fotamo wosetepa, diñé hosaa tą yaęsóro yae.

⁹ Diaaę noutererape atima atéro kutu-raalu, 40 ba fo tuąmó ę kaae kolóló su siré fu betepa, yąlo erótu betale ala atimané kilitu betalepó.

¹⁰ Atéyale betené ai alimó betale so whıtamo fopaae butu, yąlo i fo yalepó.

‘Atimané hosaa mo turó kae tikipaae muluraalu, yąlo erótu betere ala mo tuękélé inipó,’

¹¹ Atétepa, ę fopaae butu etei dirii fo yóló mulalepó.

‘Yąlo hosaa muni deyóló dua betere ala tuąmó, atima sókókélé mo waalomeipó,’ erapó.

¹² No nerape-ó, diąkó mepaae whiné hosaa tuąmó mole dowi alaró, mo ti betere Kótópaae tué tiki tirénitere alatamo iru, Kótó taaróló faęsóro, hotowaró kaae tawae. ¹³ Téturaalu, miópó du betere be dę kemeyaaı epatei, dowi alané dią dilikóló diaaę hosaa tąraęsóro, betere dokę diąsisi ketekę u bulótu i bulótu du betae. ¹⁴ Folosóro kaae suraalu, dąné tué tiki tirale ala tuąmó taaréni, mo diriyóló bitiré fóló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti Keriso tuąmó mole ala dąnékélé serapó.

¹⁵ Kótóné ai fo ereteiné dąné u deté wale fo momó i dere ape.

“Whi bitini hąle kópu kaae fi tikimó, diaaę noutererapené Kótóné dere fo woseni, hosaa tąyóló dowąae fu betale kaae, mió diąkélé ama fo wosetepa, diaaę hosaa tą yóló dowąae faęsóro yae.”

¹⁶ Talené atimapaee yale fo wosaalo hýyóló dowąae fele so whi-a, deé? Aita, Isip hae taaróló, Moses-né dapesó fele so whıtórotipó. ¹⁷ 40 ba fo tuąmó, Kótóné fopaae bualetei-a, detamo maaté yaleé? Aita dowi ala yaletéiné kópu kaae fi tikimó, hąle sisiraae fele so whıtórotipó. ¹⁸ Kótóné ama dirii malo duraalu, “Yąlo hosaa muni deyóló dua betere tikimó, atima betąkókélé mo sókó waalomeipó,” ere fo depaae maaté yaleé? Aita, ama fo tikitu betere so whıpaasetóro erapó. ¹⁹ Ti atima Kótóné dua betere ala tuąpaae sókó fenire beteta, Kótóné fo wosóló, tué tiki tiréni yaletéiné erapó.

4

Kótóné so whi ęa nópóló tukóló muló betere be dę mulapóló ere fo

¹ Ti Kótóné ama so whi ęa nóló bitı wópólópó ere fo kemeni, hąle mulapó. Atérapa, ai tuąpaae bitı faairetei dą hąsókó faęsóro, witamo hotowaró kaae tawae.

² Ti noatepaae, mené atima Juda fake so whıpaae yó melale fo wisi dąpaaekélé yó

melalepó. Atimané ai fo wosóta yaletai, mopóló tuę tiki tiréni yale betené atima tuámó me dukélé olenipó. ³ Ti ai fo mopóló mió tuę tiki tiró betere so whi dąta, Kótóné ama sęa nokole tikipaae sókó fu beterapó. Tépatēi, kisipa tirénire so whipaae Kótóné i fo erapó.

“Atétepa, ę fopaae buturaalu, etei dirii fo yóló mulalepó. ‘Yalo sęa nóló betere tikipaae atima wóló betókélé mo yaalomeipó,’ ” erapó.

Take Moses betale alimó Kótóné ai fo mo epatei, sęaró haetamokélé, ere ęla ęlakélé, fea Kótóné ama aleyóló kemerélipakalepó. ⁴ Ti noatepae, węike be demó Kótó ę sęa nale fo mepaae asę tuámó eretei dosęatepa tuęnérapó.

“Kótóné ama diyale kutó fea kemeróló, węike be demó ti ę sęa nalepó,” erapó.

⁵ Kale yale fo momó i dapa, wosae.

“Atima yalo sęa nóló betere tikipaae wóló betókélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁶ Atére betené mió mepaae so whi sęa nóló betaalopóló, i bopetu betere tuámó sókó fóló betenérápó. Ti take betale so whi Talené fo wisi mené yó matepa wosetua yaletai, ai fo aqmó sukóló bitini, tikitu betaletiné sęa nóló betere ala tuępaae sókó fenipó. ⁷ Atéro bitiré fóló, mepaae ba forape keme itikimó, ti Kótóné be de kae dęle mulóló, miópó doi mulóturaalu so whipaae i fo yae yóló, Depit-paae ipakalepó.

“Mió ama fotamo wosetepa, ti diaaę hosaa tęyóló dowęae fu betaęsóró yae,” erapó.

⁸ Ti noatepae, Josuané Talené so whi sęa nalóló beterólųęsóró, ti nalo me be demó Kótóné sęa nóló betaalopó fo uęmeipó.

⁹ Atérené Kótóné ama kutó kemeróló ę sęa naleteita, take ama so whi sęa nóló beteraaire alamó kisipa mutu ereteiné, dię ai sęa nóló betere ala tuępaae bitię fenérápó. ¹⁰ Ti noatepae, Kótó ę ama kutó diyóló kemeróló, sęa nóló bitu yale kaae, mepaae so whi de Kótóné sęa nóló betere tikipaae sókó fupa, ti so whikélé atimané ditere kutókélé taaróló, sęa nóló hęle betenérápó. ¹¹ Atérapa, atima Kótóné

fo tukóló dowęae fu betere ala sęa furaalu, dękélé deę naęsóró, ai sęa nóló betere tikipaae ketekę buóló sókó faalopa siępe.

¹² Ti Kótóné fota, beteró betere fotokętamo faayóló mo sęrapó. Ai fota, tamo fakeró fosó daale bõe dele sepa-kené fosókélé mo teraae falapó. Atéru, whinė asoró kepetamo tuámó tekeyóló sonaae fóo, diri tamo olekereteikélé tuámó tekeyóló sonaae fóo, dua dapó. Atérené whinė hosaa tuámó ere alaró mole tuę tikitamo, Kótóné ai fonétei kęae kolóló talenérápó. ¹³ Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea ama keletómó hiró bitini, mo fopa hękeamó mulapó. Atére sekéné keletómó, dęné du betere ala fea mo betakélé hiraalomeipo.

Yesuta Talepaae momaratere topo whi beterapó ere fo

¹⁴ Dą tao sóró momarótu betere doasi topo whi Kótóné naalema Yesu ę sęa tuámó fóló hepen-mó beteraapa, ama fo wisi dęné wosóló mopóló ępaae tuę tiki tiratere ala taaréni, mo ti tiró betae. ¹⁵ Ti dąta, mo hae whi betereiné mepaae seķę ala ó dowi ala yópóló sę supa, diriyóló daayaaire fotokę mo bunipó. Tépatēi, dęmó momarótu betere topo whinė ai alarape fea ama hosaamó suraalu, dą tao senérápó. Ti mió dępaae i wou betere seķę ó dowi ala yópóló, sę sere ala fea ępaaekélé wua yalepó. Téyaletai, ę dowi ala mo betakélé inipó. ¹⁶ Atérapa, dępaae seķę ala wale sukamó dą kęleturaalu, ama tao sępóló hamokoróló hęle tao sere ala tęteróló kaae tare tikipaae faaire wini, halaainé faalopa siępe.

5

¹ So whimó Talepaae momaratere topo whi sóró beteraai, whirape fea fopeyóló betę whitóró sóró beterótua dapó. Ai whiņa, so whiró Kótótamo tuámó bitu, so whinė yale dowi ala Kótóné tokóló alurópóló, simó sukųlaa dalatere alaró hęle matere alatamo dua dapó. ² Ti kóló kólóru, kópaee fole so whi dą tao saai ai tuę whi ękélé hae whitóró ereteiné naameyóló mo dua bitu

enérápó. ³ Ti akélé dowi ala dere whi betera-
apóló kisipa mutu, ama yale dowi alapi Tal-
ené wisirópóló, simó sukulaa dalóo, nalo ti
mo so whiné dowi ala wisirópóló sukulaa
dalóo, dua dapó.

⁴ Mepaae whi momatere topo whi
betaai doi sere alata, ama koleaané
enénitei, Kótóné Eron-paae ape yóló mo-
maratere topo whi sóró betéroto yale
kaae, Kótónétóro ai whi sóró beteranérápó.

⁵ Atére kaae, Keriso a doasi doi saai
kisipa mutu, amatei momaratere topo whi
bitinipó. Téní, Kótóné apaae duraalu,
“Yata, yalo naalepó. Eta, mió naao aya alée
fulapó,” erapó.

⁶ Ai fo kaae, me asę tuamó i fo dapó.
“Melkisedek a momaratere whi bitu
deté fele ala naao tetéroto kaae
taru, momatere ala hale yó taté fu
betéroto, yalo ya sóró i beteratere
ape,” erapó.

⁷ Yesu i haemó bitiré fele sukamó, a
sinaosóro tao saaire seképaee me sukamó
a wole yóo, me sukamó a tao sae yóló
moma fakeyóló yóo dua yalepó. A atéro
Tale aomó sukóló betaletiné ama erae
yóló kematere moma Kótóné wosóló, mo
eralepó. ⁸ Ti a Kótóné naalema bitutei, seke
hale beleté feletiné Kótó aomó sukóló
betere ala mo asane felepó. ⁹ Ai ala deté
fóló, a momaratere whi wisi bitu felepó.
Atétu, ama fo wosóló eratere so whi fea
aluni, mo ti betó tanópóló, tao su betere
bete tale alée felepó. ¹⁰ Ti aita hale
mei, Kótóné apaae duraalu, “Melkisedek-
né deté fele ala tuamó ya momatere whi
beteratápó,” yale betené yalepó.

*Talené ala taaróló sisópaae eratepa mo
wió yae dere fo*

¹¹ I bopeyale alarape dekéro moletei
diapaae uamó, ai fo bete diaaq wosaaire
hapólureteiné, diapaae yaairekélé dirirapó.

¹² Ita mo fo dapó. Dią mo take kaae sóró
Kótóné ama bete mole fo woseté waletiné,
mió dią Kótóné fo yó matere whirape mo
sumó bituapó. Até uatei, ama bete mole fo
dią tuę inipa, take kaae sóró yó malepaae
fesaae fóló, mené dią momó yó manérápó.
Dią dirii ęla naaire suni, keteirape mo
awatóro naai ekeletu dere kaae erapó.

¹³ Mepaae so whi de awatóro ekeleyóló
nuku betepa, ti ai so whi mo ketei kaae
bitu, Kótóné mo donoi ala erateretei tuęni,
kóló kólórapó. ¹⁴ Tépaetei dirii ęlata, disire so
whiné nópóló muló beteraapó. Atére so whi
ti Talené fo wosetere dokę fea ama alatóro
eró tareteiné asa duraalu, dowi alaró wisi
alatamo sumó kaae kolóló, talenérápó.

6

¹⁻² Atére betené Kerisoné ala i ape yóló,
teómó kaae suraalu, yó matere fo momó
kae yó melaalomeipó. Até yaleteti taaróló,
mió mo dirii fo diapaae i dapa wosae. Take
kaae sóró yó melale fota, whirapené be
tetéroturaalu, folosóro iru eleké detu dere
kaae yóló, yó male alarape i ape. Sukutere
alapaee alisóro fole dowi ala taaróló, tu
wisipaae fole alakélé, Kótópaae tuę tiki
tiratere alakélé, węi tópuratere alakélé, me
whi Talené kutó dirópóló, ama tikimó
naase mulatere alakélé, sukutere so whi
kepaayóló betaaire alakélé, so whi feané
yale ala taleyóló mo ti muó tawaaire kwia
melaalopó ere fokélé, take folosóro kaae
suraalu yó maté waleteti, momó kae yó
melaalomeipó. ³ Kótóné wisirapa, dirii fo
yó melae depa, ti dané mo yó menanérápó.

⁴⁻⁶ Mepaae so whi atima diliki tuamó
betereitei taaróló, de tuapaae bitu fóo,
hepen bemó mole wisi wisi ęla atima sóro
asa yóo, Deį Kepe Wisiné erótu betere
alakélé atima sóo, Kótóné bete mole fo
tuamó bole wisi ala atima kisipa yóo,
take waaire alimó tetéroto kaae tawaaire
fotokókélé atimané tuę yóló asa yóo ere so
whitei, Talené ala taaróló fupa, ti momó
kae kisipa feteyóló fesaae wonénipó.
Téturaalu, atima ai du betere alané Kótóné
naalema so whi feané keletómó doasi hale
seróló, a filipaa ni tómó momó oleratere
aqrapó.

⁷ Hali wouraalu, wisi feę bulatere haemó
ęla wisiyóló holóló, ai kutó talené ęla
supa, ti ai hae tiki Kótóné wisiraalopó.

⁸ Tépaetei, ęla wisiyóló huni, mu daai képiró
dowi netamo hotere hae ti feę buni, dowi
deké bulapó dua dapó. Atére haeta, ai
kutó talené doróló, kemeróturaalu simó néli
biliyaalopó.

⁹ Dạné hosaa mole no nerape-ó, i deté wale fota, diã tuãmó ere alamó dumipó. Ti diãta, Talené ama so whị aluyaqsóró tao sale ala tuãmó betere ala dạné kisiparapó. ¹⁰ Ti Kótó ąta, so whị feané du betere alarape hoko taleyóló kwia mótumipó. Atérapa, diaaą ama kutó diratere alakélé, Kótó ąpaae yaala sókó furaalu, ama kae beteró betere so whị tao sere alakélé, nalo tao siré faaire alakélé, fea ama tuę yó taru, kwia mo donotóró melaalopó. ¹¹ Talené diã dokọ feapaae melaalopó yale ọla mo saasepólópa, ketekę buóló mió diaaą ai du betere alatóró hąle yó taté fóló, kemene fole kwiamó sókó fae. ¹² Diã Kótóné ala erótu beteretei deka yóló taaréni, mepaae so whị atima tuę tiki tiratere alaró sekęi ala wapatei, hąle yó tare alatamo su beterapó. Diąkélé ai ala yaasepóló, atimané dere alatóró suróló yae.

Kótóné eraalopó dere ala hąsókó feni mo eraalopó

¹³⁻¹⁴ Kótóné ama eraalopó yóló mulale fo Abraham-né mopó yópóló, Tale ą teteró betere Doasi me bitinipa, amatei ą doi yóló dirii malo duraalu, “Yalo ya wisiratereteiné, naao detere naalené deté fole naale senaalekélé doakale fake firatere ala hąsókó feni, mo yaalopó,” ipakalepó. ¹⁵ Atétepa, Abraham ą whaaliani, dua kaae taté fóló, nalo Kótóné ąpaae melaalopó yóló mulale ọla mo salepó.

¹⁶ Me whinė mepaae so whịpaae i ala eraalopóló mulatere fo diriróturaalu, atimané doi yóló dirii malo dumi, atima teteró betere doasi whinė doi yóló, ó Talené doi yóló malo dua dapó. Atéró dirii malo dereteita hąle mei, nalomo ai fo inipóló foné u só derótu, i só derótu yaqsóró dapó. ¹⁷ Ti Kótóné ama eraalopó dere fo diriróturaalu, amatei ą doi yóló dirii malo yaleteita hąle meipó. Ama ai eratere ala saaire so whinė ama yóló mulatere fo kisipa feteyóló taaréni, mo dokonatapó kisipa muópóló yalepó. ¹⁸ Ti Kótóné ama eraalopó yóló mulale foró dirii malotamo epatei taaróló, ama kisipa feteyóló me kae ala eranénipó. Kótóné ai ala yaleteita hąle mei, dą dowi alamó kwia sóró aluyaqsóró,

Talené tao sóró mo wisiyóló beteraalopó yale fo wosóló hosaa tuãmó muló bitu, tuę tiki tiraté fu betere so whị dą ketekę buópóló yalepó. Ai so whịta, ti dątóró i ape. ¹⁹⁻²⁰ Take nalo dą mo wisiyóló betaalopóló hąitu betere ala mepaae sekę ó whaaliala dere alané só deróló doraqsóró, ai hąitere alané dą diriróló, turuku kaae derapó. Ai turukuta, hoko tikimó dini, satale yóló kuti oleró betere tiki bosenóló, Kótóné mo kae aleyóló muló betere be ke tuãmó erapó. Ai be ke tuąpaae so whị nalo wópóló, dą tao sere whị Yesu ąpi folosóró sóró falapó. Ai sekęta, Melkisedek betale kaae, so whımó momaraterere topo whị alée fóló, ai ala hąle deté fu beterapó.

7

Melkisedek momaraterere topo whị betere fo

¹ Ti Melkisedek ąta, Salem be hulua teteróló kaae tare topo whị betóo, mo taoró betere Kótópaae momaraterere whıkélé betóo, ipakalepó. Abraham ą mepaae topo whịrapetamo bóe fóló, bóe whịrape dóló kemeróló momó fesaae wouraaalu, tumó Melkisedek-tamo hokolaa yóló, Abraham wisiraterere fo erapó. ² Atétepa, Abraham-né ama bóe dóló sale ọla ọla naase tamo moletei dekeyóló, betą Melkisedek-mó melalepó. Melkisedek-né doi bete tamo mulapó. Folosóró doiné bete, “Donoi ala dere topo whịpó,” Me doi bete, “Salem be hulua teteróló kaae tare topo whịpó,” Ai doi feteyóló, “Hosaa muni deyóló dua betere ala teteróló kaae tare topo whịpó,” erapó. ³ ą deyale soró whịtamóné doikélé, ą kaayale noutererapéné doikélé, ą deyale be dękélé, sukąle be dękélé, ašemó muni, Kótóné naalema biture kaae, ą so whımó momaraterere topo whị hąle betó tarapó.

⁴ Ai sekę ą doasi whịpóló ere ala tuę muae. Dạné noutere Abraham-nékélé ama bóe dóló sóró wale naase tamo ọla ọla dekeyóló betą Melkisedek meló beterapó. ⁵ Kótóné ama tukóló muló betere fo tuãmó i ala yae erapó. Lipai fake whịrapekó so whımó momarópóló sóró beteró betere whịrapéné mo so whinė mole naase tamo ọla ọla dekeyóló, betą

siré kweyae yóló munélipakalepó. Ti atéro kotere whirapekélé, matere so whikélé, atima fea Abraham-né deté fele fake no nerape epatei, atima tuamókélé siré kweipakalepó. ⁶ Melkisedek-ta, Lipainé deale whi meitei, Abraham-né naasetamo ọla ọla dekeyóló betá ọ melalepó. Ọta, Kótóné wisi ala eraalopó yóló mulale whitei, ai ọla ọla matepa sale seké Melkisedek-né ama foné ọ wisiralepó. ⁷ Ita mo dua dere alapó. Doasi whiné ọ aomó betere whi ama foné wisirótua dapó. ⁸ Atétere kaae, so whiné naase tamo ọla ọla dekeyóló betá siré fu betepatei, ai whirape sukutua yalepó. Atéyaletei, kale doasi whi Melkisedek-né naase tamo ọla dekeyóló betá ama saletei, ọ sukalepó fo munipó. ⁹ Mené etei kaae fo sumó enérapó. Naase tamo ọla ọla moletei, betá dekeyóló siré kotere whi Lipai ọ Abraham tuamó, ni du ke kaae bolepo. Atépa, Abraham-né ọla ọla dekeyóló betá Melkisedek-mó matepa, Lipainé amakélé meló beterao. ¹⁰ Ti Melkisedek-ró Abraham-tamo hokolaa yaleteita, Lipai ọ deyaai ama tikimó teó bupa yalepó.

Melkisedek momaraterere whi betale kaae, Yesukélé momaraterere whi betó tarapó

¹¹ Lipainé deale whirape mo so whimó momaterere topo whi betere tuamó Kótóné tukóló muló betere fo sókó walepó. Tétu, atima ai alimó momarótu betale alané Kótóné so whi mo ti wisiróluasóró, momaraterere topo whi me kae waalopó fo uameipó. Ti ai momaraterere topo whita, Eron-né deale naalené deté fele whi mei, Melkisedek bitu yale kaae du betaalopó, erapó. ¹² Ti noatepae, mo so whimó Talepaae momaraterere whirapené du betere ala taaróló, Talené me kae alatamo tukóló mulatepa, ti ai ala sumó enérapó. Meitepa, ti enénipó. ¹³ Ai ere fo dokonó betere whita, Lipai fake mei, kae fake whipó. Ai fake mo betanékélé so whimó Talepaae simó sukulaa dalóló, momaterere ala inipó. ¹⁴ Dá teteróló kaae tare whi Yesu ọ Juda fakené dealepóló, so whi feané kisiparapó. Ti betá Juda fake whikó so whimó momaraterere topo whi betaalopóló Moses-né asemó inipó. ¹⁵ Melkisedek

betale sirimó, whi me kaetamo sókó hotepa, ti dané i deté wou betere fo bete mo hakearatapó. ¹⁶ Ti noatepae, ai whi ọ so whimó Talepaae momaraterere topo whi sóró beteraleteita, Lipainé deté fele whirape maaté sóró beteranérapó, ere fo sya furaalu inipó. Ai seké ọ tuamó doasi fotokọ bulu, mo ti betó tareteiné dóló sukunaaire sunipa, Talené ọ momaraterere topo whi sóró beteralepó. ¹⁷ Ti ai fo kaae me ase tuamó i fo erapó.

“Yata, momaraterere topo whi Melkisedek-né du betale ala naao teteróló kaae taru, yó taté fu beteroóló, yalo ya sóró beterao,” erapó.

¹⁸ Kale folosóró yóló mulale fota, me ala yaaire suni bépa, hale ọla kaae aoróló taalatapó. ¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné so whiró Kótótamo betámó wisiyóló beteroóló, mo turó wisiranénipó. Kale folosóró yale ala taaróló, mió Talené ama so whi wisiyóló beteraalopó ere foné betá Kótó betere felekepaae alisoró fenérapó.

²⁰ Ti ọ momaterere whi sóró beteroóturaalu, dirii malo yóló sóró beteralepó. Téyaletei, mepaae momaraterere whirapeta, hale foné maaté sóró beteroótua dapó. ²¹ Téyaletei, Kótóné i seké momaraterere whi sóró beteroóturaalu, apaae i malo yalepó.

“Talené ama kisipa feteyaalomei, ya so whimó momaraterere whi mo ti betó tanóóló, yalo ya sóró beterao,” erapó.

²² Ti atéro dirii malo yaleteiné Yesu ọ Kótóné ama so whi tao saalopóló, yóló mulale fo diriraterere bete alée felepó. Ama so whi tao saalopóló kisi yóló mulale foné folosóró yale fo teraae falapó.

²³ Ti mo so whimó momaraterere whirape dekéro bitiré waletei, ai whi sukutepa, me whinémo teteróló kaae tatua yalemó, ai whirapekélé fea sukutua yalepó.

²⁴ Téyaletei, Yesu ọ mo ti betó tareteiné, so whimó momarótu betere ala hale yó taté fu beterao. ²⁵ Atérené Kótótamo betámó betaai kisipa mutu, Yesuné ama yale ala tuamó fu betere so whi mo ti beteroóló, Yesuné ama mo sumó tao senérapó. Ti noatepae, ata so whiró Kótótamo tuá whi

bitu, Kótópaae atima tao sae dere fo hãle yótóró tarapó.

²⁶ Yesu a atéró, momaraterere topo whi bitu, da yaɣare ala fea ama mo sumó tao sóró eranérápó. Ti aɣa, Kótóné mo kae beteró bettereiné mené a só deraaire bete muni yóo, a me dowi alatamo hosekényi yóo, dowi ala du betere so whitamó betamó bitini, kae betóo, ó saró hepen betamokélé fea amatóro teteróló kae tawóo erapó. ²⁷ Mepaae momaraterere topo whirape betere dokó fea atimané dowi alapi kemerópóló, *sipsip o bulmakau* hupu simó sukúlaa daróló, nalo ti mo so whiné dowi alamó sukúlaa dalaterere ala suka fea hãle yó taté fu beterapó. Atima ai dere ala kaae, a tuamó me noa dowi alakó mupa atéyaaloé? Ti ama betere bete Kótópaae mo beta félimótóro melóló, mo so whiné dowi ala kwia ama tokóló aluróló wisiralepó. ²⁸ Ti kale tukóló muló betere fo sya furaalu, mo hae whitei, momaraterere topo whi sóró beterótua yalepó. Téyaleteti, nalo sókó wale dirii malo fo tuamó ti Talené naalema momaraterere topo whi sóró betteralepó. Ai whi aɣa, me alakélé mo yaɣani, so whi tao sere alatóro hãle yó tanópóló, Kótóné a mo turó suróló betteralepó.

8

Yesuta momaraterere topo whi bitu, mió kisi ere fo diriró betere Talepó

¹ Dané i deté wou betere fo tuamó bete mole mo topo fo i ape. Da tao sóró momaraterere etei kaae topo whita, hepen bemó Doasiné teteróló kaae tare tikimó, ama turu naase eró betere demó fóló betteralepó. ² Take kaae sóró tɣyale momaterere kuti bemó, Talené ama kae ere ala erótu beterapó. Ai beta, mo whiné naasené tɣni, Talené amatóro tɣnapó.

³ Ti mepaae mo so whimó momaraterere topo whirapené Talepaae hãle materere alaró simó sukúlaa dalaterere alatamo yópóló, Talené sóró beterótua dapó. Atétere kaae, mió da tao sóró momarótu betere sekékélé, Kótó betterepaae hãle faalomei, me ɣla sóró ti sumó fenérápó. ⁴ Aɣamo i haemó bituɣasóro, ti so whimó momaraterere whi bituɣameipó. Ti noatepae, Kótóné

tukóló muló betere foné Talepaae hãle melae ere fo sya furaalu, mótua dere whirape sóró beteró betterapó. ⁵ Ai whirape atimata, ó hepen-mó ere mo ti momaterere be suróló, i haemó tɣne mo kuti bemó Talené ala erótu beterapó. Mosesné ai momaterere kuti be tɣyaaitepa, Talené aɣpaae i ma fo erapó.

“Naao ai be tɣturaalu hoko tɣni, damo hasi fosómó bitu, yaɣo yaɣpaae yó melale be sutóro mo hotowaró tɣyae,” yóló ipakalepó.

⁶ Téyaleteti, Talené ama so whi tao saalopóló, yóló mulale dirii fo Yesu a tuamó erótu beterapó. Atére kaae, i haemó mepaae momaterere whirapénékélé ai ala du beterapó. Tépateti, mió kisi yóló mulale dirii foné take yóló mulale fo teraae falapó. Atére kaae, Yesuné Kótóné so whi tao sóró ditu betere kutóné atimané ditu betale kutó mo teraae falapó. Ti ai kisi dirii fo tuamóta, Kótóné ama so whipaae eraalopóló, mulale wisi ala faanuraalu, take yale ala mo hãle ɣla aɣró betterapó.

⁷ Ti noatepae, Talené take folosóro yale dirii fotamo mo surapó uasóro, ti nalo ama eraaire me dirii fo kae uameipó. ⁸ Tépateti, Kótóné ama so whi fopeyalemó, mepaae hasókó fole ala kolóló i fo yalepó.

“Èta, Talené i dapa wosae. Take waaire ba fomó Israel so whiró Juda so whitamó yaɣo tao saai, kisi dirii fo kae yóló mullaalopóló diɣpaae i dere ape.

⁹ Ti mió yaɣo kae yóló mullaaire kisi dirii fota, take atimané noumatererape Isip hae kwiamó betepa, yaɣo dapesó wale sukamó, yóló mulale dirii fo kaae meipó. Atimané yaɣo yóló mulale fo sya fóló eró tanitepa, yaɣo atima tao saai yaleteti taaróló, sisópaae eralepó.

¹⁰ Èta, Talené i dapa wosae. Ai ala yóló kilipaae Israel so whitamó yaɣo etei dirii fo yóló mullaalopó. Yaɣo tukóló mulaterere fo tikaɣasóro, atimané tué tiki tuamó mulóo, hosaa tuamókélé aseyoó yaalopó. Téturaalu, e atima teteróló kaae tare Kótó betóo, atima ti yaɣo so whi betóo yaalopó.

11 Atétere alimó, me whiné ama be whi so whipaae ó ama nomapaae duraalu, 'Tale tué muóló betae' dere fo momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, ai be demó mepaae sókó deyóló betere so whinékéle, doasi doi mole so whinékéle e mo tué yaalopó.

12 Atétepa, yalo kōleturaalu, atimané du betere sonaalei alaró mepaae dowi alatamomó, kwia melaai yaletai yalo kisipa keteróló aluraalopó," erapó.

13 Ti Talené ama i yóló mullaairé dirii fota, "Kisipó" doi mulóturaalu, take folosóro yóló mulale dirii fo bete muni hale ɔla kaae aɔpa, kisi foné mió mo felekemó kemeróló aluraai dapó.

9

I haemó kapala tene kuti bemó momatu betere ala

1 Take folosóro diaaɔ noutererapepaae Talené ama ala eróturaalu, ɔpaae momatere alakélé etéro yae yóló yó melóo, ama ala eraaire momatere bekélé etéro tɔyae yóló yó melóo, ipakalepó. 2 Atétepa, so whiné Talepaae moma yaairaalu, kuti be tɔyóló, u tuámó be ke tamo aleyóló munélipakalepó. Folosóro sókó fole be ke ti arai kutiné satale erepó. Ai be kemó ti *lamp* sɔ daalóo, ɔla mulatere ni fakeró Talené keletómó mulótua dere *bred* otamo muóo erepó. Ai be kené doita, Kótómó kae tukóló muló betere tikipó. 3 Me aleyóló muló betere be keta, hapólui kutiné satale erepó. Ai be kené doita, Kótóné ama ala betɔ eraai mo kae tukóló muló betere tikipó. 4 Ai be ke tuámó felé kɔlaa wale fetera kaae ɔla biliyaaire tiki *kold kapané* aleyóló daalóo, Kótóné ama so whipaae wisi ala eraalopóló ere dirii fo aseyóló buló betere *bokis-kélé* mulóo erepó. Ai *bokis* husiróló *kold kapa* datekɔró beterapó. Ai *bokis* dolomó, *kold kapané* aleale wutimó *mana* o deróló mulóo, Eron-né dotó tiki aseyokoretei mulóo, Kótóné dirii fo aseyokane fake tamokélé bulóo erepó. 5 Ai *bokis* tómó, Kótóné ama mo kae ere de ɔane *serupim ensel*-rape sɔróló aleale ɔla me uté daayóo, me ité daayóo erepó. Ai *serupim ensel*-tamoné baase dorokó faróló so whiné dowi

ala kemerɔleta dere tiki husiró beterepó. Atére alarape fea bete etérapóló, mió mo turó dané enénipó.

6 I bope yale ɔla ɔla fea atéro taleyóló muló betepa, mo so whimó Talepaae momaratere whirape folosóro ere be kemó, atimané ditere kutó diyaai, hutua yalepó.

7 Tétua yaletai, mo u tuámó ere be kepaae ti so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi ɔ maaté betɔ ba fomó, mo betɔ félitóro fua yalepó. Téturaalu, ai be kepaae naase hale feni, *bulmakau-ró meme* hupu sameatamotóro sóro fua yalepó. Atétua yaletaita, Talené atima kwia melaɔsóro seséturaalu, ama yale dowi alapi Talepaae melóo, nalo ti mo so whiné dowi alapóló tuéni, mo ala nisiyóló du betale dowi alamó melóo, dua ipakalepó. 8 Mió ai be hale tɔpa, Kótóné mo kae ala ere be tuɔpaae sókó faaire tɔ hale ai kinapa kela yóló, so whipaae Deɔ Kepe Wisiné hakearóló yó mótu beterapó. 9 Ti take Talepaae me ɔla hale matere alaró hupu simó sukɔlaa dalatere alatamoné ai ɔla sóro wale so whiné hosaa tuámó mole sekeɔ ala mo ti wisiranénire ala mió i alimó betere so whiné tué yópóló, hakearóló yó matapó. 10 Atéro, ɔla nokole alakélé, weɔ nokole alakélé, Kótóné wisirapó yópóló, kae kae ala yóló weɔné fokutu betere alakélé feata, mo tó tiki maaté wisiróturaalu du beterapó. Talené ama da tɔteróló kaae tawaaire kisi alané tó tiki maaté wisiróló ai du betere alarape fea mo ti kemeraalopó.

Yesu Kerisoné samea suné farale ala

11 Mió daɔpaae i eró betere wisi alarape eraai, Keriso ɔ so whimó Talepaae momaratere topo whi bitɔ furaalu, folosóro ɔ doasi momatere kuti be wisimó buó dealepó. Ai beta, i haemó mo whiné naasenékélé ó mepaae ɔla ɔla aleale sukamókélé tɔni, mo taketi Tale ɔ betere tikimó hale tene bepó. 12 Keriso ɔ Kótóné ai kae tukóló muló betere tikipaae sókó faairaalu, *meme* ó *bulmakau* hupu malené samea sóro feni, suka fea mo ti muó tanópóló, ama samea mo betɔ félimótóro melóló, ɔ ai be tuɔpaae sókó felepó. Tétu, so whi fea dowi alané dokóló mupa, ai sameané teraayóló mo ti betó tanópóló

dupuró beterapó. ¹³ Mepaae whi dené Kótóné yaqse yóló mole fo tukóló, nalo ama ala eraai momatere bepaae faqsóró doasi fo mulapó. Atérené *meme ó bulmakau* wá hupu sameané *ó bulmakau* so utu hupu simó biliyale fapo terepeyóló, ai yale alapi kemeranérápó. Atéro, nalo ti Talené ala eratepa fo muni, mo sumó eranérápó. Ti ai alarape feata, hãle tó tiki maaté fukuturaalu dapó. ¹⁴ Téyaletai, ai du betale alarape bosenóló, mo ti betere Deji Kepe Wisiné Keriso a fotokoratepa, me alakélé munire betere bete wisinaale Kótópaae hãle melalepó. Dãné hosaa tuamó mole dowi alané sukutere alapaae alisóró fu betepa, Kerisoné ama sameané sumó kemeranérápó. Atére beteta, mo ti betere Kótóné ama ala dãné erópóló yalepó.

¹⁵ Keriso a atéyale betené Kótóné so whi tao saalopóló, kisi yóló mulale dirii fo eraaire tuã whi alée felepó. Aita hãle mei, Kótóné a beterepaae ape yale so whiné ama eraalopóló mulale mo ti muó tawaaire òla wisi sópóló yalepó. A atéro sukãle alata, folosóró ere dirii fo aqmó bitu, dowi ala du betale so whi dokóló moletai, teraayóló hãle fópóló, dupurótu erapó.

¹⁶ Me whi a sukuturaalu, ama mómu òla taleyóló sae yóló mulatere fo kisiipa muãe. Ai whi a sukuni hãle betepatei, ama òla òla hapale taleyóló sumipó. A sukutepa, nalo ti ama yóló mulale fotóró sya fóló senérápó. ¹⁷ Ti noatepae, kale whiné ama yóló mulatere fo sya furaalu, a sukuni hãle betepa, ama òla òla taleyóló saalomeitei, a sinitepa ti senérápó. ¹⁸ Atétu dere kaae, Kótóné ama so whi tao saalopóló folosóró ere dirii fota, *sipsip ó bulmakau* hupu samea sókó faraleteiné diriralepó. ¹⁹⁻²⁰ Kótóné yae yale fo fea Moses-né mo so whipaae yóló kemetepa, i ala yalepó. *Bulmakau* hupu malené samearó mo wëitamó belere tikipaae fóló, mo sonaare *sipsip* hupu nikiró *hisop* ni teteitamomó tópuró sóró asere sókumókélé so whiné tikimókélé, apuralepó. Ai ala yóló kemetepa, i fo yalepó.

“Ita, Kótóné ama tukóló muló betere dirii fo sya fóló, eró tawae yóló diriróturaalu, eratere samea i ape,” yalepó.

²¹ Ai ala kaae, Talepaae momayaairaalu tene kuti bemókélé, ai be tuamó Talené ala eraai mole òla òlamókélé, Moses-né ai samea sóró apurótua ipakalepó. ²² Ita, mo dere alapó. Kótóné tukóló muló betere foné fea òla fea Talené ama òlapóló ðãle mulóturaalu, sameané betã fokonérápó. Samea sókó farénitepa, ti dowi ala tokóló aluranénipó.

²³ Hepen bemó ere ala suróló, i haemó aleale mo òla òla Talené amapóló ðãle mulóturaalu, samea dilótua yaletai mo donorapó. Tépatai, hepen bemó mole mo alarape fokaaí, ti i haemó mole òla bosene fale òla wisinaalené sumó fokonérápó. ²⁴ Ti Keriso a sukóló kepaayóló furaalu, hepen be suróló i haemó mo whiné teyale bepaae sókó feni, mo hepen bepaaetóró sókó felepó. Atéro fóló, Kótó betere felekemó bitu, mió a ðã so whi tao sere tuã whi beterapó. ²⁵ Kale momatere be teteróló kaae tare topo whita, whiné teyóló ama kae tukóló muló betere be tuãpaae ba fo dokó mo betã féli furaalu, ama samea sóró feni, hupuné samea sóró fua dapó. Ai whirapené dere kaae, Keriso a hepen-paae momó fu, momó fu ini, mo betã félimótóró ama tiki Talepaae hãle melóló, sókó felepó.

²⁶ Keriso a hepen bepaae dekéro félimó fuasóró, ti i haemó ere òla òla fea keké nale alimó kaae sóró, sekei ala dekéro félimó beleté fu bituãpó. Tëni, i kemetere alimó a Kótó beterepaae mo betã félitóró sókó fóló, dowi ala mo ti kemeróturaalu, ama betere bete Talepaae hãle malepó.

²⁷ Dã so whita, Talené ere fo dokonóturaalu, bitiré fóló betã fapotóró sukutua dapó. Atéro sukãle kilipaae, ti dãné yale ala Talené taleyaalopó. ²⁸ Dã betã féli sukutere kaae, so whi feané dowi ala tokóló aluraai, Kerisoné ama betere bete Talepaae mo betã félimótóró melalepó. Atéro mió a momó waaireteita, dowi ala tokóló aluraai waalomeitei, a wópóló kaae tawóló betere so whi tao sóró mo ti wisiyóló beteraai dapesene waalopó.

10

So whiné dowi alamó Yesuné betere bete mo betã félitóró male ala

¹ Kótóné tukóló muló betere fota, mo ti muaaire ala mei, take nalo waaire wisi wisi alané aso maaté erapó. Atére betené kale tukóló mole fo sya furaalu, ba fo dokọ hupu dóló moma yó tare alané Kótó betere felekemó bitị faaire so whịné sekei ala mo ti wisiranénipó. ² Ai alanétamo so whịné hosaa tuámó mole kisipa tiki fea mo betạ félitóró wisiróluasóró, ti atima etei kaae dowi ala yalepóló, atimatei Talepaae momaratere ala dekéró yó ta uameipó. Ti noatepae, atima etei kaae dowi ala yalepó tuẹ muameipó. ³ Atérené ba fo dokómó hupu dóló momatere ala hẹle deté fu betere kilitu, dowi ala kemeni, atima tuámó hẹle mulapóló hẹkearóló yó matapó. ⁴ Ti noatepae, wạ *bulmakau* ó *meme* hupu sameané dowi ala tokóló mo aluranénipó.

⁵ Atérené Keriso ẹ i haepaae wóló i fo yalepó.

“Hupu dóló momatere alaró hẹle matere alatamo naao hẹkese inipa, naotei ẹ mo whịné tiki daaróló beteralepó.

⁶ Simó sukulaa daróló momatere alaró dowi alamó Talepaae hẹle matere alatamo kilituraalu, naao kisipa felénipó.

⁷ Atétepa yalo duraalu, ‘E tẹteróló kaae tare Kótóo, kale bopeyóló mole asẹ tuámó ere fo mo dokonóturaalu, naao kisipa mole ala eraai ẹ wóló i betere ape,’ ” erapó.

⁸ Folosóró ama duraalu,

“Kótóné tukóló muló betere foné i ala yae yóló mupatei, hupu dóló simó sukulaa dalatere alaró Talepaae matere alatamokélé, dowi alamó matere alakélé, fea naao kolóló hẹkesenipó,” erapó.

⁹ Ai alarape yale sisópaae ama duraalu,

“Naao kisipa mole ala eraairaaalu, ẹ i wale ape,” yalepó.

Atéroró, folosóró hupu dóló du betale alarape tokóló taae faróló, ai sirimó ẹ sukale ala mo ti yó tanópóló eralepó. ¹⁰ Yesu Kerisoné ama tiki Talepaae mo betạ félitóró hẹle melóló sukaleteiné, Talené ama kisipa mole alatoró sya furaalu, da ama so whípóló mo kae beteralepó.

¹¹ Be dețere dokọ fea momatere be kaae tare whịrapené Talepaae hupu dóló momaratere ala hẹle yó tarapó. Atétere alané dowi ala mo ti tokóló aluranénipó.

¹² Tépateti, mió i bopetu betere momaratere doasi topo whị Yesuné dané dowi ala tokóló aluraairaaalu, ama betere bete Talepaae mo betạ félitóró hẹle malepó. Atéyale kilipaae ẹ ama alima Kótóné turu naase eró betere tikimó fóló betalepó.

¹³ Ai alarape kemeróló, mió atamo bóe du betere whị fea ama tẹteróló só de-raaire ala betạ Kótónétei erópóló, kaae tawóló beteralepó. ¹⁴ Ti noatepae, mo betạ félimótóró ẹ sukuturaalu, Talepaae ama hẹle male alané wisiróló, mo kae so whị betó tanópóló yalepó.

¹⁵⁻¹⁶ Dei Kepe Wisinékélé Talené ai ere ala dapaae yó móturaalu, folosóró i fo dapó.

“Ai alarape yóló kilipaae yalo atima tao saairaalu, yóló mulatere diri fo i ape.

Yalo tukóló muló betere forape atima hosaa tuámó mulóo, atima kisipa keteni tuẹ yó tanópóló yalotei eróo yaalopóló,” Talené erapó.

¹⁷ Ai fo tómó me beleróló duraalu,

“So whị Kótóné fo aomó bitini, atima kisipa mole ala maaté sya fu betere alaró mepaae dowi alatamomó kwia meni, yalo aluróló kisipa keteraalopó,” erapó.

¹⁸ Ai dowi alarape feata, Talené mo ti kemeró betera, hupu dóló Talepaae matere ala momó kae hẹle noatepa yaaloé?

Talené ala taaréni, hẹle eró tawae ere fo

¹⁹ Térapa, no nerape-ó, dapaae Yesuné ama samea sókó faló betereiteiné Kótóné mo kae ere be tuapaae faaire wini, mo halaainé sókó fenérapó. ²⁰ Taketa, ai be ke satale yóló oleró betere kuti tuámó sókó fua yalepó. Mió Yesu sukóló ẹ mo ti betere bete matere kisi tu alée faleteiné ẹ tuámótóró sókó fenérapó. ²¹⁻²² Ai ala maaté mei, Kótóné fake so whị tao sóró, momaratere doasi topo whíkélé betera, da apaae tuẹ tiki tiróló bitu, hosaa tuámó haitamo Kótó betere felekepaae fenérapó.

Atéturaalu, dané i dowi ala yalepóló hosaa tuámó sekei kisipa muteretei ama

sameané fokóló feléróo, ðané tikikélé mo kikisi weiné fokóo, ereteiné mo halaainé fenérapó. ²³ Ti noatepae, Kótó ata, ða so wh̄ipaae eraalopó dere wisi ala haşókó fóló taaréni, mo eraalopóló ðané so wh̄ipaae du beteretei taaróló haepaae derepaalomei, haıtamo yó tawaalopa sae. ²⁴ ðané no nepaae yaala sókó fole alaró wisi alatamo fakeyóppóló, ketekę u bulótu i bulótu dere alatamo netéro yaaloé yóló, tuę teketu betae. ²⁵ Mepaae so wh̄i atima Keriso fake tourótua dere tikipaae wale hótú dere kaae, ða momókó yaqse. Téni, Talené ða dape saaire be ðę felekemó walapa, betere dokę ama ala erateretei taaréni, ketekę u bulótu i bulótu dere ala mo ti fakeróló deté fu bitiépe.

²⁶ I bete mole mo fo ðané wosóló tuęrutei dowaae fóló, dowi alatamo hałe yó tapa, ti ai ala kemeróppóló Talepaae melaaire ęla me kae munipó. ²⁷ Kótótamo atéro bóe duraalu, du betere dowi ala hałe yó tapa, Talené fo tokótamo yóló só deraaitere alaró ai wh̄irape dalaaire sitamo kolóló, mo wió yae. ²⁸ Take mepaae wh̄iné Mosesné aseyóló muló betere fo tukóló yale ala, tamo ó sore wh̄iné kolóló mopó depa, ti ai wh̄i kęletere ala ini, mo ti sinóppóló dua ipakalepó. ²⁹ Mepaae so wh̄i dené Kótóné naalema belei ęla kaae aqróló teıya teıya yóo, Talené ama fo dirirale sameané fokóló kae betero betepatei, ai samea hałe ęla kaae aqróo, Talené ai wh̄i hałe hamokoróló tao supatei, ai ala erótu betere Kepe Wisi faleyoó depa, ti atétere wh̄i a kwia saairetei haşókó faalopóló de? Ti folosóro Mosesné yale fo tikitepa, dowi kwia mo salepó. Atéyaletei, mió ai alarape dere wh̄iné saaire kwiata, folosóro sale kwia bosenóló mo doasi saalopó. ³⁰ Ti noatepae,

“Kwia tokę matere ala haşókó feni, mo yałotei yaalopó,” yale sekęta, ðané kisiparapó.

Me fo i ape.

“Talené so wh̄iné du betere ala mo amatóro taleyaalopó,” erapó.

³¹ Mo ti betere Kótóné naase tuępaae foleiteita, wi alapa mo wió yae.

³² Dięta, mo take bitiré wale sukamó, Kótóné fo woseté waletéiné dię tuęmó

ðeyó falapó. Atéremó, diępaae kae kae sekę ala wapatei, dię wiyóló botokó feni, mo diriyóló betale ala kisipa muae. ³³ Ai maaté mei, me sukamó dię so wh̄i feané keletómó sóro daalóló, susupui alaró haler- atere alatamo eróo, me sukamó dię sere sekę kaae, diaaę no nerapepaaekélé er- atepa, diękélé atimatamo betámó titiyóló daalu beleyóo, dua yalepó. ³⁴ Atére kaae, atimané diaaę ne norape *dipula* beter- atepa, kęle duraalu, atima tao sua yalepó. Atimané diaaę mole ęlakélé fasó supa, mo ti muó tawaaire ęla wisinaale saai dapóló haıturaalu, atima sóppóló taalutua yalepó.

³⁵ Térapa, ai ala deté furaalu, diaaę kisipa tiki tiró beteretei hałe ęla kaae taae faréni, mo hotowaró tao tawae. Atétepa, ti mo dupu wisinaale saalo ai ape. ³⁶ Kótóné ama kisipa mole alatamo eratepa, ti ama diámó melaai dapóló bopere ęla saasepólópa, dięné kisipa tiki tiróló, diaaę du betere alatóro hałe yó tanérapó. ³⁷ Ti noatepae, Talené i fo erapó.

“Mo hałeke sukamó waalopó ere sekę a waaitere be ðę hıliki faréni, ai be ðemótóro mo waalopó.

³⁸ Téyaalotei, yało donoi alatóro erótu betere wh̄ita, ti kisipa tiki tiratere alanétóro betaalopó.

Ama kisipa tiró betere ala momó wotęale depa, ti ai wh̄ıtamo yało kisipa felé yaalo meipó,” erapó.

³⁹ Tépatéi, ða atei kaae wotęale yóló aluyaaire so wh̄ıtamo touyóló bitini, aþaae kisipa tiki tiró betepa, ða aluyaqsóro Kótóné tao serapó.

11

Kisipa tiratere alané mo betenérappó

¹ Tuę tiki tiróló betere so wh̄iné nalopaae yaaire wisi ala mió kilinitei, take mo kelaalopóló diriyóló kisiparuraalu, haıtú beterapó. ² Mo take betale so wh̄iné atei ala deremó, Kótóné mo wisirapóló atima dukiró beterapó.

³ Kótóné i ala yó fae depa, ere ęla ó betere ęla ęlakélé fea motóro yó fıpakalepó. Ti mió kelené keletere ęla ęla feata, kelere ęla sóro aleni, ama fotokę bole fonétóro

kaaró beterapóló, ða Talepaae tué tiki tiró betereteiné mo diriyóló kisiparapó.

⁴ Ebel a tué tiki tiró bituraalu, Talepaae mo wisiyóló hãle maleteiné noma Kein-né male ɔla teterélipakalepó. Ti Ebel a kisipa tiki tiró bitu matere ɔla Talené kilitu, wisir-apóló a dukiróló mo donoi whípó erapó. Ebel aata, take sukupatei, Talepaae ama kisipa tirale ala asemó mulu, ðapaae hãle du beterapó.

⁵ Inoke Talepaae kisipa tiki tirale betené a sukuni, itéro mo betepatei, Talené hepen-paae dapesó horapó. Mepaae whirapené a kekãlemó, Kótóné dapesó feleteiné mo koló fenipó. Kótóné *buk*-mó duraalu, Inoke a hepen-paae faai i haemó hãle bitu, Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, a mo hëkesené sinipakalepó. ⁶ Mepaae kisipa tirénire so whiné Kótó a hëkeseyaaire ala mo eranénipó. Ti noatepae, mepaae so whi de Kótó beterepaae wapa, ti a mo beterapóló kisipa tiróo, Kótó a i betere ape yóló yó melaalopóló ketekëtamó kekitu betere so whi kilitu, Kótó a mo hëkeserapó.

⁷ Talené Noapaae take naao kilini yale ala nalopaae mo eraalopó yale fo Noané mopóló kisipa tiralepó. Atéru, a tuamó Kótópaae mo kae wi yóló, ama naaleraperó atimané sorapetamo yóo, ama soma atimaamo yóo yóló betã aluyaosóro, tué tiki tiró bitu nuku alipakalepó. Atéyaleteiné ai alimó betale so whiné dowãae fóló du betale ala mo só deralepó. A atéro tué tiki tiratere ala Kótóné kilitu, mo donoi whípó yaaire doi melalepó.

⁸ Talené nalopaae Abraham a melaaire hae kwiapaae fópóló, doteyaaia apaae ape yalepó. Ai fo depa, a faaire tiki kisipa inirutei, tué tiki tiró betere alané Kótóné dere fo mo betã wosóló felepó. ⁹ Kótóné Abraham apaae yale fo mo eraalopóló tué tiki tiróló, a melaalopó ere hae tikimótei uké whi kaae bitu, kuti be torokóló tëtë kutu betalepó. Ama naale Aisak-kélé, Jekop-kélé, ama ere fo dokonóturaalu, ai hae tiki saaire whirapetei, Abraham a yale kaaetóro deté kutu betalepó. ¹⁰ Abrahamta, a betere haemó kisipa muni, take nalopaae dirii ɔla sóro tene mo ti bemó

betaalopóló kisipa mutu, kaae tawóló bitipakalepó. Ai be teyaaia ðale sóo, be teyóo yale sekëta, Kótó atórotípó.

¹¹ Abraham a mo ti otere yóo, soma Serakélé hãle ni daayóló sere yóo epatei, tué tiki tiró betere ala Talené kilitu, naale deyaaire fotokɔ bulalepó. Ti ai ala eraalopó yóló mulale sekéné fo mopóló kisipa tiki tiraletéiné yalepó. ¹² Ai betã whítei a otereyóló mo felekemó sinaai du bitutei, ama deale naalené kaaróló, naale senaale mo hãle ɔla kaae deté felepó. Ai naale senaleta, samó daale hõreró wëi atikãtamó kaae ereteiné dosãayaaire mo sunipó.

¹³ I dosãayale whirape atima fea kisipa tiki tiratere ala hãle deté fu betepatei, sukutua yalepó. Ti atima hãle betale alimó kale melaalopóló muló betere ɔla atimané sinitei, mo umó teó wou betepa, tuéné maaté kolóló mo kée deté fu betalepó. Atétu, atimané duraalu, “ðata haemó betepatei, i hae tale mei, uké whi kaae i betere ape,” du betalepó. ¹⁴ Atei kaae fo dere whirape atima mo ti betaaire hae tiki kekitu beterapóló hãkearóló yó matapó. ¹⁵ Ti atimané atei kaae dere fotamo, take taaróló wale hae tikimó uasóro, ti atima turuku bepóló kisipa mutu, momó fesaae fole ala uapó. ¹⁶ Aténi, mo ti betaaire hae wisipaae fenée kisipa mutu beterepó. Ai hae tikita, me kae mei, mo hepen betórotípó. Atéreteiné atima Kótópaae duraalu, yãta ða teteróló kaae tare Talepó depa, ai fo wosetu Kótó a haleni, mo dono dapó kisipa mutapó. Ti noatepae, ai be hu luata atima mo wisiyóló beterópóló, ama taketi donoróló muló beterapó.

¹⁷ Abraham-né kisipa tiki tiró betere ala Kótóné kãae kolóló, su sale sukamó, Abraham a kisipa tiró bitu, ama naalema Aisak dóló simó sukulaa dalóló Talepaae hãle melaai yalepó. Kótóné apaae wisi ala eraalopó yale fo tuérutei, ama mo betã betere naale daai yalepó. ¹⁸ Take Kótóné apaae duraalu,

“Naao naale Aisak-né detere naalené naao doi muaaire fake firaalopó,” erapó.

¹⁹ Ti Abraham-né ama ai ala yaletéita, mo ti sukutere whi Kótóné ama sumó

kepaaraalopóló kisipa mutu yalepó. Até yaletéi, ama naalema Aisak ʔ sukóló momó kepaayale whi kaae aopa dape salepó.

²⁰ Aisak ʔ Talepaae kisipa tiró bituraalu, ama naale Jekop-ró Isotamo nalopaae be-taaire alamó kisipa mutu, foné atimaamo wisiralepó.

²¹ Atéyale kaaetóró, Jekop ʔ Talepaae tué tiki tiró bitu, ʔ felekemó sukʔairaalu, ama dotó tiki tómó tiróló daalu, naalema Josepné naale tamo foné wisiróló, Talepaae mo kée yóló momayalepó.

²² Josep kisipa tiróló bitu, ʔ sukʔaire be de feleke depa, kale Israel fake so whi Isip hae kwia taaróló, torokʔ faalopóló kisipa mutu, atimapaee ama diri sóró fae yalepó.

²³ Isip hae kwia teteróló kaae tare topo whiné Israel so whiné naalerape dae yóló tukóló mulélipakalepó. Ai fo epatei, Mosesné hamaró alimatamo wini, Talepaae betʔ tué tiki tiró bitu, ai naale wisinaale daqsóró, wélié sore tuamó ʔ hyó mulalepó.

²⁴ Moses doayóló Talepaae kisipa tiki tiró bitu, ʔ topo whi Fero senaalemané naalepó yaqse yóló fo mulalepó. ²⁵ Moses ʔ sawa sukamó maaté tó tikimó felétere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné so whipaae erótu betere sekéi ala ʔpaaekélé erópóló kisipa mutu, Talené so whitamotei touné felepó. ²⁶ Moses ʔ so whi teteróló kaae tare seké Kerisoné ala erótu berteremó, faleyóló halerateré ala kolósu, Isip haemó mole wisi wisi ʔla kolósu yalemó, Kerisotamo betere ala mo doasi ke boleteiné take nalopaae Kótóné dupu wisi melaalopóló kisipa mutu, ʔ ai ala sya felepó. ²⁷ Moses ʔ Talepaae kisipa tiró bitu, kale Isip hae kwia teteróló kaae tare topo whi fopaae buóló, ʔpaae sekéi ala eraqsórópóló wini, Isip kwia taaróló felepó. Ti noatepae, aita kelené kelenire seké ama kelereteiné, ama yaai dere ala betʔ hʔle yó taruraalu yalepó. ²⁸ ʔ Talepaae kisipa tiró bitu, Kótóné doteyale whi dele *ensel*-né Israel fakené topo naalerape daqsóró, bosene fele be demó ʔla detere alaró wʔ *sipsip* hupu malené samea dilateré alatamo, Talené ʔpaae yae ala deté fu betalepó.

²⁹ Kótóné so whi Talepaae kisipa tiró bitu, sonaai wéi kʔla tuamó tukóló, mo

ere hae tiki kaaemó atima tʔyóló felepó. Tétepa, Isip fake atimakélé Israel fake yale kaae tʔyóló felemó, wéiné atimatei mo ti alurélipakalepó.

³⁰ Talepaae kisipa tiró bitu, Israel fake so whi wéikeró be demó, Jeriko be hulua bopére dopóku bolaa aoró bopé yóló kutu betalepó. Atéyalemó, kale doasi dopóku ama kʔleaanétei kolokóló derepelepó.

³¹ *Moni* saairaalu nópu nuku betale so Rahab ʔ Talepaae kisipa tiró bitu, kale bóe sʔ fele whirape ama bepaae wisiyóló dape salepó. Téyaletéiné Talené fo tukóló dowaae fu betale so whi fea dóló kemeróturaalu, ʔ betʔ hʔsókó felepó.

³² Atimané ai yale alarapemó yʔlo kae me noa fo yaaloé? Kale doasi doi mole kisipa tirale whirape Kideon, Barak, Samson, Jepta, Depit, Samuel, mepaae Kótóné kʔló whirapené yale alakélé fea diʔpaae dekéro uʔtei, yaaitere be de dekéro munipa taalatapó. ³³ Ai whirape atima Talepaae kisipa tiró bitu, mepaae teteróló kaae tare topo whirapetamo bóe dóló atima teteróo, so whi mo wisiyóló kaae taru donoi ala eróo, Talené atimapaee melaalopó yale ʔla mo sóo yalepó. Atéro Talepaae kisipa tiró bituraalu, whi dó nokole haʔ *layon*-rape kʔlumu faaralepó.

³⁴ Whi dokole doasi simi surukʔ fóo, whi dele fosói sepakekélé hʔsókó fóo, dua erapó. Atima mo whi bépatei, Kótóné doasi fotokʔ bulalepó. Tétu, atima bóe duraalu doasi fotokʔné kae kae hae kwiamó wale bóe whirape dóló mo ti kemeratepa, mepaae hʔsókó fele whirape ti botokó dapo yalepó. ³⁵ Mepaae sorape atimané naale senaale ó omarape sukʔletei, momó kepaaratepa atimatamo betʔamó bitua yalepó. Mepaae so whi atima kisipa tiró betepa, mené doasi susupui ala eróturaalu, diʔ teraayóló faraalopa, Talepaae dowi teka fo yae yóló sʔtua yalepó. Ai ala depatei, atima sukutepa, momó kepaayóló Taletamo wisiyóló betaalopóló kisipa mutu, atei kaae fo yaalo meipó, dua ipakalepó. ³⁶ Mepaae so whi faleyóló fokosoi ala yóo, mepaae so whi ti dirii képiné dokóló *dipula* berteróo dua yalepó.

³⁷ Mepaae so whi kapo duné dóo, mepaae

ti ni tikitere *saw* fosóné fosóné tuamó tekéetamo yóo, mepaae bóe dele sepakené dóo, dua ipakalepó. Mepaae so whi hōko kuturaalu kutikélé nokole ọla ó bekélé meitepa, *sipsip* ó *meme* hupu sekaę bukutua yóo, Atima mo yoleale betepa, susupui alaró kae kae dowi alatamo eróo dua yalepó. ³⁸ Atima atei kaae seke su betale so whi kolósu, i haemó betó mole mo so whi kolósu depa, seke sere so whiné atima mo belei aqróló teraae falapó. Seke sere so whi atima torokó kuturaalu, kópu kaae fi tikimókélé, hasi fosómókélé, kapo dolomókélé, hae dolomókélé, hōko fité kutua ipakalepó.

³⁹ Ai dosayale so whi atimakó mo beta whinékelé Talené melaalopó yale ọla sinipatei, kisipa tiró betere ala kilitu, Talené mo wisirapóló atima dukiralepó. ⁴⁰ Atimapaae erale alaró dapaae eratere alatamo, touróló eraté fóló mo ti kemerópóló, Kótóné atimapaae erale ala bosenóló, dapaae eraaire ala wisinaale ama tukóló mulalepó.

12

Kótóné ama naale senaale kópaae fupa, donoróló deké sua dapó

¹ Térapa, Kótóné doasi alarape eratepa kelalepóló u bope deté wale so whiné da bopéró betera. Atérapa, Talené atima tao sóró erale alamó kisipa tiratere kilitu, da sururu yóló furaalu, mepaae bi pire ọla ọla taae falóo, da hapale dée nópóló ekeleper- atere dowi ala taalóo, yaalopó. Tétu, Talené muló betere dalemó sókó faairaalu, naase hale sururu yóló fótóro tawiepe. ² Atéroró furaalu, kisipa tiratere alakélé amatóro kaaróló, mo ti kemeratere alakélé Yesunétóro dua dapó. Térapa, dané kelené ai seké atóro kikéyóló kaae tawiepe. Ti take nalopaae haitere ala mo eratepa kelaalopóló kisipa mutu, ai seké a filipaa ni tómó doasi seke ala sóo, halei ala eratepakélé me ọla meipóló hale siré fóo yalepó. Atéyale kilipaae a hepen-paae fóló, Kótóné fea ala tetéroló kaae tare tikimó, ama turu naase demó betalepó. ³ Ti take dowi ala dere whirapené Yesutamo bóe duraalu, seke ala apaae eratepatei, hale

beleté fu betalepó. Atérapa, diapaaekélé seke ala eratepa, di a fomoyóló haepaae derepaqsóro, ama ai ere alatóro kisipa muae.

⁴ Mepaae whirapené dowi ala fakerótu betepa, atei kaae dowi ala dorapóló diané sesé deremó, di a dóló samea sókó fatere ala ini, teópó. ⁵ Ti diata, Talené ama naalepóló keteke bulótu, ere fo diaaq kisipa keteró betera. Ai fo i ape.

“Yalo naale-ó, Talené ya donoróturaalu dóló supuratepa, ai bete munire ala dere nisi yaqse.

Aita, diaaq du betere dowi alamó di a foné sirapa, seke duraalu, hōyóló taalaqse.

⁶ Ti noatepae, Talené ama hosaa mulu yaala sókó fu betere so whi donoróturaalu dóló supuróo, ama naalepóló dape sere naalerape atimané hasókó fole alamó kwia melóo, dua dapó,” erapó.

⁷ Diapaae seke ala erótu betepa, ti aita di a Talené ama naale donoróturaalu dere alapóló kisipa mutu, beleté fu betae. Ti mé naalekó donoi tupaee fópóló, ama alimané foné sóro dele ala dumié? ⁸ Kótóné naale senaale fea hasókó fupa donoróturaalu, supuróló dua dapó. Di a hasókó folemó, Talené dóló supurenitepa, ti di a ama naale senaale bitini, hōko naale senaale ai ape. ⁹ Ai fotamo olekeyóló me dere fo i ape. Da fea kópaae fole sukamókélé, mo hale betere sukamókélé, seke ala beleyópóló fotokó bulóturaalu, i haemó betere ayarapené da donoróló supurótu deretei kisipa muae. Atétere alata, atimané mo dono dapóló kisipa mualepó. Ai ala mo ti bosenóló, dané kepe tetéroló kaae tare Ayané da donoróturaalu dóló supuratepa, ti ama erópóló a aomó sukóló betenerapó. ¹⁰ I haemó betere dané mo ayarapené da tu wisipaae fópóló kisipa mutu, donoróturaalu sawa sukamó maaté dóló supurótu dapó. Tépatei, da Kótóné ama kae ere wisi ala tuamó betera. ¹¹ Donoi tupaee fópóló, supuraterere sukamó felé dumi, supu dua dapó. Téyaalotei, ai alané donoróló asa dere so whita, take nalopaae hosaa muni deyóló

mo dua betere alaró, mo donoi alatamo atima tuamó epa kelaalopó.

¹² Térapa, sekei alané diã fótururóló Tal-ené ala diaaḡ erótu beteretei haepaae derepaḡsóró, bére hó naase fotokḡ bu-latere ala du betae. ¹³ Diaaḡ doalére hó mo ti doyaḡsóró, diã kwēyaaire tu mo wisiyóló aleyae.

Kótó hḡróló sisópaae eraḡsóró hotowaró kaae tawae

¹⁴ So whi featamo bóe dóló hḡle sere ala ini, Kótóné ama hosaa muni deyóló dua betere alaró ama kae ere alatamo, diã tuapaae erópóló, ketekḡ butu betae. Ti Kótóné ama mo kae ere ala munire so whiḡa, Tale mo kelaalomeipó. ¹⁵ Diãkó me whi ama hekesere ala sya furaalu, Kótóné hamokoróló hḡle tao sere ala ḡsókó faḡsóró yae. Tétu, diaaḡ ne notamo mutere dowi haseḡai kisipa so whi feapaae tokóló, me whi doraḡsóró, mo hotowaró kaae tawae. ¹⁶ Diãkó mepaae so whi nópu nokole ala ó Kótó faleyóló hḡko betale whi Iso kaae betaḡse. Ti Iso ḡta, alimané mómu ḡla ḡla saaire topo naaletei, ḡ wotepa ai mómu ḡlané betaḡ be demó naaire ḡla nomatamo dupuyalepó. ¹⁷ Atéyale ḡlipaae kale sekéné ama alim-paae ḡkélé wisiratere fo yae yóló woletamo yaletēi, alimané ama dere fo mo wosenipó. Atétepa, ḡ woletamo yalemókélé, ama tué tiki feteyaaire sḡni, mo hapólu yalepó.

¹⁸ Take Talené so whi fea touyóló bitu, kelené kolóló olaa dere hasi fosó erepó. Ai hasi fosómó si dóo, be mo diliki yóo, doasi besḡró hali tikitamo wóo, mepaae mo winé sini alakélé eróo, dua yalepó. Ti diãta, atére hasi fosópaae wénipó. ¹⁹ Ai hasi fosómóta, ukulumó wuti hale yóo, mené fo fakeyóló depa wosóo duraalu, atima atei kaae fo wosetere hḡrapa, me yaḡse du be-talepó. ²⁰ Ti noatepae, Talené atimapaae yóló mulóturaalu,

“Ai hasi daale felekepaae so whi ó hupu, na ó kae kae ḡla fupa, ti kapó duné dóló sukunae,”

ere fo atima wosaletēiné faalo wiyalepó.

²¹ Moses-né ai hasi fosómó mo winé sini ala du betepa kolóló, i fo erapó.

“Ḃ mo winé sukuturaalu diri furu furu dapó.”

²² Ti diãta, atéyale hasi fosómó wóló bi-tini, mió diã betere hasiné doita, Saion-pó. Ti diã wóló ai betere tikita, hepen bemó Kótóné ama tḡteróló kaae tare doasi Jerusalem be huluapó. Ti diãta, *ensel-rape* ni sóku kaae mo dekéró touró bitu, hekesetu betere tuamó wóló ai betere ape.

²³ Aita, Talené ama topo naale senaalepóló sóró beteró betere so whi fea touró betere tikipó. Ti ai so whiné doita, hepen-mó aseḡóló muló beterapó. Ti diãta, so whi feané dere ala taletere Kótó beterepaae wóló, ama take donoróló betereale so whiné keperape betere tikimó, ai betere ape.

²⁴ Diãta, ama so whi tao saalopóló yóló mu-lale kisi fo dirirale tuḡ whi Yesu beterepaae walepó. Ti ai sekéné ama samea so whiné tikimó apuróturaalu yale foné Abel-né sameané doraē yale fo tḡteró beterapó.

²⁵ Diãpaae ai fo du betere seké diãné sisópaae eraḡsóró yae. Ti noatepae, Kótóné kutó dirale mo hae whiné so whipaae duraalu, “Diaaḡ hḡko du betere ala taarénitepa, ti Kótóné kwia melaalopó,” dere fo woseni, sisópaae eraleteiné dowi kwia matere ala atimané mo salepó. Atérapa, hepen bemó betere sekéné dere fo sisópaae erateremó, atimapaae ai erale ala mo bosenóló, ḡpaae melaaire dowi kwia netéró ḡsókó faaloé? ²⁶ Take Talené ama fo yalemóte i hae wore ipakalepó. Téyaletēi, mió ama i ala yaalopóló muló beterapó.

“Taketa, hae maaté ḡlo woreraletēi, mió ti sḡró haetamo wusuró wor-eraalopó,” erapó.

²⁷ Momó woreraalopó dere fo bete i ape. Wore ini, dirire alaró ḡla ḡlatamo ti enópóló, Kótóné aleyóló muló betere ḡla ḡla whaaló yóló wore deretei, ti ama woreróló mo aluraalopó.

²⁸⁻²⁹ Kótóné ama tḡteróló kaae tare alata, mené wore worekélé mo eranénipó. Ti ḡta, atére ala tuapaae fóló beterepa, Talepaae mo kée yóló, ḡ witamo ḡ aḡmó sukóló bitu, hekesē yaaire ala betaḡ du betaalopa sae.

“Ti noatepae, ḡ tḡteróló kaae tare Kótó ḡta, ḡla ḡla fea doló kemeratere si sḡ

beterapó,” erapó.

13

Mo kemeróturaalu ketekę bulatere fo

¹ Mepaae no netamo yaala sókó fole ala hosaa mo turóné yó tawae. ² Uké wale whi diaaq bepaae wisiyóló dape sóró, ọla melóló firatere ala taaréni, mo yó tawae. Ti noatepae, take mepaae whirape atima mo kọleaa whiné *ensel-rapetei*, mo whi nisiyóló dape sua erapó. ³ Mepaae no nerape *dipula* betepa, ti diakélé atimatamo *dipula* betere aq yóló, atima kisipa hẹle yó tawae. Tétu, mepaae whirapené naao no nepaae sekei ala eratepa, diakélé ai seke sere aq yóló, atima kisipa hẹle yó tawae.

⁴ Soró whitamó dokotere alata, mo donoi alapa diẹ feané hale horótu betae. Whiró sotamo dokore ala folokole yaqsóró, so whi kaetamo fiyóo, whikélé so kaetamo fiyóo momókó yaqse. Ti noatepae, atei kaae nópu nokole alaró kae kae nópu nokole alatamo du betere so whita, Kótóné taleyóló dowi kwia melaalopó. ⁵ Diẹ betere tuamó *moni* mo doasi bete molé ọla nisiyóló diané tuẹ tiki turó ai ọlapaae momókó mulaqse. Téni, meteró ọla ọla mupa, ti aitóró supóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné duraalu,

“E diatamo betereitei taaróló, metikpaae mo faalomeipó. Téturaalu, yalo diẹ tao su betere alakélé hẹle yótóró tawaalopó,” erapó.

⁶ Ai fo wosetu da whaaliani, halaainé i fo dua dapó.

“Talené ama e tao sóró mo wisiyóló kaae tareteiné, mo whiné epaae noa kaae sekei ala eratepa e wiyaalomeipó.”

⁷ Take Talené alamó folosóró fóló, diapaae Kótóné fo i ape yóló yó melale whirape atima Talepaae kisipa tiró bitu du betere ala kaae kolóló, noa kaae du wisi olepa, ti ai ala dianékelé suróló yae.

⁸ Yesu Kerisoné ere alata, take bitiré walepaaekélé, mió i betere alimókélé, nalo betaaire alimókélé, mo beta kaae alatóró hẹle yó tarapó.

⁹ Térapa, mió diaaq wosetu betere fo wisi taaróló, kópaae falaairaaalu, mepaae whirapené kae fo yó matepa, mo dere

nisiyóló wosaqse. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, apaae moma yóló nuku betere ọlané atima fotokọ bulóló wisiraaire fotokọ bunipó. Tépateti, da fotokọ buóló wisiyóló beterópóló, Talené hamokoróló tao sere ala da tuapaae eratepa, ai ke bole alané beta da mo wisiranerapó. ¹⁰ I haemó mo so whimó Talepaae momaratere whirapené dané momatere kapo tómó bilitere ọla naaire sunipó.

¹¹ Mo so whimó Talepaae momaratere topo whi *bulmakau* hupu samea sóró Kótópaae momaraai, mo kae tukóló muló betere be kepaae fóló, so whiné dowi ala kemerópóló ai samea dilótua dapó. Tétua deretei, mo hupuné tikita, ti so whi betere tiki taaróló, be bela demó sukulaa dalótua dapó. ¹² Atétere kaae, Yesuné ama sameanétóró so whiné dowi ala kemeróló, mo kae so whi beteróturaalu, a doasi sekei ala sóró doasi be hulua bolaare dopóku aqmó sukalepó. ¹³ Térapa, ama tikimó sale halei ala dapaaekélé erópóló, be taaróló a sukale tikipaae faalopa fiépe. ¹⁴ Ti noatepae, da mo ti betaaire doasi be hulua mekó i haemó tenipó. Téretei, take da mo ti betaaire doasi be hulua kelaai kisipa mutu, da kaae tawóló i betere ape.

¹⁵ Térapa, Yesuné da fotokọ bulatepa, mo wisi ọla Kótópaae mótu dere kaae, Kótóné ama doi sóró horatere ala suka fea yó tawaalopa sae. Ti da tetéroló kaae tare Kótó a etei kaae Tale beterapóló, ama doi sóró horatere alata, kutómó ọla wisi su dere kaae erapó. ¹⁶ Mepaae ọla ọla yayatere so whi tao sóró matere alaró eratere wisi alatamo kisipa keteréni, hẹle yó tawae. Ti atei kaae alata, Talepaae hẹle matere ọla wisi kaaepóló Kótó a mo hekeserapó.

¹⁷ Diẹ Keriso so whi kaae tare whirapené dere fo wosóló, atimané tetéroló kaae tare aqmó betae. Take nalo Talené atimapaee so whi netéro kaae tawaleé? yóló wosetepa, atima etéro kaae tawalepóló tokọ melaalopó. Atima kutó hekesetamo diyópóló atimané dere fo wosóló sya fae. Ai ala initepa, ti atimakélé kisipa seketamo dituraalu, atimané ditere kutóné diẹ tao sere alakélé yaalomeipó.

¹⁸ Talené dā tao sópóló momarótu betae. Dāné du betere ala dānétei taleyalemó, so whị dilikitere ala me bunipó. Dāné du betere ala fea so whịné taleyóló, mo dono ala dapó yópóló, i ditu betere ape. ¹⁹ Yálo diāpaae i dere fota, ẹ diātamo betaai hapale wópóló, momarae yóló dapó.

²⁰ Kótóné so whị tao sóró mo ti muó tawaaire fo, Yesuné ama sameané diriróló mulalepó. Atéreteiné, bóe firóló mo dua betere ala kaarótu betere Kótóné, dā tẹteróló kaae tare whị Yesu ẹ momó kepaaró betera. Atéro kepaarale seké ẹta, Talené *sipsip* hupurape kaae tare doasi fotokọ bole topo whị betera. ²¹ Ai Kótóné ama kisipa mole ala diaaọ mo sụmó erópóló, amatei wisi wisi alaró wisi tuẹtamo diā tuāpaae mo sụraalo ai ape. Atétu, Kótóné ẹ hẹkese yaaire ala Yesu Kerisoné dā tuāpaae erópóló yae. Ai sekéné doi doasi mulóló, hale sóró horatere ala hale deté fu betae. Mo kée téyópóló yae.

²² No nerape-ó, yálo hẹlekeróló i dere asẹta, diaaọ wosóló kisipa yaaitere sụ i dere ape. Térapa, Kótóné ala etéro erae yóló asẹmó ketekẹ bulóturaalu, i deté wou betere ma fo wosaalo hẹ yaose.

²³ Dāné no Timoti *dipula* sókó wóló betera. apóló, diāpaae i dere ape. Ẹ ẹ beterepaae hapale wapa, ti dāmo wusuró diā kẹle waai kisipa mutapó.

²⁴ Diā tẹteróló kaae tare whịraperó Kótóné mo kaae betero betere so whị featamopaae yálo kẹleó dapó yae. Itali hae kwiamó wale Keriso so whịnékélé diāpaae kẹleó dapó. ²⁵ Talené ama hamokoróló tao sere ala diā fea tuámó muó tanópóló yae.

Jems

¹ I dere așeta, Kótóró Tale Yesu Keriso-tamoné kutó diratere wh̄i Jems-né dapó. Diã Kótóné ama 12 fake so wh̄irapetei torokó faróló, kae kae tiki daae mole so wh̄i kuamó betó mole no nerapepaae kōleó fo i dere ape.

Sek̄ei alané d̄ané tuę tiki tiiró betere ala k̄aae kolóló s̄u sirapó

² Ȳalo hosaa mole no nerape-ó, mepaae kae kae sek̄ei alarape diãpaae wapa, ita ę k̄aae kelaai dapóló h̄ainé sukutu betae. ³ Ti noatepae, ai wou betere sek̄ei alarapenáta, diaaę Kótópaae tuę tiki tiró betepa k̄aae kolóló s̄u ai sere ape. Ai s̄u sere alanéta, diaaę du betere wisi ala taaréni, yótóróti tawópóló fotokō bulótu betereitei, diãné ai tuęre ape. ⁴ Ti atétu betere alanétei, diaaę hosaa tuãmó wisi ala mulu, wh̄i wisinaale beteraté fole ala tuãmó tikini, h̄ale deté fóló kemene fole kwiamó sókó fópóló yae. Téturaalu, me alakókélé ȳaȳani, mo turó s̄u yaalo ai ape. ⁵ Diãkó mepaae so wh̄i detamo Kótóné ala eraairaalu fosó fosói kisipa tiki wisi ȳaȳatepa, ti mo turó mótu betere Kótópaae wosae. Atétepa, Kótóné wosóló taaréni, ą mo hamokore sek̄e betereiteiné diã feamó mo melaalo ai ape. ⁶ Téyaalotei, mepaae wh̄iné Kótópaae woseturaalutamo ępaae i ala eraalopé neȳalorópó yóló kisipa tamo muni, mo ąpaaetóróti kisipa tiki tiró bitu wosae. Ti atei kae kisipa tamo mutere so wh̄ita, bes̄éné w̄ei upaae só fua, ipaae só wuatere kaaené kelerapó. ⁷ Atei kae kisipa mutere wh̄iné Talepaae kematere ęla mo bet̄akókélé saalo nisi yaęse. ⁸ Ti ai sek̄éné ama kisipa tamo moleteiné, ama dere alarape fea diriyóló bitu ini, h̄ale tómó dakeró bitu dua dapó.

⁹ ęla ęla meiyóló h̄ale yoleale betere Keriso nota, doasi doi mulapóló h̄ajturaalu bopé faketu betae. ¹⁰ ąta atétu betaalotei, fea ęla ęla tare néli wh̄ita, doasi doi muni, sókó dei beterepóló bopé faketu betae. Ti noatepae, néli wh̄iné ama dere alata, kale h̄ale yó mole ne fua hapale dulukó fu dere

kaae yaalo ai ape. ¹¹ Atétere kae dirii suka duraalu, suka supuné ere ęla sóku botó yóló dulukó durupuraalu, ama ere au kelené kelaalo kokō yaleteti dotua dapó. Atétere kae, néli wh̄iné ama du betere ala deté fu betepatei, alu deté fu betaalo ape.

¹² Wh̄i me de ąpaae doakale sek̄ei ala wapatei, haepaae derepéni, beléetóró tare wh̄ita, Kótóné wisiró betereiteiné h̄ainé sukutu beterepó. Ti noatepae, ai sek̄ei alané k̄aae kelaai s̄u siré fu betero kemene folepaaekélé haepaae derepéni, diriyóló daapa, ti atétere wh̄i sururu yóló fu folosóró sókó fole wh̄iné topo tao su dere kae, mo ti betere bete saalo ai ape. Ti ai betere beteta, Kótóné ąpaae yaala sókó fole so wh̄imó melaalopóló, taketi ere ęlapó.

¹³ Me dowi ala yópóló s̄u seremó me wh̄iné duraalu, ita ępaae Kótónétei eratapó fo ekesé. Ti noatepae, Kótó ą dowi ala yópóló, me alané s̄u seni yóo, amakélé me wh̄i dowi ala yópóló s̄u sóo, dumipó. ¹⁴ Tétumitei, hupu dópóló he tenóló ama eķleyóló nokole ęla he dolomó mulótu dere kae, d̄a so wh̄i dokō feané hosaa tuãmó mutere kisipanétei dowi ala yaai eķleyóló, au nuku beterepó. ¹⁵ Atéro au nóló kisipa sere alané sorape naale derótu dere kae dowi ala kaaratapó. Atéro naale yóló ęlumétepa ditu dere kae, ti kale dowi ala foparóló h̄akeamó depa kilitua dapó. Atéro kale naale doayóló mo doasi wh̄i bitu dere kaaeta, dowi ala faketuraalu sukutere ala kaaratapó.

¹⁶ Ȳalo hosaa mole ne norape-ó, mené kapala fonétei diã dilikaęsóró yae. ¹⁷ D̄ané Aya ą ó hepen bemó ere d̄e wisinaale tuãmó bituraalu, d̄a i haemó betere so wh̄ipaae wisi alaró wisi ęlatamo betere dokō fea mo turó mótua dapó. Ai sek̄éné ama dere alata, wh̄i sukamó daatepa aso h̄aleketu, f̄lotu dere kae dumipó. Betere dokō fea ama erótu betere alata, mo bet̄a kae alatóróti eró tarapó. ¹⁸ D̄ané kale mo fo wisi woseté fu betereiteiné, ama naale senaale beteraai dapóló, amatei d̄a sóró beteralepó. Taketi Talené ama kaaróló muló betere ęla fea yó mupatei, d̄ata folosóró doasi topo ęla beterepólópó yóló kisipa mutu, deyóló beteralepó. Atéreteiné

ḁata mo ama so wh̄itoró beteraḁó.

Dere fo wosóló taaréni, sya fae

¹⁹ Yaḁo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosóló tuḁ muae. Diḁ feané kale fo wisi woseturaalu, deka ini, ketekḁ buóló mo wisiyóló wosae. Mepaae fo yaairaaalu, hapale h̄oko ini, mo dua tuḁ tekeyóló yóo, me wh̄iné ya fopaae buḁpóló sesemeratere fo depakélé, kisipa tekeyóló me ḁla meipóló mo dua betóo, yae. ²⁰ Ti noatepae, mo wh̄iné atéró fopaae butere alané Kótóné ama mo donoi naale senaale beteranée yóló mole kisipa er-anénipó. ²¹ Térapa, Kótóné keletómó mo kelaalo sonaalei dowi alaró i hae kwiamó mole kae kae dowi alatamo momó kae ini, mo ti taaróló kisipa keterae. Atéturaalu Kótóné fota, ḁa aluyaḁsóró tao saaire fopa, ḁla wae hae wisimó bitu dere kaae, naao tiki tuḁpaae derepḁpóló mo ketekḁ buóló sae.

²² Kale fo haḁe woséliné maaté wosóló taalatepa, ti naaotei kapala ya ai dilikitu betere ape. Ai ala ini, ama yaḁpaae erae du betere fotóróti mo eró tawae. ²³ Mepaae wh̄i dené Kótóné fo wosóta deretei, ama yae dere ala mopóló erénitepata, ti etei ala dere kaaepó. Wh̄i betḁané ama kelepaa *klas*-mó fopeyóló, ḁ faaire tikipaae fulapó. ²⁴ Atéró furaalu, ama kelepaa etei daapa kelalepóló kisipa yó tani, mo hapale téti keterótua dapó. ²⁵ Téretei, Kótóné ama tukóló muló betere fo dokonaletiné so wh̄i dokóló moletei haḁe fḁpóló erótu beteraḁó. Mepaae wh̄i dené ai fo wosóló kisipa keteréni kutirimó mulóló eraté fu betepa, ti até dere wh̄iné ama du betere ala tuḁmó Kótóné ḁ wisiraalopó.

²⁶ Téretei, mepaae wh̄i denétamo ḁ Kótóné ala erótu betere wh̄ipó du bitutei, ama dere fo fea wisiyóló tuḁ tekeyóló ini, dowi fotamo dekaaporóló du betepa, ti ama ai dere fonétei ḁ dilikóló, Kótóné ala erótu betereiteikélé mo haḁe ḁla kaae aleratapó. ²⁷ ḁané Aya Kótóné keletómó so wh̄iné Talené ala eróturaalu, kae kae alatamo hosekényi, mo donoi alata, i ape. Bokonaale naale senaaleró wulia sorapetamo sekḁ yaḁsóró tao sóo, depa, ti Kótóné ama mo donorapóló kisipa muaalopó.

2

Doi mole wh̄i wisiyóló dape suraalu, doi munire so wh̄i sisópaae eraḁse ere fo

¹ Yaḁo no nerape-ó, ḁa tḁteróló kaae tare Tale Yesu Kerisota, Kótóné ama kae ere ḁ wisi naale ḁ tuḁmó faanapó. Atéró betepa ḁ ḁpaae tuḁ tiki tiróló betere so wh̄iné, mepaae doasi doi mole wh̄irape dape suraalu, mepaae sókótei betere so wh̄irape wisiyóló dape sinitere ala yaḁse. ²⁻⁴ Atéturaalu, diḁ betḁpaae touratere sukamó *kold kapané* aleyale bi naasemó bulóló kutikélé kelaalo kokḁi deróló wale wh̄i wisiyóló dape sóró ni fake wisimó beteroó, dowi derḁakele kuti deróló wale yoleale wh̄imo tumó daayae ó ḁ betere aḁ keya tómó h̄oko betae yóo, dere-a diḁ Talere kaae kele fosóru, tale du bitute? Diaaḁ atétere alanétei dowi kisipa mutu me wh̄i só deratere wh̄i sḁ ai betere ape.

⁵ Yaḁo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosae. I haemó betó mole so wh̄irapené duraalu, ai wh̄irapeta, me ḁlakélé meiyóló mo yoleale yóló beteraḁó dua dapó. Tépatei, ai wh̄i kisipa tiki tiratere ala mo turó yḁpóló Kótóné amatei sorokó su yóló kae beteroó beteraḁó. Atéru, Kótópaae yaala sókó fu betere so wh̄irapené ti Kótóné tḁteróló betere ala sḁpólópó yóló muló betere fo dokonóturaalu, take atimané mo saalopó. ⁶ Tépatei, diaaḁ yale alané atima yoleale yóló betere wh̄irape hale seróló só ai derale ape. Kale doasi *moni* tare néli wh̄irapené noa alamaaté diḁpaae erótua déró, diaaḁtei tuḁ tekeyae. Diḁ dilikóló diaaḁ tare ḁla sua yóo, diḁtamo fo tokótamo yóló só derótua yóo dere-a, némaaté dua de?

⁷ Ai wh̄irapeta, diaaḁ tikimó muló betere Talené doi wisinaale dorótu betere ape.

⁸ ḁa tḁteróló kaae tare Tale doasi wh̄iné ašemó yae yóló muló betere fo wisinaale i ape. Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, mepaae so wh̄ipaaekélé atéró yaala sókó fu betae. Atétu betepata, ti mo wisi ala ai du betere ape. ⁹ Tétu bitutei, me wh̄imo wisiyóló dape sóró wisi ala eróo, me wh̄imo wisiyóló dape sini yóo depata, ti kale yóló muló betere fo tukóló dowi ala ai dere ape. Atéturaalu, ai kale yóló muló betere fonétei

ya só deró beterapó. ¹⁰ Ti noatepae, Kótóné yae yóló muló betere fo fea mo wisiyóló sya fóló erótu bitutei, betá alakó hasókó fóló depata, ti Kótóné yae yóló muló betere forape turó ai tikire ape. ¹¹ Ti noatepae, fo yóló mulóturaalu, so qlémi naqse dere sekénétei whi daqse fokélé tukóló muló beterapó. Mepae whiné so qlémi nokole ala ini, whi dele alamaaté depa, ti ai whita kale yóló muló betere fo tikitu betere whi ai betere ape.

¹² Mepae whiné tamo i yae yóló tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ai whi me dowi alané só deréni, wisi kisipa betá muóló hale fópóló eraalo ai ape. Atéro hale fópóló eratere alané take waaire sukamó doasiné yóló muló betere fo kolósu dané du betale alaró du betale fotamo kolósu yóló taleyaalopó. Téyaalopa, diaaq dere foró du betere alatamo hotowayóló kaae taru, kisipa tekeyóló du betae. ¹³ Ti noa yaqsóro meipó. Mepae whiné me whi kqetere alakélé ini, dupumaaté saalopó du betepa, take doa Talené taletere sukamó apaae kqetere alakélé ini, ama yale dowi alamó kwia tokó mótu mo donotóro melaalo ai ape. Téyaalotei, mepae whi dené me whi kqlené sukuturaalu me qla meipóló taalatepata, ti ama yale dowi alamó dupu melaai yaleteti, teteróló aluraalo ai ape.

Tuę tiki tiratere ala sya fóló mo erae

¹⁴ Yalo norape-ó, whi betané duraalutamo ata Kótópaae tuę tiki tiró beterapó du bitutei, ama me wisi alakó initepa, ti ama ai du betere ala wisirapóló tuę mute? Atei kaae tuę tiki tiratere alané a aluyaqsóro sumó tao senénipó. ¹⁵⁻¹⁶ Motamo mepae no ó nené ama deraaire kutiró naaire qlatamo meipa kilirutei, diakó betá whiné apaae duraalu, “Ya mo wisiyóló fóló qla nóló, noke fitukélé wisiyóló fiyae,” fo dutei, ama yayare qlarape tao sóro menénitepata, ti naao ai dere ala fea wisirapóló kisipa mute? ¹⁷ Atéra, naao mo dere alakélé tuę tiki tiratere alatamo surópóló dekaaporóló ini, tuę tiki tiró betere alamaaté epa, ti ai tuę tiki tiró betere ala sukóló mo hale qla kaaené kelerapó.

¹⁸ Térapa, whi mené etei kaae fo yaalo ai ape. “Naao du ya Kótópaae tuę tiki tiró beterapó fota ai dapa, yalokélé wisi ala erótu beteretei kaae kelaai damo i ala yaalopó. Wisi ala mekókélé initepa, naao tuę tiki tiró betere ala kelaalopa, epaae yó alae. Yalokélé Kótópaae tuę tiki tiratere ala naao kelaasepóló, wisi ala eróturaalu yapaae yó melaalopó,” fo enérapó. ¹⁹ Mo betá Kótótóroti beterapóló, naao tuę tiki tiró betereteita, ti wisirapó. Kale dowi keperapénékéle Kótó mo beterapó kisipa muturaalu, wiyóló diri furu furu ai du betere ape.

²⁰ Kisipa tiki okoko yóló betere whirape-ó, diaaq me wisi alakó inituraalutei tuę tiki tiratere alamaaté epata, bete muni mo hale qla kaaené kelepa diriyóló tuę muópóló, yalo me noa alakó yó melaaloé? ²¹ Dané noutere Abraham-né yale ala tuę muae. Ama naale Aisak Talepaae hale melaairaalu, Kótópaae hale matere qla sukulaa dalaai aleyóló muló betere kane fake tómó beleralepó. Atépa Kótóné kólóló, “Aa, mo donoi whipó,” erapó. ²² Ti ama kisipa tiki tiróló betere alaró du betale alatamo touróturaalu yale ala kólóló kisipa muae. Ama yale alanétei Kótópaae tuę tiki tirale ala mo turó eralepó. ²³ Até yaleteti, asemó yóló muló betere fo mo dokonóturaalu erapó. Abraham-né Kótóné dere fo wosóló tuę tiki tiró betepa, Kótóné kólóló i whita, mo donoi whipó, fo yóló mulalepó. A atéro betere ala kilituraalu, i whita Kótóné mo ama hosaa mole fulumu whi ai betere ape dua yalepó. ²⁴ Ti ai yale ala tuę muae. Kótóné mepae whiné tuę tiki tiró betere alamaaté kólóló, i whita mo donoyóló fole whipó fo dumi, kale whiné dere alakélé kólóló i whita, mo donoyóló fole whipó du beterapó.

²⁵ Até yale kaae, kale nópu nuku betale so Rahab-né kale bóe sa fele whirape ama bepaae dape sóro firóló, ai kale be hulua whiné atima daqsóro kae turó fópóló doteyale ala Kótóné kólóló i sota, mo donoyóló fole sopó yóló mulalepó. ²⁶ Atérené sukune whi tuámó kepe bete bitinire kaae, Kótópaae kisipa tiki tiróló bitutei, wisi ala initepa, ti ai kale sukune

whị aqrapó.

3

Hape mo hotowaró teteróló kaae tawae

¹ Yálo norape-ó, diákó me whị Kótóné fo yó matere ala wisiyóló kisipa inirutei, da fea fo yó matere whípóló hále hoko yó mótu betaqse. Ti noatepae, Talené fo yó matere whirape data, mepaae fo hasókó fóló yó melótu beteremó, nalo ama taleturaalu mo doa kwia melaairetei diaaq ai kisipare ape. ² Da fea kae kae hasókó fole alané dée natalua dapó. Me whiné ama dere forape hasókó fóló dée nanénitepa, ti a me alakélé ini, mo whị wisinaale bitu, ama betere bete turó amatei wisiyóló kaae tanérapó.

³ Atéruraalu, kale *hos* hupu da whiné faai kisipa mutere tikipaae fópóló *hos* hupuné ama hape teteraaire dirii ọla kólómó hamunótua dapó. Ai hamunale ọlanétei, whiné kisipa mutere tikipaae fópóló, ama tiki turó donorótua dapó. ⁴ Meta i ape. Kale mo doakale wẹi kẹlamó kotere doasi nuku tuẹ muae. Ti ai nukuta doasi ọla muóo, ama fole alakélé besẹ tiki fotokónétei falóo depatei, kale nuku só kotere whiné ama faai fole tikipaae fópóló, mo sawatamo néli fetetepa kutua dapó. ⁵ Atéru ere kaae, whiné tiki tuámó daale hapeta sawatamo ọlatei, bopé fake duraalu ẹta doasi ọlapó dua dapó. Mo sawatamo si kelenétei kaaróló doakale si fakeyóló dukuraalu, ọla ọla fea kuló dokoleteti tuẹ muae. ⁶ Atétere kaae, da whị tiki tuámó kae kae ọlarape daaletei dané hape betata, mo si kaaetóróti dukuraalu, kae kae dowi ala kaarótu betere ọlapó. Kale wuliné api fulukó furaalu, naaitere mi dorótu dere kaae, hapenétei dané tiki turó dorótua dapó. Kale sawa si kelenétei fakeyóló doasi si duku dere kaae, hapené whiné betere bete turó dorótu beterapó. Ai hapemó dokole si-a momó deyalé? Mo apaae derepale dolomó dó tare dowi simó ai deyalé ape.

⁷ Fea kae kae betó mole na, hupu, wuli, kou, ó ba, doa wẹi kẹla tuámó betó mole ọlakélé feata, whiné whaayóló bérótua yóo,

mió i alimókélé whaayóló béróo du beterapó. ⁸ Téteretei, hape betata whiné dere fo wosóló aqmó beterópóló mené bėranénipó. Ti hapeta, dowi ala yaai ketekẹ bulu, whị dóló sukunatere herei kaae buóló faanuraalu, ama yaaitere ala taarėni hále yótóro tarapó.

⁹ Ti dané kólómó sókó wale fonétei, da teteróló kaae tare Taleró Alimatamoné doi hale sóro horótu bitutei, Kótóné ama aso sūróló aleyale so whikélé foné só deróló dorótu beterapó. ¹⁰ Betá kólómótei Talené doi sóro horatere fo yóo, whị fale yóló doi doratere fo yóo, ai du betere ape. Yálo norapé-ó, aita mo enei ala meitei, diaaq ai du beterepa taalae. ¹¹ Betá wẹi amalemótei, wisi wẹiró dowi atukụ wẹitamo wale? ¹² Yálo norape-ó, nose tikimó *Olip* du ó kae ni du oleyaaloé? *Wain* kėpimó nose du oletua de? Meipó. Dowi atukutamo wale wẹi amalemó wisi wẹi sókó wómipó.

Haemó mole fosó fosói kisiparó Tale betemó wale fosó fosói kisipatamó

¹³ Diákó mé whị Kótóné bete mole fo mo wisiyóló tuẹ muluraalu, ama kisipa mole ala eraai fosó fosóere? Atéro mole kisipa wisi, so whị feané kolóppóló wisi alarape hakeamó erótu betae. Téturaalu, Kótóné tuẹ wisi tuámó kaaróló sókó wale mo dua hemée deyóló bitu du betere wisi alané ai fosó fosóre ala hakearatapó. ¹⁴ Tépatei, diaaq hosaa tuámó dei kisipa muóló alale suraalu, ekélé u whị kaae doasi betaai dapó kisipa mutepa, ai wisi ala nisiyóló bopé fake yaqse. Atétu betereteiné kale mo bete mole fo kapala nisiyóló faletu beterapó. ¹⁵ Atei kaae fosó fosói kisipa mutereteita, ó hepen bemó kaayóló dorowómitei, i haemó betere dowi keperapené mulatere kisipa ai ape. Ti ai kisipata, Deji Kepe Wisiné kaarėni, i haemó mo whiné kaaratere kisipapó. ¹⁶ Ti noatepae, ẹtóró doasi topo whị betaaitapóló, ama yaaitere alamaaté kisipa muóló alale su betere tuámó hále hoko alarape duraalu, kae kae dowi alarape sókó wapa kelaalo ai ape.

¹⁷ Téretei, hepen bemó kaayóló dorowou betere fosó fosói kisipa tikiné dere alata etérópó. Me kisipatamo hosekėni mo betá

alatoróti yó tare alata, mo folosóro bete mole ala ai ape. Ai alané sisópaae fopaae fokélé ini, mo dua betere ala yóo, mepaae whiné tué tiki seke yaqsóro tué tekeyóló dua du betere ala yóo, doasiné dere fo wosóló aqmó sukóló dua betere ala yóo, kolené sukóló wisi alamaaté eratere ala yóo, mepaae doa doi mole whirapepaae eratere ala kaae, hoko sókó dei betó mole so whipaaekélé betá alatoróti eróo dere alata, me kapala fotamo dekaaporóló ini, mo fotóroti buluraalu dua dapó. ¹⁸ Hóle sere ala taaróló, mo dua betaalopó yóló hóle filitere whirapeta, hosaa muni deóló mo dua betere ala tuámó bitu, kutómó ọla wae wisi bilitu dere kaae du beterapó. Atéro ọla ọlumétepa su dere kaae, so whi feané me alakélé muni, mo donoi alatoró yaalo ai ape.

4

Kótóné teteróló kaae tare aqmó dua betae

¹ Diá tuámó fopaae buturaalu, hóle sere alaró huri dere alatamo-a, noa betené kaarótu betere? Aita hále kaani, kae kae alakó enée yóló ekele du betere alanétei diaaọ tué tiki tuámó bóe dolótu betepa, hóle sere alaró huri dere alatamo ai du betere ape. ² Diaaọ mepaae ọlakó senée yóló kisipa mutu betepatei sini yóo, diané au nóló whi du bitutei diaaọ kisipané senée dere ọla mo sini yóo, diá huri yóló fopaae buturaalu hóle su betóo, du beterapó. Diaaọ kisipa mutere ọla saaitapóló Kótópaae wosenitereteiné ai senée dere ọla sumipó. ³ Diaaọ Kótópaae me ọlakó ọlae yóló wosetu betepatei, ai ọla sumipó. Ti noatepae, diané ekele yóló senée du betere ọla saairaalu ọpaae wosetu betepa ama matepa sórómo, diaaọ ekelere ala yaai mole kisipa ama kilitu mótumipó.

⁴ Diá i haemó kae kae du betere alatamo nópu nuku betere so whirape-ó, i haemó du betere alatamo fulumu du betere betené Kótó hóróló bóe du betereitei diaaọ kisipanié? Mepaae whi de i haemó mole alatamo fulumu kisipa mutupa, ti Kótóné bóe whi ai alée fole ape. ⁵ Kótóné asemó yóló muló betere fo i ape. Dá tuámó betere Dẹi Kepe Wisiné dá Kótóné ama

dokore sopa, whi me kaetamo fulumu ini, ątamotóro fulumu yóló beterópóló doasi ketekẹ butu beterapó, ere fo-a bete munipa hále aseýaleé? ⁶ Tereitei, Talené dá ama hále hamokoróló tao su betere tómó beleróló miókélé hále tao suatóro yó tarapó. Atétere betené i fo aseýóló muló beterapó.

“Bopé fake du betere so whi atima yaai dere ala yaqsóro Kótóné sesé yóo, haemó sókó deyóló betere so whi ti ama hále hamokoróló tao sóo, du beterapó,” erapó.

⁷ Kótóné ama diápaae eraai kisipa mutere ala erópóló, ama teteróló betere aqmó sukóló mo dua betae. Dowi ala yópóló dée nalatere topo daale kepené diá dée nópóló sọ sere ala ai du betepa, sesétu betae. Atétepa, ti diá taaróló ą botokó faalo ai ape. ⁸ Atéro diá Kótó betere felekepaae bitı wapa, ti ąkélé diá betere felekepaae wóló betaalopó. Diá dowi ala du betere so whi-ó, diaaọ bólure naase wisiyóló fukutu betae. Tué tiki dekaaporóló betó mole so whi-ó, diané mutere dowi kisipa taaróló, wisi kisipa betá diaaọ hosaa tuámó muóló betó mue. ⁹ Atéro, diaaọ du betere dowi alamó kisipa mutu, dekené sukóló moló yóló wole du betae. Diá hekeseturaalu dọ nokole ala taaróló, fomaake kisipa mutu dekené sukutu moló du betae. ¹⁰ Atéturaalu, Talené keletómó diaaọtei mo dua sókó deyóló betepa, ti amatei diá sóro horaalo ai ape.

¹¹ Norape-ó diąsisitei eratere fo yaqse. Whi me denétamo ama no só deratere fo ó eratere fo depata, ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fotei, faleturaalu taleyóló só deratapó. Ti diaaọ atéro kale tukóló muló betere fo taletu betepata, ti atétere sukamó diá ai fo aqmó sukóló bitini, ai fotei teteróló taleyóló só derótu beterapó. ¹² I ala yae u ala yaqse yóló tukóló muló betere fo bete Tale mo betątóróti bituraalu, so whi feané yale ala fea amatei taleyóló kwia melaalo ai ape. Ai sekéné amatei so whi aluyaqsóro tao sere ala yóo, mo ti doratere alakélé eróo enérápó. Téyaalopa, naao be whi so whi taleyóló só derótu betere fo-a, yá Tale kaae bituraalu du bitu de?

Bopé faketuraalu, nalopaae i ala yaalopóló foné hãle hõko yaõse

¹³ Térapa, i dere fo mo wisiyóló wosae. Diã mepaae whĩrapené etei kaae fo dua dapó. Mió ó dó ða me doasi be huluapaae fóló bituraalu, *moni* saai kae kae kutórape ditu betepa, ba fo betã kemeraalopó dua dapó. ¹⁴ Ti diaaõ dó yaaire ala tuẽ inirutei du beterapó. Diãné betere beteta, noa ala kaaené kelere? Hĩka epo mupa suka sókó huturaalu, epo hapale turukó falótu dere kaae, diãné betere betekélé ai ala erapó. ¹⁵ Ti ai yaalopó dere fo taaróló, i fo depa wisirapó. Talené ama kisipa mole alapata, ti ða bitiré furaalu, ai ala mo yaalo ai ape. ¹⁶ Ti diaaõ atei ala yaalopó du betere fota, diã bopé fake duraalu dapó. Atéro du betere fo feata, ti dowi alapó. ¹⁷ Térapa, mepaae whĩné eranére wisi ala mupatei erénitepa, ti aita dowi ala ai ape.

5

Néli whĩné mepaae yolealere whĩrape sekei ala eraõse ere fo

¹ Atérapa, diã doasi wisi wisi õla tare néli so whĩrape-ó, diaaõ i dere fo wosae. Diãpaae waaire sekei alamó kisipa muturaalu, wole yóló moló du betae. ² Diãné tare wisi wisi néli õlarape fea kãlaa yóló, kutikélé ero siné turukóló mo ti ai doró betere ape. ³ Diãné tare, *kold kaparó silpa kapatamokélé* hoti dakóló ai do yale ape. Take taletere sukamó kale hotinétei diã só deróturaalu, diaaõ tiki mi mo siné kaae dukulé fu beteró kemeraalopó. Até yaaireteita, diaaõ wisi wisi néli õlarape ukusituraalu, betãpaae yóló muté hutu betaletinépó. Atéyaaire be ðe teópatei, mió kaae sóró sekei ai su betere ape. ⁴ Diaaõ kutórapemó yó mole õla ulumétepa siré kotere whĩrapené saaire *moni* turó meni, mepaae kwia diaaõ kemei dekée sale *moninétei* diã só deróturaalu, fo fake yóló ai du beterapa wosae! Ai kutómó õla siré kotere whĩrape atimané dupu sũnipóló dere fo Talené ama mo wosetu beterapó. ⁵ Diã i haemó bitiré wale sukamó wisi wisi õlarape diãmaaté ekẽleyóló nukulé ai fu betale ape. Até deté fu betaletiné, daaire hupu whaaturaalu, seraayópóló õla

wisiyóló mótu dere kaae, diaaõ du betale alanétei diaaõ tiki ai botokorótu betale ape. ⁶ Atéturaalu, diã néli whĩrapené me dowi ala inire whĩrapetei, diaaõ só deróló du betalepó. Diaaõ atétepa, atima sesé yaairekélé mo sũnipó.

Sekei ala eratepa haepaae derepéni, hãle belée tawae

⁷ Yãlo norape-ó, Tale waaire be ðe teópa, mo dua bitu kaae taté fu betae. Kutó ditere whĩné kutómó õla wae biliyóló sukaró halitamo wópóló kaae taruraalu, ama ke kutómó õla wisi saai kisipa mutu, kaae tawóló betere ala kisipa muae. ⁸ Atétu dere kaae, Tale mo felekemó waalopa, diãkélé mo hotowayóló kaae taruraalu ðiriyóló betae. ⁹ Norape-ó, diaaõ mepaaené dere fo wosetere hóturaalu, no hamoma dokó dokó yaõse. Diaaõtamo ai ala depa, ti fo tokótamo yóló diãkélé só deraalo ai ape. Atéro tale dere sekei, ti mo felekemó sókó waa i tũ serekemó ai daale ape.

¹⁰ Norape-ó, take betale Kótóné kóló whĩrapené Talené fo erótu beteremó doasi sekei wapa me õla meipóló beleté fu bitipakalepó. Atérapa mió diãpaaekélé sekei ala wapa, atimané yale ala kaaetóro sya fóló yae. ¹¹ Take betale whĩrapepaae sekei ala wou betepa, faleyóló bitu Kótóné erae dere ala yó taté fu betale whĩrape atimané yale ala kisipa mutu, ða mió betere so whĩné atima doi hale sóró horóturaalu, Talené tao sóró wisiró betere whĩrapepó du beterapó. Kale whĩ Job-paae kae kae sekei ala wapatei, faleyóló bitiré fóló nalo kemene folepaae Talené apaae erale ala diaaõ ai kisipa ere ape. Tale aãta, kõlené sukuturaalu, ða so whĩ tao sere ala mo turó fãanapó.

¹² Norape-ó, ó hepen bemó betere Talené doi yóló ó i haemó ere ala doi yóló ó mepaae õla õlarape doi yóló diãné dere fo ðiriróturaalu malo momókó yaõse. Diãné motóro yaaitepata, ti épó, yaalopó fotóroti yae. Motamo meipó duraalu, ti mo meipótóro yae. Ténitamo, naao yale fo fotokõróturaalu, kae kae fotamo dekaaporóló depata, ti ai yale fomó Kótóné yã só deraalopó.

Tuẽ tiki tiróló dere moma

¹³ Diakó mepaae whị detamo me sekei alané só deraai depata, ti ai whịné Talepaae moma yópóló yae. Mepaae whị detamo haịné sukutu betepata, ti ai whịné Talené doi hale sóró horatere wole forape du beterópóló yae. ¹⁴ Diakó mepaae whịtamo hepo daae mupa, ti amatei kale Keriso so whị tẹteróló kaae tanópóló sóró beteró betere whịrapepaae momarale wópóló yae. Atima wóló ọ boperóló daalu, ama tikimó Talené doimó *wel* wẹi dilóló moma erópóló yae. ¹⁵ Ti atima Talepaae tuẹ tiki tiró bitu momatepa, ai whịné hepo mo wisi yaalopó. Atéturaalu Talené ọ kepaaraalopó. Ai whịnétamo me dowi alakó ipata, Talené ama yale dowi ala kwia me ọla meipóló haịle kemeraalopó. ¹⁶ Atérapa, diaaọ hepo bete wisirópóló, dihané du betere dowi ala diasisitei u yó mótu i yó mótu yóló, momatere alakélé u erale i erale du betae. Mo donoi alamaaté du betere whịné dere momata, fotokọ boleteiné haşókó feni, dokonótu mo eraalo ai ape.

¹⁷ Ti Ilaija ọkélé da kaae mo whị bitutei, atima betere haepaae hali waşsóró keteke buóló momatóró yó tawalepó. Atétu betaletéiné, ba fo sore kemeyóló dou ba fo tuamó halikélé ani, haịle bitiré fipa kalepó.

¹⁸ Atéro bitiré fóló, momómo hali wópóló momayalemó, hepen bemó betere Kótóné hali momó anóló, atima betere haemó ere ọla ọla sokipakalepó.

¹⁹⁻²⁰ Yalo norape-ó, diakó whị beta kale mo fo wisi taaróló kópaae fupa, mené ọ momó dapesó wapa i dere fo kisipa muae.

Mepaae whịné atétere whịpaae no-ó, yaata kọ tupaae ai fulapa, tu wisi i mole ape yóló yó matepata, ti atétere whịné ama noma dowi alané mo ti alutere tikipaae faşsóró tao sóo, mo dekéro yó tare dowi alakélé mo ti aluróo, yaalo ai ape.

1 Pita

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné dotęyale *apospel* whi Pitané dapó. I fota, Pontus, Kalesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, i dosąayale hae kwiarapepaae dapo dapo yóló betó mole so whipaae dapó. Ti diąta, Kótóné ama sókó su yóló kae betero betereiteiné, i haemó uké wale so whi kaae ai betere ape. ² Atéru, Aya Kótóné dią kaaraai teópa, ama tuénétei mo ama so whitóro betero pólo sokósu erapó. Kótóné ama so whipóló atéro kae betere alata, Deį Kepe Wisinétei eró beterepó. Aita, noa ala yaai ini, Yesu Kerisoné ama dere fo wosóló sya fóo, dią Talené ama so whipóló dąle mulótu, Yesuné samea apuróo yópóló erapó. Kótóné ama hamokoróló hąle tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, mo turó dią tuąpaae eraté fu betero pólo yae.

Nalo mo ti betere bete saalopóló hąitamo Kótóné doi sóro horótu betae

³ Dą tetérolo kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi doasi mulópóló, hale sóro horae. Ama dą doasi kóleyóló tao suraalu, kisi so whi deyóló beterelepó. Atétere alata, Kótóné Yesu Keriso kepaaróló betereiteiné, take waaire alimó dąpaaekélé Talené mo ti beteraaire ala wisi eraalopóló hąitamo bitiré fu betero pólo erapó. ⁴ Atéro bitu, Kótóné dąpaae eraaire wisi alaró melaaire ąlatamo hepen bemó ama mo wisiyóló kaae tarapó. Ai wisi wisi ąlata aluyóló doni, mo ti hąle muó tawaalopó. ⁵ Take kemetere alimó dą aluyaąsóró, Kótóné mo ti betaaire ala hąkearaai donoró betere be dę teópatei ąpaae tuę tiki tiró betepa, me alané dą doraąsóró Kótóné ama fotokó wase kaae diru, sesétu beterepó. ⁶ Mió i betere alimó, kae kae sekeį alané dią kąae kólóló sų seremó dekené sukutepatei, mió ai waaire wisi ala saai dapóló kisipa mutu, dią doasi hąitu beterepó. ⁷ Ti diąpaae ai wale sekeį alané diaaą tuę tiki tiró betere ala mo erapó yópóló, kąae kolóló sų sirapó. Doasi *moni* sere ąla *kold kapa* simó biliyóló mo ąla alerótu dere kaae,

sekeį alané diaaą kisipa tiki tiró betere ala kąae kolóló sų su beterepó. Kisipa tiki tiratere ala kolósu, *kold kapa* kolósu depa, kisipa tiratere ala doasi bete moleiteiné *kold kapata*, ti doyóló mo aluyaalopó. Yesu Keriso wouraalu hąkearatere sukamó, atéro tuę tiki tiró betere so whi feané kilitu, ita Talené ama kae ere dę wisinaaleró fotokótamo eratapóló doasi doi mulóló, hale sóro horaalo ai ape. ⁸ Take bitiré wou diaaą ą kelené kilinirutei, ąpaae hosaa muóo, miókélé kelené kilinipatei, kisipa tiróo erapó. Atéru, Kótó tuąmó bole hąi wisinaale dią tuąmó fąanetei, ai bete eterepóló me whiné yó melaairetei mo sųnipó. ⁹ Ti noatepae, tuę tiki tiraté fóló kemene furaalu, saaire kwia ti mió diaaą mo su beterepó. Ti aita me kae mei, dią aluni tao sóro mo ti betaaire bete ai ape.

¹⁰⁻¹¹ Ai kale bopeyale tao sere alata, mo take Kótóné fo erale kóló whirapepaae kale Deį Kepe Wisiné Kerisopaae eraaire ala i ape yóló yó matepa, atimanémo mo so whipaae deté wou bitipakalepó. Ai fo dokonóturaalu, Kerisopaae sekeį ala mo eróo, ai kılıpaae hepen bemó doasi doi mulatere alaró mepaae wisi alatamo ąpaae eróo yaleteti, mepaae ala ti eraai teórapó. Ai ala eraai teópa, kale kóló whirapené me noa alatamo touróló eraalorópóló kaae tawóo, ai ala metéli eraaloé yóló kaae taru, bete kekitu betóo, ipakalepó. Ai kale kóló whirapené bopeyale Kótóné hamokoróló tao sere ala mo dokonóturaalu, diąpaae eratepa diaaą mo su beterepó. ¹² Talené ama kóló whirapepaae i fo hąkearóló erapó. Diaaą ai ditu betere kutóta, dią maaté tao saai dumi, take nalo betaaire so whikélé tao saaire kutó ai ditere ape yalepó. Mió ai kale fo wisi yó matere whirape, ó hepen bemó betere sekéné dotonale Deį Kepe Wisiné fotokóratepa, atimanémo diąpaae yó melalepó. Ai fota me kae mei, take betale Kótóné kóló whirapené yó melale fotórótípó. Ai ala bete *ensel*-rape atimakélé tuę inireiteiné, atima kelenée du beterepó.

Kótóné kele tómó mo kae so whi betae

¹³ Térapa, diaaątei dią tetérolo kaae taru, Talené ala eraaire tuę betą muóo, Yesu Keriso ą hąkeamó wouraalu dią

hamokoróló tao saaire alapaee betã hosaa muóo iru, siki siki yóló ama ala betã erótu betae. ¹⁴ Take diã mo fo bete tuëni hõko bitu, tó tikiné ekële yóló du betale bete munire ala momó kae yaõse. Téni, diã ă beterepaae ape yale sekë ă mo kae biture kaae, diãkélé atëru, naale senaale hama alimané dere fo mo betã wosóló, aõmó betere kaae yae. ¹⁵ Tétu, diãpaae ape yale Kótó ăta, me dowi alakélé muni mo kae biture kaae, diãkélé me dowi alatamo hosekëni mo kae bitu, ama ala wisi maaté erótu betae. ¹⁶ Ti noatepae, asemó ere fo i ape.

“Ë me dowi alatamo hosekëni mo kae beterepa, diãkélé ę ere kaae mo kae betae,” erapó.

¹⁷ Diaaõ Aya-ó, dã tao sae du betere sekë ăta, so whi feané du betere ala taleturaalu, mepaae so whi wisiyóló kolóo, mepaae so whi wisiyóló kilini yóo, dere Tale meipó. ăta mo feapaae betã kaae alatóró erótu betere Tale beterepa, diã i haemó uké wale so whi kaae bitu, ă kolóló witamo ama ala betã erótu betae. ¹⁸⁻¹⁹ Ti noatepae, take diaaõ ayarapené yó tawale mepaae bete munire alarape diaaõ tokóló hõko deté faõsóró, Kótóné diã dupuyóló tao salepó. Diã atéró dupuyaletëita, doyóló aluyaaire ęla *silpa kapa ó kold kapané* dupuni, mo whiné *sipsip* hupu fopeyóló tikimó siri ó me ala inire hupu male Talepaae matere kaae, Keriso ă sukuturaalu sókó fele mo doasi ke bole sameanétóró, diã aluyaõsóró dupuyalepó. ²⁰ Atei wisi ala Yesuné ama erópóló, haeró ere ęlatamo kaaraai irutei, Kótóné ă sókó sóró tukóló kaae beterepapakalepó. Téyaletëi, mió i kemetere alimó ama diã tao saai dotęyale whipóló, so whi feané ă kolópóló hãkearó beterepó. ²¹ Kótóné Yesu Keriso kepaaróló hepen bemó, mo kae ere dę wisinaale tuãmó beteró beterepó. Yesu Kerisoné ama ai yale alané diã Kótópaae tuę tiki tiró beterepó. Téru, take nalo Kótóné diãpaae eraaire wisi alaró kisipa tiki tiratere alatamo Kótó tuãmó ai ere ape. ²² Diaaõ mió Kótóné bete mole mo fo wosóló sya foletëimó, diãné dowi ala fea fokóló wisiró beterepa, diaaõ no nepaae yaala sókó fole

ala diãné hosaa mo turóné du betae. ²³ Ti noatepae, diã Kótóné ama naale senaale deyóló beteró beterepó. Atëreteita, kęlaa yóló alutere kené deni, kęlaa initere kené derapó. Ti ai keta me kae mei, betere bete mulu Kótóné mo ti muó tare fonétóró diã kisi so whi deyóló beteró beterepó. ²⁴⁻²⁵ Ti noatepae,

“So whi fea i haemó betere alata, ne sélitu dere kaae yóo,
atimané tikimó ere au wisinaalekélé haemó yó mole ne fua kaae yóo, erapó.

Nekélé hapale séli yóo, ne fuakélé hapale dulukó fõo deretei,
Talené ama fota, ti hãle muótóró tarapó,” erapó.

Aita me kae mei, mepaae whiné diãpaae yó male fotóró ai ape.

2

¹ Atërapa, Keriso so whi diãsis me so whipaae dei tuę mutere alakélé, me whi dilikitere alakélé, wisire nisiyóló tó tikiné hãle sikili dere alakélé, mepaae whiné dere wisi alamó dei tuę mutere alakélé, me whi hamoma kae kae eratere fo yóló, só deratere alakélé, fea diã tuãmó muaõsóró yae. ²⁻³ Ti Yesu ăta, etëi kaae Tale wisi beterepóló diaaõ kãae kolóló ai kisiparapa, diã mo teó deyóló betere naale senaale awã naai ekële du dere kaae, Kótóné diã aluyaõsóró tao sere ala wisi mo ti doa yópóló, Dęi Kepe Wisiné matere ęla betãtóró ekële yóló nukulé fu betae.

ăta mo ti betere kane epa, dãta ama sókó sóró kae beteró beterepó

⁴ Ti Yesu Kerisota, be hulua eleké dere kane fake kaae daalu, betere bete ătóró ereteiné, diã ă beterepaae walapó. Mo so whinéta, ai kane fake hãle ęla kaae taae fatepa, Kótóné ama ti be tętere kane fake wisipóló, ă tokó sóró kae beterepó.

⁵ Atërapa, whiné mo be tętu dere kaae, diã Kótóné ama ala eratere be daalópóló, diãkélé ai kane fake kaae ereteiné, ă beterepaae wóló, ai ti betere kane fake tómó olekeyóló tętu beterepó. Aita, whiné kelené keletere be meitei, Kótóné mo kae tęne momatere be daalu, diã fea ama kae beteró betere momaratere faketóró

aleró beterapó. Atéro, diã Yesu Kerisoné fotokorâtepa, so whinë mo ɔla Talepaae haɓe mótu dere kaae, Deï Kepe Wisiné dã tuãpaae eratepa, ðanémo Talené doi hale horóló, ama ala erótua dapó. Ai alarape Kótóné kilitu, mo wisirapóló ɔ doasi hekesetu beterapó. ⁶Ti noatepae, asẽ tuãmó Talené i fo dapó.

“E bettere be hulua Saion-mó be tẽyaaï fótukuróló kane fake wisinaale yaɓotei fopeyóló sókó sóró i mulat-apa kelae.

Mepaae so whi detamo apaae tuẽ tiki tiró betepa, ti ai so whi hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁷Tuẽ tiki tiró bettere so whi ðianéta, ai kane fake wisinaale mo doasi bete mulapó, dua dapó. Tépateti, tuẽ tiki tirénire so whimó kisipa mutu, i fo asẽrapó.

“Be tẽtere whirapené dorapóló haɓe ɔla kaae taae farale kane faketei, be tẽyaaire kane fake wisinaale alée felepó,” erapó.

⁸Me fo i ape.

“Ai kane fakené whi kotóo sóró, dée nalóo, dua dapó,” erapó.

Atéro dée nokole alata, haɓe mei, Kótóné ama fo wisi wosóló sya feni dereteiné, atima dée nukua dapó. Aita, haɓe mei, Kótóné i ala yaalopóló, ere fo dokonóturaalu dapó.

⁹Atima ai ala erapa, diã take diliki tuãmó betteretei taaróló, mo kae ere ðe wisinaale tuãmó betaai ape yale sekéné doi hale horópóló, diã ama sókósu yóló kae beteró beterapó. Téru, diã tẽteróló kaae tare topo whi Yesuné tuẽ mole ala eróturaalu, momaratere so whi betóo, ama kae bettere tẽteróló kaae tare ala tuãmó so whi betóo, Kótóné mo ama so whitóro betóo, erapó.

¹⁰Taketa, diã Kótóné so whi bitinitei, mió ama so whitóro betóo, take Kótóné diã kɔleyóló tao siniteti, mió ama kɔleturaalu, tao sóo, erapó.

¹¹Yaɓo mo hosaa mole no nerape-ó, diã i haemó uké wale so whi kaae betterapa, tó tikiné ekɔleyóló du bettere dowi ala yaɔsóro, tika kae betae yóló, ðapaae mo dirii ma fo i dere ape. Ti ai dowi alanéta, ðiaaɔ tiki tuãmó bettere kepeteti só deróló dorótu beterapó. ¹²Diã i haemó mo so

whitamó hosekýóló ai betterapa, mo wisi alatóro erótu betae. Mo haɓe bettere so whinë diã dowi ala dapóló ai só derótu bettere ape. Ai fo du bettere so whi atima ðiané dere wisi ala kilitu, kisipa feteyóló Talepaae wapa, Kótó dã betterepaae wale sukamó atẽtere so whinẽtei, ama doi doasi munaalo ai ape.

Doasi topo whiró tẽteróló kaae whirapetamo aomó betae

¹³⁻¹⁴Ti Tale ɔta, fea ala amatóro tẽteró betterapa, diã ama doi sóro horaai, i haemó mepaae kae kae ala tẽteróló kaae tanópóló sóro beteró bettere whirape aomó betó muae. Téru, tẽteróló kaae tare topo whi aomókélé betóo, ai sekéné dotonatere mepaae ala tẽteróló kaae tare whirape aomókélé betóo, yae. Ti ai whirapeta, dowi ala du bettere so whimó dowi kwia melóo, wisi ala du bettere so whi ti dukiróo yópóló, sóro beteró beterapó. ¹⁵Ti noatepae, Kótóné ama kisipanéta, ðiaaɔ du bettere wisi alanẽtei, ai topo dore whirapené diã só deróturaalu du bettere hɔko forape alurópóló kisipa mutapó. ¹⁶Ti ðiaɓa, dowi alané dokóló *dipula* kaae beteró bitini, haɓe bettere whi ai betterapa, atérótóro betae. Atéro haɓe beterapóló kisipa mutu, ðiaaɔ me dowi ala yaai mole tuẽ tiki so whinë kelaɔsóro, me alané diã tẽteró kaae tanipó dere foné husuraɔse. Aténi, Kótóné ama kutó diratere so whitóro betae. ¹⁷So whi feapaae fo ó mepaae alarape erótu, atima mo whipóló kisipa muóló, mo donoi alatóro erótu betae. Atẽturaalu, diã fea betã alatóro iru, kisipa tiki tiró bettere hamomatamo hosaa mo turó mulu, yaala sókó fu betae. Kótó ɔta, doasi Tale betterapa, ɔ kilitu wiyóló betae. Tẽturaalu, kale tẽteróló kaae tare topo whinë doikélé sóro horótu betae.

¹⁸Wae sóro kutó diratere so whi-ó, diã tẽteróló kaae tare whirapené dere fo wosóló, atima aomó betó muae. Naameyóló mo dua bitu, wisi ala dere whirape aomó maaté bitini, mepaae deteraa ere whirape aomókélé dua betae.

¹⁹Ti noatepae, me whi dowi alakélé inipatei, mené ɔ fokosói ala depa, ai sekẽ alané ɔ só deréni, Kótó mo beterapóló

kisipa mutu, hãle beletétóro fu betepa, ti wisi ala dapóló ai whi dukiranérapó. ²⁰ Tépatéi, me whi ama yale dowi alamó a fokosói ala depakélé hãle beleté fu beteremó so whiné a dukiranénipó. Diaa q wisi ala deremó mené diãpaae erateré sekéi ala hãle beleté fu betepa, ti Kótóné keletómó mo wisi ala dapóló dukiranérapó. ²¹ Diã Talené a beterepaae ape yaleteita, ai ala yaasepóló yalepó. Ti noatepae, ama yale ala diãné kolóló suróló yópóló kisipa mutu, diã tao suraalu Keriso a doasi seké salepó. ²² Amó kisipa mutu i fo aserapó.

“Aãa, dowi ala mo betakélé ini yóo, so whi dilikóló kapala fo sawakélé ini yóo, yalepó,” erapó.

²³ Atimané a só deróló mo dowi faletere ala depatei, amamo atimapaee tokó matere ala mo inipó. A doasi seké suraalu, diaa q epaae etei kaae ala eralemó, yãlo diãpaae tokó mótu, i ala eraalopó fo inipó. Tokó matere ala taalaturaalu, mo donoyóló talere sekéné a kaae tawópóló, ama betere bete Kótóné ama naase tuãmó mulalepó. ²⁴ Dãné dowi ala yaai mutere kisipata, ti whi mo sukutu dere kaae sukóo, Talené mo donoi ala yaairaalu, ti whi mo biture kaae betóo, yópóló, dãné dowi ala ama tikimó sóro, a filipaa ni tómó sukãlepó. Téturaalu, ama tikimó kae kae susupu saleteiné, dowi alané diã sukunaai yale ala mo ti kemeró beterapó. ²⁵ Ti diãta, *sipsip* hupu fokó fu dere kaae, take diã kópaae feletei, mió diã momó ai hupu kaae tare whi aomó betaai, fesaae walepó. Ai seké aãa, diãné kepe betekélé tetéroló kaae tare whipó.

3

Dokore so whipaae dere ma fo

¹⁻² Atére kaae, whiné dokore sorape diãkélé diaa q whirape aomó betae. Ti noa ala yaai meipó. Diã dokore whirape mekó Talené fo wosóló tué tiki tirénipa, diaa q tei i ala yae yóló sê yaqse. Têni, diãné dere ala me alatamo hosekêni yóo, Tale mo beterapóló a aomó bitu, mo wisi ala maaté yóo dere kilituraalu, atima kãleaanéte i kisipa feteyóló Talepaae tué tiki tiranérapó. ³ Mepaae so whiné, diã sorape diaa q tó tikimó ere au kilitu, mo kokorapó yópóló

tó tiki maaté aurótu betaqse. Kae kae qlané diãné topo niki dokóo, *kold kapané* aleyale naase bi ó depa dere meleke ó oleratere kao ó doasi *moniné* duputere kuti wisinaale horóo deretei, doasi bete mole nisiyóló atei kaae qla qlané aurótu betaqse. ⁴ Têni, diã kokó yópóló dere auta, ti mo hosaa tuãmó erópóló yae. Ti aita, naameyóló mo dua betere ala naao kepe tuãmó epa Kótóné kilituraalu, ita mo bete mole kokó au erapóló kisipa mutapó. Ti atei kaae kokó auta, doyóló alu deté feni, mo ti yó tawaalopó. ⁵ Take mo kae betero betere sorapekélé nalo Kótóné atimapaee wisi ala eraalopóló kisipa mutu, atei kaae kokó au dua ipakalepó. ⁶ Ti Serané oma Abraham-paae a tetéroló kaae tare whi-ó yóló, oma aomó bitu yale kaae, mepaae mo kae betero betere sorapekélé, atimané whi aomó bitipakalepó. Sera a atéro oma aomó bitu yale kaae, diã wiyóló furu furu ini, wisi alatóro eraté fu betepa, ti Serané ama senaalerapetóro ai betere ape.

⁷ Diã so dokore whirape-ó, sorapepaae yale fo kaae, diãpaaekélé i dere ape. Diã diaa q sotamo betãmó bitu, sota whitamó suni bérapóló kisipa mutu, tao sóro wisi ala maaté erótua yae. Ti noatepae, naao so diaamo wusuró Talené hamokoróló hãle matere mo ti betere bete saaireteiné, diaamoné momatere ala me alané seséyaq sóro, ma fo i dere ape.

Mepaae sekéi ala eratepa tokó meni, wisi ala betã erótu betae

⁸ Kemerótu dere ma fo me i ape. Me qlamó arale sóro huri dere ala ini, diã fea mo betã tué muóló, dua betó muae. Atéru, me whi hamoma seké supa, ó dekené sukutepa, ti diaa q hosaamókélé suraalu, kãle yóló tao sae. Tétu, diãte i deróló mo dua bitu, no netamo yaala sókó fu betae. ⁹ Menétamo diãpaae dowi ala eratepa, diaa q mo atimapaee tokó melaqse. Ti noatepae, Talené ama wisirateré ala diãné sópóló kisipa mutu, a beterepaae ape yalepó. Atérapa, mené diã erateré fo depakélé tokó meni, Talepaae atimatei wisirae fotei yae. ¹⁰ Ti noatepae, “Diã mepaae so whi de wisiyóló hësetamo bitiré faai depa, ti

ai so ó whi ama dere dowi foró kapala fotamo ini, kisipa tekeyóló mo hotowaró betenérápó.

11 Tériu, dowi ala yaaire tuṕaae feni, woleyóló wisi ala maaté du bitu, hosaa muni deyóló mo dua betae. Aita, mo doasi topo alapa, Talené diḡ tuṕaae erópóló, ketekę butu betae.

12 Ti noatepae, donoi ala du betere so whiṭa, Talené wisi kisipatamo kaae tawóo, atimané dere momakélé wosóo, dua dapó. Tépatēi, mepaae so whiné du betere dowi alamó Kótó ą felé inipa, ama atima sisópaae erótuā dapó,” erapó.

13 Diaaḡ wisi ala yaai ketekę bupa, ti né diḡ doraaloé? 14 Tépatēi, diaaḡ mo donoi ala deremóte, mené diḡpaae sekei ala eratepa, me ęla meipó, Talené ḡa wisiró betērapó kisipa muāe. Ti ašemó i fo erapó. “Atima me sekei ala kolóló witeretei diḡané kilitu, ai alamó diḡ wiyaḡse,” erapó.

15 Tēni, diaaḡ hosaa tuḡmó Keriso ąta, ḡa tēteróló kaae tare Talepóló, diḡ ą aḡmó sukóló betae. Atēpa, mepaae whiné diḡpaae woseturaalu, take nalo wisi ala kelaalopóló suka fea haṭtu betere-a, noa betené de? depa, atimāpaae tokó melaaire fo donoróló tawae. Atimané atéró wosetere fo tokó móturaalu, ąkélé Talené aleyóló betēró betērapóló kisipa mutu, naameiné mo dua yae. 16 Ti noa yópóló meipó. Diḡ Keriso tuḡmó bitu, du betere wisi ala mepaae whiné kilitu, dei tuę muóló diḡ só deraalotei, nalo atimané yale ala kisipa duraalu, ḡoko ala yalepóló atima haleyaalopó. Até yópóló diaaḡ hosaa tuḡmó me ala dekaaporóló muni, mo wisi tuętamó mo alatóróti erótu betae. 17 Diḡ dowi ala deremó sekei supa, aita dukiraterere ala meipó. Kótóné ama kisipa mole ala wisi erateremó diḡpaae sekei ala eratepa, ti wisirapóló kisipa muāe. 18 Ti noatepae, donoi ala initere so whiné dowi ala kwia tokóló aluraairaaalu, kale donoi ala dere sekei Keriso ą mo betḡ félitóró sukḡletei, momó kae sukḡalomeipó. ą atéró sukḡleteita, diḡ dapesó fóló, Kótótamo betḡmó betēraai yalepó. ą sukópóló dele alata, ti mo hae whi tiki daayóló betēpa daletei, momó

kepaayóló betēraleteita, ti mo kepené dere ala tuḡmó kepaaralepó. 19 ąkélé kepetóró bitu, kepené dere ala sya fóló, kale *dipula* betēró betere keperapepaae fo yó melale felepó. 20 Ti ai keperapeta, Noané nuku aleyale sukamó Kótóné fo tikitu betēpa, ama atima hapale kwia matere ala ini, dua kaae taté fu bitipakalepó. Ai alimó betale so whi mo fea weiné aluróló, 8-ró so whi maaté ḡasókó fóló, weiné sóró kutu betēpa atima aluyaḡsóró, Kótóné tao serapó. 21 Ti take Noa betale alimó, weiné so whi aluraleteita, ḡa mió i alimó Yesu tuḡmó weṭi tóputere so whi aluyaḡsóró, Kótóné tao saaire alapaae dó faróló erapó. Ti weṭi tóputere alata, tó tikimó ere bólu fokaai dumitei, ḡané hosaa tuḡmó mole tuę tiki Kótóné ama keletómó mo wisirapó yópóló, ḡale mulótu betērapó. Ti Yesu Keriso ą kepaayóló betēreteiné diḡ aluyaḡsóró tao su betērapó. 22 Ai sekei ą hepen-paae fóló, Kótóné turu naase demó betēpa, *enselrapekélé*, mepaae ala tēteróló kaae tare doasi doi mole keperapekélé, doasi fotokḡ bole keperapekélé fea ą aḡmó sukóló betó mulapó.

4

Sekei ala wapakélé Talené ala betḡ ḡale erótu betae

1 Tērapa, Keriso ą mo hae whi tiki daayóló bitu, doasi sekei ala serapa, diḡkélé ama muale tuę kaaetóró muóló siki siki yóló betae. Ti noatepae, mepaae whi sekei ala supa, ti ama du betale dowi ala momó kae enénipó. 2 Ai sekei ala sale whi i haemó ḡale bituraalu, tó tikiiné ekeḡlere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné kisipa mole ala eraai bitiré faalopó. 3 Ti noatepae, diḡ take Kótóné fo woseni ḡale betale sukamó, mo ḡale betere so whi atima kisipané yaaitere ala sya fóló du betale kaae diaaḡkélé du betalepó. Ti atēi ala diaaḡ sḡmó yalepa, mió mo ti taalae. Ti ḡale betere so whiné dere alarapeta, i ape. ḡaḡeamó mo sonalei nópu nokole alakélé, au nokole alakélé, weṭi dekéró nóló dere dowi alakélé, touróló ęla deteremó ęlaró weṭitamo dekéró nokole alatamokélé, ḡale ḡoko du betere kae kae dowi alakélé,

kuturaalu hoko deté kotere dowi alakélé, bete muni sonaalei kapala kótópaae moma dere alakélé, fea deté fu beterapó. ⁴ Atima beteró betere sere ɔla ɔlatamo hãle hoko sonaalei ala du betereteiné, hãle besekérótua dapó. Ai ala diãnékélé tokóló initepa, atimané diã faleyóló kae kae eraterere forape mo dekéro du beterapó. ⁵ Ti ai ala du betere so whi taleyaaire ala hãsóko feni, mió betere so whiró sukãle so whitamó taleyaai donoró betere sekéné taleturaalu, atimapaae diãné yale ala fea yae depa, me alakó hiraaire tu muni, mo fea hãkeamó enérápó. ⁶ Atére betené, sukãle so whi atima sukãai hãle betepatei, mené kale fo wisi atimapaae yó malepó. Ti aita hãle mei, i haemó tó tikiné dere ala sya fóló, taletu betere so whi taleyóló só deróo, kepené dere ala tuãmó betepa, Kótóné ama taletere ala atimapaae eraleteiné mo betóo yaalopó.

⁷ Mió i haemó mole alarape fea kemeterere be de felekemó sóko waai dapó. Térapa, Talepaae momatere ala mo wisiyóló yaasepóló diaaɔ kisipa mo diriyóló bitu, tó tikiné yaaitere ala yaqsóro mo hotowaró teteróló kaae tawae. ⁸ Fea ala teteró betere doasi topo ala i ape. Diaaɔ hosaa mo turóné diãsisí yaala sóko fu betae. Ti noatepae, yaala sóko fole alanéta, fea dowi ala munire aɔróló husiratapó. ⁹ Diaaɔ bepaae wale uké whirape dape suraalu me fo ini, mo wisi kisipatamo dape sae. ¹⁰ Diã feané kae kae wisi ala erópóló, Kótóné diã hãle matere ala wisi séle séle dokɔralepó. Atérapa, Kótóné yapaae noa alakó eró betepa, ti naaomo hãle hamokoróló matere ala taaréni, so whi mo wisiyóló tao sóro erótua yae. ¹¹ Mepaae whinétamo, Kótóné fo yó mótu betepa, hãle hoko fotamo touréni, Kótóné ama mo fotóro kutirimó mulóló, mo hotowaró yó mótu betae. Mepaae whinétamo Kótóné so whi tao saai depa, ti Kótóné a matere fotokóné tao sóro erótua enérápó. Ti aita, diaaɔ kae kae du betere ala fea mepaae so whiné kilituraalu, ita Yesu Kerisoné yale alané erapóló Kótóné doi hale sóro horópóló dapó. Ti aita, mo kae ere de wisinaaleró doasi fotokótamo bole Talepa,

ama doi hale horóló suka fea mo ti muó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae.

Kerisopaae erale sekei ala kaae, yapaaekélé eratepa kilita sóko faose

¹² Yaalo hósaa mole no nerape-ó, me whiné diãpaae susupui ala eratepa, aita diãné tué tiki tiró beteretei kãae kilitu dere alapa, kisi ala nisiyóló diã kilita sóko faose. ¹³ Tényi, take Kerisopaae erale sekei ala kaaetóro, mió diãpaaekélé ai eratapa, mo kée yóló hãiné sukutu betae. Ti noa ala yaai mei, take nalo Keriso wale sukamó, ama kae ere de wisinaale hãkearatepa kilitu, mo kée yóló doasi hãiné sukãalopóló kisipa mutu dapó. ¹⁴ Kerisoné doi diaaɔ tikimó dakeró betereteiné, mené diã faleyóló eraterere fo depa, Talené ya wisiró beterapóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné mo kae ere de wisinaale faane Kepe Wisi diã tuãmó beteró beterapó. ¹⁵ Tépatéi, diãkó me whinétamo whi dóló sukunatere ala ó, ɔlémi nokole ala ó, kaae tare whirapéné fo tukóló kae kae dere dowi ala ó, mené dere ala fasóló deremó diãpaae sekei ala eratepa, aita Keriso so whiné dere ala meipóló haleturaalu wi yae. ¹⁶ Tépatéi, Kerisoné ala erótu beteremó, mené diãpaae sekei ala eratepa, hale yaose. Tényi, diaaɔ tikimó Kerisoné doi moleteiné dapa, Kótóné doi betã hale sóro horótu betae. ¹⁷ Ti noatepae, da Kótóné ama naale senaale bitu du betere ala tale yaaire be de kaae sere aɔrapó. Ama taleyóló kwia matere ala kaae suraalu dãpaaepi eróló, nalo kemerótu ti Kótóné ama fo woseni, dowãae fóló tikitu betere so whipaae, mo doasi sekei ala eraalo meipóló kisipa mute? ¹⁸ I fo erapó.

“Donoi so whitamó sekei ala su betepa, Talené ama tao saaire ala hapólupa, ti Kótóné fo woseni, dowãae fóló dowi ala yó tare so whi tao saaire ala mo doasi hapólunipóló kisipa mute?” erapó.

¹⁹ Térapa, Kótóné ama kisipa mole ala erateremó, sekei ala su betere so whi diã kaaróló beteraale sekéné ama diã tao saalopóló kisipa mutu, apaae tué tiróló wisi ala betã yó tanérápó.

5

So whi kaae tare whi disiraperó teyó whirapetamopaae dere fo

¹ Diá tuámó betere so whi teteróló kaae tare whi disirapepaae dirii ma fo i dapa wosae. Ëkélé diá ere kaae, so whi teteróló kaae tare whi disi bitu, Kerisopaae erale sekei ala yálo kelené mo kelaleteti, so whipaae yó mótu beterapó. Atéru, Kótóné ama kae ere de wisinaale so whiné kolópóló hakearatere be demó, Ëkélé ai de wisinaale saaire whi bitu, diá paae dere ma fo i dapa wosae. ² Kótóné ama so whi teteróló kaae tawae yóló diá sóró ai betero betepa, ai so whi me ala yaósóro mo hotowayóló kaae tawae. Me whiné diá paae i ala yae yóló setere fo woseni, Kótóné ama kisipané diaaó yópólópó ere ala betá tué muóló, wisi kisipatamo erótu betae. Doasi *moni* saai dapóló ekele dere ala ini, so whi hale tao saaire keteké betá bulu du betae. ³ Talené diá paae kaae tawae ere so whi kaae taru, diá doasi topo whi aoyóló kaae tani, mepaae Keriso so whiné diaaó du betere wisi ala kolóló diá sya wópóló, wisi ala diaaopi kaae sóró yae. ⁴ Atéro betepa, Kótóné *sipsip* hupu kaae tare topo whi á sókó wouraalu, Kótóné ama kae ere de fane doi mole topo tao diámó matepa saalo ai ape. Ti ai kokoi au wisinaale ere topo tao dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

⁵ Diá teó whirape-ó, kale whi disirape Tale aomó sukóló biture kaae, diákélé ai whi disi aomó betae. So whi diásisi u teterótu i teterótu ini, naameyóló dua betere ala kuti kaae deróló betae. Ti noatepae, asemó i fo erapó.

“Mepaae bopé faketerere so whiné yaaitere ala Kótóné ama sesé yóo, naameyóló dua betere so whi ti ama hamokoróló tao sóo, dua dapó,” erapó.

⁶ Térapa, Kótóné ama kisipa mole sukamó diá tao sóró dukirópóló, ama fotokóné teteróló betere aomó naameyóló mo dua betae. ⁷ Diáta, Kótóné hosaa mole naale senaale betereiteiné, ama diá mo wisiyóló kaae tarapa, diaaó ené yóló whaalía du

betere sekei ala fea ama wisi eraté fu beterópóló apaae melae.

⁸ Diaaó tó tikiné du betere ala hotowaró teteróló kaae taru, kele diriyóló betae. Kale whi dó nokole bete haq *laiyon*-né whi dóló naai keketé kutu dere kaae, diáné bóe whi Satan-né diá doraaire tu keketé kutu beterapó. ⁹ Ai sekéné ama kisipa mole ala diá paae eraósóro, wisiyóló kaae taru, Talepaae tué tiki tiró betere alané dirii tipí kaae yae. Ti noatepae, ai kaae seketá, diá paae maaté mei, i hae kwia feamó betó mole diáné no nerapekélé betá kaae sekétóro su betereitei diaaó kisipa muae.

¹⁰ Ti diá Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala, mo dekéro erótu beterapó. Ai ala du betere Kótóné kae ere de wisinaale tuámó betaasepóló, diá ape yalepó. Sawa sukamó diá mepaae seke siré fu betepa, atéyale sekéné diá haepaae derepéni diriyóló beterópóló, amatóro diá fotokó bulóló, mo ti suraalopó. ¹¹ Ti áta, mo doasi fotokó bole Tale betepa, so whi feané á dukiratere ala hale yó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae.

Mo kemeróturaalu kóleó dere fo

¹² Yálo kisipané Sailas áta yálo mo no bitu, Talené ala eró tare whi wisipó. Atéru, ama e tao supa, yálo diá paae mo halekeróló aseýalepó. Yálo ai yale aseta, Kótóné hamokoróló tao sere ala diáné tué yópóló yó melóo, Talené ala erópóló keteké bulóo yalepó. Teyalepa, Diá ama ai hamokoróló tao sere ala tuámó diriyóló betae.

¹³ Talené sókó su yóló diátamo betámó betero betere no nerape atima Babilon be huluamó bitu, diá paae kóleó dapó. Yesuné yale ala tuámó yálo naale sutoró betere whi Mark-nékélé diá paae kóleó dapó. ¹⁴ Diásisi yaala sókó furaalu, kóleó yóló aputu betae. Talené hosaa muni deyóló dua betere ala Keriso tuámó betó mole so whi diá fea tuámó mulópóló yae.

2 Pita

¹ I așeta, Yesu Kerisoné ama kutó dirópóló doteyale *apospel* whi Saimon Pitané dapó. Yesu Keriso ața mo Kótótóro bitu, dă aluyaqsóro tao su betere whipó. Téru, ama ere mo donoi ala sya furaalu, mo doasi ke bole beta kaae kisipa tiki tiratere ala damókélé, diámókélé matepa salepó.

² Kótóro dă țeteróló kaae tare whi Yesu-tamo diriyóló kisipa dereteiné, atimaa-moné erótu betere hamokoróló hăle tao sere alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo mo turó diă tuamó mulópóló yae.

Kótóné ă beterepaae ape ere fo diriyóló kisipa muae

³ Kótó sya fóló ama ala eróturaalu, fea ala yaȳa yaqsóro ama doasi fotokóné dăpaae mo sūró beterapó. Ti aita, ama kae ere dero wisi alatamo faanu, dăpaae ape yale seké ă kisipa deté fole betené su beterapó.

⁴ Ai doasi fotokoi ala dăpaae eróturaalu, etei kaae bete mole alarape diăpaaekélé eraalopóló muló beterapó. Ai eraalopóló ere fo wosóló, dăné tué tiki tiratepa, ti Kótó ă tuamó ere ala wisinaaletóro dăpaae tokó melóo, i haemó betó mole so whirapené ekéle yóló hoko du betere sonalei dowi ala dăpaae tokó meni yóo, yaalopó.

⁵ Atéro doasi ala ere betené, diaaȳ tué tiki tiró betere ala tómó beleróló wisi ala mo keteke buóló du betae. Ai wisi ala tómó, Talené ama bete mole fo diriyóló tué yae.

⁶ Ai ala tómó, tó tikiné ekelere ala yaqsóro țeteróló kaae tawae. Ai ala tómó, sekéi ala wapakélé hăle beletétóro fu betae. Ai ala tómó, Kótó tuamó ere ala wisi sūróló du betae. ⁷ Ai ala tómó, diaaȳ ne no koleturaalu, hosaa muóló betae. Ai ala tómó, mepaae so whi kolené sukóló hosaa mo turóné yaala sókó fu betae. ⁸ Ti ai alarape diă tuamó muluraalu fakeraté fu betepa, ti dă țeteróló kaae tare whi Yesu Keriso tué deté faalopó. Atéruraalu, diă hăle bitini, Talené ala eraté fóló, diă tuamó mo du wisi woleyaalopó.

⁹ Tépatei, mepaae whi tuamó ai alarape munipa, ti mepaae bete mole ala ama diriyóló kilini, kele dilikirapó. Atéru, ama take yale

dowi ala Talené fokóló kemeró betteretei kisipani, mo ti kisipa keteró beterapó.

¹⁰ Atérapa ȳalo no nerape-ó, diăta Kótóné ama sókó su yóló ă beterepaae ape yale so whitamó betamó biturapa, diaaȳtei hotowayóló kelae. Ti noatepae, diaaȳ ai alarapetamo deté fu betepa, ti diă dée nóló haepaae derepéni, mo diriyóló bitiré faalopó. ¹¹ Atéro bitiré furaalu, dă aluyaqsóro tao sale whi Yesu Kerisoné ama mo ti mole ala țeteróló kaae tare tuamó diă beterópóló, ama mo hêkesetamo wisiyóló dape saalopó.

Kótóné kóló whirapené asere fo

¹² Kale bete mole mo fo diăné wosóló diriyóló tué yóo, diăpaae yae yóló bope yale alarapekélé diaaȳ tué yóo epatei, kisipa keteni tué yó tanópóló diăpaae yaairetei ę hōni, hăle yó tawaalopó. ¹³ Ȳ sukăairaalu kapala asiri haemó i daale mo tikita, kuti be fisikaai kapala asiri țenure kaae, ę i haemó kapala beterapó. Ȳ sukăai hăle bitutei, ȳalo i bope yale alarape diaaȳ kutiri tuamó hăle muó tanópóló momó du momó du deretei, mo dono dapóló kisipa mutapó. ¹⁴ Ti noatepae, dă țeteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné epaae ȳa betere kuti be mo felekemó fisikaai dapóló, hăkeamó yó maleteti ȳalo kisiparapó. ¹⁵ ȳalo mió i du betere forape ę sukítikimó diăné kisipa keteni, tué yó tanópóló ę doasi keteke buluraalu, aseró fotamo diăpaae i du betere ape.

¹⁶ Ti dă țeteróló kaae tare whi Yesu Keriso ă doasi fotokotamo waalopóló, dăné diăpaae yó melale fota dăné kekeme nóló hăle dolăa fo kaae inipó. Ama mo kae ere ala wisinaaletóro dăné kelené mo kelaletei diăpaae yalepó. ¹⁷ Ti Alima Kótóné ama mo kae ere dę wisinaale tuamó naalema betepa kolóló, i fo yalepó. “Ața, ȳalo hosaa mo turó mole naale ai ape. Ama du betere alamó ę mo doasi hêkesené sukutu beterapó,” erapó. Alimané ai fo yaleteiné, ă tuamó mo kae ere dę hăkearóturaalu, ă doasi doi mulatere ala yalepó. ¹⁸ Ai fota, ama kae ere hasi fosómó dă Yesutamo bituraalu, hepen bemó Kótóné ai fo deretei mo dănetóro wosalepó.

¹⁹ Ai hasi fosómó yale fo woseturaalu, take betale Kótóné kóló wh̄irapené yale fo Yesu tuámó mo dokonatapóló ðané mo diriyóló kisiparapó. Diliki tuámó ðeró betere s̄a ðeyó taru ere kaae, diaaḡ kisipa ai kóló wh̄irapené ere fopaaetóro muló bitu, ðiané hosaa tuámó be ðeyó hotu dere kaae yóo, h̄ika ðeyó tare h̄ore kolóo yaaipatei, ti ai eró betere alapaaetóro kelené kikéyóló kaae tapa mo wisirapó. ²⁰ Ai deté wale forape tó mó, me doasi bete mole dirii fokélé i dapa wosae. Kótóné ama kóló wh̄irapené yale fo as̄e tuámó molete, atima kisipané kekeme nóló inipó. ²¹ Atimané yale fota, mo wh̄iné kisipa sya furaalu kaaróló ini, Dēi Kepe Wisiné kale kóló wh̄irape fotokoratepa, so wh̄ipaae Kótóné fo i ape yóló yó maaté kw̄eyalepó.

2

Kemeratere be ðemó so wh̄i dilikóló kópaae falatere wh̄irape mo ti dowi kwia saalopó

¹ Téyaletēi, atéyale alimó Kótóné fo yó matere kóló wh̄irape nisi yópóló kapala fo yó matere kóló wh̄irapekélé beterepó. Téyale kaae, mió ðīa tuámókélé atéro kapala fo yó matere wh̄irape betaalopó. Ai wh̄irapené Talené fo yó matere aḡyóló, so wh̄i dilikóló doraaire fotei yó melaalo ai ape. Téturaalu, atima dupu yale sekéné atima t̄eteróló kaae tapatei, atima Talené dupu yóló t̄eteróló kaae tanipó yaalo ai ape. Atétere betené atima kwia móturaalu, dóló aluraaire t̄u atimanéte i aletu beterepó. ² Atimané ai du betere mo sonaalei ala ðīa mepaae so wh̄iné sya fóló yaalo ai ape. Atéremó, mepaae belamó h̄ale betere so wh̄iné mo bete mole fo sya fole ala faleyaalopó. ³ Atéro kapala fo yó mótu betere wh̄irapené diaaḡ ḡla ḡla saairaalu, ðīa dilikóló kapala seraai fo atimanéte i kekeme nóló yaalo ai ape. Atimané atei kaae yale dowi alamó, atima fea só deróló mo ti dorairaalu Tale ḡ noke fini, kwia melaai ama taketi taleyóló muló beterepó.

⁴ Ti noatepae, *ensel*-rapekélé dowi ala depa Kótóné k̄le duraalu bokó sini, dowi kwia saaire dolopaae taae deralepó. Aita h̄ale mei, Talené ama taleyaaire be ðe sókó

waai teópa kaae taru, dowi diliki tuámó bitiré fu beterepóló, mo apaae derepale osono dolomó *dipula* beterepó. ⁵ Mo take betale so wh̄irapekélé, Kótóné k̄le duraalu dowi kwia matere ala bokó sóro taarénipó. Kótóné ama mo donoi ala i ape yóló yó mótu betale seké Noaró mepaae w̄ikeró so wh̄itamo bet̄a Kótóné tao sipa kalepó. Téyaletēi, ai so wh̄iné Kótóné fo wosóló sya feni dow̄aae fu betepa, Kótóné mo doasi w̄ei anóló so wh̄i fea doróló alurélipakalepó. ⁶ Atéro bitiré fóló, nalo Kótóné Sodom be huluaró Komora be huluatamo siné doló kemeróló, kili alée faralepó. Kótóné ai ala eraleteita, nalo betaaire so wh̄iné kélé ama fo wosóló sya feni dow̄aae fu betepa, atei kaae kwia melaalopóló tué yópóló eralepó. ⁷ Téyaletēi, Sodom be huluamó betó mole so wh̄i Kótóné dóló aluróturaalu, Lot sinaḡsóro ama tao salepó. Ti Lot ḡta, mo donoi wh̄i bitu, ḡtamo betó mole so wh̄iné kae kae du betere sonaalei dowi alaró Talené fo woseni tikitu betere alatamo kilituraalu, ḡ hasek̄aa kisipa mutu felé yóló bitinipó. ⁸ Ti ḡtamo betó mole so wh̄iné yaḡse ere fo tukóló, dowi ala dó mió yóló h̄ale yó tapa kolóo, dowi fokélé wosóo du betaletēiné, mo donoi ala du betale wh̄i Lot ḡ felé kisipa muni, ama hosaa tuámó deletamo bitiré fu betalepó. ⁹ Até yale ala kilituraalu, dowi ala du betere so wh̄i Kótóné kwia melóo, ama ala erótu betere so wh̄i sek̄e alané só deraḡsóro tao sóo, dere ala Tale ḡ mo asaru mo donotóro dua dapó. Atéro kwia matere ala taarēni, h̄ale yó taté fóló ama taletere be ðemó sókó faalopó. ¹⁰ Ti ama kwia matere alata, mepaae dowi ala yaai ek̄le du betere so wh̄iró Talené ama t̄eteróló kaae tare aḡmó betere h̄oyóló dow̄aae fu betere so wh̄itamo, ti Talené mo doasi hapólui ala erótu betaalopó. Ai ala du betere so wh̄irape mo halaainé atima bopé fakeyóló nene duraalu, Talené ama kae ere ðe f̄aane *ensel*-rape faletu beterepó.

¹¹ Tépatēi, *ensel*-rapené bole fotok̄oné ai kapala fo yó mótu betere wh̄irapené bole fotok̄o t̄eteró beterepó. Atére *ensel*-rape Kótóné keletómó mo kae ere ðe f̄aane sek̄erape faleyóló só derótimipó. ¹² Ai kapala ala yó matere wh̄irapené mole

tué tikita, mo whiné mole tué tiki kaae muni, mepaae betere ɔla hupu ó haɔ atima tué muni haɔe hoko betó mole kaae, ai whirapekéle atérapó. Ti na huputa, whiné dóló nópóló Talené aleyóló betero betera-pó. Ai whirapené i kale sekérapené bole doasi fotokɔ bete tué iniruraalu, atima Tale doka doka yóló eraterere fo dua dapó. Whiné haɔe hoko betó mole ɔla naró huputamó dóló nuku dere kaae, ai ala du betere whirape Kótóné dóló aluraalopó.

¹³ Aita mepaae so whi dorale alamó, Kótóné atima kwia melaalopó. Atimané tó tikimó feléyaaire dowi ala ekéleyóló, be detamotei haɔeamó du betera-pó. Atéro du betere alané, diatamo touyóló bitu ɔla deyóló nokole sukamó, diaaɔ doiró du betere wisi alatamo folokoleróló dorótu betera-pó. ¹⁴ Ai so whirape atima nópu naaire tué muluraalu, me so ó whi kelené kolóló au nukua dapó. Atei kaae dowi ala ekéleyóló du betereitei mo kemekéle ini, haɔe yó tarapó. Mepaae whi wisi ala yaaire tué meiyóló, bére so whi dowi ala yópóló, atimané alísóro fua dapó. Mepaae so whi dilikóló wisi wisi ɔla sua yaletéiné ai ala atima mo asarapó. Ai ala du betere whirape ti Talené mo doróló moko-raairaaalu, tukóló muló betera-pó. ¹⁵ Ai whirapeta, kale Beor naalema Balam dowi hoko ala duraalu doasi *moni* saai ekéle du yale kaae, atimakéle donoi tu taaróló kópaee felepó. ¹⁶ Ti Balam a tu tuamó keyaa fole whi kaae fu betepa, a faɔsóro sesé duraalu, ama *donki* hupunéitei mo whiné fo kaae yóló a foné sipakalepó. Atéyaletéitea, Balam-né ama yale dowi ala haɔearótu yalepó.

¹⁷ Ti ai whirapené du betere alata, mo fole weí dikitu dere kaae yóo, dirii suka dere alimó saɔo dilikitepa hali waai dapóló whirape heɔeke yóo du betepatei, beséné hali kaepaae sóro fu dere kaae atimané dere alakéle atérapó. Atétu betere whirape atima diliki tuamó mo ti betó tanópóló, Talené tukóló muló betera-pó. ¹⁸ Ai whirape atima me bete munipatei, wisi ala dapóló atimatei doi sóro horóló, bopé faketu betera-pó. Kapala ala tuamó betó mole so whitamó touyóló betaletéi,

mo dótitoró ai ala taaróló wale so whi tó tikiné ekélere ala sya fóló dowi ala yópóló, ai whirapené atima kapala dilikóló alísó fulapó. ¹⁹ Ai whirapené mo so whipaae dané dere fotamo diaaɔ wosóló sya fupa, ti dia mené kutó diraterere so whi betaalo meipó du betera-pó. Ai fo du betere whirape atimatei, mo sonaalei dowi alané wae sóro kutó diraterere whi betero betera-pó. Mepaae whitamó me alané a tetéroló kaae taru alísóro kutu betepa, ti a ai alané wae kutó diraterere whi ai betere ape. ²⁰ Téru, mepaae so whi i haemó mole mo sonaalei dowi alané dokóló muló betepa, da aluyaɔsóro taosóro tetéroló kaae tare whi Yesu Keriso tué yaletéiné, atima teraayóló haɔe beteralepó. Atéretei taaróló, take du betale dowi alapaee momótamo fesaae fupa, ti mió betere alané take betale ala tetéroló a mo ti dorótu betera-pó. ²¹ Mepaae so whi Talené ala eróturaalu, donoi tu sya feni haɔe hoko betepa, ti dorapó. Tépatéi, mepaae so whipaae Kótóné ama yae yóló kae muló betere fo wisi mené atimapaee yó matepa tué yóló, donoi tu sya feletei taalóo, kale fo wisikéle haɔe ɔla kaae taae falóo depa, ti ai so whi atima betere ala mo turó dorótu betera-pó. ²² Ai so whiné du betere alata, i mara mole fo tamóné suratapó. “Yuwiné ama soraaitei momó nukua dapó,” Me i fokéle erapó. “Hupu biki biki epa mené a weí fokoteretei momó fesaae fóló biki biki dua dapó,” erapó.

3

Tale waaire be de

¹ Yalo mo hosaa mole no nerape-ó, mió yalo diapaae tamo dakeróló i asé dere ape. Folosóro yale aséro mió i dere asétamota, diané kutiri tuamó wisi ala yaaire tué haɔe muó tanópóló, diaaɔ kisipa disiróturaalu, dapó. ² Ti haɔe meipó. Kótóné take mo kae beterale kóló whirapené yale foró, da alu yaɔsóro tao sóro tetéroló kaae tare sekéné ama *aposel* whirapepaae yae yóló yó melale fotamo, diaaɔ kisipa keteréni, tué yó tanópóló dapó.

³ Yalo diapaae folosóro dere fota, nalo kemetere alimó tó tikiné du betere dowi

ala sya furaalu, Tale faletu betere so whi wóló, Talené ala eratere so whi faleyaalopó. ⁴ Téturaalu, atimané etei kaae fo yaalo ai ape. “A waalopóló, tukóló muló betere fo-a metéli yaaloé? Dáne ayarape sukale alimótei kaae sóró wóló, Kótóné ama kaarale ɔla ɔla fea me ala kae ini, kale alatóró hale erapó,” yaalopó. ⁵ Tépatéi, folosóró Kótóné ama foné sáró haetamo kaarélipakalepó. Kótóné hae ale-turaalu, wéi tuámó hae sókó holae depa, wéi betápaae maane fóló, hae sókó holi-pakalepó. ⁶ Ai alimó ere hae tikiró ɔla ɔlatamo fea Talené ama fonétei belere wéi anóló dorae depa, mo dorélipakalepó. Ai yale ala fea atimané tuérutei, dowaae fóló ai fo sisópaae erótu beterapó. ⁷ Ti Kótóné ama ɔla ɔla kaarale fonétei, mió i alimó ere sáró haetamokélé siné doló aluraalopóló tukóló muló beterapó. Tétu, Kótó tuéni hóróló betó mole so whikélé, Talené taleyóló kwia mótu siné doló aluraaire be de sókó wópóló, ɔla ɔla kaarótu yale kaae, ai fonétóró dále mulóló, kaae tarapó.

⁸ Térapa, yaalo hosaa mole no nerape-ó, i ala betá kisipa keteréni, diaaɔ kutiri tuámó muó tanópóló yae. Talené ala eróturaalu, 1000 ba fo kolósu, betá be de kolósu depa, me ala kae ini, mo betá alatóró erapó. Kótóné ama keletépa 1000 ba fota, betá be de kaae aɔrapó. ⁹ Mepaae so whiné kispánéta, Talené ama eraalopó yóló mulatere ala kese kese dere nisi dapó. Ti aɔta atéró kese kese dumi, so whi mo betákokélé aluyaɔsóró kisipa mutu, diaaɔ du betere dowi ala taaróló, fea a beterepaae wópóló, ama dua kaae taté fu beterapó.

¹⁰ Téretei, Tale a momó fesaae waaire be deɔta, ɔlémi nokole whi wou dere kaae yaalo ai ape. Sáró sámó yó mole ɔlatamo aluróturaalu, doasi be sapalaa hale kaae yóo, haeró haemó yó mole ɔla ɔlatamo fea siné doló kemeróo, yaalopó. Téturaalu, i haemó yó mole ɔlakélé fea siné doló kemeróló, hae tiki mo haleraalopó. ¹¹ Ti ɔla ɔla feata atéró aluraalopa, diá noa kaae so whi betaai kisipa mute? Ti diáta, Kótóné ama mo kae beteró betere so whi ereteiné ama ala erótu betépa mo wisirapó. ¹² Diá atéró mo kaae so whi bitu,

Kótóné tukóló muló betere be de kelenée yóló keteké butu betere alané, Tale waaire be de hapale felekeratapó. Atétere be demó, sámó ere ɔlaró i haemó yó mole dirii ɔla ɔlatamo, mepaae siné doló wéi kaae alée faraalopó. ¹³ Téyaalotei dáta, Talené ama haeró sáɔtamo kisi kae aleyaalopó ere fo tué muturaalu, ai donoi ala mole be kelaai dapóló ketekétamo kaae taté fu beterapó.

¹⁴ Atérapa, yaalo hosaa mole no nerape-ó, diáta ai alarape kelaai kaae tarapa, Tale tuámó bitu, me só deraaire ala ó haletere ala ini, ama bóe firó betereteiné, aɔtamo betámó betaai kisipa mutu, keteké buóló mo dua betae. ¹⁵ So whi atimané du betere dowi ala taaróló, Tale a beterepaae wópóló ama kaae taté fu betereteita hale mei, so whi aluyaɔsóró tao saairaalu kaae tarapó, kisipa muae. Ti i fo kaae, dáne hosaa mole no Pol-paae Kótóné fosó fosó kisipa matepa amakélé aserapó. ¹⁶ Pol-né so whipaae dotonale asemó me fo kae ini, yaalo i du betere fo kaaetóró erapó. Ama yale aserape tuámó mepaae ere fo bete tué yaaire mo hapólurapó. Mepaae mo kóló kólóre so whiró Talené ala tuámó diriyóló bitinire so whitamóné, Kótóné mepaae asé tuámó ere fo wérótu dere kaae, Pol-né asere fokélé atimané bete tokóló donotóró yó meni, wérótu beterapó. Atétere alané atimatei doraaire tu aletu beterapó.

¹⁷ Térapa, yaalo hosaa mole no nerape-ó, i ala yaalopóló bope yale ala diaaɔ wosóló ai tuérapa, Kótóné tukóló muló betere fo aómó bitinire so whi kópaae fu betere alané diá ɔlisóró faɔsóró, mo hotowaró kaae tawae. Ti noa yaɔsóró meipó. Diá Kótóné ama bete mole ala tuámó mo diriyóló beteretei taaróló, haepaae derepaɔsóró dapó. ¹⁸ Tépatéi, dá aluyaɔsóró tao sóró teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló hale tao sere alaró a kisipa deté fole alatamo diá tuámó mo ti fakeraté fu betae. Mió i betere alimókélé, take betaaire alimókélé, ama doi hale muó tanópóló, sóró horótu betae! Mo kée, téyópóló yae!

1 Jon

Mo ti betere bete mole fo

¹ Mo take keké naale alimótei kaae sóró bitiré wale whi, diãpaae hãkearóló i dere ape. Ai whiné ama dere fo ðané mo wosóo, kelenékélé mo kolóo, ðané wisiyóló fopeyóló naasenékélé olaa yóo, yalepó. ðané i dere fota, ai mo ti betere fo bole whi Yesu diã kóló kóló yaqsóro hãkearóló ðapó. ² Ai kale mo ti betere bete ãta, Alimatamo betóló ða beterepaae hãkearóló sókó wapa, ðané mo kelalepó. Atéro hãkearãle wapa ðané kelale mo ti betere bete ã i ape yóló, ðané mió diãpaae yó i matere ape. ³ Diãkélé ðatamo betã kisipa mutu dere ala fea touyóló yaai ðané kelale alaró wosale fotamo yó i matere ape. Até du betere alata, ti ðasisi maaté bitu ini, Alimaró Naalema Yesu Kerisotamokélé ða fea touyóló, betã kisipa mutu dere ala du beterepó. ⁴ ðané i asẽ dereteita, haï dere ala ða tuãmó mo ti fãayópóló du beterepó.

Talené ama ere ðe tuãmótóro betae

⁵ Ama ðãpaae yó male fo diãpaae hãkearóló i dapa wosae. Kótó ãta mo ðetóro fãanuraalu, ã tuãmó diliki ere ala mo sawakélé munipó. ⁶ ða diliki tuãmó bitutei, hãle foné maaté ðata Kótótamo mo betã kisipa mutu, dere alarape du beterepó ðepata, ti kale mo fo bete ðané hosaa tuãmó muniruraalu kapala fo du beterepó. ⁷ Tépateti, Yesu ã Talené ðe tuãmó biture kaae, ðakélé ai ðe tuãmó betepa, ti ne notamo mo betã kisipatóro mutu, dere ala fea du beterepó. Atétepa, ama Naalema Yesu Kerisoné fãkené ðané dowi ala fea fokóló aluró beterepó.

⁸ ðané duraalutamo ða tuãmó dowi ala me munipó ðepata, ti kale mo fo ða tuãmó muniruraalu ðatei ai dilikitu betere ape. ⁹ ðané yale dowi alatamo kemerae yóló Kótópaae hãkeamó yó matepa, ti ama eraalopó ere fo hãsóko feni, ama mo donoi ala sya furaalu, ðané du betere dowi ala tokóló aluraalopó. Téturaalu, ða fea dowi alatamo hosekeró betaqsóro, ama fokóló

mo ti aluraté fu betaalopó. ¹⁰ ðané duraaalutamo, ðata dowi ala mekélé munire so whi beterepó ðepata, ti Kótó ã kapala fo bole seké aõratapó. Atétere alané Kótóné ama mo fo ða tuãmó sóro mulalénipó.

2

¹ Yãlo hosaa mo turó mole naale senaaleó, diã me dowi ala yaqsóro kisipa mutu, asẽ i dere ape. Tépateti, whi me detamo dowi ala ðepata, ti ai dowi alané ða só ðeraqsóro, mo donoi ala du betere whi Yesu Kerisoné, tao sere fo ama Alima Kótópaae du beterepó. ² ðané du betere dowi alamó Kótó ã fopaae butu, melaai yale kwia ðãpaae melaqsóro sesé duraalu, Yesuné ama tikimó seróló ã sukãlepó. Atére alata, ðané du betere dowi ala maaté sóro aluraai initei, i hae kwiamó betó mole so whiné dowi alakélé tokóló kemeraai yalepó.

³ ðané ama ere fo wosóló sya fu betepa, ti Yesu Keriso ã mo diriyóló kisiparapóló tuẽ mutapó. ⁴ Whi me dené duraalu, yãlo ã mo wisiyóló kisiparapó du bitutei, Kótóné ere fo wisiyóló sya feni ðepata, ti kapala fo du betereiné kale mo bete mole fo ai whi tuãmó munipó. ⁵ Tépateti, me whi dené Kótóné ama fo sya fóló eró tapata, ti atétere whi tuãmó Kótóné ama yaala sóko fole ala fãayóló mo suró beterepó. ⁶ ða ã tuãmó betere ala etéro kãae kolóló kisipa enérapó. Whi me dené duraalu, ãta Kótó tuãmó beterepó ðepata, ti ai whiné ama dere alakélé Yesuné yale ala kaaetóro enérapó.

⁷ Yãlo hosaa mole no nerape-ó, yãlo diãpaae yae yóló i asẽtere fota, kisi fo kae dumipó. Mo take kaae sale alimótei, Kótóné yae yóló muló betepa diaaõ woseté wale fotórotipó. Ti ai yóló muló betere fota, take ðané diãpaae yó matepa, diaaõ woseté walepó. ⁸ Tépateti, Kótóné yae yóló muló betere kisi fo yãlo diãpaae i asẽ dere ape. Ti ai yae yóló dere foné du ã tuãmó muóo, diã tuãmókélé muóo epa so whirapené kilitu, aita mo alapó enérapó. Ti noatepae, doasi ðe sóko wóló ðeró betereiné diliki kemeraté fu beterepó.

⁹ Whi me dené ãta ðe tuãmó beterepó du bitutei, ama Keriso no ne hõrólo bóe du

betepata, ti ai whi  diliki tuam hle ai betere ape. ¹⁰ Whi me den ama ne nopaae yaala sk fole ala mupa, ti ai whi  d tuam betereine me alan  de nalatere ala mo enénipó. ¹¹ Téretei, whi me de ama no ne hamoma hrl be du betepa, ti ai whi  diliki tuam bitu  kotere alakélé, diliki tuamótóró kutu beterapó. Atreteine  kotere tiki ama kelené kelenénipó.

¹² Ylo hosaa mole naale senaale-, diaa yale dowi ala fea Yesuné ama yale alan hle sr kemeró beterapóló dipaae as i dere ape.

¹³ Ayarape-, mo take kek nale alim hle bet tare sek diaa kisiparapl ylo dipaae as i dere ape.

Di te whirape-, dowi Satan-tamo be dl Talené fotokn diaa  tter betepa, ylo dipaae i as dere ape.

Ylo hosaa mole naale senaale-, Aya din kisipareteine ylo dipaae i as dere ape. ¹⁴ Ayarape-, mo take kaae sale alim hle betere sek din kisipareteine ylo dipaae as i dere ape.

Te whirape-, di doasi fotok bu, di tuam Ktn fo mu, din dowi Satan dol tter, ereteine ylo dipaae as dap.

Haem mole la  alapaae hosaa mul yaala sk fu betase ere fo

¹⁵ I haem mole la lapaae  dere alarapepaae hkesetu hosaa mo tur mutu betase. Whi me detamo ai ala du betepa, ti atétere whi tuam Aya Kótóné yaala sk fole ala munipó. ¹⁶ Ti noatepae, i haem mole alarape i ape. Whirapene ekleyl du betere dowi alakélé, kelené kolóló au nokole alakélé, mepaae du betere alar la latamo mole doasi nli whipóló bop faketu betere alakélé, fea Aya betere m kaayóló wmitei, i haem kaaróló du betere ap. ¹⁷ I haer haem mu mole lak sene yl ekle dere alatamota keme yaalotei, Kótóné ama kisipa mole ala sya fl ertu betere so whita sukókélé ini, mo ti hle bet tawaalopó.

Kerisotamo be dl kapala fo y matere whi waalopóló ere fo

¹⁸ Ylo hosaa mole naale senaale-, mi d mo kemetere sukamó betere apl kae kolóló kisipa yaaitere ala i ape. Kale Kerisotamo be dele whirape wou beterepó dere fo diaa wosalepó. Ti ai whirapeta, mi wl i betere ape. Atétere ala kilituraalu, kale kemetere suka felekemó walapóló kisipa muaalopó. ¹⁹ Ai whirape atima take dtamo betaleteti, d taaróló fele beteta, d fake meiru yalepó. Motamo d faketóró usr, ti dtamo fea betamó bet mulapó. T utei, atima d taaróló fele betene atima mo bet whikókélé dk meipóló hkearalep.

²⁰ Tépatei dita, dowi ala mo betakl munire whi Yesu Kerisoné ama so whipóló Di Kepene dle mul betereine kale mo fon bete di fean ai kisipare ape. ²¹ Ylo dipaae i dere asta, kale mo fon bete di kisipanipl dumipó. Tépatei, ai fo diaa mo tur kisipa y, ai fo tuam kapala fo mo sawakélé buni y, eretei diaa kisipa epa dap. ²² Doasi kapala fo du betere whi de? Yesuta, Kótóné so whi tterl kaae tare whi meipóló be du betere whip. Atétere whita, Alima Kótóró Naalema Yesu Kerisotamo bitinipóló faletu betere whi ai ape. ²³ Whi me den Naalema bitinipóló sisópaae eratapata, ti Alimakélé bitinipóló sisópaae eratapó. Mepaae whi denétamo Naalema mo betere apl kisipa tiratepa, ti atétere whine Alimakélé mo betere apl kisipa tiratapó.

²⁴ Trapa, mo take kaae sale alimótei, diaa woset wale fo di tuam mu tanpl yae. Ai fo di tuam mu tapa, ti di Naalemar Alimatamo tuam bet tawaalo ai ape. ²⁵ Ai ala tuam betepa, ama dpaae mo eraalopl ere fo i ape. Sukutere alakl ini, mo ti bet tawaalop erap.

²⁶ Ylo i dere asta, di de nalaairaalu, kpaae lisr fu betere whirapene du betere ala diaa kisipa ypl i dere ape. ²⁷ Di tuamta, Di Kepe Wisi taketi betere betereine, di y melaaire whi me kae yaanip. Ti noatepae, kale Di Kepe Wisine fea ala bete dipaae y mtu betere ap. Ai Di Kepe Wisine di tuam ai er betere dleta kapala mei, mo ti er beterepa, ama

diapaae yó matere fo sya furaalu, Yesu Keriso tuamó betó tawae.

Kótóné naale senaalepó ere fo

²⁸ Térapa, yalo hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso fesaae wale sukamó da hale dere ala ini, halaaíné betepa kolópólópa, diá Yesu Keriso tuamó betere ala hale yó tawae.

²⁹ Diaaọ kisipané Yesu Keriso ata, donoi ala du betere whi wisinaale beterapó kisipa mutupa, ti mepaae so whiné du betere wisi ala kilituraalu, ita Kótóné naale senaale beterapóló kisipa muae.

3

¹ Daťa, Kótóné ama naale senaale ereteiné, Aya Kótóné dapaae mo doasi yaala sókó fale ala muluraalu erapa kelere! Ai fo ereteiné da mo ama naale senaaletóró i betere ape. I haemó betó mole so whiné Kótó tuénireteiné atima dakélé tuénipó.

² Yalo hosaa mole no nerape-ó, daťa Kótóné mo ama naale senaaletóró beterapó. Take nalopaae da noa kaae so whi betaaloró mió da kisipanipó. Tépatei, a sókó wale sukamó mió ere ala kaaetóró yóló wapa dané kelaaireteiné, dakélé a kaaetóró alée fóló betaalopóló kisipa mutapó. ³ Take nalopaae atei ala mo yaalopóló, Yesupaae kisipa tiki tiratere so whi feata, Yesu a me dowi alatamo hoseké inire whi wisi biture kaae, atimakélé dowi alatamo hoseké inire so whi betaairaalu, atimanétei taletu beterapó.

⁴ Mepaae so whi de dowi ala du betepa, ti yaose yóló Kótóné tukóló muló betere fo tikitú beterapó. Ti dowi alanéta, Kótóné tukóló muló betere fo munire aoratapó.

⁵ So whiné du betere dowi ala tokóló aluraai Yesu Keriso waletei diaaọ ai kisipare ape. Ti ata, dowi ala mo sawakélé munire whipó. ⁶ So whi de Yesu Keriso tuamó betepa, ti atére so whi dowi ala du betaalo meipó. Mepaae so whi de dowi ala hale deté fu betepa, ti ai so whiné a kolókélé ini yóo, kisipakélé ini yóo, erapó.

⁷ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, mepaae whirapené diá dilikóló kópaae alísó faqsóró yae. Mepaae whi de mo donoi ala du betepa, ti Yesu Keriso a mo donoi whi biture kaae, ai whikélé atéro

beterapó. ⁸ Whi me detamo dowi ala du betepa, ti Satan a tuamó bitu yae depa du beterapó. Ti noatepae, take kaae sale alimótei Satan a dowi ala bete tale bitu, so whi dowi ala yópóló sesemeraté wou betalepó. Kótóné Naalema wale beteta, Satan-né ai du betere ala doraai walepó. ⁹ Mepaae so whi de Kótóné ama ala tuamó deyóló betero betepa, ti ai so whi dowi ala deté faalo meipó. Ti Kótóné wisi ala kaaraterere ke a tuamó boleteiné me dowi yó tanénipó. Ti noatepae, Kótóné atima deyóló betero bettereinépó. ¹⁰ Ita Kótóné naale senaale ó Satan-né naale senaalepóló kaae kolóló tuę yaaitere ala i ape. Mepaae so whi donoi ala initepa ó no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti atétere so whi Kótóné naale senaale bitinipó.

Ne notamo yaala sókó fu betae ere fo

¹¹ Diaaọ mo take kaae sale alimótei, kaae sóró woseté wale fo i ape. Dané ne no hamomatamo yaala sókó fole ala du betenérápó. ¹² Kale whi Kein a dowi kepené yae dere ala sya furaalu, ama noma dóló sukunótu yale kaae, diaaokélé atei kaae ala yaose. Ti noa betené Kein-né ama noma dóló sukunaleé? Ama yale ala do yóo, nomané yale alamo dono yóo, yale betené nomatei dalepó. ¹³ Yalo no nerape-ó, i haemó betó mole so whiné diá hóróló bóe dele ala depa, ai noa ala du dérópóló, diá kilita sókó faose. ¹⁴ Daťa, ne no hamomapaae yaala sókó fole ala du bettereiné sukutere ala tuamó betaleteti taaróló, mo ti betere ala tuapaae fóló beterapóló kisipa muaalopó. Whi me de yaala sókó fole ala initepa, ti atétere whi sinitere ala tuamó hale beterapó. ¹⁵ Whi me dené ama no ne hóróló bóe dupa, ti atétere whi a whi dele whipó. Whi dele whirape tuamóta, mo ti betere bete muniretei diaaọ ai kisipare ape.

¹⁶ Yaala sókó fole alané bete dané kisipa yaaire ala i ape. Yesu Kerisoné da tao suraalu, ama betere bete hale melóló sukalepó. Até du yale kaae, danékélé dané betere bete ne no tao suraalu hale melóló sukunérápó. ¹⁷ Whi me de fea ọla sumó muluraalutei, ama no kọletu mepaae yayare ọla taosóró meni depa, ti atétere whi tuamó Kótóné yaala sókó fole

ala nétéró muaaloé? ¹⁸ Yálo hosaa mole naale senaale-ó, ðané hãle tó kólóné ó foné maaté yaala sókó fole ala ini, hosaa tuámó mo alatóró muluraalu, me whi tao sóró eratere ala yaalopa sae. ¹⁹⁻²⁰ Ðané tamó ai ala du betepa, ti ða mo fo tuámó beterapóló kisipa yaalopó. Ða hãsó kó fole alané hosaa tuámó sekené mo ti só deraqsóró, ne nopaae yaala sókó fole ala depa Talené keletómó hosaa muni deyóló dua betere ala enérápó. Ti noatepae, Kótóné fea ala ama tué iruraalu, ðané hosaa tuámó mole sekei alarape fea ama teteró beterapó.

²¹ Yálo hosaa mole no nerape-ó, ðané hosaa tuámó mutere kisipané ða só derénitepa, ti Kótóné keletómó halaaainé diriyóló daanérápó. ²² Ðané ama yóló muló betere fo wosóló sya fóo, ama kisipa mole alakélé eróo, du betereteiné ðané mepaae yaçatere òla apaae wosetepa, ti ama mo melaalopó. ²³ Ama yae yóló muló betere fota i ape. Kótóné ama Naalema Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, ðané ne nopaae yaala sókó fu betepa, ti aita ama ðapaae yae yóló muló betere ala ai sya fole ape. ²⁴ Mepaae whi de Kótóné ama yae yóló muló betere fo sya fu betepa, ti atétere whirape Kótó tuámó betóo, Kótó akélé atima tuámó betóo, erapó. Tale ða tuámó beterapóló tué dere alata, ama ða tuámó beterale Ðei Kepe Wisiné yó matepa, ðané a kisipanérápó.

4

Kótóné dotçale Keperó kae keperapetamo kçae kolóló tué yaaitere ala

¹ Yálo hosaa mole no nerape-ó, kae kae keperape fea so whi tuámó ai betó mulapa, ai keperapené dere fo wosóló mo dapóló kisipa tiki tiraçse. Aténi, ai keperapeta Kótóné dotonatepa walepé whi me kaené dotonatepa walerópóló mo wisiyóló kçae kolóló tale yae. Ti noatepae, Kótóné fo eratere kóló whipóló dilikitere whirape i hae kwiamó mo dekéro wóló ai betó mole ape. ² Kótóné dotonale Kepe méro kçae kolóló kisipa yaai dere alata, i ape. Mepaae whirapené duraalu, Yesu Keriso çata, Kótótei mo whiné tiki daayóló walepó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale Kepe

ai ape. ³ Atépatei, Yesu Kerisota Kótótei mo whiné tiki daayóló wénipó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale keperape meipó. Aita, Yesu Kerisotamo bóe dóló so whi dilikitere whiné keperape waalopó depa take ðané woseté waletei, mió i haepaae mo wóló ai betere ape.

⁴ Yálo hosaa mole naale senaale-ó, ðiçta Kótóné ama deyóló betero betere naale senaaletóró ai betere ape. Atéru, ðiçta tuámó betere Kepené bóe dóló ama bole fotokóné ai kapala fo du betere whirape tuámó betere keperape teteró beterapó. ⁵ Ti ai whirape atimata, i haemó kaayóló betereteiné atima kisipakélé i haemó mole kisipatóró mulapó. Atérené, haemó betó mole so whiné kélé atima dere fotóró wosóló sya fu beterapó. ⁶ Ðaça, Kótó tuámó kaayóló betereteiné, mepaae Kótó kisipare so whiné ti ðané dere fo mopóló wosetu beterapó. Tépatei, Kótó tuámó bitinire whirapenéta, ti ðané dere fokélé mopóló wosetimipó. Ti ita mo fo dere Kepe Wisiró kapala fo dere kepetamo taleyóló kisipa yaai dere ala ai ape.

Kótóné ðapaae yaala sókó fu dere kaae, ðané kélé mepaae so whipaae yaala sókó fae

⁷ Yálo hosaa mole no nerape-ó, ðané ne notamo mo yaala sókó fole ala du betaalopa sae. Ti noatepae, yaala sókó fole alata, Kótó tuámó kaayóló walapó. Ne nopaae yaala sókó fu betere so whi feata, ti Kótóné deóló betero betere naale senaale bitu, Kótó mo diriyóló kisiparapó. ⁸ Mepaae whi de tuámó yaala sókó fole ala munipa, ti atétere whiné Kótó mo tuénipó. Ti noatepae, Kótó çata yaala sókó fole ala bete ereteiné. ⁹ Kótóné ðapaae yaala sókó fóló mole ala hãkearóturaalu, ere ala i ape. Ða a tuámó betero póló, ama mo betã betere Naale i haepaae wópóló dotçyalepó. ¹⁰ Kótóné ama yaala sókó fole alané bete i ape. Folosóró ðané Kótó apaae yaala sókó fole ala inipó. Ténitei, amapi ðapaae yaala sókó furaalu, ðané dowi ala kwia tokóló aluraai, ama Naalemané betere bete hãle melóló sukópóló, dotonalepó. ¹¹ Yálo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné amapi kaayóló ðapaae yaala sókó

fole ala haḷe yó tareteiné, ḍanékélé ne no-tamo mo yaala sókó fole ala depa ti mo wisirapó. ¹² Mo betḷ whḷiné Kótó kolókélé inipó. Ténitei, ḍané ne nopaae yaala sókó fole alatamo du betepa, ti Kótó ḍa tuamó bitu, ama yaala sókó fole alakélé ḍa tuamó mo suró beterapó.

¹³ Ti ama Kepe Wisi ḍa tuamó betereteiné, Kótó ḷ ḍa tuamó betóo, ḍa ḷ tuamó betóo, erapóló ḍané kisiparapó. ¹⁴ Alima Kótóné ama Naalema i hae kwiamó betó mole so whḷ aluyaqsóro, tao sere whḷ beterópóló dotonale ala ḍané mo kelalepóló, haḷearóló so whḷpaae i du betere ape. ¹⁵ Mepaae so whḷ denétamo Yesu Kerisota Kótóné naalemapóló diriyóló kisiparu, mepaae so whḷpaae haḷeamó yó matepa, ti ai so whḷ Kótó tuamó betóo, Kótókélé ai so whḷ tuamó betóo erapó. ¹⁶ Atéru Kótóné ḍapaae yaala sókó fole ala ḍané tuéreteiné, ḷpaae hosaa muóló tiró beterapó.

Ti Kótó ḷta yaala sókó fole alané bete Tale beterapó. Whḷ me de yaala sókó fole ala tuamó betepa, ti atétere whḷ Kótó tuamó betóo, Kótó ḷkélé ai whḷ tuamó betóo, erapó. ¹⁷ ḍa Kótó tuamó atéro betepa, yaala sókó fole ala ḍa tuamó mo turó faayaalopó. Atéro bitu, take kemeterere alimó fo tokóló taletepa ḍa wikélé ini, mo halaaíné daayaalopó. Ti noatepae, Yesu Keriso ḷ ama Alimané kisipa mole ala erótu betale kaae, ḍakélé i haemó haḷe bitu, Yesuné ama kisipa mole ala erótu betereteiné ḍa ḷ kaaetóro beterapó. ¹⁸ Yaala sókó fole ala du betere so whḷ tuamó witere ala mo sawakélé bunipó. Tépatéi, witere whḷta ama du betere alamó dowi kwia saalopóló kisipa mutu dapó. Ti atéro witere so whḷ tuamó Kótóné yaala sókó fole ala faani teórapó. Ai ala epatei, Kótóné yaala sókó fole ala faaturaalu, witere ala alurótu beterapó.

¹⁹ Folosóro Kótóné amapi ḍapaae yaala sókó faleteiné ḍané ḷpaaekélé, ne nopaaekélé yaala sókó fu beterapó. ²⁰ Whḷ mené duraalu, ḷ Kótópaae yaala sókó fu beterapó du bitutei, ama no ne hóróló bóe du betepa, ti ḷ kapala fo dere whḷ ai ape. Ti noatepae, whḷ me dené ama kilitu betere

no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti keleppaa kilinire Kótópaae yaala sókó fole ala mo enénipó. ²¹ Ti Kótóné ḍapaae yae yóló muló betere fo i ape. Kótópaae yaala sókó fu betere so whḷnéta, no nepaaekélé yaala sókó fu betenérápó.

5

Yesu Keriso Kótóné Naalemapóló kisipa tirae ere fo

¹ Yesuta, Kótóné so whḷ teteróló kaae tare whḷ Kerisopóló kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whḷta, Kótóné deyóló beteró beterapó. Mepaae so whḷ Alimapaae yaala sókó fole ala du betepa, ti atétere so whḷné ama naale senaaleppaaekélé yaala sókó fu beterapó. ² ḍané Kótó ḷpaae yaala sókó furaalu, ama yóló muló betere fo sya fu betepata, ti Kótóné ama naale senaaleppaae yaala sókó fu beterapóló ḍané kisipa enérápó. ³ Kótóné ama yóló muló betere fo sya fóló ai fo aqmó mo dua betere alata, ti Kótópaae yaala sókó fole alané bete ai ape. Ai fo sya foleteita, mo hapólunipó. ⁴ Ti noatepae, Kótóné deyóló beteró betere naale senaalené i haemó mole alatamo bóe dóló teteró beterapó. Ti aita, Yesu Keriso mo beterapóló ḍané kisipa tiki tiró betereteiné i haemó mole ala fea mo ti dóló teteró ai betere ape. ⁵ Noa ala ere so whḷné i haemó mole alatamo bóe dóló teteró betere? Yesu Keriso ḷta, Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tiróló betere so whḷné maaté ai ala teteró beterapó.

⁶ Yesu ḷta Kótóné Naalemapóló haḷearatere alata, weiró sameatamo tuamó walepó. ḷta, mo weḷ tuamó maaté wéni, samearó weḷtamo tuamó walepó. Kale ḍeḷ Kepe Wisi ḷ mo foné bete betereteiné, amakélé Yesu ḷta, Kótóné Naalemapóló yó mótu beterapó. ⁷ Até yale alata, sore ḷlarapéné etéro haḷearóló yó matapó. ⁸ Kale ḍeḷ Kepenekélé, weḷnekélé, sameanékélé, i sore ḷlarape atima feané mo betḷ fotóro dua dapó. ⁹ Mo whḷné etei kaae ala depa kelalepóló dere fo ḍané wosóló mo dapóló kisipa tirótua dapó. Tépatéi, Kótóné ama Naalené ere alamó kisipa mutu, haḷearóló ere foné mo whḷné dere fo teteróló teraae

falapó. Ti noatepae, Kótóné ʔta, mo foné betereteinépó. ¹⁰ Kótóné Naalemapaae kisipa tiki tiró betere so wh̄iné hosaa tuʔmó, Kótóné ama haʔkearóló dere fo mopóló kisipa mutapó. Tépatēi, mepaae wh̄iné Kótóné dere fo wosóló tuʔ tiki tirénitepa, ti atétere so wh̄iné Kótó ʔ kapala fo bole seké aʔrapó. Ti noatepae, Kótóné ʔta ama Naalepó, dere fo wosóló tuʔ tiki tirénitereiteinépó. ¹¹ So wh̄i feané wosóló kisipa tiki tirópóló, Kótóné haʔkeamó ere ala i ape. Kótóné ama mo ti betere bete ʔa meló beterapó. Ai ti betere beteta, ama Naalema tuʔmó mulapó. ¹² Kótóné Naalema Yesu Kerisotamo betʔmó titiyóló betere so wh̄ita, mo ti betere bete sóró tarapó. Ama Naalematamo titiyóló betenire so wh̄ita, mo ti betere bete sóró tanipó.

Yesu Kerisoné ala tuʔmó betae yóló mo kemerótu dere fo

¹³ ʔalo i dere aʔeta, Kótóné Naalema Yesu Kerisoné doimó bitu, ʔpaae kisipa tiki tiró betere so wh̄ipaae mo ti betere bete ʔiané sóró tarapóló kisipa yaasepóló i dere ape. ¹⁴ ʔa witere ala ini, Kótó betere felekepaae fóló halaainé wosaai dere ala i ape. ʔanétamo ama kisipa mole ala eraai me ʔlakó kematepa, ti ama mo wosetua dapó. ¹⁵ ʔané wosetere ala ama mo matapóló kisipa tiratepa, ti ʔpaae noa ʔlakó wostepa ama melaalopó.

¹⁶ Me wh̄iné ama no netamo sukóló mo ti alu enénire dowi ala du betere keletepa, ti Kótóné ama betere bete melópóló Talepaae moma eranérapó. ʔalo i dere fota, alu enénire dowi ala dere so wh̄imó kisipa mutu dapó. Tépatēi, mo ti sukutere tikipaae falaaire dowi alata, ti ama kae mulapó. Ai aluyaaire tikipaae faaire dowi ala dere so wh̄imó momarae yóló dumipó. ¹⁷ Kótóné yóló muló betere fo tikitere alata, ti ai dowi ala ai ape. Tépatēi, mepaae dowi alané so wh̄i sukutere tikipaae ʔlisó fumipó.

¹⁸ Kótóné deyóló beteró betere so wh̄ita, dowi ala haʔe deté fumipóló ʔané kisi-parapó. Ti ai so wh̄i me ala yaʔsóró, Kótóné ama deyóló beteró betere Naalené mo wisiyóló kaae tareteiné, dowi kepené ʔ doranénipó. ¹⁹ ʔata, Kótóné ama naale

senaletóró beteretei ʔané kisi-parapó. Tépatēi i haemó betó mole so wh̄iró yó mole ʔla ʔlatamo dowi kepené teteróló kaae tare aʔmó mulapó. ²⁰ Kótóné Naalema Yesu Keriso i haepaae waletēi, ʔa so wh̄i feané ʔ tuʔmó mole ala bete kisipa yóo, ʔané Kótó ʔkélé mo alané betepóló kisipa yóo, yópóló waletēi ʔané tuʔrapó. ʔata, mo alané bete tale Naalema Yesu Keriso tuʔmó beterapó. ʔta me kae mei, Kótótóró bitu, mo ti betere bete talepó.

²¹ ʔalo hosaa mole naale senaale-ó, ʔia Kótó taaróló, i haemó kae kae betó mole kapala kótópaae faʔsóró, mo wisiyóló kaae tawae.

2 Jon

¹ I dere așeta, Kótóné so whi țeteróló kaae tare whi disiné Talené sókó sóró kae beteró betere soró ama naale senaaleta-mopaae dapó. Ț Talené mo ala tuámó bitu, yało diãpaae yaala sókó fu betera-pó. Ti ai alata, yało maaté ini, mo fo bete tuęre so whinékélé betã kaae alatóro du betera-pó. ² Ti noatepae, mo fo bete Tale miókélé dã tuámó bitu, take nalokélé hałe bitiré faaireteiné diãpaae yaala sókó fu betera-pó.

³ Atérapa, dã mo foró yaala sókó fole alatamo tuámó betepa, Alima Kótóro ama Naalema Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wale hamokoróló tao sere alakélé, kolené sukutere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, dã feapaae erópóló yae.

⁴ Aya Kótóné dãpaae erae yóló muló betere mo fo naao naale senaalené sya fóló erótu betera-pó dere fo woseturaalu, Ț mo doa haıné sukutu betera-pó. ⁵ Téra-pa, yało hosaa mole so wisi-ó, yało ya-paae duraalu ne no hamomatamo dã yaala sókó fole ala enérápóló i așetere ape. Ti ai yae yóló muló betere fota, kisi fo kae mei, mo take kaae sale alimótei woseté wale fotóropó. ⁶ Yaala sókó fole alané beteta i ape. Kótóné ama yóló muló betere fo aomó bitu, sya fóló erótu betere alapó. Mo take kaae sale alimótei diaaȚ woseté wale foné duraalu, ne no hamomapaae yaala sókó fu betae erapó.

⁷ Yesu Keriso i haepaae mo whiné tiki daayóló wénipóló, so whi dilikóló kapala fo yó matere whirape mo turó i haemó sũ ai ere ape. Atétere whirape atimata, so whi dilikóló Yesu Kerisotamo bóe ai dele ape. ⁸ Atérapa, diaaȚ diale kutómó saaire dupu wisi aluni, turó saasepóló mo hotowayóló kaae tawóló betae. ⁹ Mepaae whi de so whi țeteróló kaae tare whi Kerisoné yó matere fo taaróló, kae fo wosetepata, ti atétere whi Kótómó betãmó bitinipó. Tépatei, whi me de Kerisoné yó matere fo mopóló wosóló eró tapa, ti até dere whi Alimaró Nalematamo fea betãmó ai betere ape. ¹⁰ Mepaae whitamo diã beterepaae

wóló mo fo yó meni, kae fo yó matepa, ti atétere whi naao bepaae dape sere ala ó kőleó dere fokélé yaȚse. ¹¹ Mepaae whiné atétere whi ama bepaae wisiyóló dape sũ-pata, ti ai whiné ama du betere dowi ala yópóló, ketekę ai bulatere ape.

¹² Yało diãpaae yaaire fo mo turó mu-patei, naasené *fas*-mó așe dere hôtepa, taalatapó. Ti noatepae, Ț diã beterepaae wóló kelepaa kãetamo yóló bitu ekei fo depa, haı dere ala dã tuámó mo fa-yóló sũrópóló kisipa mutu dapó.

¹³ Kótóné sókó sóró kae beteró betere so naao hamané naale senaalené diãpaae kőleó, dapó.

3 Jon

¹ I dere așeta, Keriso so whi țeteróló kaae tare whi disi mo fo tuámó bitu, yało hosaa muóló, yaala sókó fu betere no Kaius-paae dapó.

² Yało hosaa mole no-ó, yało yaámó Talepaae momarótu betere ala i ape. Naao kepe bete tuámó wisi ala irure kaae, naao tó tikimókélé me kisi daani, mo wisiyóló bitu, mepaae dere ala fea yópóló kiswa mutu, momarótu beterapó. ³ Mepaae Keriso norape ę beterepaae wóló, ya mo bete mole fo tuámó bitu, ai fotóro eraté fu beterapó dere fo wosaletéiné, ę doasiné hajné sukutu beterapó. ⁴ Yało naale senaale diá mo fo tuámó bitu, ai fo sya fóló erótu beterapó dere fo woseturaalu, dere hajné kae kae alamó dere haj mo bosené falapó.

⁵ Yało hosaa mole no-ó, mepaae naao tuénire whirapekélé, Talené ala eróturaalu, Keriso norapepóló tao su betere alata, mo wisirapó. ⁶ Ya tuámó yaala sókó fole ala mulu, ai whirape wisiyóló dape sale fo atimané i betó mole Keriso so whipaae ene walepó. Térapa, me sukamókélé atéro Talené kutó diratere whirape ya beterepaae wapa, Kótóné ama hamokoróló matere ala sya fóló, atimané yaaya dere ęla sumó melóló, atima faaire tikipaae fópóló yae. Aita, mo wisi ala dapó. ⁷ Ti atima be taaróló, Talené doi eraté kotepa, Tale tuénire so whiné atima ya yátere ęla tao sere alakélé inipó. ⁸ Atérapa, da fea touyóló Talené mo bete mole fo eróturaalu, atei kaae whirape mo wisiyóló dape sóro, tao sere ala depa mo wisirapó.

⁹ Keriso so whipaaeta, fea fo așeyóló dotonaletéi, ai so whi țeteróló kaae tawaai ekele du betere whi Diotrepes-né dané dere fo mopóló woseni, dowaae felepó. ¹⁰ Atérapa, ę aipaae wapa, ti ai sekéné dané doi doróló folokolerótu betere fo diapaae yaalopó. Ai ala maaté mei, mepaae Keriso norapekélé wisiyóló dape sini yóo, mepaae whiné dape saai kiswa mutupa, ti ai so

whi atima Keriso so whitamó touyóló be-
tașsóró hokó falóo, du beterapó.

¹¹ Yało hosaa mole no-ó, atei kaae dowi ala sūróló ini, mepaae dere wisi ala ti sūróló yae. Mepaae whi de wisi ala du betepa, ti Kótóné ama whitóro beterapó. Mepaae dowi ala du betere whiné ti Kótó mo kolókélé inipó. ¹² Demitrias-né du betere ala so whi feané kilitu, a mo whi wisipó du beterapó. Kale mo fonékélé, ama wisi ala dapóló hakearótu beterapó. Ti ama dere ala danékélé mo wisiyóló kolóló, mo beta kaae fotóro dapó. Dané kelale ala diapaae i deretei, motóro dapóló kiswa muae.

¹³ Yało diapaae yaai dere fo dekéro mu-
patei, așemó dere hôtepa taalatapó. ¹⁴ Ti noatepae, ę diá beterepaae wóló, diátamo kelepaa kaaetamo yaai, mo felekemó waai kiswa mutapó.

Kótóné hosaa muni deyóló mo dua betere ala diá tuámó mulópóló yae. Imó betó mole ne norapenekélé diapaae mo doa kęleó dapó. Aimó betó mole no nerape atima dokę feapaae mo doa kęleó, dapó yae.

Jud

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné kutó diraterere wh̄i Jems-né noma Jud-né dapó. Talené a beterepaae ape yóló, Alima Kótóné hosaa muóló yaala sókó fóo, Yesu Kerisoné dapesene waai wisiyóló kaae tawóo, ere so wh̄ipaae dapó.

² Ti Kótóné k̄leturaalu h̄ale tao sere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, mo turó dīa tuamó mulópóló yae.

Kótó h̄oraterere wh̄irapené dere alamó dowi tikipaae faaire ala

³ Yało hosaa mole no nerape-ó, da fea aluyaosóro Kótóné tao sere ala bete dīané tuę yópóló, așeyaa ketekę bualepó. Téyaletēi, Talené ama kae betero betere so wh̄ipaae tuę tiki tiraterere fo mo wisiyóló kaae tawae yóló, mo bet̄a félimótóro melalepó. Ai fo wisi tokóló aluróló mené kae fo depa, taalae yóló foné saasepóló i dere ape. ⁴ Ti noatepae, mepaae wh̄irape kikiti wóló dīa kuamó betereiteiné dapó. Ai wh̄irape atimané mió ai du betere ala yaai teópa mo taketitei, Kótóné só deró beterepóló așemó erapó. Ti atimata, Kótóné ala erénitere wh̄irape bitu, Kótóné hamokoróló tao sere ala h̄ale ęla aęróló, nópu naaitere ala fo munipa yae du beterepó. Atéturaalu, da t̄eteróló kaae tare mo doasi Tale Yesu Keriso betatóro betepatei, atima a aęmó betaalo h̄oróló ama doi doróló faletu beterepó.

⁵ Mió yało i yaaitere fo fea diaaę tuępatei, mo diriyóló tuę yaasepóló, momó i dapa wosae. Talené ama so wh̄i Isip hae kwiamó betepa, ama tao sóro dapesó waletēi, nalo ama dere fo wosóló tuę tiki tiréni yale so wh̄i mo ti dóló sisiraae faralepó. ⁶ Meta, Kótóné mepaae *ensel*-rapepaae kaae tawae yóló melale kutó taalóturaalu, atima betere tikikélé taaralepó. Atétepa, atima Kótóné dirii *sein* képiné dokóló diliki tuamó mo ti *dipula* betero beterepó. Aita h̄ale mei, Talené ama taleyaaire doasi be de sókó wópóló, kaae taru betero beterepó. ⁷ Meta,

Sodom beró Komora betamokélé, ai be hulua tamo felekemó t̄e mole doasi be hularapekélé, doró betereitei kispaae muae. Ai berape huluamó betó mole so wh̄iné nópu nokole alaró kae kae sonaalei dowi alatamo mo dekeró h̄ale yó tapa, Talené kwia melalepó. Mió i alimó betere so wh̄iné ai yale ala tuę muóló, nalo waaire alimó Talené dowi kwia matere so wh̄i mo ti dó tare simó beteratepa, doasi dele saalopóló kispaae muópóló erapó.

⁸ Ai ala ere kaaetóro, yało dīapaae yale kapala fo yó matere wh̄irape atima nokené i ala kelalepó du bitutei, nópu nokole alané atimané tikitei doróló folokol-eróo, doasi t̄eteróló kaae tare wh̄irape aęmó bitini dow̄aae fóo, hepen bemó betere sek̄rapekélé faleyoó, du beterepó. ⁹ Tétepatei, doasi topo *ensel* Maikel a halaainé Satan-paae etei kaae só deraterere fo inipó. Moses-né tiki sini né saaloé yóló atimaamo sej sej yaletēi, Maikel-né Satan foné sóro só deréni, “Talené amatei ya foné sóro, só derópóló yae,” fo bet̄a erapó. ¹⁰ Topo *ensel*-né atei faletere fo dumitei, dīa tuamó ai betó mole wh̄irape atima diriyóló tuę inire alarape fea faletu beterepó. Tétu, atima topo daanire ęla hupu ó yuwiné dere ala kaae, tó tikiné eķleyóló h̄ale h̄oko du betere ala atima mo wisiyóló kispaae, dere alanéitei atima mo dorótu beterepó.

¹¹ Ai wh̄irape atima doló sukunaaire tuęni, h̄ale h̄oko du betere alata, Kein a dow̄aae fóló noma du yale kaaetóro ai du betere ape. Kale wh̄i Balam aķélé doasi *moni* saai eķleyóló k̄opaae fu yale kaae, ai wh̄irapekélé tuę tekeni, *moni* saai dapóló eķle duraalu ai fele ape. Kale wh̄i Kora-kélé Kótóné sóro betereale topo wh̄i Moses aęmó betere h̄oyóló dow̄aae fupa, Talené atima doló alurótu yale kaae, ai wh̄irapekélé atéro doraalopó. Téyaalopa ai wh̄irape atima wiyó yae!

¹² Ai wh̄irape atima haleni, Keriso so wh̄i dīasisi yaala sókó furaalu, ęla deyóló nokole sukamó atimakélé Keriso wh̄irapepóló halaainé, dīatamo ęla betamó nukua dapó. Ai wh̄irape tuamóta, i ala kaae erapó. Tuamó kapo fosó ó ni

serake kikití holó tare kaae, diá doraaire ala atíma tuámó bulapó. Meta, *sipsip* hupu kaae tare whirapené hupurape wisiyóló kaae tani, ọ́la atíma maaté nuku dere kaae ai whirapené du betere ala atérapó. Hali waairaaalu, sáko diliki deretei halimo wéni, beséné kae tikipaae só fu dere kaae dua dapó. Meta, ni du woletere alimó kelerálemó, du betakélé woleni, ama felekekélé haepaae derepéni yóló h́ale tó mó beleru, kale ni mo ti sélitu dere kaae atímané dere alaró betere alatamo atérapó. ¹³ Meta, doasi wéi dokole sukamó dakeró ọ́la ọ́la holopetamo sóró wóló wéi fókumó mulótu dere kaae, mo sonaané yóló halei alatei, atíma mo halaaíné du beterapó. Meta, sámó h́ore h́oko kutu dere kaae, atíma mo dowi diliki dolomó atéro beterópóló, eró beterapó.

¹⁴⁻¹⁵ Adam-né deale naalené deté feletei dosąaturaalu, apo mi dakoróló deale whi Inokepaae Kótóné i fo yae yóló ipakalepó. “Talené ama kae beteró betere *ensel*-rape mo h́ale ọ́la kaae ątamo ai walapa ke-lae. So whi feané ama ala eréni, kae tu sya fóló dowi ala duraalu, Tale faleyóló deteraaire fo du betaleteimó, taleyóló só deraai waalopó,” erapó. ¹⁶ Ai whirape atíma Kótóné ala sya faalomeipóló, doka doka yóló faleturaalu, tó tikiné ekẹlere ala sya fóló dowi ala du beterapó. Tétu, atímatei doi sóró horóló bopé faketu beterapó. Mepaae so whiné atímamó me alakó erópóló kisipa mutu, foné so whi h́ale mulóló dukiratere fo du beterapó.

Kótóné ala erótu beteretei taaréni, h́ale eró tawae

¹⁷ Tépatéi, yálo hosaa mole no nerape-ó, dá tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné dotonale *aposel* whirapené take nalopaae i ala yaalopóló, diąpaae yó melale fo tué muae. ¹⁸ Ai whirapené diąpaae i fo yalepó. “Take kemetere sukamó Kótóné ala faletu betere so whi atíma tó tikiné ekẹlere ala sya fóló, dowi ala maaté du betaalopó,” erapó. ¹⁹ Ti ai ala du betere whirape tuámó Dẹi Kepe Wisi bitini, mo hae whiné mole tuéró dere alatamo maaté sya furaalu, dią tuámó fake tekerótu beterapó.

²⁰ Tépatéi, yálo hosaa mole no nerape-ó, dią Talené ama so whi bitu ąpaae tué

tiki tiró beteretei mo ti fakeyópóló, ama mo kae ere fo wisi sya fóló erótu betóo, Dẹi Kepe Wisiné dią fotokọratepa Talepaae moma yóo, du betae. ²¹ Dá tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné kọletu, tao sóró mo ti betere ala tuąpaae dapesó faaire be de kaae taru, dią Kótóné yaala sókó fole ala tuámó betó tawae.

²²⁻²³ Atéru, mepaae so whi kisipa tamo muluraalu tué tiki tiratere ala wotąalepa, kọletu tao sae. Téturaalu, mepaae mo felekemó sipaae faaitere so whi atíma aluyaąsóró tao sóo, sukale whiné yei kuti bukaalo h́otu dere kaae, mepaae so whi atímané tó tikimó ekẹleyóló du betere son-aalei ala diąpaae tekaąsóró, wiyóló tika kae bitu kọleyóló tao sóo yae.

Kótóné doi doasi mulatere fo

²⁴ Dią dée naąsóró tao senére sekéné doi doasi muópóló, hale sóró horae. Ti dią ai sekéné ama kae ere de tuąpaae dapesó fóló, me alakélé muni mo doasi haj faanuraalu ątamo betámó betenérápó. ²⁵ Dá tẹteróló kaae tare Tale Yesu Keriso tuąpaae erale alané so whi aluyaąsóró tao su beterapó. Atére Kótó mo betątóró beterapa, ama doi doasi mulae. Tétu, mo kae ere de faane alakélé, ama mo kae ere ala wisinaalekélé, doasi fotokọkélé, fea ala tẹteróló kaae tare betekélé, mo ąpaaetóró erópóló yae. Mo take keké nale alimókélé, mió i betere alimókélé, nalo betaaire alimókélé, ama doi doasi h́ale muó tanópóló, sóró horótu betae. Mo kée, tẹyópóló yae!

Kinóló mole ala hąkearaletei

¹ I dere fota, Kótóné Yesu Kerisopaae mo felekemó yaai dere alapa, naao kutó diratere so whinė tuę yópóló, kinóló moletei hąkearóló yó melae, yóló malepó. Ai fo Yesuné wosóló, ama kutó deratere whi Jon beterepaae *ensel* dotonalepó. ² Atétepa, Jon-né ama kelale ala so whi feané tuę yópóló, amamo aseyałepó. Ai fota me kae mej, Kótóné dere foró Yesu Kerisoné ama yale alatamo etérapóló yó male fopó. ³ Take i ala yaalopóló i asęre fo hąkeamó dosąatu betere whi Kótóné wisiró beterepa, hąiné sukutu beterepóló yae. Ai dosąatere fo wosóló, hosaa tuámó mulatere so whikélé, wisiró beterepóló hąiné sukutu betenérápó. Ti ai yó male alarape dokonóló yaaire be dę mo felekemó sókó waai dapó.

Talené doi hale horatere foró kęleó dere fotamo

⁴ Ęta, Jon-né Esia hae kwiamó betó mole weikeró Keriso fake so whi paae dapó.

Miókélé betóo, takekélé bitiré wóo, nalo waaire alimókélé hąle betóo, yaaire sekęró kale tęteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó betere weikeró keperapetamo tuámó kaaróló wale hamokoróló hąle tao sere alaró, hosaa muni deyóló dua betere alatamo diąpaae erópóló yae. ⁵ Ti Yesu Kerisoné yó matere fota, ama mo kelale alatóró du beterepó. Ti ąta, mo sukąletei kepaayóló betaaire so whimó, tu aleróló folosóró fóló betere whipó. Atéturaalu, i haemó betó mole topo whirapekélé mo fea amatóró tęteróló kaae tarapó.

Ai sekéné amatóró diąpaae yaala sókó furaalu, dą dowi ala tuámó betepa, ama sameanétei teraayóló hąle fópóló eró beterepó. ⁶ Téro dą ama tęteróló kaae tare aomó sóró beteróló, Alima Kótóné ama ala erópóló, so whimó momaratere whi sóró beterepó. Tereiteiné, ai sekę ama mo kae ere ala wisiró doasi fotokątamo mo hąle muó tanópóló yae! Mo kée, téyópóló yae!

⁷ I dere fo wosae! ą ó hepen bemó ere sąkotamo wapa, so whi mo feanékélé, take ą duraalu wutiné deyale whirapenekélé, kelaalo ai ape.

Atéteremó, i hae kwia feamó betóló fale so whinė doasi wole u yaalopó.

Ti ai alata, motóró yaalo ai ape. Mo kée, téyópóló yae!

⁸ Téro Tale Kótóné duraalu, “Ęta, *Alaparó Omekatamopó*. Ai fo feteyóló, kaae sereteiró kemeratereteitamota, ti mo ętórótípó. Take bitiré waleteikélé, mió betereiteikélé, take nalo betaaireiteikélé, ętóró bitu, fea ęla ęla tęteróló kaae tare sekę ętórótípó,” yalepó.

Whinė Naalema aąpa kelale fo

⁹ Ęta, diaaą no Jon-né dapó. Dą fea Yesu tuámó bitu, sekę sere alakélé, ama tęteróló kaae tare aomó betere alakélé, hóni hąle belée tare alakélé, dą fea betámó deté fu betere whipó. Yesuné yale ala i ape yóló yó melóo, Kótóné fo eróo, yalemó atimané ę weinė bopéro daaló betere hae Patmosmó beterepó. ¹⁰ Atéro betepa, Talené be demó Dęi kepe wisiné fotoką tuámó bitu, yąlo kęlipaae doasi fo fake ukulumó wutiné hale kaae depa wosalepó. ¹¹ Atéro dere foné duraalu, “Naao keletere ala fea bopeyóló mole sókumó aseýóló, weikeró Keriso fake so whi paae falae. Ai berape i ape. Efesus, Smerna, Perkamum, Taiyatira, Sardis, Piladelpia, Laodisia, i dosąayale be huluamó betó mole Keriso so whi feapaae aseýóló falae,” yalepó.

¹² Ai fo du betepa, né déro sisópaae fetée fóló kelalemó, *kold kapané* aleale weikeró są dirirape kelalepó. ¹³ Atépa, ai są dirirape duku betere tuą dolomó whi betą Whinė Naalema kaae daapa kelalepó. Atéru, deróló sókó fatere fęloi kuti deróló, *kold kapané* aleale toné ai kuti tęteróló bopémó sepa kelalepó. ¹⁴ Ama toporó nikitamota, mo yako kaae dę wisinaale yóo, ama kelekélé si mi kaae holóo, depa kelalepó. ¹⁵ Ama hóta, ti *brons kapa* siné dóló whaare kaae yóo, ama dere fokélé, weı dou kąturaalu dere hu kaae depa wosalepó.

16 Ama turu naasené wẹikeró hęrerape tawóo, ama kólómó bóe dele sepake fosó tamo daai sókó wóo, ama kelepaaakélé, sukané dę kaae yóo, epa kelalepó.

17 Yalo ą kilituraalu, ę ama hó aqmó sukále whi kaae deraapisa fóló molepó. Atéro mupa, ama turu naasené ę wolaa yóló duraalu, “Yą wiyaose. Kaae sereteikélé, kemetereteikélé, mo ętórótipó.

18 Ęta, mo ti betere seképó. Ę take sukaletei, momó kepaayóló mo titóro betó tarapó. Téruraalu, sukutere alaró sukále so whıtamo betere tu ki yalo i tare ape.

19 Térapa, naao kelale alakélé, mió i alimó keletere alakélé, nalo betaaire alimó yaaire alakélé aseya. 20 Yalo turu naasemó mupa, naao kelale wẹikeró hęreraperó *kold kapané* aleale wẹikeró sa dirirapetamo kelale bete i ape. Kale hęrerapeta, ti u wẹikeró be huluarapemó betó mole Keriso so whi tao sópóló, dotonale wẹikeró *ensel-rapepó*. Kale wẹikeró sa dirirapeta, ti wẹikeró be huluamó betó mole Keriso so whıpó,” yalepó.

2

Efesus Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

1 “Efesus be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló doteyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Turu naasené kale wẹikeró hęrerape taruraalu, *kold kapané* aleale wẹikeró sa dirirape daae mole tuamó kutu betere sekéné dere fo i ape. 2 Dią hókélé ini, mepaae du betere alarape yalo tuęnipóló de? Dią hókélé ini, depe tukó wei ala hąle yó tare alakélé, kale dowi ala yó tareteikélé, whırape diątamo betámó betaosóro hókó fatu betere alakélé, yalo tuęrapó. Mepaae whırapené duraalu, ‘Dąta, Talené dotonatepa wale *aposel* whırapepó,’ dere fomó, diąné atima kaae kolóló duraalu, ‘Diąta kapala fo bole whırapepó dere alakélé kolóló, yalo mo tuęrapó.’ 3 Dią yalo so whi betepa, mepaae sekei ala ó faletere alarape wou betepatei dią hýyóló dekani, yalo doimó hąle yó tarapó. 4 Tépatei, yalo

keletepa wisinire ala betą i ape. Take kaae suraalu diaaę yaala sókó fu betale ala mió taaló beterapó. 5 Térapa, take diaaę yaala sókó fu betale ala taaróló, mió dią haepaae ai derepalapa kisipa muae. Atétu, diaaę kisipa tiki feteyóló take du betale ala momó yae. Dią ai alatamo initepa, ti ę dią beterepaae wóló diąné dęrótu betere sa yalo tokó saalopó. 6 Téretei, diaaę du betere alamó yalo i yaaitere fo betą mo wisirapó. Nikolas whırapené hótu betere kaae diaaękélé atétu beterapó. 7 Mepaae whi me de wosęli daapa, ti Dęi Kepe Wisiné kae kae Keriso so whıpaae du betere fo feané wosępóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fupa, me sekei alané sesé depakélé hepée taae faróló wale whıta, Kótó betere kelaalo mo kokoi tikimó daale kepaayóló mo ti betaaire ni du wisi nópóló yalo melaalopó,” yalepó.

Smerna Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

8 “Smerna be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota, kaae sereteiró kemerąle foletitamóné bete Tale ą mo ti sukaletei, momó kepaayóló betere sekéné dapó. 9 Diąpaae kae kae sekei alarape wou bituraalu, yoleale yóló betere ala yalo tuęretei, doasi dirii ęla wisinaale betą diąné sóro tareteiné, dią doasi néli whi kaae ai betere ape. Mepaae so whi atima Juda fakepó du betteretei kapala fo dapó. Ti atimata, Satan-né fo wosetere fake bituraalu, dią erótu betere fo yalo kisi-parapó. 10 Diąpaae sekei ala waairémó wiyaose yóló, ma fo i dapa wosae. Dią betere ala kaae kelaairaalu, Satan-né dią mepaae so whi *dipula* beteraalo ai ape. Atéro *dipula* betero betepa, sekei ala siré fu bituraalu, naase tamo be dęrape kemeyaalopó. Dią dupakélé me ęla meipóló, tuę tiki tiraté fu betepa, ti atétere whırapemó bóené whi dolóló kemeratere whiné deratere topo tao su dere kaae, yalo mo ti betere bete melaalo ai ape. 11 Mepaae whi de wosęli daapata, kale Dęi Kepe Wisiné Keriso

fakerapepaae i dere fo wosópóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fełalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapata, ti atétere whi ą tamoróló sukutere alané doraalo meipó.”

Pergamum Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹² “Perkamum be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

Fosó tamo daale bóe dele sepake tare sekéné dere fo i ape. ¹³ Diąta, Satan-né ama teđeróló kaae tare tikimó beteretei yało kisiparapó. Dią atéro bitutei, yało doimó du betere ala taaréni, hałe yó tarapó. Take yało ala erótu betale whi Antipas dale alimó, diąné epaae tuę tiki tiratere ala taaréni, hałe yó tawaletei yało tuęrapó. Ti diąta, Satan betere be huluamó ai betere ape.

¹⁴ Tépattei, diaaę dere mepaae ala yało keletómó wisiniretei i ape. Dią betó mole kua dolomó, mepaae so whi Balam-né hoko yó mótu betale ala kaae du beterapó. Balam-né Balak-paae Israel fake so whi dowi ala yópóló, etéro yae yóló yó melalepó. Balak-né Israel fake so whi kapala kótópaae moma yóló matere ęlaró nópu nokole alatamo yópóló, ąlisóró fi-pakalepó. ¹⁵ Atétu betere kaae, dią mepaae whirapekélé Nikolas whirapené yó matere ala sya fu beterapó. ¹⁶ Térapa, diaaę ai du betere ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae. Diątamo ai ala initepa, ti ę dią beterepaae hapale sókó wóló, dią ai ala du betere whirapetamo yało kólómó sókó wale sepakené bóe daalopó.

¹⁷ Mepaae whi de wosęli daapata, kale Deį Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae du betere fo wosópóló yae. Whi me de tu wisipaae faai fenalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapa, ti atétere whimó yało hyó muló betere mepaae *mana* o nópóló melaalopó. Téturaalu, kisi doi aseýóló muló betere deį kane fakekélé melaalopó. Ai kane fakemó asęre doita, hałe mo whiné tuę yaalo meitei, ai kane fake sere whiné maaté tuę yaalopó.”

Taiyatira Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹⁸ “Taiyatira be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló, dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

I dere fota, Kótó Naalema ama kele mo si kaae dó taru, hęlekekélé kale *brons kapa* siné dóló kasa kasa kaae ere sekéné dapó. ¹⁹ Diaaę yaala sókó fole alakélé, diaaę tuę tiki tiratere alakélé, yało doimó mo so whi tao sóró erótu betere alakélé, seke wapatei beléetóro tare alakélé, diaaę mió du betere alané take kaae suraalu yale ala bosene faletei, fea yało tuęrapó. ²⁰ Tépattei, kale so Jesepel ą fópóló mo taketitei hokó faréniyólópó. Ai soné amatei ą Kótóné fo eratere kóló sopó du beterapó. Téturaalu, ama yó matere fonétei, yało kutó diratere whirape nópu nokole ala yóo, kapala kótópaae momatere ęla nópóló ąlisóró fóo, du beterapó. ²¹ Ai soné nópu nuku betere ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló kaae taté fu betepatei, wéni mo dowaae fu beterapó. ²² Até du betereteiné, ą dele sóró fitere tikimótóro fiyó mulópóló, taae deraalopó. Téturaalu, ątamo nópu nuku betere whirapekélé kale soné atimapaee yó melale dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló anitepa, ti atimakélé kale so dere kaae, dele sópóló taae deraalopó. ²³ Ai soné ama naale senalekélé sinópóló, yało mo ti daalopó. Ai ala depa, Keriso fake so whi feané kilitu, ęta, so whiné hosaa tuąmó mole alaró tuę tikitamo taleyóló, atimané yale alamó mo donotóro tokó matere Tale beterapóló kisipa yaalo ai ape. ²⁴ Dią mepaae Taiyatira be huluamó betó mole Keriso so whi kale soné yó matere fo wosóló sya feni yóo, Satan-né mo apaae derepale kinóló mole ala kisipa sini yóo, ere so whipaae yało sekei ala kae eraalo meipó. ²⁵ Téyaalomeipa, ę wale alimó sókó faasepóló, diaaę ai du betere wisi alatóro hałe yó taté fo betae.

²⁶ Whi me de tu wisipaae faai fenalemó, me sekei alané sesé depakélé, hepée taae faróló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti atétere whi i hae kwiamó

betó mole so whi fea teteróló kaae tanópóló, ęalo sóró beteraalópó.

²⁷ Ašemó ere fo i ape.

‘Topo whiné tatere *aiyon kapa*-né aleale dotótiki taru, haené aleale wuti derąketu dere kaae, ęalo bóe whirape ai ala yaalópó,’ erapó.

Ęalo Ayané ę so whi teteróló kaae tanópóló sóró beterótu yale kaae, ęalokélé dią sóró beteraalo ai ape.

²⁸ Atéró sóró beterate so whipaae hika be dęteretamo dęyó tare hęrekélé, ęalo melaalópó. ²⁹ Mepaae so whi me wosęli daapata, kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i du betere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

3

Sardis Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹ “Sardis be huluamó betó mole Keriso so whi tao sępóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Kótóné węikeró kepe tawóo, węikeró hęrerape tawóo, ere whiné dere fo i ape. Diąné du betere ala ęalo kolóló kisiparapó. Mepaae so whiné dią kilituraalu, i Keriso faketa, Kótóné ala eraai noke fini, mo doa ketekeę bulapóló dukiróturaalu, diaaę doi só kutu beterepó. Téretei dią ęalo keletepa sukąle whi aęrapó. ² Dią fire whirape-ó, turukó horóló betae! Diaaę du betale wisi ala fea sisiraae fóló betą betą betereitei felekemó sukąai dapa, fotokę buóló daayae. Ti noatepae, ę teteróló kaae tare Kótóné keletómó diaaę erótu betere ala mo turó kemeróló, ama muló betere dąlemó sókó fenipó. ³ Térapa, diąné take wosóló tuęre fo kisiapa muae. Ai fo aęmó sukóló bitu, kisiapa feteyóló ai fo sya fóló erótu betae. Ę waaire be dę dią kisiapani, mokęleyaa yóló betó mupa, ę ęlémi nokole whi kaae, sókó waalo ai ape.

⁴ Téyaalotei, dią Sardis bemó betere whirape kuamó betą betą so whiné deró betere kuti mo wisiyóló kaae tare tikimó, bólukélé inipó. Ai whirapeta, dęi kuti deróló ętamo kweęaalópó. Ti noatepae, atima dere ala wisireteiné ai ala yaaire

mo sęrapó. ⁵ Whi me de tu wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wale whita, ti u kale so whiné deró betere dęi kuti kaaetóró deraalo ai ape. Ai whiné ama doita, mo titóró betó tare *buk*-mó moletei ęalo helekókéle yaalo meipó. Tényi, ęalo Ayaró ama *ensel*-rapetamoné keletómó daalu, ita ęalo whipóló, yó melaalópó. ⁶ Mepaae whi de wosęli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae du betere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

Filadelpia Keriso so whipaae aseýóló farale fo

⁷ “Filadelpia be huluamó betó mole Keriso so whi tao sępóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota mo fo bete Tale dowi ala betąkéle muni, kae betere sekéné dapó. Take betale whi Depit-né *ki* mió ęalo i tare ape. Ęalo kinatere tu me whiné tukiyóo, ęalo tukwę mulatere tu mené kinóo, enénipó. ⁸ Diaaę du betere ala ęalo kisiparapó. Dią faaire tu ęalo ai tukwę muló beteraapa kelae. Ai tuąa, whi mené kinatere alakélé mo enénipó. Dią fotokę sawa bulutei, ęalo fo hąle eró tarapó. Téru, mepaae so whiné ęalo doi yóló, dią Talené so whię yóló wosetepa, diąné meipó initereitei ęalo mo kisiparapó. ⁹ Mepaae whi atimata, Juda fakepó du betepatei, Juda fake mei, kapala fo du beteraapó. Ai so whita, dowi Satan-né fo wosetere fake ai ape. Atima dią beterepaae wóló, diaaę hó aęmó deraapisa fóló fió muluraalu, i so whita Yesuné yaala sókó fole ala mulapó yópóló, dere ala ęalo eraalópó. ¹⁰ Ęalo diąpaae seķei ala wapakélé hąle eró tawae yale fo diaaę wosóló eró tawalepó. Téyaletiné i haemó betó mole so whi fea sę sóró kąae keletere seķe wale sukamó, diąpaae waęsóró ęalo sesé yaalópó.

¹¹ Ę mo felekemó walapó. Bóe dóló teteratere whiné sere topo tao diaaę saaireitei, mené saęsóró diąné teteróló kaae tanópóló male ęla wisi mo hotowayóló kae tawae. ¹² Whi me de tu wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wapa, ti atétere whi ę

tęteróló kaae tare Kótóné momatere be hulua eleké sų deyaalopó. Atétere seké ą ai be taaróló fókélé mo yaalomeipó. Ai whinė tikimó ę tęteróló kaae tare Kótóné doiró ama be hulua doitamo aseyaalopó. Ti ai be hulua doita, kisi Jerusalem-pó. Ai be huluata, ę tęteróló kaae tare Kótó betere hepen be taaróló, dorowaalo ai ape. Ai whinė tikimó ęło kisi doikélé aseyaalopó. ¹³ Mepaae whi de woséli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

Laodisia Keriso so whipaae aseýóló far-ale fo

¹⁴ “Laodisia be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

I dere fota, Mo kée, téýópóló yae! dere bete Tale bitu, mo ala yó taruraalu, ama kelale ala i ape yóló hąkearóló yó mótu beterapó. ąta, Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea tęteróló kaae tare sekéné dapa wosae. ¹⁵ Diąné du betere alata ęło tuęretei, sirii ala ó supui ala meiyóló, hąle tuámó beterapó. Ai tamo ala me taaróló betą alatóró uąsóró ti mo wisi wuąpó. ¹⁶ Ti diąta, supukélé meiyóo, sirikélé meiyóo, yóló hı fale ęla kaae epa kilitu, ęło kólómó hamuóló soraae falatere ęla kaae soraae faraalo ai ape. ¹⁷ Diąné duraalu, ‘Dąta, wisi wisi ęla mole néli whi bettereiné mo betą ęlakélé ęąyanipó,’ dua dapó. Téretei, Tale Kótóné dią keletapa, mo son-aalei so whi betepa kilitu, kęlerapó du beterapó. Diąta, yolealere alakélé, kele dilikire alakélé tiki daapi hąle betere alakélé, epatei, diaaę kisičané wisire nisi dapó. ¹⁸ ęło i dere ma fo wisi wosóló, i sore ęla diąné ętamo dupu yae. Siné biliyaetikimó wisiyóló sókó wale *kold kapa* supa, ti dią mo doasi néli whi betaalo ai ape. Dią tiki hąleretei, kinóló dęi kuti sóró bukae. Diaaę kele dilikiretei wisiyópóló, ęło i tare *mula mula* sóró dilae.

¹⁹ ęło yaala sókó fale so whi atima kae kae dowi ala depa kilitu, tu wisi-paae fópóló donoróturaalu, ęło atima

foné sóró dekésu beterapó. Térapa, ęło diąpaae dowi ala taalae du betere fo mopóló, tuę tiki feteyóló Tale Kótóné alamó ketekę buóló betae. ²⁰ ęta, tu sókó walemó daalu, tu du beterapó. Whi me denétamo ęło dere fo wosóló tu tukutepa, ti ę ą betere tuąpaae wóló, ątamo ęla betámó nóo, ąkélé ętamo ęla betámó nóo, yaalo ai ape.

²¹ ę tu wisipaae folemó sekęi alané sesé depatei, hepée taae faróló, ęło Ayané tęteróló kaae tare tikimó ątamó betámó betalepó. Atére kaae, diąkélé tu wisipaae fole ala kilitu sesé depatei, hepée taae faróló wapa, ti ęło tęteróló kae tare tikimó ętamo betámó sóró beteraalopó. ²² Mepaae whi de woséli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo feané wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

4

Hepen-mó tęteróló kaae tare tiki

¹ Ai alarape yóló kemetepa kelalemó, hepen be tu tukwę fóló molepó. Atéru, filosóró ukulumó wuti hale kaae yóló fo yale whinėtóró ępaae duraalu “ęa ipaae holae yalepó. ęa hotopa, ti i alarape yóló kemene fupa, nalo yaaire ala ęło ępaae yó melaalopó,” yalepó. ² Tétepa, mo ai fapotóró Dęi Kepe Wisiné ę fotokęratepa kelalemó, hepen bemó ę daalepaae anóló, tęteróló kaae tare topo whi betere *sea* tómó doasi beterepó. ³ Ai *seamó* betere doasi kolóló, *jasparó kanilian* kanetamoné kasa kasa kaae ere doasi beterepó. Ti ai seké ą betere tikita, sikipa douné bopéro beterepó. Ai sikipa douąta, *emerald* kane kasa kasa kaae epa kelalepó. ⁴ Kale tęteróló kaae tare doasi betere tiki bopéroló, ²⁴ whi disirape ²⁴ *sea* dokęyóló betó molepó. Ai sekęrape atimané deró betere kutita, mo dęi wisinaale deróo, atimané topomókélé tęteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deróo epa kelalepó. ⁵ Ai kale doasi betere tikimó epée fitąa duraalu, be sapalaa yóo, tęteróló kaae tare doasiné kutiriró betterepaae anóló, węikeró są dirirape dó diliki yóo, erepó. Ai są dirirapeta, Kótóné węikeró keperapepó.

⁶ Atéró kelalemó, kale tẹteróló kaae tare *sea* mole hosaamó wẹi kẹla wisinaale belerepó. Ai wẹita, *klas* kasa kasa kaae erepó.

Kale tẹteróló kaae tare doasi betere tuamó, Kótóné aleale douro betere ọlarape ai doasi bopéróló betó molepó. Ai kale douro betere ọlané tikimó hosaapaaekélé sisópaaekélé mo fea keletóro daae molepó. ⁷ Kale douro betere ọlarapené ere ala i ape. Kolosale ọlata, ti *laiyon* kaae beterepó. Kolosale noma ọla ti hae dukiyaaí só kotere *bulmakau* wẹ hupu kaae beterepó. Dou noma ti whiné kelepaa kaae daai ọla beterepó. Dou ti sikimó sẹ kotere ba dukaa kaae beterepó. ⁸ Ai douro ọlarape atima dokọ fea baase apomiró daalepó. Atimané tikimó ere kaae baase aorókélé keletóro daae molepó. Ti ai sekẹrape atima dẹtamokélé dikitamokélé etei fo hẹle yótóro tarapó.

“Mo doasi fotokọ bole mo kae betere Tale Kótó ẹ take biteré wóo, miókélé, nalo waaire alimókélé ẹtóró hẹle betó tawaalopó fo,”

momó du momó du, du betalepó. ⁹ Ai douro betere ọlarape atima kale tẹteróló kaae tare doasi betere tikimó bitu ama ere doakale doi mole Talepae mo kée yóló dukiraterere fo du betepa, kale tẹteróló kaae tare 24 whi disirapekélé i ala dua dapó. Atima betere *searape* taaróló, haemó deraapisa fóló mulu, kale tẹteróló kaae tare doasi betere tikimó mo ti betó tare Talepaae mo kée yóló, ẹ aomó sukóló bitua dapó. ¹⁰ Ai 24 whi disirape atimané deró betere topo taorape sókó su yóló, tẹteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó mulóló duraalu,

¹¹ “Dẹ tẹteróló kaae tare Tale Kótóo, fea ọla naaotóro aleyóló muló beterepó.

Aita naao kisiipa mole alatóro sya furaalu, kaaró betereiteiné takekélé miókélé, atima hẹle betó tarapó.

Naao fotokóné ai alarape epa yẹ doasi doi mulatere alakélé, naao doi hale horaterere alakélé, dẹné yapaae mo sumó eranérapó,” dua dapó.

5

Bopeyóló muló betere asẹre sókuró Sipsip hupu maletamomó ere fo

¹ Téro yẹlo kelalemó, kale tẹteróló kaae tare doasi ẹ *seamó* bitu, betẹ bopeyóló mole sóku utékélé itékélé asẹretei, ama turu naasené tarepó. Ai asẹ mo whiné kelaosóro, kinóló wẹikeró dirii ọlané diriróló datekaró betepa kelalepó. ² Atẹpa, mo doakale fotokọ bole *ensel*-né fo fakeyóló duraalu, “I bopeyóló mole asẹ datekaró betere ọlarape mé whiné daayóló teraanére?” yalepó. ³ Téné ó hepen bemókélé, i haemókélé, hae aorókélé, ai bopeyóló muló betereitei teraayóo, u tuamó asẹyóló mole fokélé kolóo yaaire whi mo betakókélé bitinipó. ⁴ Kale bopeyóló muló betere ọla teraayóo, tuamó asẹyóló muló betere fo kolóo, yaaí sẹre whi mo betakélé bitinipa kilitu, ẹ dekené sini wole du betalepó. ⁵ Atétu betalemó, kale whi disirapekó betané ẹpaae duraalu, “Wolekesé. Juda fake tuamó wale *Laiyon*-ta, Depit kaayale bete ai walapa kelae. Ai sekéné ama bóe whi dóló tẹteró betereiteiné kale bopeyóló mole asẹ datekaró betere wẹikeró ọlarape ama betẹ sumó tukóló dẹanérápó,” yalepó.

⁶ Atẹpa kelalemó, betẹ *sipsip* hupu male tẹteróló kaae tare doasi betere tuamó daalepó. Ai *sipsip* hupu maleta, whiné daletikimó sukẹle nisi erepó. Ẹ doasi betere tuẹ dolomó, kale douro betere ọlaraperó 24 whi disirapetamoné ẹ bopéróló daae molepó. Ai tuamó daale *Sipsip* hupu malené topomó wẹikeró sekéro wẹikeró kelerapetamo daae molepó. Ai sekéro keperapetamota, Kótóné i hae kwiamó betó mole so whipaae dotonale wẹikeró keperapepó. ⁷ Ai sekẹ ẹ wóló, kale bopeyóló muló betere asẹre sóku, kale tẹteróló kaae tare tikimó betere doasiné turu naasené tapa salepó. ⁸ Kale sekéné asẹre sóku sóro tapa kilitu, douro betere ọlaraperó kale tẹteróló kaae tare 24 whi disirapetamo atima kale *Sipsip* hupu male daale felekemó deraapisa fóló fió molepó. Ai whirape atima dokọ feané *kita* kaae ọla *harp* tawóo *kold kapané* aleale okopoi nukurape tawóo, erepó. Ai nukurape tómó simó bilitepa felé kẹlaa wisi wale ọlarape belerepó. Ti ai felé kẹlaa wisi wale ọlata, Kótóné ama so whipóló kae betero betere

so whinė momatere fopó. ⁹ Téro atimané kisi wole foné duraalu,
 “Yąta, ai bopeyóló muló betere asęre sóku teraayaaire mo sųrapó.

Ti noatepae, yą dupa sókó fele sameané Kótóné so whı beteraai, kae kae fakekélé, kae kae be fo bole so whıkélé, kae kae tiki daale so whıkélé, kae kae *Gavman*-né tęteróló kaae tare so whıkélé, i dosąayale fakerape tuąmó mepaae so whı naao sameané dupuralepó.

¹⁰ Naao dupurale so whı atimata, Kótóné tęteróló kaae tare aąmó betóo, Kótóné ala eróturaalu moma yóo, yópóló naaotei sóró beteralepó.

Atéyale so whı atimané i hae kwia fea tęteróló kaae tawaalo ai ape,” yalepó.

¹¹ Téro yąlo kelalemó, kale doasi betere *sea* bopéróló douró betere ąlarape daayóo, ai sisómó 24 whı disirape daayóo, ai tę faróló *ensel*-rape mo ni sóku kaae (100,000,000) wó mulu, i wole fo du betepa wosalepó. ¹²

“Tęteróló kaae tare fotokókelé, mepaae wisi wisi ąlakélé, fosó fosói kisi-pakélé, fotokókelé, doasi doi mole alakélé, ama ere ala wisi hąkearatereteikélé, ama doi sóró horatere alakélé, fea dąné ąpaae eratepa, kale dale *Sipsip* hupu malené mo sųmó senérapó,” du betalepó.

¹³ Téro, Kótóné hepen bemó aleyóló muló betere ąlakélé, i hae tómó betó mole ąlakélé, hae aąró betó mole ąlarapekélé, węi tuąmó betó mole ąlarape feané kóló betąpaae touróló i wole fo du betepa yąlo wosalepó.

“Kale tęteróló kaae tare *seamó* betere sekéro *Sipsip* hupu maletamo dukiróló hale horatere alakélé, doasi doi mulatere alakélé, ama ere ala wisi hąkearaterere alakélé, fotokó bole alakélé,

betere dokó fea atimaamopaae eraté fu beterópóló yae!” du betalepó.

¹⁴ Atétu betepa, kale douró betere ąlarapené duraalu, “Mó kée, téyópóló yae,” fo dekeró yó tawalepó. Atimané ai fo depa,

kale 24 whı disirape deraapisa fóló mulu, Talené doi sóró horótu betalepó.

6

Diriróló kinó betere ąlarape

¹ Téro, kale *Sipsip* hupu malené bopeyóló mole asęre sóku diriróló kinó betere węikéro ąla betą tukóló teraatepa kaae taremó, ai douró betere ąlakó betąné “Ape!” dere fo be sapalaa dere kaae yalepó. ² Atétepa kelalemó, betą dęi *hos* hupu ę daalepaae anóló mo tumó daalepó. Ai *hos* hupu tómó betere whinė diki tawóo, doasi tęteróló kaae tare whinė deratene topo tao mené ą maletei deróo erepó. Atéro deróló, bóe whı dóló torokó falaai mo doakale ketekeę buló felepó.

³ Kale *Sipsip* hupu malené kolosale noma kinóló datekaró betere ąla tukóló dąyalemó, kale kolosale noma betere ąlané, “Ape!” yalepó. ⁴ Téro me *hos* hupu sókó wapa kelalemó, mo si mi sonaa kaae erepó. Ai hupu tómó betóló wale whıpaae, i haemó mole so whı hosaa muni deyóló dua betere ala fasó sóró, bóe dóló u du i du yópóló, mené fotokó ąmó malepó. Téturaalu, ąpaae doasi bóe dele sepakekélé mené melalepó.

⁵ Téro, kale *Sipsip* hupu malené dou noma ąla tukóló dąyalemó, kale dou noma betere ąlané duraalu, “Ape!” yalepó. Atétepa kaae taremó, dilikii *hos* hupu wóló ę daalepaae anóló daalu, betą sekeę dąle sere ąla *skel* tarepó. ⁶ Atétepa, yąlo wosalemó, kale douró betere ąlarape kuamó whinė fo kaae yóló duraalu, “Betą whı betą be dęmó kutó diteremó sere *moniné whit* o betą *lita ó bali* o sore *lita* wuti senérapó. Térapa, nokole *Olip wel* węiró *wain* węitamo betą doraąsóró hotowaró kaae tawae,” yalepó.

⁷ Téro, kale *Sipsip* hupu malené dou kinó betere ąla tukóló teraatepa kaae taremó, dou betere ąlané duraalu, “Ape!” yalepó.

⁸ Atétepa kelalemó, ę daalepaae anóló betą sini tiki daale *hos* hupu daalepó. Ai *hos* hupu tómóta, sukutere ala bete tare whı beterepó. Ai *hos*-né sisómó sukutere ala betepa, ai hupuné kılımó sukutere so whı betere tiki ama doi *Hedis* wou betalepó.

Ai whi tamopaae, hae kwia feamó betóló fale so whi dópóló fotokọ bulalepó. Ti so whi daaireteita, atimaamoné bóe dele sep-akenékélé, wote alinékélé, doakale hepo alinékélé, i haemó betó mole syaae kaae ọlanékélé, dilé kweyópóló fotokọ sumó melalepó. Atéro dilé kuturaalu, douró fake beteretei betá fake duraalu, sore fake beterópóló taaraalopó. I hae kwia feamó betóló fale so whi atéro dilé kweyóló kemerae, yóló fotokọ sumó matepa tarepó.

⁹ Téro kale *Sipsip* hupu malené apo kinó betere ọla tukóló teraatepa kaae taremó, momatere kapo daale aomó keperape betó mupa kelalepó. Ai keperapeta, Kótóné fo yó matere alaró Yesu Keriso etei kaae Talepóló yó matere alatamo deremó, mepaae whiné dale keperapó. ¹⁰ Ai sekérape atimané fo fake yóló duraalu, “Mo fo faanuraalu betere bete tale bitu, fea ala teteróló kaae tare Tale-ó, i haemó betó mole so whiné dowi alaró dá duraalu sókó farale sameatamomó tale yóló kwia melaaire be de wópóló meteró felimó kaae tawóló betaaloé?” yalepó. ¹¹ Atéro atima dokọ feamó deróló sókó fatere deji kuti melóló duraalu, “Diá betá kutó diratere norape atimakélé mené dópóló sawa kaae tawae. Ti noatepae, i dosayale daaire whirape fea sumó dóló kemeréni teópó,” yalepó.

¹² Yalo kaae taremó, apomiró datekaró betere ọla tukóló teraayalepó. Atéro teraateremó, doakale bao yóló, suka mo ti diliki yóo, wéliékélé mo samea betaae fo erepó. ¹³ Samó daae mole horerapekélé, doakale beséné nose du hara torokó derótu dere kaae torokó deralepó. ¹⁴ Sata, aseteré sóku bopetu dere kaae bopeté fóló alune felepó. Hae kwia feamó daae mole hasi fosorapekélé, weiné tukóló bopéro betere haerapekélé, daale tiki taaróló, kae tikipaae daane felepó.

¹⁵ Hae kwia fea teteróló kaae tare topo whirapekélé, atima betale sirimó betaaire naalerapekélé, diki tare whirape teteróló kaae tare topo whirapekélé, néli whirapekélé, bóe dele fotokọ bole whirapekélé, wae sóró beteratere whirapekélé, kọleané betó mole whikélé,

kapo dolopaae hyó muni fóo, kapo beléli dolopaae hyó muni fóo yalepó. ¹⁶ Atima atéro fóló bituraalu, hasi fosópaaekélé, kapo fakepaaekélé duraalu, “Kolokó dorowouraalu dá tẹiyane dere ape. Ti noatepae, teteróló kaae tare tikimó betere sekéné kelepaaró *Sipsip* hupu maaletamoné fopaae bole alatamo dané kelaşóró kinae. ¹⁷ Ti noatepa meipó. Atimaamoné doakale fopaae butu kwia matere be de ai sókó wale ape. Atétere be demó de daanére? Mo daayókélé enénipa wiyae,” du betalepó.

7

144,000 so whi sirirale fo

¹ Ai ala yóló kilipaae i douró hae kwiamó douró *ensel* dokọ yóló daapa kelalepó. Atéro daalu, haepaaekélé, doasi wei kẹlapaaekélé, besé tiki waşóró, atima dokọ feané sesétu beterepó. ²⁻³ Atéro, *ensel* me kae suka hoteró ẹ daalepaae wou betepa kelalepó. Ai *ensel*-né mo ti betere Kótóné siriró betere ọla tarepó. Ai *ensel*-né haekélé, wei kẹlakélé, doraaire fotokọ bole douró *ensel*-rapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné kutó diratere so whiné kutirimó siripi eraaipa, hae tikikélé, wei kẹlakélé, nirapekélé, hapale doréni kaae tawae,” yalepó. ⁴ Ai sirirale so whi dosatepa yalo wosaletéi i ape. 144,000 so whita, Israel fakerapetórótípó.

⁵⁻⁸ Juda fake dosayóló sirirale so whi dokọ sóró touróturaalu 12,000-rópó.

Ruben-né fake touróturaalu 12,000,
Kad-né fake touróturaalu 12,000,
Aser-né fake touróturaalu 12,000,
Naptaliné fake touróturaalu 12,000,
Manasené fake touróturaalu 12,000,
Simeon-né fake touróturaalu 12,000,
Lipainé fake touróturaalu 12,000,
Isakar-né fake touróturaalu 12,000,
Sepulun-né fake touróturaalu 12,000,
Josep-né fake touróturaalu 12,000,
Benjamin-né fake touróturaalu 12,000-rópó.

So whi hẹle ọla kaae deji kuti deróló daae mole fo

⁹ Ai ala yóló kemetepa kese faralemó, so whi mo hẹle ọla kaae daae molepó. Ai daae

mole so whįta, betą be huluamó maaté wenipó. Kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whįkélé, kae kae tiki daale so whįkélé, kae kae be fo bole so whįkélé, kae kae fake so whįkélé, kale tẹteróló kaae tare tikimó mole *searó Sipsip* hupu male-tamo betere hosaamó daae mupa kelalepó. Atéro daae mulu, deį deróló sókó fatere kutirape deróo, olóu dąarape tawóo erepó.

¹⁰ Téro, ai daae mole so whįné doasi fo fakeyóló duraalu,
“Tẹteróló kaae tare *seamó* betere Kótóró *Sipsip* hupu maletamoné dą mo ti aluyaqsóro tao su betere beteta, mo atimaamotórótípó,” yalepó.

¹¹ Ai daae mole *ensel*-rape fea, tẹteróló kaae tare doasi betere tikikélé, kale whį disirapekélé, kale douró betere ọlarapekélé, bopéróló daae molepó. Tẹteróló kaae tare doasi betere *sea* molepaae fetée fóló, Kótó betere aqmó deraapisa fóló fió mulu duraalu,

¹² “Mo dapó.

Téyópóló yae! yóló, hale sóro horatere alakélé, mo deį ala wisikélé, tuę tiki fosó fosó yóló dotoróę fole alakélé, mo kée du betere alakélé, doakale doi mulópóló du betere alakélé, fea ala yaaire fotokọ sımó bole alakélé dą tẹteróló kaae tare Kótópaae betere dokọ fea yó tanópóló yae.

Mo kée. Téyópóló yae!” du betalepó.

¹³ Téro, kale tẹteróló kaae diliki yó mole whį disirapekó betąné ępaae woseturaalu, “I deį fọlo kuti deró betere so whįrape-a, demaaté? Mopaae wale so whįé?” yóló wosalepó.

¹⁴ Ti fo depa yało ąpaae tokọ mótu duraalu, “Doa whį-ó, naao ai tuęre ape,” depa, kale sekéné ępaae duraalu, “I daae mole so whį atimata, doasi sekeį ala hąle beleté waleteiné atima deró betere kutikélé *Sipsip* hupu male sameané fokale tikimó mo deį ai erapa kelere? ¹⁵ Atéyale tikimó,

“Tẹteróló kaae tare Kótó ama *seamó* betepa, atima ą beterepaae kese anóló bitu, ama momatere bemó mole ala dętamokélé, dikitamokélé, hąle erótu beterapó. Até du betepa, tẹteróló kaae tare doasi ą betere tikimó bituraalu, ama atima

wisiyóló beterópóló, kuti be tẹnótu betaalopó.

¹⁶ Atéru, wote dere alaró wẹi nokole dere alatamo momó kae yaalomei ai ape. Suka supunékélé, mo hąle supunékélé atimané tiki mo doraalomeipó.

¹⁷ Ti noatepae, tẹteróló kaae tare doasi betere tuámó daale *Sipsip* hupu maleta, hupu kaae tare whįné dere kaae, atima mo wisi yóló kaae tarapó.

Atima dape sóro mo ti betere bete tuámó wó tare wẹi nópóló ąlisóro faalo ai ape.

Atéro betepa, Kótóné atima kelemó dorowou betere wole kaafe fea helekóló kópuraalopó,” yalepó.

8

Wẹike diriróló kinó betere ọla tukóló ter-aayale fo

¹ Téro, kale *Sipsip* hupu malené kinó betere wẹike ọla tukóló teraayalemó, ó hepen bemó fo mo sawakélé ini, hąle hipa fi betepa suka kele 30-*minit* kemeyalepó.

² Atépa kelalemó, Kótó betere felekemó daae mole wẹikeró *ensel*-rapepaae ukulumó wuti betą betą yóló melalepó.

³ Atéro kelalemó, me *ensel*-né *kold kapané* aleale okopoi nuku tarepó. Ai nuku tómóta, felé kẹlaa wale fetera kaae ọla belerótua dapó. Ai ọla só wóló, simó sukulaa daróló momatere tikimó daapa, si keletómó biliratepa felé kẹlaa wisi wale ọla mené ąpaae mo dekéro malepó. Ai felé kẹlaa wale ọlaró Talené kae betéro betere so whįné dere momatamo touróló, doasi betere *sea* molepaae anóló, *kold kapané* aleale momatere tikimó, Talepaae melai sóro walepó. ⁴ Téro, kale felé kẹlaa wisi sukuli kaae, *ensel*-né naase taaróló, Kótó beterepaae holalepó. ⁵ Téro, kale *ensel*-né okopoi nuku taruraalu, kale momatere tikimó duku betere si kelerape kaae sóro nuku fąanóló, i haepaae taae deralepó. Téyalemó, epée fitąa yóo, doasi be sapalaa dorowóo, bao doasi yóo yalepó.

Kale wẹikeró ukulumó wutirapené haleraletei

⁶ Węikeró *ensel*-rape ukulumó wuti haleraai donoróló daae molepó.

⁷ Kale kolosale *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, hali *ais* kane kaae alée fóló dorowóo, simiró sameatamo hosekéyóló dorowóo, yalepó. Atéyaleteiné hae kwia sore moletei betą siné dukuraalu, tamo hae kwia hąle muni felepó. Nirapekélé atétóró yalepó. Nerapeta, fea siné doló sukulaa dalepó.

⁸ Téró, kale kolosale noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, doasi hasi fosó kaae ąla siné doló kuló di węi kęla tópaee taae deralepó. Atéyalemó, ai węi kęla sore maanetei, tamo hąle belene furaalu, betą samea alée felepó. ⁹ Węi kęla tuąmó sore betere ąla fake betą dóló sukunóturaalu tamo betepa taaralepo. Doasi węi tómó kotere nukukélé tamo mupa taalóturaalu betą fake doralepó.

¹⁰ Téró, dou noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, sąmó daale doasi hęre betą i haepaae si kaae dukulé dorowóló, doasi fole węiró ąmale węitamo tópaee dorowalepó. Atéyale tikimó, sore fake maanetei betą fake doróturaalu, tamo taaralepó. ¹¹ Ai dorowale hęrené doita, Hakesąapó. Ai hakesąare węirape nale tikimó, mo dekéró so węi sisiraae felepó.

¹² Téró, kale dou *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, suka ke sore fake dęretei, betą fake dalemó dilikiyalepó. Hęrekélé, wéliékélé atétóró yalepó. Be dętamokélé tamo fake dępatei, betą fake dilikiyóo, diki-tamokélé, tamo fake sawa dępatei, betą fake mo ti diliki yóo yalepó.

¹³ Téró, ąalo kaae tapatei, betą dukaa ó są tuąmó sę kutu bitu fo fakeyóló duraalu, “Kale hąle bitį fale sore *ensel*-né ukulumó wuti haletepa, i haemó betó mole so węipaae seķę ala waaiemó mo doasi, ‘Wió yae! Wió yae!’ I haemó betó mole so węirape-ó, dią mo wió yae!” du betalepó.

9

¹ Téró, kale apo *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, take ó sąmó i haepaae tokó dorowale hęrepaae mo apaae derepale wosono dolo tu *ki* mené ąpaae matepa kelalepó. ² Téró, ai sekéné mo apaae derepale wosono dolo tukįyalemó,

kutó néli bilitepa, hotere sukuli kaae sokalepó. Atéró holale sukuliné sukaró sątamo kinóló, be mo dilikiyalepó. ³ Téró ai sukuli dolomó, ero nusurape haepaae dorowalepó. Atimané węi tukó nukupa dotopo dęretei, tę serekené tukó nukupa dere kaae yópóló, mené ą doasi fotokę melalepó. ⁴ Ai erorapepaae i fo yóló mulalepó. “I haemó yó mole nerape ó mepaae ere ąlarape ó nirape momókó doraęse. I hae kwiamó betere atima kutirimó Kótóné siri erénire so węi maaté tukó nae,” yóló mulalepó. ⁵ Ai ero nusupaae melale fotokęta, so węi mo ti sukópóló tukó néni, doasi dele sóró kaketu beterópóló, aporó wéliémó tuąmó turukóló nukulé fu betae. Atétepa, dere dotopota, tę serekené tukó nukupa, dere kaae yaalopó. ⁶ Atétere sukamó, so węi fea sukąaitere tu keķaalotei, sukutere ala kelaaólomeipó. Atima mo ti sukunée deté fu betaalotei, ai tuąmó sukutere ala mo muaalomeipó.

⁷ Téró, kale ero nusurape kelalemó, bóe dęle faairaalu, *hos* hupurape donoróló biture kaae erepó. Atimané topomóta, kale tęteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao kaae deróo, atimané kelepaakélé mo węiné kelepa kaae daayóo erepó. ⁸ Téró kale ero nusurapené topo nikikélé, sorapené niki kaae daayóo, atimané sekékélé *laiyonné* sekę kaae daayóo epa kelalepó. ⁹ Atimané bopémó ąale sene waęsóró, *aiyon kapa* wase kaae dakeró beterepó. Atima burą furaalu dere sépi haleta, *hos* hupuraperó atimané sįyóló só kotere ąlatamo bóe daai furaalu, dere diri fake hale kaae yalepó. ¹⁰ Atima disalené węi tukó nukupa dere dotopota, tę serekené tukó nukupa dere kaae dapó. Atimané so węi tukó nukuraalu, fe dęe daalaterere dotopomó kaketé fu betepatei, wélié aporó kemeyaalopó. ¹¹ Atima tęteróló kaae tare topo węita, mo apaae derepale wosono dolomó betere *ensel* daalapó. Ai *ensel*-né ama doi Hibru foné Apadonipó. Krik foné Apoliyonipó.

¹² Folosóró waaire sekęmó, wió yae yale ala kemeyalepó. Tépatei, tamo waai hąle mulapó.

¹³ Téró kale apomi *ensel*-né ama uku-

lumó wuti haleralemó, Kótó betere felekemó *kold kapané* aleale momatere tiki kwia dokómó daaté fale sekérapemó sókó wale fota, mo whiné dere fo kaae depa wosalepó. ¹⁴ Atéro yale foné kale ukulumó wuti tare apomi *ensel*-paae duraalu, “Kale doasi Yupretis fole wéimó dokóló muló betere douró *ensel*-rape hąle fópóló sókó daalae,” yalepó. ¹⁵ Atima ai douró *ensel*-rapeta, ba fomókélé, wéliémókélé, be demókélé, sukakelemókélé, mo tukóló mulóló donoró betere be demótóro i hae kwiamó betó mole so whi sore fake beteretei, betą fake dópóló dotonalepó. ¹⁶ Atéro, bóe daai kale *hos* hupu tómó betóló fele whirape fea, dokó sóró touróturaalu, 200 *million*-pó (200,000,000) depa wosalepó.

¹⁷ Yąło nokenaró dere kaaené i ala epa kelalepó. Kale *hos* hupu tómó betó mole whirape atima bopémó sere bóe wase mo si kele kaae sonaa yóo, mepaae sukutą yóo, mepaae ti *sulpa* kaae, whé yóo, erepó. Ai *hos* hupuné topota, mo *laiyonné* topo kaae daalepó. Ai hupurapené kólómó, simiró sukulitamokélé, si dokole kane *sulpa*-kélé atimané kólómó sókó walepó. ¹⁸ Ai sore ąlarape atimané kólómó sókó wouraaalu, i haemó betó mole so whi sore fake beteretei tamo taaróló, betą fake dóló kemeralepó. ¹⁹ Ai *hos* hupurape atimané fotokąta, kólóro disaletamomó bulapó. Atimané disalerape mo wuli tiki kaae daalu, ama disale kwiamó topo daalapó. Ainé so whi tukó nukupa, doasi dele sua dapó.

²⁰ Kale whi dele ąlané dóló mepaae taarale so whi atima naasené aleale kapala kótópaae tuę tiki tiratere ala taaréni, hąle yó tarepó. Ti ai kapala kótórapeta, *kold kapanékélé*, *silpa kapakélé*, *brons kapanékélé*, mo kaponékélé, ninékélé, aleyóló daaló betepatei, atima kotere ala ó, wosetere ala ó, keletere alamo dumipó. ²¹ Atimané whi dele alakélé, kae kae hosą fokélé, nópu nokole alakélé, ąlémi nokole alakélé fea taaróló kisipa feteni, hąle yó tarepó.

10

Asęre sóku belekąa male doasi fotoką bole ensel-né dąae faróló tare fo

¹ Téro, me doasi fotoką bole *ensel* hepen be taaróló, i haepaae dorowou betepa yąło kelalepó. Ai sekéné ama kutita, mo sąkotóro deróo, ama topo tó sikimó sikipa dou filipaa yóo, ama kelepaakélé, mo suka de kaae yóo, ama hąleke tamokélé, doasi ni tikimó si dukutere kaae dó tawóo erepó. ² Ai sekéné ama naasené belekąamale asęre sóku dąae faróló tarepó. Ama turu hąleke doasi węi kęla tómó daalóo, fe hąleke hae tómó daalóo epa kelalepó. ³ Atéru, ai sekéné ama dere fo faketa, *laiyon*-né keterę kaae yalepó. Ama atéro fo faketeremó, węikeró be sapalaané whiné fo kaae depa wosalepó. ⁴ Atéro węikeró be sapalaané yale fo yąło asę yaai yalemó, ó hepen bemó sókó wale foné duraalu, “Kale węikeró be sapalaané yale fo asęni kinae,” yalepó.

⁵ Take me hąleke węi kęla tómó daalóo, me hąleke hae tómó daalóo, epa kelale *ensel*-né ama turu naase ó hepen-paae horó beterepó. ⁶ Atéru, sąró hepen-tamokélé, haekélé, węi kęlakélé, ai sore tikimó ere ala ó mole ąlatamo, fea aleyale mo ti betó tare Talené doi yóló malotu duraalu, “Kaae taté fole ala momó kae yaalomeipó. ⁷ Tépatei, nalo kale węike *ensel*-né ama ukulumó wuti hale yaaire be de teópa kaae taru, i ala yaalopó. Kótóné kinóló mole ala i ape yóló ama kutó diratere kóló whirapepaae deté wale fo dokonóturaalu, mo eróló kemeraalopó,” yalepó.

⁸ Téro, take hepen bemó sókó wapa wosale fonétei ępaae momó duraalu, “Kale węi kęlaró haetamomó hó daaló betere *ensel*-né dąae faróló tare asęre sóku sene fae,” yalepó.

⁹ Atétepa, ę kale *ensel* daalepaae fóló, naao ai tare asęre sóku kwia sawakó ęmale melaaloé yóló wosalepó. Tétepa ępaae duraalu, “Tao sóró nae. Atéro nukupa, naao kólómóta, meke fe felé kaae yaalotei, depe tuąmó feléni doyaalopó,” yalepó. ¹⁰ Atétepa, kale asęre sóku sawatamo ama naasené tapa, yąło tao sóró nalemó, kólómó meke fe felé kaae yaletei, depe tuąpaae biti durupuraalu, yąło depe mo doyalopó. ¹¹ Téro,

ɛpaae duraalu, “Kae kae tiki daale so whikélé, kae kae *Gavman*-né tɛtɛróló kaae tare so whipaaekélé, kae kae be fo buó mole so whipaaekélé, kae kae tɛtɛróló kaae tare topo whirapepaaekélé, mo so whipaaekélé, Kótóné eraaire ala i ape yóló, momó yó melae,” yalepó.

11

Kótóné yaaire ala i ape yóló yó matere whi tamoné yale ala

¹ Téró, ɖale sere ɔla kaae, kape siki mené ɛpaae melóló duraalu, “Yá fóló, Kótópaae momatere beró Talepaae simó sukúlaa dalatere tikitamo ɖale sene fae. Téturaalu, ai be tuámó touróló bitu, Kótóné doi sóró horótu betere so whikélé dokɔ sae,” yalepó. ² Tépatei, kale momatere be bolaare tipi tuá betá ɖale saɔse. Ti noatepae, ai belata, Juda meire fake so whimó meló betereteinépó. Kótóné ama mo kae tɛne be hulua wisinaale Juda meire fakené folokoleróló, hoko kutu betepatei, 42 wélié kemeyaalópó. ³ Téró, yálo du betere ala yó matere whi tamo yálo fotokɔ matepa, atimaamo dekɛmó deratere yei kuti deróló, Kótóné diáppaae dere fo i ape, yóló yó maté kutu betepa, 1,260 be ɖɛrape kemeyaalópó. ⁴ Ti ai seké tamota, i hae kwia fea tɛtɛróló kaae tare Tale betere felekemó daale *Olip* ni tamo kaae daayóo, sá diri tamo kaae daayóo erapó. ⁵ Mepaae whi denétamo atimaamo doraai du betepa, ti atimaamoné kólómó sókó wale siné atima dó sóró mo ti aluraalópó. Mepaae whi dené ai seké tamo doraai kisipa mutepa, ti atimané ai dere alamó atimatei sukáalo ai ape. ⁶ Kale seké tamoné bole fotokɔ etérópó. Kótóné atimaamopaae dere fo mo so whipaae yó matere be ɖémó, hali waɔsóró kinaaire fotokɔkélé sumó bolepó. I haemó belere wɛikélé samea alée falóo, yaaire fotokɔkélé sumó buóo, erepó. I haemó betó mole so whipaae kae kae dowi sekei alarape atimaamoné hɛkesere be ɖémó sumó eranérapó.

⁷ Atimaamoné kelale ala yó maté fóló kemerateremó, mo a dolopaae derepale wosono dolomó betere dowi syaae kaae

ɔla sókó huturaalu, bóe dóló atimaamo tɛtɛróló mo ti sukópóló daalo ai ape. ⁸ Téró, ai seké tamoné tiki doasi doi mole be hulua tu hakeamó muaalópó. Ai be hulua amótóró atimaamo tɛtɛróló kaae tare Tale filipaa ni tómó oleróló dalepó. Ai be hulua paae dó faróló, Sodom beró Isip haetamo kaaepó. ⁹ Atimaamoné tiki atéro hɛle mupa, kae kae tiki daale so whinékélé, kae kae fake so whikélé, kae kae be fo bole so whinékélé, kae kae *Gavman*-né tɛtɛróló kaae tare so whinékélé, sore be ɖɛ kemeyóló dou be ɖené suka tuámó keleta yópólópa दौरासे. ¹⁰ I hae kwia feamó betóló fale so whiné duraalu, “Atimaamo Kótóné kóló whi bitu, ɖa dóló susupurótu betale seké tamo ti mulapa kelae yóló doka doka yaalópó. Téturaalu mo kée yóló, atimasisi wisi wisi ɔla u mótu i mótu du betaalópó,” yalepó.

¹¹ Tétu betaalotei, sore be ɖɛ kemeyóló dou be ɖené suka tuámó daapa, Kótó betemó sókó wale fomo atimaamoné tiki tuáppaae bitɛ derepaalópó. Téturaalu, kale seké tamo turukó holóló daane hotere kilitu, kale so whi atima winé sukóló diri furu furu yalepó. ¹² Atéro turukó holóló daapa, ó hepen bemó atimaamopaae fo fake yóló duraalu, “Ippaae holae!” deremó, atimaamoné bóe whirapené kaae dilikiyó mupatei, hepen-paae huturaalu, sáko dolomó buó deyalépó.

¹³ Até yale sukakelemótóró doasi bao duraalu, naase tamo be hulua eretei betá kolokó doropuraalu, aporó kemeyóló, me naase douro be hulua fake hɛle erepó. Ai bao yaleteiné be kɛaturaalu, doló kemerale so whi fea dokɔ sóró touróturaalu 7,000 so whipó. Até deremó, dini hásókó fele so whi atima winé sukutu, ó hepen bemó betere Kótó mo daalapóló doi sóró horótu betalepó.

¹⁴ Kale kolosale noma wió yae yale seké wóló kemeyaletai, dou noma wió yae yale seké betá mo felekemó waalo ai ape.

Wɛike dakeróló ukulumó wuti hale yaletai

¹⁵ Téró, kale wɛike *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, ó hepen bemó atimané doasi fo fakeyóló duraalu,

“Take i hae mené tẹteróló kaae taretei, fasó sóró mió dą tẹteróló kaae tare Taleró ama so whi tẹteróló kaae tare whi Kerisotamoné tẹteróló kaae tarapó.

Ai sekéné ama kaae tare ala kemeni, hąle yó tawaalopó,” yalepó.

16-17 Téro Kótó felekemó betere 24 whi disirape, atima tẹteróló kaae taru betere *sea* taaróló, haemó deraapisa fóló mulu Kótóné doi sóró horóló duraalu,

“Mo doasi fotokọ bole Tale Kótóo, yąta take bitiré wóló, miókélé hąle betereteiné dąné yąpaae mo kée dapó.

Ti noatepae, naao doasi bole fotokọné tẹteróló kaae tare ala kaae salepó.

18 I hae kwia feamó betó mole so whiné fopaae butu betepa, naao fopaae bole ala sókó walepó.

Sukąle so whikélé, naao kutó diratere kóló whirapekélé, naao kae beteró betere so whikélé, yąpaae wiyóló naao doi sóró horótu betere so whikélé, mepaae doi munire so whi ó doi mole so whi fea tale yóló kwia melaaire be dẹ sókó wóló i mole ape.

Ai be dẹmótóro i hae dorótu betere so whikélé kwia melóló, doraalopó,” yalepó.

19 Atéyale kılıpaae Kótóné hepen-mó tẹne momatere be tų tukwẹ fóló molepó. Atépa kelalemó, ai be tuámó ama so whi tao saalopóló, mo dirii fo aseyóló muló betere *bokis* molepó. Tėru, epée fitąa yóo, be są kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, bao doasi yóo, *ais* kaporó doasi besẹ tikitamo dorowóo yalepó.

12

Dowi wuli disóro betą sotamoné yale ala

1 Mo doasi bete mole ala yairemó, me alapaae dó faróló hepen-mó epa kelale ala wisinaale i ape. Betą soné ama deró betere kutita, ti mo sukatóroti deróo, ama hó aqmó wélié daayóo, 12 hąrerape ama topo tao deróo, epa kelalepó. 2 Téro kale soné ama ere naale ọlumétepa saairaalu, kakóló sisó nuku beterepó. 3 Téro kale dere kaae, hepen-mó me alapaae dó faaróló depa kelaleti me i ape. Sonaai

wuli doasi disó kaae betepa kelalepó. Ama topo wẹikeró daayóo, sekẹ naase tamo daayóo, wẹikeró toporapemó doasi tẹteróló kaae tare topo whiné deratere topo tao kaae deróo, yó molepó. 4 Ai sekéné ama disale fépo yaletikimó, sąmó daae mole hąrerape tamo fake hąle daapatei, betą fake haepaae torokó dorowalepó. Atéro, kale soné ere naale seretamótóro tao sóró nó deraairaalu, mo felekemó melaa yóló beterepó. 5 Atépatei, kale soné naale só mulalepó. Ai naalenéta, *aiyon kapa* fake nópulu tawóló daalu, i hae kwia kae kaemó betóló fale so whi ama tẹteróló kaae tawaalopó. Kale soné ama naale seretamótóroti mo hapale Kótóné tao sóró ama tẹteróló kaae tare doasi betere tikimó ątamo betąmó titiyóló beterepó. 6 Téro kale so ą whikélé bitini, hąle wópu mole haepaae botokó felepó. Ai haeta, kale so ą naale detepa, 1,260 be dẹ tuámó mené ą wisiyóló kaae tawópóló, Kótóné tukóló mulale tikipó.

7 Atéro, ó hepen bemó doakale bóe du betalepó. Maikel-né ama *ensel*-rape ipaae kąayóo, kale disó kaae wuliné ama *ensel*-rape upaae kąayóo, yóló bóe du betalepó. 8 Téyaleti, Maikel-ró ama *ensel*-rapetamoné fotokọné kale disó kaae wuliró ama *ensel*-rapetamo doló tẹteróló hepen-mó betere alakélé mo ti kemeralepó. 9 Atéro, kale disó kaae wuli i haepaae sóró taae deralepó. Ai wulita, mo taketi bitiré walepó. Ama doita, bóe dele dowi kepe ó Satan-pó. Ai sekénétóro, i hae kwia feamó betó mole so whi, dowi tųpaae ąlisóro fu beterepó. Ai sekéro ama *ensel*-rapetamo i haepaae taae deralepó.

10 Téro, hepen bemó etei fo fakeyóló depa wosalepó.

“Dą tẹteróló kaae tare Kótóné tao sere alakélé, fotokọ bole alakélé, ama so whi tẹteróló kaae tare alakélé, ama sóró beteró betere whi Kerisoné tẹteróló kaae tare alakélé, mió wóló mulapó.

Ti noatepae, betere dokọ Kótóné keletómó dąné ne norape dẹtamokélé, dikitamokélé só derótu betere sekẹ ąkélé sóró taae deró beterepó.

¹¹ Kale *Sipsip* hupu malené samearó Talené atimané betere bete tuąpaae erótu betere alatamo hąkeamó yó mótu betalepó.

Atétu berteremó, atima dupakélé wiyóló taaréni, Kótóné ala beta hąle eraté fu betaleteiné, ne norapetamo bóe du betale seké mo ti dóló tẹteralepó.

¹² Atéremó, hepen be tuąmó betó mole whi dią mo kée yóló hąiné sinitu betae.

Tépatei, ą hepen be taaróló diątamo haepaae biti dorowaletiné dią haemó betó mole so whiró doasi wei kęła tuąmó betere so whıtamo dią fea ‘Wió fo du betae!’

Ti noatepae, ai sekéné ama yaaire ala doa be demó yaalo meipóló kisipa mutu, ą doasi fopaae butapó,” yalepó.

¹³ Kale dowi disó kaae wuli ą i haepaae sóró taae deró betepa kisipa mutu, kale naale deale so daai sya felepó. ¹⁴ Ai so ą bitı fópóló, Talené taketi donoróló muló betere whikélé bitini, hąle wópu mole tikipaae sé fópóló, doakale dukaané baase tamo ą melalepó. Atéro fóló betepa, wuliné ą me ala yaqsóró mepaae whırapené ą mo wisiyóló kaae taté fóló, ba fo sorené dou ba fo tuąmó tukóló kemerópóló malepó.

¹⁵ Kale so atéro fupa, ą só fópóló dowi wuliné ama kólómó doasi fotokoi wei tiki siriyó analepó. ¹⁶ Atéyalemó, kale so tao suraalu, haenétei kóló hąsóró holóló, ai wei tiki nó deralepó. ¹⁷ Atéteremó, disóné kale sotamo mo doakale fopaae buturaalu, ai soné ama mepaae naale senaaletamo bóe daai felepó. Ti aita, Kótóné ama yae yóló muló betere foró, Yesuné ama yale alatamo mopóló erótu betere naale senaaletamopó. ¹⁸ Téro, kale disó kaae wuli ą fóló, wei fókumó daalepó.

13

Doasi wei kęła tuąmó sókó holale syaae kaae ąla

¹ Téro ai wei kęła tuąmó syaae kaae ąla sókó hotepa kelalemó, topo weikeró daayóo, sekęrapekélé naase tamo daayóo, erepó. Ai sekęrape tómó tẹteróló kaae tare doasiné deratere topo taorape deró

beterepó. Ai toporape dokómó Kótó faletere doirape aseýóló dakerótua yó molepó. ² Ai syaae kaae ąlata, mo *leapat* kaae aąrutei, ama hąleke ti *beané* hąleke kaae daayóo, kólókéle, *laiyonné* kóló kaae daayóo erepó. Téro, kale wuli disóné fotokokélé, ama tẹteróló kaae tare alakélé, fea ala yópóló, sóró berteró betere alakélé, ai kale weımó sókó holale ąlapaae malepó.

³ Ai kale syaae kaae ąlané toporapekó betámó, mo ti sukunei tọ daayaletai, momó duniyale siri mupa kelalepó. Atére ala kilitu i hae kwia feamó betó mole so whi feané “Haió” yóló siraturaalu, kale syaae kaae ąlané ama dere alapaae tuę tiki tiróló sya felepó. ⁴ Ai kale disó kaae wuliné kale syaae kaae ąlané doasi fotokoi ala yópóló sóró daalateré ala kolóló, so whi feané ai kale disó kilituraalu, “Ąta mo doa Taletóro,” hıtipó yóló, atima ą daale aqmó sukóló bituraalu, ama doi hale horalepó. Atétu yale kaae, “I kale weımó sókó horale syaae kaae ąlatamo de sure? Ątamo mené bóe dele alakélé mo enénipó,” yóló dukirótu betalepó.

⁵ Téro, ai kale syaae kaae ąlané bopé fake dere fokélé, Kótó faletere fokélé, so whi tẹteróló kaae tare alakélé, yópóló mené ą fotokọ sumó melalepó. Ai seké ą ai ala yópóló sóró berteratepa, eraté fu bituraalu, 42 wélié tuąmó eróló kemerópóló tẹ melalepó. ⁶ Ama kólómó dere foné Kótó eratere fokélé, Kótóné doi hoko eróló faletere fokélé, Kótóné ama hepen bemó ątamo betere whırape faletere forapekélé du betalepó. ⁷ Téturaalu, Kótóné atima dowi ala kemeróló kae berteró betere so whıtamo bóe daairaalu, ketekę buló só deraaitepa seséni, ama yaaire ala beta yópóló taalalepó. Kae kae fakekélé, kae kae tiki daae mole so whikélé, kae kae be fo bole so whikélé, tẹteróló kaae dilikiyó mole hae kwıarapekélé, mo fea ama tẹteróló kaae tanópóló mené ąpaae fotokọ malepó. ⁸ I hae kwia feamó betó mole so whiné, kale syaae kaae ąla aqmó sukóló bitu, “Yąta Talepó,” du betaalo ai ape. Ti atimata, kale *sipsip* hupu malené mo ti betó tare *buk*-mó doi asęnire so whıpó. Ti ai *Sipsip* hupu maleta, i hae kwia keké naaipatei,

dópólópó yóló muló betere hupu malepó.
⁹ Mepaae whi de woséli daapata, ti i dere fo wosóló tuę muópóló yae.

¹⁰ Whi me detamo bóe duraalu, wae sóró *dipula* beteraalopóló tukóló muló betepa, ti mo atétóró yaalopó.

Whi me de bóe whiné bóe dele sepakené dópólópó yóló muló betepa, ti mo sepakenétóró daalopó.

Até yaairemó, Kótóné kae beteró betere so whipaae sekei alarape wapakélé, haepaae derepéni, diriyóló bitu, Talené ama ala betą ketekę buóló eró tawae.

Hae tuąmó sókó holale syaae kaae ąla

¹¹ Téro ąło kelalemó, hae dolomó syaae kaae ąla me sókó horalepó. Ai sekéné ama topomóta, *Sipsip* hupu malené seké kaae daalutei, ama dere fo wosalemó, kale wuli disóné fo kaae yalepó. ¹² Kale haemó sókó horale syaae kaae ąlapaae folosóró węimó sókó horale sekéné ama tęteróló kaae tare ala melalepó. Atétepa, nalo wale sekéné ama tęteróló kaae taru, kale folosóró wale sekéné doi eróturaalu, i haemó betó mole so whi feané kale sukęitei tokóló doasi siri mole sekępaae Tale-ó, yóló doi sóró horópóló sętu betalepó.

¹³ Ai kale sekéné amatei mo doakale kae kae kelemei alarape eróturaalu, so whi feané keletómó sikélé ó hepen be taaróló i haepaae dorowópóló erótua yalepó. ¹⁴ Kale folosóró wale sekéné doi doasi mulópóló mené ą fotokę sęmó matepa, kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Tęturaalu, i hae kwiamó betó mole so whi fea dilikóló kępaae falatua yalepó. Téro, kale haemó sókó holale sekéné i haemó betó mole so whipaae duraalu, sepake daayale tikimó doasi siri mole sekéné ama doi doasi muópóló, ama aso sęróló aleale ąla daalae, yóló mulalepó. ¹⁵ Téro, kale folosóró wale seké sęróló aleale ąlané fo yópóló, fomo bulaaire fotokę mené haeró sókó holale sekępaae malepó. Atépa, i hae kwiamó betó mole so whiné ai asopaae, Tale-ó yóló doi sóró horénitere so whi dópóló, haemó sókó horale sekéné fotokę sęmó bulalepó.

¹⁶ Ai sekéné, doasi doi mole whi ó doi munire whipaaekélé, néli whi ó yoleale whipaaekélé, hąle kęleaané betó mole whi

ó wae sóró kutó diratere whipaaekélé, atimané turu naasemó ó kutirimó siri erópóló yae yóló so whi feapaae sęyalepó.

¹⁷ Ai siritamo munipa, ti ąla dupu dere alakélé, ó dotonatere alakélé, mo yaalo meipó. Ti ai siritu, kale syaae kaae ąlané ama doi ó ama doipaae fó faróló ere *nambapó*.

¹⁸ Ti etei alata, mo hąle whiné tuęyaalo meitei, mo tuę tiki fosó fosó yóló dotoróę fale whiné betą sęmó taleyóló bete tuęnérapó. Whi me detamo, ama tuę tiki fosópa, ti kale syaae kaae ąlané *namba* taleyóló bete tuęnérapó. Ti ai *nambata*, mo whiné *namba*-pó. Ai sekéné ama *nambata* 666-pó.

14

Sipsip hupu maleró 144,000 so whirapetamoné yale ala

¹ Téro ąło kelalemó, ę daale felekepaae anóló Saion hasi fosómó kale *Sipsip* hupu male daapa kelalepó. Aimó 144,000 whirapekélé, atima betąmó daae molepó. Ai whirape atimané kutirimóta, kale hupu malené doikélé, Alimané doikélé aseýóló dakeró beterepó. ² Téro ąło wosalemó, hepen bemó sókó wale haleta, węi dou kęatu dere hu kaaeró be sapalaa dorowale hale kaaetamo depa wosalepó. Meta, *kita* kaae ąlarapené dere hale kaae depa wosalepó. ³ Téro, u kale whirape atimané kale tęteróló kaae tare doasi betere tikipaaekélé, ą bopéróló betó mole douro betere ąlarapepaaekélé, whi disirapepaaekélé, kese anóló daae muluraalu, kae kisi wole fo du betalepó. Ai wole fota, hąle mo whiné tuę yóló enénipó. I haemó dowi kwia saęsóró Kótóné tao sóró dupurale 144,000 whirapené betą tuę yóló enérapó. ⁴ Ti ai daae mole whirapeta, sorapetamo folokolei ala initu detere kaae, i haemó mole alatamo hosekénire whirapepó. Ti noatepae, atimané betere ala folokole yaęsóró ó me alatamo hoseké yaęsóró mo hotowayóló kaae tawaleteinépó. Ti ai whirapeta, *Sipsip* hupu malené dere ala sya fóló erótu beterepó. Ai whirape atimata, hąle mo so whi kuamó betó mupa, dupuróló

Kótóró *Sipsip* hupu maletamopaae kale kutómó folosóró ۇlumé dere ۇla, Talepaae hąle matere kaae yóló melale 144,000 whįrapepó. ⁵ Atimata, kapala fo sawakélé muniru, me hąsókó fole alakélé inire whįrapepó.

Sore ensel-rapené yale ala

⁶ Téró yąlo kelalemó, *ensel* me kae ó sāmó sę kutu betepa kelalepó. Ai sekėnéta, mo titóróti hąle betó tawaaire kisi fo wisi, i hae kwia feamó betó mole so whįpaae yó melaairaaalu, tarepó. Ti ai fota, betą fake so whįpaae maaté yó melaai mei, kae kae *Gavman*-né teteróló kaae tare so whįpaaekélé, kae kae fake so whįpaaekélé, kae kae be fo bole so whįpaaekélé, kae kae tiki daae mole so whįrapepaaekélé, yó melaaire fo wisipó. ⁷ Téró ama fo fake yóló duraalu, “Kótópaae winé sukturaaalu, ama doi betą doasi doi muópóló erae. Ti noatepae, ama fo tokótamo yóló taleturaaalu, kwia melaaire suka kele i sókó wale ape. Térapa, ą aómó sukóló bituraaalu, ‘Aya Tale doasi-ó,’ yóló, ama doi betą sóró horótu betae. Ti amata, hepen beró sątamokélé, haekélé, doasi wei kęlakélé, fole weįrapekélé aleyóló muló betereiteinépó,” yalepó.

⁸ Ai fo yale *ensel* folosóró fi tikimó, *ensel* me kae nalo sya fu bitu duraalu, “Kolokóló dorowóló a mole ape. Doakale doi mole Babilon be hulua kolokóló dorowóló mulapó. Ti ai nópu nokole so Babilon-néta, ama nópu nokole alané aleale keyaa fole *wain* wei hae kwia kae kaemó betó mole so whį feané nópóló melótua yale so, mió kolokó dorowóló ai mole ape,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Téró kale dere kaae, ai *ensel*-tamo fi tikimó, *ensel* me kae sya fu fo fakeyóló duraalu, “Mepaae whį detamo, kale syaae kaae ۇlapaae ó ama aso kaae ۇlapaae, ‘Doa Tale-ó,’ yóló aómó sukóló bitu, atima kutirimó ó naasemó, ai ۇlané siri eró betere whįrape ama doakale fopaae buló kwia matere wei nópóló melaalo ai ape. Ai *wain* wei mo weįtamo hoseké ini, mo *wain* weįtóró Kótóné fopaae butu kwia melaairetei, wutimó tepeyóló mulapó. ¹¹ Atéró atima duku bituraaalu, hotu betere sukulita, mo hąle holótóró tawaalopó.

So whį de kale syaae kae ۇlaró ama aso kaae ۇlatamoné, doi sóró horóo, ama doi mole siri sóo, ere so whį atima dętamo ó dilikitamokélé, sąa nóló betere ala mo yaalomeipó,” yalepó. ¹² Kótóné kae betere betere so whįné, ama yae yóló muló betere fo aómó sukóló bitu, Yesuné ala eraté fu betaalopó. Ai tuámó i kale bope yale sekęi alarape wapakélé, haepaae doropóló taarėni, hąle beleté fu betereiteiné ai ala mo sümó eranérapó.

¹³ Téró, hepen bemó i fo depa yąlo wosalepó. “I fo aseya. Mo mió kaae sóró Tale-tamo betámó betere so whį sukutepa, ti atima Talené mo wisiró beterepó,” yalepó. Kale Deį Kepe Wisiné duraalu, “Mo dapó. Ti atimané depe tukó wei ala du betereitei taaróló, sąa nóló bituraaalu, atimané yale alamó dupu saaire ala felekemó yaalo ai ape,” yalepó.

Haemó yó mole ۇla ۇlumétepa turukóló saairetei

¹⁴ Téró yąlo kelalemó, ę daalepaae anóló mo deį sąko tómó, whįné naalema kaae betepa kelalepó. Ama topomó, teteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deró bituraaalu, ama naasené ۇla ۇlumétepa turukó su- atere hekemée wei fosói sepake tarepó. ¹⁵ Tépa, me *ensel* momatere bemó sókó wóló, kale sąko tómó betere sekępaae fo fakeyóló duraalu, “Naa tare sepakené kale ۇlumére ۇlarape turukóló sae. Ti noatepae, mió ۇla ۇlumépa saaire be de i sókó wale ape,” yalepó. ¹⁶ Tétepa, kale sekėné tare sepakené i haemó ۇlumé yó mole ۇlarape fea felesé yóló turukó salepó.

¹⁷ Téró, me *ensel*-nékélé, hekemée wei sepake fosói tawóló, hepen-mó tene momatere bemó sókó walepó. ¹⁸ Atépa, Talepaae matere ۇla sukulaa dalatere tikimó si kaae tare *ensel* sókó wóló, kale sepake tare *ensel*-paae fo fakeyóló duraalu, “Naa ai tare sepake fosóné i haemó yó mole *wain* képi durape ۇlumérapa, sepemó tukóló siré kweae,” yalepó. ¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ama sepakené i haemó yó mole *wain* képi du felesé yóló turukó siré kweyóló, kale képi du dętere doasi tikipaae taae derale fae. Ti kale képi du dętere

tikita, Kótóné ama fopaae bole ala kwia melaairaaalu, dõtu betere tikipó. ²⁰ Doasi be hulua aqró *wain* wëi dõtere tikipaae taae deratepa, atimané tõiya tõiya yaletikimó, samea doasi sókó felepó. Atéro sókó fele sameata, wëi kaae dukulé holóló, *hos* hupuné fało aqmó depa sale daleta, 300 kilomita supó.

15

Wëikeró ensel-rapené wëikeró doasi sekëi alarape tapa kelaletëi

¹ Téro yało kelalemó, hepen bemó mo doasi bete mole ala wisinaale yairemó dere ala epa kelalepó. Ai kale kelale alata, i ape. Wëikeró *ensel*-rape dokõ mo kemeróturaalu so whi feapaae dowi sekëi ala melaaire wëikeró tapa kelalepó. Ai kemeróturaalu dere fota, ti Kótóné ama fopaae buóló kwia melaaire alarape mo ti kemeróturaalu, i wëikeró alarapené kemmaalopó. ² Téro yało kelalemó, *klas*-ró sitamo hosekéróló aleale wëi kęla kaae belerepó. Ai wëi fóku demóta, so whi mo fea hałe ęla kaae daae mupa kelalepó. Ti aimó daae mole so whita, kale syaae kaae ęlaró ą suróló aleale asotamokélé, ama doimó sere *namba*-kélé, ai alarapetamo bóe dóló teteróló wale so whipó. ³ Kótóné ai daae mole so whipaae male *kita* kaae ęlarape taruraalu, Kótóné kutó diratere whi Moses-ró kale *Sipsip* hupu maletamo dolęanóló du betale wole fo i ape.

“Mo doasi fotokõ bole Tale Kótóo, naao du betere alata, mo doasi sira yaai dere ala du beterapó.

Take keké nale alimó kaae sóró bitiré waleteikélé, mió i alimó bitiré faaireteikélé, teteróló kaae tare Tale-ó, yaťa, naao ere alatóró sya furaalu, mo dono taletu beterapó.

⁴ Tale-ó, whi me de yapaae winé sukutu, naao ere alamó naao doi doasi muaalomeipóló de?

Beta whikélé ya kaae bitini, yaťa dowi alakélé muni, mo kae betere Talepó.

Kae kae hae kwiamó betó mole so whi ya beterepaae wóló, ya aqmó sukóló bitu, Doa Tale-ó yóló dukirótu be-taalo ai ape.

Ti noatepae, naao mo donoyóló taletu betere alarape take hiróló mualetëi, mió so whi feané kolópoló hąkeamó muló beterapó,” yalepó.

⁵ Ai alarape yóló kemetepa kelalemó, ó hepen-mó momatere be tu tukwę fóló molepó. Ai momatere beta, Kótóné ama so whi tao saalopóló dirii fo muló betere kuti bepó. ⁶ Téro kelalemó, kale wëikeró *ensel*-rape atimané wëikeró sekëi alarape tawóló ai momatere bemó sókó walepó. Atimané deró betere kutita, mo dę tekée fóló kasa kasai *linen* kuti deróo, *kold kapané* dokale to atimané deró betere kuti teteróló bopemó sóo, epa kelalepó. ⁷ Téro, kale douró betere ęlarapekó betané kale wëikeró *ensel*-rapepaae *kold kapané* aleale wëikeró okopoi nukurape dokõralepó. Ai nukurapemó, mo ti betó tare Kótóné ama kwia melaaire fopaae butere ala faayóló molepó. ⁸ Kótóné ama ere ala wisinaale hąkearatere alaró ama doasi fotokõtamóné momatere be dolomó sukuli kaaróló faaneteiné, whi fókélé mo enénipó. Kale wëikeró *ensel*-rapené tare wëikeró dowi sekëi alarape melóló kemenipatei, ai be dolopaae folo hapale honénipó.

16

Kótóné fopaae bole ala belere okopoi nukurape

¹ Téro yało wosalemó, momatere bemó sókó wale foné kale wëikeró *ensel*-rapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné fopaae buluraalu kwia melaaire ala okopoi nukumó beleróló diaaq ai taretei, haepaae sunée deręle fae,” yalepó.

² Ai fo depa, kale kolosale *ensel* fóló ama tare okopoi nukumó belere ęla sóró fóló, haepaae sunée deralemó, kale syaae kaae ęlané siri eróló, ama aso aqmó sukóló betó mole so whiné tikimó, dotopo yóló mo doasi dele su betaaire sonaalei humu fulu deralepó.

³ Téro kolosale noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ęla doasi wëi kęlapaae sunée deralemó, kale wëi mo sameatóró alée felepó. Ai sameata, mo ti sukęle whiné samea kaae hąkoloipó. Até yaletikimó, wëi kęla tuamó betó mole

qlaraperó ere qlarapetamo mo fea sisiraa felepó.

⁴ Téro, kale dou noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla, doasi fole weiró amale weirapetamopaae sunée deralemó, samea alée felepó. ⁵ Téro ąalo wosalemó, kale doasi fole weirape kaae tare *ensel*-né duraalu,

“Naao taletere alata, mo donotóro tale yóló kwia materetei mo wisirapó.

Ti noatepae, ąata takekélé betóo, miókélé betóo iru, dowi ala mo betakélé munire Tale beterapó.

Téru, fo tokótamo yóló tale yóló kwia matere alata, mo donoyólótóro ai yale ape.

⁶ Ti noatepae, naao kae betero betere so whiro naao fo eraterere kóló whirapetamo dale kwia tokó móturaalu ai sókó fele samea nópóló materetei, mo donorapó,” yalepó.

⁷ Téro ąalo wosalemó, Talepaae moma yóló simó sukųlaa dalatere tikimó etei fo yalepó.

“Mo doakale fotokó bole Tale Kótó-ó, ąata mo fotóro bulu, naao tale yóló kwia matere alakélé mo donotóro dapó,” yalepó.

⁸ Téro, kale dou *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla suka betepaae sunée deralemó, siné so whi dolo baalu sorokó faaire fotokó mené sumó melalepó. ⁹ Atéro dokole si supuné atima tiki turó baalu sorokó felepó. Até dere supumó, Kótóné doi doróló ą eraterere fo du beterepó. Atimapaee atei kaae susupui ala eratepatei, atimané du betere dowi ala taaróló, tué tiki fetenipó. Téruraalu, Kótóné doi doasi muópóló eraaire alakélé hýyóló, dowąae fu betalepó.

¹⁰ Kale apo *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla, kale syaae kaae ąlané tetéroló kaae tare tikimó sunée deralemó, ai hae kwia fea dilikiyó felepó. So whi supumó atéro kakutu bitu, atimané hapetei turukóló nuku betalepó.

¹¹ Atimané tikimó daae mole humu dotoporó siné dale deteraatamomó kakutu bituraalu, hepen bemó betere Kótóné doi doróló, tekani fo du betalepó. Tétu,

atimané yale dowi ala taaróló tué tiki feteyóló betaalo hýyóló, dowi ala yaaitei dowąae fu betalepó.

¹² Kale apomi *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla doasi fole Yupretis weipaae sunée deralemó, kale suka hoterepaaeróló tetéroló kaae dilikiyó mole topo whirape waaire tu mulóturaalu, kale whi tiki dikalepó. ¹³ Téro ąalo kelalemó, sore dowi keperape sepéerape kaae beterepó. Ai dowi kepe atima, me wuli disóné kólómó sókó wóo, me syaae kaae ąlané kólómó sókó wóo, me Kótóné fopóló kapala fo yó matere whiné kólómó sókó wóo, yalepó. ¹⁴ Ti ai keperapeta, kae kae kelemei alarape erótu betere sekérapepó. Doa fotokó bole Tale Kótóné ama tukóló muló betere doasi be demó, Taletamo bóe daaire whirape mei ąąsóró, i hae kwia feamó tetéroló kaae dilikiyó mole topo whirapepaae bóe daalopa ape yóló, dape siré kutu beterepó.

¹⁵ “Térapa ąta, ąlémi nokole whi kaae waalo ai ape! Atéyaalopa, whi me de noke fió muni turukó holóló bitu, ama deraterere kuti ą betere tikimótóro muló betae. Atétere whi ą Talené wisiró beterepóló hajiné sukųalo ai ape.

Ti noa ąąsóró mei, ama tiki daapi hąle furaalu hale ąąsóró dapó,” yalepó.

¹⁶ Téro, atima fóló kale topo whirape dape siré kweyóló, Israel fake so whiné Hibu foné doi muló betere, Armakedon haepaae tourąle walepó.

¹⁷ Téro kale weike *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla sa tó tuamó sunée deralemó, kale momatere be tuamó tetéroló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeyóló duraalu, “Mió ai kemeyale ape!” yalepó.

¹⁸ Ai fo yalemó, epée fitąa yóo, be sa kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, mo doasi bao yóo, yalepó. Take i haemó betale so whiné etei kaae bao depa mo kilinipó. ¹⁹ Ai bao duraalu, kale doasi be hulua tekeyóló sore fake daane fóo, i hae kwia feamó te mole doasi be huluarapekélé kolokóló doropóo, yalepó. Kótóné

kale doasi doi mole Babilon tuę mutu-raalu, ama dowi fopaae bole *wain* węi wu-timó tepeyóló, kale so nópóló melalepó. ²⁰ Węiné bopéróló daae mole hae kwia fea daani, alu yó molepó. Doasi daae mole hasi fosórapekélé kelalemó daani, aluyó molepó. ²¹ Ó sąmó doasi *ais* kapo du kaaené whįrape tęiya yaai dorowalepó. Ai dorowale *ais* kanerape sekę ąleta, 50 *kilo-gram*-pó. Atimapaae atei mo dowi sekęi ala erateremó, Kótó eróló tekani fo du be-talepó.

17

Syaae kaae ąla tómó betere somó yale fo

¹ Téró, kale węikeró okopoi nuku tare *ensel*-rapekó betą ę beterepaae wóló du-raalu, “Kale węirape tómó betere doasi doi mole nópu nokole soné dere alamó, kwia melaairetei yąlo yąpaae yó melaalopa ape. ² Ai sota, i hae kwia fea tęteróló kaae tare topo whįrapetamo nópu nuku betalepó. Téró, kale soné i hae kwiamó betó mole so whįkélé, nópu nokole *wain* węi melale tikimó topo doyóló keyaa fu betalepó,” yalepó.

³ Téró, ę kale Dęi Kepe Wisi tuąmó betepa, *ensel*-né so whįkélé bitini hąle kópu kąae fi tikipaae beleyóló sóró felepó. Aimó bituraalu kelalemó, betą so mo sonaai syaae kaae ąla tómó beterepó. Ai syaae kaae ąlané ama tiki turó, Kótó aąratere doirape aseýó bopéróo, węikeró toporape daayóo, naase tamo sekęrape daayóo, epa kelalepó. ⁴ Kale soné ama kutita, mo sonaairó sukutąitamo deróo, ama aure ąlarapekélé, *kold kapané* alealeteiné hęre hęre yóo, mo doasi *moniné* sere kasa kasa kaneró du dui meleketamo sóo, erepó. Ama naasené tare *kold kapané* aleale wuti dolomó kelaalokélé mo sonaalei ąlaraperó ama nópu nokole alané bólutamó deyóló fąanó beterepó. ⁵ Ama kinóló mole doi kutirimó aseęretei i ape.

DOASI BABILON-TA, NÓPU NUKU BETERE
SORAPERÓ I HAEMÓ MOLE KELAALO MO
SONAALEI ALARAPETAMONÉ HAMAPÓ.

⁶ Téró yąlo kelalemó, Kótóné ama kae beteró betere so whį atimakótei, mepaae Yesuné yale ala i ape yóló yó melateremó

dale so whįné samea naletikimó kale so ą topo doyóló keyaa fu beterepó. Atétere ala kolóló, ę sira yale supó. ⁷ Atétepa, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “Yą noatepa siratu bitute? Ai węikeró topo daayóo, naase tamo sekę daayóo, ere syaae kaae ąlaró ama sisó tómó betere sotamoné kinóló mole ala bete yąlo yąpaae hąkearóló yó matapa wosae. ⁸ Naaó kelale syaae kaae ąlata, take betaletei, mió bitinipó. Tépateti, take mo apaae derepale wosono dolomó sókó holóló, ą doraai ąle muló betere tikipaae faalo ai ape. Mepaae so whį i haemó bitu, atimané doi take keké nale alimótei mo ti betere *buk*-mó munipó. Atére so whįné kale syaae kaae ąla kilituraalu, doasi sira yaalopó. Ti noatepae, take ą betepa kolóo, mió bitini alu yóo, nalo momó sókó wóo dereteinépó.

⁹ Naaó ai kelale alata, mo kisipa tiki fosó fosóyóló dotoróę fale whįné betą bete tokóló kolóló tuęnérapó. Kale węikeró toporapeta, ti kale soné ama ero dée daalóló betere węikeró hae durapepó. ¹⁰ Me beteta, ti kale tęteróló kaae tare węikeró doasi topo whįrapepó. Ai węikeró whįrapekó, aporó whįrape atimané tęteróló kaae tare ala kemeyalepó. Até yóló betą whįné tęteróló kaae tare ala betą hąle erapó. Atépa, nalo me whį wouraalu, ama tęteróló kaae tare ala sawa sukamó maaté kaae tawaalopó. ¹¹ Ai kale syaae kaae ąla take betaletei, mió bitinipó. ąta kale tęteróló kaae tare węikeró doasi topo whįrapekótei, ąkélé atimatamo touróturaalu bokówalerópó. Ai węikeró topo whįrapetamo betąmó beteretei, ą doraai tukóló muló betere alapaae fu beterapó.

¹² Naaó kelale naase tamo sekęrapené beteta, naase tamo tęteróló kaae tawaaire doasi topo whįrapepó. Ti mió atimané tęteróló kaae tawaaire ala sini, téyópó. Take atima doasi doi muópóló mené sóró beteraalopó. Atéro sóró beteratepa, kale syaae kaae ąlatamo betą bitu, sawa sukamó tęteróló kaae tawaalopó. ¹³ Atima fea mo betą kisipatóró muóló, kale syaae kaae ąlapaae naaotóro kaae tawae yóló, fotokóro tęteróló kaae tare alatamo

melaalopó. ¹⁴ Ai fakerape atima touyóló kale *Sipsip* hupu maletamo bóe daalopó. Téyaalotei, kale *Sipsip* hupu malené atimatei dóló tẹteraalopó. Ti noatepae, ąta i haemó betó mole talerape tẹteróló kaae tare Tale betóo, mepaae hae kwia tẹteróló kaae tare topo whırape tẹteróló kaae tare topo whı betóo, erapó. Atéru, ą sya fóló ama ala eró tare so whıta, ti ątamo betámó betaalopó. Atimata, ama ape yóló sókó su yóló, kae beteró betere so whıpó,” yalepó.

¹⁵ Téró, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “Kale nópu nokole so betere wẹirapené beteta, i ape. Kae kae tiki daae mole so whıkélé, kae kae touró betere fakekéle, kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whıkéle, kae kae be fo bole so whıkéle mo fea tómó, ai so ą beterapó. ¹⁶ Kale syaae kaae ọlaró naase tamo sekẹrapetamoné kale nópu nokole so hóróló, bóe daalopó. Atéturaalu, ama kuti fea sorokóló taae faróló tiki daapi hąle betepa, ama tiki mi fea sorokóló nóló diri hąle simó sukulaa dópóló biliraalopó. ¹⁷ Ti noatepae, kale naase tamo sekẹrape atima fea fo dokóló betą tuẹ mutu, atima tẹteróló kaae tare fotokọ kale syaae kaae ọlapaae melaalopó. Até yaaire alata, Kótóné ama eraalopó yóló muló betere fo dokonótu mo erópóló, atima tuąpaae bulaalopó. ¹⁸ Naao ai kelale sota, i haemó betó mole topo whırape tẹteróló kaae tare doasi doi mole be huluapó,” yalepó.

18

Babilon kolokóló derepele fo

¹ Ai ala yóló kemetepa, me *ensel* hepen bemó dorowou betepa kelalepó. Ai sekéné, fea ala ama tẹteróló kaae tawóló beterópóló, mené ą sóró beteró beterapó. ą tuámó ere kokóné sini de wisinaale i hae kwia feapaae deřalepó. ² Téró, kale sekéné mo doasi fo fakeyóló fotokọiné duraalu, “Ai kolokó dorowóló mole ape! Kale doasi doi mole be hulua Babilon kolokóló dorowóló mulapó.

Ti ai sota, dowi keperape betere be alée fóo, mepaae kae kae dowi keperaperó hókolo yóló kelaalo mo

sonaalei barapetamo, betere tiki alée fóo erapó.

³ Ti noa betené mei, hae kwia kae kaemó betó mole so whı ai soné ama nópu nokole ala tokóló yateiné *wain* wẹi nóló, keyaa fu dere kaae du betalepó.

I hae kwiamó betó mole so whı tẹteróló kaae tare topo whırapekéle, kale sotamo nópu nukua yalepó.

Ai soné ama doasi nélire alané, i hae kwiamó ọla ọla dotonóló duputu betere so whıné *moni* mo dekeró siré feleteiné néli whı betalepó,” yalepó.

⁴ Téró hepen bemó me i fo depa wosalepó. “Yalo so whı-ó, ai sotamo betere so whı kua dolomó beteretei taaróló sókó ape.

Ama du betere dowi alarape diąpaae tokó melóturaalu, ama saaire dowi sekei alarape diąkéle saqsórópa, taaróló ape.

⁵ Ti noatepae, ai soné Kótóné yóló muló betere fo tikale dowi ala muté holóló, hepen bepaae sókó horapó.

Atéremó, melaaire dowi kwia Kótóné keteréni, kisipa hąle yó tarapó.

⁶ Kale soné ama melatua yale wẹi ąpaae tokó mótu, ama male sų tómó me beleróló ątei nópóló melae.

⁷ Kale so ą doasi doi mulapóló, wisi wisi ọla dekeró nuku betale sųtóró, susupui alaró dekené sukutere alatamo sópóló melae.

Ama tuẹ tiki tuámó bopé fake dere ala bulu, ‘Ęta, mo doasi tẹteróló kaae tare topo so betereteiné ę wulia so betepapakó woletere ala enénipóló,’ kisipa mutu beterapó.

⁸ Atéreteiné, mo betą sukamó ama sópóló dąle muló betere sekei alarape hąsókó feni, mo saalo ai ape.

Ai alarapeta, i ape. Sukutere alakéle, dekené sukuturaalu wole yaaire alakéle, wotené sukutere alakéle, tiki siné dóló sukulaa dokole alakéle, ai ala fea mo amatóro saalo ai ape.

Ti noatepae, ai somó dowi kwia melaaire Tale Kótóta, mo doasi fotokọ bole bete Talepó,” yalepó.

⁹ Ai sotamo nópu nokole ala yóo, ama wisi wisi ęła sóo, du betere tętéróló kaae tare topo whįrapené ai kale so dukuraalu, hotere sukuli kelalepó. Atétepa, atima kale so deķené sukóló woletu betaalopó. ¹⁰ Kale so atéró duku bitu, susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tika mo umó daae mulu, i fo yaalopó.

“Mo doa wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wió yae!

Doasi fotokę bole be hulua Babilon, yą doraalopóló tukóló muló betere alata, betą sukakelemótóró mo ti doróló ai kemeyale ape.”

¹¹ I hae kwia feamó ęła ęła dotonóló duputua yale whįrapené kale so dokole kolóló, deķené sukuturaalu, moló-u yaalopó. Ti noatepae, atimané ęła ęlarape take yale kaae whįrapené momó kae duputimipó. ¹²⁻¹³ Atimané atéró dotonótu betere ęła ęlarape i ape. *Kold kapa, silpa kapa*, doasi *moni* sere kasa kasai kanerape, meleke kaae, du dui ęła, *linen* kuti wisinaale, sukutąi kuti, *silk* kuti, sonaai kutikélé, fetera kaae ęła *sitron* nikélé, hupu sekéné aleale kae kae ęlakélé, doasi *moni* sere nikélé, *brons kapa, aiyon kapa*, be tętere kane fake wisinaalekélé, *sinamon* fetera kaae ęlaró mepaae kae kae fetera kaae ęlatamokélé, simó bilitępa felé ęłaa wale ni sekaę kaae ęła mura ni feķélé, *frenkensense* ni feķélé, *wain* weķikélé, *Olip* ni duné aleale *welkélé, flawa* wisinaaleró *whit*-tamokélé, *bulmakau* hupuró *sipsip* huputamokélé, *hos* hupuró ama sįyóló só kotere ęlatamokélé, wae sóró kutó diratere so whįró hąle mo betere so whįtamóné tikiró asotamokélé dupu yaalopó.

¹⁴ Atimané i fo yaalopó. “Naao senée du betale ni du mo ti aluyalepó. Naao wisi wisi ęlaró néli butukutu betale ala wisinaaletamo aluyaletiné momó kae ke-laalomeipó.” ¹⁵ Téró, ai kale dosąayale ęła ęlarape dotonóló néli botokó fu betale whįrape atima kale so doasi susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tumó daae mulu, deķené sukóló fakeyóló etei wole fo yaalopó.

¹⁶ “Doasi wió yae! Doi mole doasi be hulua-ó,

yą tuąmó betó mole so whįné aure ęła ęlarape i ape. *Linen* kuti wisinaalekélé, sukutąi kuti, sonaai, *kold kapa*, doasi *moni* sere kapóró du dui melekerapetamoné au wisinaale yóló néli whį betaletei, mió wió yae.

¹⁷ Doasi *moni* sere wisi wisi ęła fea hąleke sukamótóró doyóló ai kemeyale ape. Doasi weį nuku só kotere so whįkélé, ai nukumó kotere so whįkélé, nuku tuąmó kutó diterę so whįkélé, *moni* saaire kutó diterę so whįkélé, mo fea tumó kese anóló daae muaalopó.”

¹⁸ Kale so dukuraalu hotere sukuli kolóló, atimané i fo yaalopó. “Atei kaae doi mole doasi be hulua wisinaaleta, me kae mei, mo betątóró tęnapó,” ¹⁹ Atétepa, deķené sukuturaalu, atima hae diyóló, etei wole fakeyóló du betaalopó.

“Wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wé! naao teyae.

Ai soné doasi weį nuku talerape atima *moniné* doasi néli whį beteralepó.

Téyale sotei, hąleke sukamó ą mo ti doyalepó.

²⁰ Ó hepen bemó betó mole doasirape-ó, ai sopaae eratere alamó dią hąiné sukutu betae.

Kótóné dowi ala kemeróló kae beteraleso whįkélé, *apotel* whįrapekélé, Kótóné fo eratere kóló whįrapekélé, hąiné sukutu betae.

Ti noatepae, ai soné diąpaae erale seķei alamó, kwia Kótóné ąpaae tokę melalepóló, dią hąiné sukutu betae.”

²¹ Téró, doasi fotokę bole *ensel*-né mo doasi kane fake tao sóró doasi weį ęła tópaee taae deróló duraalu,

“I doasi kane taae derótu dere kaae, kale doi mole Babilon be hulua kolokó dorowóló, mo ti doratere be, momó kae tęyaalomeipó.

²² Yą tuąmó *kita* kaae ęlané halekélé, wole fokélé, fó wutiné haleró *kapané* aleale ukulumó wutiné haletamo momó kae wosaalomeipó.

Be tętere ala ó nuku wisiratere ala ó kae kae fosó fosótere whįrape mo feata, Babilon yą tuąmó mó kolókelé yaalomeipó.

Whiti o du derąketuraalu, kane fakené halekélé, momó kae wosaalomeipó.

²³ Kale *lamp* sané dęrótu beteretei, momó kae dęraalomeipó.

Soró whıtamo dokóló ęla deturaalu, hękese detere fo momó kae wosaalomeipó.

Naao ęla ęla dotonóló duputua dere whırapeta, i haemó doasi doi mole whırapepó.

Naao isi whıné dere alané kae kae *Gavman*-né tęteróló kae tare aęmó betó mole so whıkélé, fea kópaae ąlısóró fu betalepó.

²⁴ Kale so tuąmó, Kótóné fo eratere kóló whırapekélé,

Kótóné ama kae beteró betere so whıkélé,

bóené mepaae i haemó betó mole so whıdale sameakélé ą tuąmó mupa ke-lalepó,” yalepó.

19

Talené doi hale sóró horópoló yae!

¹ Ai ala yóló kemetepa wosalemó, ó hepen bemó so whı mo hąle ęla kae wó muluraalu fo tiki whaa du betalepó. Atéró duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Mo ti aluyaąsóró tao sere alakélé, ama ere alané doasi doi mole alakélé, fotokę doasi bole alakélé, bete Tale dąné Aya Kótó ątórótıpó.

Ti noatepae, ama taleyóló só deratere ala hęko ini, mo alatóró sya furaalu, dono taletua dapó.

² Atéturaalu, kale doasi doi mole nópu nokole soné ama du betale alané i haemó betó mole so whı kópaae faróló doralepó. Até yale alamó, Kótóné ama kutó diratere whırape dóló sókó fale sameamó kwia tokó malepó,” yalepó.

³ Téró atimané momómo fo fakeyóló duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Kale so duku bituraalu hotere sukuli tukókélé ini, hąle holótóróti tarapó,” yalepó.

⁴ Ai fo deremó, kale 24 whı disiraperó kale douřó betere ęlarapetamo kale

tęteróló kae tare doasi betere tikimó de-raapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu, “Mo kée, Talené doi hale sóró horópoló yae!” yalepó.

⁵ Tétepa, kale tęteróló kae tare doasi betere tikimó sókó wale foné duraalu, “Talené kutó diratere so whırape-ó, dią ąpaae winé sukóló, doasi doi mole so whıró doi munire so whıtamo feané dą tęteróló kae tare Kótóné doi hale sóró horótu betae,” yalepó.

⁶ Tétepa yąlo wosalemó, so whı mo hąle ęla kae wó muluraalu dere fo tiki whaata, mo doasi węi dou kąatu dere hu kaaeró doasi be sapalaa dere kaaetamo yóló duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Dą kae tare doasi fotokę bole Kótóné ęla ęla fea amatóró tęteróló kae tareteiné ama doi hale sóró horae!

⁷ Dą fea hąiné sukóló hękeseturaalu, ama doi doasi muópoló hale sóró horaalopa siépe.

Ti noatepae, kale *Sipsip* hupu malené so dokaaire be dę sókó wapa, kale sekęné dokaaire soné ama auyaaire ęla ęla donoróló muló beterapó.

⁸ Kale so ą derópoló, fokó fale dęi *linen* kuti wisinaale melalepó,” yalepó.

Ti ai kale dęi *linen* kuti wisinaaleta, Kótóné ama kae betere so whırapené du betale mo donoi alapaae dó faróló erapó.

⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “I fo aseya. Kale *Sipsip* hupu malené so dokaairaalu, ęla deyaalopa ape,” yóló dape sere so whı mo doa hąiné sinópoló yae. Téró ama duraalu, “Ita, Kótóné ama kólómó sókó wale fotóro dapó,” yalepó.

¹⁰ Até deremó, ę ama hó aęmó de-raapisa fóló fió mulu, ąpaae moma yaai yalepó. Atéyalemó, ama duraalu, “Atékese! Ęta, yąró Yesuné yale ala mopóló eró tare so whırapetamo dą betą kutó diratere seképo. Térapa, Kótó aęmó sukóló bitu, ąpaae betą moma yae. Ti noatepae, Yesuné yale ala etérópoló yó matere alané Kótóné kóló whırapené dere fo fea bete hąkearótu beterapó,” yalepó.

Dęi hos hupu tómó betą sekę whı betepa kelale fo

¹¹ Téro ęalo kelalemó, hepen be tų tukwę fóló, deį *hos* hupu ę daalepaae anóló daalepó. Ai hupu tómó betere whį mo foné betetóro bitu, Talené ala eró tare Sekępó dua dapó. Ai sekęnéta, fo tokóló taletere alaró bóe dele alatamo, mo donotóro dua dapó. ¹² Ama keleta, mo si mi kaae buóo, ama topomó kale tęteróló kaae tare doasiné deró betere topo taorape deróo, erepó. Ama tikimó aseyóló muló betere doita, mo whį betąnékélé tuęni, ama betą tuęrapó. ¹³ Ama deró betere kutita, samea belere dolopaae deróló sókó sale kuti deró beterepó. Ai sekęné ama doita, ti Kótóné fopó. ¹⁴ Hepen bemó bóe dele *amirape* atimané deró betere kutita, mo fokó fale tikimó deį *linen* kuti wisinaale deróló, deį *hos* hupurape tómó betóló, kale sekęné sisómó wó tarepó. ¹⁵ I hae kwia feamó betó mole so whįtamo bóe dóló tęteraaairaaalu, bóe dele fosói sepake ama kólómó sókó wapa kelalepó. “Amata, *aiyon kapané* aleale nópulu taru, haemó betó mole so whį fea ama tęteróló kaae tawaalopó,” Ai sekęnéta, mo doasi fotokọ bole Kótóné dowi fopaae buló, kwia melaaire *wain* képi du weį dętere tikimó tęiya tęiya du beterapó. ¹⁶ Ama deró betere fọloi kutiró *fasatamomó* etei doi aseyepó.

TĘTERÓLÓ KAAE TARE WHĮRAPE KAAE TARE
DOASI BETÓO,
I HAEMÓ DOASI ęLA ęLA TALERAPE TĘTERÓLÓ
KAAE TARE TALE BETÓO,
erapó.

¹⁷ Téro ęalo kelalemó, betą *ensel* suka ke tómó daalu, kale sikimó sę kotere barapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné ama doasi ęla deyaalopa, dią fea betąpaae tourąle ape. ¹⁸ Ti hąle mei, Kale tęteróló kaae tare doasi whįrapekélé, diki tare whįrapené topo whįrapekélé, mo doasi fotokọ buló bóe dele whįrapekélé, *hos* hupuraperó ai hupu tómó betóló kotere whįrapetamokélé, mo hąle betere so whįraperó wae sóro betere so whįrapetamokélé, mo doasi doi mole whįraperó doi muni hąle betó mole so whįrapetamokélé, i dosąayale so whįrapené tiki mirape dią naasepólópa, tourąle ape,” yalepó.

¹⁹ Téro ęalo kelalemó, kale *hos* hupu

tómó betóló wale whįró ama bóe dele *amirapetamo* atima daae molepaae, kale syaae kaae ęlaró hae kwia fea tęteróló kaae dilikiyó mole doasi topo whįrapetamokélé, atimané bóe dele whįrapekélé touyóló, bóe daai wou betepa kelalepó. ²⁰ Téyaletei, kale syaae kaae ęlaró, Kótóné ama kóló whįpóló kapala fo yó matere whįtamo tawóló dokóló mulalepó.

Ti ai kale kapala fo yó matere kóló whįné kale syaae kaae ęlané doi doasi muópóló kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Ti ama ai kelemei alarape yó melaetikimó, syaae kaae ęlané siri sóo, ama aso aqmó sukóló bituraalu, dukiraterere fo yóo, du betale so whįrape kópaee fópóló dilikitu betale whįpó. Téro, ai kale dokóló mulale sekę tamo, betepatei doasi *sulpa* si duku betere weį kęla belerepaae taae deralepó. ²¹ Téturaalu, atimaamoné bóe dele whįrapeta, kale *hos* hupu tómó betóló wale whįné kólómó sókó wale sepakené mo fea dóló muó mupa, barapené tiki mi nóló depe watamo fua yalepó.

20

1,000 ba fo tuąmó yaaire ala

¹ Téro ęalo kelalemó, ó hepen bemó *ensel* dorowou betalepó. Ai sekęné ama naasenéta, mo apaae derepale osono dolo tų kinaaire *kiró* mo doasi *sein* képitamo tarepó. ² Ai *ensel*-né kale wuli disó botokó sóro tawalepó. Ai disóta, mo taketi bitiré wale wulipó. Ama doita, Satan ó Kótótamo bóe du betere dowi kepepó. A dokóló muló betepa 1000 ba fopi kemeraairaaalu dokalepó. ³ Téro, *ensel*-né kale wuli disó tawóló, mo apaae derepale osono dolopaae sóro taae deróló, tų kinóló diriraterere ęlané mo ti diriralepó. Ti aita hąle mei, i hae kwiamó betó mole so whį ama momó kae dilikóló kópaee falaqsóro, 1000 ba fo tuąmó hąle beteralepó. Ai ba forape kemetepa, kılıpaae sawatamo sukamó maaté a sókó daalóló, hąle beterópóló eraalopó.

⁴ Téro ęalo kelalemó, tęteróló kaae tare doasi betere *searapemó* fo tokóyóló taletere whįrape betó molepó. Aimó, Yesuné yale alarape i ape, yóló yó matere

foró Kótóné fotamo yó materemó, depa tikale so whįné keperapekélé, betó mupa kelalepó. Ti ai so whįrapeta, syaae kaae ęlaró ama asotamo aomó sukóló bitu, dukiraterere fo ini yóo, ama siri atimané kutirimó ó naasemó dakeraterere hę dua yóo, yale so whįrapené keperapepó. Ai sekęrape atimata, kepaayóló bituraalu, Yesu Kerisotamo betamó 1000 ba fo tuamó tęteróló kaae taté fępóló sóró beteralepó. ⁵ Téro, kale hąle sukąle whįrape atima hapale kepaani, 1000 ba fo kemeyale kįlipaae, ti kepaayóló betó muaalopó. Ti aita, folosóró kepaayóló betereiteipó. ⁶ Ai kale folosóró kepaayóló betere so whįta, Kótóné ama kae sóró beteró betereiteimó, mo hąiné sukóló betó mulapó. Tamo dakoróló sukutere alané atimapaee me sekęi ala eranénipó. Tęni, atima Kótóró Yesu Kerisotamopaae momaraterere so whį bituraalu, ątamo betamó tęteróló kaae taté fóló 1000 ba fo kemeyaalopó.

Satan doasi dele tuamó beteraaire fo

⁷ Téro ai kale 1000 ba fo kemetepa, Satan ą *dipula* beteraletei fępóló sókó daalaalopó. ⁸ ą atéró sókó daalatepa furaalu, i hae detene fale douró kwiamó betó mole Kok fake so whįró Makok fake so whįtamokélé dilikóló, dape siré kweyóló bóe daai, betąpaae tourąle waalopó. Ti ai so whį, fea touróturaalu, weį atiką supó. ⁹ Ai tourale *amirape* atima, delaapemó daayóló doasi mulure hae tiki mo suróló wou, Kótóné ama so whį betere tiki boperóló betó molepó. Ai so whį betere tikita, ti Kótóné ama yaala sókó fóló mole be huluapó. Atima atéró be naai boperąle wóló betó molemó, ó hepen bemó si sókó dorowóló atima mo fea doló kemeralepó. ¹⁰ Ai kale siné doló kemerale so whį dilikąle Kótótamo bóe du betere dowi kepe ąta, kale *sulpa* si dó tare weį kęla belerepaae taae deralepó. Take kale syaae kaae ęlaró Kótóné ama kóló whįpóló kapala fo yó male whįtamo taae derale kaae ąkélé atéró taae deralepó. Atima atéró bituraalu, diktamokélé, dętamokélé, doakale dele doasi sóró kaketu betere alata kemekélé ini, hąle yótóróti tawaalopó.

Sukąle so whįtamo fo tokóló tale yaaire fo

¹¹ Téro, kale tęteróló kaae tare doasi betere deį sea kolóo, ai sea tómó betere sekę kolóo, yalepó. I haeró sątamota, ai kale doasi kilitu botokó feletei, kinaaire tiki meipó. ¹² Téro yąlo kelalemó, take sisiraae fele doasi doi mole so whį ó doi munire so whį, doasi betere tikipaae anóló daae molepó. Atima atéró daae mole tuamó, *buk*-rape dąae faróló muó molepó. Me dąae faróló mole *buk*-ta, mo titóróti betó tare *buk*-pó. Take kale sisiraae fele so whįrape atimané yale alarape fea kale *buk*-rapemó aseýóló moletei, kolóló taleyalepó. ¹³ Kale weį nóló sisiraae fua yale so whįta, doasi weį kęlané dotonale holóo, mo sukutere so whįrape fóló betere bemó betó mole so whįkélé, ti ai benétei dotonale wóo, sukutere alané tao tare so whįrapeta, ti ai alanétei dotonale wóo yalepó. Atéró wóló betó mupa, atima dokę feané yale ala donotóró taletua yalepó. ¹⁴ Téro, kale sukutere alaró sukąle so whįrapetamo betó mole tiki kale doasi si duku betere weį kęla belere dolopaae taae deralepó. Ti ai si duku betere weį kęlapaae taae deraleteita, tamoróló sukutere tikipó. ¹⁵ Téro, mo ti betere *buk*-mó doi munire so whį kale si dó tare weį kęla dolopaae taae deralepó.

21

Kisi Jerusalem be

¹ Téro yąlo kelalemó, me i ala erepó. Take mole haeró hepen betamokélé kemeróturaalu doasi weį kęlakélé kemeralepó. Téturaalu, kisi hepen beró haetamo sókó wóló mupa kelalepó. ² Téro yąlo kelalemó, dowi ala betąkélé munire kisi Jerusalem be hulua wisinaale, Kótó betere hepen be taaróló dorowou be-talepó. Ai be huluané ama ere alata, so seimale ą whįtamo dokaai kolóló kokęné sukį kuti wisinaale derótu dere kaae erepó. ³ Téro yąlo wosalemó, kale tęteróló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeyóló duraalu, “Mió, Kótó ą betere be dorówóló so whįtamo muóo, ąkélé atimatamo betóo, yaalopó. Atėru, atima ama so whįtóró

betepa, Kótó atimatamo betámó bitu, atima tẹteróló tare Tale betaalopó. ⁴ Atéró, so whị feaná wole kaape ai sekéné helekóló kópuraalopó. Tétu, sukutere alakélé, dekené sukóló wole dere alakélé, moló hu dere alakélé, dele sere alakélé, momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, folosóró yale alarape fea mo ti kemeró betereteinépó,” yalepó.

⁵ Téró kale tẹteróló kaae tare tikimó betere doasiné duraalu, “Fea ọla fea yalo kae kisi aletu beterapó! Térapa, yalo i yale fo naao asẹyae. Ti noatepae, i dere fota, mo yaai dere ala dapóló diaaọ tuẹ tiki tiranérápó,” yalepó.

⁶ Téró ama ẹpaae duraalu, “Ai alarapeta, fea ai yóló kemeyale ape. Ẹta, *Alaparó Omekatamo* bituraalu, kaae sereteiró kemeratereteitamo, mo ẹtórótípó. Whị me de wẹi nokole depa, mo ti betó tare tikimó wó tare wẹi me ọlané dupuni, hąle nópóló yalo melaalopó. ⁷ Whị me de ą tu wisipaae faai fẹlalemó, sesétepakélé hepée taae faróló wale whinė i ọla ọlarape fea take ama saalopó. Téturaalu, ẹ ą tẹteróló kaae tare Kótó betóo, ą yalo naale betóo yaalopó. ⁸ Téretei, atimapaee me sekei ala eraosóró witu, ẹ taaróló fele so whịkélé, whinė sotamo dere ala kaae yóló whị hamomatamotei dowi ala du betere so whịrapekélé, whị dele whịrapekélé, nópu nokole so whịkélé, kapo nipaae momatere alaró herei whétamoné whị dele so whịkélé, kapala fo dere so whịkélé, mo fea atima betaaire tikita, *sulpa* si duku betere wẹi kẹla ai ape. Ti aita, atima tamoróló sukąaire alapó,” yalepó.

⁹ Mo kemeróturaalu melaaire wẹikeró sekei alarape belere nuku tare wẹikeró *ensel*-rapekó betané ẹpaae duraalu, “Kale *Sipsip* hupu malené dokaaire so, yalo yapaae yó melaalopa, kelaai ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo deremó, Deį Kepe Wisiné ẹ fotokọ bulatepa, kale *ensel*-né mo doasi sokore hasi fosópaae beleyóló sóró holalepó. Atéró sóró holóló beteró bituraalu, dowi ala mo betąkélé munire be hulua Jerusalem, Kótó betere hepen be taaróló ai dorowou beterapa, kelae yóló yó malepó. ¹¹ Tétepa yalo kelalemó, ai kale be huluaata, Kótóné ama ere de wisinaale deýó faralepó. Atéró

ere deąta, mo doasi *moni* duputere kanené kasa kasare de kaae erepó. Mo hąle kaponé ere de kaae mei, *jaspa* kanené de kaaetórótípó. Mo hųkulukélé ini, *klas* kasa kasa kaae yó fi *jaspa* kane wisinaalené ere de kaaepó. ¹² Ai be huluaata, doasi dopóku ópaae horóló deyóló boperó beterepó. Ai dopóku tuámóta 12-tų dolorape móo, ai tų kaae diliki yóló 12-*ensel*-rape daa yóo, ai tų serekemó 12-Israel fakené doirape asẹ yóo, erepó. ¹³ Ai dopókumó suka hoterepaaeróló tų sereke sore muóo, suka doropolepaaeróló tų sore muóo, *saot* deąpaaeróló sore muóo, *norti* deąpaaerólókélé, sore muóo erepó. ¹⁴ Ai kale be hulua boperóló dere dopóku 12-ró kapo fakerapené mukuté mulaté horepó. Ai 12 mukuté mole kane fake tómó, kale *Sipsip* hupu malené sóró beteró betere 12 *aposel* whịrapené doi asẹrepó.

¹⁵ Ẹtamo kale fo yale *ensel*-né kale be huluakélé, dopóku dereteikélé, tų serekerapekélé fea sųróló daąle saairaalu *kold kapané* aleale dotó tiki tarepó. ¹⁶ Ai be huluaata etéró teýóló muló beterepó. Filipaaró betereteiné daąleró doló faló betereteiné daąletamota, ti mo betą kaaetórótípó. Kale sekéné ama daąle saai tare dotó tikiné be hulua sųróló daąle saleteita, doló faló betereteikélé, filipaaró betereteikélé, ópaae horeteikélé, mo betą kaaetóró 2200 *kilomitapó*. ¹⁷ Téró kale dopóku hapólu eretei ama daąle saleteita, 65 *mita*-pó. Ti ai *ensel*-né ama daąle sere alata, me kae mei, mo whinė dere kaaetóró yalepó. ¹⁸ Ai kale be hulua boperóló dere dopókuta, *jaspa* kanené aleyóo, be huluaata, ti *kold kapá* wisinaalené aleyóo erepó. Ai kale *kold kapata*, hųkulukélé ini, mo kasa kasa yó fipó. ¹⁹⁻²⁰ Ai be hulua boperóló dere dopóku mukuté mulaté hore kapo fakerape auraairaalu, mo doasi *moniné* duputere kae kae kasa kasai kanerapené auró beterepó. Folosóró kaae suraalu, muló betere mukuté *jaspa* kanené auróo, 2 ti *sapaia* kanené auróo, 3 ti, *kalsitoni* kanené auróo, 4 ti *emerald* kanené auróo, 5 ti *sadoniks* kanené auróo, 6 ti *kanilian* kanené auróo, 7 ti *krisolait* kanené auróo, 8 ti *berl* kanené auróo, 9 ti *topas* kanené

auróo, 10 ti *krisopres* kanené auróo, 11 ti *jasint* kanené auróo, 12 ti *ametes* kanené auróo, erepó. ²¹ Kale ai dopóku 12 tų serek-erapeta, 12- du dui meleke *perl*-né alée molepó. Ai tų sereke dokęta, mo betą *perl* doasiné alée mulapó. Be hulua tuąmó fale tųta, *kold kapa* wisinaale mo kasa kasai *klas* kaaené aleyóló molepó.

²² Ai be hulua tuąmó Kótópaae momatere be betą kilinipó. Ti noatepae, doasi fotokę bole Tale Kótóro kale *Sipsip* hupu male atimaamota, ti ai be hulua tuąmó ere momatere betórotipó. ²³ Ai be huluaamó Kótóné ama ere alané dęró kale *Sipsip* hupu malené dętamo eró betereteiné, suka dęró wélié dętamo mo yąyą inipó. ²⁴ Ai be huluaamó dęyó fale dęné, i haemó betó mole so whį fea diliki dolomó kutu betaşóró, ai dęné dęraalopó. I haemó tęteróló kaae tare topo whįrape, atima mo kelaalo kokęné sini ala wisinaale sóró wóló ai be tuąmó mulaalopó. ²⁵ Ai be hulua tuąpaae faaire tųrape kinókélé ini, mo hąle tukwę faróló muló betaalopó. Ti noatepae, aimó diki dere ala muni, dętóró yó tareteinépó. ²⁶ Kae kae hae kwiamó betó mole so whįné doasi doi mutere alaró, kelaalo kokę ala wisinaaletamo sóró wóló ai be hulua tuąmó mulaalopó. ²⁷ Dowi ala mole whį ai be hulua tuąmó sókó faalomeipó. Halei ala dere whįraperó, kapala dilikitere so whį betąkélé ai be hulua tuąpaae mo sókó faalomeipó. Kale *Sipsip* hupu malené mo ti betere *buk*-mó doi mole so whį betą ai be huluaamó fóló betaalopó.

22

Mo ti betó tawaaire węi

¹ Téro, kale *ensel*-né ępaae mo ti betó tawaaire fu betere kikisi węi kelaai ape yóló yó melalepó. Ai fole węita, Kótóro kale *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare doasi betere tikimó sorokó wóló, ai be hulua tuąmó fale tų seraa fu betepa kelalepó. ² Ai węi fóku uté dęró, ité dętamomó mo ti betó tare ni daalepó. Wélié dokę fea ai niné du oletua dapó. Ai niné ama sókuta, i hae kwiamó betó mole so whį tuąmó mole kae kae sekei alarape fea i ni sóku fotokęné şumó wisiranérapó. ³ Take so whįné yale

dowi alamó Kótóné erale sekei ala ai be huluaamó momó kae muaalomeipó. Kótóro *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare tiki ai be huluaamó mupa, ama kutó diratere so whįné ama erae dere ala erótu betaalopó. ⁴ Atimané ama kelepa kolóo, ama doi atimané kutirimó aşę yó fóo, yaalopó. ⁵ Aimó be dikitere ala momó kae muaalomeipó. Atima suka dę ó şą dękélé, yąyątere ala mo enénipó. Ti noatepae, atima dę tuąmó beterópóló Tale Kótóné ama ere dęné dęró betaalopó. Atéro bituraalu, betere dokę fea atimanékélé, fea ala fea tęteróló kaae taté fu betaalopó.

⁶ Tale ąta, ama kóló whįrapené keperape tęteróló kaae tare Kótó berterapó. Atéro, mo felekemó eraaitere ala ama kutó diratere so whįpaae ene fópóló, ama *ensel* atima beterepaae dotęyalepó, yalepó.

Yesu walapóló ere fo

⁷ “Ę mo felekemó waalo ai ape. Kótóné i ala eraalopóló i *buk*-mó aşere fo eró tare so whįta, Kótóné atima wisiralepóló, hajné sukutu betaalo ai ape,” yalepó.

⁸ I yale forape wosóo, yale alarape kolóo, yale whįta ę Jon-pó. I alarape yó male kįlipaae ai yó male *ensel* daale tikimó ąpaae moma yaai deraapisa fóló fió mualepó. ⁹ Téyalemó, ama ępaae duraalu, “Atékese! Ęta tale mei, dąmo wusuró Talené kutó diratere whįpó. Nonaaorape Kótóné kóló whįrapekélé, kale i *buk*-mó mole fo eró tare so whįkélé, dą fea betą kutó diratere fakepó. Térapa, Kótó aqmó sukóló bitu, ama doi betą sóró horótu betae,” yalepó.

¹⁰ Téro, kale dere kaae ępaae momó duraalu, “Kótóné i ala eraalopó ere fo hąkearóló i *buk*-mó aşeyóló muló betere fo kinóló mulaşse. ¹¹ Dowi ala du betere so whįta, atima ai alatóró yó tanópóló yae. Kae kae mo kelaalo sonaaiei dowi ala du betere so whįta, ti ai alatóró du berterópóló yae. Mo donoi ala wisi du betere so whįta, ti atimané ai du betere wisi alatóró yó tanópóló yae. Me dowi alatamo hosekény, Kótóné ama kae berteró betere so whį ti atima ai betere kaaetóró betó tanópóló yae,” yalepó.

12 “I dere fo wosae, ę mo felekemó waalo ai ape!

So whi dokọ feané yale alamó tokọ melaai yało i tare duputa, ę wouraalu melaalo ai ape.

13 Ęta, *Alaparó Omekatomopó*. Folosóró kaae sóró betaleteiró, kemerale foloteitamota ętórótipó.

Ọla ọla fea keké nale betekélé, fea ala touróló kemeratere betekélé, ti mo ętórótipó.

14 Deróló sókó fatere fọloi kutu fokotu betere so whi, Kótóné wusiró betera pa hajné sukutu betae.

Ti atétere so whi be dopóku tu serekemó doasi be huluapaae sókó fọo, mo ti betere ni du tokó nóo, yaairetei, mo sųrapó.

15 Kale dopóku aęró haęrape betó mulapó.

Ai haęrapeta i ape. Whéró hereitamóné whi dele alakélé, kae kae hosó fo ó isi whiné dere alakélé, nópu nokole alakélé, whi dele alakélé, kapala kótóraperó keperapetamopaae momatere alakélé, kapala fo yóló whi dilikaai ekele du betere alakélé, i dosąayale alarape du betere so whi atima feata, dopóku aęró betó mulapó.

16 Ęta, Yesupó. I kelale alarape Keriso fake so whiné dosąayóló tuę yópóló, diąpaae yó male fae yóló yało *ensel* dotęyalepó.

Ęta, Depit kaayale beteró ama deté fele naalené naaletamopó.

Atéru, hika be dęteretamo dęyó tare hęrepó,” yalepó.

17 Kale Dęi Kepe Wisiró whiné dokaa du betere sotamoné duraalu, “Ape,” du betera pópó. Mepaae i dere fo wosetere so whinékelé “Ape,” yópóló yae. Mepaae whi de weı nokole depa, ę beterepaae wópóló yae. Mepaae whi dené weı nenée du betepa, mo ti betó tawaaire weı dupuni, hale sóró nale wópóló yae.

18 Kótóné i ala eraalopóló, *buk*-mó asęre fo wosetu betere so whi feapaae dirii ma fo i dapa wosae. Mepaae so whi denétamo i *buk*-mó mole fo tómó me kae beleróló depa, ti Kótóné i *buk*-mó bopetu betere sekeı alarape ai so whipaae mo turó eraalo ai ape. 19 Mepaae whi dené Talené i ala eraalopóló *buk*-mó mole fo mepaae kwia tokóló aluratepa, ti Kótóné atétere whimó melaalopóló i *buk*-mó bopeyale mo ti betere ni du nóo, kae tęne be huluamó beteróo, yaai yale alatamo ama fasó saalopó.

20 I kale asęyóló muló betere alarape kelale whiné duraalu,

“Mopó. Ę felekemó walapó,” fo dapó.

Tétepa duraalu,

“Mo kée Téyópóló yae.

Tale Yesu-ó, ya ape,” dapó.

21 Tale Yesuné hale tao sere ala wisinaale Kótóné so whipaae wópóló yae. Mo kée. Téyópóló yae.